

Bundel - Economie Financiën en Bestuur van 23 januari 2023

Agenda bijlagen

Spreektijd EFB 3,5 uur 23-01-23.docx

Agenda EFB 23-01-2023.docx

Verslag commissievergadering EFB 23 januari 2023

- 1 13:15 - Opening en mededelingen
- 2 Vaststelling van de agenda, het verslag van de vorige vergadering en moties- en toezeggingenlijsten
 - Conceptagenda EFB 23-01-2023.docx
 - Conceptverslag EFB 05-12-2022
 - Moties EFB 23-01-2022.docx
 - Toezeggingen EFB januari 2023.docx
- 2.a Vooruitblik komende vergadering(en) aan de hand van de Strategische Agenda en vaststelling Strategische Agenda

Aan de hand van de Strategische Agenda wordt vooruitgekeken naar de komende vergaderingen. Commissieleden kunnen hierbij voorstellen doen voor de agenda's van deze vergaderingen

 - EFB StrA 2023.docx
- 3 13:20 - Insprekhalftuur over onderwerpen die niet op de agenda staan maar wel tot de portefeuille van de commissie horen
- 4 A-agenda PS-zaken (portefeuille CvdK Van Dijk)
- 4.a 13:50 - PS zaken: Actualisatie Reglement van Orde PS en Statencommissie

Voorstel voor behandeling:
Met elkaar de aanpassing van het Regelement van Orde voor de Statenperiode 2023-2027 bespreken, zodat deze kan worden vastgesteld in de Provinciale Statenvergadering van 6 februari.
Toelichting:
Gedurende de afgelopen Statenperiode hebben er op verschillende momenten wijzigingen plaatsgevonden in het gebruik van specifieke onderdelen van het Reglement van Orde van de Provinciale Staten van Noord-Holland. Om een goede basis neer te zetten voor de nieuwe Statenperiode is het wenselijk het Reglement van Orde integraal te actualiseren. Het doel van deze wijziging is het Reglement van Orde kloppend met de gehanteerde praktijk te brengen, enkele deadlines voor instrumenten gelijk te trekken en daarmee een hanteerbaar reglement voor de nieuwe Statenperiode 2023-2027 te hebben.

 - Statenvoordracht met ontwerpbesluit Wijziging Reglement van Orde PS en Statencommissie 2015 def. .docx
 - Bijlage - Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten en Statencommissies van Noord-Holland 2015.pdf
- 5 Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van de hr. Van Dijk behorende punten uit de C-agenda stellen)
- 6 B-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter)
- 6.a 14:20 - IPO: Focus in de samenwerking - Adviesrapport AEF

Voorstel voor behandeling:
Met elkaar en de gedeputeerde het IPO conceptrapport 'Naar meer slagvaardigheid' bespreken. Er wordt gevraagd te reflecteren op de aanbevelingen in het conceptrapport, en daarbij expliciet stil te staan bij de aanbevelingen die betrekking hebben op de werkwijze van de AV en de betrokkenheid van Statenleden bij de vereniging.
De twee AV-leden Aye Er en Aukelien Jellema zullen de inbreng van de commissie EFB meenemen naar de algemene vergadering van het IPO.
Toelichting:
Het IPO-bestuur heeft in het voorjaar van 2022 opdracht gegeven aan AEF om te komen tot een nieuwe focus voor de samenwerking en tot voorstellen voor eventuele veranderingen in de structuur en de samenwerking ter ondersteuning daarvan. De samenwerking met de leden Algemene Vergadering (AV-leden) en de Staten is hier onderdeel van. Daarnaast ook om scherp te krijgen waar we als twaalf provincies gezamenlijk aan moeten werken en hoe we dat vervolgens slagvaardig organiseren. Het rapport zal met de staten worden besproken, de AV-leden zullen de reflecties in de AV vergadering van 7 maart inbrengen.

 - Dossier 11795 voorblad
 - Brief aan PS over IPO Focus in de samenwerking - Adviesrapport AEF.pdf
 - Bijlage bij brief aan PS_'Laaghangend fruit'-maatregelen AEF-rapport.pdf

- 7 Rondvraag portefeuille gedeputeerde Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van gedeputeerde Stigter behorende punten uit de C-agenda stellen)
- 8 B-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Kocken)
- 8.a 14:50 - Cultuur: Afhandeling Motie 239-2021: Inbreng van de makers bij cultuurbeleid
Voorstel voor behandeling:
GS doet in haar brief aan PS het voorstel om motie M239-2022 af te doen. De commissie wordt gevraagd of zij het eens is dit afdoeningsvoorstel door te geleiden naar PS.
Toelichting:
PS hebben verzocht bij andere provincies na te gaan of er op het niveau van de culturregio's ruimte wordt gemaakt voor de inbreng van makers bij het beleid. Zeven provincies betrekken makers bij het cultuurbeleid en negen provincies betrekken makers bij regionale cultuurprofielen. In Noord-Holland zijn cultuurmakers betrokken bij het MRA Programma Kunst, Cultuur & Erfgoed "Meer dan de delen" 2019-2024 en in Noord-Holland Noord is overleg gevoerd met culturele instellingen met betrekking tot het regionaal cultuurprofiel "Zee aan ruimte, land vol cultuur".
- Dossier 11438 voorblad
- Brief aan PS over afdoening motie M239-2021 inbreng van de makers bij cultuurbeleid.pdf
- M239-2021 AANGENOMEN.pdf
- 8.b 15:20 - Organisatie: Afhandeling Motie 181-2022: Steunbetuiging nieuwe Transgenderwet
Voorstel voor behandeling:
GS doet in haar brief aan PS over het uitvoeringsprogramma het voorstel om motie M181-2022 af te doen. De commissie wordt gevraagd of zij het eens is dit afdoeningsvoorstel door te geleiden naar PS.
Toelichting
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland hebben de Tweede Kamer middels een brief laten weten dat zij de invoering van de nieuwe Transgenderwet van harte steunen. Dit naar aanleiding van een door Provinciale Staten op 10 oktober 2022 aangenomen motie.
- Dossier 11121 voorblad
- Steunbetuiging Invoering Nieuwe Transgenderwet TK 14 oktober 2022.pdf
- Brief aan PS over Motie 181-2022 Steun voor het recht op zelfbeschikking.pdf
- M181-2022 AANGENOMEN.pdf
- 8.c 15:50 - Discussienota PvdA - Voorzieningen voor alle Noord-Hollanders
Voorstel voor behandeling:
U kunt de discussienota, en met name de vragen aan de commissie op pagina 3 met de indiener van de discussienota, met elkaar en met de gedeputeerde bespreken. De indiener van de discussienota krijgt hierbij 2 minuten de tijd om de discussienota toe te lichten en aan het einde tijd om de discussie te concluderen en hier een eventueel vervolg aan te geven.
- Discussienota - Voorzieningen voor alle Noord-Hollanders (PvdA Noord-Holland).pdf
- 9 Rondvraag portefeuille gedeputeerde Kocken en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van gedeputeerde Kocken behorende punten uit de C-agenda stellen)
- 10 B-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)
- 10.a 16:35 - Sponsoring: Voortgang dierenwelzijn gesponsorde evenementen 2022
Voorstel voor behandeling:
Met elkaar en de gedeputeerde de rapportage 'dierenwelzijn Landbouwschouw Opmeer 2022' bespreken. Gedeputeerde Staten vraagt de commissie een oordeel te geven over de toepassing van de uitgangspunten voor evenementensponsoring en in het bijzonder de maatregelen om dierenwelzijn tijdens gesponsorde evenementen te bevorderen.
Toelichting:
De provincie Noord-Holland stimuleert gesponsorde evenementen om te verduurzamen, bijvoorbeeld op het gebied van (her)gebruik van grondstoffen, voedselverspilling, energiebesparing, vervoersstromen, impact op natuur, gezondheid en (verbetering van) dierenwelzijn. Bij sommige evenementen spelen dieren een rol, bijvoorbeeld bij de Landbouwschouw Opmeer. Op verzoek van PS rapporteren deze evenementen jaarlijks over de maatregelen om dierenwelzijn te verbeteren.
- Dossier 11512 voorblad
- Brief aan PS over voortgang dierenwelzijn tijdens gesponsorde evenementen.pdf
- rapportage dierenwelzijn Landbouwschouw Opmeer 2022.pdf
- 11 Rondvraag portefeuille mw. Zaal en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van mw. Zaal behorende punten uit de C-agenda stellen)
- 12 C-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)
- 12.a Bestuur: Werkbezoek Murcia (C-agenda EFB 23-01-2023)

Van 14 t/m 16 juli 2022 brachten de commissaris van de Koning en de gedeputeerden Loggen en Zaal een werkbezoek aan de regio Murcia. Doel van het bezoek was de basis te leggen voor interregionale samenwerking zoals ook in de Europastrategie 2022-2030 als provinciale doelstelling is vastgelegd. Het verslag van het werkbezoek, inclusief een overzicht van de gemaakte afspraken, wordt aangeboden aan Provinciale Staten.

Dossier 11364 voorblad

2022-11-29 Verslag werkbezoek Murcia 14-16 juli 2022.pdf

Brief aan PS over verslag werkbezoek Murcia.pdf

- 12.b Economie: Jaarverslagen 2021 adviescommissies detailhandel (C-agenda EFB 23-01-2023)
In het Detailhandelsbeleid Noord-Holland is geborgd dat er twee Regionale Adviescommissies Detailhandel zijn in Noord-Holland: de Regionale Adviescommissie Noord-Holland Noord (RAC NHN) en de Adviescommissie Detailhandel Noord-Holland Zuid (ADZ). Nieuwe plannen voor detailhandel en regionale visies worden door deze adviescommissies bovenregionaal afgestemd en getoetst aan provinciaal beleid. Gemeenten kunnen het advies van de commissie gebruiken bij het maken van weloverwogen keuzes ten aanzien van nieuwe detailhandelsontwikkelingen, en het voorkomen van uitbreidingen die een potentieel negatief effect hebben op de detailhandelsstructuur. Daarnaast vervullen de commissies een rol op het gebied van kennisdeling. De commissies leggen hun activiteiten vast in een jaarverslag.
- Dossier 11497 voorblad
- Jaarverslag ADZ 2021.pdf
- Jaarverslag 2021 RAC NHN.pdf
- Brief aan PS over jaarverslagen regionale adviescommissies detailhandel.pdf
- 12.c Economie: Stand van zaken instrumentarium arbeidsmarkt en onderwijs (C-agenda EFB 23-01-2023)
Gedeputeerde Staten hebben kennisgenomen van de stand van zaken instrumentarium Arbeidsmarkt & Onderwijs, waaronder de voortgang van de agenda van de Werkambassadeur. De werkambassadeur besteedt met name aandacht aan het versterken en inzetten van de structuur van Publiek-Private Samenwerkingen tussen bedrijfsleven en onderwijs bij innovatie, leven lang ontwikkelen, behouden en vergroten van het aantal technische vakmensen, techniekpromotie en inclusiviteit. Gedeputeerde Staten hebben ook kennisgenomen van de voorbereiding van een UVR campusontwikkeling, de arbeidsmarktmonitor 2022 en de resultaten van het onderzoek uitgevoerd door de Stichting Economisch Onderzoek (SEO). De belangrijkste conclusie van dit onderzoek is dat er op basis van de huidig begrote investeringen in duurzaamheid en energietransitie er jaarlijks maximaal 12.000 VTE nodig zijn in geheel Noord-Holland. De studie raamt het potentiële extra arbeidsaanbod op 18 duizend werknemers.
- Dossier 11397 voorblad
- Bijlage 1 Informatienotitie SvZ instrumenten AO.pdf
- Bijlage 2 2022-126 Investeren in duurzaamheid en energietransitie in Noord Holland.pdf
- Bijlage 3 308110 PNH_Monitor Arbeidsmarkt_20220502.pdf
- Brief aan PS over stand van zaken instrumentarium Arbeidsmarkt & Onderwijs.pdf
- 12.d Economie: Afronding evaluatie uitvoeringsregeling Winkelgebieden (C-agenda EFB 23-01-2023)
De regeling HIRB+ Toekomstbestendige Winkelgebieden draagt bij aan het verhogen van het kwaliteitsniveau van de Noord-Hollandse winkelstructuur door onder andere het terugdringen van leegstand en het opzetten of verbeteren van samenwerking. De regeling is geëvalueerd en wordt op basis van de aanbevelingen aangescherpt, verbreed en in 2023 voortgezet.
- Dossier 11599 voorblad
- Eindrapportage 'Evaluatie Uitvoeringsregeling Toekomstbestendige Winkelgebieden' .pdf
- Brief aan PS over evaluatie Uitvoeringsregeling Toekomstbestendige Winkelgebieden.pdf
- 12.e Economie: HIRB+ uvr Ondersteuning Toekomstbestendige Werklocaties (OTW) 2023 (C-agenda EFB 23-01-2023)
De HIRB+ uvr Ondersteuning Toekomstbestendige Werklocaties 2023 is opengesteld voor procesmaatregelen als onderzoek, visievorming en het organiseren van beheer en duurzaamheidsmaatregelen op bedrijventerreinen en havens.
- Dossier 11741 voorblad
- Uitvoeringsregeling Werklocaties 2023.pdf
- Brief aan PS over HIRB+ uvr Ondersteuning Toekomstbestendige.pdf
- 13 C-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Kocken)
- 13.a Financiën: Nazorgfonds gesloten stortplaatsen: jaarrekening 2021 (C-agenda EFB 23-01-2023)
Ingevolge de nazorgregeling in de Wet milieubeheer is de provincie na sluiting van een stortplaats belast met de eeuwigdurende nazorgverplichting. Voor de uitvoering van de nazorgverplichtingen is het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland ingesteld. Het college van GS stelt jaarlijks de begroting en de tabel met doelvermogens vast. Het college stelt tevens jaarrekeningen vast.
- Dossier 11632 voorblad

[Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland jaarrekening 2021 gewaarmerkt.pdf](#)

[Controleverklaring Publiek Belang Accountants.pdf](#)

[Getekende LOR 2021 Nazorgfonds \(1870657_1870179\).pdf](#)

[Brief aan PS over vaststellen jaarrekening 2021 Fonds nazorg gesloten stortplaatsen.pdf](#)

- 13.b Financiën: Nazorgfonds gesloten stortplaatsen: begroting 2023 (C-agenda EFB 23-01-2023)
Ingevolge de nazorgregeling in de Wet milieubeheer is de provincie na sluiting van een stortplaats belast met de eeuwigdurende nazorgverplichting. Voor de uitvoering van de nazorgverplichtingen is het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland ingesteld. Het college van GS stelt jaarlijks de begroting en de tabel met doelvermogens vast.
[Dossier 11701 voorblad](#)
[BEGROTING NAZORGFONDS 2023.docx](#)
[Tabel doelvermogens 2023.docx](#)
[Brief aan PS over nazorgfonds gesloten stortplaatsen begroting 2023.pdf](#)
- 13.c Erfgoed: Ondersteuningsverzoek stichting Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht (C-agenda EFB 23-01-2023)
De stichting Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht heeft de ambitie de Utrechtse Heuvelrug inclusief brede randzones daarvan en een aanzienlijk deel van het stuwwallengebied van het Gooi te laten benoemen tot UNESCO Global Geopark. Om dit te realiseren doet de men een beroep op onder andere de provincie Noord-Holland voor financiële en/of personele ondersteuning. In de afgelopen maanden is de besluitvorming voorbereid over de vraag of de provincies een structurele bijdrage aan het initiatief gaan leveren. De provincies Utrecht en Noord-Holland hebben dit in gezamenlijkheid gedaan, en komen tot het besluit geen structurele steun te verlenen aan de stichting voor het verwerven en continueren van de status UNESCO Global Geopark.
[Dossier 11628 voorblad](#)
[Bijlage Toelichting GS nota Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht.docx](#)
[Brief aan PS over besluit ondersteuningsvraag stichting Geopark Heuvelrug.pdf](#)
- 13.d Erfgoed: Quicksan klimaatrisico's voor erfgoed (C-agenda EFB 23-01-2023)
Noord-Holland heeft als eerste provincie de risico's van klimaatverandering voor het erfgoed in kaart gebracht. De kaarten zijn te raadplegen via het portaal interactieve kaarten op de provinciale website.
[Dossier 11601 voorblad](#)
[Brief aan PS over quickscan klimaatrisico's erfgoed.pdf](#)
- 13.e Financiën: Jaarplan 2023 Interne Audit (C-agenda EFB 23-01-2023)
Gedeputeerde Staten (GS) voeren op grond van artikel 217a, eerste lid, van de Provinciewet periodiek onderzoek uit naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het door hen gevoerde bestuur (GS-onderzoeken). Het Jaarplan 2023 Interne Audit beschrijft de voorgenomen GS-onderzoeken voor dit jaar.
[Dossier 11573 voorblad](#)
[Jaarplan 2023 Interne Audit](#)
[Brief aan PS over Jaarplan 2023 Interne Audit, onderzoeken Gedeputeerde Staten.pdf](#)
- 13.f Circulaire economie: Aanstelling circulair ambassadeur (C-agenda EFB 23-01-2023)
In de Actieagenda Circulaire Economie 2021-2025 is opgenomen dat de provincie een circulair ambassadeur aanstelt voor de versnelling van de transitie naar een circulaire economie. De circulair ambassadeur is de vertegenwoordiger van de provinciale belangen op het gebied van circulaire economie richting het Noord-Hollandse bedrijfsleven. De ambassadeur inspireert, stimuleert en ondersteunt ondernemers in Noord-Holland om aan de slag te gaan met circulair ondernemen. Gedeputeerde Staten stellen de heer Leon van Ast aan als circulair ambassadeur van de provincie Noord-Holland voor de periode van 1 december 2022 tot en met 1 december 2024.
[Dossier 11402 voorblad](#)
[Brief aan PS over aanstelling circulair ambassadeur Noord-Holland.pdf](#)
- 13.g NZKG/Zeehavens/Ruimte/Wonen/Leefbaarheid/Economie: Reactie gemeente Beverwijk op Nota Zeehavens (C-agenda M&B 01-12-2022 - te betrekken bij agendapunt 4a - C-agenda NLG en RWK 16-01-2023 en EFB 23-01-2023)
[Begeleidende mail Reactie gemeente Beverwijk op Nota Zeehavens_Geredigeerd.pdf](#)
[Reactie gemeente Beverwijk op Nota Zeehavens Noord-Holland.pdf - Getekende brief.PDF](#)
- 13.h Energie/Economie: Uitvoeringsregeling subsidie aardwarmte-onderzoek Noord-Holland 2022 (C-agenda RWK 16-01-23 -leidend- en EFB 23-01-23)
In 2050 wil de provincie klimaatneutraal zijn en moet de economie circulair zijn. Om deze doelen te halen moeten we onder andere af van het aardgas en op zoek naar alternatieve warmtebronnen. Een van de belangrijkste alternatieve warmtebronnen is aardwarmte. Gezien de beperkte kennis van de aardwarmtepotentie in de ondergrond in de MRA, stellen Gedeputeerde Staten een subsidieregeling vast voor gebiedsgericht seismisch onderzoek in de MRA.

Dossier 11549 voorblad

brief aan PS over Uitvoeringsregeling subsidie aardwarmte-onderzoek Noord-.pdf

- 13.i Circulaire economie: Uitvoeringsregeling subsidie circulaire ketensamenwerking Noord-Holland 2022. (C-agenda EFB 23-01-2023)
Gedeputeerde Staten stellen de Uitvoeringsregeling subsidie circulaire ketensamenwerking Noord-Holland 2022 met een subsidieplafond en de openstelling voor 2023 vast. Met deze regeling kunnen Noord-Hollandse bedrijven, gemeenten en kennisinstellingen een subsidie ontvangen voor het opzetten van ketensamenwerking om een circulair product of dienst te kunnen aanbieden. De provincie stimuleert bedrijven om samen te werken om grondstofketens te sluiten, omdat samenwerking binnen en/of tussen product- en materiaalketens essentieel is voor efficiënter en dus minder grondstofgebruik.
- Dossier 11481 voorblad
Uitvoeringsregeling subsidie circulaire ketenprojecten 2022.docx
Brief aan PS over besluit Uitvoeringsregeling subsidie Circulaire ketensamenwerking 2023.pdf
- 14 C-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter)
- 14.a Energie: Alliander N.V.: brief inzake participatie Staat (C-agenda EFB 23-01-2023)
Alliander heeft haar aandeelhouders, waaronder de provincie Noord-Holland, een brief gestuurd over afspraken die zijn gemaakt met de Staat over een mogelijke toekomstige participatie van de Staat in Alliander. Deze afspraken worden binnenkort aan de aandeelhouders voorgelegd voor het verlenen van goedkeuring. GS sturen deze brief ter informatie door naar PS.
- Dossier 11572 voorblad
Brief aan PS over Alliander.pdf
20221123 Brief update m.b.t. eventueel aandeelhouderschap Staat.pdf
- 14.b Subsidies algemeen: Programmering Evaluatiekader subsidies 2023 (C-agenda EFB 23-01-2023)
Op 14 januari 2019 heeft PS het geactualiseerde Evaluatiekader Subsidies vastgesteld waarmee jaarlijks bepaald wordt welke subsidies op doeltreffendheid worden geëvalueerd. Op basis van dit Evaluatiekader lag de programmering van subsidie-evaluaties voor 2023 ter besluitvorming voor. De resultaten van de subsidie-evaluaties worden te zijner tijd ter kennisname voorgelegd aan Provinciale Staten.
- Dossier 11513 voorblad
brief aan PS over Programmering Evaluatiekader subsidies 2023.pdf
- 15 C-agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concerncontrol, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken (EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk)
- 15.a Archief/PS-zaken: GS-reactie Rekenkamerrapport Praktijk van de Wob in NH (C-agenda EFB 23-01-2023)
De Randstedelijke Rekenkamer heeft de praktijk van de Wob bij de provincie Noord-Holland onderzocht en heeft hierover een Nota van bevindingen opgesteld. Op verzoek van Provinciale Staten heeft Gedeputeerde Staten hierop een reactie opgesteld en aan Provinciale Staten toegestuurd.
- Dossier 11448 voorblad
Brief aan PS over Randstedelijke Rekenkamer rapport - nota van bevindingen De praktijk van de Wob in Noord-Holland.pdf
- 15.b PS-zaken: Ingekomen brief min BZK inwerkingtreding wet versterking decentrale rekenkamers (C-agenda EFB 23-01-2023)
Ingekomen brief min BZK inwerkingtreding wet versterking decentrale rekenkamers.pdf
- 15.c Communicatie: Wijziging en openstelling 2023 Uitvoeringsregeling subsidie eren en herdenken Noord-Holland (C-agenda EFB 23-01-2023)
Gedeputeerde Staten stellen een subsidieregeling open voor aanvragen in het thema eren en herdenken. De uitvoeringsregeling subsidie eren en herdenken Noord-Holland 2022 wordt gewijzigd en wordt voor 2023 opengesteld met een plafond van 80.000 Euro.
- Dossier 11558 voorblad
Uitvoeringsregeling subsidie eren en herdenken Noord-Holland 2022
besluit vaststelling subsidieplafond 2023
Brief aan PS over Wijziging en openstelling 2023 van de Uitvoeringsregeling subsidie eren en herdenken.pdf
- 15.d PS-zaken/referendum: afschrift beslissing op bezwaar stichting Windalarm (C-agenda EFB 23-1-2023)
Afschrift beslissing op bezwaar stichting windalarm.pdf
- 15.e GS-zaken: Afschrift brief GS aan BZK over financiële weerbaarheid NH gemeenten (C-agenda EFB 23-01-2023)
Afschrift brief GS aan BZK over financiële weerbaarheid NH gemeenten.pdf
- 16 C-agenda Algemeen
- 16.a Gezondheid en sport: JOGG roept op borg de gezonde samenleving ook in provinciaal beleid.docx (C-agenda's NLG 16-01-2023 en EFB 23-01-2023))

- 16.b MRA: Maandelijks MRA Raads- en Statenleden Bericht - editie 65 (C-agenda alle commissies)
Maandelijks MRA Raads- en Statenleden Bericht - editie 65.pdf
- 16.c MRA: Maandelijks MRA Raads- en Statenleden Bericht - editie 66 (C-agenda alle commissies)
Maandelijks MRA Raads- en Statenleden Bericht - editie 66.pdf
- 17 Sluiting

Fractie	Zetels	Cie 3,5 uur
GroenLinks	9	16
VVD	7	12
D66	6	12
PvdA	6	12
JA21	6	11
CDA	4	11
FvD	3	6,5
PvdD	3	10
PVV	3	10
SP	3	10
ChristenUnie	1	9
PvdO	1	9
Denk	1	8
Fractie Baljeu	1	4
N-NH.	1	4
GS (25%)		42

Agenda Economie Financiën en Bestuur

Datum 23-01-2023

Tijd 13:15 – 17:05

Locatie Statenzaal

Voorzitter Tessa van Wijnen

Toelichting De vergadering vindt in hybride vorm plaats, is openbaar en online live te volgen via <https://noord-holland.stateninformatie.nl>.
De commissievergadering is toegankelijk voor publiek.
Het is mogelijk om in te spreken in de vergadering. Dat kan zowel fysiek of digitaal en kan op punten die ter bespreking staan geagendeerd (A- en B-agenda) of tijdens het inspreekhalfuur op andere punten die tot het werkgebied van de commissie EFB behoren. Voor het inspreken moet u zich aanmelden. Dat kan tot 15.00 uur op de voorafgaande werkdag (vrijdag 20 januari 2023) via het e-mailadres: efb@noord-holland.nl
U kunt ook vooraf een bijdrage sturen.
Let op: alle genoemde tijden bij de afzonderlijke agendapunten zijn richttijden. Indien er geen, of een beperkt aantal, aanmeldingen zijn voor het inspreekhalfuur zullen de agendapunten vanaf punt 4 ca. 30 minuten eerder beginnen.

1 Opening en mededelingen

13:15

2 Vaststelling van de agenda, het verslag van de vorige vergadering en moties- en toezeggingenlijsten

3 Inspreekhalfuur over onderwerpen die niet op de agenda staan maar wel tot de portefeuille van de commissie horen

13:20

3.a Vooruitblik komende vergadering(en) aan de hand van de Strategische Agenda en vaststelling Strategische Agenda

Aan de hand van de Strategische Agenda wordt vooruitgekeken naar de komende vergaderingen.

Commissieleden kunnen hierbij voorstellen doen voor de agenda's van deze vergaderingen

4 Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten

kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van de hr. Van Dijk behorende punten uit de C-agenda stellen)

5 A-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)

5.a Bestuur: Actualisatie Reglement van Orde PS en Statencommissie (A-agenda EFB 23-01-2023)

13:50

Voorstel voor behandeling:

Met elkaar de aanpassing van het Reglement van Orde voor de Statenperiode 2023-2027 bespreken, zodat deze kan worden vastgesteld in de Provinciale Statenvergadering van 6 februari.

6 B-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)

6.a Bestuur: Discussienota PvdA – Voorzieningen voor alle Noord-Hollanders (B-agenda EFB 23-01-2023)

14:20

Voorstel voor behandeling:

U kunt de discussienota, en met name de vragen aan de commissie op pagina 3 met de indiener van de discussienota, met elkaar en met de gedeputeerde bespreken. De indiener van de discussienota krijgt hierbij 2 minuten de tijd om de discussienota toe te lichten en aan het einde tijd om de discussie te concluderen en hier een eventueel vervolg aan te geven.

6.b Bestuur: Steunbetuiging nieuwe Transgenderwet (B-agenda EFB 23-01-2023)

15:05

Voorstel voor behandeling:

GS doet in haar brief aan PS over het uitvoeringsprogramma het voorstel om motie M181-2022 af te doen. De commissie wordt gevraagd of zij het eens is dit afdoeningsvoorstel door te geleiden naar PS.

Toelichting

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland hebben de Tweede Kamer middels een brief laten weten dat zij de invoering van de nieuwe Transgenderwet van harte steunen. Dit naar aanleiding van een door Provinciale Staten op 10 oktober 2022 aangenomen motie.

7 Rondvraag portefeuille mw. Zaal en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van mw. Zaal behorende punten uit de C-agenda stellen)

8 B-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter)

8.a IPO: Conceptrapport 'Naar meer slagvaardigheid' (B-agenda EFB 23-01-2023)

15:35

Voorstel voor behandeling:

Met elkaar en de gedeputeerde het IPO conceptrapport 'Naar meer slagvaardigheid' bespreken. Er wordt gevraagd te reflecteren op de aanbevelingen in het conceptrapport, en daarbij expliciet stil te staan bij de aanbevelingen die betrekking hebben op de werkwijze van de AV en de betrokkenheid van Statenleden bij de vereniging.

De twee AV-leden Ayşe Er en Aukelien Jellema zullen de inbreng van de commissie EFB meenemen naar de algemene vergadering van het IPO.

9 Rondvraag portefeuille gedeputeerde Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van gedeputeerde Stigter behorende punten uit de C-agenda stellen)

10 B-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Kocken)

10.a Cultuur: Afhandeling Motie 239-2021 (B-agenda EFB 23-01-2023)

16:05

Voorstel voor behandeling:

GS doet in haar brief aan PS het voorstel om motie M239-2022 af te doen. De commissie wordt gevraagd of zij het eens is dit afdoeningsvoorstel door te geleiden naar PS.

Toelichting:

PS hebben verzocht bij andere provincies na te gaan of er op het niveau van de cultuurregio's ruimte wordt gemaakt voor de inbreng van makers bij het beleid. Zeven provincies betrekken makers bij het cultuurbeleid en negen provincies betrekken makers bij regionale cultuurprofielen. In Noord-Holland zijn cultuurmakers betrokken bij het MRA Programma Kunst, Cultuur & Erfgoed "Meer dan de delen" 2019-2024 en in Noord-Holland Noord is overleg gevoerd

met culturele instellingen met betrekking tot het regionaal cultuurprofiel "Zee aan ruimte, land vol cultuur".

10.b **Cultuur: Voortgang dierenwelzijn gesponsorde evenementen 2022 (B-agenda**
16:35 **EFB 23-01-2023) (NLG uitnodigen)**

Voorstel voor behandeling:

Met elkaar en de gedeputeerde de rapportage 'dierenwelzijn Landbouwshow Opmeer 2022' bespreken. Gedeputeerde Staten vraagt de commissie een oordeel te geven over de toepassing van de uitgangspunten voor evenementensponsoring en in het bijzonder de maatregelen om dierenwelzijn tijdens gesponsorde evenementen te bevorderen.

Toelichting:

De provincie Noord-Holland stimuleert gesponsorde evenementen om te verduurzamen, bijvoorbeeld op het gebied van (her)gebruik van grondstoffen, voedselverspilling, energiebesparing, vervoersstromen, impact op natuur, gezondheid en (verbetering van) dierenwelzijn. Bij sommige evenementen spelen dieren een rol, bijvoorbeeld bij de Landbouwshow Opmeer. Op verzoek van PS rapporteren deze evenementen jaarlijks over de maatregelen om dierenwelzijn te verbeteren.

11 **Rondvraag portefeuille gedeputeerde Kocken en terugkoppeling deelname**
gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten
kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van gedeputeerde
Kocken behorende punten uit de C-agenda stellen)

12 **C-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk**
Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)

12.a **Bestuur: GS-reactie Rekenkamerrapport Praktijk van de Wob in NH (C-agenda**
EFB 23-01-2023)

De Randstedelijke Rekenkamer heeft de praktijk van de Wob bij de provincie Noord-Holland onderzocht en heeft hierover een Nota van bevindingen opgesteld. Op verzoek van Provinciale Staten heeft Gedeputeerde Staten hierop een reactie opgesteld en aan Provinciale Staten toegestuurd.

12.b **Bestuur: Werkbezoek Murcia (C-agenda EFB 23-01-2023)**

Van 14 t/m 16 juli 2022 brachten de commissaris van de Koning en de gedeputeerden Loggen en Zaal een werkbezoek aan de regio Murcia. Doel van het bezoek was de basis te leggen voor interregionale samenwerking zoals ook

in de Europastrategie 2022–2030 als provinciale doelstelling is vastgelegd. Het verslag van het werkbezoek, inclusief een overzicht van de gemaakte afspraken, wordt aangeboden aan Provinciale Staten.

12.c Economie: Aanstelling circulair ambassadeur (C-agenda EFB 23-01-2023)

In de Actieagenda Circulaire Economie 2021–2025 is opgenomen dat de provincie een circulair ambassadeur aanstelt voor de versnelling van de transitie naar een circulaire economie. De circulair ambassadeur is de vertegenwoordiger van de provinciale belangen op het gebied van circulaire economie richting het Noord-Hollandse bedrijfsleven. De ambassadeur inspireert, stimuleert en ondersteunt ondernemers in Noord-Holland om aan de slag te gaan met circulair ondernemen. Gedeputeerde Staten stellen de heer Leon van Ast aan als circulair ambassadeur van de provincie Noord-Holland voor de periode van 1 december 2022 tot en met 1 december 2024.

12.d Economie: Jaarverslagen 2021 adviescommissies detailhandel (C-agenda EFB 23-01-2023)

In het Detailhandelsbeleid Noord-Holland is geborgd dat er twee Regionale Adviescommissies Detailhandel zijn in Noord-Holland: de Regionale Adviescommissie Noord-Holland Noord (RAC NHN) en de Adviescommissie Detailhandel Noord-Holland Zuid (ADZ). Nieuwe plannen voor detailhandel en regionale visies worden door deze adviescommissies bovenregionaal afgestemd en getoetst aan provinciaal beleid. Gemeenten kunnen het advies van de commissie gebruiken bij het maken van weloverwogen keuzes ten aanzien van nieuwe detailhandelsontwikkelingen, en het voorkomen van uitbreidingen die een potentieel negatief effect hebben op de detailhandelsstructuur. Daarnaast vervullen de commissies een rol op het gebied van kennisdeling. De commissies leggen hun activiteiten vast in een jaarverslag.

12.e Economie: Stand van zaken instrumentarium arbeidsmarkt en onderwijs (C-agenda EFB 23-01-2023)

Gedeputeerde Staten hebben kennisgenomen van de stand van zaken instrumentarium Arbeidsmarkt & Onderwijs, waaronder de voortgang van de agenda van de Werkambassadeur. De werkambassadeur besteedt met name aandacht aan het versterken en inzetten van de structuur van Publiek-Private Samenwerkingen tussen bedrijfsleven en onderwijs bij innovatie, leven lang ontwikkelen, behouden en vergroten van het aantal technische vakmensen, techniekpromotie en inclusiviteit.

Gedeputeerde Staten hebben ook kennisgenomen van de voorbereiding van

een UVR campusontwikkeling, de arbeidsmarktmonitor 2022 en de resultaten van het onderzoek uitgevoerd door de Stichting Economisch Onderzoek (SEO). De belangrijkste conclusie van dit onderzoek is dat er op basis van de huidige begrote investeringen in duurzaamheid en energietransitie er jaarlijks maximaal 12.000 VTE nodig zijn in geheel Noord-Holland. De studie raamt het potentiële extra arbeidsaanbod op 18 duizend werknemers.

- 12.f NZKG/Zeehavens/Ruimte/Wonen/Leefbaarheid/Economie: Reactie gemeente Beverwijk op Nota Zeehavens (C-agenda M&B 01-12-2022 – te betrekken bij agendapunt 4a – C-agenda NLG en RWK 16-01-2023 en EFB 23-01-2023)**
- 12.g Economie: Afronding evaluatie uitvoeringsregeling Winkelgebieden (C-agenda EFB 23-01-2023)**
- De regeling HIRB+ Toekomstbestendige Winkelgebieden draagt bij aan het verhogen van het kwaliteitsniveau van de Noord-Hollandse winkelstructuur door onder andere het terugdringen van leegstand en het opzetten of verbeteren van samenwerking. De regeling is geëvalueerd en wordt op basis van de aanbevelingen aangescherpt, verbreed en in 2023 voortgezet.
- 12.h Energie/Economie: Uitvoeringsregeling subsidie aardwarmte-onderzoek Noord-Holland 2022 (C-agenda RWK 16-01-23 –leidend– en EFB 23-01-23)**
- In 2050 wil de provincie klimaatneutraal zijn en moet de economie circulair zijn. Om deze doelen te halen moeten we onder andere af van het aardgas en op zoek naar alternatieve warmtebronnen. Een van de belangrijkste alternatieve warmtebronnen is aardwarmte. Gezien de beperkte kennis van de aardwarmtepotentie in de ondergrond in de MRA, stellen Gedeputeerde Staten een subsidieregeling vast voor gebiedsgericht seismisch onderzoek in de MRA.
- 12.i Economie: Uitvoeringsregeling subsidie circulaire ketensamenwerking Noord-Holland 2022. (C-agenda EFB 23-01-2023)**
- Gedeputeerde Staten stellen de Uitvoeringsregeling subsidie circulaire ketensamenwerking Noord-Holland 2022 met een subsidieplafond en de openstelling voor 2023 vast. Met deze regeling kunnen Noord-Hollandse bedrijven, gemeenten en kennisinstellingen een subsidie ontvangen voor het opzetten van ketensamenwerking om een circulair product of dienst te kunnen aanbieden. De provincie stimuleert bedrijven om samen te werken om grondstofketens te sluiten, omdat samenwerking binnen en/of tussen

product- en materiaalketens essentieel is voor efficiënter en dus minder grondstofgebruik.

12.j Bestuur: Ingekomen brief min BZK inwerkingtreding wet versterking decentrale rekenkamers (C-agenda EFB 23-01-2023)

13 C-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Kocken)

13.a Financiën: Alliander N.V.: brief inzake participatie Staat (C-agenda EFB 23-01-2023)

Alliander heeft haar aandeelhouders, waaronder de provincie Noord-Holland, een brief gestuurd over afspraken die zijn gemaakt met de Staat over een mogelijke toekomstige participatie van de Staat in Alliander. Deze afspraken worden binnenkort aan de aandeelhouders voorgelegd voor het verlenen van goedkeuring. GS sturen deze brief ter informatie door naar PS.

13.b Financien: Programmering Evaluatiekader subsidies 2023 (C-agenda EFB 23-01-2023)

Op 14 januari 2019 heeft PS het geactualiseerde Evaluatiekader Subsidies vastgesteld waarmee jaarlijks bepaald wordt welke subsidies op doeltreffendheid worden geëvalueerd. Op basis van dit Evaluatiekader lag de programmering van subsidie-evaluaties voor 2023 ter besluitvorming voor. De resultaten van de subsidie-evaluaties worden te zijner tijd ter kennisname voorgelegd aan Provinciale Staten.

13.c Financiën: Nazorgfonds gesloten stortplaatsen: jaarrekening 2021 (C-agenda EFB 23-01-2023)

Ingevolge de nazorgregeling in de Wet milieubeheer is de provincie na sluiting van een stortplaats belast met de eeuwigdurende nazorgverplichting. Voor de uitvoering van de nazorgverplichtingen is het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland ingesteld. Het college van GS stelt jaarlijks de begroting en de tabel met doelvermogens vast. Het college stelt tevens jaarrekeningen vast.

13.d Financiën: Nazorgfonds gesloten stortplaatsen: begroting 2023 (C-agenda EFB 23-01-2023)

Ingevolge de nazorgregeling in de Wet milieubeheer is de provincie na sluiting van een stortplaats belast met de eeuwigdurende nazorgverplichting. Voor de

uitvoering van de nazorgverplichtingen is het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland ingesteld. Het college van GS stelt jaarlijks de begroting en de tabel met doelvermogens vast.

13.e Erfgoed: Ondersteuningsverzoek stichting Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht (C-agenda EFB 23-01-2023)

De stichting Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht heeft de ambitie de Utrechtse Heuvelrug inclusief brede randzones daarvan en een aanzienlijk deel van het stuwwallengebied van het Gooi te laten benoemen tot UNESCO Global Geopark. Om dit te realiseren doet de men een beroep op onder andere de provincie Noord-Holland voor financiële en/of personele ondersteuning. In de afgelopen maanden is de besluitvorming voorbereid over de vraag of de provincies een structurele bijdrage aan het initiatief gaan leveren. De provincies Utrecht en Noord-Holland hebben dit in gezamenlijkheid gedaan, en komen tot het besluit geen structurele steun te verlenen aan de stichting voor het verwerven en continueren van de status UNESCO Global Geopark.

13.f Erfgoed: Quicksan klimaatrisico's voor erfgoed (C-agenda EFB 23-01-2023)

Noord-Holland heeft als eerste provincie de risico's van klimaatverandering voor het erfgoed in kaart gebracht. De kaarten zijn te raadplegen via het portaal interactieve kaarten op de provinciale website.

13.g Financiën: Jaarplan 2023 Interne Audit (C-agenda EFB 23-01-2023)

Gedeputeerde Staten (GS) voeren op grond van artikel 217a, eerste lid, van de Provinciewet periodiek onderzoek uit naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het door hen gevoerde bestuur (GS-onderzoeken). Het Jaarplan 2023 Interne Audit beschrijft de voorgenomen GS-onderzoeken voor dit jaar.

13.h Cultuur: Wijziging en openstelling 2023 Uitvoeringsregeling subsidie eren en herdenken Noord-Holland (C-agenda EFB 23-01-2023)

Gedeputeerde Staten stellen een subsidieregeling open voor aanvragen in het thema eren en herdenken. De uitvoeringsregeling subsidie eren en herdenken Noord-Holland 2022 wordt gewijzigd en wordt voor 2023 opengesteld met een plafond van 80.000 Euro.

14 C-agenda Algemeen

- 14.a **Gezondheid en sport: JOGG roept op borg de gezonde samenleving ook in provinciaal beleid.docx (C-agenda's NLG 16-01-2023 en EFB 23-01-2023))**

- 14.b **MRA: Maandelijks MRA Raads- en Statenleden Bericht – editie 65 (C-agenda alle commissies)**

- 14.c **MRA: Maandelijks MRA Raads- en Statenleden Bericht – editie 66 (C-agenda alle commissies)**

- 15 **Sluiting**

Verslag concept

Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur

Datum	:	23 januari 2023
Commissievoorzitter (plv.)	:	Statenlid T. Van Wijnen
Commissiegriffier	:	Dhr. C. Borst
Telefoonnummer/e-mail	:	corne.borst@noord-holland.nl

5	Aanwezig:		
	Commissievoorzitter		Mw. T. van Wijnen
	Commissiegriffier		dhr. C. Borst
	Commissieleden:	GL	Statenlid J. Dulfer,
		VVD	mw. M. van Meerten,
10		D66	mw. A. Kapitein, dhr. E. Kanik
		PvdA	dhr. J. Carton, dhr. T. Wagelaar
		PVV	mw. I. Bezaan
		SP	mw. R. Alberts, mw. A. de Groot, mw. H. Bouhlel
15		CDA	mw. C. Kuiper
		JA21	dhr. G. Hartog, dhr. G. Kohler
		PvdD	Statenlid Kostić, Statenlid Hollebeek
		ChristenUnie	dhr. M. Klein
20	College van GS		dhr. Van Dijk, mw. Zaal, dhr. Stigter
	Afwezig		mw.Kocken
	Gasten:	VA IPO	Statenlid A. Er (GL), mw. Jellema (PvdA)
25		Caring Vets	Mw. N. de Schwartz
	Notulist		Notuleerservice Nederland/dhr. E. Wendt

30

Agenda

1. Opening en mededelingen
2. Vaststelling van de agenda, het verslag van de vorige vergadering (5-12-2022) en moties- en toezeggingenlijsten (23-02-23)
- 35 2.a Vooruitblik komende vergadering(en) aan de hand van de Strategische Agenda en vaststelling Strategische Agenda

3. Inspreekhalftuur over onderwerpen die niet op de agenda staan maar wel tot de portefeuille van de commissie behoren
4. A-agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concerncontrol, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken (EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk
- 40 4.a PS-zaken: Actualisatie Reglement van Orde PS en Statencommissie
5. Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van de heer
- 45 Van Dijk behorende punten uit de C-agenda stellen)
8. B-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Kocken)
- 8.a Cultuur: Afhandeling Motie 239-2021: Inbreng van de makers bij cultuurbeleid
- 8.b. Organisatie: Afhandeling Motie 181-2022: Steunbetuiging nieuwe Transgenderwet
- 50 8.c Discussienota PvdA - Voorzieningen voor alle Noord-Hollanders
6. B-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (EFB-onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter)
- 6.a IPO: Focus in de samenwerking - Adviesrapport AEF
7. Rondvraag gedeputeerde Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de
- 55 portefeuille van gedeputeerde Stigter behorende punten uit de C-agenda stellen)
9. Rondvraag portefeuille gedeputeerde Kocken en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van gedeputeerde Kocken behorende punten uit de C-agenda stellen)goed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Kocken)
- 60 10. B-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)
- 10.a Sponsoring: Voortgang dierenwelzijn gesponsorde evenementen 2022
11. Rondvraag portefeuille mw. Zaal en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van mw. Zaal
- 65 behorende punten uit de C-agenda stellen), niet behandeld.
12. B-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter).
13. C-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB-onderwerpen portefeuille gedeputeerde Kocken)
- 13.a Financiën: Nazorgfonds gesloten stortplaatsen: jaarrekening 2021 (C-agenda EFB 23-01-2023)
- 70 13.b Financiën: Nazorgfonds gesloten stortplaatsen: begroting 2023 (C-agenda EFB 23-01-2023)
- 13.c Erfgoed: Ondersteuningsverzoek stichting Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht (C-agenda EFB 23-01-2023)
- 13.d Erfgoed: Quicksan klimaatrisico's voor erfgoed (C-agenda EFB 23-01-2023)
- 13.e Financiën: Jaarplan 2023 Interne Audit (C-agenda EFB 23-01-2023)
- 75 13.f Circulaire economie: Aanstelling circulair ambassadeur (C-agenda EFB 23-01-2023)
- 13.g NZKG/Zeehavens/Ruimte/Wonen/Leefbaarheid/Economie: Reactie gemeente Beverwijk op Nota Zeehavens (C-agenda M&B 01-12-2022 - te betrekken bij agendapunt 4a - C-agenda NLG en RWK 16-01-2023 en EFB 23-01-2023)
- 13.h Energie/Economie: Uitvoeringsregeling subsidie aardwarmte-onderzoek Noord-Holland 2022 (C-agenda
- 80 RWK 16-01-23 -leidend- en EFB 23-01-23)
- 13.i Circulaire economie: Uitvoeringsregeling subsidie circulaire ketensamenwerking Noord-Holland 2022. (C-agenda EFB 23-01-2023)

- 14. C-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (EPF onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter)
- 15. C-agenda Openbare Orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale Betrekkingen, Public Affairs,
85 Communicatie, Concerncontrol, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS-zaken (EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk)
- 16. C-agenda Algemeen
 - 16.a Gezondheid en sport: JOGG roept op borg de gezonde samenleving ook in provinciaal beleid.docx (C-agenda's NLG 16-01-2023 en EFB 23-01-2023))
 - 90 16.b MRA: Maandelijks MRA Raads- en Statenleden Bericht – editie 65 (C-agenda alle commissies)
 - 16.c MRA (Maandelijkse MRA Raads- en Statenleden Bericht – editie 66 (C-agenda alle commissies)
- 17. Sluiting

1. Opening en mededelingen

95 De **voorzitter** opent de commissievergadering om 13.15 uur en heet alle aanwezigen welkom, zowel in de Statenzaal als via Teams. Het quorum is aanwezig. De vergadering vindt plaats in hybride vorm. Er zijn afmeldingen mw. Van Geffen (NN-H) en dhr. Heijnen (CDA) ontvangen, mevrouw Van Meerten (VVD) sluit later aan. Gedeputeerde Kocken wordt vervangen door gedeputeerde Zaal. Bij agendapunt 10.a heeft zich één inspreker aangemeld. Deze zal digitaal inspreken.

100 2. Vooruitblik komende vergadering(en) aan de hand van de Strategische Agenda en vaststelling Strategische Agenda

De heer **Hartog** refereert aan de toezegging van gedeputeerde Kocken over een notitie met betrekking tot het investeringsbeleid, die in 2022 zou komen.

105 De **voorzitter** stelt vast dan die toezegging geen gestand is gedaan.

Gedeputeerde **Zaal** geeft aan dat dit wordt meegenomen naar de volgende vergadering.

110 3. Inspreekhalftuur over onderwerpen die niet op de agenda staan maar wel tot de portefeuille van de commissie horen

Er zijn geen sprekers aangemeld.

115 4. A-agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concerncontrol, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken (EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk)

4a. PS-zaken: Actualisatie Reglement van Orde PS en Statencommissie

De **voorzitter** geeft een korte inleiding.

120 Mevrouw **Kuiper** (CDA) kan instemmen met de voorgestelde actualisatie van het reglement. De toevoeging van Art.43a, de mogelijkheid tot het indienen van een Nota van Wijziging, is een goede. Omissies in de Statenvoordracht kunnen zo eenvoudig worden gecorrigeerd en het doet de commissiebehandeling meer recht. GS kan desgewenst de voordracht aanpassen op basis van voortschrijdend inzicht.

125 Statenlid **Kostić** (PvdD) geeft aan dat haar fractie instemt met de actualisatie, met drie aanvullende suggesties.

- Art.72.b (Rondvraag) kan worden gelijkgetrokken met Art. 46 (Vragenuur). Beide instrumenten hebben hetzelfde doel, maar er is een discrepantie in de behandeling. Bij PS kunnen zowel een vragensteller als andere partijen een vervolgvraag stellen, bij een commissievergadering niet. Bij beide is er geen ruimte voor debat of interrupties. Verschillende voorzitters van commissievergaderingen gaan hier verschillend mee om. De PvdD zou tegen die achtergrond de rondvraag en het vragenuur gelijk willen trekken.
- Het instrument Motie vreemd aan de orde van de dag ('Motie Vreemd') kan beter worden ingezet. Het instrument kan nut hebben, maar niemand is er nu echt tevreden over. Er is weinig ruimte voor interactie. Voorgesteld wordt interrupties toe te staan.

135 Ten derde vraagt de fractie het verbod op het vertonen van beeldmateriaal op te heffen. In een multimediale democratie kan een foto een debat vooruithelpen.

140 De heer **Hartog** (JA21) stemt in met deze wijziging, die zelfs een hamerstuk kan zijn. Van de wijzigingen is de fractie blij met het formaliseren van de Nota van Wijzigingen en het formaliseren van het lidmaatschap van twee duocommissieleden.

145 De heer **Klein** (ChristenUnie) is vooral blij met het officieel aanstellen van twee duocommissieleden. Ook ChristenUnie zoekt naar een vorm tussen de Motie Vreemd en het actualiteitendebat. Van onderwerpen van de B-agenda uit de commissie zouden moties een plek in de vergadering van Provinciale Staten moeten kunnen krijgen. Over hoe dit vorm te geven, kan onderling het gesprek worden gevoerd. Aan de portefeuillehouder de vraag hoe die deze discussie voor zich ziet.

Beantwoording GS

150 CvdK de heer **Van Dijk** stelt dat over het uitbreiden van het palet van mogelijkheden de discussie later gevoerd kan worden. Aan de agendacommissie kan worden gevraagd een voorstel voor te doen over rondvraag en vragenuur. De instrumenten moeten wel zó worden ingezet dat ze een bepaald doel kunnen bereiken. De instrumenten dienen niet te dicht naar elkaar toe te groeien. Bespreking in de agendacommissie staat los van de technische aanpassingen in dit reglement.

155

Statenlid **Kostić** (PvdD) merkt op dat het gelijktrekken van rondvraag en vragenuur een technische ingreep is waarmee de praktijk van het voorzitterschap recht wordt gedaan door ook in de commissie ruimte te geven aan de vervolgvraag. De fractie stelt voor hier niet mee te wachten tot een volgend college.

160 CvdK de heer **Van Dijk** vindt dit een onderwerp voor de agendacommissie. Dat voorzitters eenzelfde lijn hanteren, is een goede zaak. **Toegezegd wordt de voorstellen mee te nemen in de eerstvolgende agendacommissie.**

165 De heer **Klein** (ChristenUnie) wil tijdens de komende periode de ruimte hebben het reglement nogmaals aan te passen, als PS daarop mocht uitkomen en niet pas weer in een volgende Statenperiode.

170 CvdK de heer **Van Dijk** laat in het midden wanneer het reglement wordt aangepast. Aan de nieuwe Staten kan worden meegegeven dat dit een van de uitgangspunten bij de start van de nieuwe periode is. PS gaat over zijn eigen reglement.

Tweede termijn PS

175 Statenlid **Kostić** (PvdD) geeft aan dat de discussie over de Motie Vreemd kan worden opgeschoven naar een volgende ronde. Dit reglement staat maar eens in de zoveel jaar op de A-agenda. Dit is het moment voor discussie over de twee andere technische punten die zijn ingebracht. De PvdD kondigt twee amendementen aan.

180 Statenlid **Dulfer** (GL) beschouwt dit als een hamerstuk.

Tweede termijn GS

185 CvdK de heer **Van Dijk** benadrukt dat hij reeds heeft toegezegd de discussie in de agendacommissie te agenderen. Het is niet zo dat dit onderwerp per definitie eens in de paar jaar wordt geagendeerd. Als deze Staten vinden dat volgend jaar een herijking is gewenst of als het in lijn moet worden gebracht met wettelijke wijzigingen dan komt er eerder een aanpassing op het reglement. De Commissaris van de Koning zou wel wachten op een goede discussie over waar de Staten naartoe willen.

190 De **voorzitter** stelt vast dat dit met twee aangekondigde amendementen als bespreekstuk voor de Statenvergadering wordt geagendeerd.

5. Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van de hr. Van Dijk behorende punten uit de C-agenda stellen)

195 De **voorzitter** geeft na raadpleging van dhr. Van Dijk aan dat geen terugkoppeling nodig is.

Vanwege verlate aanwezigheid van betrokkenen wordt behandeling van agendapunt 6 verdaagd tot een later moment.

- 200 8. B-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Kocken)

8.a Cultuur: Afhandeling Motie 239-2021: Inbreng van de makers bij cultuurbeleid

De **voorzitter** geeft een inleiding.

205 *Eerste termijn PS*

Mevrouw **Kuiper** (CDA) onderschrijft dat de motie als afgedaan kan worden beschouwd. Er zijn culturele instellingen geconsulteerd bij het opstellen van het cultuurbeleid binnen de MRA. Hiermee is voldoende duidelijk dat de provincie samen met de cultuursector beleid wil formuleren en dit niet alleen vanuit de 210 ivoren toren doet. Bij de actualisatie van het provinciale cultuurbeleid eind 2021 zijn vele betrokkenen en belanghebbenden geraadpleegd.

215 De heer **Wagelaar** (PvdA) is blij met de inventarisatie vanuit andere provincies. Aan de hand daarvan kan men bij de volgende cultuuronderwerpen aan de slag om de makers te blijven betrekken.

Statenlid **Dulfer** (GL) is tevreden met de afdoening van de motie. Het voorbeeld van de provincie Utrecht bleek niet de inspiratiebron die was verwacht.

220 De heer **Kanik** (D66) maakt uit de terugkoppeling niet op of is geleerd van andere provincies en of er ruimte is voor de inbreng van makers, zoals het dictum van de motie voorstaat.

Beantwoording GS

225 Gedeputeerde **Zaal** geeft aan dat GS van de inventarisatie van andere provincies heeft geleerd dat de betrokkenheid van makers bij het cultuurbeleid in Noord-Holland Noord en het eigen beleid past bij de kaders die PS heeft meegegeven. Omdat sommige provincies een ander cultuurbeleid hebben, is sprake van een vergelijking van appels met peren. Het kan inspiratie bieden als nieuw cultuurbeleid wordt gemaakt. Op

dit moment wordt geen aanleiding gezien de rol van de makers te versterken, anders dan de ondersteuning via het noodfonds. Dit betreft steun naar aanleiding van de Covid-crisis, geen algemene steun.

230

8.b. Organisatie: Afhandeling Motie 181–2022: Steunbetuiging nieuwe Transgenderwet
De **voorzitter** geeft een inleiding.

Statenlid **Kostić (PvdD)** licht als indiener de motie toe.

235

De fractie is opgelucht en blij dat dit signaal in meerderheid is afgegeven. Statenleden zijn noch computers, noch juristen. Een goede volksvertegenwoordiger weet wanneer inhoud en inwonersbelangen boven processen en protocollen gesteld moeten worden. In dat licht extra dank aan de twee Statenleden van de VVD die het voorstel contrair aan hun eigen fractie steunden. Deze gezamenlijke actie laat zien dat PS opkomt voor de belangen van de inwoners, juist als zij het even moeilijk hebben. Voor degenen die hebben tegengestemd omdat de provincie hier niet over zou gaan, zal in de volgende EFB-commissie het provinciaal regenboogbeleid worden besproken in het kader van de status van Noord-Holland als regenboogprovincie. Dit om zulks door te geven naar de volgende collegeperiode.

240

245

De heer **Hartog (JA21)** geeft aan dat tegenstemmers dat niet alleen hebben gedaan omdat dit geen zaak van de provincie zou zijn.

De heer **Klein (ChristenUnie)** heeft niet voor deze motie gestemd omdat dit een discussie is waarin verschillende belangen tegen elkaar worden afgewogen. Dit gebeurt in de Tweede Kamer. Met de naar voren gebrachte argumenten namens de provincie is de fractie het niet oneens. Tegelijkertijd is de discussie breder dan de argumenten in de brief. Wat ChristenUnie betreft is dit voor kennisgeving aangenomen, ten voordele van de discussie in de Tweede Kamer.

250

255

De heer **Kanik** is blij met de steun in de rug en het hart onder de riem van transgenders. Hiermee is de motie afgedaan.

De heer **Wagelaar (PvdA)** is blij dat de provincie een signaal kan afgeven bij dit belangrijke onderwerp. Met deze tot tevredenheid stemmende brief is de motie afgedaan.

Statenlid **Dulfer** beschouwt de motie als afgedaan.

260

Mevrouw **Alberts (SP)** beschouwt de motie als afgedaan.

Mevrouw **Kuiper (CDA)** sluit zich bij de vorige twee sprekers aan.

265 *Beantwoording*

Geen bijdrage

8.c Discussienota PvdA – Voorzieningen voor alle Noord-Hollanders

270

De heer **Wagelaar (PvdA)** leidt de discussienota kort in. Na afloop krijgt hij de gelegenheid een korte conclusie te trekken en eventueel een vervolg aan te geven.

Dat belangrijke voorzieningen – school, ov, winkels, uit het straatbeeld van dorpen verdwijnen, is voor steeds meer Noord-Hollanders door een terugtrekkende overheid realiteit. De provincie moet wat de PvdA betreft in

actie komen om deze ontwikkeling tegen te gaan. Alle Noord-Hollanders moeten gebruik kunnen maken van
275 een basisniveau aan voorzieningen. De woonplaats mag niet bepalen in hoeverre men toegang heeft tot
onderwijs, sport, cultuur of openbaar vervoer. Deze kaalslag van voorzieningen zet de leefbaarheid van veel
dorpen en steden onder druk. Voor een vitale gemeenschap is noodzakelijk dat iedereen toegang heeft tot
duurzame, veilige en betaalbare voorzieningen. Een gebrek hieraan kan leiden tot een afkeer van overheid en
280 politiek. Waarom je druk maken om een systeem dat zich ook niet druk maakt om jou? Graag gaat de PvdA
met de overige Statenfracties in gesprek over de provinciale rol hierin.

Statenlid **Dulfer** (GL) complimenteert de PvdA met dit doorwrochte stukje werk. Het is goed dit relevante
onderwerp te agenderen. De timing vlak voor de verkiezingen is goed, omdat dit een onderwerp voor tijdens
de coalitieonderhandelingen is. Op alle gestelde vragen zal GL met ja antwoorden. Het probleem van het
285 dalende voorzieningenniveau kan niet alleen lokaal worden opgelost. Mobiliteit en ov zullen regionaal
moeten worden aangepakt. Het is goed in kaart te brengen wat de rol van de provincie kan zijn bij het
versterken van het voorzieningenniveau. Uit inventarisatie van voorzieningen bij andere provincies blijkt
reeds een waaier aan initiatieven te bestaan, die voor Noord-Holland ter inspiratie kan dienen. Zelf het wiel
uitvinden, is dus niet nodig. Ook in Noord-Holland zelf wordt al best wat gedaan. Wel vraagt de fractie zich
290 af of er al een soort rode draad uit de initiatieven is op te maken en of is geanalyseerd welke initiatieven
succesvol zijn. De nieuwe bestuursperiode is een mooi moment om dieper in dit probleem te duiken. Het
probleem vraagt ook om een meer diepgravende benadering dan het oppakken van losse initiatieven. De
vraag is of de provincie de taak als de hare beschouwd. Noord-Holland heeft in de afgelopen jaren vooral
ingezet op die delen van de samenleving die het al goed doen, vanuit het idee dat deze ontwikkeling zich
295 over de hele provincie zou verspreiden. Dit heeft echter geleid tot het verschijnsel dat Noord-Holland als de
meest welvarende provincie niet de inwoners met de hoogste score qua welzijn heeft. Friesland scoort
economisch veel slechter. Dankzij een gevoel van meedoen scoren de bewoners qua welzijn beter. Dit is het
moment om die bakens te verzetten en juist degenen die niet goed meekomen te ondersteunen. Dat gaat
geld kosten. Voor de komende bestuursperiode vraagt dit om afspraken.

300 De heer **Klein** (ChristenUnie) acht het heel belangrijk dit bij de kop te pakken. De drie door de PvdA gestelde
vragen worden dan ook met ja beantwoord. De aanpak moet inderdaad bovenlokaal plaatsvinden. Wel is er
een groot verschil tussen de verschillende provincies. De kern van het probleem zal per regio anders zijn. De
inventarisatie moet zich dan ook richten op waar precies het knelpunt zit en wat de provincie kan doen om
305 dat knelpunt op te lossen en niet zo maar alles van elders te kopiëren. De Friese paradox is zeker iets om
mee te nemen. Aan de PvdA de vraag of de fractie zelf al specifieke ideeën heeft over instrumenten die de
provincie zou kunnen inzetten.

De heer **Hartog** (JA21) noemt de titel van de discussienota misleidend. Alle voorzieningen voor alle inwoners
310 is financieel niet haalbaar. De vraag moet worden beantwoord waartoe de provincie in het leven is geroepen
en hoe ver haar financiële polsstok reikt. JA21 heeft al eerder opgeroepen tot een kerntakendiscussie. Als die
is gevoerd, is ook duidelijk hoeveel middelen ter beschikking staan van dit orgaan voor niet verplichte taken.

De heer **Klein** (ChristenUnie) vraagt of JA21 alleen de kerntaken wil oppakken. Dit omdat de Grondwet
315 bepaalt dat de provincie over haar eigen huishouding gaat.

De heer **Hartog** acht beperking tot de kerntaken geen must. Wel is belangrijk te inventariseren wat men moet
doen en wat dat kost, zodat duidelijk is welke middelen over zijn om andere zaken op te pakken. Een poging

320 van JA21 om eind vorig jaar tot deze kerntakendiscussie te komen werd toen door onder anderen de PvdA geblokkeerd. Als men nu vlak voor de verkiezingen hiermee komt, is de vraag of dat niet wat goedkoop is.

325 Mevrouw **Bezaan** (PVV) geeft aan dat haar fractie het onder druk staan van voorzieningen als bedreiging voor de leefbaarheid in gemeenschappen ziet. Daar zit een regionale component aan. De PVV is echter voorstander van een provinciaal bestuur dat zich met name richt op kerntaken. Bovendien is de PVV geen voorstander van subsidies. Gemeentebesturen zijn in eerste instantie verantwoordelijk voor de leefbaarheid binnen hun grenzen. Toegegeven, gemeenten worden geconfronteerd met beleid uit Den Haag dat negatief kan uitpakken voor het financiële huishoudboekje. Voor een deel vraagt dit om prioriteiten stellen inzake eigen politieke keuzes. Dat neemt niet weg dat er een regionale component is en de provincie iets kan doen. De PVV ziet dan ook wel wat in subsidieloze activiteiten van andere provincies. Het Fries Sociaal Planbureau meet elke twee jaar de leefbaarheid. Op basis hiervan wordt door de politieke partijen beoordeeld of er witte vlekken zijn. De provincie Groningen hanteert de rollen afwisselend agenderend, informierend, ondersteunend en versterkend, verbindend of lobbyend. Ondersteunend en versterkend ziet de PVV niet in het licht van subsidies.

335 Mevrouw **Kapitein** (D66) kijkt wat genuanceerder tegen de door de PvdA verwoorde zorgen aan. De verschillen zijn groot per gemeente. Ook gaan gemeenten er in de tijd verschillend mee om. Noord-Holland doet ook al het nodige op het vlak van leefbaarheid. Denk aan bibliotheken, sportverenigingen, winkels en horeca als onderdeel van de economie. De rol van de provincie versus de rol van de gemeente is vaak onderwerp van discussie. De steden kennen relatief veel voorzieningen per vierkante meter maar weinig voorzieningen per inwoner. In het landelijk gebied is dat omgekeerd. Het is aan de gemeenten om hier een goede balans in te vinden. D66 is kritisch in het opvullen van gaten die gemeenten op leefbaarheidsgebied laten vallen. Er is begrip voor de financiële problemen van gemeenten. Daarin laat de provincie zich, via GS ook richting Rijk horen. De provincie moet streven naar sterke gemeenten en sterke regio's op bestuurlijk niveau. Dat biedt de beste garantie op goede leefbaarheid. Als kleinere gemeenten moeite hebben het voorzieningenniveau op peil te houden, is opschalen tot een andere grootte het overwegen waard. De bal ligt primair bij de gemeente.

350 Mevrouw **Kuipers** (CDA) stelt dat een van de belangrijkste factoren voor het in stand houden van voorzieningen is het ruimte bieden voor het bouwen van woningen in dorpen en kleinere steden waar het voorzieningenniveau dreigt te dalen of verdwijnen. De fractie acht het van belang dat jonge mensen kunnen blijven wonen waar ze zijn opgegroeid en waar hun familie en sociale netwerken zich bevinden. Hierdoor blijft het aantal leden van de sportvereniging op peil, blijft men de bibliotheek bezoeken en houdt de middenstand omzet. De bedoeling is dat ouderen langer zelfstandig blijven. Bij de uitvoering van de Wmo wordt ingezet op de netwerken van deze ouderen. De vraag is welke netwerken er zijn als de volgende generaties niet in de nabijheid kunnen wonen. Dat strookt niet met het oplossen van de woningdruk. Het zoveelste appartementencomplex in binnenstedelijk Haarlem of Amsterdam doet weinig tot niets aan de leefbaarheid en toekomstbestendigheid van de vele gemeenschappen in Noord-Holland. De PvdA is een van de vier coalitiepartners. Het verbaast het CDA dat het oplossen van dit probleem niet sterker in het coalitieprogramma is verankerd. Het verbaast het CDA ook dat de PvdA heeft ingestemd met binnenstedelijk bouwen, waardoor trapveldjes verdwenen. Het beste wat de provincie kan doen, is ruimte bieden aan woningbouw, zij het niet in de kernen. Het verkiezingsprogramma van het CDA staat vol met dit soort aanbevelingen.

365 Statenlid **Kostić** (PvdD) is blij met het voorstel van de PvdA. Veel zorgen zijn terecht en door de oppositie vaak aangekaart. Ook vanuit deze fractie de vraag waarom de PvdA hier nu mee komt, terwijl zij tien jaar in coalities heeft gezeten. Inhoudelijk heeft de provincie zeker een rol bij het zich inzetten voor voorzieningen die het welzijn van mens en dier bevorderen. Concrete uitwerking dient te gebeuren in het kader van de twee grootste crises van deze tijd, de klimaat- en biodiversiteitscrisis. Ontwikkelingen mogen die crises niet verergeren. Winkels stimuleren is dan ook geen prioriteit, zorgen dat mensen zich schoon, betaalbaar en snel
370 kunnen verplaatsen wel. De fractie wil dit voorstel graag aanvullen met een essentiële andere behoefte, die aan biodiversiteit en groen in de buurt. De door de PvdA bepleite index dient te worden aangevuld met een Groenindicator. De biodiversiteit is vaak groter in steden dan op het platteland. Wat de PvdD betreft wordt besloten tot een gezamenlijke investering in ov, sociale cohesie, armoedebeleid en meerwaarde voor groen.

375 Mevrouw **De Groot** (SP) noemt het fijn dat de PvdA alle partijen betreft bij de coalitieonderhandelingen. De SP neemt daaraan graag deel. De fractie deelt de zorgen van de PvdA. Het is schandelijk dat scholen, zwembaden, winkels en huisartsen verdwijnen, dat het verzorgingsgebied van het ziekenhuis steeds groter wordt, evenals de aanrijdtijd van de ambulance. Het meest verontrustend is het gebrek aan ov, dat vooral in kleine kernen al geen vanzelfsprekendheid meer is. Het ov dient er weer hoogfrequent te worden en door de
380 kleine kernen te gaan. In de kleine kernen moeten weer vestigingen van alle soorten voorzieningen komen, inclusief winkels, bankgebouwen, bibliotheken, huisartsen en nog veel meer en dient het ov in alle uithoeken frequent en door alle kernen te rijden. Een rol van de provincie is zeker de huidige situatie in kaart te brengen, hoewel er al best veel bekend is. Hieraan kan Dorpswerk Noord-Holland bijdragen.

385 *Beantwoording GS:*

Gedeputeerde **Zaal** merkt op dat GS in deze termijn niets is gevraagd. Wel wil zij het debat tussen de fracties stimuleren en geeft daaraan voeding met enkele kanttekeningen. Het afnemen van voorzieningen in kleine kernen komt niet door provinciaal economisch beleid of cultuurbeleid. Dat richt zich op de hele provincie en
390 Noord-Holland Noord is met nadruk betrokken. Dat voorzieningen verdwijnen, komt door demografische ontwikkelingen. In ieder dorp een school, ook als dat met tien leerlingen is, in ieder dorp een theater, bibliotheek of zwembad is een flinke kop op het coalitieakkoord en niet geheel in lijn met de omgevingsvisie die uitgaat van concentratie in kernen in het landelijk gebied en het van daaruit stimuleren van de regionale functie.

395

Mevrouw **De Groot** erkent dat de demografische ontwikkelingen een aantal voorzieningen lastig te handhaven maken, maar de provincie is wel verantwoordelijk voor het openbaar vervoer. Het ligt dus mede aan de provincie dat dit ov in Noord-Holland zo is afgenomen.

400 Gedeputeerde **Zaal** geeft aan dat zij niet de gedeputeerde mobiliteit is en naar beste vermogen antwoordt. Het ov is in Noord-Holland Noord een belangrijke kerntaak is en er veel aan wordt gedaan. Er zijn keuzes gemaakt en de vraag moet worden gesteld of het laten rijden van een lege bus een juiste keuze is. Niet alle lijnen zijn in stand te houden.

405 Statenlid **Dulfer** (GL) vraagt of de afname van voorzieningen de gedeputeerde geen zorgen baart. Ten tweede vraagt hij of deze demografische ontwikkelingen een gegeven zijn of het gevolg van beleidsbesluiten.

410 Gedeputeerde **Zaal** ziet deze ontwikkelingen als een autonoom verschijnsel, niet als het gevolg van beleid. Ze zijn het gevolg van keuzes die mensen maken. GS ziet die afname in voorzieningen. Waar de provincie wel op moet inzetten – wellicht ligt daar de handreiking aan PS – is zorgen dat er sterke gemeenten zijn. De gemeenten hebben veel geld nodig voor wettelijke taken. Daar vecht de gedeputeerde voor, ook richting Rijk. Op dat vlak kan nog wel wat bereikt. Niet door elk dorp een eigen zwembad terug te geven, wel door regionale samenwerking te stimuleren.

415 Mevrouw **Kuiper** (CDA) constateert dat door GS een beleid is uitgezet waarin bouwlocaties binnenstedelijk zijn. Met betaalbare woningen aan de randen van kernen zou het draagvlak onder jonge mensen voor de centrale voorzieningen groter zijn. Het door GS gevoerde beleid heeft dus wel degelijk invloed gehad.

420 Gedeputeerde **Zaal** merkt op dat Noord-Holland een behoeftegestuurd woningprogramma kent, dat door PS en niet door GS wordt bepaald. Ook dat wordt bepaald door waar mensen graag willen wonen. Uit veel onderzoeken blijkt dat mensen graag in een stedelijke omgeving wonen. Los van het feit dat deze provincie graag het open landschap beschermt.

425 Mevrouw **Groot** (SP) merkt op dat hoe meer het ov op afstand wordt gezet, hoe minder mensen er gebruik van maken. Als men mensen overal wil laten komen en van de voorzieningen gebruik wil laten maken, moet er meer aan het ov worden gedaan.

430 Gedeputeerde **Zaal** meent dat de kernvraag is wat de provincie in stand wil houden en wat niet. De vraag in hoeverre de samenleving maakbaar is door beleidsmakers is aan ieders eigen afweging.

435 De heer **Wagelaar** (PvdA) vraagt hoe de gedeputeerde aankijkt tegen een inventarisatie van wat de provincie eventueel zou kunnen doen. Daar lijkt wat steun voor te bestaan.

Gedeputeerde **Zaal** wil PS ontraden deze inventarisatie nog in deze Statenperiode te houden. Dat is immers echt een koerswijziging ten opzichte van het coalitieakkoord en de omgevingsvisie. Dit college is aangesteld om de kaders en het beleid zoals aangegeven door PS uit te voeren

440 *Tweede termijn PS*

De heer **Wagelaar** (PvdA) dankt de collega's voor de reacties en hoort dat het probleem breed wordt erkend. De vraag die nog in de lucht hangt is of het een probleem voor de provincie is. Het is jammer dat een procedureel argument over kerntaken wordt aangevoerd om deze principiële discussie tegen te houden.

445 Mevrouw **Kapitein** (D66) noemt het principieel dat veel taken op het vlak van leefbaarheid bij de gemeenten liggen.

450 De heer **Wagelaar** (PvdA) stelt zich de provincie niet voor als de grote hoeder van alle voorzieningen in Noord-Holland. Sinds de kerntaken vijftien jaar geleden zijn bepaald, is er een hoop gebeurd. Er komt steeds meer informatie over de omvang van de problematiek en de gevolgen ervan. De discussie of de kerntaken nog steeds actueel zijn of dat zich nieuwe problemen voordoen, dient gevoerd te worden. Niet om gemeentelijke taken over te nemen, wel om ondersteuning te bieden. Gezien de komende coalitieonderhandelingen is dit een moment deze principiële discussie te voeren.

455

De heer **Hartog** (JA21) blijft met de vraag zitten waarom de PvdA de motie inzake de kerntakendiscussie niet heeft gesteund.

460 De heer **Wagelaar** (PvdA) acht het niet zinvol een algemene discussie over de kerntaken te voeren. Dat past bij de coalitieonderhandelingen. Wel is het nuttig om hier, als fracties het initiatief nemen, per onderwerp mee aan de slag te gaan. Er is een probleem en daarom is het raadzaam het gesprek te voeren over wat de provincie daaraan moet doen. Het is probleem is veranderd, zoals ook Statenlid Dulfer aangeeft: er ontstaat een ongelijkheid in de bereikbaarheid van voorzieningen. De IJmond staat volgens onderzoek van De Groene Amsterdammer en Follow The Money in de Top-3 van gebieden waar de afstand tot voorzieningen het snelst
465 toeneemt, de Gooi- en Vechtstreek staat op plek drie van de gebieden waar de afstand juist afneemt.

Mevrouw **Kuiper** (CDA) merkt dat het bij voorzieningen al snel over publieke voorzieningen gaat. Er zijn ook commerciële voorzieningen. Winkels en banken hebben ook impact.

470 De heer **Wagelaar** (PvdA) erkent dit laatste. Allereerst echter moet het gesprek worden gevoerd over wat als het basisoniveau van voorzieningen wordt gezien. Dat moet niet alleen in deze zaal gebeuren, maar in gesprek met stakeholders. De provincie sluit nu al woonakkoorden met regio's en gemeentes. Het is voor te stellen dat met regio's een voorzieningenakkoord wordt afgesproken. Het gaat daarbij niet om alle voorzieningen voor alle Noord-Hollanders, maar om voldoende voorzieningen om de leefbaarheid van een dorp omhoog te
475 houden. Natuurlijk hoeft niet elk dorp een eigen zwembad of bibliotheek te hebben. Door dit regionaal aan te vliegen kan wellicht juist worden besloten dat twee buurgemeenten met elk een eigen zwembad beter verder kunnen met één zwembad. Daar ligt een provinciale taak. Dat ten tijde van het vier jaar geleden gesloten coalitieakkoord zaken er anders voorstonden, is juist. Nu de kaarten opnieuw worden geschud, vindt de PvdA dit een belangrijk onderwerp voor de komende jaren.

480

Statenlid **Kostić** (PvdD) vraagt of dit ook geldt voor de situatie van acht jaar geleden.

De heer **Wagelaar** (PvdA) heeft daar nu geen specifiek antwoord op. Voor de komende periode is dit een van de prioriteiten omdat het onderwerp zo is veranderd. Dat geldt ook voor het onderwerp woningbouw, gezien
485 de toegenomen woningnood.

Tweede termijn PS

490 Statenlid **Dulfer** (GL) geeft aan dat zijn fractie de PvdA hierin steunt omdat dit het onderwerp is waarbij de kloof tussen stedelijke omgeving en platteland zich sterk manifesteert. Een kloof die zich zal vergroten door de transitie in de landbouw. Er hangt ook een fundamentele beleidskeuze mee samen. In de afgelopen jaren is ingezet op het versterken van economische krachten die het al goed deden. Dat heeft Noord-Holland geen windeieren gelegd. In de komende periode ligt de focus wat GL betreft op de regio's die het moeilijk hebben. Dat gaat geld kosten, maar zal dan ten koste gaan van het geld dat al die tijd in de florerende economie is
495 gestopt. Economie is meer dan geld verdienen in de Haarlemmermeer.

De heer **Hartog** (JA21) merkt op dat hij in weerwil van wat de PvdA beweert het stuk toch goed heeft gelezen. De discussienota heeft als titel *Voldoende voorzieningen voor ALLE Noord-Hollanders. In de inleiding staat dat IEDEREEN gebruik moet kunnen maken van voldoende voorzieningen.*

500

De heer **Klein** (ChristenUnie) reageert op de opmerking van de PvdD dat de kloof tussen stad en landelijk gebied groter zal worden als gevolg van de stikstofaanpak. Mogelijk maakt die fractie het probleem met die opmerking onnodig groot. Het is juist verstandig het gesprek aan te gaan over waarom er op plekken waar weinig mensen wonen minder voorzieningen zijn. Het gesprek over hoe dit zo aan te pakken dat groepen niet tegen elkaar worden uitgespeeld, zou de ChristenUnie graag voeren in PS.

Mevrouw **De Groot** (SP) is het met de PvdA eens dat zowel in de dorpen als in de steden overal voldoende voorzieningen moeten zijn. Zij is vooral benieuwd hoe de PvdA denkt de strijd voor een beter ov aan te gaan.

Mevrouw **Kapitein** (D66) sluit zich aan bij de waarschuwing van de ChristenUnie voor polarisatie. De provincie moet verbinden. Ook met de boodschap dat niet alles overal kan. Leuk dat deze discussie nu wordt gevoerd als voorbereiding op de verkiezingen.

Afsluiting initiatiefnemer

De heer **Wagelaar** (PvdA) kijkt tevreden terug op de zojuist gevoerde discussie. Dit gesprek moeten de fracties blijven voeren. In de commissie, in de Staten en aan de onderhandelingstafel. Een motie over de voorgestelde inventarisatie wordt overwogen.

6. B-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (EFB- onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter)
6.a IPO: Focus in de samenwerking – Adviesrapport AEF

De **voorzitter** geeft een inleiding.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) en Statenlid Er (GL), beiden AV-lid van het IPO, lichten het IPO-onderzoeksrapport toe. De AV kan de door GS verwoorde denkrichtingen ondersteunen, maar er is meer over dit onderzoeksrapport, het IPO, de AV, het bestuur en de organisatie te vertellen. In de vorige periode was er nauwelijks overleg tussen de afgevaardigden en GS. Dat is in deze periode volstrekt anders. Vanuit GS wordt het initiatief voor vooroverleg of ruggenspraak genomen. Dat wordt door de AV met inachtneming van dualiteit als prettig ervaren. De gedeputeerde verdient daarvoor dank. Dit rapport is een sluitstuk van een periode waarin het IPO behoorlijk onder het vergrootglas heeft gelegen. Aan PS de vraag wat men aan de AV wil meegeven voor 7 maart.

Eerste termijn PS

De heer **Klein** (ChristenUnie) meent dat er zeker winst te behalen is in het functioneren van het IPO. Uit een vorige periode, toen hij zelf AV-lid was, herkent spreker de discussies over de rol van de Statenleden en commissies en de afstemming. Dat is in deze periode een stuk beter dan in de vorige periode, dus daar complimenten voor. De vraag is of de in het rapport genoemde mogelijke aanpassingen het probleem van de onduidelijke rol van de AV oplossen. Tussen de regels door valt te lezen dat de AV klein gehouden moet worden, letterlijk en figuurlijk. Het is beter grondiger te kijken naar hoe het IPO te organiseren en hoe de Statenleden daarin een rol kunnen krijgen. Daarbij zijn twee richtingen denkbaar: maak er een échte bestuursorganisatie van of geef de Staten een nette rol zoals in het VNG-model. Ga niet de discussie aan over wie nu wat beslist.

550 Mevrouw **Kuiper** (CDA) vindt het rapport door de gekozen structuur niet uitblinken in helderheid. Er worden vier scenario's voor doorontwikkeling van het IPO geschetst. Het is goed om een uitgangspunt te hebben om de verhouding tussen IPO en de provincies te beoordelen. Zoals dit ook een zorgpunt is bij de MRA is de vraag of de aandacht die dit vraagt nog proportioneel is te noemen. Er is een grens aan wat aan Statenleden kan worden gevraagd. MRA en IPO zijn ondersteunend. Het is primair aan GS te bewaken dat de Noord-Hollandse kaders hier in beeld worden gebracht en dat hierover goede afspraken met PS worden gemaakt. Voor zover de voorstellen hiermee in lijn zijn, kan het CDA die steunen.

555 Twee vragen:

- Waarom moet er een verkenning komen naar een financiële compensatie voor AV-leden? Houdt dit verband met de tijdsbesteding?
- In de brief aan PS staat dat GS kennis heeft genomen van het rapport. Dat roept de vraag op waarom GS niet aangeeft hoe zij tegen de voorgestelde maatregelen aankijkt, zodat PS bij de discussie vandaag inzicht heeft in wat haalbare en werkbare voorstellen zijn.

560

De heer **Kanik** (D66) sluit zich aan bij de opmerkingen over de leesbaarheid van het rapport. Veel problemen die uit het rapport naar voren komen, zijn op te lossen binnen scenario 0. Als de AV de samenwerking met het IPO-bestuur niet effectief en onplezierig vindt dan moet daar samen met dat bestuur iets aan worden gedaan. Als er onduidelijkheid is over de rol van de AV moet deze rol herbevestigd worden. De kwaliteit van de vergadering kan een impuls krijgen. Het kan geen kwaad nog eens te kijken naar de afspraken die binnen het IPO worden gemaakt en hoe daaraan gevolg wordt gegeven. In deze Staten is vaak over de rommelige structuur van het IPO gesproken. Voor deze kwaliteitsverbetering is niet nodig een geheel nieuwe structuur op te tuigen. Eerst moet het IPO kijken hoe samenwerking beter kan binnen de huidige structuur. Betwijfeld wordt of een kernteam met een beperkt aantal leden een oplossing biedt. De vraag is ook welk mandaat zo'n kernteam heeft.

565

570

De opstellers van het rapport lijken een denkfout te maken, met name door inspiratie te halen uit VNG, UNW en MRA. Dat zijn heel andere organisaties dan het IPO. De problemen waarvoor een oplossing wordt gezocht, zijn veel politieker en daarbij zijn de verschillen tussen de partijen veel groter dan met de hiervoor genoemde organisaties. Het is niet mogelijk het politieke deel uit het IPO te halen en de organisatie te stroomlijnen met een kleiner bestuur. Niet in alle gevallen zou naar een gezamenlijk standpunt gestreefd moeten worden. Coalities van provincies moeten ook mogelijk zijn. Anders komt het IPO straks weer uit op een standpunt waar een groot deel van de Statenleden het niet mee eens is.

575

Een IPO zonder vertegenwoordiging van Statenleden is voor D66 onbespreekbaar. Binnen het IPO moet altijd democratische controle plaatsvinden. Gewaakt moet worden voor een extra bestuurslaag.

580

De heer **Hartog** (JA21) vraagt zich af of het IPO nog toekomst heeft. Na ruim tachtig jaar kneden aan dit overlegplatform teneinde dit een herkenbaar orgaan te maken, ligt er na al die jaren weer zo'n rapport. Wat de fractie betreft is die toekomst er niet. De meerderheid in de Staten zal die visie niet onderschrijven, dus sluit JA21 zich aan bij wat D66 en de ChristenUnie zeggen. Als moet worden gekozen, is dat voor scenario 3. De vraag is wanneer het IPO wordt gebruikt en ingezet. De Statenleden moeten op een zodanige manier worden betrokken dat een niet democratisch gekozen orgaan als dit toch die provincies kan vertegenwoordigen. Soms hebben provincies gemeenschappelijke belangen, soms niet. Ook die individuele belangen moeten dan worden geborgd. De vraag aan mevrouw Jellema is of zij zich herkent in de stelling dat dit rapport niet alle essentiële vragen beantwoordt.

585

590

595 Mevrouw **Bezaan** (PVV) geeft aan dat haar fractie over geen van de voorliggende scenario's enthousiast is. Als men met nadruk zou móeten kiezen dan zou scenario 0 het worden, zijnde het scenario met de minste organisatorische verandering. Het opnieuw opbouwen van het IPO langs andere samenwerkingsverbanden ziet de fractie niet zitten. Gewaakt moet worden voor een mini-EU die het provinciaal bestuur nog meer werk bezorgt.

600 Statenlid **Kostić** (PvdD) geeft aan dat haar fractie in de voorbije periode het hardst heeft getrokken aan het betrekken van Statenleden bij wat er in het IPO gebeurt en dit strakker afstemmen met de AV. Te denken valt aan de actie met 215 Statenleden over de Europese landbouwelden. Het resultaat is dat er verbeteringen zijn, maar het rapport is terecht niet mals over het huidige functioneren van het IPO. Met ChristenUnie en D66 vindt de fractie dat het IPO geen bestuurdersonderonsje mag worden maar dat volksvertegenwoordigers meer en tijdig invloed moeten krijgen.

605 De heer **Carton** (PvdA) acht slagvaardige samenwerking tussen provincies van groot belang. Zij hebben een grote rol in de maatschappelijke opgaven. Het IPO is hierin nu onvoldoende de belangrijke partner die het kan zijn. Het rapport is daar best kritisch over, zoals dat met eerdere rapporten al gebeurde. De oorzaken worden beschreven op drie niveaus: gedrag, organisatie en de verenigingsstructuur. Van de vier scenario's die zijn beschreven om het PO slagvaardiger te maken, lijkt het logisch hier aan het begin van de volgende Statenperiode duidelijke afspraken over te maken. Betwijfeld moet worden of alles van Statenleden/AV-leden kan worden verwacht, gezien de beperkte rol en hun lastige positie. Uiteindelijk moeten de Statenleden voldoende invloed hebben op wat in het IPO gebeurt.

615 Statenlid **Dulfer** (GL) antwoordt ontkennend op de vraag van de PvdA of welk scenario dan ook alles gaat oplossen. Of de door JA21 genoemde periode van tachtig jaar klopt, betwijfelt hij, maar de kwesties waarvoor het IPO zich gesteld ziet, zijn niet op te lossen. Het IPO moet twee niet verenigbare doelstellingen combineren: met de provincies in den brede tot een gezamenlijk standpunt komen en tegelijkertijd snel, met één stem, accuraat en actueel de provincies vertegenwoordigen. Dat is hetzelfde dilemma als waar de Unie van Waterschappen en de VNG mee worstelen. Het IPO zal daar ook altijd mee blijven worstelen.

620 De heer **Hartog** (JA21) stelt dat als tot een eensluidend standpunt moet worden gekomen de opdracht wellicht anders moet worden geformuleerd.

625 Statenlid **Dulfer** (GL) ziet daar weinig heil in: als de provincies niet met één stem opereren, zijn zij in Den Haag onzichtbaar.

630 De heer **Hartog** (JA21) onderschrijft de oproep van de Staten van Brabant dat sommige provincies soms andere belangen moeten kunnen hebben. Het is soms noodzakelijk om, zoals D66 al zei, tot verschillende standpunten te komen. Dat is essentieel aan het feit dat Nederland niet in twaalf geheel gelijke provincies is opgedeeld.

635 Statenlid **Dulfer** (GL) is het grotendeels met D66 eens op dit vlak. De fractie zou niet voor een heel ingewikkelde reorganisatie gaan. Scenario 1 houdt het klein en verdient de voorkeur. Heel veel energie en inspanning in een reorganisatie stoppen die geen oplossing dichterbij brengt, lijkt niet rendabel. Wel is het zaak het IPO aan de afspraken te houden en te bekijken wat nog kan worden verbeterd. Daarmee zal men verder moeten.

640 Mevrouw **de Groot** (SP) is als Statenlid geschrokken van dit rapport. Zij had dit graag eerder van de AV-leden gehoord. Zij betwijfelt of andere afspraken of meer mensen in de AV van het IPO tot een grotere slagvaardigheid leiden. Wie als lid van de AV van het IPO iets wil bereiken, moet daar heel veel voor doen. De fractie meent dat de provincie zich het beste kan beperken tot scenario 0.

645 Mevrouw **Van Meerten** (VVD) sluit zich aan bij de analyse van de PvdD die uitkomt op het onderzoeken van scenario 1. Of dit leidt tot scenario 2 valt te betwijfelen. Dat is een mooie stap voor een volgende Statenperiode. In de bijlage kwam het VVD-Statenlid niet verder omdat die onbegrijpelijk was.

Eerste termijn GS

650 Gedeputeerde **Stigter** merkt op dat het IPO meerdere rollen vervult. Die rollen nemen toe omdat de gezamenlijke provincies daar behoefte aan hebben. Dit speelt bijvoorbeeld in een gezamenlijke aanbesteding zoals binnenkort in telefonie. Dat kan ook in ICT-systemen slimmer, goedkoper en sneller dan wanneer de twaalf provincies dit afzonderlijk doen. Bij het maken van beleid is handig om na te gaan of een andere provincie daar ook al over heeft nagedacht. Zo leert men van elkaar.

655 De meeste discussie gaat over de beleidsmatige kant, de lobbykant. Daar worden inhoudelijke posities ingenomen richting het Rijk, richting Europa. Dan worden verschillen zichtbaar rondom stikstof, klimaat of wat dan ook. Daar staat tegenover dat als de provincie afzonderlijk haar punt maakt, Den Haag haar niet ziet staan. De gezamenlijk provincies moeten, liefst samen met de gemeenten en waterschappen bij Den Haag een vuist maken. Gebeurt dat niet, dan gaat het Rijk shoppen bij provincies afzonderlijk. Dit betekent dat de provincies aan de voorkant hun standpunt ten aanzien van natuur, stikstof en klimaat moeten vaststellen. Wetende dat verschillende politieke achtergronden leven bij de Staten, wordt dus iets opgehaald zonder dat zeker is wat ervan terugkomt. Het is geven en nemen om tot dat standpunt te komen. Soms draagt het IPO daardoor standpunten uit die niet overeenkomen met PS in een bepaalde provincie. Dan nog is het winst dat er één geluid komt in plaats van twaalf geluiden.

665 Mevrouw **Kuiper** (CDA) merkt op dat GS wordt geacht te opereren binnen de door PS meegegeven kader. Zij vindt het door de gedeputeerde geschetste erg ad hoc overkomen.

670 Gedeputeerde **Stigter** erkent dat de kaders van uit PS worden vastgesteld in allerlei documenten. Tegelijkertijd kan het kabinet met voornemens komen die niet helemaal passend zijn bij de provinciale beleidskaders of waar de provincies nog geen kaders voor hebben maar waarover wel om een standpunt wordt gevraagd. Dan dienen de provincies zich te verhouden tot deze nieuwe vraagstelling. De verantwoordelijk portefeuillehouder neemt de Staten mee. Ook in een reguliere vergadering over een onderwerp komt aan de orde wat de inbreng van de provincie op dit dossier is richting het Rijk.

675 Op de door de ChristenUnie aangehaalde vergelijking met het VNG-model merkt de gedeputeerde op basis van eigen VNG-ervaring op dat het VNG-model op twee punten afwijkt van het IPO-model. Raadsleden kunnen in afzonderlijke commissies zitting nemen. Het gaat dan vaak om één raadslid in een commissie van zo'n 25 personen, allen wethouders die fulltime met die onderwerpen bezig zijn. Zo'n raadslid raakt dan snel ondergesneeuwd en haakt niet zelden af. Ten aanzien van de besluitvorming is er een afwijking omdat daar

680 allen de colleges stemrecht in hebben. Sommige gemeenten halen hun mandaat op via de gemeenteraad. Zowel in de AV-vergadering als in algemene zin bestaat de behoefte inhoudelijke gesprekken aan te gaan met andere Statenleden. Dat gebeurt nu deels via de AV, wat daar niet echt de plek voor is. De vraag is of het IPO dat gesprek niet meer moet faciliteren.

685 Over de positie van het kernteam van het IPO–bestuur, waarbij per onderwerp drie bestuurders naar voren worden geschoven, uit de gedeputeerde zijn bedenkingen. De behoefte bestaat juist om met zijn twaalfen dat standpunt te bepalen. Om een positie in te nemen richting Rijk zal krachtdadig moeten worden opgetreden. Daar hoort snelheid bij. Beter dan via een kernteam kan dit door aan de voorkant nadrukkelijker het mandaat op te halen en van daar uit te gaan acteren.

690 Op de vraag hoe GS tegen de aanbevelingen aankijkt, geeft de gedeputeerde aan dat het verstandig lijkt met de Staten het gesprek aan te gaan over de rolverdeling Staten–AV. De aanbevelingen die gaan richting AV komen GS logisch over. Over de zoekende positie van de AV doet het rapport wat minder concrete aanbevelingen dan verwacht. De algehele denkrichting wordt ondersteund. Over vooral het bestuurlijke deel van het rapport waren nog wel wat verschillende inzichten, waardoor het rapport nog niet is vastgesteld.

695 *Reactie AV*

Mevrouw **Jellema** (PvdA) mist een reactie van GS op het laaghangend fruit. Het is echter aan GS daar al dan niet op te reageren. Verder is dit voor de AV–leden wel allemaal op de valreep. Men neemt het mee naar de bijeenkomst van 7 maart en geeft het over aan de volgende periode.

700 Wat spreker hier hoort gaat over vertrouwen in het IPO en het AV. Het gaat over incomptabilité des caractères, het gaat over sfeer en zoveel meer, waarop het AEF–rapport slechts een kleine, platgeslagen reactie geeft. Scenario 0 en 1 komen het vaakst voorbij. Dat is ook wat het IPO zelf aangeeft. Toch geldt ook hier: zoveel mensen, zoveel wensen.

705 *Tweede termijn PS:*

Statenlid **Dulfer** (GL) vraagt zich af wat de AV–leden van PS nodig hebben. GL is in ieder geval voor scenario 1.

710 De heer **Klein** (ChristenUnie) merkt op dat in de eerste termijn al is gevraagd scenario's 0 en 1 uit te werken. Daarmee is nog niet de angel uit het probleem. Men moet nog een stap verder. Uit de laatste reactie van de AV blijkt dat men er nog niet is. Voorkomen moet worden dat bij een volgende ronde weer ergernis ontstaat over hoe AV– en Statenleden brokjes toegeworpen krijgen. Het is dan ook goed die rol zelf op te pakken, bijvoorbeeld via de beroepsvereniging Statenlid Nu. De behandeling moet niet langer een soort extraatje bij
715 een AV–vergadering zijn. Een meer eigenlijke invulling dan nu het geval is, wordt voorgesteld. Laat de AV zich focussen op de formele rol.

Mevrouw **Van Meerten** (VVD) bepleit uitwerking van scenario 0 en 1. Ook de aansluiting van Statenlid Nu lijkt de VVD een goede zaak. Voor een volgende periode is een BOT–overleg met Statenleden ook een goed idee.

720 Mevrouw **De Groot** (SP) steunt de heer Klein in zijn voorstel Statenlid Nu in te zetten.

Reactie AV

725 Statenlid en AV–lid mevrouw **Er** (GL) herkent zich aan het slot van haar vier AV–jaren niet echt in het rapport. De slechte leesbaarheid ervan wordt onderschreven. Het aantal extra uren dat de AV kost, bedraagt een aantal per maand. Of dat veel of weinig is, zal verschillen per persoon. Op de vraag van de SP waarom PS dit niet eerder hebben gehoord, geeft zij aan dat elke keer dat de AV de jaarrekening kwam bespreken werd

730 aangegeven dat het lastig was alle verschillende meningen te combineren en zo de Staten te
vertegenwoordigen, omdat het standpunt niet altijd overeenkwam.
De keuze voor scenario 0 en 1 zal worden meegenomen naar de volgende AV-vergadering.

6. b Bestuur: Afhandeling Motie 181–2022: Steunbetuiging nieuwe Transgenderwet

735

7. Rondvraag portefeuille gedeputeerde Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke
aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de
portefeuille van gedeputeerde Kocken behorende punten uit de C-agenda stellen)

740 Mevrouw **Alberts** (SP) refereert aan een item in tv-programma Nieuwsuur over de Energievisie van Noord-
Holland waarbij gedeputeerde Stigter aangaf dat dit een conceptvisie was. In een tweet antwoordde de
gedeputeerde dat soms een afweging van groen versus groen wordt gemaakt en dat de verduurzaming van
de energievoorziening nodig is en dat vanuit natuur en landschap moet worden bekeken hoe dat moet
worden ingepast. Dit leidt tot twee vragen:

- 745
- Wanneer komt die Energievisie naar de Staten? Spreker sluit niet uit dat zij die heeft gemist.
 - Als de Energievisie komt, gaat die dan vergezeld van een participatietraject?

Gedeputeerde **Stigter** geeft aan dat deze tweet het dilemma waar de provincie voor staat goed verwoordt. Er
is een enorme natuur- en landschapsopgave en een enorme verduurzamingsopgave. Dat zit elkaar soms in
750 de weg. Dat wil niet zeggen dat het een of het ander wordt nagelaten.

De Energievisie is inderdaad eerder naar de Staten gestuurd. Daarbij is gesproken over de strakke deadline
en de keuze hier als college wel mee door te gaan. In dit proces is bewust meer tijd gebracht dan men zou
hebben gedaan als er meer tijd was geweest. Het beeld in Nieuwsuur dat Noord-Holland dit zonder
gemeenten heeft gedaan, is niet juist. Zij zijn vanaf het begin ambtelijk en bestuurlijk betrokken. Hun input
755 was zelfs nodig om te komen tot de concept-Energievisie.

Mevrouw **Alberts** (SP) begrijpt dat toezeggingen zijn gedaan aan bewonersgroepen die niet door de gemeente
zijn uitgenodigd. De vraag is dan of zo'n participatietraject kan wel loopt.

760 Gedeputeerde **Stigter** geeft aan dat het hier een pilot betreft, waar geen participatietraject aan vastzit. Men
heeft in deze fase vooral willen ophalen wat vanuit de verschillende opgaven – woningbouw, economie,
verduurzaming van de energievoorziening – de vragen zijn voor na 2030 en wat de mogelijke aanbieders van
energie zijn. In een vervolgfase gaat het over extra maatregelen in de energie-infrastructuur.

- 765
9. Rondvraag portefeuille dhr. Kocken en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke
aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de
portefeuille van dhr. Kocken behorende punten uit de C-agenda stellen)

De **voorzitter** geeft aan dat geen rondvraag is ingediend.

770

10. B-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB
onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)

10.a Sponsoring: Voortgang dierenwelzijn gesponsorde evenementen 2022

775 De **voorzitter** leidt het onderwerp in.

Inspreker mw. N. de Schwartz van Caring Vets

Caring Vets is blij dat PS het dierenwelzijn meeneemt in de evaluatie dierenwelzijn in het kader van de Landbouwschouw Opmeer 2022. Na het lezen van de rapportage, het raadplegen van de website en de Facebook-pagina bestond de behoefte bij Caring Vets de kennis op het gebied van dierenwelzijn te delen. Blijkens haar eigen rapportage richt de organisatie zich alleen op de basisverzorging van de dieren: water, voer, schoon en schaduw. Basisverzorging alleen echter garandeert geen dierenwelzijn. Dit dierenwelzijn wordt tijdens deze show op meerdere vlakken geschonden. De dieren moeten onnatuurlijke handelingen verrichten in een vreemde, drukke omgeving. Hierdoor treedt onherroepelijk stress op. Het keuren van koeien gebeurt op exterieure, doorgefokte kenmerken. Bij de melkkoe gaat het om de vorm van het uier. Men laat op de keuring liefst een groot en vol uier zien. Als dat zo lang op spanning staat als daarvoor nodig is, is de kans op uierontsteking groot. Dierenwelzijn staat niet voorop, alle energie wordt gestoken in de melkproductie. Een dier dat twintig jaar zou kunnen worden, is na drie jaar versleten en wordt geslacht. Paarden raken gewond bij paardenraces. Door dwangmiddelen, bijvoorbeeld om te springen, heeft 83% letsel in de mond. Tuigpaarden worden in onnatuurlijke en pijnlijke houdingen gedwongen met oogkleppen en strakke staartbeugels. Dit dierenleed wordt als normaal gezien. Het welzijn komt in de knel omdat de eigenaar kiest voor wat hij mooi, spannend of economisch belangrijk vindt. Er is verandering op komst. Minister Adema (LNV) heeft gezegd dat na het fokverbod op honden en katten met schadelijke uiterlijke kenmerken ook een verbod op het houden van deze dieren op komst is.

780
785
790
795 Door geen subsidie meer te geven aan evenementen die deze achterhaalde manier van diergebruik in stand houden, geeft de provincie een prachtig signaal.

Vragen:

800 Statenlid **Kostić** (PvdD) vraagt inspreker meer te vertellen over wat er gebeurt bij krokodillententoonstellingen.

Mevrouw **De Schwartz** antwoordt dat er behalve keuringen van koeien, geiten en alpaca's ook shows met krokodillen en andere reptielen op deze Landbouwschouw Opmeer te zien zijn. Omdat dit vluchtdieren zijn, is dit onacceptabel. Zij behoren zich niet te bevinden op een evenement met 12.000 bezoekers. Opmerkelijk is dat er wel een time-outruimte voor overprikkelde kinderen is, maar niet voor de dieren. De organisatie afficheert deze Landbouwschouw als een dagje uit voor het hele gezin, maar dit laat niet zien hoe met dieren moet worden omgegaan.

805

810 De heer **Kanik** (D66) vraagt of de Landbouwschouw in Opmeer en Jumping Amsterdam wel diervriendelijk zijn te organiseren.

Mevrouw **De Schwartz** merkt op dat de manier waarop met deze dieren wordt omgegaan een aantasting van hun intrinsieke waarde is. Jumping Amsterdam is topsport voor paarden. Die dieren worden jong gedwongen zich op dit bestaan voor te bereiden. Ze worden te zwaar gevoerd om bij de veulenkeuringen goed voor de dag te komen. Topsportpaarden lopen door het dieet van krachtvoer maagzweren op. Jonge veulens groeien solitair op. Spelen in de wei – natuurlijk gedrag – wordt uit angst voor verwondingen vermeden. Dieren die aan Jumping Amsterdam meedoen, laten duidelijke stresssignalen zien. Dat bezoekers die signalen niet waarnemen, is te begrijpen.

815

820

De heer **Kanik** vat dit antwoord samen als 'nee'.

Eerste termijn PS

825 De heer **Kanik** (D66) merkt op dat de PvdD, hoewel voorbarig met het voorstel voor beide evenementen de subsidie stop te zetten, gelijk heeft dat de slager hier zijn eigen vlees keurt als het om de evaluatie van de Landsbouwshow Opmeer gaat. Uit de ene voorliggende A4 valt niet op te maken of de organisatie zich aan de door de provincie gestelde kaders betreffende dierenwelzijn heeft gehouden. Onduidelijk is of de door de provincie ingestelde inspecteurs zijn langs geweest. Zo niet, dan verwacht D66 een volgende keer uitgebreide
830 rapportages van een onafhankelijke partij. In de volgende bestuursperiode overweegt de fractie de sponsoringscriteria kritisch voor evenementen met dieren kritisch tegen het licht te houden. Bij gesponsorde evenementen zou wellicht een duidelijke relatie met het landbouwbeleid of de voedselvisie gelegd moeten worden. Tradities kunnen veranderen.

835 Statenlid **Kostić** (PvdD) merkt op dat het tegen de afspraken met PS is dat voor toetsing van dierenwelzijn alleen gebruik wordt gemaakt van een commerciële partij. Dierenwelzijnsorganisaties en Caring Vets zijn dé experts op het vlak van dierenwelzijn. Er zijn heel veel rapporten hierover gepubliceerd. Die hadden hier geagendeerd moeten staan. Doel van het sponsorbeleid is een eigentijds bestuurder te zijn. Reptielenshows, het beoordelen van dieren voor het vermaak van de mens, het is allemaal niet meer van deze tijd. PS gaat
840 niet over wat er landelijk gebeurt. Wel kan men in maart de stap zetten door het initiatiefvoorstel van de PvdD goed te keuren.

De heer **Wagelaar** (PvdA) is voor dierenwelzijn, toch is dit voor hem een lastig onderwerp. De bijgevoegde stukken en de inspreker laten beide een andere kant van het verhaal zien. Er is geen reden om aan een van
845 beide te twifelen en hij acht zich niet de deskundige. Voor nu wordt dit voorstel afgedaan, tegelijk is het heel goed de discussie over het sponsorbeleid volgende maand opnieuw te voeren.

Mevrouw **Kuiper** (CDA) had zich voorbereid op het initiatiefvoorstel van de PvdD dat nu tot maart is verdaagd. Voor nu gaat de fractie akkoord met continuering van de sponsoring van de Landbouwshow Opmeer. Op de
850 gronden komt de fractie later terug.

Mevrouw **Van Meerten** (VVD) geeft aan dat de toepassing van de uitgangspunten voor evenementensponsoring, akkoord zijn. De Landbouwshow Opmeer is een evenement dat moet worden gekoesterd en dus gesponsord. Het is een mooie traditie, waarbij het dierenwelzijn wordt aangepast aan de
855 normen en waarden van de huidige tijd. Meer daarover als het initiatiefvoorstel van de PvdD wordt behandeld.

Statenlid **Dulfer** (GL) wacht het voorstel van de PvdD af. Voor nu wordt de aangeleverde rapportage als zodanig aangenomen.

860 Mevrouw **De Groot** (SP) stelt dat het gaat om de vraag of het welzijn van dieren ondergeschikt is aan het plezier van de mens. Uitgangspunt is dat een eigenaar vindt dat zijn dier beter wordt verzorgd dan het dier dat in de intensieve veehouderij terechtkomt. Een dier zal nooit de mens gebruiken om de doeleinden van het dier te gebruiken – wellicht met uitzondering van de poes. Wilde dieren zijn uit circussen verdwenen, de
865 dierentuinen bootsen zoveel mogelijk de natuurlijke omgeving van het dier na. De SP ziet dus niet meer zozeer de noodzaak evenementen te sponsoren waarbij dieren zijn betrokken. Internet is een goede plek om

dieren te tonen en eventueel te verhandelen, mocht men dat willen doen. De SP zet vraagtekens bij voortzetting van de sponsoring als provincie van een dierenshow of hippisch evenement.

870 *Beantwoording GS*

Gedeputeerde **Zaal** hoort twee discussies door elkaar lopen: de rapportage van de Landbouwschouw Opmeer en de vraag hoe verder te gaan met het sponsorbeleid. De rapportage voldoet volledig aan het provinciaal beleid. De provincie heeft geen inspecteurs en vraagt ook geen onafhankelijk advies. Wel vraagt Noord-
875 Holland aan de Landbouwschouw – net als elk evenement waarin dieren een rol spelen – om verbeteringsmaatregelen. Die hebben plaatsgevonden. Dan nog kan PS vinden dat dergelijke evenementen niet moeten plaatsvinden.

880 Statenlid **Kostić** (PvdD) herinnert GS aan de toezegging dierenwelzijnsorganisaties te betrekken. Gevraagd wordt waarom die toezegging geen gestand wordt gedaan en om input wordt gevraagd.

Gedeputeerde **Zaal** geeft aan dat dit gebeurt. Met Caring Vets wordt over het eigen sponsorbeleid gesproken. Dat beleid loopt al een tijdje en is niet opnieuw vastgesteld. De onafhankelijke partijen worden betrokken bij het beleid in algemene zin. Deze rapportages passen niet in deze kaders.

885

Statenlid **Kostić** (PvdD) signaleert dat het enige kader waarbinnen GS werkt in dit verband het sponsorbeleid is. In die discussie heeft GS aangegeven Caring Vets te zullen raadplegen. De PvdD vraagt of hun mening bij dit agendapunt niet zou bijdragen aan een meer uitgebalanceerde discussie dan enkel op basis van het eigen rapport van de Landbouwschouw.

890

Gedeputeerde **Zaal** stelt dat genoemde toezegging in een volstrekt ander verband is gedaan. Voor het sponsorbeleid geldt dat aan partijen zelf wordt gevraagd een rapportage op te stellen. De gedeputeerde is ervan overtuigd dat bij de Landbouwschouw netjes wordt omgegaan met de dieren. Net als thuis op de boerderij en op andere plekken.

895 De vraag blijft staan of PS wil dat GS in het vervolg evenementen steunt waarin dieren een rol hebben. Met zowel Jumping Amsterdam als met de Landbouwschouw loopt een langjarig sponsorcontract. Die contracten lopen dit jaar af, dus dit is wel het moment om de discussie te voeren. De gedeputeerde voelt een 50/50-verhouding ontstaan binnen PS. Jumping vindt dit weekend plaats, vrijdag 27 januari kunnen Statenleden achter de schermen komen kijken. Dat zou voor de discussie in de commissie een goed moment zijn. de
900 PvdD heeft aangegeven een expert mee te brengen.

905 Mevrouw **Kuiper** (CDA) geeft aan dat het beleid is gebaseerd op de nota Evenementensponsoring 2020–2023. In deze Statenperiode komt een evaluatie aan de orde. Zij vraagt hoe het vaststellen van het beleid Evenementensponsoring 2023–2027 zich verhoudt tot deze evenementen.

Gedeputeerde **Zaal** geeft aan dat dit sponsorbeleid loopt tot eind 2023. Zij raadt PS aan vast te houden aan sponsoring van de Landbouwschouw van komende zomer. Een beslissing die de Staten nemen, wordt pas eind dit jaar geëffectueerd.

910 Statenlid **Kostić** (PvdD) vraagt de gedeputeerde hoe zij zelf oordeelt over het feit dat PS alleen wordt geïnformeerd op basis van het verhaal van een commerciële partij en daar niet de mening van experts tegenover zet teneinde tot een afgewogen verhaal te komen.

915 Gedeputeerde **Zaal** stelt dat dit een nieuw beleid vergt dat afhankelijk is van de keuze of medewerking
hieraan wordt voortgezet. Het gaat hier om eenmalige sponsoring van een evenement. Bij een
zwemevenement wordt ook niet gevraagd om een rapportage over het chloorgehalte. Dit vraagt om
vertrouwen dat de gesponsorde evenementen zich houden aan wet- en regelgeving en dat vertrouwen heeft
GS. Met het beperkte sponsorbudget dat beschikbaar is, wil de gedeputeerde niet als een politieagent
920 controleren of de ijsmachine wel goed wordt schoongemaakt. Dat is – gechargeerd – wel een te maken
afweging.

Mevrouw **Van Meerten** (VVD) vraagt of een gemeente niet als eerste de verantwoordelijkheid heeft na
te gaan of aan alle vergunningseisen wordt voldaan.

925 Gedeputeerde **Zaal** bevestigt dit. GS is in dit geval sponsor van een eenmalig bedrag voor een evenement. De
gemeente verstrekt de vergunning. Soms moeten daarbij ook Rijksregelingen worden nageleefd.

Tweede termijn

930 Statenlid **Kostić** (PvdD) neemt enige ontwikkeling waar de goede kant op. Zij dankt Caring Vets voor de
inbreng. Het klopt dat PS over het eigen sponsorbeleid gaat. Als er enige twijfel is over dierenwelzijn vraagt
dit in de toekomst een efficiënt besluit. Er zijn prachtige dorpsinitiatieven die de provincie kan sponsoren
met haar maatschappelijk geld.

935 De **voorzitter** merkt op dat het doel van de bespreking was overwegingen mee te geven aan GS. Voor een
deel heeft GS die zelf al gemaakt, voor het overige wordt binnenkort verder gesproken over dit onderwerp
naar aanleiding van het initiatiefvoorstel van de PvdD.

17. Sluiting

940

De **voorzitter** sluit de vergadering om 16.15 uur.

Agenda Economie Financiën en Bestuur

Datum 23-01-2023

Tijd 13:15 – 17:05

Locatie Statenzaal

Voorzitter Tessa van Wijnen

Toelichting De vergadering vindt in hybride vorm plaats, is openbaar en online live te volgen via <https://noord-holland.stateninformatie.nl>.
De commissievergadering is toegankelijk voor publiek.
Het is mogelijk om in te spreken in de vergadering. Dat kan zowel fysiek of digitaal en kan op punten die ter bespreking staan geagendeerd (A- en B-agenda) of tijdens het inspreekhalfuur op andere punten die tot het werkgebied van de commissie EFB behoren. Voor het inspreken moet u zich aanmelden. Dat kan tot 15.00 uur op de voorafgaande werkdag (vrijdag 20 januari 2023) via het e-mailadres: efb@noord-holland.nl
U kunt ook vooraf een bijdrage sturen.
Let op: alle genoemde tijden bij de afzonderlijke agendapunten zijn richttijden. Indien er geen, of een beperkt aantal, aanmeldingen zijn voor het inspreekhalfuur zullen de agendapunten vanaf punt 4 ca. 30 minuten eerder beginnen.

1 Opening en mededelingen

13:15

2 Vaststelling van de agenda, het verslag van de vorige vergadering en moties- en toezeggingenlijsten

3 Inspreekhalfuur over onderwerpen die niet op de agenda staan maar wel tot de portefeuille van de commissie horen

13:20

3.a Vooruitblik komende vergadering(en) aan de hand van de Strategische Agenda en vaststelling Strategische Agenda

Aan de hand van de Strategische Agenda wordt vooruitgekeken naar de komende vergaderingen.

Commissieleden kunnen hierbij voorstellen doen voor de agenda's van deze vergaderingen

4 Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten

kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van de hr. Van Dijk behorende punten uit de C-agenda stellen)

5 A-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)

5.a Bestuur: Actualisatie Reglement van Orde PS en Statencommissie (A-agenda EFB 23-01-2023)

13:50

Voorstel voor behandeling:

Met elkaar de aanpassing van het Reglement van Orde voor de Statenperiode 2023-2027 bespreken, zodat deze kan worden vastgesteld in de Provinciale Statenvergadering van 6 februari.

6 B-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)

6.a Bestuur: Discussienota PvdA – Voorzieningen voor alle Noord-Hollanders (B-agenda EFB 23-01-2023)

14:20

Voorstel voor behandeling:

U kunt de discussienota, en met name de vragen aan de commissie op pagina 3 met de indiener van de discussienota, met elkaar en met de gedeputeerde bespreken. De indiener van de discussienota krijgt hierbij 2 minuten de tijd om de discussienota toe te lichten en aan het einde tijd om de discussie te concluderen en hier een eventueel vervolg aan te geven.

6.b Bestuur: Steunbetuiging nieuwe Transgenderwet (B-agenda EFB 23-01-2023)

15:05

Voorstel voor behandeling:

GS doet in haar brief aan PS over het uitvoeringsprogramma het voorstel om motie M181-2022 af te doen. De commissie wordt gevraagd of zij het eens is dit afdoeningsvoorstel door te geleiden naar PS.

Toelichting

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland hebben de Tweede Kamer middels een brief laten weten dat zij de invoering van de nieuwe Transgenderwet van harte steunen. Dit naar aanleiding van een door Provinciale Staten op 10 oktober 2022 aangenomen motie.

- 7** Rondvraag portefeuille mw. Zaal en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van mw. Zaal behorende punten uit de C-agenda stellen)
- 8** B-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter)
- 8.a** IPO: Conceptrapport 'Naar meer slagvaardigheid' (B-agenda EFB 23-01-2023)
15:35 Voorstel voor behandeling:
Met elkaar en de gedeputeerde het IPO conceptrapport 'Naar meer slagvaardigheid' bespreken. Er wordt gevraagd te reflecteren op de aanbevelingen in het conceptrapport, en daarbij expliciet stil te staan bij de aanbevelingen die betrekking hebben op de werkwijze van de AV en de betrokkenheid van Statenleden bij de vereniging.
- De twee AV-leden Ayşe Er en Aukelien Jellema zullen de inbreng van de commissie EFB meenemen naar de algemene vergadering van het IPO.
- 9** Rondvraag portefeuille gedeputeerde Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van gedeputeerde Stigter behorende punten uit de C-agenda stellen)
- 10** B-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Kocken)
- 10.a** Cultuur: Afhandeling Motie 239-2021 (B-agenda EFB 23-01-2023)
16:05 Voorstel voor behandeling:
GS doet in haar brief aan PS het voorstel om motie M239-2022 af te doen. De commissie wordt gevraagd of zij het eens is dit afdoeningsvoorstel door te geleiden naar PS.
- Toelichting:
PS hebben verzocht bij andere provincies na te gaan of er op het niveau van de cultuurregio's ruimte wordt gemaakt voor de inbreng van makers bij het beleid. Zeven provincies betrekken makers bij het cultuurbeleid en negen provincies betrekken makers bij regionale cultuurprofielen. In Noord-Holland zijn cultuurmakers betrokken bij het MRA Programma Kunst, Cultuur & Erfgoed "Meer dan de delen" 2019-2024 en in Noord-Holland Noord is overleg gevoerd

met culturele instellingen met betrekking tot het regionaal cultuurprofiel "Zee aan ruimte, land vol cultuur".

10.b **Cultuur: Voortgang dierenwelzijn gesponsorde evenementen 2022 (B-agenda**
16:35 **EFB 23-01-2023) (NLG uitnodigen)**

Voorstel voor behandeling:

Met elkaar en de gedeputeerde de rapportage 'dierenwelzijn Landbouwshow Opmeer 2022' bespreken. Gedeputeerde Staten vraagt de commissie een oordeel te geven over de toepassing van de uitgangspunten voor evenementensponsoring en in het bijzonder de maatregelen om dierenwelzijn tijdens gesponsorde evenementen te bevorderen.

Toelichting:

De provincie Noord-Holland stimuleert gesponsorde evenementen om te verduurzamen, bijvoorbeeld op het gebied van (her)gebruik van grondstoffen, voedselverspilling, energiebesparing, vervoersstromen, impact op natuur, gezondheid en (verbetering van) dierenwelzijn. Bij sommige evenementen spelen dieren een rol, bijvoorbeeld bij de Landbouwshow Opmeer. Op verzoek van PS rapporteren deze evenementen jaarlijks over de maatregelen om dierenwelzijn te verbeteren.

11 **Rondvraag portefeuille gedeputeerde Kocken en terugkoppeling deelname**
gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten
kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van gedeputeerde
Kocken behorende punten uit de C-agenda stellen)

12 **C-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk**
Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)

12.a **Bestuur: GS-reactie Rekenkamerrapport Praktijk van de Wob in NH (C-agenda**
EFB 23-01-2023)

De Randstedelijke Rekenkamer heeft de praktijk van de Wob bij de provincie Noord-Holland onderzocht en heeft hierover een Nota van bevindingen opgesteld. Op verzoek van Provinciale Staten heeft Gedeputeerde Staten hierop een reactie opgesteld en aan Provinciale Staten toegestuurd.

12.b **Bestuur: Werkbezoek Murcia (C-agenda EFB 23-01-2023)**

Van 14 t/m 16 juli 2022 brachten de commissaris van de Koning en de gedeputeerden Loggen en Zaal een werkbezoek aan de regio Murcia. Doel van het bezoek was de basis te leggen voor interregionale samenwerking zoals ook

in de Europastrategie 2022–2030 als provinciale doelstelling is vastgelegd. Het verslag van het werkbezoek, inclusief een overzicht van de gemaakte afspraken, wordt aangeboden aan Provinciale Staten.

12.c Economie: Aanstelling circulair ambassadeur (C-agenda EFB 23-01-2023)

In de Actieagenda Circulaire Economie 2021–2025 is opgenomen dat de provincie een circulair ambassadeur aanstelt voor de versnelling van de transitie naar een circulaire economie. De circulair ambassadeur is de vertegenwoordiger van de provinciale belangen op het gebied van circulaire economie richting het Noord-Hollandse bedrijfsleven. De ambassadeur inspireert, stimuleert en ondersteunt ondernemers in Noord-Holland om aan de slag te gaan met circulair ondernemen. Gedeputeerde Staten stellen de heer Leon van Ast aan als circulair ambassadeur van de provincie Noord-Holland voor de periode van 1 december 2022 tot en met 1 december 2024.

12.d Economie: Jaarverslagen 2021 adviescommissies detailhandel (C-agenda EFB 23-01-2023)

In het Detailhandelsbeleid Noord-Holland is geborgd dat er twee Regionale Adviescommissies Detailhandel zijn in Noord-Holland: de Regionale Adviescommissie Noord-Holland Noord (RAC NHN) en de Adviescommissie Detailhandel Noord-Holland Zuid (ADZ). Nieuwe plannen voor detailhandel en regionale visies worden door deze adviescommissies bovenregionaal afgestemd en getoetst aan provinciaal beleid. Gemeenten kunnen het advies van de commissie gebruiken bij het maken van weloverwogen keuzes ten aanzien van nieuwe detailhandelsontwikkelingen, en het voorkomen van uitbreidingen die een potentieel negatief effect hebben op de detailhandelsstructuur. Daarnaast vervullen de commissies een rol op het gebied van kennisdeling. De commissies leggen hun activiteiten vast in een jaarverslag.

12.e Economie: Stand van zaken instrumentarium arbeidsmarkt en onderwijs (C-agenda EFB 23-01-2023)

Gedeputeerde Staten hebben kennisgenomen van de stand van zaken instrumentarium Arbeidsmarkt & Onderwijs, waaronder de voortgang van de agenda van de Werkambassadeur. De werkambassadeur besteedt met name aandacht aan het versterken en inzetten van de structuur van Publiek-Private Samenwerkingen tussen bedrijfsleven en onderwijs bij innovatie, leven lang ontwikkelen, behouden en vergroten van het aantal technische vakmensen, techniekpromotie en inclusiviteit.

Gedeputeerde Staten hebben ook kennisgenomen van de voorbereiding van

een UVR campusontwikkeling, de arbeidsmarktmonitor 2022 en de resultaten van het onderzoek uitgevoerd door de Stichting Economisch Onderzoek (SEO). De belangrijkste conclusie van dit onderzoek is dat er op basis van de huidige begrote investeringen in duurzaamheid en energietransitie er jaarlijks maximaal 12.000 VTE nodig zijn in geheel Noord-Holland. De studie raamt het potentiële extra arbeidsaanbod op 18 duizend werknemers.

- 12.f NZKG/Zeehavens/Ruimte/Wonen/Leefbaarheid/Economie: Reactie gemeente Beverwijk op Nota Zeehavens (C-agenda M&B 01-12-2022 – te betrekken bij agendapunt 4a – C-agenda NLG en RWK 16-01-2023 en EFB 23-01-2023)**
- 12.g Economie: Afronding evaluatie uitvoeringsregeling Winkelgebieden (C-agenda EFB 23-01-2023)**
- De regeling HIRB+ Toekomstbestendige Winkelgebieden draagt bij aan het verhogen van het kwaliteitsniveau van de Noord-Hollandse winkelstructuur door onder andere het terugdringen van leegstand en het opzetten of verbeteren van samenwerking. De regeling is geëvalueerd en wordt op basis van de aanbevelingen aangescherpt, verbreed en in 2023 voortgezet.
- 12.h Energie/Economie: Uitvoeringsregeling subsidie aardwarmte-onderzoek Noord-Holland 2022 (C-agenda RWK 16-01-23 –leidend– en EFB 23-01-23)**
- In 2050 wil de provincie klimaatneutraal zijn en moet de economie circulair zijn. Om deze doelen te halen moeten we onder andere af van het aardgas en op zoek naar alternatieve warmtebronnen. Een van de belangrijkste alternatieve warmtebronnen is aardwarmte. Gezien de beperkte kennis van de aardwarmtepotentie in de ondergrond in de MRA, stellen Gedeputeerde Staten een subsidieregeling vast voor gebiedsgericht seismisch onderzoek in de MRA.
- 12.i Economie: Uitvoeringsregeling subsidie circulaire ketensamenwerking Noord-Holland 2022. (C-agenda EFB 23-01-2023)**
- Gedeputeerde Staten stellen de Uitvoeringsregeling subsidie circulaire ketensamenwerking Noord-Holland 2022 met een subsidieplafond en de openstelling voor 2023 vast. Met deze regeling kunnen Noord-Hollandse bedrijven, gemeenten en kennisinstellingen een subsidie ontvangen voor het opzetten van ketensamenwerking om een circulair product of dienst te kunnen aanbieden. De provincie stimuleert bedrijven om samen te werken om grondstofketens te sluiten, omdat samenwerking binnen en/of tussen

product- en materiaalketens essentieel is voor efficiënter en dus minder grondstofgebruik.

12.j Bestuur: Ingekomen brief min BZK inwerkingtreding wet versterking decentrale rekenkamers (C-agenda EFB 23-01-2023)

13 C-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Kocken)

13.a Financiën: Alliander N.V.: brief inzake participatie Staat (C-agenda EFB 23-01-2023)

Alliander heeft haar aandeelhouders, waaronder de provincie Noord-Holland, een brief gestuurd over afspraken die zijn gemaakt met de Staat over een mogelijke toekomstige participatie van de Staat in Alliander. Deze afspraken worden binnenkort aan de aandeelhouders voorgelegd voor het verlenen van goedkeuring. GS sturen deze brief ter informatie door naar PS.

13.b Financien: Programmering Evaluatiekader subsidies 2023 (C-agenda EFB 23-01-2023)

Op 14 januari 2019 heeft PS het geactualiseerde Evaluatiekader Subsidies vastgesteld waarmee jaarlijks bepaald wordt welke subsidies op doeltreffendheid worden geëvalueerd. Op basis van dit Evaluatiekader lag de programmering van subsidie-evaluaties voor 2023 ter besluitvorming voor. De resultaten van de subsidie-evaluaties worden te zijner tijd ter kennisname voorgelegd aan Provinciale Staten.

13.c Financiën: Nazorgfonds gesloten stortplaatsen: jaarrekening 2021 (C-agenda EFB 23-01-2023)

Ingevolge de nazorgregeling in de Wet milieubeheer is de provincie na sluiting van een stortplaats belast met de eeuwigdurende nazorgverplichting. Voor de uitvoering van de nazorgverplichtingen is het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland ingesteld. Het college van GS stelt jaarlijks de begroting en de tabel met doelvermogens vast. Het college stelt tevens jaarrekeningen vast.

13.d Financiën: Nazorgfonds gesloten stortplaatsen: begroting 2023 (C-agenda EFB 23-01-2023)

Ingevolge de nazorgregeling in de Wet milieubeheer is de provincie na sluiting van een stortplaats belast met de eeuwigdurende nazorgverplichting. Voor de

uitvoering van de nazorgverplichtingen is het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland ingesteld. Het college van GS stelt jaarlijks de begroting en de tabel met doelvermogens vast.

13.e Erfgoed: Ondersteuningsverzoek stichting Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht (C-agenda EFB 23-01-2023)

De stichting Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht heeft de ambitie de Utrechtse Heuvelrug inclusief brede randzones daarvan en een aanzienlijk deel van het stuwwallengebied van het Gooi te laten benoemen tot UNESCO Global Geopark. Om dit te realiseren doet de men een beroep op onder andere de provincie Noord-Holland voor financiële en/of personele ondersteuning. In de afgelopen maanden is de besluitvorming voorbereid over de vraag of de provincies een structurele bijdrage aan het initiatief gaan leveren. De provincies Utrecht en Noord-Holland hebben dit in gezamenlijkheid gedaan, en komen tot het besluit geen structurele steun te verlenen aan de stichting voor het verwerven en continueren van de status UNESCO Global Geopark.

13.f Erfgoed: Quicksan klimaatrisico's voor erfgoed (C-agenda EFB 23-01-2023)

Noord-Holland heeft als eerste provincie de risico's van klimaatverandering voor het erfgoed in kaart gebracht. De kaarten zijn te raadplegen via het portaal interactieve kaarten op de provinciale website.

13.g Financiën: Jaarplan 2023 Interne Audit (C-agenda EFB 23-01-2023)

Gedeputeerde Staten (GS) voeren op grond van artikel 217a, eerste lid, van de Provinciewet periodiek onderzoek uit naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het door hen gevoerde bestuur (GS-onderzoeken). Het Jaarplan 2023 Interne Audit beschrijft de voorgenomen GS-onderzoeken voor dit jaar.

13.h Cultuur: Wijziging en openstelling 2023 Uitvoeringsregeling subsidie eren en herdenken Noord-Holland (C-agenda EFB 23-01-2023)

Gedeputeerde Staten stellen een subsidieregeling open voor aanvragen in het thema eren en herdenken. De uitvoeringsregeling subsidie eren en herdenken Noord-Holland 2022 wordt gewijzigd en wordt voor 2023 opengesteld met een plafond van 80.000 Euro.

14 C-agenda Algemeen

- 14.a **Gezondheid en sport: JOGG roept op borg de gezonde samenleving ook in provinciaal beleid.docx (C-agenda's NLG 16-01-2023 en EFB 23-01-2023))**

- 14.b **MRA: Maandelijks MRA Raads- en Statenleden Bericht – editie 65 (C-agenda alle commissies)**

- 14.c **MRA: Maandelijks MRA Raads- en Statenleden Bericht – editie 66 (C-agenda alle commissies)**

- 15 **Sluiting**

Verslag concept

Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur

Datum	:	5 december 2022
Commissievoorzitter (plv.)	:	Statenlid F. Zoon
Commissiegriffier	:	Dhr. K. Konings
Telefoonnummer/e-mail	:	zwartm@noord-holland.nl

5	Aanwezig:	
	Commissievoorzitter	Statenlid F. Zoon
	Commissiegriffier	dhr. K. Konings
	Commissieleden:	Statenlid J. Dulfer, Statenlid G.R. Zaal
	GL	mw. M. van Meerten, dhr. E.J. van de Maas
10	VVD	mw. A. Kapitein, dhr. E. Kanik
	D66	mw. A.T.B. de Vries , dhr. J. Carton, dhr. T. Wagelaar
	PvdA	dhr. R. van Tichelen , mw. I. Bezaan
	PVV	mw. R. Alberts , mw. A. de Groot
	SP	dhr. D. Heijnen, mw. C. Kuiper
15	CDA	dhr. Van den Berg , dhr. G. Hartog, dhr. G. Kohler
	JA21	Statenlid Kostiç , Statenlid Hollebeek
	PvdD	mw. W. van Soest
	50plus	dhr. M. Klein
	ChristenUnie	dhr. E. Mangal
20	DENK	mw. G.H. van Geffen
	Namens Noord-Hollanders	dhr. J. Dessing
	FvD	
	College van GS	dhr. Van Dijk, mw. Zaal, mw. Kocken, dhr. Olthof
25	Afwezig	-
	Notulist	Notuleerservice Rotterdam/mw. L. Holwerda

30 Agenda

1. Opening en mededelingen
2. Insprekhalftuur over onderwerpen die niet op de agenda staan maar wel tot de portefeuille van de commissie horen
3. Vaststelling van de agenda, het verslag van de vorige vergadering en moties- en toezeggingenlijsten
- 35 3.a Vooruitblik komende vergadering(en) aan de hand van de Strategische Agenda en vaststelling Strategische Agenda

4. A-agenda PS-zaken (portefeuille CdK)
4.a Beslissing op bezwaar referendumverzoek stichting Windalarm (met uitnodiging van de commissie RWK)
- 40 5. Rondvraag portefeuille gedeputeerde Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van gedeputeerde Stigter behorende punten uit de C-agenda stellen)
6. Rondvraag portefeuille mw. Zaal en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van mw. Zaal behorende punten uit de C-agenda stellen)
- 45 7. A-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Kocken)
7.a Financiën: Laatste Begrotingswijziging 2022 (A-agenda EFB 05-12-22, A-agenda M&B 01-12-22, A-agenda RWK 28-11-22, A-agenda NLG 28-11-22)
- 50 8. B-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Kocken)
8.a Bestuur: steunbetuiging nieuwe Transgenderwet (B-agenda EFB 05-12-22), niet behandeld.
8b. Discussienota Warme Deken (CU) (B-agenda EFD 05-12-22), niet behandeld.
- 55 9. Rondvraag portefeuille gedeputeerde Kocken en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van gedeputeerde Kocken behorende punten uit de C-agenda stellen), niet behandeld.
10. B-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal), niet behandeld.
11. Bestuur: Steunbetuiging nieuwe Transgenderwet (B-agenda EFB 05-12-22)
- 60 12. Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van de hr. Van Dijk behorende punten uit de C-agenda stellen), niet behandeld.
13. Sluiting, niet behandeld.
14. C-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Kocken), niet behandeld.
- 65 15. C-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter)
15.a IPO: Interprovinciaal Overleg AV Nieuwsbrief (C-agenda alle commissies), niet behandeld.
16. C-agenda Algemeen, niet behandeld.
16.a MRA: Maandelijks MRA-Raads en Statenleden Bericht – editie 64 oktober 2022 (C-agenda EFB 05-12-22), niet behandeld.
- 70 16.b Algemeen: Monitor Werklocaties Noord-Holland 2021-2022 (C-agenda EFB 05-12-22 & RWK 28-11-22), niet behandeld.
16.c Algemeen: Archieftoezicht 2021 (C-agenda EFB 05-12-22), niet behandeld.
16.d MRA vraagraming Plabeka 2022-2040 (C-Agenda EFB 05-12-22), niet behandeld.

75

Agenda

1. Opening en mededelingen

- 80 De **voorzitter** opent de commissievergadering om 13.15 uur en heet alle aanwezigen welkom, zowel in de Statenzaal als via Teams. Het quorum is aanwezig. Er zijn geen afmeldingen ontvangen en er hebben zich negen insprekers aangemeld voor agendapunt 4a. Er is een rondvraag ontvangen van het FvD voor

Gedeputeerde Zaal.

De **voorzitter** vraagt aandacht voor het werkbezoek aan een aantal MKB-bedrijven van 12 december.

Er zijn geen mededelingen.

85

2. Inspreekhalftuur over onderwerpen die niet op de agenda staan maar wel tot de portefeuille van de commissie horen

Er hebben zich geen sprekers gemeld.

90

3. Vaststelling van de agenda, verslag van de vorige vergadering en moties- en toezeggingenlijsten

De heer **Van de Berg** (JA21) stelt dat JA21 het voor 4a over het referendumverzoek toepasselijker vindt om de memo voor de noodverordening van de EU die aanstaande is van de agenda te halen en op een later moment wanneer het definitief is, te herhalen.

95

De **voorzitter** constateert het ordevoorstel. **Commissaris van de Koning** dhr. **Van Dijk** geeft aan dat het bij een heroverweging van een bezwaar of besluit verplicht is om alle relevante en nieuwe feiten en omstandigheden mee te nemen, dus ook omstandigheden die na het advies van de Hoor- en Adviescommissie genomen zijn. Het gaat om een volledige heroverweging. De noodverordening is nu informeel vastgesteld en zal op 13 december waarschijnlijk worden vastgesteld. Het is dus verplicht om dit door te geven. Anders zou dit conform de referendumverordening artikel 5 lid 2 onderdeel k een besluit zijn van volkenrechtelijke organisatie zoals de Europese Unie, wat betekent dat hij direct in werking treedt zonder landelijke implementatie. Dat is ongewenst, want dan zou er nog op de 19^e een besluit genomen moeten worden. Dit moet dus worden meegenomen en wordt feitelijk voorgelegd ter beoordeling aan de staat.

100

105

Het ordevoorstel van JA21 om dit stuk van de agenda af te halen, haalt geen meerderheid bij de Commissie.

Mw. **Kuiper** (CDA) vraagt of er nog een advies van de Hoor- en Adviescommissie komt. Dhr. **Van Dijk** legt uit dat dit niet het geval is, omdat het advies van de Advies- en Hoorcommissie is gegeven voordat dit bekend was en de HAC het dus niet kon meenemen in hun overweging. De Statencommissie gaat vandaag op het bezwaar reageren en uiteindelijk een besluit nemen.

110

De **voorzitter** constateert dat er geen commissieleden zijn die dit punt van de agenda willen halen en stelt de agenda ongewijzigd vast. Hij constateert dat er geen opmerkingen zijn ontvangen over het verslag. Hiermee worden het verslag van de vorige vergadering, de moties- en toezeggingenlijst en de strategische agenda ongewijzigd vastgesteld.

115

4. A-agenda PS-zaken (portefeuille CdK)

- 4a. Beslissing op bezwaar referendumverzoek stichting Windalarm (met uitnodiging van de commissie RWK)

120

De **voorzitter** geeft een toelichting. Het doel van de behandeling in deze commissie is een inhoudelijke bespreking van het ingediende bezwaar, het HAC-advies aan PS en de Statenvoordracht, en na afloop van deze bespreking met een gewogen peiling in de commissie te bepalen welk van de drie ontwerpbesluiten in PS geagendeerd wordt.

De **voorzitter** benadrukt dat het gaat om een beslissing op bezwaar en niet op wind op land in algemene zin.

125

Eerste termijn

Dhr. **De Groot** spreekt in namens de auteur van het bezwaarschrift.

130 De coalitiepartijen hebben besloten het referendum af te wijzen. Referendumcommissie besloot eerder dit door te laten gaan, dus de verwachting was dat de coalitiepartijen dat advies overnamen. Een referendum is
gewenst vanwege ernstige hinder en overlast, wat leidt tot grote gezondheidsklachten en gevolgen bij
omwonenden van windmolens. De buiten werking gestelde normen beschermen onvoldoende en zijn niet
handhaafbaar. Windturbines zijn nodig om duurzame elektriciteit op te wekken, wat nodig is. De vraag is
135 waar de windturbines neergezet moeten worden. In het Klimaatakkoord is vastgelegd dat er 35 terawattuur
hernieuwbaar op land opgewekt gaat worden. Onderzoeksrapporten van partijen als TNO geven aan dat dat
heel goed mogelijk en realistisch is dat die 35 terrawattuur gehaald wordt met wind op zee en zon op dak.
Follow The Money toonde aan dat de overheid met te lage vollasturen rekent, vergeleken met wat TNO en de
140 industrie zelf zeggen. Daardoor komt er van wind op zee al 5 terawattuur meer dan verwacht en van zon op
dak ook 2 terawattuur meer dan verwacht. Kan niet onderzocht worden of dat wat in het Klimaatakkoord is
beloofd ook gered kan worden met wind op zee en/of zon op dak. Het doel van het referendum is om een
debat te krijgen en een brede discussie te kunnen voeren in de provincie. Mw. **Kuiper** (CDA) vraagt hoe dhr.
De Groot tegen de lijnopstelling, een van de bovenwettelijke voorschriften, aankijkt. Dhr. De Groot geeft aan
dat het vooral belangrijk is dat er goede normen komen, waar bewoners en de natuur mee beschermd
worden, zodat er geen discussie hoeft worden gevoerd. In dat licht is de lijnopstelling minder relevant. Mw.
145 **Van Soest** (50plus) geeft aan dat er veel problemen zijn met het stroomnetwerk en dat het nog minstens 10
jaar zou duren voordat er voldoende stroom toegelaten kan worden. Met de stroom van de windturbines die
nu worden neergezet kan dus niks. Ze vraagt om een toelichting. Dhr. **De Groot** geeft aan dat er meerdere
uitdagingen zijn voor een succesvolle energietransitie. Allereerst de opwekking van duurzame elektriciteit en
daarna dat de elektriciteit bij vragers terechtkomt, waarvoor aanleg van netwerk belangrijk is. Netwerkaanleg
150 zou dus een hogere prioriteit moeten hebben. Ook moet er voldoende vraag naar elektriciteit zijn, wat nu
achterblijft waardoor de winstgevendheid van windparken op zee zelfs onder druk staat. Dhr. **Klein**
(ChristenUnie) geeft aan dat wind op land en zon op land elkaar aanvullen in de energiemix en dat een
evenwichtige verhouding tussen beiden noodzakelijk is en vraagt om een reactie hierop. Dhr. **De Groot** geeft
aan geen energie-expert te zijn, maar dat er voor de mix meer zon bij moet. Het gaat er meer om dat ze
155 elkaar aanvullen als een van de twee er niet is. Daarvoor zou juist naar wind op zee gekeken moeten worden,
omdat wind op zee vaker beschikbaar is wanneer de zon afwezig is dan wind op land.

Mw. **Hogenvorst** spreekt als bestuurslid van Stichting Noord-Hollands Referendum. Sinds 1848 is Nederland
een democratie, sinds 2018 heeft de provincie Noord-Holland een referendumverordening, dat er voor zorgt
160 dat inwoners een referendum kunnen starten over onderwerpen die in de PS-agenda voorbijkomen. Deze
mogelijkheid is moeilijk te achterhalen op de website van Provinciale Staten. De klimaatplannen, die veel
gevolgen gaan hebben, om de aarde minder uit te putten en te behoeden voor de consumptiedrang van de
mens zorgen er juist voor dat de natuur en biodiversiteit verdwijnen en mensen moeite hebben te leven en
overleven. Er moet juist terug naar de basis gegaan worden. Een groep jonge Noord-Hollanders heeft toen de
165 Stichting Noord-Hollands Referendum opgericht. De zorgen bleken onder meer mensen te leven, wat blijkt
aan het dubbele aantal benodigde handtekeningen voor de referendumaanvraag in juni 2021. Hoe is het
democratisch als de meerderheid van de Statenleden een referendumaanvraag wegstemt waar meer dan
duizend mensen voor getekend hebben met als verklaring de spoed van de wet? Deze Statenleden zeggen te
spreken volgens de inwoners van Noord-Holland, terwijl er maar 56% van die inwoners is gaan stemmen.
170 Gesproken wordt dus namens minder dan de helft van de bewoners. De opkomst bij de stembus wordt
steeds lager, wat volgens onderzoek komt vanwege een gebrek aan vertrouwen in de politiek. Als er bij de
volgende verkiezingen een nieuwe partij meedoet, die tien procent van de niet-stemmers overtuigt op hen te
stemmen, dan hebben de statenleden het nakijken. De democratie gaat steeds meer lijken op een

175 schijndemocratie. Een referendum zou makkelijker en toegankelijker moeten zijn en meer bekendheid moeten krijgen. Een verordening moet niet strenger worden of afgeschaft, inwoners moeten van zich kunnen laten horen wanneer zij het ergens niet meer eens zijn of zich ergens zorgen om maken. Mw. **Van Soest** (50plus) geeft aan dat de oppositie haar best heeft gedaan om tegen te stemmen. Zij vraagt of de inspreker nog vertrouwen heeft in een goede afloop van dit debat voor het referendumonderzoek. Mw. **Hogenvorst** geeft aan helaas weinig vertrouwen te hebben, maar hoopt dat zij hierin ongelijk krijgt. Statenlid **Kostiç** (PvdD) vraagt welke aanpak van klimaat in de ogen van de inspreker wel voor mens en dier zou werken en hoe de provincie mensen vooraf beter kan betrekken om hun ideeën op te halen voordat er een referendum als noodrem ingezet moet worden. Mw. **Hogenvorst** denkt dat men terug moet naar de basis, door alles uit de natuur te halen en het gebruikte terug te brengen in de natuur. Er wordt niet nagedacht over de vervolgstappen. Zij is laagdrempelig de politiek in gegaan door bij de Dorpsraad te gaan. Als de Dorpsraad, gemeente of inwoners iets willen inbrengen, wordt er naar hen geluisterd, maar er wordt niets mee gedaan. Mw. **Van Geffen** (Namens Noord-Hollanders) vraagt wat maakt dat bewoner die geen vertrouwen hebben in de politiek wel vertrouwen zullen hebben in een referendum. Mw. **Hogenvorst** geeft aan dat ergens begonnen moet worden om de balans te herstellen. Inwoners willen gehoord worden en het idee krijgen dat er echt iets mee gebeurt. Het referendum kan een begin zijn. Dhr. **Van den Berg** (JA21) vraagt wat volgens de inspreker een volgende goede stap zou zijn om, los van het referendum, het vertrouwen tussen inwoners en de staat wel te gaan herstellen. Mw. **Hogenvorst** denkt dat er de laatste jaren heel veel gebeurd is, waardoor het vertrouwen is gedaald. Wanneer steeds meer middelen waarmee inwoners inspraak hebben weggehaald worden, wordt de kans op het terugkomen van vertrouwen in de politiek alleen maar kleiner in plaats van groter. Op een gegeven moment is het vertrouwen niet meer te herstellen.

195 Dhr. **Van Egmond** vindt het houden van een referendum over dit onderwerp een slecht idee. Omdat het onderwerp te technisch is. De vraag is om de afstandsregel van 600 meter af te schaffen, wat een arbitraire grens is. Die vorm van onderwerpen referendabel te maken lijkt onhandig. Het blijkt ook dat het de tegenstanders van de afstandsregel niet te doen is om de afstandsregel, maar over het al dan niet toestaan van het opwekken van energie op land. Als het referendum wel wordt toegestaan, dan volgt er een periode met veel gekrakeel en desinformatie over de nadelen van windenergie. Daar zal bestuurlijk Nederland zich tegen moeten verdedigen, wat vrij slecht gaat. Heel Nederland gaat worden verbouwd. Het is niet langer realistisch om te verwachten dat de wereld om je heen niet veranderd. Dhr. **Van den Berg** (JA21) schrikt van het betoog, omdat de argumenten niet onderbouwd zijn waardoor dhr. Van Egmond bijdraagt aan de verharding van het debat en niet bijdraagt aan een open discussie. Waarom vindt dhr. Van Egmond het niet belangrijk om in de energietransitie ook de gezondheid van mensen mee te nemen? Dhr. **Van Egmond** vindt het heel belangrijk om gezondheid mee te nemen en wil niet stellen dat windenergie op land geen nadelen kent, want dat kent het wel. Maar die nadelen moeten in verhouding worden gezien en de enkelvoudige regel moet niet worden aangegeven om eigenlijk een heel andere discussie te voeren. Hij vraagt te vertrouwen op de instanties die de informatie aanleveren waarop de politiek de normen kan baseren en een losse 600 meter regel te laten schieten. Dhr. **Dessing** (FvD) geeft aan dat het goed is om een ander geluid te horen, maar vraagt of dhr. het eens is dat die 600 meter een reden is waarom het uiteindelijke doel van het referendum, namelijk de gezondheid van burgers, door het loslaten van een norm goed te omschrijven is. Hij vraagt ook of dhr. de kennis van de kiezers en stemmers niet onderschat en dus juist de directe democratie zijn werk te laten doen. Dhr. **Van Egmond** antwoordt dat het inderdaad van belang is om de directe democratie zijn werk te laten doen. Hij geeft een technisch verhaal over het geluid van een windmolen en het afbuigen daarvan. Dhr. heeft zelf ervaren dat het lawaai van de windmolens niet het probleem is. Dhr. **Van de Maas** (VVD) begrijpt dat dhr. vindt dat technische onderwerpen moeten worden overgelaten aan de mensen die alle informatie hebben en gekozen zijn. Hij vraagt of dhr. voor het afschaffen van de referendumverordening voor

220 dit soort onderwerpen. Dhr. **Van Egmond** is er voor dit specifieke onderwerp voor om geen referendum te
houden en stelt dat dat per onderwerp bekeken moet worden of er een referendum over gehouden moet
worden. Mw. **De Vries** (PvdA) vraagt of dhr. bekend is met het feit dat bij windmolen- en zonne-
energieprojecten bij de aanvraag een onderzoek moet zijn gedaan naar de gezondheidseffecten van de
225 omgeving en dat dat een bijkomend iets is in plaats van de afstandsnorm. Dhr. **Van Egmond** beaamt dat. Mw.
Kuiper (CDA) vraagt of dhr. pleit voor de aanpassing van de referendumverordening waarin hij de mate van
complexiteit van een onderwerp mede-beslispunt wilt laten zijn voor het al dan niet kunnen houden van een
referendum. Dhr. **Van Egmond** geeft aan inspreker te zijn voor dit specifieke punt om aan te geven dat er
geen referendum zou moeten zijn voor een arbitraire afstandsnorm en heeft zich onvoldoende verdiept in hoe
230 een referendum werkt in het versterken van een regionale of lokale democratie. Dhr. **Van Tichelen** (PVV) geeft
aan dat het bij windmolens gaat om drukgolven en dat dat een ander fenomeen is dan lawaai en vraagt in
hoeverre de inspreker hiermee bekend is. Dhr. **Van Egmond** geeft aan de berichten te kennen, maar heeft
proefondervindelijk vastgesteld er zelf geen last van te hebben. Hij zegt niet dat de berichten niet kloppen,
maar denkt dat daar meer gewicht aan gegeven wordt dan misschien nodig zou zijn. Dhr. **Van den Berg**
235 (JA21) vraagt of de inspreker een functie heeft gehad in de sector van energie of een aandeel heeft in een
energiecorporatie en vraagt of hij dat verder wil aanjagen om het draagvlak voor windturbines te vergroten.
Dhr. **Van Egmond** geeft aan dat hij uit Amsterdam komt en schipper is. Hij is lid van vier energiecorporaties,
maar heeft geen investeringen gedaan en krijg geen geld uit de sector. Hij wil wel het draagvlak zo groot
mogelijk krijgen en vindt het daarom belangrijk om eerlijk te zijn over de voor- en nadelen van windenergie,
met meer aandacht voor de nadelen van geen windenergie. Statenlid **Kostiç** (PvdD) vraagt of de inspreker
240 windenergie belangrijker vindt dan natuur. Dhr. Van Egmond beaamt dat, maar vindt dat windenergie zo
dichtbij mogelijk bij de bebouwde omgeving moet worden gebouwd zodat zo veel mogelijk natuur vrij blijft.
De nadelen van windenergie voor mensen zijn draagbaar, zolang prudente planning wordt aangehouden. Er
volgt een ordevoorstel van dhr. **Van de Maas** (VVD) die iedereen vraagt het bij het onderwerp te houden.

245 Dhr. **Van der Sluis** stelt dat de toenmalige statenleden in 2018 een nieuw referendumverordening hebben
vastgesteld, waar hijzelf aanjager van is geweest, nadat D66 de tool heeft afgeschafte. Mensen hebben het
recht zich middels een democratische tool uit te spreken. Het is schrijnend dat dit tool buiten werking wordt
gesteld, wederom met medewerking van D66. Hij roept hen op tot het toestaan van dit referendum. Laat niet
alleen een Provinciale Staten alleen over zo'n belangrijk onderwerp beslissen. Op 15 maart 2023 zou het
250 grootste referendum worden gehouden. Omwonenden hebben last van windturbines. Als die niet worden
neergezet, is er stikstofruimte die gebruikt kan worden om huizen te bouwen. Beter en slimmer, want in een
windturbine en politiek geneuzel kan de jeugd niet wonen. De inspreker vraagt de VVD waar de partij bang
voor is, het referendum is immers niet bindend. Er zijn niet meer windturbines nodig, want in de
restafspraken is al meer aangeboden dan nodig is. Steek de energie liever in het niet-toereikende Liander-
255 netwerk. Dhr. **Van den Berg** (JA21) vraagt verduidelijking over de toegezonden stukken uit 2018, waarin de
inspreker ook wordt vermeld. Er staat dat Provinciale Staten er bij de totstandkoming van de
referendumnoodverordening doelbewust voor heeft gekozen om een ruime beoordelingsvrijheid te hebben.
Hij vraagt of de inspreker weet hoe dat zat bij de vaststelling van de verordening. Dhr. **Van der Sluis**
antwoordt dat is vastgesteld dat een aantal dingen referendabel is, andere dingen niet. Veel inwoners van
260 Noord-Holland hebben te maken met windmolens, dus dat lijkt hem een referendabel onderwerp. Mw. **Van**
Geffen (Namens Noord-Hollanders) zegt dat als er 15 maart een referendum komt, waarom er nu dan een
referendum moet komen. De inspreker geeft aan dat op 15 maart de verkiezingen zijn en dat dit gaat over
een specifiek referendum. Als coalitiepartijen dat niet willen, moeten ze zich realiseren dat dat invloed kan
hebben op de uitslag van de verkiezingen.

265

Mw. **Vierens** spreekt namens de Noord-Hollandse waterschappen. Zij zijn geïnformeerd over de voorstellen, maar zijn verrast en aangeslagen door de uitspraak van de Hoor- en Adviescommissie met betrekking tot urgentie. Urgentie werd ter twijfel gesteld, maar de urgentie is wat waterschappen betreft heel hoog. Niet alleen omdat de zeespiegel stijgt en de bodem daalt, maar ook omdat als het gaat om de bovenwettelijke maatregelen de waterschappen hun doelen van energie- en klimaatneutraliteit zonder windmolens niet kunnen halen. De overheid moet betrouwbaar zijn, mensen moeten van de overheid op aan kunnen. Maar zij veranderen steeds van standpunt. Zo komt men niet tot een beter klimaat en een duurzame samenleving en samenwerking. De wind is voor de waterschappen ook heel belangrijk voor de zuivering. Afval bestaat niet meer, elektriciteit is nodig om de grondstoffen terug te winnen, om biogas te creëren van eigen zuiveringen uit het slib van die zuiveringen. Daarvoor is de zon en de wind voor nodig, zonder overlast natuurlijk. Dhr. **Kanik** (D66) vertelt dat de Hoor- en Adviescommissie heeft gesteld dat ook wanneer de 600 meter wel gehandhaafd wordt, de klimaatdoelen nog steeds gehaald kunnen worden. Is er een mogelijkheid dat de waterschappen het verlies nemen en alvast op 600 meter gaan bouwen om het binnen de tijd te halen? Mw. **Vierens** geeft aan dat alle drie de waterschappen voorstellen voor windturbines, binnen de nieuwe normen, en dus niet met die 600 meter, hebben gedaan, die zijn aangenomen. Mocht de 600 meter terugkomen met andere bovenwettelijke maatregelen, dan kunnen die aangenomen voorstellen niet doorgaan. Binnen de zoekgebieden zijn geen andere plekken meer waarmee dat gecompenseerd kan worden.

Dhr. **Smit** spreekt als verontruste burger. Democratie betekent de wil van het volk. De mogelijkheid van het houden van een referendum is een schitterend instrument is om de mening van de burger te vernemen of raadplegen. Dat de referendumcommissie door middel van het advies het referendum probeert te verbeteren is een compliment waard. In het advies van de commissie wordt niet ingegaan op artikel 5 lid 2 n van de referendumverordening, waarin staat dat een referendum niet kan worden gehouden over een besluit waarvan de inwerkingtreding of uitvoering niet kan worden uitgesteld vanwege spoedeisendheid of dringende provinciale belangen. Dhr. vraagt waarom een referendum daarnaast niet gegeven kan worden, daar het slechts raadgevend is. Dit wekt de schijn op dat de provincie de stem van de burger niet wil horen. Mede daardoor is het vertrouwen van de burger in de politiek tot een historisch dieptepunt gedaald. De kloof tussen politiek en burger is nog nooit zo groot geweest. Dhr. stelt dat een goed functionerende democratie niet zonder referendum kan. In de provincie is een referendumverordening van kracht. Het referendum laat op zich wachten, hoewel er al meerdere verzoeken door burgers zijn ingediend. Dhr. doet het verzoek om artikel 5 lid 2 n zodanig aan te passen dat referenda in de toekomst wel doorgang kunnen vinden.

Dhr. **Boon** spreekt namens Amsterdam Wind, een samenwerking van vijf woningcoöperaties. Zij zijn initiatiefnemers voor een te realiseren windpark in Amsterdam-Noord, waarbij het eigendom komt te liggen bij de leden van de energiecorporatie. De coöperaties vertegenwoordigen duizenden burgers en meer dan 60 lokale bedrijven. Zij zijn bezorgd om de onzekerheid en de forse vertraging van het project dat een referendum met zich meebrengt. Begin komend jaar wordt besloten hiervoor een vergunning aan te vragen, wat een belangrijke stap met ook grote financiële consequenties is. Het financiële risico om de stap te zetten is te groot wanneer onduidelijkheid bestaat over een eventuele wijziging van de omgevingsverordening in de toekomst. De optie waarbij het referendum wordt gehouden en de huidige verordening in werking blijft totdat de uitslag bekend is, lijkt een oplossing, maar dat heeft hetzelfde effect. Samen Noord-Holland, de vereniging van bijna alle energie-coöperaties, heeft een brief geschreven met het verzoek geen referendum te houden, omdat dit een jaar vertraging in de projecten oplevert en het onzeker blijft of de windprojecten kunnen doorgaan. Kostbare tijd die niet gemist kan worden. Mw. **Kuiper** (CDA) vraagt of zij goed begrijpt dat alle initiatieven plaatsing van windmolens binnen de 600 meter betreffen. Het project waar de inspreker voor spreekt betreft de plaatsing van een aantal windturbines binnen de 600 meter. Statenlid **Kostiç** (PvdD) geeft

aan dat als de projecten nu doorgezet worden en alles rond is, zij na het referendum niets hoeven terugdraaien, maar kunnen doorgaan zoals gepland. Zij vraagt waarom er bij optie B ook gewacht moet worden op de uitslag van het referendum. Dhr. **Boon** heeft begrepen dat wanneer via optie B uiteindelijk
315 besloten wordt om de 600 meter terug te brengen, zij als coöperaties kosten hebben gemaakt voor vergunningsaanvragen, maar dat het project dan niet kan doorgaan.

Mw. **Verhoef** spreekt in namens Burgercoöporatie De Windvogel, die samen met 3500 leden bouwt aan de energietransitie met name door burgerwindmolens te bouwen. Een referendum is een manier om burgers
320 inspraak te geven in beslissingen van de politiek. Dit heeft altijd voor- en nadelen. Verzocht wordt om geen referendum te houden over het onderwerp windenergie, omdat het meer aspecten heeft dan de twee genoemde aspecten. Dhr. **Van den Berg** (JA21) vraagt of de inspreker het met hem eens is dat een minimale afstandsgrens gecombineerd kan worden met wat Provinciale Staten doet, namelijk de afweging maken of zo'n windturbine wel of niet geplaatst wordt, los van die 600 meter. Mw. **Verhoef** is het dus juist niet eens
325 met de ondergrens van 600 meter, omdat een geluidsnorm niet met een afstandsnorm tot stand zou moeten komen, maar met een geluidsberekening waarbij uitgegaan wordt van hoeveel mensen last hebben van op een bepaald geluidsniveau van de windturbine. Dit heeft niet te maken met alleen afstand, maar met meerdere technische aspecten. Dhr. **Kanik** (D66) vraagt wat er gebeurt met de projecten van De Windvogel als
330 gekozen wordt voor optie b, dus dat de omgevingsverordening van kracht gaat en tegelijkertijd een raadgevend referendum gehouden wordt. Geeft dat dezelfde problemen als bij de vorige inspreker? Mw. stelt dat het de projecten on hold zou zetten, omdat het risico te groot wordt om financiële investeringen te doen in zo'n project. Dhr. **Kanik** (D66) vraagt of met het starten van een nieuwe ontwikkeling na 600 meter nog steeds de vergunningstermijn van 2025 gehaald kan worden. De **voorzitter** vindt dat deze discussie nu niet
335 gevoerd moet worden en geeft het woord aan Statenlid **Kostiç** (PvdD). Zij vraagt of De Windvogel op tijd vergunningen kan aanvragen en gestart kan worden, omdat zij niet verwacht dat er na het referendum en de nieuwe verordening zaken worden teruggedraaid. Mw. **Verhoef** geeft aan dat dit jaar geen vergunningen worden aangevraagd voor projecten anders dan het project in Amsterdam, omdat de gemeenten nog niet klaar zijn voor het ontvangen van een vergunningaanvraag wat een jaar vertraging oplevert.

340 Dhr. **Post** stelt dat op 5 juli 2021 een referenduminitiatief van Stichting Noord-Holland Referendum door de coalitiepartijen GroenLinks, D66, VVD en PvdA is tegengehouden. Zij vonden de Regionale Energiestrategieën (RES) te spoedeisend, dus mocht het referendum niet plaatsvinden. Omdat men het er als burgers niet mee eens was en het raadgevend referendum gelijktijdig naast uitvoering van de RES kan worden gehouden, is de Stichting een bodemprocedure tegen de provincie Noord-Holland gestart. De kritiek op de uitwerking van de
345 RES neemt toe. Uit een inspectierapport uit 2009 dat is achtergehouden blijkt omwonenden onvoldoende zijn beschermd tegen overlast. In de milieurapportage worden nieuwe woningen niet meegenomen. Zo zijn er tal van andere voordelen dat de RES met tunnelvisie is ingevoerd. De schade en onhaalbaarheid van de RES zal een onderschatting blijken. De huisadvocaat Pels-Rijken heeft vastgesteld dat het besluit over het al dan niet laten doorgaan van het referendum meer een politiek bestuurlijke afweging van de PS Noord-Holland is
350 geweest dan dat er sprake is van een uitzondering zoals bedoeld in artikel 5 lid 2 n. Er is dus geen reden om het referendum te verbieden, dit wordt dan ook bij de rechter voorgelegd. Het belang van het referendum wordt steeds groter. De Stichting Noord-Holland Referendum vertrouwt erop dat dit tot een weloverwogen besluit zal leiden, dat meer recht doet aan de referendumverordening uit 2018.

355 De **voorzitter** schorst de vergadering voor vijf minuten.

Eerste Termijn

360 Mw. **Kuiper** (CDA) stelt dat als PS een referendumcommissie is ingesteld, met leden die een grote kennis hebben van het instrument referendum in de publieke sector. Op 28 februari hebben zij een ongevroegd advies uitgebracht over het referenduminiatief en het al dan niet toepasselijk zijn van een uitzonderingsgrond, namelijk een spoedeisend provinciaal belang. Het advies van de referendumcommissie was, dat deze uitzonderingsgrond niet toepasselijk was. Dit advies is niet overgenomen, omdat een ingewonnen juridisch advies aangaf dat er wel degelijk afwegingsruimte is om als PS daaraan invulling te

365 geven. Kan het juridische advies ingezien worden om kennis te nemen van de motiveringen en overwegingen. De Hoor- en Adviescommissie (HAC) geeft het advies dat het bestreden besluit om het referendumverzoek niet toe te laten herroepen moet worden, vanwege onterecht toepassen van de uitzonderingsbepaling. De vraag is hoe om te gaan met het advies.

370 De noodverordening van de Europese energieministers wordt waarschijnlijk op 13 december formeel goedgekeurd. Projecten ten behoeve van hernieuwbare energie worden hiermee automatisch van overstijgend publiek belang. Dit heeft impact op de beoordeling op basis van de wet Natuurbescherming en versnelling van het gunningsproces door de termijn van vergunning tot maximaal zes maanden te beperken, waarna de vergunning geacht wordt automatisch te zijn verleend. Dit is een procesverordening, maar geeft niet aan waar de nieuwe energie-opwekkers mogen worden geplaatst. De vraag is in hoeverre deze noodverordening

375 het onderhavig te nemen besluit raakt. De toepassing van het principe van overstijgend publiek belang beoogt een lichtere toets op de vogel- en habitatrictlijn, die de realisatie van energietransitieprojecten zou kunnen versnellen. Dat is heel specifiek en gaat niet over een lichte toetsing van locaties. Dat in het proces van vergunningverlening een overstijgend publiek belang wordt gezien, betekent niet dat het besluit om de afstandsgrens los te laten niet referendabel zou zijn. Hoeveel projecten, ongeacht de status van mogelijk

380 initiatief tot projecten waarvan daadwerkelijk een omgevingsvergunning is aangevraagd, waarbij het om windmolens tussen de 300 en 600 meter gaat en geen lijnopstelling kennen, is een antwoord dat niet aansluit op het gevraagde. Dat gaat over zoekgebied en niet over projecten. De gehele RES valt weg door het opnieuw invoeren van de bovenwettelijke eisen. Vallen alle 14 in Noord-Holland Noord te bouwen windmolens en 21 van de 28 potentieel te bouwen windmolens in Noord-Holland Zuid binnen de 600

385 metergrens, waarvoor geen alternatieven zijn? Graag een reactie van het College.

Voor de beantwoording van de voorliggende vraag van de HAC geldt dat de begeleidende teksten van de drie opties niet helemaal objectief zijn. Aangegeven staat dat het afwijzen van het referendumverzoek niet ging om of het onmogelijk was om de klimaatdoelstellingen te behalen, maar dat het een en ander ernstig bemoeilijkt zou worden. Het CDA heeft altijd aangegeven dat dat de essentie van een referendumverzoek.

390 Een omstreden verzoek wordt moeilijker uitvoerbaar qua tijd en inhoud. Als dat niet gewenst is, trek dan de referendumverordening in. Het CDA vindt dat ieder referendum inhoudelijk moet worden getoetst. Het feit dat er geen dringend provinciaal belang is bij het plaatsen van windmolens op een bepaalde afstand en bij een bepaalde formatie is geen format voor een eventueel ander referendumverzoek. Als duidelijker moet worden hoeveel afwegingsvrijheid PS heeft, dan moet de referendumverordening worden aangepast.

395 Het CDA besluit voor voordracht B. Een aanvullend advies van de HAC over de al dan niet toepasselijkheid van deze noodverordening op dit bezwaarschrift wordt gevraagd. De Commissaris heeft al aangegeven dat dit niet zal komen. Het CDA vindt dat erg jammer, want de noodverordening raakt direct het advies van de HAC over het bezwaarschrift.

Het CDA wil weten hoe om te gaan met de adviezen van de referendumcommissie van 24 oktober ten

400 aanzien van de referendumverordening ansich en met de positionering van de referendumcommissie als het adviesorgaan.

- 405 Dhr. **Klein** (ChristenUnie) benoemt dat ChristenUnie een groot voorstander is van het versnellen van de energietransitie. Een zorgvuldige uitbreiding van windmolens op land hoort daarbij, inclusief het betrekken van inwoners. ChristenUnie vindt een referendum of de omgevingsverordening aangepast had moeten worden geen goed middel. Het draagt nauwelijks bij de zorgvuldige discussie over het onderwerp, de afwegingen zijn veel breder en complexer. ChristenUnie is voorstander voor andere vormen om inwoners te betrekken.
- 410 De referendumverordening stelt niet de voorwaarde of een referendum een goed middel is, maar of er een goede reden is om het referendum af te wijzen. Eerder heeft een voltallige oppositie beoordeeld dat die reden er niet was, op grond van de informatie die er toen was, waarin de oppositie gelijk heeft gekregen van de HAC. Het ingediende bezwaar door de referendumindieners is wat ChristenUnie betreft gegrond. Tot vorige week besloot ChristenUnie voor optie B. De noodverordening van de EU is een nieuw feit in de discussie, die stelt dat vergunningen voor de opwek van duurzame energie binnen de zes maanden dienen te worden verleend. Gedacht wordt dat dit op gespannen voet staat met de geest van de verordening, die doelt op het versnellen van projecten. Met deze informatie is er nu wel sprake van een dringend provinciaal belang.
- 415 Er moet een nieuwe variant van het besluit worden geformuleerd, waarin het bezwaarschrift gegrond verklaard wordt en tegelijkertijd een nieuw besluit wordt genomen over het houden van een referendum, waarbij er voldoende grond is om het referendum niet te houden.
- 420 Dhr. **Van den Berg** (JA21) interrumpeert en stelt dat de noodverordening enkel gaat om de wet Natuurbescherming en vergunningen. Als de 600 metergrens terug is naar wat het was, dan is er regelgeving om windturbines te bouwen met vergunningen die binnen een bepaalde termijn moeten worden verleend. Kortom, er kunnen windturbines gebouwd worden als die 600 meter er is. Dhr. **Klein** (ChristenUnie) geeft aan dat dat exact de afweging is die in de fractie is gemaakt. Geconcludeerd is dat de geest van de verordening
- 425 stelt dat er nu niet extra barrières moeten worden opgeworpen voor het afgeven van vergunningen. Dit nieuwe feit geeft grond om het referendumverzoek af te wijzen vanwege dringende provinciale belangen, waarvan wij als provincie uitvoerder zijn van die verordening.
- Dhr. **Dessing** (FvD) geeft aan dat het gaat om dringend provinciaal belang. De EU-verordening zegt dat de procedures verkort worden. Dat zou er toch voor zorgen dat de spoedfactor minder spoedig is wat zou
- 430 tegenspreken. Dhr. **Klein** (ChristenUnie) geeft aan dat het verkorten van de procedures een opdracht is aan de verschillende overheden, waarmee heel duidelijk de intentie te zien is om geen extra barrières op te werpen om deze vergunningen zo snel mogelijk af te kunnen geven. Gezien het referendum en de kans van slagen ervan, lijkt dat een extra hobbel, op basis waarvan de conclusie genomen wordt om het referendum niet toe te staan. Het wordt misschien minder dringend aan de ene kant, maar dringender aan de andere
- 435 kant, omdat die vergunningen in een zo kort mogelijke tijd moeten worden afgegeven. Dat staat op gespannen voet met het parallel organiseren van een referendumproces, hoezeer de indieners ook in hun recht stonden bij de eerste ronde. Dhr. **Dessing** (FvD) stelt dat het tijdsverlies door het organiseren van een referendum tijdswinst oplevert in de uitvoering van de procedure. Dhr. **Klein** (ChristenUnie) vindt dat moeilijk te bepalen, het besluit van de partij blijft gehandhaafd.
- 440 Mw. **Kuiper** (CDA) lijkt het lastig te verklaren dat het bezwaarschrift gegrond is, maar vervolgens tot het zelfde besluit te komen, zij het op basis van de noodverordening in plaats van de referendumverordening. Dhr. **Klein** (ChristenUnie) geeft aan dat dat inderdaad is wat ChristenUnie voorstelt. Het afwijzen van het referendum was niet terecht, maar met de nieuwe informatie die nu op tafel ligt, wordt nu opnieuw een besluit genomen. Weliswaar met dezelfde conclusie, maar gebaseerd op aanvullende argumenten, namelijk
- 445 de noodverordening, maar nog steeds met de grondslag vindend in de referendumverordening over de dringende provinciale belangen. Dat is een nieuw besluit en niet het herzien van een besluit.
- Dhr. **Kanik** (D66) stelt voor om voor besluit A te kiezen en daarbij de motivering op te nemen dat er nu een dringend provinciaal belang is vanwege de EU-wetgeving. Dhr. **Klein** (ChristenUnie) geeft aan dat de

450 ChristenUnie daarmee niet kan instemmen, omdat daarin staat dat het bezwaarschrift ongegrond wordt
verklaard en daarvan heeft de HAC gezegd dat het niet terecht zijn. Dus dat besluit zullen ze niet nemen.
ChristenUnie denkt dat na het besluit over het verzoek de referendumverordening zo snel mogelijk moet
worden ingetrokken, omdat de verordening niet werkt. In de Commissie Burgerparticipatie is goed nagedacht
over verschillende manieren om burgers een stem te geven. De partij herhaalt het voorstel om de mening van
455 de inwoners over dit onderwerp veel serieuzer te betrekken bij de overwegingen. Zij overwegen om hierover
een burgerpeiling te houden en dit tijdens de komende PS vergadering in te dienen als motie.

Dhr. **Dessing** (FvD) interrumpeert en stelt de referendumverordening in sommige instanties onderwerpen
betreft waar dit wel degelijk een bruikbaar instrument is en dus niet zomaar moet worden weggegooid. Dhr.
Klein (ChristenUnie) geeft aan dat er voldoende aanleiding is om deze referendumverordening in te trekken,
waarbij er misschien een rol is voor een herziening van een referendumverordening.

460 Statenlid **Kostiç** (PvdD) vraagt naar het doel van de burgerpeiling. Dhr. **Klein** (ChristenUnie) geeft aan dat er
allerlei dilemma's zijn die bij dit onderwerp een rol spelen, die bij een burgerpeiling allemaal goed geschetst
kunnen worden en mensen worden meegenomen in afwegingen. Zo kan worden ingeschat welke thema's en
onderwerpen voor de inwoners het meest van belang zijn om te betrekken bij de besluitvorming. Statenlid
Kostiç (PvdD) vraagt hoe die mening rijmt met dat de noodverordening van de EU alles overheerst, omdat die
465 mening dan het proces ophoudt. Dhr. **Klein** (ChristenUnie) geeft aan dat de noodverordening de mening over
het referendumverzoek heeft doen kantelen. Hij geeft aan dat het duurzame energiedossier nog niet is
gesloten, er zullen nog veel afwegingen gemaakt moeten worden, waarbij het nuttig is de mening van
burgers over de belangen van alle thema's goed in kaart te hebben gebracht.

470 Dhr. **Dessing** (FvD) geeft aan dat het bezwaar is afgewezen. De argumenten van de HAC vindt het FvD valide.
De mening over het bezwaar bij uitgangspunt A dat er geen ruime beoordelingsvrijheid door PS is, wordt
gedeeld. De precedentwerking wordt niet gezien. Dat het referendum lang duurt, speelt geen rol, want
democratie vergt zorgvuldigheid. Het verhaal over de terugwerkende kracht bij optie C, daar wordt gezegd
dat voorbereidingen voor de bouw van windturbines inderdaad stopgezet worden, maar er worden geen
475 concrete maar mogelijke locaties genoemd. Het verkorten van de procedures in de noodverordening halen
het argument spoedeisendheid onderuit.

FvD is benieuwd of de partijen die dit referendum hebben afgewezen open staan voor een hernieuwde
discussie en of zij bereid zijn hun fouten toe te geven. FvD kiest voor optie C.

480 Mw. **Van Geffen** (Namens Noord-Hollanders) stelt dat voor hen zwaar telt dat burgers zich al lang inspannen
voor een referendum. Belangrijk is dat de PS wel de beoordelingsvrijheid hebben, maar geen ruime
beoordelingsvrijheid. Een referendumverzoek gaat immers altijd over een beslissing die kort daarvoor met
een politieke meerderheid is aangenomen. Bij PS is dus bij de meerderheid geen positieve houding ten
opzichte van een referendum. De commissie vindt dat er een concrete en overduidelijke reden moet zijn om
485 een referendum af te wijzen en dat de Staten een zeer beperkte beoordelingsvrijheid hebben. Namens
Noord-Holland volgt hierin de redenering van de Bezwaarcommissie. Dat weegt het zwaarst. Het gaat om
democratie en vertrouwen, die worden geschaad bij afwijzing van dit referendum. Het ontbreekt de coalitie
aan zelfvertrouwen, maar het zou mooier zijn om met een referendum in de rug het windmolenbeleid verder
vorm te geven en met sterke argumenten te winnen. Namens Noord-Hollanders sluit zich verder aan bij het
490 betoog van mw. **Kuipers** (CDA).

Dhr. **Van den Berg** (JA21) noemt dit dossier beschamend. Het besluit lijkt een bevooroordeeld stuk, waarin
wordt uitgewerkt hoe Provinciale Staten tegen het referendum moet stemmen. Hier en daar wordt een aanval
op de HAC gedaan en er wordt vooruitgelopen op uitspraken van de onafhankelijke rechterlijke macht

495 wanneer het referendum bij de rechter komt. Een aantal uitspraken over de ruime beoordelingsvrijheid van PS
kan op geen enkele wijze onderbouwd worden. Ingegaan wordt op de te bouwen windturbines, die
allesbepalend zouden zijn voor het behalen van de klimaatdoelstellingen en niet zouden kunnen wachten op
de behandeling van een referendum. De betreffende windturbines zijn in meer dan 50 procent van de
500 gevallen niet haalbaar vanwege het overvolle elektriciteitsnetwerk, op sommige locaties zijn ze tot 2030 niet
haalbaar. Het elektriciteitsnetwerk wordt niet uitgebreid voordat de aanvragen van windturbines zijn
ingediend. JA21 vindt het argument van spoedeisendheid nonsens. Het heeft ook niet te maken met het
behalen van de klimaatdoelen. De uitbreiding van het arsenaal op hernieuwbare energie tot 2030 bestaat
voor meer dan 90 procent uit zonne-energie. Het aandeel dat spoedeisend zou zijn, levert tot 2030 twee tot
505 zes procent van de beoogde energie op. De HAC heeft zorgvuldig op onafhankelijke wijze onderbouwd dat er
gelegenheidsargumenten zijn gebruikt en tikten de coalitie op de vingers die het argument van kosten
noemden.

Dhr. **Kanik** (D66) geeft aan dat zij het niet over de kosten hebben gehad. Dhr. **Van de Berg** (JA21) geeft aan
dat de hoge kosten van een referendum tijdens de behandelingen in Provinciale Staten aan bod gekomen is
en een rapport is opgesteld, waar D66 aan heeft meegewerkt. Mw. **De Vries** (PvdA) geeft aan dat de PvdA ook
510 niks gezegd heeft over kosten. Dhr. **Klein** (JA21) gaat verder. De vraag is hoe zorgvuldig Provinciale Staten dit
rapport gaat behandelen, die het handelen van de coalitie heeft bekritiseerd. Dit dossier draagt verder bij aan
de vertrouwensbreuk tussen de inwoners en de staat. Het is aan de Statencommissie om te doen wat nodig is
en om dat te herstellen. Een referendum moet geen politiek instrument zijn dat naar willekeur kan worden
ingezet.

515 De visie van JA21 is gericht op de uitvoerbaarheid van het referendum en vindt dat er gehouden moet worden
aan de eigen verordening. Zij gaan voor besluit C.

Dhr. **Van Tichelen** (PVV) vraagt zich af of inwoners te weinig afweten van het onderwerp van het referendum
en of de politiek er meer vanaf weet. Geluid wordt inderdaad niet in meters gemeten, maar heeft ook te
520 maken met de omvang van de windturbines. De PVV ziet aantoonbaar geen spoedeisend karakter dat een
positief effect van het beleid laat zien. Kort samengevat gaat de PVV voor optie C. Als er geen meerderheid te
halen is op optie C, gaat de PVV voor optie B.

Dhr. **Mangal** (DENK) ziet geen spoedeisende en dringende belangen die ten grondslag liggen om het
525 referendum tegen te houden. De referendumcommissie komt tot dezelfde conclusie en nu probeert de
coalitie argumenten te zoeken om het referendum alsnog tegen te houden. Dat het ingewikkeld is, is geen
reden om de mening van de burger tegen te houden. Optie A is geen optie voor DENK. Optie B geeft aan dat
wat de burger ook beslist, er niks mee wordt gedaan. Er moet gekozen worden voor optie C uit respect voor
de burger en vanuit de plicht om naar de burger te luisteren. Vooral omdat er geen reden was om de mening
530 van de burger tegen te houden.

Mw. **Alberts** (SP) stelt dat het besluit dat genomen is om geen referendum toe te staan, van de HAC kritiek
heeft gekregen. De argumenten spoedeisendheid en hogere wetgeving werden niet valide geacht. Het is de
vraag of het besluit werd ingegeven door de aversie van sommige partijen over het referendum in het
535 algemeen of omdat er snelheid gemaakt moet worden in de energietransitie. De HAC zegt dat er een nieuw
besluit moet komen, waarbij bepaalde argumenten niet meer gelden. De SP kiest ervoor om het referendum
toe te staan. De wijziging van de omgevingsverordening is ingrijpend en terug te vinden in
verkiezingsprogramma's van verschillende partijen. Daarmee kon niet worden voorspeld wat het als
onderdeel zou zijn van een coalitieakkoord. Dit kan juist als argument te gebruiken, omdat de kiezer niet kan
540 zien wat er gebeurt in een coalitieakkoord. Dat is een besluit dat er is uitgerold. Via een referendum kan de

kiezer hier alsnog een mening over geven. De noodverordening is voor de tegenstanders een bevestiging dat ze door kunnen met wat ze wilden. De voorstanders vragen zich af of het niet later kon. De SP vraagt zich af of dat meegenomen moet worden in het besluit zoals de HAC heeft aangegeven. Organisatorisch kan het referendum tegelijk met de PS-verkiezingen gehouden worden, wat de opkomst bevordert. De SP kiest voor optie C.

Dhr. **Klein** (ChristenUnie) vraagt waarom de SP niet meegaat met optie D van de ChristenUnie. Mw. **Alberts** (SP) geeft aan dat het volgen van de normale gang van zaken daarvoor de reden is.

Statenlid **Kostiç** (PvdD) stelt dat de PvdD heeft ingezet op het kijken naar concrete effecten van windturbines om het aantal dierlijke slachtoffers te voorkomen in plaats van naar arbitraire regels over afstand en opstelling waarmee echt niemand mee beschermd wordt, zodat welzijn geborgd en ecologie beschermd kan worden. De PvdD is de enige partij die al jaren pleit voor het in lijn brengen van het beleid met de wetenschap en het in samenhang bestrijden van de klimaat- en biodiversiteitscrisis. De discussie wordt zwart-wit gevoerd, waarbij windenergie wordt verkozen boven natuur of het natuurargument gebruikt wordt om niks te doen. Er liggen juist kansen voor ecologie en klimaat. Het is de vraag of het referendum doorgang kan vinden. Vrees is dat het referendum leidt tot vertraging. Hoewel de vertraging eigenlijk zit bij het vergunningsproces en het gebrek aan capaciteit. Lost die noodverordening die vanuit Europa komt dat niet gewoon op? Het kan gaan over het instrumentreferendum en de voor- en nadelen daarvan en over de kansen om het referendum beter in te vullen dan met een simpele ja of nee vraag. De kern zit in het voelbare wantrouwen en de tunnelvisie die aan beiden kanten ontstaat. De PvdD ziet graag een serieuze reflectie en een actieplan over hoe de provincie dit op alle vlakken beter gaat doen. Deze discussie vraagt om handelingsperspectief voor de toekomst. De enige nieuwe informatie is de noodverordening van de Europese Commissie. Dat leidt gehaast bij de discussie te zijn betrokken, waardoor de fractie dit niet goed heeft kunnen bekijken. Het roept veel vragen op. Dhr. **Van den Berg** (JA21) is het eens met dat het vrij complex is en pleit ervoor om de memo en de noodverordening goed te bespreken in de PS om er een goede mening over te kunnen vormen. Statenlid **Kostiç** (PvdD) beaamt dat. Het voorstel van de ChristenUnie gaat de goede kant op, maar is te voorbarig om deze noodverordening waar te weinig kennis over is te gebruiken om voor optie E te kiezen. Dhr. **Klein** (ChristenUnie) beaamt dat de informatie erg laat kwam en vraagt welke informatie Statenlid **Kostiç** specifiek zou willen hebben en hoe dat georganiseerd kan worden. Zij noemt een aantal vragen over de inwerkingtreding, de gevolgen, de vragen die de Tweede Kamer over de verordening heeft gesteld. En wanneer burgers die veel initiatief tonen, maar nu aanlopen tegen de problemen rondom vergunningen, op de noodverordening kunnen terugvallen. Mw. **Kuiper** (CDA) hoort graag of het juridisch juist is dat de noodverordening impact heeft op dit bezwaarschrift en de uitkomst. Statenlid **Kostiç** (PvdD) geeft aan daar ook interesse in te hebben. De **voorzitter** geeft aan dat de bredere reflectie over het duurzaamheidsdebat buiten de orde van dit agendapunt valt. Statenlid **Zaal** (GL) vraagt voor welke optie de PvdD kiest. Statenlid **Kostiç** (PvdD) geeft aan dat de PvdD over een andere optie nadenkt. Er moet goed gekeken worden naar wat hieraan ten grondslag ligt, hoe de burgers meegekregen kunnen worden en het juridisch goed te borgen.

Dhr. **Van de Maas** (VVD) irriteert zich, namens de coalitie, aan de uitspraken van de PVV en de argumenten van JA21. Hij stelt voor naar de zaak te kijken. Het horen van insprekers was goed en nuttig. De VVD wil het niet hebben over de discussie van de 600 metergrens en de windmolens, maar over wat te doen met het bezwaarschrift. De VVD is tegen referenda, wat een zeer moeilijk instrument en niet goed werkbaar is. Er is een bias voor de stemmers, die vrijwel altijd tegen zijn. De vraagstelling is moeizaam en de interpretatie van een ja of nee ook. Daarom heeft de VVD tegen een referendumverordening gestemd. Er moet ook gekeken worden naar de rol van PS als gekozen volksvertegenwoordigers in het algemeen. De rol en het mandaat van

politici is het afwegen om publieke en deelbelangen tegen elkaar af te wegen en op basis van de argumenten de beste beslissing te nemen. Dat gebeurt bij meerderheid van stemmen. Die bevoegdheid zit niet bij een adviescommissie, belangenbehartigers of lobbyisten. Tijdens de behandeling heeft PS in meerderheid een
590 weloverwogen besluit genomen om het verzoek niet referendabel te maken, hoofdzakelijk gebaseerd, wat betreft de VVD, op de constatering dat er sprake was van een dringend provinciaal belang. De HAC komt nu met een beoordeling dat er eerst sprake was van een ruime discretionaire bevoegdheid voor PS om tot een belangenafweging te komen. Daarna beperkt de HAC die bevoegdheid in en gaat zij zelf over tot een belangenafweging, wat niet haar taak is. De VVD staat nog steeds achter de destijds gemaakte afwegingen,
595 waarbij het gaat om het geven van zekerheid en om het zo snel mogelijk maken van vorderingen met de vergunningprocedure, zodat geleverd kan worden.

Dhr. **Klein** (ChristenUnie) vraagt hoe het oordeel van de HAC de ruime beslissingsbevoegdheid van PS inperkt. Dhr. **Van de Maas** (VVD) noemt dat de HAC alleen feiten neemt en niet de omstandigheden en het eventuele gewenste te voeren beleid en hoe politici vinden dat Noord-Holland eruit moet zien. Het is geen juridische,
600 maar een politieke afweging. Dhr. **Klein** (ChristenUnie) zegt dat niet gesteld kan worden dat als de omgevingsverordening niet verandert, het onmogelijk is om de opgave te halen. Het gaat om het geven van goede argumenten. Dhr. **Van de Maas** (VVD) herhaalt dat PS belangenafweging maakt en niet de HAC. Als het wel een bestuurlijke juridische kwestie is, zou moet GS het juridisch toetsen en afhandelen. Dhr. **Dessing** (FvD) hoort dhr. Van de Maas zeggen dat hij het van belang vindt om als volksvertegenwoordigers een afweging te maken, zonder inbreng van de burgers via een referendum. Hij vraagt of de VVD de informatie uit een referendum dan geen aanvullende informatie vindt om een zorgvuldige afweging te kunnen maken en waar de VVD bang voor is. Dhr. **Van de Maas** (VVD) heeft al aangegeven waarom zij niet achter referenda staan en geeft aan dat er in het proces goed met de burgers is geparticipeerd en er een goed inzicht in hun meningen is. Met het referendum wordt niet de beoogde uitkomst opgehaald. Dhr. **Van de Maas** (VVD) geeft
605 aan dat dat aan de kadering van de vraagstelling ligt.

Dhr. **Van de Maas** (VVD) stelt dat de VVD bij haar mening blijft en noemt de Europese noodverordening, indien die op 13 december van kracht wordt, een extra reden om dit onderwerp niet referendabel te vinden. De VVD kiest voor optie A. Dhr. **Mangal** (DENK) vraagt zich af of hij de argumentatie voor het provinciaal belang van destijds kan duiden en wil aangeven waarom dat wel geldig zou zijn. Dhr. **Van de Maas** (VVD)
615 geeft aan dit al te hebben gezegd tijdens een PS-vergadering en staat daar nog steeds achter. Dhr. **Van den Berg** (JA21) geeft aan dat de 600 metergrens zo'n speerpunt van de VVD was en dat er geparticipeerd is, maar er nu gezegd wordt dat die afstand niet meer belangrijk is. Dhr. **Van de Maas** (VVD) stelt dat de VVD die afstandsgrens niet kwijt wilde, maar dat dat nu eenmaal is afgesproken in het coalitieakkoord.

Mw. **De Vries** (PvdA) stelt dat er door de bezwaarmakers geen nieuwe relevante inhoudelijke punten naar voren gebracht. Dat het halen van de klimaatdoelstellingen een dringend provinciaal belang is, mag als vaststaand worden aangenomen, mede gezien de intentie van de aanstaande noodverordening. Dit heeft een rechtstreekse werking en gaat boven de Nederlandse wetgeving, waarmee de uitzonderingsgrond uitvoering
625 besluit EU uit de referendumverordening na vaststelling door de Europese Raad nu ook van toepassing zijn op het referendumverzoek. Mw. **Kuiper** (CDA) stelt dat in appreciatiebrief staat, dat een overstijging van het publiek belang een lichtere toets beoogt op de vogel- en habitatrichtlijn, die de realisatie van energietransitieprojecten zou kunnen versnellen. Hier is heel specifiek naar de vogel- en habitatrichtlijn verwezen. Waarom concludeert de PvdA dat de noodverordening integraal op alles van toepassing is. Mw. **De Vries** (PvdA) antwoordt dat de noodverordening aangeeft dat het van toepassing is op alle projecten, waarbij
630 onder meer gekeken wordt naar de habitatrichtlijn. Mw. **De Vries** (PvdA) geeft aan de HAC verder niet te volgen. De Commissie stelt dat zij er niet van overtuigd is dat het onmogelijk is om zonder verwijzing van de omgevingsverordening de klimaatdoelen te halen, wat een te zwaar en te vergaand criterium is voor de vraag

of de wijziging dringend dan wel spoedeisend is. De Staten kunnen het risico niet lopen dat de doelstellingen vanwege de provinciale bovenwettelijke normen niet worden behaald. De gedeputeerde heeft bij herhaling
635 onderbouwd aangegeven dat dit risico reëel is. Dat is het criterium in deze discussie. De Commissie
onderbouwt haar keuze voor het verdergaande criterium niet. Met de opmerking dat het ook met een
bovenwettelijke afstandsnorm voor wind op land in Noord-Holland mogelijk zou zijn om windturbines te
realiseren, gaat de Commissie ten onrechte voorbij aan het feit dat de wijziging in beleid voor maatwerk voor
wind op land na veelvuldig onderzoek een verruiming van de mogelijkheden. Die verruiming is nodig om de
640 klimaatdoelstellingen te behalen, wat des te meer geldt nu uit recentelijke provinciale rapporten blijkt dat
Noord-Holland de doelstelling uit de RES niet haalt als zo doorgegaan wordt. De regering en de EU hebben
de ambities inmiddels verhoogd. Gedeputeerde heeft in de Commissie RWK aangegeven dat de provincie qua
tijdspad al in het rood zit en dat de tijd van goede gesprekken gepasseerd is. Deze stelling van de Commissie
kan geen onderbouwing vormen van haar conclusie. Statenlid **Kostiç** (PvdD) vraagt naar de analyse van de
645 PvdA op de echte reden van het niet behalen van de doelstellingen. De PvdD geeft aan dat het niet halen van
de doelen uit de RES een gegeven is. De oorzaak daarvoor is het feit dat de RES niet concreet gemaakt wordt.
Bij de bespreking van een ander bezwaar gaat de HAC zonder onderbouwing op de stoel van de provincie
zitten door te overwegen dat het voortschrijdend inzicht naar wind op zee wijst en dat de Staten niet
gereageerd hebben op de mogelijkheid van wind op zee. Dat is geen argument voor de stelling dat er geen
650 dringend belang is, want de Staten gaan niet over wind op zee. Het kabinet heeft herhaaldelijk gesteld dat
naast wind op zee wind op land onontbeerlijk is. Ook wordt gesteld dat de Staten ook de wijziging van de
omgevingsverordening kunnen doorvoeren en tegelijkertijd het referendum kunnen houden. Dat vindt de
PvdA geen goed idee. De HAC gaat zonder motivering voorbij aan de gemotiveerde stelling van de Staten dat
de dreiging van het referendum over het nieuwe wind op land beleid leidt tot vertraging in de realisatie van
655 de RES. Er ontstaat een reëel gevaar dat de doelen niet gehaald worden. De Europese noodverordening
weerspiegelt de urgentie van deze duurzame energie-opwek. De Commissie komt zelf ook tot de conclusie
dat het referendum raadgevend is, maar dat een onzekere situatie ontstaat waarin de markt niet kan acteren.
Meerdere partijen zijn gebonden aan de RES, wat een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de realisering
ervan geeft. De Commissie lijkt te reageren op het argument van de Staten dat de omgevingsverordening
660 2022 niet kan wachten in verband met de omgevingswet. De fractie acht een dringend dan wel spoedeisend
provinciaal belang aanwezig en wijst ook op de Europese noodverordening en kiest voor optie A. Dit kan en
moet zorgvuldig onderbouwd worden. Dhr. **Klein** (ChristenUnie) heeft op veel punten kritiek op de HAC
gehoorden vraagt zich af wat de rol van een dergelijke Commissie voor de inwoners is. Mw. **De Vries** (PvdA)
stelt gemotiveerd te hebben aangegeven waar de fractie het niet eens is met de HAC en reageert slechts op
665 het advies.

Dhr. **Kanik** (D66) geeft aan dat in het advies wordt gesteld dat het niet aannemelijk is dat de RES doelstelling
en de doelstellingen van het klimaatakkoord onmogelijk te behalen zijn als de strengere maatregelen blijven
bestaan. De noodzaak om windparken te realiseren wordt wel aangegeven, maar niet duidelijk is of dat
670 absoluut niet zou lukken zonder versoepeling van de normen. Aangegeven wordt dat PS de verdere
referendumprocedure had kunnen laten doorgaan terwijl de verdere verordeningen in werking waren
getreden. Volgens de Commissie is het niet mogelijk om de omgevingsverordeningen niet-referendabel te
verklaren, omdat de onderbouwing voor spoedeisendheid en dringend provinciaal belang niet klopt. Om dat
beter te laten onderzoeken heeft D66 technische vragen gesteld. Geantwoord is dat er sprake is van
675 vertraging bij het invullen van de zoekgebieden als het referendumverzoek gehonoreerd wordt en de
omgevingsverordening inwerking treedt. Vastgesteld is dat er vertraging ontstaat, waardoor de klimaatdoelen
niet gehaald kunnen worden. .

Dhr. **Van den Berg** (JA21) vraagt om onderbouwing dat er nu al achtergelopen wordt op de RES-ambities. Dhr. **Kanik** (D66) stelt dat die onderbouwing staat in de beantwoording van de door D66 gestelde technische vragen. Er is ook een RES-monitor geweest in de afgelopen RWK, waar te zien is dat er veel in ambitie staat, maar niet in de pijplijn. Dhr. **Van den Berg** (JA21) ziet in de RES-monitor juist dat er sinds april vorig jaar een gigantische vooruitgang is geboekt met zonne- en windenergie. Neem dat ook mee wanneer gezegd wordt dat de spoedeisendheid niet van toepassing is. Dhr. **Kanik** (D66) is het er niet mee eens dat het goed gaat met de RES.

Dhr. **Van den Berg** (JA21) geeft aan dat 97 procent van alle RES-ambities voor Noord-Holland Zuid gehaald gaan worden. Drie procent dat geldt voor windenergie zal niet gehaald worden, wat vooral afhankelijk is van de netwerkproblematiek. Kan dan nog steeds worden gesteld dat men achterloopt? Dhr. **Kanik** (D66) gaat verder en geeft aan dat de bewering van de HAC, dat het niet aannemelijk is dat de RES doelstelling en de doelstellingen van het klimaatakkoord onmogelijk te behalen zijn als de strengere maatregelen blijven bestaan, onjuist. Op papier staat dat de besluiten in werking kunnen treden wanneer er een referendum gehouden wordt, in de praktijk werkt dat niet, omdat er dan vanwege onzekerheid niet doorgegaan wordt met de procedure. Daarmee blijft het dringend en spoedeisend belang van de provincie overeind en heeft de HAC ongelijk. Er is momenteel een tweede grond om de omgevingsverordening als niet-referendabel te beschouwen, doordat nieuwe feiten betrokken mogen worden bij het besluit. In de memo over de noodverordening staat dat bouwprojecten ten behoeve hernieuwbare energie automatisch van overstijgend publiek belang worden geacht, waardoor er anderhalf jaar lang minder streng beoordeeld wordt op basis van de wet Natuurbescherming. Dit heeft een rechtstreekse werking en gaat boven de Nederlandse wetgeving. In dezelfde memo staat ook dat er geen referendum kan worden gehouden dat gaat over een besluit dat strekt tot uitvoering of besluiten van voorkeurrechterlijke organisaties zoals de noodverordening. De rechtstreekse werking betekent dat PS de uitzondering uitvoering besluit EU bij de heroverweging moet betrekken. De uitvoering van de RES valt onder deze noodverordening, waarin de versnelling van de energietransitie wordt aangemerkt als overstijgend publiek belang. Daarom moet artikel 5 lid 2 k van de referendumverordening ook van toepassing is. D66 stemt voor optie A, toegevoegd met de geschetste motivatie.

Dhr. **Van den Berg** (JA21) stelt dat de HAC maar ontbinden moet worden, omdat er weinig mee wordt gedaan. Hij vraagt of dhr. Kanik kan aangeven hoe de beginselen uit de wet Natuurbescherming verbonden kunnen worden aan een afstandsgrens tot woningen. Dhr. **Kanik** (D66) kan en wil deze technische vraag niet beantwoorden en geeft aan dat het niet eens zijn met de HAC niet betekent dat er ontbonden moet worden. Dhr. **Van den Berg** (JA21) geeft aan dat net een betoog gehouden is dat juist vanuit de beginselen uit de wet Natuurbescherming en de vergunningen er een relatie met de 600 metergrens is. Dhr. **Kanik** (D66) geeft aan dat er geen wet op de 600 meter is, maar dat het gaat om de omgevingsverordeningen waar volgens de notitie duidelijk effect van de nieuwe noodverordening van de EU op is. Dhr. **Klein** (ChristenUnie) vraagt of niet gegaan moet worden voor een nieuw besluit met nieuwe argumenten in plaats van het besluit niet te herroepen. Dhr. **Kanik** (D66) overziet niet wat het juridisch betekent als er een optie D bij komt, maar optie A met toevoeging van de motivatie lijkt goed genoeg. Dhr. **Klein** (ChristenUnie) geeft aan dat er in optie A staat het besluit om geen referendum te houden niet te herroepen, maar denkt dat het goed is om met nieuwe argumenten een nieuw besluit te nemen. Dhr. **Van den Berg** (JA21) geeft aan dat het gaat om de vergunningverlening, wat los staat van de afstandsgrens. Als de oude omgevingsverordening wordt aangenomen, gaat het EU besluit boven de omgevingsverordening en moeten er enkel vergunningen worden afgegeven op basis van die 600 meter. Dhr. **Kanik** (D66) geeft aan te hebben geschetst dat er onzekerheden ontstaan als het referendum doorgaat en besloten wordt de 600 meter toch weer te handhaven.

Statenlid **Zaal** (GL) neemt het advies van de HAC niet over en wil niet verdergaan met de referendumprocedure. Te vaak wordt een plan gemaakt voor de aanpassing van de energieopwekking en het

energieverbruik om dat plan niet uit te voeren. Als men te laat is met het nemen van maatregelen, zijn nog
735 heftigere maatregelen nodig want ten koste gaat van flora en fauna van nu en de nieuwere generaties. GL
deelt de zorg over de kloof tussen burgers en politiek. Gevreesd wordt voor het uitstellen van noodzakelijke
besluiten, waardoor het probleem verergert en de politiek als onmachtig wordt beschouwd, wat bijdraagt aan
de afstand tussen burger en politiek. Windmolens op land leveren wat GL betreft een duidelijke bijdrage aan
730 de energietransitie, net als windmolens op zee. Omvangrijke energiebesparingen zouden nog beter helpen,
zoals minder stoken, anders reizen en minder en anders consumeren. Daar is men niet zo goed in, dus stemt
GL voor windmolens op land en op zee. GL is klaar met het uitstellen van pijnlijke ingrepen en maakt
niemand wijs dat de transitie kan zonder hinder voor mens en natuur, zoals de bezwaarmakers willen.
Statenlid Zaal sluit zich aan bij de woorden van de VVD over het mandaat en de opdracht van PS als gekozen
volksvertegenwoordigers. Het gaat hier om het afwegen van belangen en dat is soms ingewikkeld. De HAC
735 stelt dat er een beperkte beoordelingsvrijheid is als het gaat om een referendumverzoek, daar is GL het niet
mee eens. GL verwerpt de stelling dat de meerderheid in PS geen positieve houding zou hebben tegenover
een referendumverzoek en neemt afstand van die opvatting. GL heeft voor de referendumverordening
gekozen. De HAC stelt verder dat de vaststelling van de feiten dient te leiden tot de genomen beslissing. GL
vindt dat een politieke beoordeling van de feiten mag tot een politieke beslissing leiden, maar geen
740 natuurkundige wet is. Het recente akkoord over de aanstaande noodverordening onderstreept de noodzaak
van het versnellen van de energietransitie. Daarbij komt dat de uitzonderingsgrond uit de
referendumverordening van belang is, die bepaalt dat geen referendum kan worden gehouden over een
besluit dat strekt tot uitvoering van vertragen of besluiten van voorkeurrechtelijke organisaties zoals de
noodverordening. De keuze voor optie A is politiek. Er is haast bij de energietransitie, wat een spoedeisend
745 en dringend belang is dat onderstreept wordt door de Europese noodverordening. De wens is om de
transitiedoelstellingen ruim te behalen.

De **voorzitter** sluit de Eerste Termijn en bekijkt de agenda met de Commissieleden. Hij stelt vast dat er voor
punt 7a geen uitgebreide behandeling nodig is volgens de Commissieleden. Hij stelt voor agenda-B over de
750 steunbetuiging van de nieuwe Transgenderwet door te schuiven naar de volgende vergadering in januari. Met
goedkeuring van de Christenunie wordt de Discussienota Warme Deken niet besproken. Dhr. **Klein**
(ChristenUnie) vraagt de Commissie om de nota te lezen en per mail te reageren.

Gedeputeerde **Stigter** geeft aan dat in de Staten is gesproken over de CO₂-impactanalyse en de voortgang
755 van de RES, waar geconcludeerd werd dat het zorgwekkend is en zo snel te komen tot vaartmaken,
gemeenten te helpen bij zo snel mogelijk realiseren van de RES-doelen en te komen tot vergunning en om
onzekerheden bij gemeenten en initiatiefnemers weg te nemen. Geconstateerd wordt dat met de opties B en
C de onzekerheden voor initiatiefnemers en gemeenten overeind blijven en de druk op uitstel groter wordt.
Vandaag hoorde hij bij de inbreng van een aantal leden dat het meevalt met de uitvoering van de RES en dat
760 er geen probleem was en om die reden rondom de vergunningverlening de initiatiefnemers nog wat kunnen
wachten. Dat is niet in lijn met de eerdere bespreking. Als er nu initiatief genomen wordt voor een
windproject, duurt het 2,5 jaar voordat de zekerheid is of het project tot uitvoering kan worden gebracht. Nu
doorgaan met de mogelijk tot een referendum heeft als resultaat dat initiatiefnemers geen initiatief zullen
nemen, omdat de onzekerheden overeind blijven. Dat heeft dus wel degelijk een effect op de bespreking van
765 de doelbereiking van de RES en de CO₂-ambities.

Mw. **Kuiper** (CDA) vraagt waarom zij dan geen antwoord heeft gekregen op haar technische vraag hoeveel
projecten er lopen, van initiatieffase tot het indienen van een omgevingsverordening. Klopt het dat er nog
geen enkel project in een fase zit en dat vanaf nu alles nog in gang moet worden gezet.

Gedeputeerde **Stigter** weet dat er op basis van het RES-proces zo'n 42 mogelijke gebieden naar boven

- 770 gekomen zijn waar sprake is van mogelijke wind om nader te verkennen. In veel van de zoekgebieden is wel wat gebeurt, maar is er veel onzekerheid. De zoekgebieden zijn in beeld, maar nog niet nader uitgewerkt op projectniveau. Het precieze antwoord over de 42 windmolens kan niet worden gegeven, maar alle 18 zoeklocaties met 42 mogelijke windmolens worden allemaal geraakt door de 600 metergrens, waarmee het behalen van de RES-doelstellingen onder druk staat, mede door het langdurige traject tot een
- 775 onherroepelijke vergunning wat bijna onhaalbaar lijkt.
- Statenlid **Kostiç** (PvdD) geeft aan dat niet het referendum, maar het huidige vergunningsproces en de capaciteit het probleem is. Wordt het probleem met de lange termijn niet opgelost met de noodverordening? Gedeputeerde **Stigter** vindt dat alles op alles gezet moet worden zodat projecten gerealiseerd te krijgen. Dat heeft te maken met capaciteit en onzekerheid rond de normering. Gedeputeerde **Stigter** heeft de noodzaak
- 780 om te versnellen neergezet. Zoals het nu gezien wordt, kunnen alle nu in de RES bekende energieprojecten voor 2030 worden aangesloten op het elektriciteitsnet. Wind in combinatie met zon en een hoog piekwattage kan juist een rol spelen bij balanceren van het net en daarmee een bijdrage leveren. Dhr. **Van den Berg** (JA21) vraagt of de gedeputeerde erkent dat er veel projecten zijn die pas tegen het einde van de periode gerealiseerd kunnen worden, die nu niet relevant zijn ten opzichte van de termijnen van het referendum. Uit
- 785 ervaring is gebleken dat windprojecten een langere doorlooptijd hebben. Om in 2030 de windturbines operationeel te hebben, moeten in 2025 de vergunningen rond zijn en in 2023 moet het beleid zijn verankerd in het omgevingsbeleid. Het behalen daarvan staat onder druk.
- Dhr. **Van Dijk** geeft aan dat uit de noodverordening blijkt dat er hogere overheden zijn die dringendheid en noodzakelijkheid om alle beperkingen zo veel mogelijk te beperken om zo snel mogelijk alternatieve energie op te wekken. Gekeken naar de 600 metergrens, betekent dat dat veel windmolens die bekeken zijn niet geplaatst kunnen worden. Daarom is die 600 metergrens zo belangrijk en te zien in relatie tot de noodverordening. De noodverordening gaat niet langs het Europees Parlement. Er is informeel goedgekeurd en er kan niet meer worden gewijzigd, wat bekend op 13 december dat een akkoord voldoende is, met
- 795 publicatie daarvan treedt het meteen in werking. Een beslistermijn voor het beslissen op bezwaar is 19 december, wat tijdsdruk oplevert.
- Het advies van de HAC wordt geraakt door de noodverordening. Aangegeven is dat er geen advies van de HAC wordt gevraagd. Daar is geen tijd voor en ten tijde van de beoordeling van de HAC bestond de noodverordening niet. Alle feiten en omstandigheden die zich aandienen tussen het moment waarop de HAC
- 800 haar uitspraken heeft gedaan en beslist is op bezwaar, moeten worden meegenomen. Op basis daarvan wordt tot een nieuw besluit gekomen. Er moet dus een uitspraak gedaan worden over de beslissing op bezwaar, rekening houdend met al die feiten en omstandigheden die zich in de tussentijd hebben voorgedaan. Qua duidelijkheid is het niet betrouwbaar om eerst akkoord te gaan met het referendum, maar door de noodverordening een nieuw besluit te maken door niet akkoord te gaan met het referendum. Dat
- 805 wordt gedaan in de tussenliggende periode. Dhr. **Klein** (ChristenUnie) geeft aan dat het niet gaat om het nieuwe besluit, maar de fractie kan niet meegaan in de verklaring dat het besluit ongegrond is. Dhr. **Van Dijk** geeft aan dat het juridisch qua tijdsperiode helemaal juist om in de tussenliggende tijd het als nieuw feit mee te nemen en vervolgens tot een besluit te komen, waardoor het besluit wordt onderbouwd. Dhr. **Klein** (ChristenUnie) vraagt of het een optie is om niets uit te spreken over de gegrondheid van het bezwaar, maar
- 810 te zeggen dat besloten wordt het besluit niet wordt herzien. Dhr. **Van Dijk** stelt dat er uitspraak moet worden gedaan op de beslissing van het bezwaar. Hij stelt ook dat er geen twijfel is over de kwaliteit van de Hoor- en Adviescommissie. Het advies van de HAC wordt vaak, maar niet noodzakelijkerwijs altijd, gevolgd.
- Dhr. **Van Dijk** geeft aan dat in de redactie van de bepaling van de referendumverordening is opgenomen dat er bij spoedeisendheid sprake is van een open norm die verder geduid moet worden. De HAC en sprekers van
- 815 vandaag hebben een duiding gegeven aan wat zij daaronder verstaan. Hij geeft aan dat als hieruit blijkt dat er

820 behoefte is aan meer duidelijkheid over de duiding, dan lijkt dat een punt om te evalueren om dit soort discussie naar de toekomst toe te voorkomen en om naar de buitenwereld aan te geven wanneer er wel of niet een referendum kan worden aangevraagd. Gekeken naar de snelheid van het referendum en de geldende termijnen is het feitelijk onmogelijk om een referendum met de Provinciale Staten-verkiezingen te houden. Het Europees Parlement wordt gepasseerd met een noodverordering, die direct in werking treedt. Geïnterpreteerd kan worden dat de noodverordering op zelf extra gewicht geeft aan de spoedeisendheid van de uitzondering gegrond op een EU-verdrag. In de voordracht is een samenvatting van het HAC advies gegeven, maar die is niet helemaal hetzelfde, dus dat moet goed bekeken worden voordat de definitieve voordracht wordt opgesteld. Dit zal goed worden uitgezocht. Statenlid **Kostiç** (PvdD) vraagt of de HAC niet alsnog gevraagd kan worden hierop te reflecteren alvorens er een besluit genomen wordt. Dhr. **Van Dijk** geeft aan dat dat qua tijd niet gaat lukken en zal er met het vernieuwde advies van de HAC dezelfde discussie ontstaan over of het zwaarwegend genoeg is of niet om het advies mee te laten wegen. Nieuwe feiten die tot 19 december moeten nog worden meegewogen in de beslissing. PS moet zich opmaken om tot de 19^e te komen tot een gedragen besluit.

Tweede Termijn

835 Dhr. **Mangal** (DENK) hoort de coalitie de democratiseringsinstrumenten voor burgers bagatelliseren. Geïmpliceerd wordt dat investeringsgeld boven de democratie van burgers gaat. De PvdA zaagt zelfs aan de poten van de HAC, die burgers juist moet helpen wanneer PS een beslissing neemt waar zij het niet mee eens zijn. De coalitie probeert een ongegronde argumentatie van destijds alsnog geldig te maken door een nog toekomstige EU-noodverordering aan te houden die ten tijde van de beslissing om het referendum af te schieten nog iets eens speelde. DENK vraagt zich af of de noodverordering het democratische instrument doorkruist en op welke manier.

840 Mw. **De Vries** heeft zorgvuldig over haar betoog nagedacht om te komen tot een conclusie dat het advies van de HAC niet klakkeloos hoeft worden overgenomen. DENK is voor een energietransitie, er zijn twijfels of die gehaald gaan worden. Hoeveel democratie mag het kosten om doelen te realiseren waarvan de coalitie zich afvraagt of die behaald kunnen worden.

850 Dhr. **Van Tichelen** (PVV) neemt zijn opmerking aan de VVD terug en stelt vast dat het vermogen tot logisch redeneren niet gelijkmatig over de mensheid is verdeeld. De discussie over de 600 metergrens is niet de juiste discussie. Er kan beter een norm vastgesteld worden van x keer de tiphoogte van een windturbine, waardoor de connectie van de omvang van de turbine en de gevolgen voor de omgeving gemaakt wordt.

Dhr. **Klein** (ChristenUnie) geeft aan dat zijn partij zich kan vinden in een besluit waarin staat om het onderwerp niet referendabel te achten, maar niet in een besluit waarin staat dat het bezwaarschrift ongegrond is. De puzzel is om de voordracht zo te formuleren dat beide dingen daarin staan.

855 Dhr. **Kanik** (D66) noemt het een ingewikkelde semantische discussie. Hij stelt dat als gezegd wordt dat het EU-recht voorgaat op het referendumverzoek, dan is het toch ongegrond? Dhr. **Klein** (ChristenUnie) vindt dat in de voordracht recht moet worden gedaan aan het feit dat ten tijde van het eerste besluit van PS er informatie ontbrak die er nu wel is. Dat betekent volgens hem dat op het moment dat PS het besluit nam en op basis van de argumentatie het bezwaar gehonoreerd had moeten worden.

860 Mw. **Kuiper** (CDA) blijft worstelen of de noodverordening zo direct betrekking heeft op de inhoud van het referendumverzoek. Het is jammer dat er niet een zorgvuldig proces is en een advies van de HAC over deze nieuwe situatie ontbreekt.

865 De **voorzitter** geeft aan dat bijna alle partijen een mening hebben gegeven en dat optie A de meerderheid van de Staten heeft en bij een gewogen peiling er voor optie A zou gaan. Dhr. **Van Dijk** geeft aan dat er nu een voordracht worden gemaakt, die zal worden voorgelegd bij de eerstvolgende Statenvergadering. Hij benadrukt dat de noodverordening niet maakt om al dan niet voor een referendum te kunnen stemmen, maar de spoedeisendheid en de versnelling die gemaakt moet worden aangeeft. Dhr. Klein wil alsnog aangeven dat het besluit in de eerdere Statenvergadering genomen is niet juist zou zijn, wat haaks zou staan op het
870 toentertijd door PS genomen besluit. Hij vermoedt dat dhr. Klein gaat nadenken over een juridisch amendement wat dat zou kunnen aanpassen, want er komt een voordracht voor optie A. Dhr. **Van Dijk** vraagt de Statenleden om de insprekers met respect te behandelen, zodat zij durven en komen inspreken. Dhr. **Klein** (ChristenUnie) vraagt of het een optie is om het in twee besluiten op te knippen. Dhr. **Van Dijk** geeft aan de overweging mee te nemen, maar zal komen tot een voor iedereen zo transparant mogelijk vorm van
875 besluitvorming. Dhr. **Mangal** (DENK) geeft aan dat ervan uit gegaan wordt dat een referendum een negatieve werking op het vinden van alternatieve energie en vraagt op verduidelijking van die uitspraak. De **voorzitter** geeft aan dat er gekozen is voor optie A die verder uitgewerkt gaat worden en wijst op de mogelijkheid om daarop amendementen en moties in te dienen. Daarmee sluit de **voorzitter** dit agendapunt.

880 5. Rondvraag portefeuille gedeputeerde Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van gedeputeerde Stigter behorende punten uit de C-agenda stellen)
Hier zijn geen punten op binnen gekomen.

885 6. Rondvraag portefeuille mw. Zaal en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van mw. Zaal behorende punten uit de C-agenda stellen)

Dhr. **Dessing** (FvD) stelt dat er in de gemeente Zaanstad een langstlepend conflict gaande is over het gebied
890 Hemkadeterrein. Er ligt een uitspraak van de rechtbank van Noord-Holland 12 juli 2021 dat zegt dat het toegangshek tot de Hemkade 48 en 51 onrechtmatig is geplaatst, waarmee een openbare weg onrechtmatig niet meer toegankelijk is en de toegang voor de bewoners sterk wordt beperkt. De gemeente Zaanstad en de burgemeester hebben ondanks toezeggingen verzuimd deze situatie te herstellen en blijven al geruime tijd in gebreke. De gemeente Zaanstad heeft voor een motie gestemd die het College van Zaanstad opdraagt om
895 stappen te zetten om het pand Hemkade 51 tegen de wil van de bewoners te gaan onteigenen. Hiermee is de start van een onrechtmatig proces waarmee een illegale situatie door de gemeente Zaanstad zal worden gelegaliseerd. FvD vraagt of de gedeputeerde het met de fractie eens is dat het proces rond dit dossier kan worden beschreven door bestuurlijke chaos, de uitspraak van de rechter omtrent het toegangshek dient te worden gerespecteerd en dat door het uitblijven van een oplossing de gemeente Zaanstad ernstig in gebreke
900 blijft? Is gedeputeerde het met de fractie eens dat iedere stap tot onteigening een onrechtmatige handeling is die een illegale situatie zal legaliseren. Welke mogelijkheden ziet GS in het kader van de wet Bestuurlijk toezicht die onder andere van toepassing is bij gemeentelijke zaken die gaan over ruimtelijke ordening en huisvesting, om het College van Zaanstad te kunnen sommeren om uitspraken van de rechtbank van Noord-Holland te respecteren en stappen naar onteigening van de bewoners van Hemkade 51 te voorkomen. Zo nee,

905 welke andere mogelijkheden ziet de provincie om in dit bestuurlijke conflict een rol te spelen die bijdraagt aan een rechtvaardige oplossing en het herstellen van de belangen van bewoners van Hemkade 15?
Gedeputeerde Zaal geeft aan dat zij de vragen over welke kwalificatie zij eraan geeft, laat zij onbeantwoord. Als er sprake is van taakverwaarlozing van een gemeente op het gebied van de wettelijke taken, dan gaat de interventieladder van IBT gelden. Dat is op dit moment nog niet aan de orde, omdat onderzocht wordt en niet
910 onteigend. Er gebeurt nu richting de gemeente Zaanstad nog niks en is het aan de gemeenteraad en het College om gezamenlijk tot een oplossing te komen.

7. A-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Kocken)

915 7.a Financiën: Laatste Begrotingswijziging 2022 (A-agenda EFB 05-12-22, A-agenda M&B 01-12-22, A-agenda RWK 28-11-22, A-agenda NLG 28-11-22)

Mw. **Kapitein** (D66) stelt dat de systematiek van begroten veranderd en aangescherpt is, waar D66 gelukkig mee is. Zo wordt een scherper en beter beeld van wat er wel en niet gebeurt. Op natuurgebied gebeurt veel niet of later. Door de nu huidige systematiek is duidelijk geworden dat er op natuurgebied veel niet of later
920 gebeurt. D66 is het eens met de voorstellen in de voordracht.

Mw. **Alberts** (SP) vraagt wat onder 4 krediet aanvragen punt 2 bedoeld wordt met hardware bij de netwerkklocatie, waarvoor 1,5 miljoen wordt uitgetrokken en hoe dat er concreet in de praktijk uit ziet.

925 Statenlid **Dulfer** (GL) geeft aan dat GL ook akkoord is met de voordracht zoals die er nu ligt en doet met D66 samen de verdrietige constatering dat met name op natuur blijkt dat er veel blijft liggen. Dat wordt gezien als extra aansporing om daar extra inspanningen te plegen.

Dhr. **Van Tiggelen** (PVV) sluit zich aan bij de vraag van mw. Alberts namens de SP.

930 Statenlid **Kostiç** (PvdD) stelt dat de PvdD zich zorgen maakt over het feit dat er te weinig besteed wordt aan klimaat,
natuur en milieu en ziet daar graag versnelling in.

935 Gedeputeerde **Kocken** geeft aan dat de vraag van mevrouw Alberts schriftelijk beantwoord zal worden en zegt toe er snel op terug te komen.

De **voorzitter** stelt vast dat er geen tweede termijn nodig is en sluit het agendapunt en tevens de vergadering.

Onderwerp	Inhoud	Nummer	Portefeuillehouder	Datum PS	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
Deelname provincie Noord-Holland aan komende edities Canal Parade.	PS verzoekt Gedeputeerde Staten: <ul style="list-style-type: none"> – Om ook de komende edities van de Canal Parade met een gezamenlijke provincieboot deel te nemen en ernaar te streven dat alle twaalf provincies meevaren; – Om bij de komende edities nog zichtbaarder te zijn door de gezamenlijke provincieboot nog feestelijker aan te kleden. 	M182–2022	Kocken, R.	10-10-2022	19-10-22 De provincie is in overleg met andere provincies om te onderzoeken welke provincies allemaal mee willen doen. Daarna volgt een aanmelding voor deelname voor Pride 2023. Of de boot van de provincies daadwerkelijk in 2023 opnieuw mag deelnemen wordt daarna beoordeeld door de organisatie, waarna bij te veel aanmeldingen loting volgt.	
Motie Steun voor het recht op zelfbeschikking	verzoeken het college van Gedeputeerde Staten: <ul style="list-style-type: none"> – om voorafgaand aan de stemming in de 	M181–2022	Kocken, R.	10-10-2022	Op 26-10-22 is een brief aan PS verstuurd met daarin het verzoek tot afdoening van deze motie.	

	Tweede Kamer, de publiekelijke steun van Provinciale Staten voor het recht op zelfbeschikking van de trans, intersekse en non-binaire personen, en voor de wijziging van de Transgenderwet aan de Tweede Kamer over te brengen;					
Extra inzet op besparing van energiegebru ik door provincie.	PS verzoekt GS: om te inventariseren welke extra energiebesparingsmo gelijkheden de provincie op korte termijn zou kunnen realiseren ('quick wins') en deze breed	M174- 2022	Kocken, R.	19-09-22	27-10-2022 Beantwoording van motie 174 wordt begin november voorgelegd aan GS. In de beantwoording is aangegeven dat de kansen voor energiebesparing in de infrastructuur (Openbare Verlichting) nog in onderzoek zijn. De resultaten hiervan zullen naar verwachting eind 2022 gereed zijn	

	binnen de Organisatie toe te passen					
Motie vluchtelingen opvang	PS roept GS op: Om zich naar beste kunnen in te zetten voor het leveren van een bijdrage aan de eerste opvang van vluchtelingen en desgevraagd het gesprek met het Rijk over de vestiging van een aanmeldcentrum en/of AZC's in onze provincie met een open en behulpzame houding te voeren;	M175-2022	Dijk van, A.	19-9-2022	09-11-22 We zijn in afwachting van de nieuwe asielwet om verdere invulling te geven aan het bestuursakkoord dat tussen rijk en provincies is gesloten.	
Motie Zorgen om hyperscales	PS verzoeken GS bij de evaluatie te betrekken of de vestigingsvoorwaarde	M10-2022	Zaal, I.	31-01-2022	25-10-2022 Ook in het recente twee minutendebat (d.d. 27-9-2022) over datacenters in de Tweede Kamer vond de Noord-Hollandse boodschap dat landelijke	

	<p>n nu en naar de toekomst voldoende sterk zijn om te kunnen sturen op een goede inpassing op gebied van landschap, natuur en milieu. En verzoeken GS landelijk het gesprek aan te gaan over harde instrumenten die nodig zijn om te sturen op vestiging voor datacenters, zodat nieuwe datacenters geen problemen geven voor ander provinciaal beleid doordat er bv conflicten ontstaan over de volgordelijkheid van aansluiting op het electriciteitsnet of doordat milieudoelen</p>				<p>vestigingsvoorwaarden van belang zijn, zijn weerklank. Zo is er een motie aangenomen die de regering verzoekt een landelijk afwegingskader te ontwikkelen voor hyperscales. Ook heeft de minister toegezegd in ofwel een toetsingskader voor datacenters of in het bredere Grip op grootschalige bedrijfsvestigingen toetsingskader een verbod of maximum aan drinkwatergebruik mee te nemen. En in gesprek te gaan met provincies en gemeenten om te zien hoe naleving van duurzame beloften en in de toekomst handhaving beter geborgd kan worden. Daarnaast neemt de minister ook het idee over om criteria zoals landschappelijke inpassing, niet koelen met drinkwater, gebruik van restwarmte en de toegevoegde waarde van datacenters aan de economie mee te nemen. Ook heeft de minister toegezegd lokale en regionale overheden hierbij te betrekken.</p>	
--	---	--	--	--	---	--

	minder goed gehaald kunnen worden.					
Motie Hyperscales	<p>PS verzoeken GS: · zowel op nationaal als op Europees niveau de (voorwaarden van) nieuwvestiging van hyperscale datacenters aan te kaarten en te sturen op een level playing field van deze datacenters · Hierover uiterlijk bij de eerste evaluatie van de datacenterstrategie in de commissie EFB terug te rapporteren aan Provinciale Staten</p>	M9- 2022	Zaal, I.	31-01- 2022	<p>25-10-2022 Ook in het recente twee minutendebat (d.d. 27-9-2022) over datacenters in de Tweede Kamer vond de Noord-Hollandse boodschap dat landelijke vestigingsvoorwaarden van belang zijn, zijn weerklank. De voor Noord-Holland belangrijke thema's zoals energieverbruik, waterverbruik en landschappelijke inpassing zijn allemaal in dit laatste debat aan bod gekomen. Zo is er een motie aangenomen die de regering verzoekt een landelijk afwegingskader te ontwikkelen voor hyperscales. Ook heeft de minister toegezegd om criteria zoals landschappelijke inpassing, niet koelen met drinkwater, gebruik van restwarmte en de toegevoegde waarde van datacenters aan de economie mee te nemen. Tot slot heeft de minister ook toegezegd lokale en regionale</p>	

					overheden bij het ontwikkelen van een toetsingskader te betrekken.	
Motie cultuur Inbreng van de makers bij cultuurbeleid	PS verzoeken het College om: – Te rade te gaan bij andere provincies en te verkennen of er op het niveau van de cultuurregio's ruimte gemaakt kan worden voor de inbreng van makers.	M239– 2021	Kocken, R.	13-12- 2021	<p>24-10-2022 PS wordt in november of december geïnformeerd over de stand van zaken</p> <p>13-04-2022 Bij de totstandkoming van de regioprofielen van de Metropoolregio Amsterdam (MRA) en Noord-Holland Noord zijn culturele instellingen betrokken. In de bestuurlijke overleggen met de wethouders in februari en maart 2022 heeft de gedeputeerde de rol van de makers bij totstandkoming van het beleid geagendeerd. Ambtelijk wordt bij andere provincies geïnventariseerd in hoeverre zij makers betrekken bij hun cultuurbeleid en/of de regionale cultuurprofielen. Voor de zomer 2022 zullen PS worden geïnformeerd over de resultaten.</p> <p>12-01-2022 Bij de totstandkoming van de regioprofielen van de Metropoolregio Amsterdam (MRA) en Noord-Holland Noord zijn culturele instellingen betrokken. In de</p>	

					bestuurlijke overleggen met de wethouders in februari en maart 2022 zal de gedeputeerde de rol van de makers bij totstandkoming van het beleid agenderen. Ambtelijk zal bij andere provincies worden nagegaan in hoeverre zij makers betrekken bij hun cultuurbeleid en/of de regionale cultuurprofielen. Voor de zomer 2022 zal PS worden geïnformeerd over de stand van zaken.	
Motie Inspiratie her- en bijbestem- ming	PS verzoeken GS: – een informatief en inspirerend overzicht samen te stellen van succesvolle her- en bijbestemmingsprojec- ten in Noord-Holland.	M237- 2021	Kocken, R.	13-12- 2021	<p>25-10-2022 PS worden in november/december geïnformeerd</p> <p>13-04-2022 Op de website van PNH wordt de pagina van de Loods herbestemming omgevormd tot een site “inspiratie herbestemming”, met afgeronde opgaven waar de provincie bij betrokken is geweest, uitleg over de projecten, blogs van de Loods en filmpjes van herbestemmingsopgaven. Er worden projecten gekozen die additioneel zijn op de voorbeelden die het Steunpunt Monumenten en</p>	

					<p>Archeologie presenteert. Op de site komt ook een lijst met inspirerende herbestemmingen. De site is levend. Er kunnen dus steeds nieuwe inspirerende opgave aan worden toegevoegd. Op Open Monumentendag is er extra aandacht voor de site. Gereed zomer 2022. 12-01-2022 In afstemming met het Steunpunt Monumenten en Archeologie dat op de website een overzicht van her- en bijbestemmingen geeft, zal een aantal projecten worden uitgelicht, beschreven en gepresenteerd op de website van PNH. Hieraan zal via een nieuwsbericht aandacht worden besteed. PS zal worden geïnformeerd als dit is gerealiseerd.</p>	
<p>Motie Toekomstperspectief sport Noord-Holland</p>	<p>PS besluit het college van GS op te roepen: Een toekomstperspectief of discussienota uit te werken over sport in Noord-Holland in de vorm van een update</p>	<p>M187-2021</p>	<p>Kocken, R.</p>	<p>08-11-2021</p>	<p>24-10-2022 Toekomstperspectief Sport is op 29/9 in commissie EFB besproken met als advies van de commissie aan Presidium en PS dat de motie hiermee afgedaan is. 13-04-2022 Wij zijn bezig met de inventarisatie van de activiteiten van provincies en het Rijk op het gebied van</p>	

	<p>over de beleidsnotitie Sport (2020), bestaande uit: · de stand van zaken van de beleidsnotitie Sport</p> <ul style="list-style-type: none"> · een uiteenzetting van de taken van de Provincie Noord-Holland op dit gebied · een vergelijk van het sportbeleid met andere provincies · de (mogelijk structurele) rol die Sportservice Noord-Holland of anderen hierin kunnen spelen. 				<p>Sport. In september willen wij hierover met u in gesprek. 13-01-2022 Wij gaan dit jaar met verschillende stakeholders in gesprek over de rol van sport in de provincie. Wij zijn van plan om de uitkomsten in september aan u te presenteren.</p>	
<p>Motie Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds</p>	<p>Verzoek PS aan college van Gedeputeerde Staten op om: Zo snel mogelijk te inventariseren hoe de economische en maatschappelijke</p>	<p>M42-2020</p>	<p>Kocken, R.</p>	<p>18-05-2020</p>	<p>24-10-2022 De brief van 13 oktober 2022 (1494135/1911986) is geagendeerd voor de Statencommissie EFB van 31 oktober 2022. In de brief wordt Provinciale Staten geïnformeerd over het Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds. De situatie in</p>	<p>11-05-2022: voortgang motie is aan de orde geweest in cie EFB d.d. 09-05-2022. 17-01-2022: Op c-agenda EFB 17/1/2022 staat</p>

	<p>infrastructuur op een duurzame manier gestimuleerd en versterkt kan worden en met een voorstel te komen voor het instellen van een Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds dat zich daarop richt. Hierbij de aandacht te richten op: –</p> <ul style="list-style-type: none"> – verduurzaming van de bebouwde omgeving, inclusief maatschappelijk vastgoed, waarbij centraal staat dat er geen lastenverhoging voor eigenaren en huurders plaats zal vinden en dat deze verduurzaming onderdeel uit zal 				<p>oktober 2022 met betrekking tot Corona lijkt gelukkig ten goede gekeerd. Hoewel er uiteraard op dit moment andere urgente maatschappelijke vraagstukken spelen die onzekerheid met zich meebrengen, is de crisissfeer rond Corona grotendeels voorbij en het Rijk verwacht ook geen grote lockdowns meer. GS willen meer focus leggen op de verduurzaming van de gebouwde omgeving en de technische arbeidsmarkt, maar zien op dit moment geen aanleiding nieuwe maatregelen te nemen bovenop wat al in uitvoering en voorbereiding is</p> <p>14-04-2022 In april hebben GS in een brief (1494135/1805595) PS geïnformeerd over de voortgang, de resultaten en het vervolg van het Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds. In de bijlage is overzicht opgenomen van de stand van zaken van de uitvoering van motie 42. Met betrekking tot het vervolg geven GS</p>	<p>brief GS over proces. In april 2022 komt GS met brief over 3e tranche. Ook komt GS bij de 3e tranche terug op verduurzamen sportverenigingen (rondvraag EFB 29-11-2021). 22-03-2021: Laatste stand van zaken besproken in commissie EFB van 22 maart 2021 met uitnodiging van commissie RWK (zie ook toezeggingenlijst EFB). Het is de bedoeling dat in EFB van 14 juni 2021 de 2e</p>
--	---	--	--	--	--	---

	<p>maken van de bijdrage die Noord-Holland doet aan het realiseren van de doelen van het Klimaatakkoord – versterking van de culturele en maatschappelijke infrastructuur – het als uitgangspunt nemen dat maatregelen voornamelijk revolverend zijn – als startpunt te nemen een richtinggevend maar niet dwingend bedrag van Euro 100 mln – financiering uit de eigen middelen doch, indien noodzakelijk, vreemd vermogen te overwegen en daarbij</p>				<p>aan dat deze vooral gericht zal zijn op uitvoering van wat al in gang is gezet met focus op de verduurzaming van de gebouwde omgeving. De brief staat geagendeerd voor de Statencommissie EFB van 9 mei 2022. 29-03-2022: uit besluitenlijst GS d.d. 29-03-2022: Provinciale Staten worden geïnformeerd over de voortgang, de resultaten en het vervolg van het Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds (EHDF). De voortgang betreft een overzicht van de genomen maatregelen, de nog vast te stellen maatregelen en een globaal overzicht van de financiën. Daarbij staat beschreven hoeveel subsidies zijn aangevraagd of verstrekt, aantallen trajecten die zijn ingezet of projecten die lopen. Het vervolg van het EHDF wordt beschreven in het licht van de oorspronkelijke uitgangspunten van Motie 42, de nog resterende middelen en de focus op uitvoering van wat is ingezet. Besluit GS: Provinciale Staten door middel van bijgaande brief te</p>	<p>tranche besproken wordt. 14-12-2020: Financiële verwerking motie 42 bij 1e begrotingswijziging 2021. 27-10-2020: de brief GS met raamwerk is besproken in de RWK van 19-10-2020 en in de EFB van 26-10-2020, wordt nog vervolgd. 01-09-2020: in de EFB van 31-08-2020 is over motie 42-2020 gesproken. Er is afgesproken dat het voorstel van GS hoe daar invulling aan te geven niet samen</p>
--	---	--	--	--	--	--

	<p>een breed financieel instrumentarium te betrekken – het voorkomen van versnippering van middelen. Aan de Staten een voorstel te doen, uiterlijk bij de begroting 2021, en hierbij ook de eventuele invloed en uitwerking op de diverse beleidsterreinen inzichtelijk te maken.</p>			<p>informerend over het vervolg van het Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds. 10-01-2022 In december is een bestuurlijke informatiebijeenkomst gehouden om betrokken wethouders te informeren over de regeling voor de versterking van de maatschappelijke sector. Vanaf januari 2022 is de Cultuurlening beschikbaar voor culturele en erfgoedorganisaties die in Noord-Holland zijn gevestigd. 02-11-2021 In de brief van 13 oktober 2021 (1494135/1713953) aan PS hebben GS de Staten geïnformeerd over de voortgang van de maatregelen uit de 1e en 2e tranche, het aanhouden van de 3e tranche en om de voorbereiding daarvan te doen in het eerste kwartaal van 2022. 15-06-2021 In de brief van 27 mei 2021 (1494135/1640094) aan PS hebben GS invulling gegeven aan de uitvoering van de 2e tranche van het Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds. De inzet voor de</p>	<p>met de begroting als een punt wordt geagendeerd maar ieder apart (eerst blauwdruk/motie 42-2020 en dan begroting). Dit is behandeld op 19 oktober in de cie RWK en op 26 oktober 2020 in de cie EFB</p>
--	---	--	--	--	--

					<p>uitvoering is besproken in de Statencommissie van 14 juni 2021. 31-03-2021 Uitvoering van de motie gaat in tranches. In oktober 2020 is PS met een brief (kenmerk 1494135/1494136) geïnformeerd over het raamwerk voor uitvoering en de set van maatregelen voor de 1e tranche. In maart 2021 is PS met een brief (1494135/1586179) geïnformeerd over de tussenstand van de uitvoering van het Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds. Deze laatste brief is besproken in de Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur, d.d. 22 maart 2021. 25-03-2021: uit besluitenlijst GS d.d. 23-03-2021: In februari is de Uitvoeringsregeling subsidie verduurzaming sportaccommodaties Noord-Holland 2021 vastgesteld. Hier kunnen sportverenigingen tot maximaal €10.000 subsidie aanvragen voor kleine fysieke besparingsmaatregelen. Het subsidieplafond van €150.000 is binnen een week bereikt. Vanwege de grote</p>	
--	--	--	--	--	---	--

					<p>interesse en de aansluiting bij het Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds hebben wij besloten om het subsidieplafond te verhogen naar €500.000 met middelen uit deze motie. Besluit GS 23-03-2021:</p> <p>1. Het subsidieplafond van de Uitvoeringsregeling subsidie verduurzaming sportaccommodaties Noord-Holland 2021 te verhogen naar €500.000</p> <p>2. De voor de ophoging benodigde middelen te dekken uit de middelen voor de motie Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds</p> <p>3. Het gewijzigde subsidieplafond te publiceren in het Provinciaal blad</p> <p>4. Provinciale Staten te informeren met inliggende brief. 12-01-2021 GS hebben in oktober 2020 PS middels een brief geïnformeerd over het raamwerk voor de uitvoering van motie 42. Met de 1e tranche zoals die beschreven staat is begonnen en inmiddels heeft besluitvorming over enkele maatregelen plaatsgevonden. In maart zullen GS</p>	
--	--	--	--	--	--	--

					<p>middels een brief PS informeren over de stand van zaken en een vooruitblik naar de 2e tranche. Op de website van de provincie staat een overzicht van de maatregelen. In oktober is er een actualisatie van uit de GS-besluitenlijst en vanuit de EFB bij de motie gepubliceerd. 21-10-2020: uit besluitenlijst GS d.d. 06-10-2020: Op 18 mei 2020 hebben Provinciale Staten een motie aangenomen om te komen tot een Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds (motie 42). Het doel is de economische en maatschappelijke effecten in Noord-Holland, als gevolg van de uitbraak van het Coronavirus te verzachten. GS komen nu met een brief waarin het raamwerk dat is ontwikkeld voor de uitvoering is beschreven en wil daarover in gesprek met PS. Besluit GS 06-10-2020: 1. Provinciale Staten door middel van bijgaande brief te informeren over het raamwerk dat is ontwikkeld voor de uitvoering van motie 42 2. De</p>	
--	--	--	--	--	--	--

					gemeenten in Noord-Holland te informeren over het Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds gemeenten door middel van bijgaande brief. 20-08-2020: uit besluitenlijst GS d.d. 07-07-2020: Besluit GS 1. Provinciale Staten met een brief te informeren over de voorgenomen uitwerking van moties 41 en 42. 2. De portefeuillehouders RO en Cultuur te machtigen redactionele aanpassingen te doen. 15-07-2020 Wij hebben op 7 juli jl. een brief aan PS gestuurd waarin beschreven wordt welke onderdelen relevant worden gezien in de uitvoering van motie 42.	
Provinciaal Noodfonds Sociale Infrastructuur	Verzoek PS om 1. Gemeenten en waterschappen te laten inventariseren welke culturele en maatschappelijke organisaties die mede bijdragen aan Provinciale doelen als cultuur, cultuur	M41-2020	Kocken, R.	18-05-2020	24-10-2022 De 3e tranche van het noodfonds is in juni 2022 uitgezet bij de gemeenten. Dit was noodzakelijk omdat veel vitale regionale culturele instellingen in het eerste half jaar van 2022 nog schade ondervonden van de coronamaatregelen. Voor deze 3e tranche worden middelen ingezet die teruggevloeid zijn van de 1e tranche (2020).	23-03-2021: Voortgang uitvoering motie besproken in EFB van 22-3-2021 Volgens GS brief komt in juli 2021 info over de resterende middelen van het

	<p>historie en leefbaarheid aan de huidige situatie ten onder dreigen te gaan</p> <p>2. Te inventariseren welke maatregelen op korte termijn genomen moeten worden om deze organisaties te helpen de periode tot herstel van een meet normale situatie te overbruggen</p> <p>3. Een voorstel aan Provinciale Staten voor te leggen voor het instellen van een 'Provinciaal Noodfonds Sociale Infrastructuur' (PNSI) om de kosten van deze noodmaatregelen voor de korte termijn te</p>				<p>De gemeenten hebben in NHN- en MRA verband rond 1 oktober 2022 ieder een propositie aangeleverd voor deze 3e tranche van het noodfonds. De aanvragen worden verwerkt en naar verwachting volgt halverwege november hier een GS besluit over. PS zal eind november 2022 middels een brief worden geïnformeerd over welke gemeenten en welke organisaties vanuit het noodfonds in 2022 een bijdrage ontvangen.</p> <p>21-07-2022: uit besluitenlijst GS d.d. 28-06-2022: Provinciale Staten hebben op 18 mei 2020 een motie aangenomen om een noodfonds in te stellen voor culturele en maatschappelijke organisaties die schade hebben als gevolg van de coronacrisis. Met dit noodfonds heeft de provincie in 2020 en 2021 in twee tranches samen met de gemeenten 110 instellingen financieel kunnen ondersteunen. Het resterende budget wordt in derde tranche ingezet voor noodsteun in de periode 1 januari - 1</p>	<p>Noodfonds 14-12-2020: Voortgangsbrief komt waarschijnlijk i januari 2021.</p> <p>01-09-2020: in cie EFB van 31-08-2020 is over motie 41-2020 gesproken. Er werd door de commissie een aantal zaken meegegeven.</p> <p>03-07-2020: de 2e begrotingswijziging met daarin verwerkt de motie over het Provinciaal Noodfonds Sociale Infrastructuur</p>
--	--	--	--	--	--	---

	<p>dekken 4. Voorwaarden op te stellen waar een gemeente of waterschap aan moet voldoen om in aanmerking te komen voor een beroep op het PNSI ter ondersteuning van de lokale maatschappelijke en culturele organisaties 5. Voor de uitvoering samenwerking te zoeken met gemeenten, waterschappen en het Rijk, met in achtneming van ieders eigen competentie 6. Als startpunt te nemen een richtinggevend maar niet dwingend bedrag</p>				<p>juli van 2022 én voor een impuls aan startende makers in de podiumkunsten. Besluit GS: 1. Met brieven de samenwerkende gemeenten in de Metropool Regio Amsterdam (minus Amsterdam en Flevoland) en Noord-Holland Noord, uit te nodigen tot het indienen van twee proposities (één per regio) die dienen als basis voor de subsidieaanvraag in het kader van de derde tranche van het provinciaal noodfonds sociale infrastructuur voor de periode 1 januari - 1 juli 2022, conform bijgaande voorwaarden en procesvoorstel 2. Voor deze twee proposities maximaal € 1.500.000 vanuit het restant aan middelen van het noodfonds te reserveren 3. Kennis te nemen van het onderzoek van Berenschot naar de positie van startende makers in (post) coronatijd 4. Een budget van maximaal € 600.000 vanuit het restant noodfonds te reserveren voor een Impuls Startende makers en met bijgaande brief De</p>	<p>komt naar verwachting in augustus in cie EFB (en overige commissies) en naar verwachting op 14 september 2020 in PS.</p>
--	---	--	--	--	---	---

	<p>van Euro 10 mln 7. Financiering uit de eigen middelen doch, indien noodzakelijk, vreemd vermogen te overwegen en daarbij een breed financieel instrumentarium te betrekken 8. Gelet op de urgentie van de problematiek, de uitvoering van de verschillende onderdelen van deze motie zo spoedig mogelijk ter hand te nemen en PS regelmatig te informeren over de voortgang.</p>				<p>Karavaan en De Schuur uit te nodigen tot het nader uitwerken van hun conceptplan 5. Opdracht te geven aan een extern bureau tot evaluatie over de effectiviteit en procedure van het noodfonds en hiervoor maximaal € 35.000 beschikbaar te stellen 6. Bij afrekening van de subsidies die verstrekt zijn in de tweede tranche (over eerste helft 2021) de mogelijkheid aan de gemeenten te geven om deze subsidie in te zetten over het hele jaar 2021 7. Provinciale Staten met bijgaande brief te informeren over de voorgenomen uitwerking van de derde tranche van motie 41. 13-04-2022: In november 2020 is door GS noodsteun verleend aan 37 gemeenten die op hun beurt 100 culturele instellingen in Noord-Holland financieel geholpen hebben. Het restant van het noodfonds is in 2021 ingezet om noodsteun te verlenen aan vitale regionale culturele instellingen met vervolgschade in 2021. Hiermee zijn in november 2021</p>	
--	---	--	--	--	--	--

					<p>nogmaals 46 culturele instellingen geholpen. Doordat de culturele instellingen in het najaar van 2021 wederom werden geconfronteerd met gedwongen sluitingen dreigt dit een nadelig effect te hebben op hun financiële positie in 2022/2023. Daarom hebben GS de middelen die terugvloeien van de 1e tranche (2020) beschikbaar gehouden voor herstel van de culturele infrastructuur in 2022 en verder. Samen met de gemeenten in Noord-Holland wordt onderzocht waar verdere noodsteun in 2022 nodig is. Daarnaast onderzoeken GS of er aan de makerskant een tijdelijke impuls gegeven kan worden om vooral nieuwe/jonge makers te steunen.</p> <p>10-01-2022 In november 2020 is door GS noodsteun verleend aan 37 gemeenten die op hun beurt 100 culturele instellingen in Noord-Holland financieel geholpen hebben. Het restant van het noodfonds is in 2021 ingezet voor gemeenten in Noord-Holland om</p>	
--	--	--	--	--	--	--

					<p>noodsteun te verlenen aan vitale regionale culturele instellingen met vervolgschade in 2021. Hiermee zijn in november 2021 nogmaals 46 culturele instellingen geholpen die in het voorjaar van 2021 als gevolg van de COVID-19 maatregelen in acute financiële nood zijn gekomen. Doordat instellingen ook een beroep hebben kunnen doen op o.a. de algemene rijksmaatregelen zoals NOW vloeit een bedrag van ongeveer € 2.000.000 aan subsidies van de 1e tranche terug naar de provincie. Gezien de recente Covid-19 ontwikkelingen en dreigende effecten van de sluitingen en tekorten in 2022/2023 voor de culturele sector, stelt GS voor om, bij de eerste begrotingswijziging 2022, de middelen die terugvloeien van de 1e tranche beschikbaar te houden voor herstel van de culturele infrastructuur.</p> <p>04-11-2021 In november 2020 is door GS noodsteun verleend aan 37 gemeenten die op hun beurt 100 culturele instellingen in Noord-Holland</p>	
--	--	--	--	--	---	--

					<p>financieel helpen. Het restant (€ 2.807.600) is ingezet voor gemeenten in Noord-Holland om noodsteun te verlenen aan vitale regionale culturele instellingen met vervolgschade in 2021. Hiermee zijn nogmaals 46 culturele instellingen geholpen die in het voorjaar van 2021 als gevolg van de COVID-19 maatregelen in acute financiële nood zijn gekomen 05-07-2021 In november 2020 is door GS noodsteun verleend aan 37 gemeenten die op hun beurt 100 culturele instellingen in Noord-Holland financieel helpen. Het restant (€ 2.807.600) wordt ingezet voor gemeenten in Noord-Holland om noodsteun te verlenen aan vitale regionale culturele instellingen met vervolgschade in 2021. GS hebben de gemeenten op 22 april 2021 uitgenodigd om met twee nieuwe proposities de schade in kaart te brengen. Een propositie voor de samenwerkende gemeenten in de MRA en één propositie voor de</p>	
--	--	--	--	--	---	--

					<p>samenwerkende gemeenten in Noord-Holland Noord. De proposities van zowel NHN en MRA zijn voor 1 juli aangeleverd en worden in de zomer 2021 verwerkt 22-04-2021: uit besluitenlijst GS d.d. 20-04-2021, besluit: 1. Met bijgaande brieven de samenwerkende gemeenten in de Metropool Regio Amsterdam (minus Amsterdam en Flevoland) en Noord-Holland Noord, uit te nodigen tot het indienen van twee voorstellen (één per regio) voor het toewijzen van de restantmiddelen uit het noodfonds sociale infrastructuur voor noodsteun aan de instellingen in de periode 1 januari - 1 juli 2021, conform bijgaande voorwaarden en procesvoorstel 2. Niet bestede middelen van het noodfonds sociale infrastructuur in 2020 na vaststelling van de subsidies 2020 wederom in te zetten voor noodsteun in 2021, door middel van het verstrekken van incidentele subsidies aan de desbetreffende gemeenten, conform het</p>	
--	--	--	--	--	--	--

					<p>doel van motie 41 3. Provinciale Staten te informeren middels brief. 02-04-2021 In november 2020 is door GS noodsteun verleend aan 37 gemeenten die op hun beurt 100 culturele instellingen in Noord-Holland financieel helpen. Het restant (€ 2.807.600) wordt ingezet voor gemeenten in Noord-Holland om noodsteun te verlenen aan vitale regionale culturele instellingen met vervolgschade in 2021. Conform de aard van deze motie is gekozen om het noodfonds als sluitsteen te laten dienen bovenop de maatregelen van Rijk en gemeenten. Gemeenten hebben aangegeven de proposities 2021 voor de zomer 2021 te kunnen aanleveren.</p> <p>11-01-2021 In 2020 is met de gemeenten in Noord-Holland toegewerkt naar twee proposities: één vanuit Noord-Holland Noord en één vanuit de gemeenten in de MRA (exclusief Amsterdam en Flevoland). Beide proposities zijn door GS overgenomen. In november 2020 is</p>	
--	--	--	--	--	--	--

				<p>door GS noodsteun verleend aan 37 gemeenten die op hun beurt 100 culturele instellingen in Noord-Holland financieel helpen. Het restant (€ 2.807.600) wordt ingezet voor gemeenten in Noord-Holland om noodsteun te verlenen aan culturele instellingen met vervolgschade in 2021. In het bestuurlijk overleg met de wethouders in december 2020 is besproken dat de bijdrage wordt ingezet als aanvulling op noodsteun vanuit de rijksoverheid (rijkscultuurfondsen) en de gemeenten. Daarom moet eerst duidelijk zijn welke steun hieruit wordt verleend. Indienen van de proposities voor het restbedrag is in maart/april 2021. In oktober is er een nieuwe actualisatie vanuit de GS-besluitenlijst bij de motie gepubliceerd 29-10-2020: uit besluitenlijst GS d.d. 27-10-2020: Besluit: 1. Kennis te nemen van de twee proposities die dienen als basis voor de subsidieaanvraag van a) de gemeenten</p>	
--	--	--	--	--	--

					<p>in Noord-Holland Noord en b) de gemeenten in de MRA (excl. Amsterdam en Flevoland) en die gedaan zijn in het kader van de uitvoering van motie 41 inzake het Provinciaal Noodfonds Sociale Infrastructuur 2. Aan 37 gemeenten een incidentele subsidie te verstrekken zoals opgenomen in bijlage 4 om culturele instellingen in hun gemeente te ondersteunen die als gevolg van de COVID-19 maatregelen in acute financiële nood zijn gekomen 3. In afwijking van de Aanwijzingen voor de subsidieverstrekking Provincie Noord-Holland een voorschot van 100 procent van de verleende subsidies te verstrekken 4. PS voor te stellen de resterende middelen in het noodfonds beschikbaar te houden, om samen met de gemeenten in Noord-Holland noodsteun te verlenen aan culturele instellingen met vervolgschade Covid-19 in 2021, door het restantbedrag van € 2.807.600 als uitgestelde intentie op te nemen in de laatste</p>	
--	--	--	--	--	--	--

					<p>begrotingswijziging 5. Provinciale Staten met bijgaande brief te informeren over de voorgenomen uitwerking van motie 41 en de portefeuillehouder Cultuur te machtigen redactionele aanpassingen te doen. 20-08-2020: uit besluitenlijst GS d.d. 07-07-2020: Besluit GS 1. Provinciale Staten met een brief te informeren over de voorgenomen uitwerking van moties 41 en 42. 2. De portefeuillehouders RO en Cultuur te machtigen redactionele aanpassingen te doen. 15-07-2020 15-07-2020 Op 7 juli jl. hebben wij besloten PS te informeren over de voortgang van de uitvoering van deze motie. Gemeenten in respectievelijk Noord-Holland Noord en Metropoolregio Amsterdam maken een voorstel voor steun uit het noodfonds voor organisaties van bovenregionaal belang buiten Amsterdam. Voor verdere uitwerking en voorwaarden verwijzen wij naar de opgestelde brief. Deze staat onder meer geagendeerd voor de</p>	
--	--	--	--	--	--	--

					commissie EFB (31-8 leidende commissie)	
Vang de kinderen van Moria op	Roepen het College GS op: — Ondersteuning te verlenen aan de Noord—Hollandse gemeenten bij de opvang en huisvesting van deze kinderen. — In Den Haag aan te dringen op medewerking met de gemeenten.	M21-2020	Dijk van, A.	09-03-2020	<p>20-10-2022 De opvang van minderjarige alleenstaande vluchtelingen (AMV-ers) vormt onderdeel van de bredere inzet die momenteel plaatsvindt vanuit de provinciale regietafel asielopvang, mede op basis van de bestuurlijke afspraken tussen Rijk, VNG en IPO van eind augustus 2022.</p> <p>22-03-2022 De voortgang ten aanzien van de uitvoering van deze motie staat momenteel zeer in het teken van de bredere crisissituatie m.b.t. asielopvang als zodanig, die door de oorlog in de Oekraïne acuut is geworden. 21-12-2021 Geen specifieke voortgang te melden, met name vanwege huidige asielproblematiek in NL en activiteiten CdK voor de provinciale regietafel asielopvang. 04-11-2021 Geen specifieke voortgang te melden. De focus ligt momenteel op het bredere thema van asielopvang als zodanig, o.a.</p>	18-05-2021: het presidium van 17-05-2021 heeft niet ingestemd met het afdoen van deze motie. PS heeft deze motie derhalve niet toegevoegd bij de afdoeningsvoorstellen de motie blijft voor verdere uitvoer openstaan. 26-04-2021: Commissie EFB van 22-04-2021 vraagt het Presidium te beslissen of deze motie kan worden afgedaan.

				<p>in het kader van de provinciale regietafel asielopvang. 25-08-2021 Nog dit jaar zal de CdK namens de provincie Noord-Holland een brief sturen aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid over dit onderwerp. 01-04-2021 In GS van 6 april ligt een conceptbrief aan PS voor, waarin wordt voorgesteld deze motie als afgedaan te beschouwen. 13-04-2021: uit besluitenlijst GS d.d. 06-04-2021: In de Statenvergadering van 9 maart 2020 is de motie 'Vang de kinderen van Moria op' aangenomen. Het College van GS heeft PS een brief gezonden met het voorstel om deze motie als afgedaan te beschouwen. Besluit GS 06-04-2021: 1. Brief aan PS vast te stellen en te verzenden 2. PS voor te stellen de motie 2020-21 daarmee als afgedaan te beschouwen. 20-01-2021 Deze motie kan worden afgedaan, vanwege (a) de actualiteit rond Moria (=er blijken uiteindelijk helemaal geen kinderen daar te verblijven), en (b) de andere</p>	<p>Presidium van 17-05-2021: meerderheid vindt dat motie nog niet is afgedaan. 13-04-2021: Afdoeningsvoorstel staat op agenda EFB 22-4-2021. PS 1-2-2021: Hr. Van Dijk zegt brief toe. 31-08-2020: In de rondvraag van de cie Efb heeft de hr. Zaal (GL) gevraagd: de brief van GS geeft vooral een procedurele opsomming van allerlei overlegvormen</p>
--	--	--	--	---	--

					<p>activiteiten m.b.t. asielopvang die de CdK samen met Noord-Hollandse gemeenten nu reeds verricht in het kader van de Noord-Hollandse regietafel asielopvang, die de CdK op verzoek van het kabinet organiseert. Wij zullen een brief om afdoening van de motie voorbereiden. 17-08-2020 Bij brief van 3 juli 2020 hebben wij u geïnformeerd over de stand van zaken rond de uitvoering van deze motie. 30-04-2020 Onze provinciale betrokkenheid wordt gevormd via de regionale regietafel vluchtelingen en inbreng in de landelijke regietafel. Uiteraard met de aantekening dat formeel gezien dit georganiseerd wordt vanuit de hoedanigheid van de CdK als Rijksheer en hierover de verantwoording aan de minister wordt afgelegd.</p>	<p>waarbinnen aandacht wordt gevraagd voor opvang en huisvesting van de kinderen in Moria. Wat is er intussen concreet bereikt bij de gemeenten? Dhr. Van Dijk (CdK) antwoordt dat het kabinet heeft besloten dat de opvang van de kinderen van Moria plaatsvindt op het Griekse vasteland in samenwerking met de Griekse overheid. Hij neemt als Rijksheer deel aan het overleg</p>
--	--	--	--	--	---	--

						<p>waarin hij functioneert als verlengstuk van het kabinet en vanuit deze functie vraagt hij aandacht voor dit probleem, maar vooralsnog is geen sprake van bereidheid en wordt verwezen naar de afspraken met Griekenland. Niettemin vraagt hij ook binnen de kring van Commissarissen hier aandacht voor. 30-06-2020 Een brief van GS met stand van zaken is op de C-agenda van de RWK 24-8-</p>
--	--	--	--	--	--	--

						2020 en cie EFB 31-8-2020 geplaatst.
--	--	--	--	--	--	--

Onderwerp	Portefeuille houder	Inhoud	Behandeld in agenda	Stand van zaken
Artis	Kocken, R.	<p>Mw. Van Meerten (VVD) vraagt of de gedeputeerde bereid is om alvast een brief te schrijven aan de staatssecretaris.</p> <p>Gedeputeerde <u>Kocken</u> stelt voor even af te wachten welke nieuwe datum door de staatssecretaris wordt voorgesteld en wat de directeur van Artis te melden heeft. Als het te lang duurt, zal zij een brief sturen. De gedeputeerde zal verslag uitbrengen in de volgende EFB-vergadering.</p>	<p>11. Rondvraag portefeuille gedeputeerde Kocken en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa.</p>	
Verduurzamen woningen	Kocken, R.	<p>Statenlid Kostić (PvdD) heeft ook gevraagd hoe geborgd wordt dat juist de zwakke burgers gesteund worden. Zij ziet niets terug van de toezegging van voormalig gedeputeerde Pels op dit punt. Wat haar betreft mag de gedeputeerde deze vraag schriftelijk beantwoorden of in de volgende commissievergadering. Gedeputeerde <u>Kocken</u> kent de toezegging niet, maar als die gedaan is, dan moet die uitgevoerd worden. Maatregelen voor sociale huurwoningen lopen via de corporaties. Al</p>	<p>B-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Kocken)</p> <p>7.a Voortgang en vervolg van het Economisch Herstel- en</p>	

		Statenlid Kostić een uitgebreidere verantwoording wil, dan wil de gedeputeerde kijken of daarover iets op papier gezet kan worden.	Duurzaamheidsfonds (B-agenda)	
MRA bijdrage	Olthof, J.	De details zijn nog niet bekend, maar de laatste informatie is dat Amsterdam de extra bijdrage verlaagt, maar dus een deel wel betaalt. De Staten horen later van de gedeputeerde wat dit exact betekent.	Commissie EFB 31-10-22 B-agenda MRA (portefeuille Olthof) 6.a Voorbespreking AV vergadering MRA 18 november 2022	
Verduurzaming bedrijventerreinen	Zaal, I.	– Statenlid Kostić vraagt naar de verduurzaming van bedrijventerreinen. De Staten hebben al een brief ontvangen, waarin staat dat het college de focus van het beleid wil verleggen van herstructurering naar verduurzaming. De gedeputeerde kan voor de verkiezingen wel een eerste aanzet voor de verkenning van indicatoren sturen, zodat de Staten kunnen beoordelen of de richting goed is, maar een hele duurzaamheidsmonitor redt het college niet.	Commissie EFB 31-10-22	

<p>Transgenderwet / regenboogbeleid</p>	<p>Kocken, R.</p>	<p>Gedeputeerde zal dinsdag(4-10-22) aan G voorleggen of zij ook een brief willen sturen, begrijpt de spoed en komt er binnenkort op terug.</p>	<p>Commissie EFB 29-09-22</p> <p>13.Rondvraag portefeuille gedeputeerde Kocken en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa</p>	
<p>Zusterrelatie provincie Shandong (CQ Korea)</p>	<p>Dijk van, A.</p>	<p>Mw. De Groot (SP) vraagt waarom er een band is aangegaan als al bekend was dat de mensenrechten geschonden worden? In Zuid-Korea en Japan is ook het een en ander aan de hand; wordt het geen tijd om daar de banden ook te verbreken? Met Wales zou ook gepraat moeten worden over Tata Steel, wat een gezamenlijk probleem is. Mw. De Groot blijft bij haar standpunt dat ze het jammer vindt dat de schending van de mensenrechten niet is benoemd in de beëindigingsbrief.</p>	<p>Commissie EFB 29-09-22</p> <p>9. B-agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concerncontrol, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken (EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk)</p>	

		<p>---</p> <p>Commissaris Van Dijk vindt het wel goed dat de discussie over waar, met wie, hoe en met welk nut er samengewerkt wordt open gevoerd wordt. Er kan niet alleen vanuit ons perspectief gekeken worden, het is belangrijk kennis te nemen van elkaar en elkaars cultuur voor wederzijds begrip of kritiek op basis van respect. De commissaris zegt toe te zullen onderzoeken of de samenwerking met Korea eindelijk is en of die wel of niet moet doorlopen. Dhr. Van Dijk vindt internationale relaties belangrijk zijn, daar wil hij ook mee doorgaan en waar mogelijk zijn gedeputeerden in stimuleren.</p>		
Motie 174 (Extra inzet op besparing van energiegebruik door)	Stigter, E.	Gedeputeerde STIGTER: Dat is een motie, er zaten dus een aantal van mijn collega's in, waaronder mevrouw Kocken van de interne organisatie. Zoals u wellicht weet, zijn wij vanuit de provincie actief bezig met het inventariseren rondom energiebesparing richting de gebouwde omgeving of richting de bedrijven. En evenzeer geldt dat voor onze eigen organisatie. Dit voorjaar	Provinciale Staten 19-09-2022	10. Indien aan de orde: Advies GS op motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.

		<p>hebben we al in het licht van de stijgende gasprijzen eigenlijk al de temperatuur omlaag gebracht naar negentien graden, net als in veel andere overheidsorganisaties. In eerste instantie ging het om de bestaande gebouwen. We hebben gekeken of dat ook voor de nieuwbouw, waarin gebruik wordt gemaakt van warmte-koudeopslag, ook mogelijk is. Dat is mogelijk blijkt nu. Dus dat gaan we daar ook doen. En hetzelfde geldt voor slimme belichtingen, meer met sensoren. Dus dat is een traject wat al loopt. Het grootste onderdeel van energiegebruik van de provincie, dat zit hem niet zozeer in de gebouwen, maar dat is meer wat je buiten kunt zien rondom de wegen, belichting. En daarvoor zijn we nu aan het inventariseren welke mogelijkheden daar nog bestaan. Dat zit hem met name in de verlichting. <i>En op vrij korte termijn kunnen we u hierover informeren wat nu ons beeld is.</i> Maar we zien in ieder geval</p>		
--	--	--	--	--

		wat mogelijkheden tot verder besparing. Geen gas, maar wel elektriciteit.		
Energieprijzen	Kocken, R.	Mevrouw Alberts (SP) stelt dat de exploderende energieprijzen het gesprek van de dag vormen en dan met name als het gaat om de effecten op gezinnen en kleine ondernemers. De provincie faciliteert sportorganisaties en culturele instellingen. De SP is benieuwd of de provincie die instellingen ook gaat ondersteunen bij het betalen van hun energienota. Gedeputeerde Kocken verduidelijkt dat GS hierover nog geen standpunt heeft ingenomen. Ze heeft mevrouw Alberts wel goed gehoord en komt later schriftelijk met een reactie op deze vraag.	Economie Financiën en Bestuur 12-09-2022 6. Rondvraag portefeuille gedeputeerde Kocken en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa	
Randstedelijke Rekenkamer Eindrapport De Praktijk van de	Dijk van, A.	De PvdD wil het rapport graag een keer bespreken en dan in samenhang met de reactie van GS. Dus de heer Hollebeek	Economie Financiën en Bestuur 12-09-2022 6. Rondvraag portefeuille dhr. Van	

Wob in Noord-Holland		ontvangt graag schriftelijk een reflectie van GS op het Rekenkamerrapport. De heer Van Dijk (CvdK) zegt die schriftelijke reflectie op het Rekenkamerrapport graag toe.	Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa	
PDENH	Zaal, I.	mw Zaal: zegt toe om wanneer wordt overgegaan naar de beheerfase en de ROM de opstartfase heeft afgerond, het hele ecosysteem zal worden geëvalueerd waarbij wordt nagegaan of bepaalde vormen van innovatief ondernemerschap ontbreken bij een van de mkb-instrumenten	Economie Financiën en Bestuur 20-06-2022 10.a. PDENH: Brief GS aan PS inz. Aantredende beheerfase Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland B.V. (PDENH)	
Kaderbrief 2023	Kocken, R.	hr. Olthof voor mw. Kocken: – Tav de beleidsindicatoren wordt gemeld dat een herijking van de brede basismonitor volgt, daarbij kan de integrale discussie plaatsvinden over indicatoren evenals over de gevolgen voor de financiën en over het toevoegen van nieuwe indicatoren PS 4 juli 2022 Mw. Kocken: – De PVV kwam met de vaststelling dat er	Economie Financiën en Bestuur 20-06-2022 6.b. Voordracht Kaderbrief 2023 (A-agenda NLG en RWK 13-6-2022 en EFB en M&B 20-6-2022)	De brede basismonitor is al geweest en brief is op 31-08-22 verstuurd naar PS. Nieuwe updates in dit kader vallen onder de actieve informatieplicht van GS.

		<p>een toezegging is geweest dat wij u goed op de hoogte zullen houden van de ontwikkelingen en onderhandelingen met het Rijk. Die toezegging is al gedaan, maar ik kan haar zeker nog een keer bekrachtigen. Uiteraard houden wij u op de hoogte zodra er aanleiding toe is. Ik moet er wel bij zeggen dat het op dit moment bijna dagelijks lijkt te veranderen. Ik zal u dus niet elke dag komen lastigvallen met een update, maar u mag erop vertrouwen dat u van mij met regelmaat hoort hoe het ervoor staat – lijstje bij Kaderbrief: Zodra wij het comfort voelen om iets meer te kunnen doen dan wij nu in de Kaderbrief hebben opgenomen, zijn dit de zaken waarnaar we het eerst zullen kijken. Ik neem de moties en gemaakte opmerkingen wel mee – de herziening van het beleid voor het indexeren: stelt voor dat zij met een notitie kom voor de Staten, waarin het huidige indexeringsbeleid en de consequenties die veranderingen daarin zouden meebrengen aan u duidelijk</p>		<p>De toezegging m.b.t. de notitie rondom het indexeringsbeleid blijft staan.</p>
--	--	--	--	---

		gemaakt worden, zodat u met een nog diepere kennis daarvan uw standpunt daarover zou kunnen innemen.		
Jaarstukken 2021	Kocken, R. Stigter, E.	hr. Olthof voor mw. Kocken: – In reactie op de vraag van de PvdD zegt hij toe na te gaan op welk moment een reflectie op de ontwikkelingen als regenboogprovincie kan worden gegeven. hr. Stigter: – zegt toe PS tweemaal per jaar mondeling te informeren over de voortgang ICT, continuïteit en veiligheid.	Economie Financiën en Bestuur 20-06-2022 6.a. Voordracht Jaarstukken 2021 (A-agenda NLG en RWK 13-6-2022 en EFB en M&B 20-6-2022 en Rekeningencommissie 30-5-2022.)	Toezegging 1 (reflectie regenboogprovincie): De reflectie op het regenboogakkoord is al behandeld in de EFB commissie van 31 augustus 2020 bij die behandeling is ook het diversiteitsbeleid aangekondigd welke op de agenda van EFB op 26 oktober 2020 is behandeld en daarmee lopend beleid is geworden. In de tweede helft van 2023 zal het ingezette diversiteits & inclusiebeleid als het gaat om het werkgeverschap worden geëvalueerd.
MRA meerjarenbegroting	Olthof, J.	Hr. Olthof: – zal de vraag of de verlaging van het budget verduurzaming leefomgeving leidt tot een verhoging van andere budgetten zodat de inzet op klimaat en biodiversiteit gelijk blijft, aan de MRA voorleggen – Het grootste deel	Economie Financiën en Bestuur 20-06-2022 4.a. Voordracht Meerjarenbegroting MRA	Voordracht is geamendeerd vastgesteld. Zie amendement 56-2022: voordracht Meerjarenbegroting MRA 2021-2024 besluiten om besluit 2 van het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen De volgende tekst op blz. 3 van de brief:

		<p>van het aanjaagbudget is bestemd voor de MRA als netwerkorganisatie, maar een nadere specificatie van de relevante werkzaamheden is reeds opgevraagd en zal worden voorgelegd aan PS PS 4 juli 2022: – Begin volgend jaar komt er ook een evaluatie van de termijnagenda en de voortgangsnota. Dan willen we ook de transparantie hieraan koppelen, zodat u ook een beter beeld heeft van wat er gebeurt – Als Amsterdam dan toch besluit om het niet te doen, dan zullen wij een nieuwe afweging moeten maken over wat dat betekent voor de bijdrage van de provincie Noord-Holland.</p>	<p>“Als gevolg hiervan daalt nu het beschikbare budget voor de activiteiten van het MRA-Platform economie. Zeker in de huidige situatie van economische tegenwind is dat niet wenselijk. Daarnaast wordt hiermee ook de afspraak doorbroken dat Amsterdam en de provincie jaarlijks eenzelfde bedrag founneren. Het zou tegen die achtergrond de voorkeur verdienen dat Amsterdam de eenzijdigafgekondigde bezuiniging weer ongedaan zou kunnen maken.” Te vervangen door: “Als gevolg hiervan daalt nu het beschikbare budget voor de activiteiten van het MRA-Platform economie. Hiermee wordt de afspraak doorbroken dat Amsterdam en de provincie jaarlijks eenzelfde bedrag founneren. Gezien de verschillende crises die zich hebben opgestapeld, is er noodzaak om de transitie te versnellen naar een brede welvaart-economie, binnen ecologische grenzen. Om die transitie te versnellen kunnen bedrijven bijvoorbeeld positief worden</p>
--	--	--	---

				gestimuleerd een bijdrage te leveren aan maatschappelijke doelen, en naast economische ook sociale en ecologische waarde toe te voegen. Het zou tegen die achtergrond de voorkeur verdienen dat Amsterdam de eenzijdig afgekondigde bezuiniging weer ongedaan zou kunnen maken.”
Discussienotitie laaggeletterdheid PvdA	Pels, Z.	mw. Pels zegt toe: – een verkenning uit te laten voeren naar de mogelijkheden (inzet van ProBiblio, de motie van PS over het hanteren van taalniveau B1 in de eigen communicatie en arbeidsmarkt), maar wel binnen deze kaders – in de verkenning zal worden meegenomen welke regie- en coördinatierol de provincie kan spelen bij het faciliteren van gemeentelijke regelingen. De resultaten zullen na de zomer voorgelegd worden	Economie Financiën en Bestuur 09-05-2022 11.a. Discussienotitie laaggeletterdheid van de PvdA-hr. Wagelaar.	Eind van het jaar komt GS met een grove verkenning naar de invulling van de provinciale rol m.b.t. laaggeletterdheid.
Snel internet buitengebied	Zaal, I.	mw. Zaal stelt voor om eerst af te wachten of de motie Van Dijk in de Tweede Kamer leidt tot het beschikbaar stellen van voldoende middelen om de laatste echt witte vlekken op te lossen,	Economie Financiën en Bestuur 09-05-2022 9.a. Economie: Brief GS aan PS inz. Toezegging Snel internet	Zie C-agenda EFB 12-9-2022

		want het kost in totaal ongeveer € 11 en € 31 miljoen voor de provincie (een paar duizend euro per adres). Nadat het besluit van de Tweede Kamer bekend is geworden, zullen PS geïnformeerd worden	buitengebied (nav de behandeling van de MTR heeft de cie gevraagd dit onderwerp te bespreken)	
Transparantie IPO en afstemming GS-PS IPO	Stigter, E.	Gedeputeerde Stigter bevestigt dat is afgesproken om PS tijdig te betrekken bij belangrijke onderwerpen. Het IPO vormt integraal onderdeel van de inhoudelijke bespreking van de belangrijke onderwerpen, waarvoor PS de kaders meegeven. Als dit proces niet volgens wens verloopt bij het IPO, dan komt het college terug bij PS.	Economie Financiën en Bestuur 21-03-2022 9.a. IPO: Discussienotitie Partij voor de Dieren : "Tijd voor transparantie en betere afstemming met IPO"	
1e begrotingswijziging 2022	Pels, Z.	Zie brief C-agenda EFB 20 juni 2022 Het tweede kwartaal staat een overleg gepland van alle gedeputeerden Financiën. Nadat een duidelijk beeld is ontstaan van de inzet door het IPO, wordt een terugkoppeling gegeven en een procesvoorstel aan PS gestuurd over het provinciefonds en het gesprek over het belastingstelsel.	Economie Financiën en Bestuur 14-02-2022 8.a. Financiën: Voordracht Eerste Begrotingswijziging 2022 (A-agenda EFB en M&B 14-2-2022 en c-agenda RWK en NLG 7-2-2022)	Er is een brief gestuurd aan PS door het IPO op (12 mei 2022) deze brief moet nog opgezocht worden. <i>Update volgt nog</i>

<p>MRA: Brief GS aan PS inzake Samenwerking GS en PS op het gebied van MRA/afdoen motie 52-2021</p>	<p>Dijk van, A. Olthof, J.</p>	<p>Toezeggingen CdK: Op specifieke voor PS gevoelige onderwerpen zal een aparte mondelinge terugkoppeling gegeven worden, voor de overige agendapunten zal worden verwezen naar de notulen. De afspraken tussen GS en PS zullen regelmatig worden geëvalueerd (1e na een jaar). Op een later moment kan indien gewenst, nader gesproken worden over de portefeuille 'Lobby en Public Affairs' van de CdK in het bestuur. .</p>	<p>Economie Financiën en Bestuur 14-02-2022 6.a. MRA: Brief GS aan PS inz. Samenwerking GS en PS op gebied van MRA/afdoen motie 52-2021</p>	
<p>Interne Organisatie/verduurzaming: Brief GS aan PS inz. Verduurzaming Eigen Organisatie</p>	<p>Pels, Z.</p>	<p>Gedeputeerde Pels meldt dat het om een groeidocument gaat. Bij de volgende versie zal de vraag van de PvdD over het belang van de eiwittransitie meegenomen worden.</p>	<p>Economie Financiën en Bestuur 17-01-2022 14.c. Interne Organisatie/verduurzaming: Brief GS aan PS inz. Verduurzaming Eigen Organisatie (C-agenda RWK 10-1-2022 en EFB 17-1-2022)</p>	<p>De volgende versie van deze brief komt nog. <i>Update volgt nog</i></p>
<p>Initiatiefvoorstel Denk Slavernijverleden</p>	<p>Dijk van, A.</p>	<p>De uitvoering van de motie van de CU in de Tweede Kamer wordt gemonitord. Zodra de Tweede Kamer de onderzoeksopdracht heeft geformuleerd</p>	<p>Economie Financiën en Bestuur 17-01-2022 8.a. Slavernijverleden: Advies</p>	<p>31-5-2022:Technische briefing: 2 juni 2022. Een diepgaand onderzoek maar Slavernijverleden door Rijk wordt in 2023 verwacht: zie brief GS C-agenda</p>

		en de onderzoekstermijn is bepaald, zullen PS onmiddellijk geïnformeerd worden.	GS/initiatiefvoorstel Statenfractie DENK 'Onderzoek slavernijverleden	EFB inz. Stand van zaken uitvoering afgedane Motie 48–2020 educatie koloniaal verleden. In vergadering EFB van 14 februari 2022 heeft de cie –op voorstel van de hr. Mangal van Denk– ingestemd met het organiseren van een technische briefing met de onderzoekers die in Amsterdam onderzoek hebben gedaan, om de commissie te informeren en de lopende (door het Rijk) of reeds afgeronde onderzoeken in provinciaal perspectief te zetten, mede om te voorkomen dat dezelfde onderzoeken worden uitgevoerd.
Datacenterstrategie	Zaal, I.	Na een jaar zal de strategie worden geëvalueerd	Economie Financiën en Bestuur 17–01–2022 5.a. Statenvoordracht Datacenterstrategie Noord–Holland (met uitnodiging van de commissies RWK en NLG)	Evaluatie januari/ februari 2023?
Voordracht Laatste	Pels, Z. Rommel, E.	Gedeputeerde Pels stelt voor om eerst na te gaan of de toename bij het	Economie Financiën en Bestuur 29–11–2021	<i>Update volgt nog</i>

<p>begrotingswijziging 2021</p>		<p>Faunafonds incidenteel of structureel is, maar zonder eigen risico was de stijging nog hoger geweest. Dhr. Heijnen (CDA) vraagt om bij de kaderbrief een toelichting te geven op het wel of niet structurele karakter van de stijgingen van het Faunafonds. Gedeputeerde Pels zegt mede namens mevrouw Rommel toe hierop terug te komen.</p>	<p>10.a. Financiën: Voordracht Laatste begrotingswijziging 2021(A-agenda EFB en M&B 29-11-2021 en c-agenda NLG en RWK 22-9-2021)</p>	
<p>Voordracht Beleidskader erfgoed en cultuur 2022</p>	<p>Pels, Z.</p>	<p>Beperkte ambtelijke capaciteit gemeenten erfgoed: De risico's van de beperkte ambtelijke capaciteit bij gemeenten, zeker voor erfgoed, zijn bekend. Mw. Pels zegt toe dit mee te nemen naar de MRA en het cultuurprofiel NHN en de stand van zaken na een jaar te melden aan PS Cultuureducatie: Voorgesteld wordt om eerst af te wachten wat in het regeerakkoord beschikbaar komt voor cultuureducatie. Het is jammer dat elke coalitieperiode opnieuw moet worden beoordeeld of incidenteel geld beschikbaar moet worden gesteld voor cultuureducatie omdat telkens de inzet van het Rijk moet</p>	<p>Economie Financiën en Bestuur 29-11-2021 10.b. Cultuur en erfgoed: Voordracht Beleidskader erfgoed en cultuur 2022</p>	<p>Zie ook brief C-agenda EFB 9 mei 2022: Brief GS aan PS inz. verlenging bestuurlijk kader Cultuur en Onderwijs.</p> <p>De verschillende elementen waar de gedeputeerde aan refereert worden meegenomen bij de evaluatie van het beleidskader cultuur en erfgoed. Deze evaluatie komt eind 2022 naar PS toe.</p>

		<p>worden afgewacht. Dat doet geen recht aan het belang van cultuureducatie. Zodra bekend is wat het nieuwe kabinet gaat doen met cultuureducatie, dan komen GS terug bij PS. Vouchers voor onderwijs: Het gebruik van vouchers voor het onderwijs wordt meegenomen bij de uitwerking van de derde tranche van het herstelfonds Stolpen: Na een jaar zal mw. Pels een terugkoppeling geven over de voortgang van het beleid voor stolpen, dan zijn de gesprekken met gemeenten gevoerd en is de waarderingskaart onder de aandacht gebracht van eigenaren</p>		
<p>Brief GS aan PS inz. Uitvoeringsagenda da Arbeidsmarkt & Onderwijs 2021-2023</p>	<p>Zaal, I.</p>	<p>Mw. Zaal zegt toe: – Tech Grounds wordt via het budget van de MRA door de provincie ondersteund in de toekomst zal onderzocht worden of succesvolle projecten onderdeel kunnen worden van de ontwikkelcoalitie Inclusiviteit, teneinde deze door te leiden naar andere plekken in de provincie om van elkaar te leren en ervoor te zorgen dat inclusiviteit gemeengoed</p>	<p>Economie Financiën en Bestuur 27-09-2021 7.a. Brief GS aan PS inz. Uitvoeringsagenda Arbeidsmarkt & Onderwijs 2021-2023</p>	

		<p>wordt – De provincie zet in op het ontwikkelen van een systeem en infrastructuur die een doelgroepsgewijze aanpak faciliteert, zoals voor statushouders en nieuwkomers waarvoor diverse projecten zijn opgestart. Het is zeker de taak van de provincie om deze projecten te koppelen. In de vervolgrapportage en uitvoering zal extra aandacht worden besteed aan deze groep –</p>		
<p>Uitvoeringsagenda Economie 2021–2023</p>	<p>Zaal, I.</p>	<p>– De corona-Rijksregelingen zullen worden ingetrokken, dat proces wordt nauwgezet gevolgd. De lopende projecten in het Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds gaan gewoon door, zodat het groene herstel ook op lange termijn kan worden aangejaagd. De ROM heeft de mogelijkheid om investeringen in te zetten om ondernemers groen de crisis uit te laten komen en hopelijk kan de provincie daaraan blijven bijdragen. De commissie zal tussentijds</p>	<p>Economie Financiën en Bestuur 06–09–2021 8.b. Economie: Brief GS aan PS inz. Uitvoeringsagenda Economie 2021–2023; het was de bedoeling om de visie arbeidsmarkt en onderwijs bij deze agenda te behandelen. Deze komt echter later en zal in EFB van 27–9–</p>	

		geïnfomeerd worden over de stand van zaken	2021 worden geagendeerd)deld).	
Voordracht geactualiseerde datastrategie 2021-2023	Stigter, E.	Hr. Stigter: – in de voortgangsrapportage wordt teruggekomen op het voorstel van de PvdD om de achterliggende technieken openbaar te maken – meldt dat er nog een commissie ethiek in het leven moet worden geroepen en hierbij zal de oproep van DENK zeker in acht genomen worden. Er volgt een terugkoppeling aan PS over het betrekken van niet digitaal onderlegde mensen.	Economie Financiën en Bestuur 14-06-2021 9.a. ICT: Voordracht geactualiseerde Datastrategie 2021 – 2023 (A-agenda EFB 14-6-2021)	Voortgangsrapportage in EFB september 2022
Voordracht provinciale deelname in Regionale Ontwikkelingsmaatschappij	Zaal, I.	Mw Zaal: GS vinden het verstandig om nu niet in te grijpen in bestaande instrumenten, maar naar de toekomst toe wordt ingezet op een vereenvoudiging van alle instrumenten bijvoorbeeld bij een nieuwe tranche of bij heroverweging van overeenkomsten. Zij zegt toe dat wanneer dat aan de orde is, in gesprek wordt gegaan met PS Zij zegt toe dat tussentijdse specifieke ontwikkelingen met de commissie gedeeld worden, met name over de vraag	Economie Financiën en Bestuur 14-06-2021 6.a. Voordracht Provinciale deelname in Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) (A-agenda EFB 14-6-2021)	Zie ook brief: ROM: Brief GS aan PS inz. benoeming bestuurders en verlenen volmachten (C-agenda EFB 28-102021) Zie ook motie Motie ROM biodiversiteit : afdoeningsvoorstel EFB 21 maart 2022: cie: motie is afgedaan

		<p>of de doelstellingen worden gerealiseerd. Het beleidsplan wordt niet door PS vastgesteld, maar dat kan wel met PS besproken worden. GS zullen goed volgen of de ROM de doelstellingen gaat bereiken maar als aandeelhouder heeft men een goede positie en zal men deze positie inzetten om ontwikkelingen te beïnvloeden. In dat geval zullen GS terugkomen bij PS. Ook zegt zij toe dat zij als aandeelhouder in de ROM zich zal inspannen dat de investeringen die de ROM doet geen afbreuk doen aan de biodiversiteit en dat ook gelet wordt op dierenwelzijn." Toezegging bij afdoening motie ROM biodiversiteit: mw. Zaal zegt toe: – na te gaan of het mogelijk is om tegemoet te komen aan de wens van de PvdD om inzage in de verslagen te verkrijgen zodat een goede controle kan plaatsvinden – in het gesprek met de directeur het belang van bekendheid van de werkinstructies en het No Harm principe aan de orde te stellen.</p>		
--	--	---	--	--

Inkoopbeleid	Pels, Z.	Mw. Pels zegt toe: . De vastgestelde inkoopkaders binnen het betreffende beleidsterrein zijn van toepassing en die zullen door GS voor PS in kaart worden gebracht – Het is niet bekend wat de stand van zaken van klimaatneutraal bij andere provincies is, maar in het kader van de opgave voor overheden in het klimaatakkoord om in 2030 energieneutraal te zijn, zal zij bij de overige provincies navraag doen.	Economie Financiën en Bestuur 22-03-2021 10.d. Inkoop: Brief GS aan PS inz. Inkoopbeleid 2021-2024	De andere provincies zijn hierover geraadpleegd, alleen heeft dit geen concrete gezamenlijke afspraken opgeleverd.
Voortgang beleidsnotitie Sport	Pels, Z.	Het aanbieden van plantaardige maaltijden en snacks in de kantine zal wederom bij de eerstvolgende kennissessie via Sportservice onder de aandacht gebracht worden. De focus op natuurinclusiviteit kan bij een volgende ronde aan de orde komen, aangezien het huidige budget daarvoor onvoldoende is.	Economie Financiën en Bestuur 18-01-2021 5.b. Sport: Brief GS aan PS inz. Voortgang Beleidsnotitie Sport	Zie ook aangenomen motie 187-2021/PS 8-11-2021 inz. toekomstperspectief Sport Afdoeningsvoorstel voor motie in commissie van 29-09.
Dierenopvangcentra en gelden noodfonds en herstelfonds	Zaal, I.	Gedeputeerde Zaal antwoordt dat er twee stappen worden gezet: eerst wordt beoordeeld of dierenopvangcentra aanspraak kunnen maken op de gelden uit beide moties 41 en 42, gezien de gestelde voorwaarden. Het is niet	Economie Financiën en Bestuur 28-09-2020 7. Rondvraag portefeuille mw. Pels en terugkoppeling deelname	

		wenselijk om de voorwaarden nog aan te passen aangezien deze door PS zijn vastgesteld. Als de centra niet onder de voorwaarden van de moties vallen, dan heeft de gedeputeerde al toegezegd in gesprek te gaan met de centra over de coronaschade en of deze mogelijk op een andere manier kan worden vergoed. Hier is men druk mee bezig en PS worden geïnformeerd over de resultaten.	gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van mw. Pels behorende punten uit de c-agenda stellen)	
Agenda weerbaar Noord-Holland	Dijk van, A.	<p>– Met de QuickScans wordt gewoon doorgedaan want het streven is hier zoveel mogelijk gemeenten op aan te laten sluiten. PS zullen hier regelmatig over geïnformeerd worden. – Er wordt in ieder geval ingezet op het vergroten van de interne weerbaarheid waarover teruggekoppeld zal worden en waar nodig, wordt ingezet op het vergroten van de eigen weerbaarheid. Bij de behandeling van de eerste voortgangsrapportage op 27 september 2021 heeft de CdK toegezegd: – In de volgende voortgangsrapportage zal een beeld van de criminele activiteiten in de</p>	Economie Financiën en Bestuur 18-06-2020 13.a. Bestuur: Brief GS aan PS inz. Concept-Agenda Weerbaar Noord-Holland	De CdK zal over de voortgang van de agenda ten minste 1x per jaar aan de Staten rapporteren (los van de P&C-cyclus. Zie ook brief C-agenda EFB 18-1-2021 Eerste voortgangsrapportage 27 september 2021 behandeld. Tweede voortgangsrapportage zal in september 2022 worden behandeld.

		<p>verschillende portefeuilles worden geschetst, ook in het buitengebied – Onderzocht zal worden of de waterschappen behoefte hebben aan een QuickScan Weerbaarheid van de eigen activiteiten. Het rapport over milieucriminaliteit zal aan PS toegestuurd worden</p>		
Kop werkt!	Zaal, I.	<p>Programma loopt af. hr. Van der Hoek zegt toe dat het onderwerp terugkomt op de agenda van de commissie na afronding van de effectrapportage (maatschappelijke en economische effecten) en de evaluatie van het ambitiedocument en evaluatie governance. Het jaarverslag 2020 staat op de c-agenda van de commissie EFB van 14 juni 2020.</p>	<p>Economie Financiën en Bestuur 20-01-2020 7.a. De Kop Werkt! Voortgangsrapportage 2019, Jaarprogramma 2020</p>	<p>Jaarrapportage 2021 staat op C-agenda EFB 9 mei 2022 Samenwerking is per 1-1-2022 beëindigd. GS laten onderzoeken of de investeringen uit het programma hebben bijgedragen aan een toekomstbestendige regio waar het goed wonen, werken en recreëren is. (onderzoek naar economische en maatschappelijke effecten van het programma De Kop Werkt!) Bij de start van het programma is een nulmeting uitgevoerd waaraan de effecten zullen worden gemeten. Naast het meten van de economische en maatschappelijke effecten is ook de governance van het programma geëvalueerd. De rapportages zullen in het vierde</p>

				<p>kwartaal 2022 aan PS worden gezonden. Onderzoek heeft vertraging na zomer 2022 wordt het aangeboden. Halfjaarrapportage 2021 staat op C-agenda EFB 17-1-2022. Aan de evaluatie van het ambitiedocument en evaluatie governance wordt nu gewerkt. De effectrapportage wordt circa 1 jaar uitgesteld. In 2021 wordt dit te samen aan de commissie aangeboden. 2e tranche jaarprogramma 2020 is behandeld in EFB van 18 januari 2021. Toezegging mw. Zaal bij deze behandeling: GS geen voorstander van verlenging huidige samenwerkingsovereenkomst. Samenwerking wel van groot belang en zal op andere manier worden vormgegeven. Zodra op basis van een integrale benadering er nieuwe overeenkomsten worden afgesloten, komen GS terug bij PS, maar eerst moeten de lopende projecten worden afgerond en moet de effectrapportage worden afgewacht.</p>
--	--	--	--	---

**Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
2023**

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

	2023		2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie EFB	23-1	20-2				Roodgedrukte teksten zijn de laatste toevoegingen / updates op de Strategische agenda voor de commissie EFB
Algemeen						
1e begrotingswijziging 2023				Allen		2023: Cie EFB: 13 februari 2023 PS: 20 februari 2023
Jaarstukken				Allen		
Kaderbrief 2024				Allen		
Financiën, Cultuur en Erfgoed	23-1	20-2	2023			
Kostendekkendheid Milieuleges Omgevingswet				Kocken		Wordt in IPO verband besproken: hoe richten we dit in. Moet voor 1/1/2023 op orde zijn. Met commissie bespreken in Q3/ Q4 2022 afhankelijk van invoering Omgevingswet. Richting invoering omgevingswet is hier duidelijkheid over nodig. En komt er een stuk naar PS.
Nazorg stortplaatsen				Kocken		Cie EFB 17-1-2022: Gedeputeerde Pels gaat onderzoeken wat 'eeuwigdurende nazorg' betekent, hoe deze door de provincie kan worden afgehecht en op welke wijze hieraan kan worden voldaan. Rekenrentes: In februari a.s. worden de uitkomsten van het gezamenlijke onderzoek en het opstellen van scenario's verwacht en kan een besluit worden genomen. De verwachting is dat er in het tweede kwartaal van 2023 voldoende duidelijkheid is over de gevolgen van het rekenrenterapport. Op dat moment zal de ALM studie opnieuw opgestart worden. Met de uitkomsten van de ALM studie zullen de effecten op de doelvermogens zichtbaar worden en worden de scenario's opgesteld om de verhoging qua risico's en termijnen voor exploitanten alsmede de provincie afgewogen kunnen worden in GS. Op basis hiervan kunnen GS een keuze maken ten aanzien van de rekenrente en de te hanteren scenario's om de effecten te dempen.
Actualisatie Cultuurnota				Kocken		Op 13-12-2021 heeft PS de Beleidskader erfgoed en cultuur 2022 vastgesteld. Hierbij zijn 2 moties aangenomen: M237-2021: inspiratie her- en bijbestemmingen M239-2021: inbreng van de makers bij cultuurbeleid (voor de zomer 2022 worden PS geïnformeerd over de Stvz) Zie ook brief GS C-agenda EFB inz. verlenging bestuurlijk kader Cultuur en onderwijs. Bij behandeling cultuurnota in EFB van 29 november is aangegeven: Beperkte ambtelijke capaciteit gemeenten erfgoed: De risico's van de beperkte ambtelijke capaciteit bij gemeenten, zeker voor erfgoed, zijn bekend. Mw. Pels zegt toe dit mee te nemen naar de MRA en het cultuurprofiel NHN en de stand van zaken na een jaar te melden aan PS

**Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
2023**

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

						<p>Cultuureducatie: Voorgesteld wordt om eerst af te wachten wat in het regeerakkoord beschikbaar komt voor cultuureducatie. Het is jammer dat elke coalitieperiode opnieuw moet worden beoordeeld of incidenteel geld beschikbaar moet worden gesteld voor cultuureducatie omdat telkens de inzet van het Rijk moet worden afgewacht. Dat doet geen recht aan het belang van cultuureducatie. Zodra bekend is wat het nieuwe kabinet gaat doen met cultuureducatie, dan komen GS terug bij PS.</p> <p>Vouchers voor onderwijs: Het gebruik van vouchers voor het onderwijs wordt meegenomen bij de uitwerking van de derde tranche van het herstellfonds</p> <p>Stolpen: Na een jaar zal mw. Pels een terugkoppeling geven over de voortgang van het beleid voor stolpen, dan zijn de gesprekken met gemeenten gevoerd en is de waarderingskaart onder de aandacht gebracht van eigenaren</p>
Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop	23-1	20-2	2023			
Voortgang Social Return				Kocken		Zie ook brief C-agenda EFB 29-11-2021 Social Return Statushouders. Voortgang: 1e kwartaal 2020 (zie c-agenda EFB 31-8-2020) Voortgang 2021: 'Social return in één oogopslag 2021 met daarin de voortgang vanaf januari 2015 tot mei 2021 (C-agenda EFB 6-9-2021); Eerste kwartaal 2022: voortgang social return in 1 opslag Herijking social return 1 ^e kwartaal 2023
Circulaire economie en PDNH Per 1-1-2021 van M&B naar EFB	23-1	20-2	2023			
Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (Zaal)	23-1	20-2	2023			
Voortgang Pallas project				Zaal		29-11-2021 is uitstel terugbetaling lening besproken. In Q4 2022 wordt de toekomst van Pallas besproken en kan een besluit worden genomen (na het besluit van het Rijk). De speciaal gezant zal voor de commissie uitgenodigd worden. Bespreking in EFB zal naar alle waarschijnlijkheid op 5/12/2022 plaatsvinden; vooraf technische briefing
Jaarprogramma van De Kop Werkt! (wensen en bedenkingen).				Zaal		Jaarrapportage 2021 staat op C-agenda EFB 9 mei 2022 Samenwerking is per 1-1-2022 beëindigd. GS laten onderzoeken of de investeringen uit het programma hebben bijgedragen aan een toekomstbestendige regio waar het goed wonen, werken en recreëren is. (onderzoek naar economische en maatschappelijke effecten van het programma De Kop Werkt!) Bij de start van het programma is een nulmeting uitgevoerd waaraan de effecten zullen worden gemeten. Naast het meten van de economische en maatschappelijke effecten is ook de governance van het programma geëvalueerd. De

**Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
2023**

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

					<p>rapportages zullen na de zomer 2022 aan PS worden gezonden.</p> <p>De Halfjaarrapportage 2021 van het programma 'De Kop Werkt! staat op C-agenda EFB 17-1-2022</p> <p>FB 20-1-2020: programma loopt af: hr. Van der Hoek zegt toe dat het onderwerp terugkomt op de agenda van de commissie na afronding van de effectrapportage (maatschappelijke en economische effecten) en de evaluatie van het ambitiedocument en evaluatie governance.</p> <p>29/6: Zie ook brief C-agenda EFB 31/8 inz. jaarrapportage 2019 en verlengen programma. De effectrapportage (maatschappelijke en economische effecten) en de evaluatie van het ambitiedocument en evaluatie governance komen nog terug op de agenda.</p> <p>Aan de evaluatie van het ambitiedocument en evaluatie governance wordt nu gewerkt. De effectrapportage wordt circa 1 jaar uitgesteld. In 2021 worden dit allemaal te samen aan de Cie aangeboden</p> <p>2^e tranche jaarprogramma 2020 is op 18 januari in cie EFB behandeld.</p> <p>Jaarrapportage 2020 staat op c-agenda EFB 14-6-2021</p>										
Sponsoring				Zaal	<p>In 2022 vindt een evaluatie van de doelstellingen en de resultaten plaats.</p> <p>Zie ook c-agenda EFB 22-4-2021: Brief GS aan PS inz. verruimde uitgangspunten evenementensponsoring 2021-2022</p> <p>In oktober 2019 zijn de uitgangspunten in de commissie besproken en in november 2019 heeft GS het definitieve sponsorbeleid 2020-2023 vastgesteld. PS zullen jaarlijks een voortgangsrapportage ontvangen over de duurzaamheidsmaatregelen die de gesponsorde evenementen invoeren.</p> <p>18 Januari 2021 is de Voortgangsbrief dierenwelzijn gesponsorde evenementen 2020 op B-agenda EFB.</p>										
Datacenterstrategie				Zaal	<p>Definitieve versie in EFB van 17-1-2022 en PS van 31-1-2022</p> <p>Na een jaar zal de strategie geëvalueerd worden (februari 2023)</p> <p>BOT overleg heeft plaatsgevonden op 10 mei 2021</p> <p>Eerste contouren 6 september 2021 in cie EFB</p> <p>Voordracht Datacenterstrategie op 17/1/2022 in EFB behandeld en op 31/1/2022 geamendeerd vastgesteld in PS (A1-2022/tegengaan lichtoverlast)</p> <p>Aangenomen moties:</p> <p>M9-2022 Hyperscales</p> <p>M10-2022 Zorgen om hyperscales</p> <p>M13-2022 Restwarmte</p>										
MRA termijnagenda					<table> <tr> <td>Staf CDK</td> <td>z.s.m. (liefst nog voor de Kerst)</td> </tr> <tr> <td>GS</td> <td>24 januari</td> </tr> <tr> <td>Commissie EFB</td> <td>20 februari 2023</td> </tr> <tr> <td>(PS plenair)</td> <td>6 maart 2023</td> </tr> <tr> <td>Algemene Vergadering MRA:</td> <td>24 maart 2023</td> </tr> </table>	Staf CDK	z.s.m. (liefst nog voor de Kerst)	GS	24 januari	Commissie EFB	20 februari 2023	(PS plenair)	6 maart 2023	Algemene Vergadering MRA:	24 maart 2023
Staf CDK	z.s.m. (liefst nog voor de Kerst)														
GS	24 januari														
Commissie EFB	20 februari 2023														
(PS plenair)	6 maart 2023														
Algemene Vergadering MRA:	24 maart 2023														
Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale	23-1	20-2	2023												

**Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
2023**

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

betrekkingen, Public Affairs, Communicatie Concerncontrol, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken (CdK)						
1e begrotingswijziging Randstedelijke Rekenkamer voor zienswijze 2023				CdK/PS		Februari 2023
Begroting Randstedelijke Rekenkamer 2022				CdK/PS		April 2022
Statenvoordracht – Wensen en bedenkingen bij subsidievaststelling fractiebijdragen n.a.v. Rapport van bevindingen 2020–2021				CdK		EFB 17 januari 2021 en PS 31–1–2022
MRA versterkte samenwerking				CdK		Samenwerkingsvoorstellen tussen GS en PS hebben besproken in EFB 14–2–2022 en motie 52–2021 (governance MRA) afgedaan. Samenwerkingsafspraken zijn op 15/11/2021 in PS vastgesteld.
MRA AV vergadering (Olthoff)	23–1	20–2	2023			
Agenda's AV en Raadtafel MRA						
IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (Stigter)						
Kaderbrief 2023/IPO begroting 2023				Stigter		Kaderbrief 2023 van het IPO 9mei 2022 Begroting IPO 2023: oktober 2022
Datastrategie				Stigter		In 2022 (sept) zal er een voortgangsrapportage komen en in 2023 een evaluatie en een geactualiseerde datastrategie. 31–8–2020: technische briefing datastrategie. Voortgangsrapportage heeft op de B-agenda van EFB 30 november gestaan. Geactualiseerde datastrategie 14 juni in cie behandeld en op 28/6 door PS vastgesteld.

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 19 december 2022

Onderwerp: Wijziging reglement van orde PS en Statencommissies 2015

Kenmerk:

Bijlagen:

- Ontwerpbesluit

1. Inleiding

Gedurende de afgelopen Statenperiode hebben er op verschillende momenten wijzigingen plaatsgevonden in het gebruik van specifieke onderdelen van het Reglement van Orde van de Provinciale Staten van Noord-Holland. Om een goede basis neer te zetten voor de nieuwe Statenperiode is het wenselijk het Reglement van Orde integraal te actualiseren. De laatste actualisatie heeft in de vorige Statenperiode plaatsgevonden en is ingegaan per 6 september 2018.¹

Het presidium heeft op 27 juni 2022 ingestemd met een proces om te komen tot een technische actualisatie van het Reglement van orde. Dit proces is afgerond en de door te voeren wijzigingen worden toegelicht in deze voordracht en zijn opgenomen in het ontwerpbesluit. Deze wijzigingen in het reglement kunnen ingaan vanaf 29 maart 2023, de dag van de installatievergadering van de Statenperiode 2023-2027.

Daarnaast gaan de regels rond geheimhouding veranderen in de provinciewet op basis van de Wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur. De wet is aangenomen in de Tweede en Eerste Kamer, maar moet nog in werking treden. Om voorbereid te zijn op deze wijziging worden voorstellen gedaan om het reglement van orde hierop aan te passen. Deze wijzigingen in het reglement kunnen ingaan vanaf de dag dat de Wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur in werking treedt.²

¹ Het nu vigerende Reglement van Orde is te vinden via: [Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten en Statencommissies van Noord-Holland 2015 \(overheid.nl\)](#)

² [Wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur – gepubliceerd op 10-11-2022](#)

2. Doelstellingen

Het doel van deze wijziging is het Reglement van Orde geactualiseerd en kloppend met de gehanteerde praktijk te brengen, enkele deadlines voor instrumenten gelijk te trekken en daarmee een hanteerbaar reglement voor de nieuwe Statenperiode 2023-2027 te hebben en daarnaast om voorbereid te zijn op de noodzakelijke wijzigingen op basis van de Wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur zodra deze inwerking is getreden.

3. Voorgestelde wijzigingen voor actualisering van het RvO

A

In artikel 1 wordt onder vervanging van de punt aan het eind van onderdeel j door een komma een onderdeel k toegevoegd, luidende:

k. nota van wijziging: een voorstel tot wijziging van een voor een vergadering van Provinciale Staten geagendeerde voordracht en ontwerpbesluit.

Toelichting

Artikel 1 geeft een definitiebeschrijving van relevante termen in het Reglement van orde.

Voorgesteld wordt onder G om een nota van wijziging toe te voegen als artikel 43a.

De aanvulling onder A geeft een definitie van de term 'Nota van wijziging'.

B

In artikel 6, negende lid, onderdeel a wordt 'artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur' vervangen door: artikel 5.1 van de Wet open overheid.

Toelichting

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid inwerking getreden ter vervanging van de Wet openbaarheid van bestuur. Met deze wijziging wordt in het RvO verwezen naar de huidige wet en daarbij behorende relevante artikel uit deze wet.

C

In artikel 9, achtste lid, onderdeel a wordt 'artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur' vervangen door: artikel 5.1 van de Wet open overheid.

Toelichting

Zie de toelichting bij B.

D

Artikel 10, eerste lid, komt te luiden:

1. Voor de toelating van nieuwe leden stelt de voorzitter een commissie in, waarin hij drie leden van Provinciale Staten benoemt, die de geloofsbrieven en de daarop betrekking hebbende stukken van de te benoemen leden en de processen-verbaal van de stembureaus onderzoekt.

Toelichting

Dit artikel is aangepast naar de huidige praktijk. De voorzitter van de Staten wijst de leden aan voor het onderzoek geloofsbriefven. In het huidige artikel 10 lid 1 stellen Provinciale Staten een commissie in. Zeker bij tussentijdse vacatures is hier geen gelegenheid voor. De voorgestelde wijziging kan ook conform de provinciewet en is in bijvoorbeeld Zuid-Holland op deze wijze opgenomen in het RvO.

E

Aan artikel 22 wordt een vijfde lid toegevoegd, luidende:

5. De indiener van een initiatiefvoorstel of discussienota krijgt de gelegenheid dit voorstel ter vergadering toe te lichten buiten de normale spreektijd.

Toelichting

Deze aanvulling is toegevoegd vanwege de heersende praktijk dat aan een indiener van een initiatiefvoorstel in de commissie- en Statenvergadering en aan een indiener van een discussienota in de commissievergadering spreektijd ter toelichting wordt toegestaan buiten de normale spreektijd op basis van de vastgestelde spreektijdregeling om.

F

Artikel 33, zesde lid, vervalt.

Toelichting

Het zesde lid van artikel 33 ging over het bijhouden van aangehouden moties en dat deze na zes maanden alleen inhoudelijk gemotiveerd door het presidium door Provinciale Staten afgevoerd kunnen worden. Aangehouden moties hebben echter geen juridische status en in de Statenperiode 2015-2019 heeft het presidium er al voor gekozen niet meer bij te houden welke moties zijn aangehouden en de verantwoordelijkheid om terug te komen op een eventuele aangehouden motie te laten bij de indiener van de motie.

G

Na artikel 43 wordt een artikel 43a ingevoegd, luidende:

Artikel 43a Nota van wijziging

Gedeputeerde Staten kunnen een nota van wijziging indienen.

Toelichting

De provincie Noord-Holland kent de nota van wijziging nog niet. In de praktijk blijkt het regelmatig nodig om technische onvolkomenheden in een reeds door GS vastgestelde voordracht met ontwerpbesluit op te lossen voor besluitvorming door Provinciale Staten plaatsvindt. Tot heden gebeurt dat met een brief van GS aan PS met het verzoek de inhoud van de brief onderdeel te laten zijn van het te nemen besluit. Een juridisch correcte manier is door te werken met een Nota van wijziging.

Een nota van wijziging bevat één of meer wijzigingen van een voorstel van Gedeputeerde Staten dat nog niet is aangenomen door Provinciale Staten. Behalve de wijzigingen staat in de nota ook de reden waarom die wijzigingen zijn aangebracht. Een nota van wijzigingen kan door GS ook

ingebracht worden naar aanleiding van de behandeling in de Statencommissie, voorafgaand aan de besluitvorming in Provinciale Staten.

H

In artikel 46, tweede lid, wordt '13.00' vervangen door: 12.00.

Toelichting

Met deze wijziging komt de deadline voor alle instrumenten voor de Statenvergadering op een gelijk tijdstip te liggen. Het indienen van Mondelinge vragen voor het vragenuur was tot nu de een uitzondering waarbij de deadline een uur later lag (op 13.00 uur). Deze wijziging zorgt voor uniformiteit en duidelijkheid in de deadlines.

I

Artikel 47 wordt als volgt gewijzigd:

- a. In het eerste lid wordt 'tenminste twee werkdagen voor de aanvang van de vergadering' vervangen door: de vrijdag voorafgaand aan de vergadering, vóór 12.00 uur;
- b. Het zesde lid komt te luiden:
 6. Artikel 22 is van overeenkomstige toepassing.
- c. Het zevende lid vervalt.

Toelichting

Artikel 47 gaat over het fractiedebat.

Onderdeel a.:

Met de voorgestelde wijziging van lid a. wordt dit in gelijke bewoordingen en met een gelijke deadline opgenomen als artikel 48.

Onderdeel b.:

Hiermee wordt verwezen naar de spreektermijnen tijdens een debat en dat deze ook gelden bij een fractiedebat.

Onderdeel c.:

Door de verwijzing naar artikel 22 kan lid 7 van dit artikel vervallen.

J

Artikel 48 wordt als volgt gewijzigd:

- a. Het negende lid komt te luiden:
 9. Artikel 22 is van overeenkomstige toepassing.
- b. Het tiende en elfde lid vervallen.

Toelichting

Artikel 48 gaat over de Actualiteit.

Onderdeel a.:

Hiermee wordt verwezen naar de spreektermijnen tijdens een debat en dat deze ook gelden bij een Actualiteit.

Onderdeel b.:

Door de verwijzing naar artikel 22 kunnen lid 10 en 11 van dit artikel vervallen.

K

In artikel 52, eerste lid, wordt 'artikel 12, derde lid' vervangen door: artikel 13, derde lid.

Toelichting

Hier wordt een onjuistheid gecorrigeerd. In artikel 52 dient verwezen te worden naar artikel 13, derde lid van dit RvO.

L

In artikel 53, tweede lid, wordt 'artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur' vervangen door: artikel 5.1 van de Wet open overheid.

Toelichting

Zie de toelichting bij B.

M

Artikel 61, derde lid, komt te luiden:

3. Iedere fractievoorzitter kan voor een Statencommissie twee personen als duocommissielid voordragen die bij de vorige Statenverkiezingen wel verkiesbaar waren voor diezelfde fractie, maar niet in Provinciale Staten zijn gekozen. Voor het overige bestaan commissies uit Statenleden.

Toelichting

In de Statenperiode 2019-2023 is het bij wijze van proef toegestaan door het presidium om per fractie maximaal twee duo-commissieleden voor te dragen. Met de wijziging van dit artikel wordt dit geformaliseerd. Deze wijziging is mede op basis van de evaluatie van de proef door het presidium opgenomen.

N

Artikel 63 wordt als volgt gewijzigd:

a. Het vierde lid komt te luiden:

4. Een commissielid kan te allen tijde ontslag nemen. De fractievoorzitter doet daarvan schriftelijk mededeling aan de voorzitter van Provinciale Staten.

b. Het vijfde lid komt te luiden:

5. De commissievoorzitter en hun plaatsvervangers kunnen te allen tijde ontslag nemen. Daarvan wordt schriftelijk mededeling gedaan de voorzitter van Provinciale Staten. Het ontslag gaat in zodra een opvolger is benoemd.

Toelichting

Hiermee wordt onderscheid gemaakt in het ontslag van een commissielid en een (plv.) commissievoorzitter. Een commissielid hoeft niet per definitie vervangen te worden en het ontslag kan zodoende per direct ingaan. Een commissievoorzitter of plaatsvervangend voorzitter dient wel vervangen te worden en daarom dient het ontslag pas in te gaan als in opvolging is voorzien.

O

Na artikel 68 wordt een artikel 68a ingevoegd, luidende:

Artikel 68a Onderwerpen op commissieagenda

Een onderwerp wordt op in de commissie geagendeerd, indien:

- a. Gedeputeerde Staten of het Presidium een voorstel ter bespreking indienen;
- b. Gedeputeerde Staten of Presidium een voorstel ter vaststelling door PS indienen;
- c. Een commissielid een discussienota indient, of
- d. Een commissielid een ter kennisneming aangeboden stuk wenst te bespreken.

Toelichting

Artikel 68a is een nieuw artikel waarmee wordt aangegeven op welke wijze onderwerpen op de commissieagenda geagendeerd kunnen worden. Dit is de huidige praktijk maar niet eerder opgenomen in het Reglement van orde. Hiermee wordt ook de status van de discussienota verankerd in het RvO.

4. Wijzigingen naar aanleiding van de Wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur**A**

Artikel 13 wordt als volgt gewijzigd:

- a. In het derde lid wordt 'artikel 25, tweede lid, van de Provinciewet' vervangen door: artikel 85 Provinciewet.
- b. In het vierde lid wordt 'artikel 25, tweede lid, van de Provinciewet' vervangen door: artikel 85 Provinciewet.

Toelichting

Noodzakelijke wijzigingen om te verwijzen naar de juiste artikelen in de gewijzigde Provinciewet.

B

Aan artikel 52 wordt een derde lid toegevoegd, luidende:

3. Nadat Provinciale Staten de geheimhouding hebben opgeheven, nemen zij een besluit over het openbaar maken van de notulen van de besloten vergadering die op het desbetreffende onderwerp betrekking hebben. Als het gaat om geheimhouding die is opgelegd door GS, kunnen GS om advies worden gevraagd.

Toelichting

Dit is een aanvulling op artikel 52 aangaande de notulen van besloten vergaderingen en de wijze en het moment waarop deze door PS openbaar gemaakt worden.

C

Artikel 53 vervalt.

Toelichting

Met de inwerkingtreding van deze wet kunnen lid 1 en lid 2 van dit artikel vervallen, lid 3 is met de wijziging opgenomen bij artikel 52. Daarmee kan het volledige artikel 53 vervallen.

D

Artikel 68 wordt als volgt gewijzigd:

b. In het derde lid wordt 'artikel 91, tweede lid, van de Provinciewet' vervangen door: artikel 85 Provinciewet;

In het vierde lid wordt 'artikel 91, tweede lid, van de Provinciewet' vervangen door: artikel 85 Provinciewet.

Toelichting

Zie de toelichting onder A.

5. Proces en procedure

De wijzigingen van het Reglement van Orde ter actualisatie gaan in vanaf het moment dat de eerste vergadering van Provinciale Staten 2023-2027 plaatsvindt, te weten op woensdag 29 maart.

De wijzigingen van het Reglement van Orde naar aanleiding van de wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur gaan in nadat deze wet per Koninklijk besluit in werking is getreden.

6. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Presidium,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

dhr. E. Krijgsman, griffier

Ontwerpbesluit

Nr.

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van het presidium van 19 december 2022

gelet op Overwegende dat het wenselijk is om het Reglement van Orde op onderdelen te actualiseren;

Overwegende dat het wenselijk is om het Reglement van Orde naar aanleiding van de Wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur te wijzigen;

Gelet op artikel 16 Provinciewet,;

besluiten:**ARTIKEL I**

Het Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten en Statencommissies van Noord-Holland 2015 wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 1 wordt onder vervanging van de punt aan het eind van onderdeel j door een komma een onderdeel k toegevoegd, luidende:

k. nota van wijziging: een voorstel tot wijziging van een voor een vergadering van Provinciale Staten geagendeerde voordracht en ontwerpbesluit.

B

In artikel 6, negende lid, onderdeel a wordt 'artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur' vervangen door: artikel 5.1 van de Wet open overheid.

C

In artikel 9, achtste lid, onderdeel a wordt 'artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur' vervangen door: artikel 5.1 van de Wet open overheid.

D

Artikel 10, eerste lid, komt te luiden:

2. Voor de toelating van nieuwe leden stelt de voorzitter een commissie in, waarin hij drie leden van Provinciale Staten benoemt, die de geloofsbrieven en de daarop betrekking hebbende stukken van de te benoemen leden en de processen-verbaal van de stembureaus onderzoekt.

E

Aan artikel 22 wordt een vijfde lid toegevoegd, luidende:

5. De indiener van een initiatiefvoorstel of discussienota krijgt de gelegenheid dit voorstel ter vergadering toe te lichten buiten de normale spreektijd.

F

Artikel 33, zesde lid, vervalt.

G

Na artikel 43 wordt een artikel 43a ingevoegd, luidende:

Artikel 43a Nota van wijziging

Gedeputeerde Staten kunnen een nota van wijziging indienen.

H

In artikel 46, tweede lid, wordt '13.00' vervangen door: 12.00.

I

Artikel 47 wordt als volgt gewijzigd:

- d. In het eerste lid wordt 'tenminste twee werkdagen voor de aanvang van de vergadering' vervangen door: de vrijdag voorafgaand aan de vergadering, vóór 12.00 uur;
- e. Het zesde lid komt te luiden:
 6. Artikel 22 is van overeenkomstige toepassing.
- f. Het zevende lid vervalt.

J

Artikel 48 wordt als volgt gewijzigd:

- c. Het negende lid komt te luiden:
 9. Artikel 22 is van overeenkomstige toepassing.
- d. Het tiende en elfde lid vervallen.

K

In artikel 52, eerste lid, wordt 'artikel 12, derde lid' vervangen door: artikel 13, derde lid.

L

In artikel 53, tweede lid, wordt 'artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur' vervangen door: artikel 5.1 van de Wet open overheid.

M

Artikel 61, derde lid, komt te luiden:

3. Iedere fractievoorzitter kan voor een Statencommissie twee personen als duocommissielid voordragen die bij de vorige Statenverkiezingen wel verkiesbaar waren voor diezelfde fractie, maar niet in Provinciale Staten zijn gekozen. Voor het overige bestaan commissies uit Statenleden.

N

Artikel 63 wordt als volgt gewijzigd:

c. Het vierde lid komt te luiden:

4. Een commissielid kan te allen tijde ontslag nemen. De fractievoorzitter doet daarvan schriftelijk mededeling aan de voorzitter van Provinciale Staten.

b. Het vijfde lid komt te luiden:

5. De commissievoorzitter en hun plaatsvervangers kunnen te allen tijde ontslag nemen. Daarvan wordt schriftelijk mededeling gedaan de voorzitter van Provinciale Staten. Het ontslag gaat in zodra een opvolger is benoemd.

O

Na artikel 68 wordt een artikel 68a ingevoegd, luidende:

Artikel 68a Onderwerpen op commissieagenda

Een onderwerp wordt op in de commissie geagendeerd, indien:

- e. Gedeputeerde Staten of het Presidium een voorstel ter bespreking indienen;
- f. Gedeputeerde Staten of Presidium een voorstel ter vaststelling door PS indienen;
- g. Een commissielid een discussienota indient, of
- h. Een commissielid een ter kennisneming aangeboden stuk wenst te bespreken.

ARTIKEL II

Het Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten en Statencommissies van Noord-Holland 2015 wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 13 wordt als volgt gewijzigd:

- d. In het derde lid wordt 'artikel 25, tweede lid, van de Provinciewet' vervangen door: artikel 85 Provinciewet.
- e. In het vierde lid wordt 'artikel 25, tweede lid, van de Provinciewet' vervangen door: artikel 85 Provinciewet.

B

Aan artikel 52 wordt een derde lid toegevoegd, luidende:

3. Nadat Provinciale Staten de geheimhouding hebben opgeheven, nemen zij een besluit over het openbaar maken van de notulen van de besloten vergadering die op het desbetreffende onderwerp betrekking hebben. Als het gaat om geheimhouding die is opgelegd door GS, kunnen GS om advies worden gevraagd.

C

Artikel 53 vervalt.

D

Artikel 68 wordt als volgt gewijzigd:

f. In het derde lid wordt 'artikel 91, tweede lid, van de Provinciewet' vervangen door: artikel 85 Provinciewet;

In het vierde lid wordt 'artikel 91, tweede lid, van de Provinciewet' vervangen door: artikel 85 Provinciewet.

ARTIKEL III

Het besluit opgenomen in ARTIKEL I treedt in werking met ingang van 29 maart 2023.

ARTIKEL IV

Het besluit opgenomen in ARTIKEL II treedt in werking met ingang van de dag dat de Wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur in werking treedt.

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

statengriffier,

Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten en Statencommissies van Noord-Holland 2015

Geldend van 06-09-2018 t/m heden

Intitulé

Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten en Statencommissies van Noord-Holland 2015

Provinciale Staten van Noord-Holland,

Besluiten vast te stellen:

Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten en Statencommissies van Noord-Holland 2015

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen Provinciale Staten

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

In dit reglement wordt verstaan onder:

- a. voorzitter: de voorzitter van Provinciale Staten of diens vervanger;
- b. amendement: voorstel tot wijziging van een ontwerpbeslissing, door de voorzitter naar de vorm geschikt bevonden om daarin direct te worden opgenomen;
- c. subamendement: voorstel tot wijziging van een aanhangig amendement, door de voorzitter naar de vorm geschikt bevonden om direct daarin te worden opgenomen;
- d. motie: korte en gemotiveerde verklaring over een onderwerp waardoor een oordeel, wens of verzoek wordt uitgesproken;
- e. voorstel van orde: voorstel betreffende de orde van de vergadering;
- f. initiatiefvoorstel: een voorstel voor Provinciale Staten, gedaan door een lid van Provinciale Staten;
- g. interpellatie: het stellen van vragen in de vergadering van Provinciale Staten als bedoeld in artikel 151, tweede lid, van de Provinciewet;
- h. interruptie: een korte opmerking of vraag zonder inleiding;
- i. fractiedebat: een debat tussen fracties of Statenleden onderling;
- j. actualiteit: een onderwerp, geagendeerd op verzoek van één of meerdere leden, met een spoedeisend karakter.

Artikel 2 Elektronisch aanbieden/ publicatie

Waar in dit reglement sprake is van het verzenden dan wel ter kennis brengen van stukken aan de leden van Provinciale Staten of aan de leden van een Statencommissie, kan worden volstaan met elektronisch aanbieden van bedoelde stukken, tenzij het geheime karakter van de stukken zich daartegen verzet.

Artikel 3 De voorzitter

1. De voorzitter is belast met:
 - a. het leiden van de vergadering;
 - b. het handhaven van de orde;
 - c. het doen naleven van het reglement van orde;
 - d. hetgeen de Provinciewet of dit reglement hem verder opdraagt.
2. Provinciale Staten benoemen bij de aanvang van de zittingsperiode één of meer vicevoorzitters en stellen de volgorde voor waarnemen vast.
3. De functie van vicevoorzitter is niet verenigbaar met die van commissievoorzitter.

Artikel 4 De griffier

1. De griffier is in elke vergadering van Provinciale Staten aanwezig.
2. Bij verhindering of afwezigheid wordt de griffier vervangen door een door Provinciale Staten daartoe aangewezen Staten- en commissie-adviseur.
3. De griffier kan, indien hij daartoe door de voorzitter wordt uitgenodigd, bij de vergaderingen van Provinciale Staten aan de beraadslagingen deelnemen.

Artikel 5 De secretaris

Provinciale Staten kunnen Gedeputeerde Staten verzoeken de secretaris in de vergadering aanwezig te laten zijn en deel te laten nemen aan de beraadslagingen, als bedoeld in dit reglement.

Artikel 6 Het Presidium

1. Er is een presidium dat belast is met de in dit reglement of anderszins door Provinciale Staten opgedragen werkzaamheden.
2. Het presidium heeft in ieder geval de volgende taken:
 - a. het voorbereiden van de Statenagenda;
 - b. het uitoefenen van het bestuur van Provinciale Staten;
 - c. het opstellen van de raming voor de uitgaven van Provinciale Staten;
 - d. het beheren van de geldelijke middelen van Provinciale Staten;
 - e. het adviseren aan Provinciale Staten over de inschakeling van een of meer externe deskundigen;
 - f. het doen van voorstellen tot wijziging van het reglement van orde, de griffiers-instructie, provinciale verordeningen en overige procedurele en organisatorische aangelegenheden;
 - g. het toewijzen van kamers aan de fracties.
3. Het presidium bestaat uit de voorzitter van Provinciale Staten, de vicevoorzitter van Provinciale Staten en de fractievoorzitters die zich bij een fractie met twee of meer leden kunnen laten vervangen door een fractievertegenwoordiger.
4. De voorzitter van Provinciale Staten is voorzitter en de vicevoorzitter van Provinciale Staten is vicevoorzitter van het presidium.
5. De voorzitter roept het presidium bijeen.

6. Het presidium komt tevens bijeen indien tenminste drie leden van het presidium daartoe een verzoek bij de voorzitter hebben ingediend.
7. Beraadslaging vindt alleen plaats als tenminste de helft van het aantal zetels in Provinciale Staten vertegenwoordigd is en in aanwezigheid van de voorzitter dan wel de vicevoorzitter.
8. Tussen het presidium en de agendacommissie als bedoeld in artikel 9 heeft afhankelijk van de behoefte periodiek overleg plaats. Beide gremia sturen elkaar hun besluitenlijsten toe.
9. De vergaderingen van het presidium zijn openbaar, tenzij:
 - a. artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur van toepassing is, of;
 - b. het presidium al dan niet op voorstel van de voorzitter anders beslist bij meerderheid van stemmen.
10. Het presidium wordt ambtelijk ondersteund door een Staten- en commissieadviseur.
11. De griffier is in elke vergadering van het presidium aanwezig en dient het presidium van advies.
12. De vergaderingen van het presidium worden voorbereid door de voorzitter en de vicevoorzitter van Provinciale Staten en de commissie- en Statenadviseur die belast is met de ambtelijke ondersteuning van het presidium en de griffier.

Artikel 7 De stemming in het presidium

1. Een besluit in het presidium wordt genomen bij meerderheid van stemmen.
2. Elke fractie heft in het presidium zoveel stemmen als de fractie zetels heeft in Provinciale Staten.
3. Bij het staken van stemmen beslist de voorzitter dan wel de vicevoorzitter.
4. Per reguliere Statenvergadering brengt het presidium een lijst met ingekomen stukken en de wijze van afdoening ter kennis van Provinciale Staten.

Artikel 8 Aanwezigheid gedeputeerden

1. Het presidium kan gedeputeerden uitnodigen om deel te nemen aan de beraadslagingen.
2. Gedeputeerden die willen deelnemen aan beraadslagingen richten zich met een verzoek daartoe tot de voorzitter.
3. De voorzitter stelt het presidium in kennis van zijn beslissing op het verzoek.

Artikel 9 De agendacommissie

1. Er is een agendacommissie die zorgdraagt voor een efficiënte en onderling uniforme werkwijze van de Statencommissies.
2. De agendacommissie kan voorstellen doen over:
 - a. de vergaderorde;
 - b. spreektijden;
 - c. de agendering van onderwerpen;
 - d. insprekers;
 - e. werkbezoeken;
 - f. trainingen van commissievoorzitters;
 - g. het aanwijzen van een leidende commissie als onderwerpen meer Statencommissies aangaan;
 - h. het opstellen van kwaliteitscriteria voor stukken die bestemd zijn voor de Statencommissies;

- i. het terugsturen van voorstellen die niet voldoen aan de kwaliteitscriteria bedoeld onder h;
 - j. wijzigingen van dit reglement.
3. De agendacommissie bestaat uit de vicevoorzitters van Provinciale Staten en de voorzitters van de Statencommissies.
4. De vicevoorzitter van Provinciale Staten treedt op als voorzitter.
5. De voorzitter van een Statencommissie kan zich bij verhindering laten vervangen door de vicevoorzitter van de Statencommissie.
6. Een besluit wordt genomen bij meerderheid van stemmen.
7. Bij het staken van stemmen beslist de voorzitter van de agendacommissie.
8. De vergaderingen van de agendacommissie zijn openbaar, tenzij:
 - a. artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur van toepassing is, of;
 - b. de agendacommissie al dan niet op voorstel van de voorzitter dan wel de vicevoorzitter anders beslist bij meerderheid van stemmen.
9. De agendacommissie wordt ambtelijk ondersteund door een Staten- en commissieadviseur.
10. De griffier en de Staten- en commissieadviseurs zijn bij de vergaderingen van de agendacommissie aanwezig als adviseur.

Hoofdstuk 2 Toelating van nieuwe leden en fracties

Artikel 10 Onderzoek geloofsbrieven en beëdiging

1. Voor de toelating van nieuwe leden stellen Provinciale Staten een commissie in, bestaande uit drie leden van Provinciale Staten, die de geloofsbrieven, de daarop betrekking hebbende stukken van de te benoemen leden en de processen-verbaal van de stembureaus onderzoekt.
2. De commissie brengt na haar onderzoek verslag uit aan Provinciale Staten en doet daarbij een voorstel. Een minderheidsstandpunt wordt gemeld in de notulen.
3. Na de periodieke verkiezing van de Statenleden roept de voorzitter de toegelaten leden op om in de eerste vergadering van Provinciale Staten in nieuwe samenstelling, als bedoeld in artikel 18 van de Provinciewet, de voorgeschreven eed of verklaring en belofte af te leggen.
4. In geval van een tussentijdse vacaturevervulling legt het aspirant Statenlid in de vergadering van Provinciale Staten waarin over diens toelating wordt, beslist de voorgeschreven eed of verklaring en belofte af.

Artikel 11 Fracties

1. De leden van Provinciale Staten, die door het centraal stembureau op dezelfde kandidatenlijst verkozen zijn verklaard, worden bij de aanvang van de zitting als één fractie beschouwd. Is onder een lijstnummer slechts één lid verkozen, dan wordt dit lid als een afzonderlijke fractie beschouwd.
2. Indien boven de kandidatenlijst een aanduiding was geplaatst, voert de fractie in Provinciale Staten deze aanduiding als naam. Indien geen aanduiding boven de kandidatenlijst was geplaatst, deelt de fractie in de eerste vergadering van Provinciale Staten in nieuwe samenstelling aan de voorzitter mee welke naam deze fractie in Provinciale Staten wil voeren.
3. De namen van degenen die als voorzitter van de fractie en als diens plaatsvervanger optreden worden zo spoedig mogelijk doorgegeven aan de voorzitter.
4. De fractie doet zo spoedig mogelijk schriftelijk mededeling aan de voorzitter van:

- a. een voorgenomen optreden van één of meer leden van een fractie als zelfstandige fractie;
 - b. een voorgenomen optreden van twee of meer fracties als één fractie;
 - c. de voorgenomen aansluiting van één of meer leden van een fractie bij een andere fractie.
5. Met ingang van de eerstvolgende vergadering van Provinciale Staten ná de schriftelijke mededeling wordt uitgegaan van de gewijzigde situatie.

Hoofdstuk 3 Vergaderingen Provinciale Staten

Paragraaf 1 Algemeen

Artikel 12 Vergaderfrequentie

1. Provinciale Staten stellen jaarlijks, doch uiterlijk in juli, op voorstel van het presidium hun vergaderschema vast.
2. De voorzitter kan een andere dag en aanvangsuur bepalen of een andere vergaderplaats aanwijzen. De voorzitter voert hierover, tenzij er sprake is van een spoedeisende situatie, overleg in het presidium.

Artikel 13 Oproep en verspreiding vergaderstukken

1. De voorzitter zendt de leden van Provinciale Staten tenminste twee weekenden voor de vergadering een oproep toe onder vermelding van dag, tijdstip en plaats van de vergadering, tenzij deze termijn wegens spoedeisendheid niet gehaald kan worden.
2. Met de oproep ontvangen de leden de voorlopige agenda en de daarbij behorende stukken. De agenda vermeldt de datum, aanvangstijd en plaats van de vergadering.
3. Stukken als bedoeld in artikel 25, tweede lid, van de Provinciewet, worden verzonden in een gesloten envelop, voorzien van het predicaat 'geheim'. Deze gesloten envelop wordt in een envelop gestoken die voorzien is van de naam van de geadresseerde.
4. Indien op stukken geheimhouding rust op grond van artikel 25, tweede lid, van de Provinciewet en Gedeputeerde Staten daarom expliciet en gemotiveerd hebben verzocht, blijven de stukken in afwijking van het tweede lid onder de griffier die desgevraagd uitsluitend inzage verleent aan de leden van Provinciale Staten.
5. Met uitzondering van de stukken bedoeld in het derde en vierde lid, worden stukken op het provinciehuis ter inzage gelegd en op de provinciale website gepubliceerd.
6. Een gewijzigde voorlopige agenda dan wel aanvullende documenten en voorstellen worden zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk twee werkdagen voor aanvang van de vergadering aan de leden van Provinciale Staten gezonden, op de provinciale website gepubliceerd en op het provinciehuis ter inzage gelegd. De reden van die nazending wordt daarbij aangegeven.

Artikel 14 Agenda

1. Voordat de oproep wordt verzonden, stelt het presidium de voorlopige agenda van de vergadering vast.
2. Bij aanvang van de vergadering stellen Provinciale Staten de agenda vast, waarbij onderwerpen aan de agenda kunnen worden toegevoegd of afgevoerd en de volgorde van de agendapunten kan wijzigen.
3. Na het vaststellen van de agenda worden actualiteiten behandeld en de volgorde na behandeling van de reguliere onderwerpen is als volgt: vragenuur, interpellaties, fractiedebatten en de behandeling van moties over niet op de agenda opgenomen onderwerpen.
4. Provinciale Staten kunnen een onderwerp dat zij nog niet geschikt achten voor openbare beraadslaging neerleggen bij een Statencommissie ter verdere voorbereiding.

5. Provinciale Staten kunnen nadere inlichtingen of advies aan Gedeputeerde Staten vragen over een onderwerp dat zij nog niet geschikt achten voor openbare beraadslaging.

Paragraaf 2 Orde der vergadering

Artikel 15 Presentielijst

Bij binnenkomst in de vergaderzaal tekent ieder lid van Provinciale Staten onmiddellijk de presentielijst.

Artikel 16 Zitplaatsen

1. De voorzitter, de leden van Provinciale Staten en de griffier hebben een vaste zitplaats.
2. Het presidium kan de indeling van de zitplaatsen herzien.
3. De voorzitter draagt zorg voor een zitplaats voor de gedeputeerden, secretaris en overige personen, die voor de vergadering zijn uitgenodigd.

Artikel 17 Opening vergadering; quorum

Wanneer een kwartier na het vastgestelde aanvangstijdstip niet het door de wet vereiste aantal leden aanwezig is, bepaalt de voorzitter, na voorlezing van de namen der afwezige leden, dag en uur van de volgende vergadering, met inachtneming van artikel 20 van de Provinciewet.

Artikel 18 Primus bij hoofdelijke stemming

Alvorens de aangekondigde onderwerpen aan de orde te stellen deelt de voorzitter mede bij welk lid van Provinciale Staten de hoofdelijke stemming zal beginnen. Daartoe wordt bij loting een volgnummer van de presentielijst aangewezen.

Artikel 19 Notulen

1. de notulen worden opgesteld onder de zorg van de griffier.
2. De notulen houden in:
 - a. de namen van de voorzitter, de griffier en de ter vergadering aanwezige leden, alsmede van de leden die afwezig waren en overige personen die het woord gevoerd hebben;
 - b. een vermelding van de zaken die aan de orde zijn geweest;
 - c. een zo getrouw mogelijke weergave van het ter vergadering gesprokene met vermelding van de namen van de aanwezigen die het woord voerden;
 - d. een overzicht van het verloop van elke stemming, met vermelding bij hoofdelijke stemming van de namen van de leden die voor of tegen stemden, onder aantekening van de namen van de leden die zich overeenkomstig de Provinciewet van stemming hebben onthouden;
 - e. de tekst van de ter vergadering ingediende initiatiefvoorstellen, voorstellen van orde, moties en (sub)amendementen;
 - f. bij het desbetreffende agendapunt de naam en de hoedanigheid van die personen aan wie het op grond van artikel 27 door Provinciale Staten is toegestaan deel te nemen aan de beraadslagingen.
3. De concept-notulen van de voorgaande vergadering worden aan de leden van Provinciale Staten toegezonden, zo mogelijk gelijktijdig met de oproep. De concept-notulen worden gelijktijdig toegezonden aan de overige personen die het woord hebben gevoerd.
4. Bij het begin van de vergadering worden de notulen van de vorige vergadering zo mogelijk vastgesteld.

5. De leden, de voorzitter en, naar aanleiding van en met betrekking tot hun deelname aan de beraadslaging, leden van het college van Gedeputeerde Staten, de griffier en de secretaris kunnen een voorstel tot wijziging aan Provinciale Staten doen, indien de notulen onjuistheden bevatten of niet duidelijk weergeven hetgeen gezegd of besloten is.
6. De vastgestelde notulen worden door de voorzitter en de griffier ondertekend.

Artikel 20 Spreekregels

1. De leden van Provinciale Staten en overige aanwezigen spreken vanaf de spreekplaats en richten zich tot de voorzitter.
2. De voorzitter kan toestaan dat de leden van Provinciale Staten en overige aanwezigen vanaf een andere plaats spreken.

Artikel 21 Volgorde sprekers

1. De leden, die het voornemen hebben over punten vermeld op de agenda het woord te voeren, doen daarvan zo enigszins mogelijk voorafgaande aan de vergadering mededeling aan de griffier.
2. Een lid voert slechts het woord na verzoek daartoe aan de voorzitter.
3. De leden voeren het woord in de door de voorzitter te bepalen volgorde.
4. De volgorde van sprekers kan worden gewijzigd, wanneer een lid van Provinciale Staten daartoe een verzoek indient.

Artikel 22 Spreektermijnen

1. De beraadslaging over een onderwerp of voorstel geschiedt in ten hoogste twee termijnen, tenzij Provinciale Staten anders beslissen.
2. Elke spreektermijn wordt door de voorzitter afgesloten.
3. Een lid mag in een termijn niet meer dan één maal het woord voeren over hetzelfde onderwerp.
4. Het derde lid geldt niet voor:
 - a. de rapporteur van een commissie;
 - b. het lid dat een (sub)amendement, een motie of een initiatiefvoorstel heeft ingediend over het desbetreffende onderwerp;
 - c. het lid dat een voorstel van orde indient.

Artikel 23 Spreektijd

Provinciale Staten stellen een spreektijdregeling vast.

Artikel 24 Handhaving orde en schorsing

1. Een spreker mag in zijn betoog niet worden gestoord, tenzij:
 - a. de voorzitter het nodig oordeelt hem aan het opvolgen van dit reglement te herinneren;
 - b. het gaat om interrupties.
2. De voorzitter kan bepalen dat de spreker zonder verdere interrupties zijn betoog zal afronden.
3. Indien een spreker zich beledigend of onbetamelijk uitlaat, afwijkt van het aanhangige onderwerp, een andere spreker herhaaldelijk interrumpeert, dan wel anderszins de orde verstoort, kan hij door de

voorzitter tot de orde worden geroepen. Indien de spreker zijn gedrag voortzet, kan de voorzitter hem gedurende de beraadslaging over het aanhangige onderwerp het woord ontzeggen.

4. De voorzitter kan ter handhaving van de orde de vergadering voor een door hem te bepalen tijd schorsen en – indien na de heropening de orde opnieuw wordt verstoord – de vergadering sluiten.

Artikel 25 Beraadslaging

Provinciale Staten kunnen op voorstel van de voorzitter of een lid van Provinciale Staten besluiten om over één of meer onderdelen van een onderwerp of voorstel afzonderlijk te beraadslagen.

Artikel 26 Schorsing

Op verzoek van een lid van Provinciale Staten of op voorstel van de voorzitter kunnen Provinciale Staten besluiten de beraadslaging voor een door de voorzitter te bepalen tijd te schorsen teneinde Gedeputeerde Staten of de leden van Provinciale Staten de gelegenheid te geven tot onderling beraad. De beraadslagingen worden hervat nadat de schorsingsperiode verstreken is en de voorzitter dit heeft aangegeven.

Artikel 27 Deelname aan de beraadslaging door anderen

1. Provinciale Staten kunnen bepalen dat anderen dan de in de vergadering aanwezige leden van Provinciale Staten, zoals een lid van Gedeputeerde Staten, de griffier of de secretaris deelnemen aan de beraadslaging.
2. Een beslissing daartoe wordt op voorstel van de voorzitter of een lid van Provinciale Staten genomen alvorens met de beraadslaging over het aan de orde zijnde agendapunt wordt begonnen.

Artikel 28 Stemverklaring

Na het sluiten van de beraadslaging en voordat Provinciale Staten tot stemming overgaan, heeft ieder lid gedurende maximaal één minuut het recht zijn uit te brengen stem te motiveren door het afleggen van een stemverklaring.

Artikel 29 Beslissing

1. Wanneer de voorzitter vaststelt dat een onderwerp voldoende is toegelicht, sluit hij de beraadslaging en vindt stemming plaats, tenzij Provinciale Staten anders beslissen.
2. Over de bij het betreffende onderwerp horende moties en amendementen wordt eveneens op dat tijdstip gestemd, tenzij Provinciale Staten anders beslissen.
3. Voordat de stemming over het onderwerp in zijn geheel plaatsvindt, formuleert de voorzitter het voorstel over de te nemen eindbeslissing.

Paragraaf 3 Procedures bij stemmingen

Artikel 30 Geen stemming

Indien geen stemming wordt verlangd stelt de voorzitter vast dat het voorstel zonder stemming is aangenomen.

Artikel 31 Stemmen bij hand opsteken of elektronisch

1. Tenzij de voorzitter of een lid hoofdelijke stemming verlangt, wordt gestemd bij hand opsteken of elektronisch.
2. De voorzitter deelt de uitslag na afloop van de stemming mede. Hij doet daarbij tevens mededeling van het genomen besluit.

3. Aanwezige leden kunnen hun stem of hun onthouding van stem laten optekenen in de notulen.
4. Een vergissing kan worden rechtgezet totdat de voorzitter de uitslag van de stemming heeft medegedeeld. Een lid kan om aantekening van zijn vergissing vragen.

Artikel 32 Hoofdelijke stemming

1. Ingeval de voorzitter dan wel een lid hoofdelijke stemming verlangt, roept de voorzitter of de griffier de leden van Provinciale Staten bij naam op om hun stem uit te brengen, te beginnen bij het lid dat daartoe is aangewezen overeenkomstig artikel 18. Vervolgens geschiedt de stemming naar volgorde van de presentielijst.
2. Ieder aanwezig lid brengt vanaf zijn plaats zijn stem uit door het woord 'voor' of 'tegen' uit te spreken zonder verdere toevoeging.
3. Een vergissing bij hoofdelijke stemming kan worden rechtgezet totdat het volgende lid zijn stem heeft uitgebracht. Vanaf dat moment kan de uitgebrachte stem niet meer gewijzigd worden. Een lid kan om aantekening van zijn vergissing vragen.
4. Aanwezige leden kunnen hun stem laten optekenen in de notulen.
5. De voorzitter deelt de uitslag na afloop van de stemming mede en doet daarbij mededeling van het genomen besluit. Hij vermeldt het aantal voor en tegen uitgebrachte stemmen.

Artikel 33 Stemming over amendementen en moties

1. Indien een amendement op een aanhangig voorstel is ingediend, wordt eerst over dat amendement gestemd.
2. Indien op een amendement een subamendement is ingediend, wordt eerst over het subamendement gestemd en vervolgens over het amendement.
3. Indien twee of meer amendementen of subamendementen op een aanhangig voorstel zijn ingediend, bepaalt de voorzitter de volgorde waarin hierover zal worden gestemd. Daarbij geldt de regel, dat het meest verstrekkende amendement of subamendement het eerst in stemming wordt gebracht.
4. Indien aangaande een aanhangig voorstel een motie is ingediend, wordt eerst over de motie gestemd en vervolgens over het voorstel.
5. Indien aangaande een aanhangig voorstel een amendement en een motie zijn ingediend, wordt eerst over het amendement en dan over de motie gestemd.
6. De stemming over moties kan gedurende zes maanden worden aangehouden. Aangehouden moties kunnen vervolgens alleen met een inhoudelijke motivering van het presidium worden afgevoerd door Provinciale Staten.

Artikel 34 Stemming over personen

1. Wanneer een stemming over personen voor het doen van benoemingen, voordrachten of aanbevelingen moet plaatshebben, benoemt de voorzitter vier leden tot stemopnemers.
2. Er hebben zoveel stemmingen plaats als er personen zijn te benoemen, voor te dragen of aan te bevelen. Provinciale Staten kunnen op voorstel van de voorzitter beslissen dat bepaalde stemmingen worden samengevat op één briefje dan wel gebundeld worden aangeboden.
3. Ieder ter vergadering aanwezig lid dat zich niet op grond van de Provinciewet van stemming moet onthouden levert een stembriefje in vanaf zijn plaats. De stembriefjes zijn identiek.
4. De stemming is nietig:
 - a. indien het getal van de in de bus gevonden stembriefjes groter is dan dat van de leden die de presentielijst hebben getekend en dit verschil van invloed heeft kunnen zijn op de uitslag;

- b. indien het getal van de behoorlijk ingevulde stembriefjes minder bedraagt dan het voor de opening van de vergadering vereiste aantal leden.
5. Indien het getal van de ingeleverde stembriefjes na telling door de stemopnemers minder bedraagt dan het voor de opening van de vergadering vereiste aantal leden bepaalt de voorzitter datum en tijdstip waarop opnieuw gestemd wordt.
6. De inhoud van elk stembriefje wordt, indien een of meer van de leden dit verlangt, door een van de stemopnemers voorgelezen, door een ander nagezien en door beide overige stemopnemers opgetekend.
7. Voor het bepalen van de volstreckte meerderheid als bedoeld in artikel 30 van de Provinciewet worden geacht geen stem te hebben uitgebracht die leden die geen behoorlijk stembriefje hebben ingeleverd. Onder een niet behoorlijk ingevuld stembriefje wordt verstaan:
 - a. een blanco ingevuld stembriefje;
 - b. een ondertekend stembriefje;
 - c. een stembriefje waarop meer dan één naam is vermeld, tenzij de stemming verschillende vacatures betreft;
 - d. een stembriefje waarbij op een andere persoon wordt gestemd dan die waartoe de stemming is beperkt.
8. In geval van twijfel over de inhoud van een stembriefje beslissen Provinciale Staten, op voorstel van de voorzitter
9. Onder de zorg van de griffier worden de stembriefjes onmiddellijk na vaststelling van de uitslag vernietigd.

Artikel 35 Herstemming over personen

1. Wanneer bij de eerste stemming niemand de volstreckte meerderheid heeft verkregen, wordt tot een tweede stemming overgegaan.
2. Wanneer ook bij deze tweede stemming niemand de volstreckte meerderheid heeft verkregen, heeft een derde stemming plaats tussen twee personen, die bij de tweede stemming de meeste stemmen op zich hebben verenigd. Zijn bij de tweede stemming de meeste stemmen over meer dan twee personen verdeeld, dan wordt bij een tussenstemming uitgemaakt tussen welke twee personen de derde stemming zal plaatshebben.
3. Indien bij tussenstemming of bij de derde stemming de stemmen staken, beslist terstond het lot.

Artikel 36 Beslissing door het lot

1. Wanneer het lot moet beslissen, worden de namen van hen tussen wie de beslissing moet plaatshebben, door de voorzitter op afzonderlijke, geheel gelijke briefjes geschreven.
2. Deze briefjes worden, nadat zij door de stemopnemers zijn gecontroleerd, op gelijke wijze gevouwen, in een stembokaal gedeponneerd en omgeschud.
3. Vervolgens neemt de voorzitter een van de briefjes uit de stembokaal. Degene wiens naam op dit briefje voorkomt, is gekozen.

Hoofdstuk 4 Rechten van Statenleden

Artikel 37 Amendementen

1. Ieder lid van Provinciale Staten kan tot het sluiten van de beraadslagingen amendementen indienen bij de voorzitter. Een amendement kan het voorstel inhouden om een geagendeerd voorstel in één of meer

onderdelen te splitsen, waarover afzonderlijke besluitvorming zal plaatsvinden. Er wordt alleen beraadslaagd over amendementen die ingediend zijn door leden van Provinciale Staten die de presentielijst hebben getekend.

2. Ieder lid dat in de vergadering aanwezig is, is bevoegd op het amendement dat door een lid is ingediend, een subamendement voor te stellen.
3. Het Statenlid dat het amendement heeft ingediend, geeft de strekking van het amendement weer.
4. Elk amendement wordt schriftelijk bij de voorzitter ingediend, zo spoedig mogelijk vermenigvuldigd en aan de leden uitgereikt. De voorzitter kan, met het oog op het eenvoudige karakter, besluiten dat met voorlezing van het amendement wordt volstaan.
5. Als het amendement naar aanleiding van de behandeling wordt aangepast, dan leest het Statenlid dat het amendement heeft ingediend, het dictum van het gewijzigde amendement voor.
6. Een indiener van het amendement kan het amendement intrekken of wijzigen totdat de besluitvorming door Provinciale Staten heeft plaatsgevonden.

Artikel 38 Ontoelaatbare amendementen

1. Provinciale Staten kunnen een amendement ontoelaatbaar verklaren indien het een strekking heeft, tegengesteld aan die van het voorstel waarop het betrekking heeft, of indien er tussen de materie van het amendement en die van het voorstel geen rechtstreeks verband bestaat.
2. Een daartoe strekkend voorstel kan, zo nodig met onderbreking van de orde, worden gedaan door de voorzitter of door een van de leden.

Artikel 39 Overgenomen amendement

Vanaf het moment dat een amendement wordt overgenomen door Provinciale Staten maakt het onderdeel uit van het voorstel dat in stemming wordt gebracht.

Artikel 40 Moties

1. Ieder lid van Provinciale Staten kan ter vergadering een motie indienen.
2. Een motie wordt schriftelijk bij de voorzitter ingediend.
3. Het Statenlid dat de motie heeft ingediend, leest het dictum van de motie voor.
4. De behandeling van een motie over een aanhangig onderwerp of voorstel vindt tegelijk met de beraadslaging over dat onderwerp of voorstel plaats.
5. Als de motie naar aanleiding van de behandeling wordt aangepast, dan leest het Statenlid dat de motie heeft ingediend, de gewijzigde motie voor.
6. Een motie over een niet op de agenda opgenomen onderwerp wordt ingediend bij de vaststelling van de agenda. De indiener van de motie krijgt van de voorzitter op dat moment de gelegenheid de motie toe te lichten.
7. De spreektijdenregeling van Provinciale Staten is niet van toepassing op een motie over een niet op de agenda opgenomen onderwerp.

Artikel 41 Interpellatie

1. Het verzoek tot het houden van een interpellatie wordt, behoudens in naar het oordeel van de voorzitter spoedeisende gevallen, uiterlijk op de vrijdag voorafgaand aan de Statenvergadering om 12.00 uur schriftelijk ingediend bij de voorzitter. Het verzoek bevat een duidelijke omschrijving van het onderwerp waarover inlichtingen worden verlangd alsmede de te stellen vragen.

2. De voorzitter brengt de inhoud van het verzoek zo spoedig mogelijk ter kennis van de overige leden van Provinciale Staten en de gedeputeerden.
3. Bij de vaststelling van de agenda van de eerstvolgende vergadering na indiening van het verzoek wordt het verzoek in stemming gebracht. Om een interpellatie te kunnen houden is de instemming nodig van een vijfde deel van de leden van Provinciale Staten.
4. Een interpellatie kan maximaal één uur duren.
5. De voorzitter bepaalt de spreektijd voor de deelnemers aan de interpellatie.
6. De voorzitter verleent aan de interpellant het woord om één of meer vragen aan Gedeputeerde Staten of de commissaris van de Koning te stellen en een toelichting daarop te geven.
7. Na de beantwoording door Gedeputeerde Staten of de commissaris van de Koning krijgt de interpellant desgewenst het woord om aanvullende vragen te stellen.
8. Vervolgens kan de voorzitter aan andere leden van Provinciale Staten het woord verlenen om hetzij aan de interpellant, hetzij aan Gedeputeerde Staten, hetzij aan de commissaris van de Koning vragen te stellen over hetzelfde onderwerp.
9. Indien de interpellatie de commissaris van de Koning betreft, wordt het voorzitterschap van de vergadering voor de duur van die interpellatie waargenomen door de vicevoorzitter.

Artikel 42 Initiatiefvoorstellen

1. Een initiatiefvoorstel wordt schriftelijk en ondertekend ingediend bij de voorzitter met het verzoek het initiatiefvoorstel in behandeling te brengen.
2. Voor het opstellen van het initiatiefvoorstel wordt zo mogelijk gebruik gemaakt van een daartoe bestemd sjabloon.
3. De griffier brengt het initiatiefvoorstel zo spoedig mogelijk ter kennis van de overige leden van Provinciale Staten en van Gedeputeerde Staten en neemt daarbij een tijdschema op met de beoogde behandeldata in de desbetreffende Statencommissie en in Provinciale Staten.
4. Gedeputeerde Staten worden in de gelegenheid gesteld, binnen 6 weken na het indienen van een initiatiefvoorstel hun wensen en bedenkingen over het voorstel kenbaar te maken. Pas hierna kunnen Provinciale Staten een besluit nemen over het betreffende initiatiefvoorstel.
5. Indien de reactie niet binnen de termijn van zes weken kan worden gegeven, stellen Gedeputeerde Staten de indiener hiervan gemotiveerd in kennis, conform de procedure die geldt voor het niet tijdig beantwoorden van schriftelijke vragen.
6. Het initiatiefvoorstel wordt zo spoedig mogelijk nadat daarover door de desbetreffende Statencommissie advies is uitgebracht door Provinciale Staten behandeld.

Artikel 43 Collegevoorstel

1. Een voorstel voor een verordening of een ander voorstel van het college van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten, dat vermeld staat op de agenda van de Statenvergadering, kan niet worden ingetrokken zonder toestemming van Provinciale Staten.
2. Als Provinciale Staten van oordeel zijn dat nader advies van Gedeputeerde Staten over een voorstel als bedoeld in het eerste lid nodig is, bepaalt het presidium in welke vergadering het voorstel opnieuw geagendeerd wordt.

Artikel 44 Interpellaties

1. Het verzoek tot het houden van een interpellatie wordt, behoudens in naar het oordeel van de voorzitter spoedeisende gevallen, tenminste één werkdag voor de aanvang van de vergadering schriftelijk bij de voorzitter ingediend. Het verzoek bevat een duidelijke omschrijving van het onderwerp waarover inlichtingen worden verlangd alsmede de te stellen vragen.

2. De voorzitter brengt de inhoud van het verzoek zo spoedig mogelijk ter kennis van de overige leden van Provinciale Staten en de gedeputeerden.
3. Bij de vaststelling van de agenda van de eerstvolgende vergadering na indiening van het verzoek wordt het verzoek in stemming gebracht. Om een interpellatie te kunnen houden is de instemming nodig van een vijfde deel van de leden van Provinciale Staten.
4. De interpellatie kan maximaal één uur duren.
5. De interpellant voert niet meer dan tweemaal het woord, de overige leden van Provinciale Staten, de commissaris van de Koning en de gedeputeerden niet meer dan eenmaal, tenzij Provinciale Staten hen hiertoe verlof geven.
6. Op de interpellatie is de spreekijdregeling als bedoeld in artikel 23 niet van toepassing.
7. Indien de interpellatie de commissaris van de Koning betreft, wordt het voorzitterschap van de vergadering voor de duur van die interpellatie waargenomen door de vicevoorzitter.

Artikel 45 Schriftelijke vragen

1. Schriftelijke vragen worden kort en duidelijk geformuleerd. De vragen kunnen van een toelichting worden voorzien. Bij de vragen wordt aangegeven of schriftelijke of mondelinge beantwoording wordt verlangd.
2. De vragen worden bij de voorzitter van Provinciale Staten ingediend. Deze draagt er zorg voor dat de vragen zo spoedig mogelijk ter kennis van de overige leden van Provinciale Staten, het college van Gedeputeerde Staten en de commissaris van de Koning worden gebracht.
3. Schriftelijke beantwoording vindt zo spoedig mogelijk plaats, in ieder geval binnen dertig dagen nadat de vragen zijn binnengekomen. Indien beantwoording niet binnen deze termijn kan plaatsvinden, stellen Gedeputeerde Staten de vragensteller hiervan gemotiveerd schriftelijk in kennis, waarbij de termijn aangegeven wordt, waarbinnen beantwoording zal plaatsvinden. Op dit bericht is het bepaalde in het vierde lid van overeenkomstige toepassing.
4. De vragensteller kan, bij schriftelijke beantwoording in de eerstvolgende vergadering van Provinciale Staten en bij mondelinge beantwoording in dezelfde vergadering van Provinciale Staten, na de behandeling van de op de agenda voorkomende onderwerpen nadere inlichtingen vragen omtrent het door Gedeputeerde Staten of de commissaris van de Koning gegeven antwoord, tenzij Provinciale Staten anders beslissen.

Artikel 46 Vragenuur

1. Tijdens de Statenvergadering is er gelegenheid tot het stellen van vragen vreemd aan de orde van de dag.
2. Het lid van Provinciale Staten dat tijdens het vragenuur vragen wil stellen, meldt dit onder aanduiding van het onderwerp tezamen met de te stellen vragen uiterlijk één werkdag voor aanvang van de vergadering, vóór 13.00 uur, bij de voorzitter.
3. De voorzitter nodigt het lid van Gedeputeerde Staten uit op wiens portefeuille de vragen betrekking heeft en zendt hem van te voren de vragen toe.
4. Het lid van Gedeputeerde Staten op wiens portefeuille de vragen betrekking heeft houdt zich beschikbaar voor de beantwoording van de vragen.
5. De voorzitter bepaalt de volgorde waarin aangemelde onderwerpen tijdens het vragenuur aan de orde worden gesteld.
6. De voorzitter bepaalt per onderwerp de spreekijd voor de vragensteller, voor de gedeputeerden, voor de commissaris van de Koning en voor de overige leden van Provinciale Staten.
7. Per onderwerp wordt aan de vragensteller het woord verleend om één of meer vragen aan Gedeputeerde Staten of de commissaris van de Koning te stellen en een toelichting daarop te geven.
8. Na de beantwoording door Gedeputeerde Staten of de commissaris van de Koning krijgt de vragensteller desgewenst het woord om aanvullende vragen te stellen.

9. Vervolgens kan de voorzitter aan andere leden van Provinciale Staten het woord verlenen om hetzij aan de vragensteller, hetzij aan Gedeputeerde Staten, hetzij aan de commissaris van de Koning vragen te stellen over hetzelfde onderwerp.
10. Tijdens het vragenuur kunnen geen moties worden ingediend en worden geen interrupties toegelaten.

Artikel 47 Fractiedebat

1. Het verzoek tot het houden van een fractiedebat wordt tenminste twee werkdagen voor de aanvang van de vergadering schriftelijk bij de voorzitter ingediend. Het verzoek bevat een duidelijke omschrijving van het onderwerp waarover een debat wordt verlangd alsmede de te stellen vragen.
2. De voorzitter brengt het verzoek zo spoedig mogelijk ter kennis van de overige leden van Provinciale Staten.
3. Bij de vaststelling van de agenda van de eerstvolgende vergadering wordt het voorstel in stemming gebracht. Om een fractiedebat te kunnen houden is instemming nodig van een vijfde deel van de leden van Provinciale Staten.
4. De voorzitter bepaalt de spreektijd voor de deelnemers aan het debat.
5. De voorzitter verleent aan de aanvrager van het debat het woord om één of meer vragen te stellen aan een fractie of een Statenlid en een toelichting daarop te geven.
6. Na beantwoording van de vraag krijgt de aanvrager van het debat desgewenst het woord om aanvullende vragen te stellen.
7. De voorzitter kan vervolgens aan andere leden van Provinciale Staten het woord verlenen om hetzij aan de aanvrager van het debat, hetzij aan de fractie of het lid van Provinciale Staten dat de vraag heeft beantwoord, vragen te stellen over hetzelfde onderwerp.

Artikel 48 Actualiteit

1. Het verzoek tot het houden van een actualiteit wordt uiterlijk op de vrijdag voorafgaand aan de Statenvergadering om 12.00 uur schriftelijk ingediend bij de voorzitter. Het verzoek bevat een duidelijke omschrijving van het onderwerp en de reden van spoed.
2. De voorzitter brengt het verzoek zo spoedig mogelijk ter kennis van de overige leden van Provinciale Staten en de gedeputeerden.
3. Het presidium toetst de actualiteit op spoedeisendheid en geeft hieromtrent een advies aan Provinciale Staten. Er is sprake van spoedeisendheid wanneer beraadslaging of besluitvorming in een volgende Statenvergadering overbodig of niet meer aan de orde zou zijn, bijvoorbeeld door besluitvorming van derden.
4. Bij de vaststelling van de agenda van de eerstvolgende vergadering wordt het voorstel in stemming gebracht. Om een actualiteit te kunnen houden, is instemming nodig van een vijfde deel van de leden van Provinciale Staten.
5. Een actualiteit beslaat in de regel maximaal één pagina tekst, waarbij gebruik wordt gemaakt van het door de griffie verstrekte sjabloon.
6. Een actualiteit kan gericht zijn op het verkrijgen van een uitspraak van Provinciale Staten door middel van het indienen van een motie.
7. Een actualiteit wordt afgehandeld in dezelfde vergadering als die waarvoor de desbetreffende actualiteit is ingediend.
8. De voorzitter bepaalt de spreektijd voor de deelnemers aan de actualiteit.
9. De voorzitter verleent aan de aanvrager van de actualiteit het woord om de actualiteit aan de orde te stellen en desgewenst één of meer vragen aan Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten of de commissaris van de Koning te stellen.

10. Desgewenst verleent de voorzitter het woord aan andere leden van Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten of de commissaris van de Koning voor een reactie of ter beantwoording van een vraag en vervolgens krijgt de aanvrager van de actualiteit desgewenst het woord om te reageren of aanvullende vragen te stellen.

11. Vervolgens kan de voorzitter aan andere leden van Provinciale Staten het woord verlenen om te reageren op het onderwerp of hetzij aan de indiener, hetzij aan Gedeputeerde Staten, hetzij aan de commissaris van de Koning vragen te stellen over hetzelfde onderwerp.

Artikel 49 Verslag en verantwoording

1. Een lid van Provinciale Staten, een gedeputeerde, de commissaris van de Koning of de griffier, die door Provinciale Staten is aangewezen als lid van het algemeen bestuur van een openbaar lichaam of van een gemeenschappelijk orgaan, ingesteld op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen, heeft het recht verslag te doen over zaken die in bedoeld algemeen bestuur aan de orde zijn. Een door Provinciale Staten gewenste bespreking van dit verslag kan de voorzitter doorverwijzen naar de desbetreffende commissie.
2. Het verslag, genoemd in het eerste lid, wordt gedaan in aansluiting op de behandeling van de lijst van ingekomen stukken of voor het sluiten van de vergadering.
3. Ieder lid van Provinciale Staten kan aan een persoon als bedoeld in het eerste lid, schriftelijke vragen stellen met inachtneming van artikel 45.
4. Het ter verantwoording roepen van een persoon als bedoeld in het eerste lid over zijn wijze van functioneren behoeft de toestemming van Provinciale Staten. Artikel 48 is van overeenkomstige toepassing.
5. Het eerste tot en met het derde lid zijn van overeenkomstige toepassing op het verslag en de verantwoording met betrekking tot de vertegenwoordiging van de provincie in andere organisaties of instituties.

Hoofdstuk 5 Besloten vergadering

Artikel 50 Algemeen

Op een besloten vergadering zijn de bepalingen van dit reglement van overeenkomstige toepassing voor zover deze bepalingen niet strijdig zijn met het besloten karakter van de vergadering.

Artikel 51 Bijwonen besloten vergadering

1. Het duocommissielid dat namens zijn fractie in een commissievergadering bij een onderwerp als woordvoerder is opgetreden, kan met toestemming van de Statengriffier het besloten deel van een vergadering van Provinciale Staten over dat onderwerp bijwonen.
2. Het duocommissielid dient de woensdag voorafgaand aan die vergadering daartoe een schriftelijk verzoek in bij de Statengriffier.
3. Indien de Statengriffier zich ervan heeft vergewist dat het duocommissielid in een commissievergadering over het onderwerp als woordvoerder is opgetreden, wordt het verzoek ingewilligd.

Artikel 52 Notulen

1. De notulen van een besloten vergadering worden overeenkomstig artikel 12, derde lid, van dit reglement verzonden.
2. Deze notulen worden zo spoedig mogelijk in een besloten vergadering ter vaststelling aangeboden. Tijdens deze vergadering nemen Provinciale Staten een besluit over het al dan niet openbaar maken van deze notulen. De vastgestelde notulen worden door de voorzitter en de griffier ondertekend.

Artikel 53 Geheimhouding

1. De notulen van een besloten vergadering worden overeenkomstig artikel 13, derde lid, van dit reglement verzonden.
2. Als vóór het verstrijken van de geheimhoudingstermijn blijkt dat de geheimhouding dient voort te duren wegens een belang, genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur, wordt in een vergadering de geheimhoudingstermijn verlengd met maximaal vijf jaar.
3. Nadat Provinciale Staten de geheimhouding hebben opgeheven, nemen zij een besluit over het openbaar maken van de notulen van de besloten vergadering die op het desbetreffende onderwerp betrekking hebben. Als het gaat om geheimhouding die is opgelegd door GS, kunnen GS om advies worden gevraagd.

Hoofdstuk 6 Algemeen

Artikel 54 Toehoorders en pers

De toehoorders en vertegenwoordigers van de pers kunnen uitsluitend op de voor hen bestemde plaatsen openbare vergaderingen bijwonen.

Artikel 55 Verstoring orde vergadering

De voorzitter kan personen laten verwijderen ingeval zij de orde van de openbare vergadering verstoren.

Artikel 56 Digitale middelen

Het in de vergadering tonen van beeld- en videomateriaal is niet toegestaan.

Artikel 57 Geluid- en beeldregistraties

Degenen die in de vergaderzaal tijdens een vergadering van Provinciale Staten geluid- dan wel beeldregistraties willen maken doen hiervan mededeling aan de voorzitter en gedragen zich naar zijn aanwijzingen.

Hoofdstuk 7 Statencommissies

Artikel 58 Begripsomschrijvingen

In dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

- a. Statencommissie: een commissie ingesteld door Provinciale Staten op grond van artikel 80 van de Provinciewet;
- b. lid: lid van een commissie;
- c. voorzitter: voorzitter van een commissie of diens vervanger;
- d. griffier: griffier van Provinciale Staten of diens vervanger;
- e. Staten- en commissieadviseur: de secretaris van een Statencommissie of diens vervanger.
- f. vergadering: vergadering van een commissie.

- g. duocommissielid: een lid van een fractie, niet zijnde lid van Provinciale Staten, die de eed (verklaring en belofte) als bedoeld in artikel 61, vierde lid, heeft afgelegd en die voor de toepassing van dit hoofdstuk geacht wordt deel uit te maken van de fractie.

Artikel 59 Instelling Statencommissies

1. Provinciale Staten kunnen Statencommissies instellen en daaraan portefeuilles toedelen voor overleg en advisering op voorstel van het presidium. De instelling geldt voor de duur van de zittingsperiode van Provinciale Staten.
2. Indien een onderwerp meerdere Statencommissies aangaat, beslist het presidium na advies of op voorstel van de betreffende commissievoorzitters welke commissie het onderwerp het meest aangaat. Deze Statencommissie behandelt het betreffende onderwerp en kan daarbij andere Statencommissies uitnodigen.

Artikel 60 Taken

1. Een Statencommissie brengt gevraagd en ongevraagd advies uit aan Provinciale Staten.
2. Ten behoeve van haar werkzaamheden kan een Statencommissie overleg voeren met Gedeputeerde Staten of de commissaris van de Koning, werkbezoeken afleggen, hoorzittingen houden en externe deskundigen inschakelen.

Artikel 61 Samenstelling

1. Iedere Statenfractie is vertegenwoordigd in een Statencommissie volgens de volgende verdeelsleutel:
 - een fractie met maximaal 7 leden mag twee leden afvaardigen per commissie;
 - een fractie met 8 of meer leden tot maximaal 11 leden mag drie leden afvaardigen per commissie;
 - een fractie met 12 of meer leden mag 4 leden afvaardigen per commissie;
 - elke fractie vaardigt voor iedere Statencommissie tenminste 1 plaatsvervangend lid af, dat deelneemt aan de vergaderingen bij ontstentenis van een lid.
2. De (plaatsvervangende) leden van een Statencommissie worden door de voorzitter van Provinciale Staten op voordracht van de fractievoorzitters benoemd.
3. Iedere fractievoorzitter kan voor een Statencommissie één persoon als (plv.) lid voordragen die bij de vorige Statenverkiezingen wel verkiesbaar was voor diezelfde fractie maar niet in Provinciale Staten is gekozen. Voor het overige bestaan commissies uit Statenleden.
4. Een duocommissielid legt, alvorens zijn functie als lid uit te oefenen, in handen van de voorzitter de volgende eed (verklaring en belofte) af:

'ik zweer (verklaar) dat ik, om tot lid van een commissie van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik zweer (verklaar en beloof) dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik zweer (beloof) dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van een commissie van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen.

Zo waarlijk helpe mij God Almachtig'.

(Dat verklaar en beloof ik.)'
5. Van het afleggen van de eed (verklaring en belofte) wordt een proces-verbaal opgemaakt.
6. Op een duocommissielid zijn de artikelen 10, 11, 12, 13 en 15 van de Provinciewet van overeenkomstige toepassing.

Artikel 62 De commissievoorzitter

1. De commissievoorzitter en zijn plaatsvervanger worden op voorstel van het presidium door Provinciale Staten uit hun midden benoemd.
2. De commissievoorzitter telt niet mee bij de verdeelsleutel van de vertegenwoordiging van de Statenfracties in de commissie.
3. De commissievoorzitter is belast met:
 - a. het leiden van de vergadering;
 - b. het handhaven van de orde;
 - c. het opstellen van de concept-agenda voor de commissievergadering;
 - d. het (doen) naleven van dit reglement.

Artikel 63 Zittingsduur en vacatures

1. De zittingsperiode van een lid, de commissievoorzitter en hun plaatsvervangers eindigt in ieder geval aan het einde van de zittingsperiode van Provinciale Staten.
2. De voorzitter van Provinciale Staten kan een lid ontslaan op voorstel van de fractie op wiens voordracht het lid is benoemd.
3. Provinciale Staten kunnen op voorstel van het presidium de voorzitter of zijn plaatsvervanger ontslaan.
4. Een lid, de commissievoorzitter en hun plaatsvervangers kunnen te allen tijde ontslag nemen. Zij doen daarvan schriftelijk mededeling aan de voorzitter van Provinciale Staten. Het ontslag gaat een maand na de schriftelijke mededeling in of zoveel eerder als een opvolger is benoemd.
5. De voorzitter van de fractie van de (plaatsvervangend) commissievoorzitter draagt in eerste instantie een nieuwe (plaatsvervangend) commissievoorzitter ter benoeming voor.
6. Indien door overlijden of ontslag een vacature ontstaat, beslist de voorzitter van Provinciale Staten zo spoedig mogelijk over de vervulling daarvan met inachtneming van artikel 61 en 62.

Artikel 64 Griffier en Staten- en commissieadviseur

1. De griffier wijst ter ondersteuning van iedere commissie een Staten- en commissieadviseur van de Statengriffie aan.
2. De Staten- en commissieadviseur is in iedere vergadering aanwezig.
3. Bij verhindering of afwezigheid van de Staten- en commissieadviseur wordt deze vervangen door een daartoe door de griffier aangewezen medewerker.
4. De griffier en de Staten- en commissieadviseur kunnen de commissie gevraagd en ongevraagd van advies dienen.

Artikel 65 Auditcommissie

1. Ingeval Provinciale Staten een auditcommissie instellen, is elke fractie met vier of meer leden in Provinciale Staten vertegenwoordigd in de auditcommissie.
2. Fracties met minder dan vier leden in Provinciale Staten kunnen gezamenlijk één lid afvaardigen voor de auditcommissie.

Artikel 66 Aanwezigheid commissaris van de Koning en Gedeputeerde Staten bij commissievergaderingen

1. De commissievoorzitter kan de commissaris van de Koning dan wel één of meer gedeputeerden uitnodigen om in de vergadering aan de beraadslagingen deel te nemen.
2. Indien de commissaris van de Koning dan wel een gedeputeerde niet is uitgenodigd voor een vergadering van de Statencommissie en wil deelnemen aan de beraadslagingen, doet hij hiertoe een verzoek aan de commissievoorzitter, die zo spoedig mogelijk daarop beslist.
3. Bij aanvang van de vergadering kan de Statencommissie alsnog anders besluiten.

Artikel 67 Vergaderfrequentie

1. De vergaderingen van een Statencommissie vinden plaats op basis van een door Provinciale Staten vastgesteld vergaderschema.
2. Een Statencommissie vergadert voorts indien de commissievoorzitter het nodig oordeelt of indien tenminste twee fracties schriftelijk met opgaaf van redenen daarom verzoeken.
3. De commissievoorzitter kan in bijzondere gevallen een andere dag of aanvangsuur bepalen of een andere vergaderplaats aanwijzen. Hij voert hierover overleg met de Staten- en commissieadviseur.

Artikel 68 Oproep en verspreiding vergaderstukken

1. De commissievoorzitter zendt de leden van de Statencommissie tenminste twee weekenden voor een vergadering een oproep onder vermelding van dag, tijdstip en plaats van de vergadering, tenzij deze termijn wegens spoedeisendheid niet gehaald kan worden.
2. Met de oproep ontvangen de leden de voorlopige agenda en de daarbij behorende stukken. De agenda vermeldt de datum, aanvangstijd en plaats van de vergadering.
3. Stukken als bedoeld in artikel 91, tweede lid, van de Provinciewet, worden verzonden in een gesloten envelop, voorzien van het predicaat 'geheim'. Deze gesloten envelop wordt in een envelop gestoken die voorzien is van de naam van de geadresseerde.
4. Indien op stukken geheimhouding rust op grond van artikel 91, tweede lid, van de Provinciewet en Gedeputeerde Staten daarom expliciet en gemotiveerd hebben verzocht, blijven de stukken in afwijking van het derde lid onder de griffier die desgevraagd uitsluitend inzage verleend aan de leden van Provinciale Staten.
5. Met uitzondering van de stukken bedoeld in het derde en vierde lid, worden stukken op het provinciehuis ter inzage gelegd. Daarbij worden burgers gewezen op de mogelijkheid om gebruik te maken van hun spreekrecht als bedoeld in artikel 75 Provinciewet.
6. Aanvullende documenten en voorstellen worden zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk twee werkdagen voor aanvang van de vergadering aan de leden van de Statencommissie gezonden en op de provinciale website gepubliceerd met uitzondering van de stukken bedoeld in het derde en vierde lid.

Artikel 69 De commissieagenda

1. In spoedeisende gevallen kan de commissievoorzitter na het verzenden van de oproep en de voorlopige agenda tot uiterlijk twee werkdagen voor de aanvang van een vergadering een aanvullende agenda opstellen.
2. Bij aanvang van de vergadering stelt de Statencommissie de agenda vast, waarbij onderwerpen aan de agenda kunnen worden toegevoegd of afgevoerd en de volgorde van de agendapunten kan wijzigen. Als bij het vaststellen van de agenda blijkt, dat stukken die bij een agendapunt horen, minder dan twee weekenden tevoren bij de leden van de commissie zijn gearriveerd en niet digitaal beschikbaar waren, dan kunnen deze door de Statencommissie van de agenda worden afgehaald.
3. Wanneer een Statencommissie een onderwerp of voorstel onvoldoende voor de beraadslaging voorbereid acht, kan zij aan Gedeputeerde Staten of aan de commissaris van de Koning nadere inlichtingen of advies vragen. De Statencommissie bepaalt in welke vergadering het onderwerp of voorstel opnieuw geagendeerd wordt.

Artikel 70 Presentielijst

Tijdens de vergadering tekent ieder lid de presentielijst. Aan het einde van elke vergadering wordt die lijst door de voorzitter en de commissiegriffier door ondertekening vastgesteld.

Artikel 71 Quorum

1. Een Statencommissie kan alleen beraadslagen of besluiten, indien blijkt de presentielijst meer dan de helft van het aantal zitting hebbende leden aanwezig is.
2. Wanneer een kwartier na het vastgestelde tijdstip niet het vereiste aantal leden aanwezig is, bepaalt de commissievoorzitter dag en uur van de volgende vergadering.
3. Voor de vergadering bedoeld in het tweede lid, geldt geen quorum tenzij nieuwe stukken of voorstellen geagendeerd staan.

Artikel 72 Spreekrecht burgers

1. Na de opening van de vergadering kunnen derden, tezamen gedurende maximaal dertig minuten, het woord voeren over onderwerpen, waarover de Statencommissie een inhoudelijke bespreking voert.
2. Het woord kan niet gevoerd worden over:
 - a. een besluit van het provinciebestuur waartegen bezwaar en beroep openstaat of heeft opengestaan;
 - b. benoemingen van personen;
 - c. een gedraging waarover een klacht ex artikel 9:1 van de Algemene wet bestuursrecht kan of kon worden ingediend.
3. Zodra de besluitvormende fase van een project aan de orde is, wordt niet langer ingesproken over eerdere fasen van het project.
4. Degene, die van het spreekrecht gebruik wil maken, meldt dit ten minste één werkdag voor de aanvang van de vergadering aan de commissiegriffier. Hij vermeldt daarbij zijn naam, adres en telefoonnummer en het onderwerp, waarover hij het woord wil voeren. Bovendien geeft hij aan of hij namens een groepering spreekt of op eigen titel.
5. Elke spreker krijgt maximaal vijf minuten het woord. De commissievoorzitter verdeelt de spreektijd evenredig over de sprekers als er meer dan zes sprekers zijn. De commissievoorzitter kan tevens in bijzondere gevallen afwijken van de maximale lengte van de spreektijd.
6. De spreker voert het woord, nadat de commissievoorzitter hem dit heeft verleend. De commissievoorzitter of een lid doet een voorstel voor de behandeling van de inbreng van de inspreker.
7. Indien een agendapunt bij meerdere Statencommissies geagendeerd staat, kan een inspreker slechts in één commissie het woord voeren over het betreffende onderwerp.

Artikel 72a Inspreekhalftuur

1. Als vast agendapunt staat het inspreekhalftuur aan het begin van de vergadering opgenomen. Tijdens dit agendapunt kunnen derden het woord voeren over onderwerpen die niet op de agenda van de commissie staan. Wel moet het onderwerp betrekking hebben op het beleidsveld van de commissie.
2. Degene, die van het inspreekhalftuur gebruik wil maken, meldt dit ten minste één werkdag voor de aanvang van de vergadering aan de commissiegriffier. Hij vermeldt daarbij zijn naam, mailadres en telefoonnummer en het onderwerp waarover hij het woord wil voeren. Bovendien geeft hij aan of hij namens een groepering spreekt of op eigen titel.
3. Elke spreker krijgt maximaal drie minuten het woord. De commissievoorzitter verdeelt de spreektijd evenredig over de sprekers. De commissievoorzitter kan tevens in bijzondere gevallen afwijken van de maximale lengte van de spreektijd.

4. De spreker voert het woord, nadat de commissievoorzitter hem dit heeft verleend. De commissievoorzitter geeft na inbreng van de spreker de leden van de commissie de gelegenheid voor een beknopte, verduidelijkende vraag.*
5. Een spreker kan in niet meer dan één commissie inspreken over hetzelfde onderwerp.

Artikel 72b Rondvraag

1. Tijdens de commissievergadering is er bij de rondvraag de gelegenheid tot het stellen van vragen.
2. De vragen zijn beknopt en politiek van aard en worden (zoveel mogelijk drie werkdagen) van tevoren aangemeld bij de commissieadviseur. De voorzitter kan de vragensteller verzoeken om vragen die hier niet aan voldoen op een andere wijze in te dienen middels de daarvoor beschikbare instrumenten.
3. Naar aanleiding van een rondvraag kan geen debat plaatsvinden.

Artikel 73 Notulen

1. De notulen worden opgesteld onder de zorg van de Staten- en commissieadviseur.
2. De notulen houden in:
 - a. de namen van de commissievoorzitter, de griffier, de Staten- en commissieadviseur, de commissaris van de Koning en de gedeputeerden, de provinciesecretaris en de leden, allen voor zover aanwezig, alsmede van de overige personen die het woord gevoerd hebben. Afzonderlijk wordt vermeld welke leden afwezig waren;
 - b. een vermelding van de zaken die aan de orde zijn geweest;
 - c. een zakelijke samenvatting van het besprokene met vermelding van de namen der aanwezigen die het woord voerden;
 - d. een samenvatting van het advies aan Provinciale Staten;
 - e. bij het desbetreffende agendapunt de naam en de hoedanigheid van die personen aan wie het op grond van het bepaalde in artikel 80 door de Statencommissie is toegestaan deel te nemen aan de beraadslagingen.
3. Schriftelijke bijdragen van fracties die niet bij de vergadering vertegenwoordigd zijn worden niet aan het verslag van de vergadering toegevoegd.
4. De concept-notulen van de voorgaande vergadering worden, zo mogelijk, aan de leden toegezonden gelijktijdig met de oproep voor de eerstvolgende vergadering. De concept-notulen worden op hetzelfde moment aan de overige personen die het woord gevoerd hebben, toegezonden.
5. Bij het begin van de vergadering worden, zo mogelijk, de notulen van de vorige vergadering vastgesteld.
6. De leden, de commissievoorzitter en, naar aanleiding van en met betrekking tot hun deelname aan de beraadslaging, de leden van het college van Gedeputeerde Staten, de griffier en de provinciesecretaris, kunnen een voorstel tot wijziging aan de Statencommissie doen, indien de concept-notulen onjuistheden bevatten of niet duidelijk weergeven hetgeen gezegd of besloten is. Een voorstel tot wijziging wordt vóór het vaststellen van de notulen bij de Staten- en commissieadviseur ingediend.
7. De vastgestelde notulen worden door de commissievoorzitter en de Staten- en commissieadviseur ondertekend.

Artikel 74 Spreekregels

De voorzitter verleent het woord en de spreker richt zich tot de voorzitter.

Artikel 75 Spreektermijnen

1. De beraadslaging over een onderwerp of voorstel geschiedt in ten hoogste twee termijnen, tenzij de commissievoorzitter anders beslist.
2. Elke spreektermijn wordt afgesloten door de commissievoorzitter.
3. Een lid per fractie mag in een termijn niet meer dan één maal het woord voeren over hetzelfde onderwerp of voorstel, waarbij het spreken over een voorstel van orde niet wordt meegerekend

Artikel 76 Spreektijd

Indien de commissievoorzitter van een spreektijdenregeling gebruik wil maken, maakt hij gebruik van de spreektijdenregeling voor Statencommissies die door Provinciale Staten is vastgesteld.

Artikel 77 Voorstellen van orde

1. Zowel de voorzitter als de leden kunnen tijdens de vergadering mondeling een voorstel van orde doen, dat kort kan worden toegelicht.
2. Een voorstel van orde kan uitsluitend de orde van de vergadering betreffen.
3. Over een voorstel van orde beslist de Statencommissie terstond.

Artikel 78 Handhaving orde en schorsing

1. Een spreker mag in zijn betoog niet worden gestoord tenzij;
 - a. de voorzitter het nodig oordeelt hem aan het opvolgen van dit reglement te herinneren;
 - b. het gaat om interrupties.
2. De commissievoorzitter kan bepalen dat de spreker zonder verdere interrupties zijn betoog zal afronden.
3. Indien een spreker zich beledigend of onbetamelijk uitlaat, afwijkt van het aanhangige onderwerp, een andere spreker herhaaldelijk interrumpeert, dan wel anderszins de orde verstoort, kan hij door de commissievoorzitter tot de orde worden geroepen. Indien de spreker zijn gedrag voortzet, kan de commissievoorzitter hem gedurende de beraadslaging over het aanhangige onderwerp het woord ontzeggen.
4. De commissievoorzitter kan ter handhaving van de orde de vergadering voor een door hem te bepalen tijd schorsen en – indien na de heropening de orde opnieuw wordt verstoord – de vergadering sluiten.
5. De Statencommissie kan op voorstel van de commissievoorzitter een lid dat door zijn gedragingen de geregelde gang van zaken belemmert, het verdere verblijf in de vergadering ontzeggen, waarna het lid de vergadering onmiddellijk dient te verlaten.
6. Bij herhaling van gedrag als bedoeld in het derde lid kan een lid voor ten hoogste drie maanden de toegang tot de vergadering worden ontzegd door de commissie.

Artikel 79 Beraadslaging

1. De Statencommissie kan op voorstel van de commissievoorzitter of een lid besluiten om over één of meer onderdelen van een onderwerp of voorstel afzonderlijk te beraadslagen.
2. Op voorstel van de commissievoorzitter of van een lid kan de Statencommissie besluiten de beraadslaging voor een door de commissievoorzitter te bepalen tijd te schorsen teneinde Gedeputeerde Staten of de leden de gelegenheid te geven tot onderling beraad. De beraadslagingen worden hervat nadat de schorsingsperiode verstreken is.

Artikel 80 Deelname aan de beraadslaging door anderen

1. De Statencommissie kan bepalen dat anderen mogen deelnemen aan de beraadslaging.

2. Een beslissing daartoe wordt op voorstel van de commissievoorzitter of een lid genomen alvorens met de beraadslaging over het desbetreffende agendapunt wordt begonnen.

Artikel 81 Advies

1. In een advies van de Statencommissie worden de standpunten van alle aanwezige fracties opgenomen.
2. De Statencommissie kan aan Provinciale Staten adviseren om een besluit te nemen over een onderwerp of voorstel zonder beraadslaging.

Artikel 82 Instelling werkgroep

1. De Statencommissie kan besluiten een werkgroep in te stellen, bestaande uit commissieleden, die de Statencommissie adviseert over een onderwerp.
2. Een werkgroep heeft de status van een informeel overleg tussen commissieleden. Op het moment dat het wenselijk is formeel regels te stellen over de openbaarheid van vergaderingen en geheimhouding van stukken, wordt aan PS voorgesteld een commissie in te stellen als bedoeld in artikel 82 van de Provinciewet.
3. Een werkgroep wordt ingesteld voor de periode van maximaal één jaar. De Statencommissie kan bepalen deze periode te verlengen.
4. De Statencommissie stelt het presidium op de hoogte van de besluiten als bedoeld onder lid
5. Dit reglement is van overeenkomstige toepassing op de werkgroep voorzover deze bepalingen niet strijdig zijn met het informele karakter van de werkgroep.

Artikel 83 Besloten vergaderingen

Hoofdstuk 5, met uitzondering van artikel 51, is van overeenkomstige toepassing op besloten vergaderingen van Statencommissies.

Artikel 84 Algemene bepalingen

De artikelen 54 (Toehoorders en pers), 55 (Verstoring orde vergadering) en 57 (Geluid- en beeldregistraties) zijn van overeenkomstige toepassing op vergaderingen van Statencommissies.

Artikel 85 Buitenlandse dienstreis

1. Een buitenlandse dienstreis is alleen toegestaan indien de Statencommissie nut en noodzaak daarvan in een voorstel aan het presidium heeft aangetoond en het presidium het voorstel heeft goedgekeurd.
2. Dienstreizen vinden in beginsel alleen binnen Europa plaats.
3. Bezoeken aan Europese instellingen worden niet als buitenlandse dienstreis aangemerkt.
4. De dienstreis dient twee maanden voordat deze plaatsvindt bij de Statengriffier aangemeld te worden.
5. Voorstellen voor buitenlandse dienstreizen dienen, voorzien van een begroting, doel en tijdstip van de dienstreis, alsmede het aantal deelnemers, aan het presidium te worden voorgelegd, alvorens verplichtingen worden aangegaan.
6. Indien tentoonstellingen of festiviteiten plaatsvinden in de te bezoeken regio's, waardoor de verblijfkosten onevenredig toenemen, dient de dienstreis in een andere periode plaats te vinden, tenzij een bepaalde tentoonstelling of festiviteit het doel van de dienstreis is.
7. Benodigde tickets en accommodaties worden door de Statengriffie geregeld en geadmistreerd.
8. Alleen vaste leden van de Statencommissie, het lid van het college van Gedeputeerde Staten en medewerkers van de Statengriffie kunnen aan een buitenlandse dienstreis deelnemen.

Plaatsvervangende leden kunnen slechts deelnemen bij verhindering of ontstentenis van een vast lid.

9. Door de deelnemers aan een buitenlandse dienstreis wordt deelgenomen aan een integraal gepubliceerd programma, tenzij zich omstandigheden voordoen die onder de annuleringsverzekering vallen.
10. Het verlengen van de buitenlandse dienstreis is toegestaan, mits voorafgaand aan de buitenlandse dienstreis toestemming is verleend door de voorzitter van Provinciale Staten na overleg met de vice-voorzitter van Provinciale Staten. De extra kosten komen volledig voor rekening van het lid van de commissie.
11. De Statengriffie meldt de deelnemers aan voor dekking onder de doorlopende reis- en annuleringsverzekering van de provincie. De verzekering is van kracht voor alle personen die in opdracht of op uitnodiging van de provincie reizen naar het buitenland en in het binnenland maken. De definitie van een reis is hier dat er zowel in het binnen- als het buitenland sprake is van een overnachting. Er moeten daarvan boekingsbewijzen zijn.
12. De voorzitter van de commissie legt verantwoording af over de collectieve uitgaven tijdens de reis.
13. De deelnemende commissieleden stellen een verslag van de buitenlandse dienstreis op.. Dit verslag wordt in ieder geval gezonden aan het presidium.
14. Individuele Statenleden kunnen op grond van een besluit van Provinciale Staten, namens een Statencommissie afgevaardigd worden naar een congres of seminar in het buitenland. De kosten van deze dienstreis worden aan het individuele Statenlid vergoed overeenkomstig de Verordening rechtspositie gedeputeerden, Staten- en commissieleden. Het aanvraagformulier moet worden ondertekend door de voorzitter van de commissie. Van de dienstreis wordt een verslag opgesteld. Dit verslag wordt in ieder geval ter kennisname toegezonden aan het presidium en aan de desbetreffende commissie uit Provinciale Staten.

Hoofdstuk 8 Slotbepalingen

Artikel 86 Uitleg reglement

In de gevallen waarin dit reglement niet voorziet of bij twijfel over de toepassing van dit reglement, beslissen Provinciale Staten of de Statencommissie op voorstel van de voorzitter of de commissievoorzitter. In spoedeisende gevallen kan de voorzitter of de commissievoorzitter beslissen.

Artikel 87 Intrekking

Het Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten van Noord-Holland 2007 en het Reglement van orde voor Provinciale Statencommissies in Noord-Holland 2007 worden ingetrokken.

Artikel 88 Inwerkingtreding

Dit reglement treedt in werking na de dag van publicatie in het provinciaal blad.

Artikel 89 Citeertitel

Dit reglement wordt aangehaald als: Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten en Statencommissies van Noord-Holland 2015.

Ondertekening

*Haarlem, 2 februari 2015,
Provinciale Staten van Noord-Holland,*

J.W. Remkes, voorzitter.
J.J.M. Vrijburg, griffier.

Ziet u een fout in deze regeling?

Bent u van mening dat de inhoud niet juist is? Neem dan contact op met de organisatie die de regelgeving heeft gepubliceerd. Deze organisatie is namelijk zelf verantwoordelijk voor de inhoud van de regelgeving. De naam van de organisatie ziet u bovenaan de regelgeving. De contactgegevens van de organisatie kunt u hier opzoeken: organisaties.overheid.nl.

Werkt de website of een link niet goed? Stuur dan een e-mail naar regelgeving@overheid.nl

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	11795
Extern Zaak ID	1955024
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	23 januari 2023
Agendapunt	6.a
Titel	IPO: Focus in de samenwerking – Adviesrapport AEF
Organisatieonderdeel	BEL/OMB

Bijlagen
Brief aan PS over IPO Focus in de samenwerking – Adviesrapport AEF.pdf
Bijlage bij brief aan PS_'Laaghangend fruit'-maatregelen AEF-rapport.pdf
Bijlage bij brief aan PS_Conceptrapport 'Naar meer slagvaardigheid'.pdf

Gegeendeerd	Vergaderdatum
Overdracht vanuit GS	16 januari 2023
Economie Financiën en Bestuur	23 januari 2023

Toelichting

Het IPO-bestuur heeft in het voorjaar van 2022 opdracht gegeven aan AEF om te komen tot een nieuwe focus voor de samenwerking en tot voorstellen voor eventuele veranderingen in de structuur en de samenwerking ter ondersteuning daarvan. De samenwerking met de leden Algemene Vergadering (AV-leden) en de Staten is hier onderdeel van. Daarnaast ook om scherp te krijgen waar we als twaalf provincies gezamenlijk aan moeten werken en hoe we dat vervolgens slagvaardig organiseren. Het rapport zal met de staten worden besproken, de AV-leden zullen de reflecties in de AV vergadering van 7 maart inbrengen.

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

B.H.M. Velthuis

BEL/BS

Telefoonnummer +31235143007

velthuisb@noord-holland.nl

1 | 2

Verzenddatum

13 JAN. 2023

Kenmerk

1955024/1955026

Uw kenmerk

Betreft: IPO Focus in de samenwerking - Adviesrapport AEF

Geachte leden,

Graag informeren wij u over het volgende onderwerp:
Rapportage van AEF "Naar meer slagvaardigheid" over de focus in de samenwerking.

Inleiding

Het IPO-bestuur heeft in het voorjaar van 2022 opdracht gegeven aan AEF om te komen tot een nieuwe (inhoudelijke) focus voor de samenwerking en in het verlengde daarvan te komen tot voorstellen voor eventuele veranderingen in de structuur en de samenwerking ter ondersteuning daarvan. De samenwerking met de leden Algemene Vergadering en de Staten is hier onderdeel van.

De kern van dit traject is o.a. om in kaart te brengen wat er nodig is om als vereniging van de samenwerkende provincies slagvaardig en efficiënt te kunnen handelen en optreden, met het oog op de ongekend grote opgaven en transities in die op de provincies afkomen. Daarnaast ook om scherp te krijgen waar we als twaalf provincies gezamenlijk aan moeten werken en hoe we dat vervolgens slagvaardig organiseren.

Focus in de samenwerking

Tijdens de bestuursvergadering van 4 oktober 2022 heeft AEF de eerste beelden teruggegeven en mogelijke ontwikkelrichtingen geschetst. Het bestuur heeft in deze vergadering AEF gevraagd om scenario 0 (Gedrag) en 1 (Organisatie) verder uit te werken. De maatregelen weergegeven in scenario 0 zijn randvoorwaardelijk (maar op zichzelf onvoldoende) voor een slagvaardige organisatie, en hebben gezamenlijk met scenario 1 een groter effect op deze slagvaardigheid. Verder is AEF in deze bestuursvergadering gevraagd om een opdracht te formuleren voor de algemene directeur voor de nieuwe Statenperiode. Deze opdracht is tweeledig: enerzijds de implementatie van scenario 0 en 1 anderzijds het verder verkennen van mogelijkheden en wenselijkheid voor scenario 2 en 3.

De leden van de AV zijn uitgebreid betrokken en geïnformeerd over de ontwikkelingen rondom dit traject. Zo hebben zij gesproken met de onderzoekers van AEF, zijn zij tijdens de AV van 4 oktober en 8 november bijgepraat over de laatste ontwikkelingen en is het conceptrapport ook met hen gedeeld.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Vervolg

Gedeputeerde Staten hebben kennisgenomen van het rapport over meer slagvaardigheid en de aan te brengen focus. In de nieuwe bestuursperiode zal dit verder worden vormgegeven. Over de positie van de Statenleden en AV gaan we met de AV leden en uw Staten in gesprek tijdens de EFB commissievergadering op 23 februari 2023.

Deze bespreking staat gepland, omdat de alle leden van de AV door middel van een brief gevraagd zijn het conceptrapport te bespreken met de Provinciale Staten, mede met de betrokkenheid van hun College van Gedeputeerde Staten. Het IPO-bestuur heeft de leden van de AV daarbij verzocht expliciet te reflecteren op de aanbevelingen die betrekking hebben op de werkwijze van de AV en de betrokkenheid van Statenleden bij de vereniging.

Vervolgens is op 7 maart 2023 een extra AV-vergadering gepland, de leden van de AV zal dan worden gevraagd om de reflecties uit Provinciale Staten in te brengen.

De leden van de AV hebben de rapportage ontvangen evenals de gespreksnotitie "Laag hangend fruit". Beide stukken zijn als bijlage bij deze brief gevoegd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

2 bijlage(n)

1. Adviesrapport AEF
2. "Laaghangend fruit"-maatregelen AEF-rapport

Gespreksnotitie Provinciale Staten

'laaghangend fruit'-maatregelen AEF-rapport

Samenvatting

Deze gespreksnotitie bevat de maatregelen waarvan de implementatie reeds in gang kan worden gezet, zogeheten *no-brainers* en kunt u ter ondersteuning gebruiken tijdens het gesprek met uw Staten over het adviesrapport. Ieder onderstaande maatregel is aangevuld met wat ambtelijke toelichting.

'Laaghangend fruit' maatregelen rondom de positie van Statenleden en de AV

- **Maatregel 8: inhoudelijke en verdiepende gesprekken.**
Combineer AV-vergaderingen met meer inhoudelijke en verdiepende gesprekken of workshops, die de AV-leden helpen in hun rol als Statenlid.
- **Maatregelen 9 en 10: afspraken over mandaat en rolbeschrijving AV-lid.**
Maak als AV gemeenschappelijke afspraken over het ophalen van mandaat bij de eigen Statenleden en committeer elkaar hieraan. Stel daarnaast rolbeschrijvingen op voor de selectie van AV-leden binnen provincies.
- **Maatregel 11: financiële vergoeding.**
Verken of het mogelijk is AV-leden een financiële vergoeding te bieden voor hun rol binnen het IPO.
- **Maatregel 2: terugkoppeling GS-PS.**
Concrete afspraken over de mate en wijze van terugkoppeling GS-PS.
- **Maatregel 25: aanvullend werkverband AV.**
Verken de behoefte aan een werkverband voor Statenleden en griffiers binnen het IPO binnen deze doelgroep. Richt deze in als de behoefte bestaat. Hierin kunnen thema's besproken worden die betrekking hebben op de rol en positie van Statenleden binnen het IPO en/of inhoudelijke thema's naar wens. Dit werkverband kan inhoudelijke voorstellen doen aan het bestuur en de commissies.

'Laaghangend fruit' bestuurlijke maatregelen

- **Maatregel 2: terugkoppeling GS-PS.**
Maak concrete afspraken over de mate en wijze van terugkoppeling GS-PS, en committeer elkaar hieraan.
- **Maatregelen 3 en 4: werkwijze samenwerking bestuur.**
Kom afspraken na over werkwijzen, zoals inhoudelijke voorbereiding, en besluitvorming binnen het IPO-bestuur en werk aan teamvorming in het bestuur vanaf de start en gedurende de hele bestuursperiode.
- **Maatregel 5: functieprofielen en selectiecriteria.**
Stel functieprofielen en criteria op voor de selectie van IPO-bestuursleden binnen de provincies.
- *Optioneel:* **Maatregel 1: bestuursprogramma op inhoudelijke thema's.**
Stel een bestuursprogramma op voor elke bestuursperiode met een duidelijke visie en opdracht voor de vereniging voor de komende jaren, inclusief budgettaire kaders.

Gespreksnotitie Provinciale Staten

'laaghangend fruit'-maatregelen AEF-rapport

Deze gespreksnotitie kunt u ter ondersteuning gebruiken tijdens het gesprek met uw Staten over het adviesrapport. Allereerst is het 'laaghangend fruit' benoemd t.a.v. de maatregelen rondom de positie van de leden van de AV en Provinciale Staten. Het 'laaghangend fruit' wordt conform afspraak in het IPO-bestuur alvast gedeeld en betreft de maatregelen waarvan de implementatie reeds in gang kan worden gezet, zogeheten *no-brainers*. Vervolgens zijn de maatregelen die betrekking hebben op het bestuurlijke aspect weergegeven. Hierbij is een onderscheid gemaakt tussen het 'laaghangende fruit' en maatregelen die daar optioneel toe behoren. Daarover kan indien gewenst het gesprek nog gevoerd worden tijdens de vergadering van het IPO-bestuur op 15 december.

'Laaghangend fruit' maatregelen rondom de positie van Statenleden en de AV

1. Inhoudelijke en verdiepende gesprekken – *Combineer AV-vergaderingen met meer inhoudelijke en verdiepende gesprekken of workshops, die de AV-leden helpen in hun rol als Statenlid. Zorg voor een strikte scheiding tussen deze gesprekken en het statutaire deel van de vergadering (maatregel 8)*

- Op dit moment worden er door het IPO-bureau, mede op verzoek van de leden van de AV, meerdere keren per jaar digitale technische briefings georganiseerd over de dossiers die in gezamenlijkheid worden opgepakt. Deze technische briefings zijn toegankelijk voor alle Statenleden.

2. Afspraken over mandaat en rolbeschrijving AV-lid – *Maak als AV gemeenschappelijke afspraken over het ophalen van mandaat bij de eigen Statenleden en committeer elkaar hieraan. Stel daarnaast rolbeschrijvingen op voor de selectie van AV-leden binnen provincies. Wees duidelijk over rol (verwachtingenmanagement). Versterk ook de rol van de griffiers hierin (maatregelen 9 en 10).*

- Aan het begin van deze Statenperiode is de 'leidraad best practices' opgesteld die handvatten biedt voor gemeenschappelijke afspraken rondom het ophalen van mandaat bij de eigen Statenleden. Op dit moment wordt de mandatering door veel provincies verschillend ingevuld. Dit leidt tot onduidelijkheid over rol en bevoegdheid bij de leden van de AV.
- In het adviesrapport wordt gesproken over functieprofielen. Het is echter goed om te benadrukken dat dit in de vorm van rolomschrijvingen gezien dient te worden. Door duidelijke rolbeschrijvingen te maken, wordt helderheid gecreëerd over de werkwijzen rondom mandaat en wordt verwarring en onduidelijkheid over rol en bevoegdheid bij de leden van de AV voorkomen.
- Het opstellen van een functieprofiel is ook een maatregel die geadviseerd wordt aan de leden van het IPO-bestuur.
- Daarnaast wordt er – op initiatief van de leden van de AV – een werkgroep opgericht die zich bezighoudt met de overdracht naar de nieuwe AV. Deze werkgroep wordt ondersteund door een griffiecontactpersoon en het IPO-bureau. In dit overdrachtdossier kan ook aandacht besteed worden aan de rolomschrijving en de afspraken rondom mandaat.

4. Financiële vergoeding - *Verken of het mogelijk is AV-leden een financiële vergoeding te bieden voor hun rol binnen het IPO (maatregel 11).*

- Deze verkenning zou eventueel kunnen plaatsvinden vanaf de nieuwe Statenperiode.
- Het gaat daarbij om een verkenning naar een compensatie voor de coördinerende rol die de AV-leden aannemen binnen hun eigen PS t.a.v. de samenwerkende provincies.

Gespreksnotitie Provinciale Staten

'laaghangend fruit'-maatregelen AEF-rapport

5. Terugkoppeling GS-PS - Concrete afspraken over de mate en wijze van terugkoppeling GS-PS (maatregel 2).

- Het is van belang dat de PS'en constant goed geïnformeerd worden wat betreft de dossiers waarop de provincies in IPO-verband samenwerken. U kunt hier de toezegging doen dat er in IPO-verband bestuurlijke afspraken gemaakt worden over de mate en wijze van die terugkoppeling.
- Ook kunt u hier verwijzen naar de reeds openbare bestuurlijke agenda's, verslagen en position papers die gepubliceerd worden op de IPO-website ten behoeve van de terugkoppeling naar de PS'en.

6. Aanvullend werkverband AV - Verken de behoefte aan een werkverband voor Statenleden en griffiers binnen het IPO binnen deze doelgroep. Richt deze in als de behoefte bestaat. Hierin kunnen thema's besproken worden die betrekking hebben op de rol en positie van Statenleden binnen het IPO en/of inhoudelijke thema's naar wens. Dit werkverband kan inhoudelijke voorstellen doen aan het bestuur en de commissies. Hierbij is het van belang een goede procedure in te richten voor het ophalen van mandaat bij de Statenleden. Ondersteuning en advisering kunnen primair bij de griffiers komen te liggen, met waar nodig ondersteuning vanuit het IPO-bureau (maatregel 25).

- Deze verkenning zou eventueel kunnen plaatsvinden vanaf de nieuwe Statenperiode.
- Voor het laten slagen van een dergelijke verkenning is de betrokkenheid van de griffiers van belang.

'Laaghangend fruit' bestuurlijke maatregelen

1. Terugkoppeling GS-PS - Maak concrete afspraken over de mate en wijze van terugkoppeling GS-PS, en committeer elkaar hieraan (maatregel 2).

- Het is van belang dat de Statenleden goed te informeren door de Colleges van GS over de dossiers waarop de provincies in IPO-verband samenwerken. De leden van het IPO-bestuur benadrukken dit belang.
- Sinds 1 mei 2022 worden naar aanleiding van een besluit in het IPO-bestuur de conceptagenda's en verslagen van de B(A)C's en het IPO-bestuur gepubliceerd op de website van de gezamenlijke provincies. Daarnaast zijn alle position papers van de gezamenlijke provincies terug te vinden op de website.

2. Werkwijze samenwerking bestuur – Kom afspraken na over werkwijzen, zoals inhoudelijke voorbereiding, en besluitvorming binnen het IPO-bestuur en werk aan teamvorming in het bestuur vanaf de start en gedurende de hele bestuursperiode (maatregel 3 en 4).

- Het IPO-bestuur maakt hier afspraken over vanaf de start van de nieuwe bestuursperiode.

3. Functieprofielen en selectiecriteria – Stel functieprofielen en criteria op voor de selectie van IPO-bestuursleden binnen de provincies (maatregel 5).

- In het adviesrapport wordt gesproken over functieprofielen. Het is goed om te benadrukken dat dit in de vorm van rolomschrijvingen uitgewerkt kan worden. Doel hiervan is dat de betreffende bestuurder een helder beeld heeft van de rol en bevoegdheid van een IPO-bestuurslid.

Gespreksnotitie Provinciale Staten

'laaghangend fruit'-maatregelen AEF-rapport

Optioneel: 4. Bestuursprogramma op inhoudelijke thema's - *Stel een bestuursprogramma op voor elke bestuursperiode met een duidelijke visie en opdracht voor de vereniging voor de komende jaren, inclusief budgettaire kaders. Zorg dat deze prioriteiten worden belegd binnen de organisatie, bijv. in bestuurlijke commissies (maatregel 1).*

- Een bestuursprogramma zou een logisch voortvloeisel zijn uit de vierjarige P&C-cyclus.
- Door bij elke nieuwe bestuursperiode te herzien of de bestuurlijke commissies nog de juiste thema's en prioritering te kennen, kan op basis van de inhoud/strategie de structuur worden bepaald.
- Een dergelijk bestuursprogramma biedt helderheid en een langetermijnvisie.
- Het bestuursprogramma biedt tevens ruimte voor flexibiliteit indien gewenst. De mogelijkheid om ruimte in te bouwen voor ad hoc dossiers kan worden meegenomen bij het opstellen van het bestuursprogramma.

An aerial photograph of a two-lane asphalt road curving through a green landscape. Several wind turbines are visible in the distance under a blue sky with scattered clouds. The road has a white dashed center line and a solid white edge line. A few cars are driving on the road. The left side of the image is partially obscured by a semi-transparent white overlay containing text.

Andersson Elffers Felix

Naar meer slagvaardigheid

Advies voor het Interprovinciaal Overleg - concept
Ter bespreking in het IPO-bestuur op 17 november 2022

3 november 2022

Inhoud

Hoofdstuk	Pagina
1. Inleiding	2
2. Advies	5
3. Basis voor dit advies:	
A. Wat is het IPO?	14
B. Analyse op onderdelen	22
C. Belangrijkste inzichten benchmark	26
4. Bijlagen	31

Inleiding | aanleiding en werkwijze

Aanleiding en doelstelling

Een slagvaardig IPO is onmisbaar

Provincies hebben een ongekend grote rol in de huidige maatschappelijke opgaven. Zij staan – samen met rijk, gemeenten en waterschappen – voor grote transities in de fysieke leefomgeving. Het helpt als provincies hierin waar mogelijk gezamenlijk optrekken. Het IPO kan hier een belangrijke rol in te spelen¹. Gezamenlijk is het immers mogelijk om een betrouwbare gesprekspartner te zijn, efficiënt uitvoering op te pakken en van elkaar te leren.

Het IPO-bestuur heeft AEF gevraagd om advies voor een slagvaardiger IPO

Er zijn veel mogelijkheden om de slagvaardigheid van het IPO te versterken. Het IPO-bestuur heeft AEF gevraagd om onafhankelijk onderzoek te doen naar hoe de samenwerking binnen en organisatie van het IPO kunnen worden verstevigd, om zo de slagkracht van de organisatie te vergroten. Doel is om voor het begin van de nieuwe bestuursperiode een aantal veranderingen in gang te hebben gezet.

Onze onderzoeksvraag luidde als volgt:

Wat is nodig om de slagvaardigheid van het IPO te vergroten?

Werkwijze AEF

We voerden diverse onderzoeksactiviteiten uit:

1. Documentstudie

We bestudeerden voorgaand onderzoek, o.a. traject Kompas2020, Focus in Samenwerking, AV-overdracht en andere relevante documenten.

Zie volgende pagina.

2. Gespreksronde

We voerden ca. 45 gesprekken met IPO-bestuursleden, AV-leden, IPO-bureau, griffie, Bij12, HNP en andere betrokkenen

Zie gesprekslijst in bijlage.

3. Benchmark

We bestudeerden documenten en voerden gesprekken met VNG, UvW en Metropoolregio Amsterdam, om lessen te leren

Zie hoofdstuk 3, onderdeel C

Om uiteindelijk tot echte verbetering te komen, zijn duidelijke keuzes nodig

We zijn gestart met dit traject in juni 2022. Tijdens de bestuursvergadering en AV-vergadering van 4 oktober 2022 hebben we eerste beelden teruggegeven en mogelijke ontwikkelrichtingen geschetst. Het IPO-bestuur heeft daar als onze opdrachtgever richting gegeven voor het uitwerken van deze ontwikkelrichtingen. Deze uitwerking staat aan het begin van dit rapport (hoofdstuk 2). De rest van het rapport is de achtergrond en onderbouwing voor deze aanbevelingen.

Inleiding | eerdere trajecten

Dit onderzoek bouwt voort op vele eerdere analyses

Een eerste bevinding van dit onderzoek, is dat er al veel notities, documenten en rapporten zijn met analyses over de werking van het IPO en verbetermogelijkheden. Zie hiervoor het overzicht hiernaast.

Veel (onbenutte) mogelijkheden voor het IPO om haar slagvaardigheid te vergroten zijn al benoemd. In dit traject hebben we hierop voortgebouwd, en ons vooral gefocust op de vraag waaróm deze analyses en verbeter suggesties nog niet hebben geleid tot verbetering.

Het advies dat we uitbrengen (zie hoofdstuk 2), schetst daarom niet alleen voorstellen voor verbetering, maar ook een expliciete opdracht aan de algemeen directeur voor implementatie van de maatregelen.

Overzicht van eerdere trajecten

Onderstaand staat een greep uit eerdere trajecten, onderzoeken, notities analyses, rapporten en adviezen. Deze trajecten kenden verschillende aanleidingen en doelen. Het overzicht is dus 'rijp en groen door elkaar'. Onderliggend was in alle trajecten het thema "een slagvaardiger IPO" en het realiseren van meer focus in de samenwerking. We noemen hier de belangrijkste en meest recente trajecten (die bij ons bekend zijn). Het is uiteraard mogelijk dat ook in andere verbanden nog is nagedacht over het IPO.

- **2011** | Advies 'Ons IPO werkt'
- **2014** | Vaststelling Kompas 2020 in het IPO-bestuur
- **2015** | Resultaten van commissie 'Transitie IPO' o.l.v. Deetman
- **2019** | Evaluatie werkwijze IPO bij het stikstof-vraagstuk (Polman)
- **2020** | Overdrachtsdocument AV-leden, incl. voorstel versterkte samenwerking AV en leidraad best practices voor IPO AV-leden
- **2020** | Notitie verkenning naar verbetering slagkracht (Meijdam / Van Essen)
- **2021, voorjaar** | Publicatie 'Naar een Krachtig Groen Herstel van Nederland'
- **2021, zomer/najaar** | Traject 'Rol in de ruimte' (visie en propositie)
- **2021-2022** | Traject focus in samenwerking, incl. bestuursbesluit over focus op de drie grote transities in de fysieke leefomgeving

Inhoud

Hoofdstuk	Pagina
1. Inleiding	2
2. Advies	5
3. Basis voor dit advies:	
A. Wat is het IPO?	14
B. Analyse op onderdelen	20
C. Belangrijkste inzichten benchmark	26
4. Bijlagen	31

Advies | wat is een slagvaardig IPO?

Allereerst definiëren we 'slagvaardigheid'

Om te bepalen hoe het IPO slagvaardiger kan optreden, operationaliseren we het begrip '**slagvaardig IPO**'. We hebben daarvoor **zes dimensies** geformuleerd (zie hiernaast).

Slagvaardigheid is te beoordelen vanuit het perspectief van de **leden, IPO-medewerkers, en vanuit externe (samenwerkings)partijen**. Externe (samenwerkings)partners geven bijvoorbeeld aan dat het IPO de meeste meerwaarde heeft wanneer zij een betrouwbare gesprekspartner is, die een heldere visie en propositie uitdraagt en een partij is waarmee zij snel kunnen schakelen

De dimensies staan soms op **gespannen voet** met elkaar: zo kan het creëren van draagvlak tot gevolg hebben dat handelingsnelheid beperkt wordt. Om slagvaardig te kunnen handelen, moet een goede balans gevonden worden tussen deze dimensies.

Het doel is dat de **voorgestelde ontwikkelscenario's** moeten bijdragen aan versterking van het IPO op ten minste een deel van de dimensies.

Zes dimensies van een slagvaardig IPO:

- **Visie**. De mate waarin het IPO een heldere inhoudelijke visie en propositie heeft en deze effectief kan uitdragen
- **Eenduidigheid vanuit draagvlak**. Een IPO dat een eenduidige en gedragen boodschap uitdraagt, en een betrouwbare gesprekspartner is
- **Wendbaarheid**. De mate waarin IPO flexibel kan inspelen op (nieuwe en veranderende) inhoudelijke opgaven
- **Handelingsnelheid**. De mate waarin IPO snel kan schakelen en acteren rond actuele thema's
- **Inhoudelijke kwaliteit**. Een IPO-bureau en overige ondersteuning die voldoende in staat is om hoogwaardige inhoudelijke bijdragen te leveren.
- **Doelmatigheid** het efficiënt benutten van gemeenschappelijke middelen.

Advies | waarom is verandering nodig?

Er liggen veel kansen voor het IPO om haar potentie beter te benutten

- Uit de gesprekken blijkt dat de **noodzaak tot samenwerking tussen provincies onomstreden is**.
- **Deze noodzaak is zelfs duidelijker dan ooit.** Provincies hebben een ongekend grote rol in de huidige maatschappelijke opgaven. Externe partners doen expliciet een beroep op het IPO om haar rol te pakken als betrouwbaar aanspreekpunt vanuit provincies en verbinder tussen provincies. Het IPO heeft het **momentum**.
- **Betrokkenen zien veel potentie in het IPO.** Zij erkennen dat het IPO diverse functies kan vervullen - van gezamenlijke uitvoering, positiebepaling en lobby, het maken van bestuurlijke afspraken, vervullen van werkgeversfunctie, kennisdeling en als ontmoetingsplek. Ook wordt het IPO gewaardeerd om haar sterke inhoudelijke kwaliteit en zorgvuldigheid.

Het IPO weet haar functies op de dimensies van slagvaardigheid maar deels goed te vervullen, waardoor haar potentiële meerwaarde onvoldoende wordt benut:

- De focus ligt sterk op **positiebepaling, lobby en het maken van bestuurlijke afspraken**. Hierin is het IPO onvoldoende slagvaardig door beperkte wendbaarheid, handelingssnelheid, en gebrek aan eenduidigheid, visie en onderling vertrouwen. Het IPO is te weinig gezaghebbend bij externe partners. De nadruk bij het IPO ligt voornamelijk op inhoudelijke zorgvuldigheid en afstemming.
- Het IPO benut te weinig de platformfunctie voor **kennisuitwisseling en ontmoeting** – de focus ligt hier niet expliciet op.
- **Gezamenlijke uitvoering** krijgt vorm via BIJ12, maar door gebrek aan aandacht en kennis hierover wordt dit onvoldoende benut.
- Het IPO is een **werkgeversvereniging**, maar deze functie wordt niet gezien als de kern van het IPO.

We zien hiervoor oorzaken op drie niveaus:

Uit het onderzoek blijkt dat er oorzaken zijn op **drie niveaus**. Deze hangen met elkaar samen: bepaalde structuren of wijze van organisatie lokken bepaald gedrag uit. Een aantal voorbeelden van oorzaken op deze niveaus:

1. Gedrag. Besluitvorming verloopt moeizaam en traag, afspraken zijn onhelder of worden niet goed nagekomen, gebrek aan onderling vertrouwen, onjuiste beeldvorming, sterke focus op formaliteit, slordigheid in verantwoording richting eigen provincies, weinig aandacht en kennis van BIJ12.

2. Organisatie. Veelheid aan thema's (BAC's, kopgroepen, BC's) en beperkte inhoudelijke focus, accent op lobbyfunctie, veel rommeligheid in organisatie, IPO-bureau wordt voornamelijk ingezet als secretariaat, onduidelijkheden in organisatie IPO-bureau en verhouding met BIJ12.

3. Verenigingsstructuur. Vertegenwoordiging van 12 provincies als uitgangspunt in de structuur (in bestuur en BAC's) leidt tot moeizame besluitvorming, AV bestaande uit Statenleden voor bestuurdersvereniging zorgt voor ineffektieve dynamiek, hulpstructuren (zoals BC) worden opgetuigd om niet-werkende structuur op te vangen.

Advies | vier scenario's

We schetsen vier scenario's voor doorontwikkeling van het IPO

- ▶ We zien mogelijkheden voor ontwikkeling van het IPO op de genoemde **drie elementen** gedrag, organisatie en verenigingsstructuur. Op basis hiervan zien we **vier scenario's** voor doorontwikkeling van het IPO. **Scenario 0 t/m 2** bouwen op elkaar voort in intensiteit en versterken elkaar. **Scenario 3** is een op zichzelf staand scenario.
- ▶ **Scenario 0:** bevat de aanpassingen die we minimaal noodzakelijk achten. In dit scenario ligt de focus op gedragsverandering. Er worden geen grote organisatorische of structuuraanpassingen gedaan.
 - ▶ **Advies AEF:** wij zien deze maatregelen als *randvoorwaardelijk*. Op zichzelf staand is het echter *onvoldoende* om de gewenste veranderingen te realiseren.
- ▶ **Scenario 1:** vraagt ook organisatorische aanpassingen. Dit betreft aanpassingen die binnen de huidige verenigingsstructuur en statuten passen.
 - ▶ **Advies AEF:** we adviseren in ieder geval ook deze maatregelen te implementeren. De organisatorische veranderingen ondersteunen gedragsverandering, en dragen dus ook bij aan gewenste effecten uit scenario 0.
- ▶ **Scenario 2:** vraagt een fundamentele herziening van de verenigingsstructuur. Hiervoor is het ook nodig om de statuten te herzien.
 - ▶ **Advies AEF:** we adviseren om deze maatregelen te verdiepen en verder uit te werken, gericht op implementatie middellange termijn.
- ▶ **Scenario 3** hier wordt de verenigingsstructuur losgelaten, en gekeken naar het opnieuw opbouwen van de provinciale samenwerking.
 - ▶ **Advies AEF:** we zien dit als minst haalbare scenario, maar raden wel aan om deze optie te verkennen voor het geval andere scenario's niet voldoende effectief blijken.

N.B.: deze scenario's (zeker scenario 0 t/m 2) passen binnen de (flexibiliteit van de) huidige organisatie van het IPO-bureau en BIJ12 en behoeven geen formele reorganisatie.

Advies | opdracht aan algemeen directeur voor de komende bestuursperiode

▶ We adviseren het bestuur om de algemeen directeur de opdracht te geven om – samen met het bestuur – met dit advies aan de slag te gaan.

▶ Deze opdracht is tweeledig. Een projectmatige implementatie van scenario 0 en 1 en het verkennen en uitwerken van mogelijkheden voor scenario 2 en 3.

▶ Het advies is spoedig met de (voorbereiding voor) implementatie te starten voorafgaand aan de start van de nieuwe bestuursperiode. Deels zal hier al mee gestart moeten worden vóór de aanstelling van de nieuwe AD, bijv. rondom werving van het nieuwe bestuur en AV. Hierin kan het IPO-bureau het voortouw nemen.

Opdracht A: projectmatige implementatie scenario's 0-1

1. Breng een **prioritering en fasering** aan in de implementatie van maatregelen uit scenario 0 en 1. Er kan desgewenst gelijktijdig gestart worden met maatregelen uit beide scenario's (zie de volgende pagina's voor ons advies over mogelijke maatregelen).
2. Zorg voor een **verdere praktische uitwerking** van maatregelen, samen met (een afvaardiging van) het bestuur en IPO-MT, en mede op basis van input van de AV – afhankelijk van het type maatregelen.
3. Hanteer een **projectmatige aanpak** voor de implementatie van deze maatregelen, inclusief **tussentijdse monitoring en evaluatie**.

In de uitwerking op de volgende pagina's, beschrijven we zowel: (1) **bestuurlijke** maatregelen, (2) maatregelen rondom **de positie van Statenleden en de AV**, en (3) maatregelen rondom **management**.

Opdracht B: verdiepen en uitwerken scenario's 2 en 3

1. Zorg voor een verdere **uitwerking en verdieping scenario's 2 en 3**, met daarin onder andere:
 - ▶ Herzien samenstelling en omvang van het bestuur, bijv. door overgang naar dagelijks bestuur
 - ▶ Herzien samenstelling van de AV, bijv. met bestuurders of een mengvorm, en maar één vertegenwoordiger per provincie
 - ▶ Ander voorzitterschap van de bestuurlijke commissies i.p.v. bestuursleden
2. Besteed in deze uitwerking aandacht aan zowel **gewenst effect (welk probleem wordt opgelost), samenhang tussen maatregelen als draagvlak binnen de vereniging**.
3. Formuleer een **voorstel** voor een **plan van aanpak** voor deze scenario's, **inclusief een advies over de wenselijkheid/noodzakelijkheid** gerelateerd aan gewenst effect en draagvlak. Weeg in dit advies ook de eerste resultaten van opdracht A mee, zoals blijkt uit de monitoring. Haal voor dit advies in ieder geval ook input bij IPO-bestuur, de AV, IPO-bureau en BIJ12.
4. Zorg voor dat afronding van de besluitvorming en het eventueel implementeren van de hieruit voortvloeiende acties vallen binnen de **komende bestuursperiode**.

Advies | beoogd resultaat: toekomstbeeld na uitvoering opdracht A

Schets van gewenst toekomstbeeld op hoofdlijnen na implementatie van scenario 0 en 1

- ▶ Het IPO heeft een heldere functie voor de 12 provincies op het gebied van positiebepaling en lobby, gezamenlijke uitvoering, kennisuitwisseling en ontmoeting. Het IPO is voor externe partners een gezaghebbende partij en betrouwbare gesprekspartner.
- ▶ Het IPO-bestuur zet de strategische lijnen en de kaders uit voor de vereniging. Aan het begin van de bestuursperiode stelt zij een bestuursprogramma op, met de focus voor de komende periode. Een afvaardiging van het bestuur heeft de opdracht om dit uit te werken en uit te voeren. Deze afvaardiging functioneert als dagelijks bestuur en werkt samen als een echt team. Zij leggen verantwoording af aan het IPO-bestuur en zorgen dat zij goed geïnformeerd blijven.
- ▶ Alle IPO-bestuursleden zijn verantwoordelijk voor terugkoppeling naar eigen GS-PS. Er zijn heldere afspraken over hoe dit dient te gebeuren, bijvoorbeeld door het continu agenderen van IPO in eigen vergaderingen. Het IPO-bestuur doorleeft het belang hiervan en houdt elkaar aan de gemaakte afspraken.
- ▶ Op basis van het bestuursprogramma, worden rondom 3-4 gekozen inhoudelijke thema's bestuurlijke commissies ingericht. In navolging van het bestuursbesluit van december 2021 en het traject Focus in samenwerking, volgt nu logischerwijs een keuze voor de drie grote transities in het fysieke domein (landelijk gebied, ruimtelijke ordening en energie en klimaat), met daarnaast een commissie met een meer randvoorwaardelijke focus (interbestuurlijke en financiële verhoudingen). Deze commissies gaan aan de slag met de belangrijkste speerpunten uit het bestuursprogramma. De commissies hebben het mandaat het IPO extern te vertegenwoordigen. De commissies worden onafhankelijk voorgezeten en voorbereid door ambtelijke commissies. Elke bestuursperiode worden de thema's en prioritering van de commissies herzien.
- ▶ Er bestaat een werkverband voor Statenleden en griffiers. Zij kunnen inhoudelijke voorstellen doen aan het bestuur en/of bestuurlijke commissies. In de AV staat de statutaire rol centraal. Er zijn heldere afspraken over wat daaronder valt. De AV wordt voorgezeten door de vice-voorzitter van het IPO-bestuur. Er heerst een cultuur van vertrouwen en openheid.
- ▶ Het IPO kent een platform expliciet voor kennisdeling en ontmoeting. Hierin staan afwisselend verschillende thema's centraal, en wordt ook expliciet de verbinding gelegd met (ontwikkelingen bij) externe partners.
- ▶ De algemeen directeur is verantwoordelijk voor het IPO-bureau en BJJ12 en functioneert als boegbeeld naar buiten. Er is een heldere opdrachtgever-opdrachtnemersrelatie tussen de AD en BJJ12. Het IPO-bureau verzorgt de ondersteuning van bestuurlijke en ambtelijke commissies en het werkverband, en schakelt gemakkelijk met 'buiten'.

Hoe draagt dit bij aan versterking op zes dimensies van slagvaardigheid?

- ▶ **Visie.** Via strategisch bestuurlijk programma en een organisatie die hierbij past.
- ▶ **Eenduidigheid vanuit draagvlak.** Door vergroting van het vertrouwen tussen provincies, in combinatie met voldoende vertegenwoordiging vanuit de 12.
- ▶ **Wendbaarheid.** Meer flexibiliteit in bestuurlijke commissies, i.c.m. mogelijkheden voor andere gremia, om flexibel in te spelen (nieuwe en veranderende) inhoudelijke opgaven.
- ▶ **Handelingsnelheid.** Meer mandaat bij bestuurlijke commissies, werken met dagelijks bestuur.
- ▶ **Inhoudelijke kwaliteit.** Behouden en inhoudelijke ondersteuning inzetten op de belangrijkste thema's.
- ▶ **Doelmatigheid** door aanbrengen focus, doelmatiger inzetten van IPO-bureau. Periodieke doorlichtingen bureau en BJJ12.

Ter bespreking in het IPO-bestuur op 17 november 2022

Advies | uitwerking scenario 0: hygiëne in gedrag maatregelen (1) bestuurlijk en (2) rondom positie Statenleden en AV

1

Bestuurlijk

Bestuur

1. Stel een **bestuursprogramma** op voor elke bestuursperiode met een duidelijke visie en opdracht voor de vereniging voor de komende jaren, inclusief budgettaire kaders. Zorg dat deze prioriteiten worden belegd binnen de organisatie, bijv. in bestuurlijke commissies.
2. Maak concrete afspraken over de mate en wijze van **terugkoppeling GS-PS**, en **committeer** elkaar hieraan.
3. Kom afspraken na over **werkwijzen, zoals inhoudelijke voorbereiding, en besluitvorming** binnen het IPO-bestuur.
4. Werk aan **teamvorming** in het bestuur vanaf de start en gedurende de hele bestuursperiode.
5. Stel **functieprofielen en criteria op voor de selectie van IPO-bestuursleden** binnen provincies.

Commissies

6. Herzie bij elke bestuursperiode of de bestuurlijke commissies nog de juiste **thema's en prioritering** kennen. Het opstellen van een bestuurlijk programma helpt om richting te geven aan de bestuurlijke commissies (ofwel: structuur volgt strategie).

2

Positie statenleden en Algemene vergadering

7. Wees duidelijk over wat wel/niet valt onder de **statutaire rol van de AV**. Voer als IPO-bestuur het gesprek over wat dit betekent (op basis van input uit de AV) neem hier een eenduidig besluit over en stel dit opnieuw vast. Specifiek waar het gaat om het bespreken van de Kadernota en leveren van inhoudelijke input, advies of amendementen door de AV.
8. Combineer AV-vergaderingen met meer **inhoudelijke en verdiepende gesprekken** of workshops, die de AV-leden helpen in hun rol als Statenlid. Zorg voor een strikte scheiding tussen deze gesprekken en het statutaire deel van de vergadering.
9. Maak als AV **gemeenschappelijke afspraken** over het **ophalen van mandaat** bij de eigen Statenleden en committeer elkaar hieraan.
10. Stel **functieprofielen en criteria op voor de selectie van AV-leden** binnen provincies. Wees duidelijk over rol (verwachtingenmanagement). Versterk de rol van de griffiers hierin.
11. Verken of het mogelijk is AV-leden een **financiële vergoeding** te bieden voor hun rol binnen het IPO.

- ▷ In scenario 0 ligt de focus op gedragsverandering. Verandering richt zich op het verhelderen van afspraken en het gezamenlijk committeren hieraan, duidelijke besluitvorming en het versterken van onderling vertrouwen in elkaar en in het IPO.
- ▷ Er worden geen grote organisatorische of structuuraanpassingen gedaan.
- ▷ Dit zijn de aanpassingen die we randvoorwaardelijk en daarmee minimaal noodzakelijk achten. Anderzijds verwachten we dat deze op zichzelf staand onvoldoende zijn. We adviseren daarom ook de voorstellen uit scenario 1 te implementeren.

Advies | uitwerking scenario 0: hygiëne in gedrag maatregelen (3) management

3

Management

IPO-bureau

12. Verminder de nadruk op secretarisrol van het IPO-bureau, en verleg deze naar een **inhoudelijke en strategische focus en extern contact**. Beperk het schrijven van lange, stevige en formele stukken.

13. Voer een **periodieke onafhankelijke doorlichting** uit van het IPO-bureau op gebied van doelmatigheid en doeltreffendheid uit (aan het einde van de bestuursperiode), en neem dit als moment om het gesprek hierover te voeren – in plaats van op ad hoc momenten.

14. Leg meer **verbinding met externe partners** met vergelijkbare uitdagingen (zoals de VNG en UvW) om uitdagingen in de vereniging te bespreken en van elkaar te leren.

BIJ12

15. Zorg voor **échte aandacht voor BIJ12**, vanuit bestuur, AV, algemeen directeur en IPO-bureau. Dat betekent het verhogen van het kennisniveau in al deze gremia, continu bijpraten over ontwikkelingen, en het periodiek agenderen thema's aangaande BIJ12 in het IPO-bestuur.

16. Verduidelijk en herbevestig de **opdrachtgever-opdrachtnemer relatie** met BIJ12.

17. Zorg voor **rolzuiverheid van BIJ12**: verhelder in de relatie opdrachtgever-opdrachtnemer waar het gaat om alleen uitvoering, en of/hoe/wanneer BIJ12 ook een rol kan hebben in beleidvorming en/of vertegenwoordiging.

18. Voer een **periodieke onafhankelijke doorlichting** uit van BIJ12 op gebied van doelmatigheid en doeltreffendheid uit (bijvoorbeeld aan het einde van de bestuursperiode), en neem dit als moment om het gesprek hierover te voeren – in plaats van op ad hoc momenten.

▷ In scenario 0 ligt de focus op gedragsverandering. Verandering richt zich op het verhelderen van afspraken en het gezamenlijk committeren hieraan, duidelijke besluitvorming en het versterken van onderling vertrouwen in elkaar en in het IPO.

▷ Er worden geen grote organisatorische of structuuraanpassingen gedaan.

▷ Dit zijn de aanpassingen die we randvoorwaardelijk en daarmee minimaal noodzakelijk achten. Anderzijds verwachten we dat deze op zichzelf staand onvoldoende zijn. We adviseren daarom ook de voorstellen uit scenario 1 te implementeren.

Advies | uitwerking scenario 1: organisatie maatregelen (1) bestuurlijk en (2) rondom positie Statenleden en AV

1

Bestuurlijk

Bestuur

19. Stel binnen het bestuur met een vertegenwoordiging van de twaalf provincies, een **kernteam** aan voor de dagelijkse gang van zaken om zo de slagkracht te vergroten. Dit kan bijv. bestaan uit de voorzitter, vice-voorzitter, penningmeester, aangevuld met ca. 2-3 aanvullende leden. Dit kernteam neemt het voortouw in het maken van bestuurlijke afspraken en het opstellen van een bestuursprogramma.

Commissies

20. Formuleer **opnieuw het mandaat van de bestuurlijke commissies**, ofwel adviserend aan het bestuur, ofwel (bij voorkeur) met eigen mandaat (waarbij het bestuur kan dienen als escalatiemogelijkheid).
21. Richt op basis van het bestuurlijk programma **maximaal 4-5 bestuurlijke commissies** in, waarvan 3-4 inhoudelijk (bijv. gericht op de drie transities) en 1 randvoorwaardelijk (interbestuurlijke en financiële verhoudingen). Hiermee creëer je meer focus, meer integraliteit, minder beroep op secretariële functie van IPO-bureau, overzichtelijke communicatie naar eigen GS-PS, minder beslag op eigen agenda's in GS waardoor afstemming gemakkelijker te realiseren is en besluitvormingsproces versnelt.
22. Stel voor alle commissies **onafhankelijke voorzitters** aan (bestuursleden, niet zijnde de portefeuillehouder).
23. Besluit als bestuur wanneer een **ander gremium** wordt ingericht voor **verdere thema's** waar **andersoortige en/of ad hoc samenwerking** nodig is. Hierbij is het belangrijk om aan de voorkant vast te stellen wat functie en einddoel van dit gremium is, voor welke periode deze wordt ingesteld en dat dit gremium eindigt als het resultaat is gerealiseerd. De samenstelling kan flexibel naar behoefte zijn, en – afhankelijk van de functie – evt. ook Statenleden betreffen.
24. Overweeg – afhankelijk van een keuze in prioriteit – een (vast) **platform in te stellen voor kennisdeling** op divers/wisselende thema's.

2

Positie statenleden en Algemene vergadering

25. Verken de behoefte aan een **werkverband voor Statenleden en griffiers** binnen het IPO binnen deze doelgroep. Richt deze in als de behoefte bestaat. Hierin kunnen thema's besproken worden die betrekking hebben op de rol en positie van Statenleden binnen het IPO en/of inhoudelijke thema's naar wens. Dit werkverband kan inhoudelijke voorstellen doen aan het bestuur en de commissies. Hierbij is het van belang een goede procedure in te richten voor het ophalen van mandaat bij de Statenleden. Ondersteuning en advisering kunne primair bij de griffiers komen te liggen, met waar nodig ondersteuning vanuit het IPO-bureau.
26. Stel de **vice-voorzitter van het IPO de AV-vergaderingen** aan om in beginsel de vergaderingen te **laten leiden**, om zo een betere balans tussen AV en bestuur te bevorderen.

▶ Scenario 1 gaat over organisatorische aanpassingen. Het is aanvullend op scenario 0.

▶ Het betreft aanpassingen die binnen de huidige statuten passen.

▶ We adviseren om de maatregelen uit dit scenario te implementeren, omdat we verwachten dat deze gezamenlijk met scenario 0 een groter effect zullen hebben op de slagvaardigheid van het IPO.

▶ In dit scenario worden ook de maatregelen uit scenario 0 geïmplementeerd,

Advies | uitwerking scenario 1: organisatie maatregelen (3) management

3

Management

IPO-bureau

27. Ontrafel de **structuur van het IPO-bureau** en stel deze opnieuw vast, inclusief mandaten, positionering algemeen directeur, IPO MT en directeur BIJ12.

28. Expliciteer opnieuw het **mandaat van de algemeen directeur**. Geef deze expliciet inhoudelijke ruimte – in samenwerking met (het kernteam van) het bestuur – en eventueel een functie als extern boegbeeld.

29. Overweeg om een **directeur IPO-bureau** aan te stellen, waarmee het IPO een driekoppig management kent van een AD, directeur IPO-bureau en directeur BIJ12.

BIJ12

30. Zorg voor **herwaardering BIJ12** en gelijkwaardigheid met het IPO-bureau, ook voor haar medewerkers.

31. Verken mogelijkheden voor **eventuele verzelfstandiging van BIJ12**, met als doel de positie van BIJ12 te verhelderen en verstevigen en de relatie opdrachtnemer-opdrachtgever te verhelderen.

▸ Scenario 1 gaat over organisatorische aanpassingen. Het is aanvullend op scenario 0.

▸ Het betreft aanpassingen die binnen de huidige statuten passen.

▸ We adviseren om de maatregelen uit dit scenario te implementeren, omdat we verwachten dat deze gezamenlijk met scenario 0 een groter effect zullen hebben op de slagvaardigheid van het IPO.

▸ In dit scenario worden ook de maatregelen uit scenario 0 geïmplementeerd,

Inhoud

Hoofdstuk	Pagina
1. Inleiding	2
2. Advies	5
3. Basis voor dit advies:	
A. Achtergrond: wat is het IPO?	15
B. Analyse op onderdelen	20
C. Belangrijkste inzichten benchmark	26
4. Bijlagen	31

Wat is het IPO? | kort overzicht historie

1947 | Start structureel interprovinciaal overleg

Start structureel overleg vanuit behoefte aan intensiever en structureel interprovinciaal contact.

1986 | Gemeenschappelijke Regeling Interprovinciaal Overleg

IPO werd vanaf 1986 een openbaar lichaam belast met het bevorderen en ondersteunen van gezamenlijk overleg tussen de GS van de provincies. Doel was: komen tot gemeenschappelijke standpunten en besluitvorming over zaken van gemeenschappelijk provinciaal belang. Daarnaast speelden ook uitwisselen van kennis en ervaring en bundelen van deskundigheid een rol, evenals het in dienst nemen van personeel.

1992 | Samenwerkingsverband Interprovinciaal Overleg

Evaluatie leidde tot de conclusie dat het wenselijk was IPO uit te bouwen tot een samenwerkingsverband tussen *provincies.i.p.v.* tussen de GS. Na 1992 werden ook PS en CdK verankerd in een nieuwe regeling.

2003 | Omvorming IPO van gemeenschappelijke regeling naar vereniging

In 2003 is het samenwerkingsverband omgevormd tot een verenigingsstructuur.

2011 | Start bezuinigingen IPO

Taakstelling om ruim 1/3^e van de kosten terug te dringen, o.a. door terugbrengen personeelsbestand en verhuizing.

2014 | Oprichting BIJ12

BIJ12 wordt opgericht als uitvoeringsorganisatie voor interprovinciale werkzaamheden. GBO Provincies wordt onderdeel van BIJ12.

2016 | Reorganisatie IPO

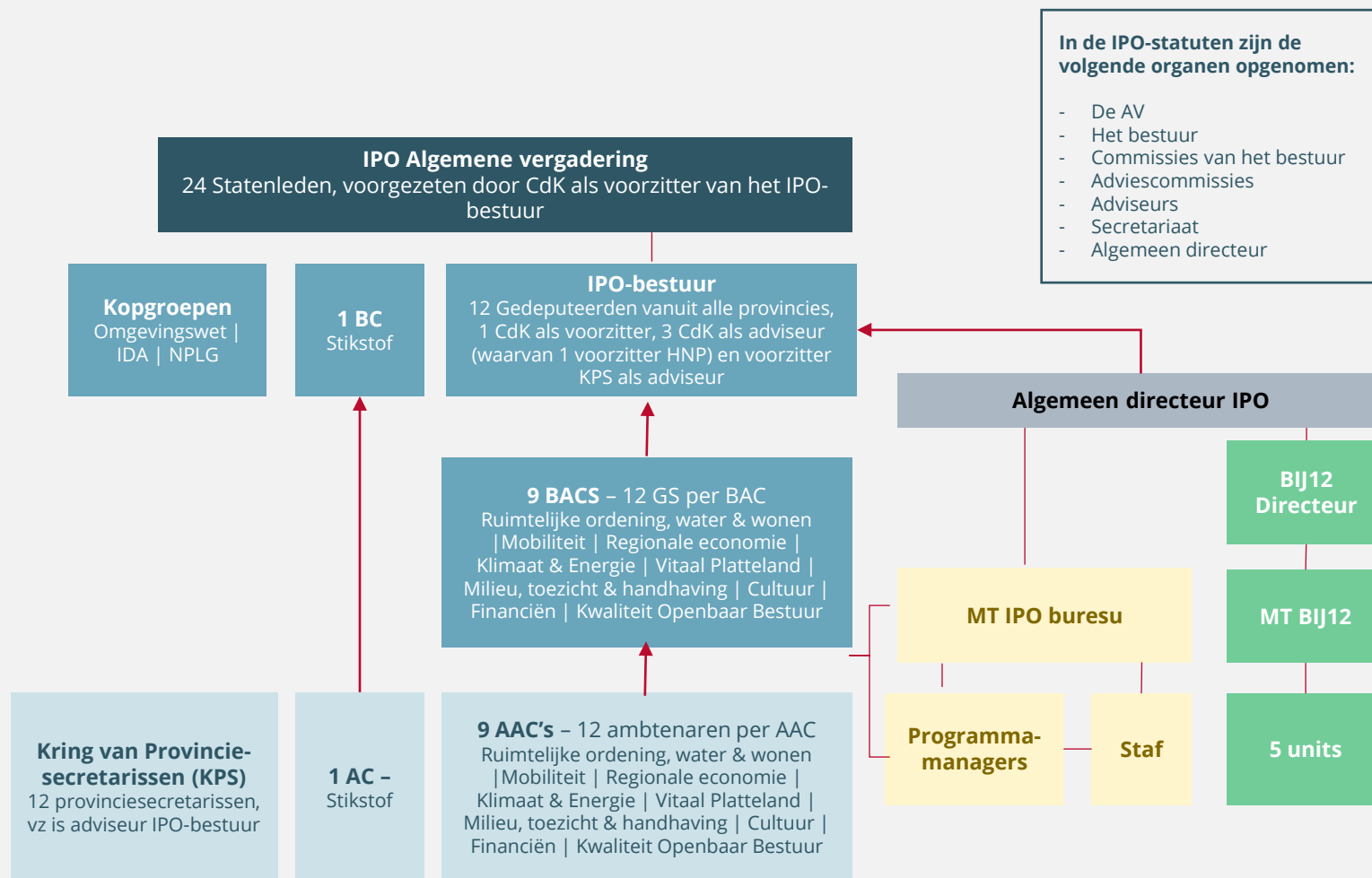
Meest recente reorganisatie o.b.v. resultaten commissie Transitie IPO (Deetman). In 2017 zijn de statuten aangepast.

heden

Wat is het IPO? | structuur van het IPO

Over de IPO-structuur

- ▶ De **AV** is het hoogste orgaan van de vereniging en bestaat uit 24 Statenleden. De benoemt formeel het IPO-bestuur en keurt de begroting en jaarrekening van het IPO goed.
- ▶ Het **IPO-bestuur** bestaat uit 12 GS en 1 CdK als voorzitter. Binnen het bestuur heeft elk bestuurslid een portefeuille. De meeste bestuurders zijn daarmee voorzitter van een BC of BAC.
- ▶ De **BAC's** adviseren het bestuur op inhoudelijke thema's. In elke BAC zitten 12 GS. De **BC** en **kopgroepen** zijn kleiner en hebben eigen beslissingsbevoegdheid. De A(A)C's verzorgen de ambtelijke voorbereiding.
- ▶ De **KPS** is het overlegorgaan van provinciesecretarissen. De leden zijn secretaris van de BAC's en voorzitter van de daarbij horende AAC.
- ▶ Het **IPO bureau** (ca. 80 fte) coördineert, ondersteunt en adviseert binnen de vereniging.
- ▶ Organisatie **BIJ12** (ca. 120 fte) ondersteunt de provincies bij gemeenschappelijke opgaven middels uitvoering wettelijke taken, standarisatie van data, opwekken tot informatie en ontsluiten en borgen van gemeenschappelijke kennis
- ▶ De **algemeen directeur** is verantwoordelijk voor het management van het IPO-bureau en BIJ12.

Wat is het IPO? | **doel en functie van het IPO**

Waarom bestaat het IPO?

Om de slagvaardigheid van het IPO te vergroten, is het belangrijk om te starten bij de kern: waarom bestaat het IPO?

Samenwerking tussen provincies via het IPO kent verschillende functies:

1. **Gezamenlijke positiebepaling en lobby** om een eenduidig en daarmee krachtiger geluid te vertolken richting o.a. Rijk, gemeenten en waterschappen.
2. **Het maken van bestuurlijke afspraken** zoals de compensatie van het provinciefonds voor Zeeland.
3. **Kennisuitwisseling** over thema's waar provincies voor aan de lat staan, zowel inhoudelijk als bestuurlijk en financieel, zowel tussen provincies als in relatie tot het Rijk en andere externe partijen.
4. **Ontmoeting** tussen bestuurders en andere actoren binnen provincies.
5. **Uitvoering van taken als werkgeversvereniging** o.a. cao-onderhandelingen.
6. **Gezamenlijke uitvoering** van o.a. faunazaken, subsidieregelingen en verzameling en analyse van data via BIJ12,

IPO functioneert als bestuurdersvereniging

Het IPO functioneert in essentie als **bestuurdersvereniging**. De nadruk ligt op gezamenlijke positiebepaling en lobby, het maken van bestuurlijke afspraken, en ontmoeting tussen GS. Dat krijgt voornamelijk vorm via het IPO-bestuur en de BAC's.

Andere actoren (zoals Statenleden en een groot aantal CdK) hebben binnen het IPO **beperkt of alleen indirect een rol**. Zo hebben Statenleden alleen een plek in de Algemene Vergadering, waarin hun formele positie relatief beperkt is, en is maar een aantal CdK als adviseur van het IPO-bestuur actief betrokken bij het IPO. Dit is anders dan bij bijvoorbeeld de VNG, waar ook Burgemeesters en Raadsleden een actieve rol hebben.

Focus op uitvoering en kennisuitwisseling is beperkt

Bestuurders en de meeste AV-leden benadrukken de toegevoegde waarde van **gezamenlijke uitvoering**. Opmerkelijk is echter dat zij niet altijd zicht hebben op en aandacht hebben voor de invulling daarvan door BIJ12. Dat maakt ook dat te beperkt een inhoudelijk gesprek gevoerd wordt over de invulling van deze functie door het IPO.

De functies van **kennisuitwisseling en ontmoeting** krijgen nog minder expliciete aandacht. Dit vindt voornamelijk plaats binnen de context van (BAC en bestuurs)vergaderingen en op het IPO-congres.

Wat is het IPO? | **thema's waar het IPO aan werkt**

Inhoudelijk werkt IPO aan een veelheid van thema's belegd in verschillende gremia.

De kaders hiernaast geven een overzicht van de diverse **thema's** waar het IPO aan werkt en waar deze belegd zijn.

Hierin valt op dat het kennelijk lastig is voor het IPO om echt focus te kiezen. Zo is gekozen voor een focus op de drie transities in het traject *Focus in samenwerking*, maar blijkt deze focus niet in de werkwijzen en structuur van het IPO. Er komen voornamelijk thema's bij, en er wordt beperkt prioriteit aangebracht, thema's losgelaten of een echte integrale afweging gemaakt.

Allereerst werkt het IPO via de BC, BAC's en AAC's aan thema's gebaseerd op de kerntaken van de provincies, en randvoorwaardelijke thema's. Dit betreft de volgende thema's:

1. Ruimtelijke ordening, water & wonen
2. Mobiliteit
3. Regionale economie
4. Klimaat & Energie
5. Vitaal Platteland
6. Milieu, toezicht & handhaving
7. Cultuur
8. Financiën
9. Kwaliteit Openbaar Bestuur
10. Stikstof

Om ook aan BAC-overstijgende thema's te kunnen werken, zijn kopgroepen opgericht. Op dit moment werkt IPO via de kopgroepen aan de volgende thema's:

11. Omgevingswet
12. Interprovinciale Digitale Agenda (IDA) – *deze kopgroep loopt tot eind 2022.*
13. NPOG

Daarnaast is in het traject *Focus in samenwerking* gekozen om te focussen op de drie grote transities voor de fysieke leefomgeving. Deze zijn niet als zodanig geborgd in de structuur, maar zijn geborgd in de bestaande gremia (en overlappen dus deels met de BAC en BC-thema's).

14. Klimaat & energie
15. Landelijk gebied en stikstof
16. Wonen en bereikbaarheid

Organisatie BIJ12 werkt binnen het IPO aan de volgende thema's:

17. Natuurinformatie en natuurbeheer
18. Uitvoering wettelijke taken afhandeling faunaschades en opruiming drugsafval
19. Ondersteuning interprovinciaal programma stikstof en natuur
20. Beheer van informatievoorzieningen

Tot slot ondersteunt het IPO de provincies op het gebied van werkgeverszaken, o.a. bij cao-onderhandelingen. Dit gebeurt via de Bestuurlijke onderhandelingsdelegatie (BOD)

21. Werkgeverszaken

Inhoud

Hoofdstuk	Pagina
1. Inleiding	2
2. Advies	5
3. Basis voor dit advies:	
A. Achtergrond: wat is het IPO?	14
 B. Analyse op onderdelen	20
C. Belangrijkste inzichten benchmark	26
4. Bijlagen	31

Analyse | over het IPO-bestuur

Bestuursleden zijn op hoofdlijnen positief over de samenstelling en werkwijze

- De IPO-bestuursleden voelen zich betrokken bij het IPO. Ze zien de meerwaarde van samenwerking tussen provincies voor gezamenlijke lobby en maken van bestuurlijke afspraken. Dit dragen ze ook uit binnen de vereniging en als ambassadeur naar buiten.
- De bestuursleden zien het bestuur als plek om hun medebestuurders te ontmoeten en met elkaar over inhoudelijke thema's van gedachten te kunnen wisselen.
- Veel bestuursleden geven aan dat zij het prettig vinden dat alle provincies vertegenwoordigd zijn in het bestuur, omdat dit de afstemming vergemakkelijkt en helpt bij het creëren van draagvlak.
- De bestuursleden zijn positief over de rol van de CdK's als adviseurs van het IPO-bestuur. Zij geven aan dat zij een nuttige overstijgende en reflecterende functie hebben.

Hoewel de bestuursleden zelf op hoofdlijnen positief zijn, zien veel van hen dat de huidige opgaven meer slagkracht vragen.

Een bestuur waarin alle provincies vertegenwoordigd zijn, helpt in afstemming en is goed voor draagkracht. Het kent ook nadelen:

- Een bestuur van 12 is weinig slagkrachtig. Het blijkt in bestuursvergaderingen lastig om tot een gericht en gestructureerd gesprek te komen. Dit resulteert nu veelal in 'een rondje van 12'. Het bestuur functioneert teveel als een verzameling van vertegenwoordigers in plaats van als dagelijks bestuur.
- Een deel van de bestuursleden geeft aan dat besluitvorming traag en moeizaam tot stand komt, en nog specifieker dat te weinig wordt gecommiteerd aan de genomen besluiten.
- Voor externe partijen is de meerwaarde van het IPO als gesprekspartner beperkt, als zij toch nog te maken hebben met 12 provincies en er een beperkt eenduidige lijn is. Volgens gesprekspartners wekt dit de indruk van wantrouwen tussen provincies.
- De inhoudelijke voorbereiding van bestuursleden is wisselend. Dit draagt daar niet aan bij aan een goed overleg.
- Er is geen gemeenschappelijke lijn over de wijze en intensiteit van terugkoppeling vanuit het bestuur naar eigen GS-PS, zowel vooraf als achteraf. Dat gebeurt dus ook wisselend. Dat draagt niet bij aan het mandaat van het bestuur en het IPO als geheel, en de relatie met de AV.
- Meerdere betrokkenen betwijfelen of het de focus van het bestuur helpt dat elk bestuurslid een portefeuille – vaak voorzitterschap BAC – heeft.

Analyse | over de AV en de positie van Statenleden

Verantwoording over samenwerking binnen het IPO in de eigen provincie is wisselend

- Het IPO functioneert als bestuurdersvereniging. Het uitgangspunt is dat verantwoording over samenwerking binnen het IPO voornamelijk vorm krijgt *binnen de eigen provincie* in de relatie GS-PS.
- Dat gebeurt echter niet altijd even goed. Er zijn verschillende beelden binnen het bestuur over de wijze waarop terugkoppeling naar eigen GS-PS dient te gebeuren. Gemaakte afspraken hierover worden niet altijd nagekomen.
- Statenleden hebben vaak weinig zicht op wat het IPO doet en op de vertegenwoordiging van hun eigen GS in het IPO.

Er bestaat veel ongemak in de samenwerking IPO-bestuur - AV en binnen de AV

- Statutair is bepaald dat PS-leden de AV vormen. Zij hebben een controlerende rol, namelijk het goedkeuren van de begroting en jaarrekening, wijziging van de statuten.
- Alle AV-leden, het IPO-bestuur, de griffiers en IPO-bureau geven aan dat de huidige samenwerking tussen IPO-bestuur en AV en binnen de AV niet effectief of zelfs onplezierig is. Dat heeft zijn weerslag op alle interactie, zowel functioneel als persoonlijk.
 - De keuze voor een AV bestaande uit Statenleden – anders dan bij bijvoorbeeld de VNG of de UvW – draagt hier niet aan bij. Deze werkt een dynamiek in de hand vergelijkbaar met de politieke arena binnen de provincies. Een illustratie hiervan is dat veel bestuursleden het beeld hebben dat er voornamelijk Statenleden uit oppositiepartijen in de AV zitten, terwijl feitelijk het merendeel van de Statenleden in de eigen provincie in een coalitiepartijen zit.¹
- Er is onduidelijkheid en soms onenigheid over de rol van de AV, zowel binnen de AV als tussen AV en IPO-bestuursleden. Dit uit zich in discussies over waar de AV invloed op heeft, bijvoorbeeld in het gesprek over de reikwijdte van de P&C-cyclus en specifiek over of de Kadernota onderdeel is van de P&C-cyclus.
- Het is onduidelijk op basis van welk mandaat AV-leden in de AV zitten. AV-leden halen op verschillende wijze input op vanuit hun eigen PS in de provincie om zo de eigen PS te vertegenwoordigen.
- In de afgelopen bestuursperiodes onder verschillende voorzitters, is de ruimte die Statenleden ervaren binnen de AV wisselend geweest. Sommige Statenleden hebben het gevoel onder de huidige voorzitter een stap terug te moeten doen, anderen geven aan dat meer scherpte in de rol van de AV ook juist helderheid geeft – hoewel dit niet altijd de gewenste is.

¹Zie ook bijlage 2. Bijna alle provincies hebben een lid vanuit de oppositie en coalitie voorgedragen, met uitzondering van twee provincies die twee leden uit coalitiepartijen hebben voorgedragen. Hierin zijn de twee Statenleden vanuit Limburg niet meegenomen, omdat Limburg op dit moment een extraparlamenteair college kent. Deze Statenleden zijn van de PVV en de lokale partij SVL.

Analyse | over de structuur in BAC's, BC's, kopgroepen en AAC's

Er zijn veel lessen te leren uit de ervaringen met de BC en kopgroepen

- Om de beperkingen van de BAC's en van een groot bestuur op te vangen, zijn er andere samenwerkingsvormen gekomen, de BC Stikstof en de kopgroepen.
- De ervaringen hiermee zijn positief, en bieden veel kansen om van te leren voor de IPO-governance in zijn geheel. Denk bijvoorbeeld aan de afstemming met een kleinere vertegenwoordiging van provincies om de handelingssnelheid te vergroten en het zorgen voor integraliteit tussen thema's.

Betrokkenen zijn positief over zorgvuldigheid en inhoudelijke kwaliteit BAC's

- De BAC's, AAC's, BC en kopgroepen hebben een belangrijke functie in hoe positiebepaling, lobby en kennisuitwisseling binnen het IPO vorm krijgen.
- De ervaring van de betrokkenen bij de BAC's is veelal positief waar het gaat over (inhoudelijke) kwaliteit en zorgvuldigheid in voorbereiding. Het feit dat er een vertegenwoordigers zijn vanuit de 12 provincies en de BAC's ambtelijk worden voorbereid door AAC's, dragen daaraan bij.

De BAC's kennen echter ook veel beperkingen:

- De huidige structuur van BAC's is gericht op zorgvuldigheid, afstemming en continuïteit, maar beperkt de handelingssnelheid en wendbaarheid in het licht van huidige maatschappelijke opgaven.
- De veelheid aan BAC's zorgt voor een grote druk op de secretariaatsfunctie van het IPO-bureau. In 2022 waren er ca. 150 vergaderingen van IPO-onderdelen, waarvan ca. 50 van BAC's, welke ook elk voorbereid worden door een AAC. Dit vraagt veel van het bureau in voorbereiding, facilitair en nazorg.
- De veelheid van BAC's draagt niet bij aan inhoudelijke focus. De BAC's zijn sectoraal vormgegeven op basis van kerntaken/thema's van provincies. Daarmee is ook automatisch de veronderstelling gemaakt dat op al alle kerntaken samenwerking – en specifiekere gezamenlijke positiebepaling en lobby – tussen provincies noodzakelijk is.
- Het gesprek over het wijzigen en specifiek het verminderen van het aantal BAC's, blijkt ingewikkeld in het bestuur. Bijna alle bestuursleden zijn inhoudelijk betrokken als voorzitter van één BAC. Dit schuurt met hun verantwoordelijkheid als bestuur voor het geheel. Het maken van een goede integrale afweging als bestuur is hierdoor ingewikkelder.
- Het is niet altijd duidelijk welk mandaat de BAC's hebben. Officieel werken deze adviserend aan het bestuur. Betrokkenen geven aan dat in de praktijk ook besluiten en/of opdrachten bijvoorbeeld aan BIJ12 direct vanuit de BAC's komen.

Analyse | over het IPO-bureau

Het merendeel van de IPO-bestuursleden en AV-leden zijn tevreden over inhoudelijke kwaliteit IPO-bureau.

- In een groot deel van de gesprekken is benoemd dat het IPO-bureau zorgvuldig werkt en hoge kwaliteit levert. Meerdere gesprekspartners die al langer betrokken zijn bij het IPO, gaven aan dat zij deze kwaliteit hebben zien groeien het afgelopen decennium.
- Anderzijds leidt de complexe structuur tot een (te) sterke focus op de interne IPO-organisatie, formaliteiten en een secretarisfunctie in plaats van op inhoud en externe profilering.

Er bestaan onduidelijkheden over de organisatorische inrichting van het IPO-bureau en de positie van de algemeen directeur

- Er zijn verschillende beelden en opvattingen over de topstructuur van het IPO, de positie van de (algemeen) directeur, het MT en de BIJ12-directeur.
- Het is niet altijd helder wat onder het IPO-bureau wordt verstaan. Het onderscheid tussen IPO, IPO-bureau, HNP en BIJ12 is niet altijd helder voor betrokkenen en externe partners.
- De (algemeen) directeur heeft een dubbele rol als IPO-bureau-directeur, algemeen directeur en extern boegbeeld. Het is lastig al deze rollen gelijktijdig en evenwichtig te vervullen.

Bestuursleden en AV-leden hebben beperkt inzicht in de kosten van het IPO-bureau.

- De kosten van BIJ12 en IPO-bureau worden vaak als één geheel gezien.
- Er is beperkt inzicht in de samenstelling van de kosten, bijvoorbeeld administratieve overdrachten (zoals compensatie Zeeland en faunabeheer BIJ12).
- Dit belast het juiste gesprek over de doelmatigheid van zowel het IPO-bureau als van BIJ12.

Analyse | over BIJ12

Veel IPO-bestuursleden en AV-leden onderschrijven de meerwaarde van gezamenlijke uitvoering door provincies via BIJ12

- In het merendeel van de gesprekken benadrukten betrokkenen dat zij de meerwaarde zien van gezamenlijke uitvoering bijvoorbeeld vanwege kostenbesparing en kwaliteitsverhoging.
- De afgelopen periode is gewerkt aan de afstemming tussen BIJ12 en het IPO-bureau,
- De eenduidigheid tussen en afstemming over producten van het IPO-bureau en BIJ12 verbeterd.

Er is te weinig kennis over en aandacht voor BIJ12 binnen het IPO

- De vastgestelde opdrachtgever-opdrachtnemer relatie tussen IPO-bestuur en BIJ12 is onvoldoende doorleefd in positionering, gedrag en kennis.
- Voor een groot deel van de IPO-bestuursleden, AV-leden en een deel van het IPO-bureau, is het onduidelijk wat BIJ12 precies doet, hoe BIJ12 dat doet en waarom zij bepaalde opdrachten/taken vervult en wat dit de provincies oplevert.
- Dit leidt ertoe dat de toegevoegde waarde van BIJ12 snel ter discussie komt te staan. De beperkte kennis over BIJ12 maakt het lastig om hierover een gefundeerd inhoudelijk gesprek te voeren en een gezamenlijke afweging te maken over samenwerking tussen provincies op het gebied uitvoering.

Er zijn ook nog andere aandachtspunten in de samenwerking tussen IPO-bureau en BIJ12:

- Het verschilt hoe medewerkers vanuit IPO-bureau betrokken zijn in BIJ12-tussen werkgroepen. De reden hiervoor is niet altijd duidelijk. Dit maakt ook dat de samenwerking en mate waarin IPO-medewerkers op de hoogte zijn van diverse onderdelen van BIJ12, verschilt.
- In samenwerking met organisaties van het Rijk of andere externe partijen, vervult BIJ12 in de beeldvorming nu soms ambtelijk de rol van vertegenwoordiging van de provincies. Dit kan intern en extern tot rolverwarring leiden. In essentie is BIJ12 een strikt uitvoerende partij.

Inhoud

Hoofdstuk	Pagina
1. Inleiding	2
2. Advies	5
3. Basis voor dit advies:	
A. Achtergrond: wat is het IPO?	14
B. Analyse op onderdelen	20
C. Belangrijkste inzichten benchmark	26
4. Bijlagen	31

Benchmark | belangrijkste inzichten voor het IPO

Inspiratie vanuit VNG

- ▶ **Niet alle gemeenten zijn vertegenwoordigd in het VNG bestuur** (dit is ook niet haalbaar gezien het aantal). Er wordt gewerkt met een periodiek wisselende afvaardiging. Het VNG-bestuur bestaat **niet enkel uit bestuurders**, maar uit een samenstelling van burgemeesters, wethouders, raadsleden, secretarissen en griffiers.
- ▶ Er is een **zorgvuldige selectieprocedure** voor het bestuur en voorzitters van commissies. Hier is een voordrachtcommissie mee belast. Deze stelt o.a. functieprofielen en uitgangspunten voor de selectie op.
- ▶ Elke gemeente kan **één vertegenwoordiger** aanwijzen om te **stemmen in de ALV namens de gemeente** (ofwel een lid van het college van b&w, raadslid, secretaris of griffier). Leden kunnen ook **amendementen en moties** indienen waarover gestemd wordt tijdens de ALV.
- ▶ De **VNG-directie heeft een groot mandaat** en is o.a. verantwoordelijk voor het uitzetten van de strategische hoofdlijnen, en heeft beslissingsbevoegdheid voor o.a. 'reguliere' lobbybrieven.
- ▶ Het **bestuur bepaalt of specifieke besluiten via de ALV moeten** – naast de standaardstukken als de jaarrekening. Doel daarvan is draagvlak voor besluiten borgen. Er wordt geprobeerd veel aan de **voorkant af te stemmen** – de uitslagen bij besluitvorming zijn geregeld boven de 95%.
- ▶ De VNG heeft **8 inhoudelijke adviescommissies en 2 colleges** (arbeidszaken en dienstverleningszaken). Diverse functionarissen kunnen deelnemen, de meeste bestaan uit burgemeesters en wethouders, en enkele gemeentesecretarissen en raadsleden. Voor raadsleden kan het een uitdaging zijn dat zij een parttime functie hebben en zij minder hiervoor tijd hebben.
- ▶ Daarnaast is er een **aparte commissie voor raadsleden en griffiers**, om hun positie te verankeren in de VNG.
- ▶ Er zijn **vijf zelfstandige bedrijven** die onderdeel maken van de holding VNG Diensten B.V. Hiervan gaan er nu drie fuseren. Deze bieden producten en diensten aan gemeenten. Er is een **duidelijke opdrachtgevers-opdrachtnemers relatie** tussen de **beleidsdirecteuren** VNG en de **directeuren van de B.V.'s**. De **directie** is namens de vereniging **aandeelhouder** van de B.V.'s. Financiering loopt via een gemeenschappelijk fonds.

Inspiratie vanuit UvW

- ▶ Er is een **dagelijks bestuur** met 6 leden, dat werkt met vertrouwen en mandaat vanuit alle waterschappen. Dit zorgt voor grote handelingsnelheid en gemakkelijker besluitvorming. De bestuurders worden benoemd door de ledenvergadering voor een periode van drie jaar, met mogelijkheid tot eenmalige herbenoeming. Zij wisselen op diverse momenten, waardoor **het bestuur als geheel 'dakpansgewijs' wisselt**.
- ▶ De **ledenvergadering** van het UvW bestaat uit de **voorzitters/DB-leden** vanuit alle 21 waterschappen wat helpt in het creëren van breed draagvlak. De ledenvergadering kan indien nodig het dagelijks bestuur bijsturen.
- ▶ Er wordt een **bestuurlijk programma** opgesteld waarmee de strategische lijnen uitzet voor de bestuursperiode. Dit geeft het dagelijks bestuur een opdracht (op hoofdlijnen) en mandaat mee.
- ▶ In de UvW **zijn geen AB-leden** (vergelijkbaar met Statenleden van de waterschappen) **vertegenwoordigd**. Het is expliciet een vereniging voor dagelijks besturen van de waterschappen.
- ▶ In de **commissies** wordt Uniebeleid opgesteld, vindt besluitvorming plaats en diverse uitvoeringstaken. De commissies zijn – vergelijkbaar als bij het IPO – georganiseerd a.h.v. kerntaken van de waterschappen. De commissies worden voorgezeten door portefeuillehouders uit het dagelijks bestuur van de UvW. In de commissies zitten DB's en dijkgraven uit alle 21 waterschappen. De commissies worden geadviseerd door **ambtelijke werkgroepen**, waarin ca. 12 deelnemers zitten.
- ▶ Binnen het **Uniebureau** werken medewerkers in vier programma's. Het bureau staat onder leiding van het MT met een algemeen directeur, 4 programmaleiders en heeft hoofd bedrijfsvoering. Er is een team Bestuurlijk Juridische Zaken dat de inhoudelijke programma's ondersteunt en een apart stafbureau Bedrijfsvoering. Er is **geen aparte uitvoeringsorganisatie** bij het UvW.
- ▶ Het UvW is op dit moment ook bezig met **herbezinning op de organisatie middels een speciaal ingestelde werkgroep**. Vragen die voorliggen zijn deels vergelijkbaar met de uitdagingen van het IPO. O.a.: het versterken van het strategische gesprek in de commissies (i.p.v. 'een rondje van 21'), versterken strategisch werken vanuit Uniebureau, het beleggen van commissie-overstijgende thema's, e.d.

Inspiratie vanuit MRA

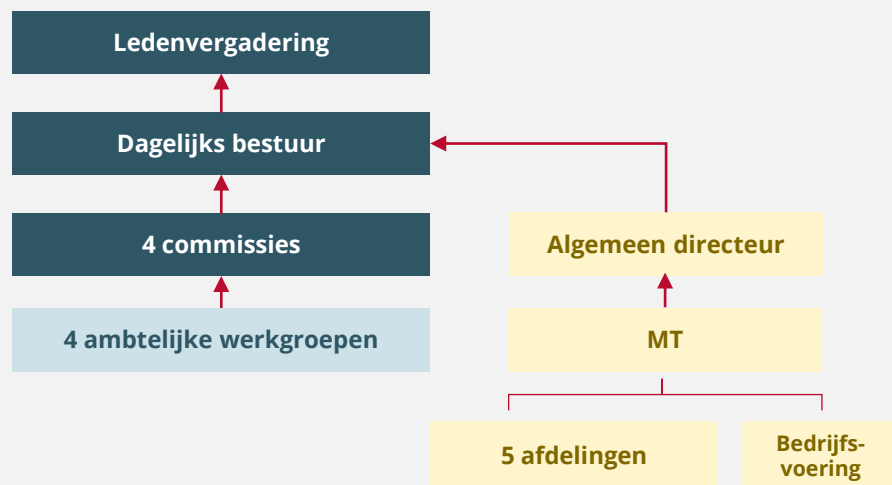
- ▶ De MRA is een **informele samenwerking zonder juridische basis**. Het heeft **geen mandaat** om bestuurlijke besluiten te nemen. Besluiten worden in de MRA altijd genomen door de raden en Staten.
- ▶ **Het bestuur** bestaat uit vaste voorzitter, 2 CdK's en afvaardiging uit de deelregio's
- ▶ De **MRA Agenda** is de inhoudelijke basis van de MRA-samenwerking. Er zijn **vier bestuurlijke opdrachten** in de agenda opgenomen. Uit deze opdrachten vloeien uitvoeringslijnen voort.
- ▶ De **vergaderingen van de AV** gaan **niet over inhoudelijke onderwerpen**: deze zijn belegd bij de bestuurlijke platforms, de portefeuillehoudersoverleggen en het Bestuur.
- ▶ De deelnemers bepalen zelf **welke bestuurder zij afvaardigen** (inclusief vervanging en opvolging) naar de AV, waarbij op deelregionale schaal wordt afgestemd om een evenwichtige verhouding van burgemeesters en wethouders te bevorderen.
- ▶ De leden van het Bestuur zijn bij de **bijeenkomsten van de AV** aanwezig.
- ▶ De **voorzitter van de AV** is lid van de AV.
- ▶ De **Raadtafel** geeft gevraagd én ongevraagd advies over de processen die de gemeenteraden en Provinciale Staten van de MRA-deelnemers aangaan, waaronder de jaarlijkse Voortgangsnota en de Termijnagenda. Doel is het benutten van de collectieve energie en kennis van de deelnemers.

Benchmark | achtergrond UvW

De UvW kent vier hoofdfuncties:

- Vertegenwoordigen van de waterschappen in het nationaal en internationaal speelveld;
- Fungeren als spreekbuis van de waterschappen;
- Lobbyen voor en belangen behartigen van de waterschappen bij, o.a. de Tweede Kamer, de verschillende ministeries en bij de Europese instellingen in Brussel;
- Stimuleren van kennisuitwisseling en bieden van een platform voor samenwerking.

Overzicht structuur UvW

De governance is als volgt vormgegeven:

- **Ledenvergadering/algemeen bestuur:** er is een ledenvergadering bestaande uit voorzitters/DB-leden van de 21 waterschappen. Deze heeft een besluitvormende taak over de koers van UvW en gaat over het goedkeuren van de jaarstukken, wijzigen statuten, benoemen van bestuursleden en aanstellen algemeen directeur.
- **Dagelijks bestuur:** er is een dagelijks bestuur met 6 leden, benoemd door de ledenvergadering voor een periode van drie jaar, met mogelijkheid tot eenmalige herbenoeming. Elk bestuurslid heeft een eigen portefeuille met onderwerpen en is voorzitter van 1 of meer commissies.
- **Commissies en werkgroepen:** Er zijn 7 bestuurlijke commissies, die 4x per jaar samenkomen. Voor sommige thema's besluiten zij over beleid, op andere thema's geven zij advies aan het bestuur en de ledenvergadering. Deels zijn zij ook belast met uitvoerende taken (bijv. rondom muskusrattenbeheer). In de commissies zitten DB's en dijkgraven uit alle 21 waterschappen. Het secretariaat wordt gevoerd door het Uniebureau. De commissies worden ambtelijk voorbereid door werkgroepen bestaande uit ambtelijke vertegenwoordigers met specifieke expertise. Elke werkgroep kent ca. 12 leden.
- **Uniebureau:** hier werken ca. 75 medewerkers binnen vier programma's o.l.v. een algemeen directeur. Het MT bestaat uit de algemeen directeur, 4 programmaleiders en een hoofd bedrijfsvoering. Ook is er een team Bestuurlijk Juridische Zaken en een stafbureau Bedrijfsvoering.

Benchmark | achtergrond VNG

De VNG kent drie hoofdfuncties:

- Behartigen van belangen van gemeenten
- Platformfunctie: gemeenten leren met en van elkaar
- Ondersteuning van uitvoering in gemeenten

De governance is als volgt vormgegeven:

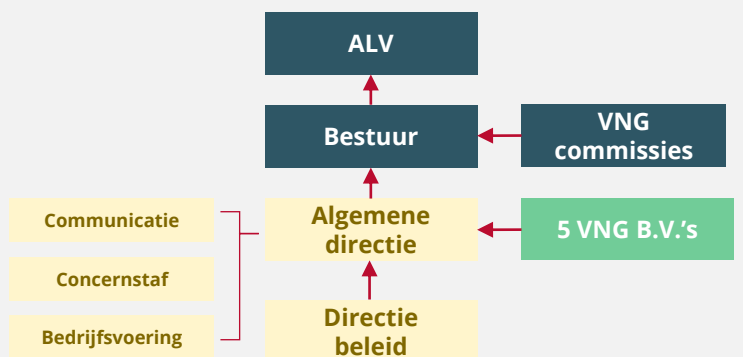
De **VNG vereniging** bestaat uit:

- **Algemene ledenvergadering:** is het hoogste orgaan. De vergadering is minimaal 1 keer per jaar op het VNG-jaarcongres, en vaak nogmaals in het najaar. Gemeenten wijzen een lid van het college van b&w, raadslid, secretaris of griffier aan als vertegenwoordiger om te stemmen. Eén stem per 1.000 inwoners, met een maximum van 75 stemmen. De leden kunnen ook amendementen en moties indienen voor de stukken waarover gestemd wordt tijdens de ALV.
- **Bestuur:** er is een bestuur dat bestaat uit een voorzitter, vicevoorzitter, secretaris/penningmeester, alle commissievoorzitters en 10 leden (momenteel 24 leden in totaal). Binnen het bestuur moeten de volgende doelgroepen minimaal zijn vertegenwoordigd: 3 burgemeesters, 3 wethouders, 3 raadsleden, 1 secretaris en 1 griffier. Het bestuur vergadert 11x per jaar. Het bestuur is belast met het besturen van de vereniging en stelt de strategie van de vereniging vast. Ook houdt het bestuur toezicht op de bedrijfsvoering van de organisatie. Het bestuur bereidt de Algemene Ledenvergadering voor en vertegenwoordigt de leden bij onderhandelingen met het rijk en parlement.
- **Commissies en colleges:** De VNG heeft 9 adviescommissies (8 inhoudelijk, 1 rond Raadsleden en griffiers) en 2 colleges (arbeidszaken en dienstverleningszaken). Deze bestaan voornamelijk uit wethouders, en enkele gemeentesecretarissen en raadsleden. Commissies adviseren het bestuur, bereiden beleidsstandpunten voor, richten zich op belangenbehartiging, platformfunctie van dienstverlening richting gemeenten en het extern uitdragen van standpunten en vertegenwoordigen van bestuur.

De **VNG organisatie** bestaat uit:

- **Algemene directie:** leidt de VNG organisatie en bestaat uit een algemeen directeur en een plv. directeur.
- **VNG Beleid:** VNG beleid richt zich op belangenbehartiging en ondersteuning gemeenten bij toegang tot en vertaling van wetgeving. Directie bestaat uit drie directeuren. Zij vervullen de opdrachtgeverrol richting de VNG Bedrijven.
- **VNG Bedrijven:** er zijn vijf bedrijven² die onderdeel maken van de holding VNG Diensten B.V. Deze bieden producten en diensten aan gemeenten.
 - Specifiek voor **VNG Realisatie** geldt dat er een directeur VNG Realisatie is, die aan het hoofd staat van het MT (incl. adjunct-directeur en managers van de basisteams).
- **VNG Stafdiensten:** dit zijn communicatie, bedrijfsvoering en concernstaf.
- Daarnaast is de VNG in 2021 gestart met het inrichten van een **VNG Kennishub** die werkt aan kennis- en datagedreven werken, kennis ontwikkelen en kennisdelen

Overzicht structuur VNG

Benchmark | achtergrond Metropoolregio Amsterdam

MRA kent als hoofdfuncties:

Samenwerkingsverband tussen de provincies Noord-Holland en Flevoland en 30 gemeenten gericht op:

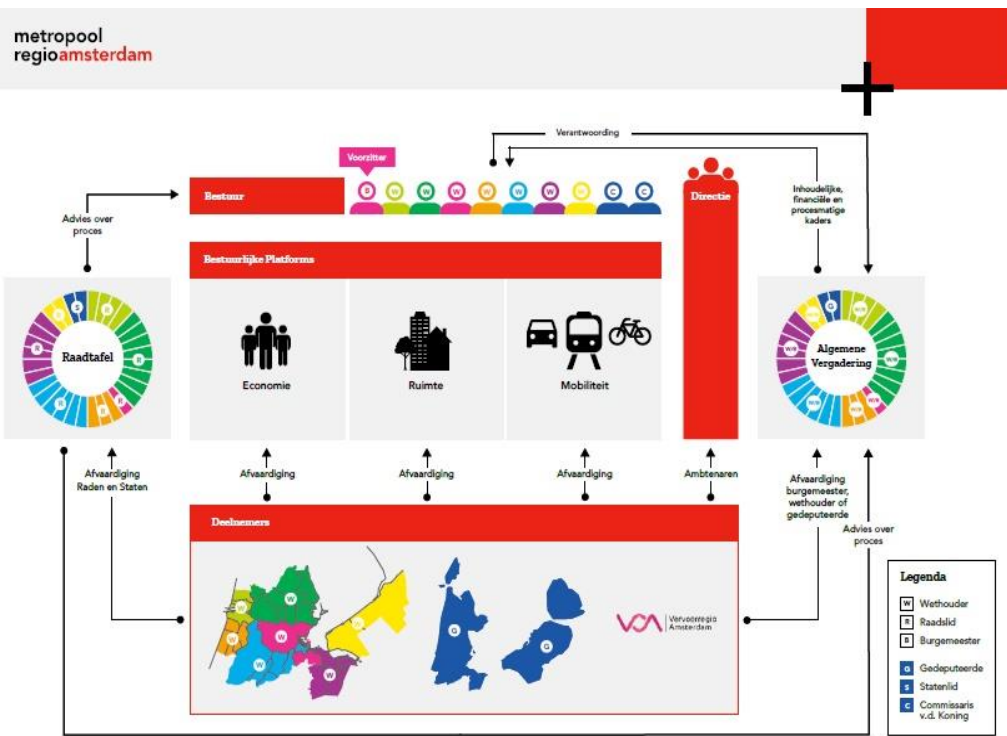
- Veerkrachtige, schone en inclusieve economie
- Wonen, verstedelijking en leefkwaliteit
- Mobiliteit

De governance is als volgt vormgegeven:

- **Algemene vergadering** De AV is het algemeen bestuur van de MRA. Elke deelnemer aan de MRA heeft rechtstreeks zitting in de AV. De AV controleert het Bestuur en is de primaire link met de deelnemers. In de AV worden financiële en procesmatige kaders gesteld, en wordt het gesprek gevoerd over de langere termijn en de cultuur van de MRA-samenwerking.
- **Bestuur**. Het Bestuur fungeert als dagelijks bestuur van de MRA. Het Bestuur stuurt op de realisatie van de centrale ambities en doelstellingen en de integrale uitvoering van de MRA Agenda. Het Bestuur is het gezicht van de MRA, zowel intern als extern. Het bestuur komt maandelijks bij elkaar.
- **Raadtafel** De Raadtafel geeft gevraagd én ongevraagd advies. Alle gemeenteraden en beide Provinciale Staten zijn met één lid vertegenwoordigd in de MRA Raadtafel.
- **Platforms en portefeuillehoudersoverleggen** In de inhoudelijke platforms zitten bestuursleden. De platforms en overleggen richten zich op de uitwerking van de MRA-agenda

De MRA-organisatie bestaat uit:

- Directeur en adjunct-directeur gedetacheerd uit gemeenten
- Medewerkers zijn afkomstig vanuit de deelnemende gemeenten en provincies
- Vaste kern van circa 10 fte.
- MRA werkt daarnaast met flexibele schil

Inhoud

Hoofdstuk	Pagina
1. Inleiding	2
2. Advies	5
3. Basis voor dit advies:	
A. Achtergrond: wat is het IPO?	14
B. Analyse op onderdelen	20
C. Belangrijkste inzichten benchmark	26
4. Bijlagen	31

Bijlage 1 | Overzicht gesprekspartners (1/2)

IPO-bestuur
Jeannette Baljeu, GS Zuid-Holland, voorzitter BAC RE
Huib van Essen, GS Utrecht, voorzitter BAC ROWW
Jop Fackeldey, GS Flevoland, voorzitter BAC Klimaat & Energie
Eddy van Hijum, GS Overijssel, voorzitter BAC Financiën
Harry van der Maas, GS Zeeland, voorzitter BAC KOB
Suzanne Otters-Bruijnen, GS Noord-Brabant
Sietske Poepjes, GS Fryslân, voorzitter BAC Cultuur
Edward Stigter, GS Noord-Holland, voorzitter BC Stikstof
Madeleine van Toorenborg, GS Limburg, voorzitter BAC MTH
Nelleke Vedelaar, GS Drenthe, penningmeester IPO-bestuur
Jaap Smit, CdK Zuid-Holland, voorzitter IPO-bestuur
Adviseurs IPO-bestuur
Arthur van Dijk, CdK Noord-Holland, voorzitter HNP, adviseur IPO-bestuur
Andries Heidema, CdK Overijssel, adviseur IPO-bestuur
Ab Smit, provinciesecretaris Zeeland, adviseur IPO-bestuur, voorzitter KPS IPO

Leden algemene vergadering	
Flevoland	Franco Achtien Henriëtte van Keulen-Nentjes
Fryslân	Rendert Algra Charda Kuipers
Gelderland	Frans Bruning Luuk van der Veer
Limburg	Bart Megens Marcel Thewissen
Noord-Brabant	Tom Ludwig Wil van Pinxteren (plv.) Willem Rutjens
Noord-Holland	Ayse Er Aukelien Jellema
Overijssel	Yvonne Koolhaas Kees Slingerland
Utrecht	Odile de Man Marianne de Widt
Zeeland	Harold van de Velde Rinus van 't Westeinde
Zuid-Holland	Toine Beukering Moniek van Sandick-Sopers

Griffie
Groepsgesprek griffiecontactpersonen

Bijlage 1 | Overzicht gesprekspartners (2/2)

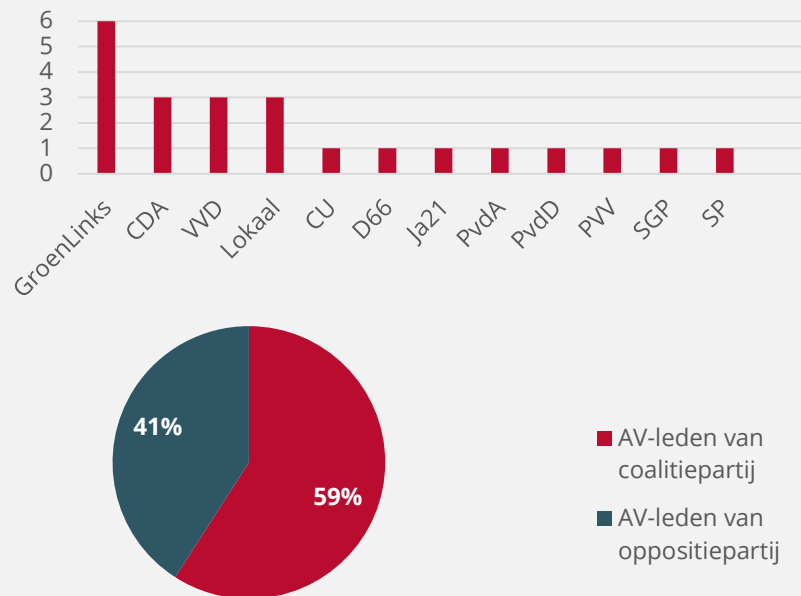
IPO-bureau en BIJ12
Maarten Bolhuis, adviseur IPO-bureau
Carlijn van Duren, adviseur IPO-bureau
Jolinda van der Endt, directeur BIJ12
Laureina Grootveld, adviseur werkgeverszaken IPO
Hester Menninga, MT IPO-bureau
Michel Schoemaker, MT IPO-bureau
John Smits, MT IPO-bureau
Collin Stolwijk, MT IPO-bureau
Stijn van Wely, Programmadirecteur Stikstof en Natuur IPO-bureau
Henri Kool, IPO-medewerker Rol in de Ruimte
Suzanne Haring, adviseur BIJ12
William van Dijk, adviseur BIJ12
Twee keer groeps gesprek medewerkers IPO
Groeps gesprek medewerkers BIJ12

	Benchmark
Unie van Waterschappen	Jeroen Haan, Dijkgraaf Stichtse Rijnlanden, lid dagelijks bestuur Willem Wensink, programmaleider Vereniging en Communicatie
VNG	Luuk Heijlman, hoofd concernstaf Frans van der Waart, senior beleidsmedewerker bestuurszaken
Metropool-regio Amsterdam	Emiel Reiding, directeur

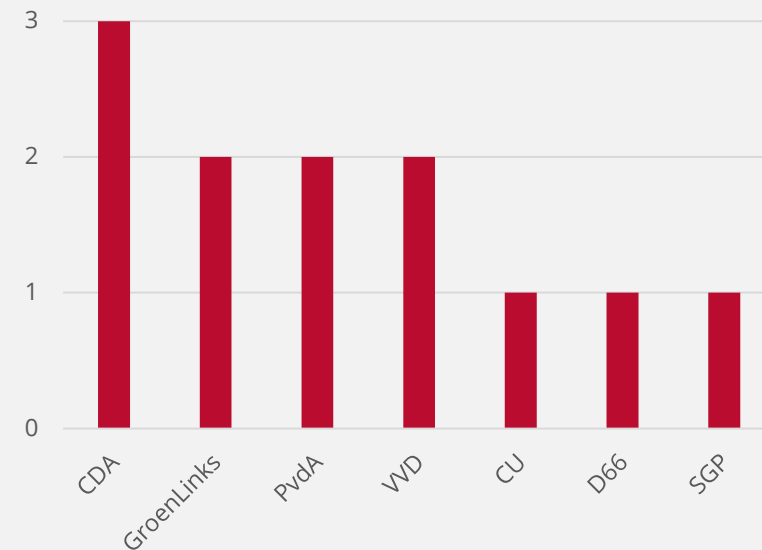
Achtergrondgesprekken
Alexander van den Bosch, adviseur Huis van de Nederlandse Provincies
Pieter Hilhorst, oud algemeen directeur IPO

Bijlage 2 | Huidige samenstelling AV en bestuur

Huidige samenstelling AV¹

Huidige samenstelling IPO-bestuur

¹Bijna alle provincies hebben een lid vanuit de oppositie en coalitie voorgedragen, met uitzondering van twee provincies die twee leden uit coalitiepartijen hebben voorgedragen. Hierin zijn de twee Statenleden vanuit Limburg niet meegenomen, omdat Limburg op dit moment een extraparlamenteair college kent. Deze Statenleden zijn van de PVV en de lokale partij SVL.

An aerial photograph of a two-lane asphalt road stretching into the distance. The road is flanked by vibrant green grass. In the background, several large white wind turbines are visible against a blue sky with scattered white clouds. A few cars are driving on the road. The image is partially overlaid with a semi-transparent white and grey geometric shape on the left side.

Andersson Elffers Felix

Koen Bron / k.bron@aef.nl

Maxime Dekkers / m.dekkers@aef.nl

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	11438
Extern Zaak ID	1890109
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	23 januari 2023
Agendapunt	8.a
Titel	Cultuur: Afhandeling Motie 239–2021: Inbreng van de makers bij cultuurbeleid
Organisatieonderdeel	BEL/RE&E

Bijlagen
Brief aan PS over afdoening motie M239–2021 inbreng van de makers bij cultuurbeleid.pdf
M239–2021 AANGENOMEN.pdf

Geagendeerd	Vergaderdatum
Overdracht vanuit GS	5 december 2022
Ingekomen stukken ter kennisname	31 december 2022
Economie Financiën en Bestuur	23 januari 2023

Toelichting

PS hebben verzocht bij andere provincies na te gaan of er op het niveau van de cultuurregio's ruimte wordt gemaakt voor de inbreng van makers bij het beleid. Zeven provincies betrekken makers bij het cultuurbeleid en negen provincies betrekken makers bij regionale cultuurprofielen. In Noord-Holland zijn cultuurmakers betrokken bij het MRA Programma Kunst, Cultuur & Erfgoed "Meer dan de delen" 2019–2024 en in Noord-Holland Noord is overleg gevoerd met culturele instellingen met betrekking tot het regionaal cultuurprofiel "Zee aan ruimte, land vol cultuur".

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

E.E.M. Koning-Vereecken
BEL/REE

Telefoonnummer +31235143612
KONINGE@Noord-Holland.nl

1 | 3

Betreft: Afdoening motie M239-2021 inbreng van de makers bij cultuurbeleid

Verzenddatum

30 NOV. 2022

Kenmerk

1890109/1890113

Geachte leden,

Uw kenmerk

Hierbij informeren wij u over de resultaten van het onderzoek ter afdoening van motie cultuur M239-2021 inzake de inbreng van de makers bij cultuurbeleid.

Op 13 december 2021 hebben uw staten bij motie cultuur M239-2021 het college verzocht te rade te gaan bij andere provincies en te verkennen of er op het niveau van de cultuurregio's ruimte gemaakt kan worden voor de inbreng van makers bij het cultuurbeleid.

In Noord-Holland is de input van cultuurmakers meegenomen in het MRA Programma Kunst, Cultuur & Erfgoed "Meer dan de delen" 2019-2024. Er zijn hiertoe, in de aanloop naar dit programma, gesprekken gevoerd met circa 170 culturele instellingen.

In de cultuurregio Noord-Holland Noord zijn culturele instellingen betrokken geweest bij de opstelling van het regionaal cultuurprofiel "Zee aan ruimte, land vol cultuur".

Op uw verzoek zijn wij bij alle provincies nagegaan in hoeverre makers betrokken worden bij het cultuurbeleid en/of de regionale cultuurprofielen.

Het resultaat van het onderzoek is dat zeven provincies makers betrekken bij het cultuurbeleid en negen provincies makers betrekken bij regionale cultuurprofielen.

Resultaten onderzoek

Betrokkenheid makers bij cultuurbeleid en de regionale cultuurprofielen

Naast Noord-Holland betrekken 5 provincies makers zowel bij het cultuurbeleid als bij regionale cultuurprofielen, t.w.: Groningen, Friesland, Drenthe, Utrecht en Noord-Brabant.

In *Noord-Holland* is de input van cultuurmakers meegenomen in het MRA Programma Kunst, Cultuur & Erfgoed "Meer dan de delen" 2019-2024. Hiertoe zijn, in de aanloop naar dit programma, gesprekken gevoerd met circa 170 culturele instellingen.

In de cultuurregio Noord-Holland Noord zijn culturele instellingen betrokken geweest bij de opstelling van het regionaal cultuurprofiel "Zee aan ruimte, land vol cultuur".

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Groningen, Friesland en Drenthe hebben het cultuurprofiel van We the North opgesteld. Vanwege het korte tijdsbestek en de grootte van het gebied is een kerngroep samengesteld van een aantal ambassadeurs uit het veld die spraken namens hun achterban (educatie, cultuurmakers en BIS-instellingen).

Friesland inventariseert via culturele instellingen de wensen en behoeften van makers. Sinds 2021 worden makers gehoord via onderzoeken, netwerkbijeenkomsten en worden ze betrokken bij regelingen. De provincie ondersteunt makers bij subsidieaanvragen en het opzetten van projecten. Makers zitten in adviescommissies van een provinciaal fonds. PS van Friesland hebben verzocht meer oog te hebben voor makers en zzp'ers in de sector.

Utrecht heeft een presentatieregeling voor makers die het mogelijk maakt aanstormende talenten een podium te geven. Subsidie is mogelijk van € 3.000 tot € 20.000. In het kader van het regioprofiel zijn er middelen beschikbaar gesteld voor atelierruimtes, broedplaatsen en festivals voor makers.

BrabantStad is bij de uitwerking van het regioprofiel intensief met de culturele sector, inclusief makers, opgetrokken. Bij het opstellen en de uitvoering van het huidige provinciale cultuurbeleid zijn makers betrokken. T.b.v. het beleidsontwikkelingstraject voor integraal kader Levendig Brabant (cultuur, erfgoed, sport en vrijetijd) vindt een brede consultatie plaats waarbij ook makers inbreng kunnen leveren.

Betrokkenheid makers bij cultuurbeleid

Limburg heeft voor het Beleidsprogramma 2022 -2023 "Veerkracht van Cultuur" het brede Limburgse culturele veld, maatschappelijke organisaties, burgers, gemeenten, het Rijk en de landelijke Cultuurfondsen geconsulteerd.

Betrokkenheid makers bij regionale cultuurprofielen

Gelderland

Makers zijn niet betrokken bij het opstellen van het provinciaal cultuurbeleid. Zij zijn wel betrokken geweest bij de inspraak erover. In verschillende regio's zijn makers op instellingenniveau betrokken. In de stedelijke cultuurregio 025 (Arnhem – Nijmegen) zijn de lokale culturele netwerken vanaf het begin betrokken bij de totstandkoming en doorontwikkeling van de stedelijke cultuurregio. In de Achterhoek participeren culturele instellingen actief binnen het eigen regioprofiel. Individuele makers vallen buiten het gezichtsveld.

Zeeland

De Zeeuwse cultuurmakers zijn bij het opstellen van het regionale cultuurprofiel geconsulteerd in één bijeenkomst met het veld. Gewerkt wordt met een ontwikkelagenda Cultuurveld 2022-2024. Hier wordt een bouwsteen rond kunstklimaat, culturele zzp'ers en makers voorbereid. Dit sluit aan bij een emancipatiebeweging van de kunstenaars die een brandbrief hebben gestuurd n.a.v. de coronapandemie (en het grotendeels uitblijven van steunmiddelen). Het plan is deze bouwsteen zoveel mogelijk in cocreatie vorm te geven.

Geen betrokkenheid

Overijssel en *Zuid-Holland* hebben de makers niet betrokken bij het cultuurbeleid noch bij regionale cultuurprofielen.

Conclusie

Gezien de variatie binnen de provincies hoe makers worden betrokken bij cultuurbeleid en de huidige inspanningen van Noord-Holland, zien wij geen aanleiding om makers op korte termijn meer intensief te betrekken bij het cultuurbeleid.

Wij verzoeken u de motie hierbij als afgedaan te beschouwen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

C.J. Loggen

Motie cultuur : Inbreng van de makers bij cultuurbeleid

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 december 2021 hebben kennis genomen van de statenvoordracht Beleidskader Erfgoed en cultuur 2022, gehoord de beraadslagingen,

Constaterende dat:

- Het cultuurbeleid in onze provincie mede vorm krijgt op het niveau van regio's MRA en NHN;

Overwegende dat:

- In andere provincies (zie Utrecht) er soms sprake is van een klankbord van makers als gesprekspartner bij de totstandkoming van regionaal of provinciaal cultuurbeleid;
- Dit wellicht ook voor onze provincie kan leiden tot verrijking en kwaliteitsverbetering van, alsmede vergroting van het draagvlak voor het cultuurbeleid;

Verzoeken het College om:

- Te rade te gaan bij andere provincies en te verkennen of er op het niveau van de cultuurregio's ruimte gemaakt kan worden voor de inbreng van makers.

En gaan over tot de orde van de dag.

Robert Zaal, GroenLinks

Christa Kuiper, CDA

Tim Wagelaar, PvdA

Ines Kostić, PvdD

Emre Kanik, D66

Michel Klein, CU

Anna de Groot, SP

Miriam van Meerten, VVD

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	11121
Extern Zaak ID	1916165
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	23 januari 2023
Agendapunt	8.b
Titel	Organisatie: Afhandeling Motie 181-2022: Steunbetuiging nieuwe Transgenderwet
Organisatieonderdeel	CZ/HRM

Bijlagen
Steunbetuiging Invoering Nieuwe Transgenderwet TK 14 oktober 2022.pdf
Brief aan PS over Motie 181-2022 Steun voor het recht op zelfbeschikking.pdf
M181-2022 AANGENOMEN.pdf

Geagendeerd	Vergaderdatum
Ingekomen stukken ter kennisname	31 oktober 2022
Overdracht vanuit GS	31 oktober 2022
Economie Financiën en Bestuur	5 december 2022
Economie Financiën en Bestuur	23 januari 2023

Toelichting

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland hebben de Tweede Kamer middels een brief laten weten dat zij de invoering van de nieuwe Transgenderwet van harte steunen. Dit naar aanleiding van een door Provinciale Staten op 10 oktober 2022 aangenomen motie.

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

M.H.C. Blom

CZ/HRM

Telefoonnummer +31235143883

blomm@noord-holland.nl

1 | 1

Betreft: Steunbetuiging voor invoering nieuwe Transgenderwet

Zeer geachte leden van de Tweede Kamer,

Op 31 januari 2019 riep de provincie Noord-Holland zich uit tot Regenboogprovincie. Wij zetten ons in om de veiligheid, zichtbaarheid en sociale acceptatie van al onze inwoners te bevorderen en dragen actief uit dat iedereen in Noord-Holland kan en mag zijn wie men is. Wij vinden het zelfbeschikkingsrecht van alle inwoners van de provincie Noord-Holland dan ook van groot belang.

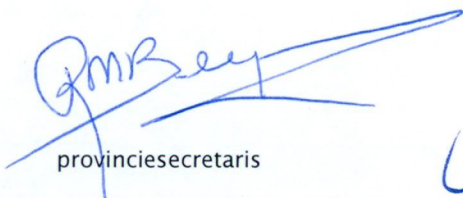
Via deze brief laten wij u weten dat de provincie Noord-Holland de wijziging van de Transgenderwet van harte steunt. Naast dat het bevorderen van het zelfbeschikkingsrecht van trans, intersekse en non-binaire personen van groot belang is, moet ook geborgd worden dat iedereen zelf kan kiezen welke gender vermeld wordt in hun geboorteakte.

Noord-Holland heeft een aanzienlijke transgemeenschap en uit onderzoek blijkt dat deze groep binnen de LGBTIQA+ gemeenschap bovengemiddeld te maken heeft met geweld en discriminatie. Er is nog veel onbegrip en onwetendheid over genderidentiteit, intersekse, genderexpressie en non-binariteit. Het zelf kunnen bepalen met welk gender je geregistreerd staat is niet alleen een manier om uiting te geven aan wie je bent, maar ook een vorm van erkenning. Erkenning dat er meer is dan alleen een m of een v. Het wegnemen van de beperking om als persoon zelf deze keuze te maken, is een grote stap om ook vanuit de maatschappij meer erkenning te krijgen.

De wetswijziging is van groot belang en betekent veel voor de transgemeenschap in onze provincie en de rest van Nederland.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

Verzenddatum

14 OKT. 2022

Kenmerk

1916165/1916166

Uw kenmerk

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Dreef 3

2012 HR Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

M.H.C. Blom
CZ/HRM

Telefoonnummer +31235143883
blomm@noord-holland.nl

1 | 1

Betreft: Motie 181-2022 Steun voor het recht op zelfbeschikking

Verzenddatum

26 OKT. 2022

Geachte leden,

Kenmerk

1918165/1916406

Op 10 oktober 2022 is de motie "Steun voor het recht op zelfbeschikking" aangenomen. In deze motie verzoekt u het college om voorafgaand aan de stemming in de Tweede Kamer, de publiekelijke steun van Provinciale Staten voor het recht op zelfbeschikking van de trans, intersekse en non-binaire personen, en voor de wijziging van de Transgenderwet aan de Tweede Kamer over te brengen.

Uw kenmerk

Graag informeren wij u over hoe wij invulling hebben geven aan deze motie.

Op 14 oktober 2022 hebben wij de leden van de Tweede Kamer per bijgevoegde brief laten weten dat de provincie Noord-Holland de wijziging van de nieuwe Transgenderwet van harte steunt.

Wij stellen u voor motie 181-2022 hiermee als afgedaan te beschouwen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

AANGENOMEN

Motie Steun voor de het recht op zelfbeschikking

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 10 oktober 2022, ter behandeling van de Motie Vreemd aan de Orde van de Dag inzake steun voor recht op zelfbeschikking;

constaterende dat:

- provincie Noord-Holland zich sinds 31 januari 2019 officieel een Regenboogprovincie noemt;
- in het afgesproken Regenboogbeleid van de provincie onder andere staat dat we "ons inzetten om de veiligheid, zichtbaarheid en sociale acceptatie" van LHBTQIA+ inwoners verder te bevorderen en dat we "actief uitdragen dat iedereen in Noord-Holland kan en mag zijn wie men is";
- er binnenkort in de Tweede Kamer wordt gestemd over de wijziging van Transgenderwet die recht doet aan zelfbeschikking van trans, intersekse en non-binaire personen;
- persoonlijke vrijheid en het recht op zelfbeschikking mensenrechten zijn en dus partijoverstijgend;
- het college en de raad van Amsterdam onlangs al steun hebben uitgesproken voor de wijziging van de Transgenderwet en ook de Tweede Kamer opriepen dit te doen;

overwegende dat:

- het belangrijk is ons in te zetten tegen alle vormen van discriminatie;
- het van groot belang is om het zelfbeschikkingsrecht van alle inwoners van provincie Noord-Holland zo goed mogelijk te waarborgen;
- het steunen van de wijziging van de Transgenderwet goed aansluit op het eerder genoemde Regenboogbeleid van Noord-Holland om actief uit te dragen dat we achter LHBTQIA+ gemeenschap staan;
- erkenning van wie ze zijn van belang is voor de (mentale) gezondheid van trans en non-binaire personen;
- trans en non-binaire personen al decennialang te maken hebben met bovengemiddeld veel discriminatie en geweld en nu extra onder druk staan door de haat en desinformatie die verspreid worden;
- daarom juist nu de LHBTQIA+ gemeenschap zoveel mogelijk steun sterk kan gebruiken;

gehoord de discussie,

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- om voorafgaand aan de stemming in de Tweede Kamer, de publiekelijke steun van Provinciale Staten voor het recht op zelfbeschikking van de trans, intersekse en non-binaire personen, en voor de wijziging van de Transgenderwet aan de Tweede Kamer over te brengen;

en gaan over tot de orde van de dag.

Ines Kostic
Partij voor de Dieren

Anna de Groot
SP

Robert Zaal
GroenLinks

Jorrit Carton
PvdA

Discussienota: voldoende voorzieningen voor alle Noord-Hollanders

23 januari 2022 | PvdA Noord-Holland

Inleiding

Aanleiding: verdwijnende voorzieningen zetten leefbaarheid onder druk

Iedereen moet gebruik kunnen maken van voldoende voorzieningen voor bijvoorbeeld sport, cultuur, onderwijs of openbaar vervoer. Dit mag niet afhankelijk zijn van de plek waar je woont. Veel mensen maken zich echter zorgen over de afname van voorzieningen in hun gemeenschap. Bibliotheken, scholen en zorginstellingen worden gecentraliseerd en verdwijnen zo uit het straatbeeld van veel kernen. Dit zet de leefbaarheid van een aanzienlijk deel van Noord-Holland onder druk. Voor een vitale gemeenschap is het immers noodzakelijk dat iedereen toegang heeft tot duurzame, veilige en betaalbare voorzieningen. Ook bevorderen collectieve voorzieningen de sociale cohesie in wijken en buurten en de kracht van de gemeenschap.

De huidige situatie is zorgelijk. Het rapport van Remkes¹ wees ons al eens eerder op de ‘groeierende kloof tussen Randstad en landelijk gebied’, maar ook het recent gepubliceerde rapport ‘Atlas van afgehaakt Nederland’ windt er geen doekjes om.² Het rapport laat zien dat grote delen van Nederland zich ongezien en niet begrepen voelen door ‘Den Haag’. Onvrede door onder andere het verdwijnen van voorzieningen kan er dan toe leiden dat het draagvlak voor de democratie afneemt. Daarom is het essentieel om deze signalen serieus te nemen en te luisteren naar de zorgen van onze inwoners.

Deze tweedeling is namelijk ook goed zichtbaar in Noord-Holland. In de stedelijke gebieden genieten mensen van een rijk sport- en cultuuraanbod, gebruiken makkelijk het OV en gaan op de fiets naar de supermarkt of huisarts. Hiertegenover staat het landelijke gebied waar de sportvereniging onder druk staat door stijgende lasten, de laatste bus al jaren geleden vertrokken is en voorzieningen voor bepaalde groepen steeds moeilijker te bereiken worden. Wanneer bedrijven wegtrekken, de laatste scholen en winkels sluiten, en de bus uit het straatbeeld verdwijnt, zullen uiteindelijk ook de inwoners verdwijnen. De achterblijvers zien hun leefbaarheid verslechteren en voelen zich in de steek gelaten. Dit kan leiden tot afkeer van de overheid en politiek: waarom zou je je druk maken om een systeem dat zich niet druk maakt om jou?

¹ Remkes, J. (2022). “Wat wel kan”.

² Voogd, J. de en Cuperus, R. (2021). Atlas van afgehaakt Nederland.

<https://kennisopenbaarbestuur.nl/rapporten-publicaties/atlas-van-afgehaakt-nederland/>.

Zo laat de vitaliteitsindex van twee onderzoeksbureaus zien hoe de voorzieningen in de Kop van Noord-Holland onder druk staan.³ Hun index geeft namelijk op buurtniveau weer wat de beschikbaarheid en bereikbaarheid is van vier typen voorzieningen: zorg, onderwijs, winkels & horeca en sport & cultuur. Hieruit blijkt dat in de Kop van Noord-Holland met name de afstand tot zorg en onderwijs relatief groot is. Juist in dit gebied staat volgens de adviesbureaus ook de bereikbaarheid onder druk; een gevaarlijke combinatie, aldus adviseur Gilbert Bal van Roots Beleidsadvies. Hij stelt dat in kernen waar voorzieningen verdwijnen juist die bereikbaarheid essentieel is om de leefbaarheid overeind te houden. In gebieden waar beide elementen verslechteren, kan de bereikbaarheid van essentiële voorzieningen voor lokale inwoners extra onder druk komen te staan.

Behandeldoel: eerste gesprek over mogelijke Noord-Hollandse aanpak

Deze problemen kunnen gemeentes niet alleen oplossen en het is ook niet efficiënt als zij afzonderlijk met het probleem aan de slag gaan. Desalniettemin ziet de provincie Noord-Holland werken aan voldoende voorzieningen, om de leefbaarheid van gemeenschappen te behouden, niet als een van haar kerntaken. Wij zien echter een belangrijke rol voor de provincie als middenbestuur, aangezien het probleem juist vraagt om oplossingen op regionale schaal. Zeker gezien de ernst van de situatie kan de provincie zich niet langer verschuilen achter het kerntakenargument. Dit geldt des te meer omdat de situatie de afgelopen jaren eerder is verslechterd dan verbeterd.

Over deze mogelijk verdergaande rol van de provincie gaan we graag met jullie in gesprek. Daarbij is deze discussienota vooral bedoeld als eerste aanzet voor een discussie over het onderwerp, ook in aanloop naar de nieuwe periode en de daarbij horende coalitieonderhandelingen. Hiervoor hebben we een aantal vragen geformuleerd. Voor een volledig beeld van de situatie hebben we ook eerst kort de beleidscontext uiteengezet. Hierna bespreken we welke Noord-Hollandse projecten al raken aan leefbaarheid en voorzieningen. In de bijlage staat ook een overzicht van wat andere provincies doen op dit gebied. Zo kunnen we hopelijk toewerken naar maatregelen die passen bij Noord-Holland.

³ Buitelaar, S. (2015). "Onbereikbaarheid voorzieningen dreigt in randgebieden". <https://www.binnenlandsbestuur.nl/ruimte-en-milieu/aan-randen-nederland-dreigen-voorzieningen-onbereikbaar-te-worden>.

Vragen aan de commissie

- Deelt de commissie onze zorgen over het dalende voorzieningenniveau in een groot aantal gemeenschappen?
- Is de commissie het eens met de analyse dat dit probleem niet alleen lokaal kan worden opgelost, maar ook actie op regionale schaal noodzakelijk is?
- Deelt de commissie onze mening dat het goed is om in kaart te brengen wat de rol van de provincie zou kunnen zijn bij het versterken van het voorzieningenniveau van dorpen en steden, onder andere op basis van het beleid dat andere provincies voeren? Waarbij dit extra relevant is met oog op de aankomende coalitieonderhandelingen.

Beleidscontext

Allereerst is het belangrijk om duidelijk te maken wat we bedoelen met voorzieningen. Wat ons betreft gaat het om alle zaken die voor iedereen te gebruiken zijn en bijdragen aan de leefbaarheid van een gemeenschap. Daarbij is het onderscheid in vier soorten voorzieningen van de eerder genoemde vitaliteitsindex nuttig:

- Onderwijs
- Zorg
- Sport & cultuur
- Winkels & horeca

Hieruit volgt ook dat niet alle voorzieningen even noodzakelijk zijn. Basisscholen zijn bijvoorbeeld urgenter dan bioscopen. Dit maakt het moeilijk om eenduidig te monitoren hoe het gesteld is met het totale voorzieningenniveau in een gemeenschap. Daarbij verschilt de situatie sterk per gebied. Dit alles maakt het lastig voor de centrale overheid om effectief beleid te maken op dit terrein.⁴

Over het algemeen is het beeld wel dat de financiële positie van gemeenten zorgelijk is.⁵ Hierdoor verschaalt het voorzieningenniveau, alhoewel voorzieningen nog niet op grote schaal gesloten worden. Gemeenten proberen namelijk de kosten te beperken door het beperken van openingstijden of lagere kwaliteit onderhoud.⁶ Daarnaast worden lasten op de langere termijn

⁴ Slot, H. (2022). Monitoring voorzieningenniveaugemeenten. Kamerbrief.

⁵ Olongren, K. (2021). Vaststelling van de begrotingsstaat van het gemeentefonds voor het jaar 2021. <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-35570-B-19.html>.

⁶ Leeuw (2021). Verdere uitholling voorzieningen ligt in het verschiet. <https://www.binnenlandsbestuur.nl/financien/verdere-utholling-voorzieningenniveau-gemeenten-ligt-het-verschiet>.

geschoven, waardoor voorzieningen op de langere termijn waarschijnlijk verder onder druk komen te staan.

Hierom heeft de minister van Binnenlandse zaken aangegeven dat zij het als haar verantwoordelijk ziet om “erop toe te zien dat medeoverheden in staat zijn hun taken naar behoren uit te voeren”. Hiervoor wordt onder andere een “Uitvoeringstoets Decentrale overheden” ingericht en wordt gewerkt aan een stabiele financieringssystematiek.

Een landelijk programma of actieplan dat zich richt op voorzieningen ontbreekt echter. Tot 2020 was er wel een Actieplan Bevolkingsdaling, waarbij het behoud van voorzieningen een van de vier aandachtspunten was.⁷ Bij dit programma werd ingezet op zachte activiteiten: “er werd ingezet op bewustwording, het thema werd landelijk geagendeerd, er werd ingezet op kennisontwikkeling en de regionale samenwerking werd bevorderd”.⁸ Hiervoor werd gekeken naar negen krimpregio’s en elf anticipeerregio’s. De resultaten zijn overwegend positief, maar extra aandacht blijft nodig volgens de evaluatie. Hierbij is een nieuw actieplan niet de oplossing, maar moet het onderwerp structureel aandacht krijgen in beleid. Daarbij is de volgende aanbeveling uit de evaluatie relevant voor deze nota:

“Kijk opnieuw naar de sociale basisinfrastructuur. Het gaat hier om (het niveau van) voorzieningen en ondersteuning waarop iedereen in Nederland recht heeft, zonder aanzien des persoons en onafhankelijk van waar men woont. Besef dat de basisinfrastructuur niet alleen een recht is, maar ook een voorwaarde voor de regio’s om zich te ontwikkelen/ tot bloei te komen. Rust gemeenten uit met voldoende middelen om de basisinfrastructuur op niveau te brengen en houden. Accepteer hierbij dat dit in de ene regio een grotere investering vraagt dan in de andere.”

Dit sluit aan op een ander instrument van het kabinet: Regio Deals. In Regio Deals werken regionale partijen en Rijk samen als partners om “de kwaliteit van leven, wonen en werken van inwoners en ondernemers (met andere woorden, de brede welvaart) te vergroten”.⁹ De regio werkt hierbij zelf

⁷ Rijksoverheid. Aanpak gevolgen bevolkingsdaling. <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bevolkingsdaling/aanpak-bevolkingsdaling>.

⁸ In.Fact.Research (2021). Evaluatie Tweede Actieplan Bevolkingsdaling. <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-981142.pdf>.

⁹ Slot, H. (2022). Kamerbrief over aanpak vierde tranche Regio Deals. <https://open.overheid.nl/repository/ronl-c9296e39d333b2028b11240503a0887121539cdd/1/pdf/kamerbrief-over-aanpak-vierde-tranche-regio-deals.pdf>.

een voorstel uit. Het kabinet heeft €900 miljoen uitgetrokken om de komende jaren nieuwe Regio Deals af te sluiten.¹⁰

In Noord-Holland is eind 2019 een Regio Deal Zaanij gesloten tussen het Rijk, de provincie Noord-Holland en de gemeenten Amsterdam, Zaanstad en Oostzaan.¹¹ Wat betreft voorzieningen ligt de nadruk bij deze deal op leefkwaliteit en groen. Daarnaast wordt gewerkt aan “fysieke plekken in de wijken waar functies die te maken hebben met leren en werken en op sociale cohesie gerichte functies samenkomen”. In de Regio Deal voor de kop van Noord-Holland ligt de nadruk op maritieme innovaties, en niet zo zeer op voorzieningen.¹²

Hiernaast heeft het kabinet een Nationaal programma Leefbaarheid en Veiligheid dat zich richt op de gebieden in Nederlandse steden waar leefbaarheid en veiligheid onder druk staan.¹³ Het programma kent drie doelen: verbetering van de fysieke leefomgeving, bieden van beter perspectief en het vergroten van veiligheid. Het programma richt zich echter niet op het verhogen van het voorzieningenniveau.

Beleid van de provincie Noord-Holland

Coalitieakkoord: weinig aandacht voor voorzieningen, wel voor leefbaarheid

In het coalitieakkoord wordt het woord “voorziening” niet gebruikt.¹⁴ Wel worden leefbaarheid en economie als belangrijk aandachtspunten genoemd. Dit hoofdstuk richt zich echter sterk op de arbeidsmarkt- en gezondheidsaspecten. Bibliotheken en rijksmonumenten worden wel genoemd als zaken die voor iedereen toegankelijk moeten zijn. Ook wordt het belang van sport onderschreven. Sportservice Noord-Holland heeft daarbij een belangrijke rol. De focus ligt niet op de ontwikkeling van nieuwe initiatieven, maar op het koppelen van kennis over provinciaal en gemeentelijk beleid en regelingen aan de vraag en behoefte van Noord-Hollandse sportverenigingen.

¹⁰ Rijksoverheid (2022). Kabinet trekt € 900 miljoen uit voor nieuwe Regio Deals.

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/regio-deals/nieuws/2022/04/14/kabinet-trekt-900-miljoen-euro-uit-voor-nieuwe-regio-deals>.

¹¹ Regio Deal Zaanij (2019). <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-916181.pdf>.

¹² Regio Deal Maritiem cluster Kop van Noord-Holland (2020). Samenvatting. <https://kopregio.nl/wp-content/uploads/Samenvatting-van-de-Regio-Deal.pdf>.

¹³ Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2022). Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid. <https://open.overheid.nl/repository/ronl-b338d560857e5f1227939ee0e47ac14db6d6ee63/1/pdf/nationaal-programma-leefbaarheid-en-veiligheid.pdf>.

¹⁴ Provincie Noord-Holland (2019). Duurzaam doorpakken.

Omgevingsvisie: sterke kernen, sterke regio's

In de Noord-Hollandse omgevingsvisie wordt de beweging “sterke kernen, sterke regio's” omarmd.¹⁵

Die beweging gaat “over de ontwikkeling van centrumgemeenten die daarmee het voorzieningenniveau in de gehele regio waarin ze liggen vitaal houden en de kernen hun herkenbare identiteit behouden”. Hierbij passen een aantal specifieke principes:

- Ontwikkelen op basis van eigen kracht en kwaliteiten
- Voorzieningenniveau en bereikbaarheid op peil houden
- Behoud en ontwikkeling van krachtige identiteiten
- Principe van versterken complementariteit en regionale netwerken
- Mogelijkheden om te bouwen voegen zich naar de vraag op dat moment

Hoewel het op peil houden van het voorzieningenniveau veelvuldig genoemd wordt, ontbreken concrete plannen. Bij de Poort den Helder wordt wel genoemd dat “de mogelijke aanlanding van energie-infrastructuur van de op zee opgewekte windenergie” kan leiden tot een beter voorzieningenniveau. Ook voor West-Friesland wordt een aantal ontwikkelingen genoemd dat positief kan bijdragen aan het voorzieningenniveau (geothermie, benutten van de kusten van IJsselmeer en Markermeer, Seed Valley enzovoort).

Cultuur: culturele infrastructuur en subsidieregelingen

In het beleidskader erfgoed en cultuur is één van de drie uitgangspunten: “Bereikbaarheid en toegankelijkheid van de culturele infrastructuur”.¹⁶ De eerste activiteit die hierbij hoort is het stimuleren van regionale samenwerking door bijvoorbeeld netwerkbijeenkomsten, de cultuurmonitor en een cultureel regioprofiel voor Noord-Holland Noord. Daarnaast zet de provincie zich in voor een toegankelijk en bereikbaar provinciaal bibliotheeknetwerk. Dit doet ze vooral via de Provinciale Ondersteuningsinstelling Probiblio. Tot slot stelt de provincie cofinanciering beschikbaar voor de kwaliteitsbevordering van cultuureducatie in het basisonderwijs.

Hiernaast kent de provincie een aantal aparte regelingen, waarvan bij een deel het subsidieplafond bereikt is.¹⁷ Zo konden cultuur- of erfgoedorganisaties subsidie aanvragen voor innovatieve

¹⁵ Provincie Noord-Holland (2018). Omgevingsvisie NH2050.

¹⁶ Provincie Noord-Holland (2021). Beleidskader erfgoed en cultuur 2022.

¹⁷ Voor volledig overzicht, zie: <https://www.noord-holland.nl/Loket/Subsidies/Subsidieregelingen/Cultuur>.

activiteiten.¹⁸ Ook herdenkingsactiviteiten konden gesubsidieerd worden door de provincie.¹⁹ Een laatste voorbeeld is de subsidie voor de verduurzaming culturele instellingen Noord-Holland.²⁰

Sport: kennisfunctie, verduurzaming en inclusieve sport

Provincies hebben geen wettelijke taak op het gebied van sport en kunnen hun eigen invulling bepalen.²¹ Zoals afgesproken in het coalitieakkoord voert Sportservice Noord-Holland de kennisfunctie sport uit voor de provincie Noord-Holland.²² Daarnaast investeert de provincie Noord-Holland in het verduurzamen van sportaccommodaties. Tot slot werkt de provincie aan het thema inclusieve sport met *challenges* en kennissessies.

Dorpswerk

Tot slot stimuleert zelfinitiatief van gemeenschappen door een subsidie aan Dorpswerk Noord-Holland.²³ Via Dorpswerk ondersteunt de provincie initiatieven op het gebied van leefbaarheid en sociale samenhang.

¹⁸ Provincie Noord-Holland (2022). Impuls innovatie cultuur- en erfgoedorganisaties Noord-Holland, subsidie. https://www.noord-holland.nl/Loket/Producten_en_Diensten/Producten_op_alfabet/I/Impuls_innovatie_cultuur_en_erfgoedorganisaties_Noord_Holland_subsidie.

¹⁹ Provincie Noord-Holland (2022). Eren en herdenken in Noord-Holland, subsidie. https://www.noord-holland.nl/Loket/Producten_en_Diensten/Producten_op_alfabet/E/Eren_en_herdenken_Noord_Holland_subsidie.

²⁰ Provincie Noord-Holland (2022). Verduurzaming culturele instellingen Noord-Holland, subsidie. https://www.noord-holland.nl/Loket/Producten_en_Diensten/Producten_op_alfabet/V/Verduurzaming_culturele_instellingen_Noord_Holland_subsidie.

²¹ Sportraad (2019). Verkenning rol provincies in de sport.

²² Provincie Noord-Holland (2022). Stand van Zaken Beleidsnotie Sport.

²³ Provincie Noord-Holland (2022). Begroting 2023.

Bijlage: Beleid in andere provincies

Groningen

Bij de Provincie Groningen zijn voorzieningen onderdeel van het leefbaarheidsprogramma 2020-2023.²⁴ Voor Groningen gaat leefbaarheid namelijk over “krimp, bereikbaarheid van voorzieningen, energie en duurzaamheid en een gezonde vitale provincie met een bereikbaar en toegankelijk zorgaanbod”. Daarom vindt de provincie het noodzakelijk om te blijven investeren in de vitaliteit en leefbaarheid van wijken, dorpen en steden. Hierbij pakt de provincie verschillende rollen: “soms agenderend, dan weer informerend, ondersteunend en versterkend, verbindend of lobbyend”.

Gezondheid en zorg zijn daarbij belangrijke onderwerpen. Wat dat betreft signaleert de provincie “dat er niet zozeer behoefte is aan bestuurlijke regie – temeer daar er tussen lokaal en nationaal niveau geen formele bevoegdheden zijn op het gebied van zorg – als wel organiserend vermogen om lokaal te helpen bij het oplossen van problemen die in de hele provincie spelen”. Concreet heeft de provincie daarbij een subsidieregeling voor projecten die bijdragen aan “een efficiënte voorzieningen- en zorginfrastructuur”. Het gaat dan om multifunctionele accommodaties met een gedeeltelijke zorgfunctie.

Ook wordt gewerkt aan een “Zorgkaart van zowel de formele als informele zorg (inclusief AED netwerk) als ook de geestelijke gezondheidszorg”. Op die manier wordt gekeken of er witte vlekken in de zorgverlening (dreigen) te ontstaan. Indien hiervan sprake is, wordt samen met de zorgaanbieders een plan van aanpak gemaakt om tot een provinciebreed zorgaanbod te komen.

Tot slot kent Groningen ook een provinciaal armoedebeleid, met een provincie brede armoedeagenda. Daarnaast zoeken ze naar innovatieve manieren om onderwijs en arbeidsmarkt beter met elkaar te verbinden. Tot slot wordt ingezet op onderzoek, innovatie en kennisdeling. Zo heeft de provincie een experimenteerbudget voor innovatieve projecten bij werkvoorzieningsschappen.

Friesland

In Friesland wordt leefbaarheid gedefinieerd als “de mate waarin de leefomgeving aansluit bij de voorwaarden en behoeften die er door de mens aan worden gesteld”.²⁵ Het beleid richt zich sterk op

²⁴ Provincie Groningen (2022). Uitvoeringsprogramma leefbaarheid provincie Groningen. https://www.provinciegroningen.nl/fileadmin/user_upload/Documenten/Beleid_en_documenten/Documentenzoeker/Wonen_en_welzijn/Uitvoeringsprogramma_leefbaarheid_2020_-_2023.pdf.

²⁵ Gedeputeerde Staten Friesland (2022). Beleidsbrief leefbaarheid. https://cuatro.sim-cdn.nl/fryslan/uploads/Beleidsbrief%20Leefberens.pdf?language_content_entity=nl.

het faciliteren van initiatieven uit de gemeenschap, waarbij de overheid zoveel mogelijk ruimte geeft.

De provincie richt zich daarbij op vier taken:

- Lobbyen voor het oplossen van regionale vraagstukken;
- Haar eigen wettelijke taken (OV, woningprogrammering)
- Het delen en agenderen van kennis omtrent maatschappelijke ontwikkelingen;
- Het op onderdelen op zich nemen van de regie, anders dan wettelijke taken, als hier vanuit het partner netwerk om gevraagd wordt óf als logisch gevolg van veranderingen vanuit de rijksoverheid.

Concreet heeft de provincie een zogenoemde “Iepen Mienskipsfûns”, waarmee de provincie geld beschikbaar stelt om projecten van inwoners verder te helpen.²⁶ Het gaat om projecten die bijdragen aan de leefbaarheid van een wijk, dorp of eiland, zoals op het gebied van cultuur, duurzame dorpen en cultuurhistorie en landschap. Het doel is een open en toegankelijke regeling met weinig regels. De projecten variëren van een bloembak in een dorp tot het opleiden van ambassadeurs van de jachthavens Waddeneilanden. Op de projectenkaart zijn alle projecten te vinden.²⁷

De provincie heeft ook nog een aantal losse programma's:²⁸

- De dorpshuizenregeling: een subsidie om te stimuleren dat voor elk dorp op het Friese platteland een dorpshuis bereikbaar is en dat de dorpshuizen in Friesland verduurzamen.
- Eens per twee jaar meet het Fries Sociaal Planbureau de leefbaarheid. Deze gegevens worden geëvalueerd met de partners en op basis hiervan wordt besproken of er witte vlekken zijn waarvoor gehandeld moet worden.
- DorpsOntwikkelMaatschappijen om door sociale activering ontwikkelingen in een dorp rond vastgoed en leefbaarheid te faciliteren. Deze DOM's bestaan uit inwoners van een dorp die nauw contact hebben met de lokale overheid. Ze gaan aan de slag met vraagstukken als “verpaupering van het dorpsgezicht, energie, voedsel, zorg, afval, voorzieningen, mobiliteit”.

²⁶ Provincie Fryslan (2022). IMF aanvragen. <https://www.fryslan.frl/imfaanvragen>.

²⁷ Streekwurk (2022). Projectenkaart. <https://www.streekwurk.frl/projectenkaart/>.

Drenthe

De provincie Drenthe heeft de volgende ambities²⁹:

- Goede collectieve voorzieningen
- Goede bereikbaarheid van basisvoorzieningen (met vervoer en digitaal)
- Slim omgaan met de basisvoorzieningen in kleinere kernen en dorpen: meer gemeenschappelijk gebruik van ruimten en multifunctionele voorzieningen
- Stimuleren van de initiatiefkracht van de inwoners en “naoberschap”
- Versterken samenlevingsopbouw: het gewone leven in dorpen, buurten en wijken
- Ondersteuning geven aan kleinschalige mobiliteitsoplossingen die de leefbaarheid bevorderen

Hiervoor werken ze aan een aantal projecten.³⁰ Zo bestaat er een subsidieregeling “wijk-buurt-dorp initiatieven” voor inwonersinitiatieven zoals activiteiten in een dorps huis, groenonderhoud of het organiseren van vrijwillige thuiszorg.³¹ Ook is er een subsidieregeling “Podium platteland 2.0” waarmee thema’s als armoede, eenzaamheid en laaggeletterdheid onder de aandacht gebracht worden door “community art”.³² Bovendien werken ze aan zogenoemde “kweekstee”, wat centra zijn voor levenskwaliteit. In deze centra worden activiteiten aangeboden op sociaal, psychisch en biologisch vlak.

Overijssel

Overijssel kent een subsidieregeling “Leefbaar platteland” voor de uitvoering van toekomstplannen zodat dorpen en gemeenschappen weten hoe ze er nu voorstaan en wat nodig is om voor de toekomst.³³ Een toekomstplan is een compleet plan voor een dorp of gebied, dat in beeld brengt welke fysieke maatregelen en ideeën voor lokale initiatieven mogelijk zijn om een gebied of dorp leefbaar te houden in de toekomst. “Het plan brengt de huidige situatie en de kansen voor de toekomst in beeld. Het bevat haalbare en gedragen maatregelen, ideeën en oplossingen.” De

²⁹ Provincie Drenthe. Leefbaarheid en bereikbaarheid.

<https://www.provincie.drenthe.nl/socialeagenda/thema/leefbaarheid/>.

³⁰ Een volledig overzicht staat in de beleidsbrief leefbaarheid:

<https://www.provincie.drenthe.nl/socialeagenda/thema/leefbaarheid/>.

³¹ Provincie Drenthe. Subsidieregeling Wijk, buurt en Dorp.

<https://www.provincie.drenthe.nl/socialeagenda/thema-0/leefbaarheid/subsidieregeling-wijk-buurt-dorp/>.

³² Provincie Drenthe. Subsidieregeling Podium Platteland 2.0.

<https://www.provincie.drenthe.nl/socialeagenda/thema-0/leefbaarheid/subsidieregeling/>.

³³ Provincie Overijssel. Subsidie Leefbaar Platteland 3.0.

<https://www.overijssel.nl/loket/subsidie/ruimtelijke/leefbaar-platteland-3-0/>.

subsidie kan aangevraagd worden door Stichtingen, verenigingen, kerkgenootschappen, bedrijven, Overijsselse gemeenten of waterschappen.

Daarnaast heeft Overijssel de subsidie “Vitaliteit van steden (stadsarrangementen)”.³⁴ Hiermee kunnen gemeentes een stadsarrangement opstellen waarin ze activiteiten beschrijven die bijdragen aan het verbeteren van de kwaliteit, leefbaarheid en vitaliteit van de stad. Het kan dan bijvoorbeeld gaan om gebiedsontwikkelingen die ook effect hebben op omliggende dorpen steden. Maar het kan ook gaan om het aantrekkelijker maken van steden met bijvoorbeeld citymarketing.³⁵

Tot slot heeft de provincie de subsidieregeling “Overijssel in beweging”.^[13] Hiermee worden activiteiten die bijdragen aan het sport- en beweegaanbod. De activiteit moet voor iedereen beschikbaar zijn voor gebruik, zonder beperking door praktische, sociale of financiële drempels. De subsidie kan aangevraagd worden door stichtingen, verenigingen, Overijsselse gemeentes of de aangewezen uitvoeringsorganisatie van gemeentelijk sportbeleid.

Utrecht

De subsidie “Leefbaarheid en kleine kernen” ondersteunt initiatieven die de leefbaarheid van het landelijke gebied en de kleine kernen versterkt.³⁶ Subsidie kan aangevraagd worden voor:

- Het in stand houden van basisvoorzieningen in geval van marktfalen; bijvoorbeeld het inrichten van een minibieb met koffiecorner in de buurtsuper, of de aanschaf van een elektrische bakfiets voor het rondbrengen van lokale moestuingroenten.
- Het versterken van de organisatie van culturele en/of gemeenschappelijke activiteiten; bijvoorbeeld de organisatie van een appelplukdag met alle inwoners van het dorp, zodat met de opbrengsten uit verkoop van de hoogstamboomgaard onderhouden kan worden of het met bewoners van een nieuwe wijk schrijven en uitvoeren van een locatietheater.
- Het versterken van de organisatie van culturele en/of gemeenschappelijke activiteiten; bijvoorbeeld de organisatie van een appelplukdag met alle inwoners van het dorp, zodat met de opbrengsten uit verkoop van de hoogstamboomgaard onderhouden kan worden of het met bewoners van een nieuwe wijk schrijven en uitvoeren van een locatietheater.

³⁴ Kampen-live (2021). Subsidie voor behoud van vitaliteit binnenstad van Kampen. <https://www.kampen-live.nl/2021/02/03/subsidie-voor-behoud-van-vitaliteit-binnenstad-van-kampen/>.

³⁵ Overijssel. Subsidie Overijssel in beweging. <https://www.overijssel.nl/loket/subsidie/cultuur-sociale-kwaliteit/overijssel-beweging/>.

³⁶ Provincie Utrecht (2022). Leefbaarheid en kleine kernen (AVP). <https://www.provincie-utrecht.nl/loket/subsidies/leefbaarheid-en-kleine-kernen-avp#waarvoor>.

De provincie Utrecht heeft een Vitale Wijken aanpak om de leefbaarheid te verbeteren van de wijken Overvecht, Batau, Vollenhove en Soesterkwartier.³⁷ Hierbij werkt de provincie samen met gemeentes en het rijk door middel van een regio-deal³⁸. De provincie heeft hiervoor acht miljoen ter beschikking gesteld. De inzet richt zich op vijf thema's die integraal benaderd worden. Concreet variëren de activiteiten van de renovatie van flats tot aan betere voorschoolse educatie.

Bovendien heeft de provincie een uitvoeringsverordening voor de versterking van de vitaliteit van binnensteden, dorpskernen en winkelcentra.³⁹ Dit programma richt zich op het wegvallen van detailhandel door de toename van online winkelen. Het doel van de subsidieregeling is het versterken van de samenwerking tussen ondernemers, vastgoedeigenaren en overheid wat concreet moet leiden tot een aanpak ter versterking van de (langjarige) vitaliteit van een binnenstad/dorpskern/winkelcentrum. Gemeentes kunnen hiervoor subsidies aanvragen.

Tot slot heeft de provincie een aantal losse programma's:

- De provincie ondersteunt de organisatie "Kern met Pit" die subsidies verleent aan lokale initiatieven, zoals pluktuinen of toneelstukken met jongeren uit de wijk.⁴⁰
- Een regeling "Cultuur en Erfgoed" om de culturele infrastructuur te versterken.⁴¹ Het gaat bijvoorbeeld om de ondersteuning van festivals of talentontwikkeling van professionele makers.
- Een mediafonds om lokale en regionale media een kwaliteitsimpuls te geven door journalistieke producties financieel mogelijk te maken⁴².

Noord-Brabant

De provincie Noord-Brabant streeft naar het in stand houden en versterken van een aantrekkelijk leef-, woon- en verblijfsklimaat, wat is vastgelegd in het nieuwe beleidskader 'Levendig Brabant

³⁷ Provincie Utrecht. Vitale Wijken aanpak. <https://www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/wonen/vitale-wijken-aanpak#kennis-en-monitoring>.

³⁸ Provincie Utrecht. Regio Deal vitale wijken Overvecht, Batau en Vollenhove. <https://www.stateninformatie.provincie-utrecht.nl/Vergaderingen/Statencommissie-Ruimte-Groen-en-Water/2021/13-januari/13:30/Bijlage-1-2-Regio-Deal-1.pdf>.

³⁹ Provincie Utrecht (2021). Uitvoeringsverordening Versterking Vitaliteit Binnensteden, Dorpskernen en Winkelcentra. <https://www.provincie-utrecht.nl/loket/subsidies/uitvoeringsverordening-versterking-vitaliteit-binnensteden-dorpskernen-en>.

⁴⁰ Provincie Utrecht (2022). Heb jij een wens voor jouw buurt? Kern met Pit helpt! <https://www.provincie-utrecht.nl/actueel/nieuws/heb-jij-een-wens-voor-jouw-buurt-kern-met-pit-helpt>.

⁴¹ Provincie Utrecht. Cultuur en Erfgoed. <https://www.provincie-utrecht.nl/loket/subsidies/cultuur-en-erfgoed>.

⁴² Provincie Utrecht (2022). Stichting Mediafonds provincie Utrecht van start. <https://www.provincie-utrecht.nl/actueel/nieuws/stichting-mediafonds-provincie-utrecht-van-start>.

2030⁴³. Dit kader moet ervoor zorgen dat Brabant een aantrekkelijke en fijne plek is om te wonen en te werken. Ook moet Brabant een omgeving zijn waar voldoende te doen en te beleven is en waar cultuurhistorie behouden blijft en verbonden wordt met maatschappelijke opgaven. Met dit beleidskader probeert de provincie een significante bijdrage te leveren aan het Brabantse voorzieningenniveau.

Ook heeft Brabant een WoonZorgwijzer die op een laag geografisch schaalniveau in beeld brengt hoeveel personen bepaalde medische aandoeningen hebben⁴⁴. Dit instrument draagt bij aan gebiedsgericht beleid, aangezien het ervoor zorgt dat de bereikbaarheid tot zorg en de omvang van medische behoeftes op elkaar kunnen worden afgestemd.

Tot voor kort was er ook een subsidieregeling leefbaarheid@Brabant Noord Brabant, die als doel had leefbaarheid te stimuleren door in te zetten op zelforganiserend vermogen van samenwerkingsverbanden en innovatie⁴⁵. In deze subsidieregeling wordt leefbaarheid gezien als “de mate waarin de leefomgeving aansluit bij de voorwaarden en behoeften die er door de burger aan worden gesteld”. Dit initiatief liep tot 9 april 2020.

In het coalitieakkoord spreken de partijen onder andere de ambitie uit om leegstand op het platteland tegen te gaan, om de leefbaarheid te verbeteren⁴⁶. Ook stellen ze dat het belangrijk is dat de Provincie Noord-Brabant de verbinding opzoekt en haar zichtbaarheid en nabijheid in regio’s versterkt. Daarbij willen ze op zoek gaan naar betere manieren om een constructieve dialoog te voeren in de regio. Hierbij geven ze aan dat er ruimte is om te experimenteren.

Zeeland

In Zeeland wordt het begrip leefbaarheid gebruikt om aan te geven hoe aantrekkelijk en/of geschikt een gebied is om er in te wonen, te leren, te werken en te creëren⁴⁷. Als randvoorwaarde voor het behouden van een goede economische situatie acht de provincie Zeeland het belangrijk dat Zeeland

⁴³ Provincie Brabant. Levendig Brabant 2030. <https://www.brabant.nl/actueel/nieuws/vrije-tijd-cultuur-en-sport/2022/levendig-brabant-2030>.

⁴⁴ Provincie Brabant. WoonZorgwijzer Noord-Brabant. <https://www.brabant.nl/onderwerpen/ruimtelijke-ontwikkeling/bevolking-en-wonen/feiten-en-cijfers-wonen/cijfers-wonen,-zorg-en-welzijn/woonzorgwijzer>.

⁴⁵ Provincie Noord-Brabant. Subsidieregeling leefbaarheid@Brabant Noord-Brabant. https://www.brabant.nl/actueel/regelingen/cvdr275971_3.

⁴⁶ Provincie Brabant. Bestuursakkoord 2020 – 2023. <https://www.brabant.nl/bestuur/bestuursakkoord-2020-2023>.

⁴⁷ Provincie Zeeland. Memo. <https://www.zeeland.nl/sites/default/files/digitaalarchief/ZEE1100937.pdf>.

leefbaar en aantrekkelijk dient te worden gehouden voor jongeren, ouderen en nieuwe inwoners⁴⁸. De provincie heeft laatst een onderzoek gestart 'Leven in Zeeland; waarbij ze hebben onderzocht hoe inwoners de kwaliteit van leven vinden in Zeeland⁴⁹.

Zeeland maakt onderscheid tussen verschillende soorten voorzieningen: basisvoorzieningen, aanvullende voorzieningen en top- of kwaliteitsvoorzieningen:

“Onder basisvoorzieningen verstaan we essentiële zaken, zoals nutsvoorzieningen inclusief internet, levensmiddelen, detailhandel, eerstelijns gezondheidszorg, hulpdiensten en basisonderwijs, maar ook bijvoorbeeld een basisbibliotheek of bibliobus. De basisvoorzieningen kunnen veelal lokaal worden ingevuld en moeten voor iedereen beschikbaar en toegankelijk zijn. De gezamenlijke overheden en het kleinbedrijf spelen hierin een centrale rol. Basisvoorzieningen bevinden zich vaak in de nabijheid, bedienen in de regel een beperkt gebied en dragen direct bij aan de lokale leefbaarheid”⁵⁰

Zeeland heeft een 'Programma Regionale bereikbaarheid en leefbaarheid'. Kern van deze opgave is adequaat inspelen op demografische, ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen. De provincie heeft binnen deze Zeeuwse Leefbaarheidsagenda op drie thema's focust gebracht⁵¹:

- Ruimtelijke kwaliteit versterken
- Bereikbaarheid voor de mensen
- Maatschappelijk initiatief versterken.

In het coalitieakkoord wordt uiteengezet hoe cultuur belangrijk is voor de leefbaarheid en hoe de provincie zich de afgelopen jaren heeft ingezet voor cultuureducatie en meer samenwerking tussen culturele organisaties. Ook wordt gesteld dat de provincie een leidende rol moet nemen in het waarborgen van leefbaarheid en dat toegankelijkheid tot zorg hier een essentieel onderdeel van is.

⁴⁸ Provincie Zeeland. Aantrekkelijk Zeeland. <https://voor.zeeland.nl/economischeagenda#!/aantrekkelijk-zeeland>.

⁴⁹ Provincie Zeeland. Hoe ervaren inwoners de kwaliteit van leven in Zeeland? <https://www.zeeland.nl/actueel/hoe-ervaren-inwoners-de-kwaliteit-van-leven-zeeland>.

⁵⁰ Provincie Zeeland. Zeeuwse omgevingsvisie 2021. https://www.zeeland.nl/sites/default/files/digitaalarchief/IB21_11963375.pdf.

⁵¹ Provincie Zeeland. Programma Regionale Beschikbaarheid en Leefbaarheid. <https://zeeland.begrotingsapp.nl/jaarstukken-2019---provincie-zeeland/programma/15--programma-regionale-bereikbaarheid-en-leefbaarheid#1377386-onderdeel-leefbaarheidsagenda>.

Ook streeft de provincie ze ernaar om er voor te zorgen dat de bus betaalbaar is, zodat iedereen het kan nemen⁵².

Niet alle voorzieningen zijn in Zeeland beschikbaar. Er wordt hiervoor samengewerkt met steden uit de omgeving. Ook streeft Zeeland ernaar om door middel van 'slimme mobiliteit' het bereikbaarheidsprobleem op te lossen. Het doel is om in 2030 alle voorzieningen zoveel mogelijk op knooppunten te concentreren, die optimaal bereikbaar zijn voor alle Zeeuwen.

Limburg

De provincie Limburg probeert leefbaarheid te verbeteren door gemeenten te helpen, met onder andere financiële hulp. Dit was onder andere het geval bij de Samenwerkingsagenda 'Versterken centra, kernen en wijken gemeente Beekdaelen' (1.9 miljoen)⁵³.

In het coalitieakkoord stellen de partijen dat de provincies belangrijkste kerntaak is om leefbaarheid en veiligheid te waarborgen⁵⁴. Ook stellen ze dat de provincie bewonersinitiatieven ondersteunt die leefbaarheid verbeteren. De leefbaarheid staat volgens hen met name onder druk waar voorzieningen en verenigingen het lastig hebben om voldoende slagkracht te ontwikkelen in het licht van de veranderende bevolkingssamenstelling (vergrijzing en ontgroening). Ze streven ernaar om het mobiliteitsnetwerk steeds aantrekkelijker te maken, zodat mensen sneller de fiets of het OV pakken, dan de auto. Ze concluderen dat sportvoorzieningen onder druk staan doordat het aantal leden en vrijwilligers afneemt.

⁵² Provincie Zeeland. Coalitieakkoord 2019-2023: Samen verschil maken.

<https://www.zeeland.nl/gedeputeerde-staten/coalitieakkoord-2019-2023-samen-verschil-maken>.

⁵³ Provincie Limburg. Gemeente Beekdaelen en Provincie Limburg zetten zich samen in voor leefbaarheid en woningbouw. <https://www.limburg.nl/actueel/nieuws/nieuwsberichten/2022/november/gemeente-beekdaelen-provincie-limburg/>.

⁵⁴ Provincie Limburg. Collegeprogramma. <https://www.limburg.nl/bestuur/collegeprogramma/>.

Gelderland

De provincie heeft een Programma Leefbaarheid met een aantal pijlers⁵⁵:

1. Kennis- en leernetwerken. De provincie ondersteunt gemeenten met kennisontwikkeling- en -uitwisseling op het gebied van leefbaarheid, sociale verbondenheid en het activeren van inwoners en kwetsbare wijken en dorpen.
2. Ondersteuning van initiatieven en ontmoetingsplekken. Inwoners worden ondersteund door de 'Leefbaarheidsalliantie Gelderland' en de subsidieregeling 'verbind je buurt!'. Ook stimuleert de provincie ontmoetingsplekken en heeft de 'subsidieregeling voor gemeenschapsvoorzieningen'.
 - a. Leefbaarheidsalliantie: als iemand een idee heeft om de leefbaarheid in zijn of haar buurt te verbeteren, kan diegene dit doorgeven aan de provincie.
 - b. Subsidieregeling verbind je buurt! Subsidies voor initiatieven die erop gericht zijn om mensen te verbinden, zodat zij zoveel mogelijk kunnen meedoen in onze samenleving.
 - c. Gemeenschapsvoorziening aanpassen (dorpshuis etc.). Burgers kunnen een subsidie aanvragen. Als de plannen duurzaam zijn, dan is er nog meer subsidie beschikbaar.
3. Dorpendeals, waarbij het versterken van de sociale verbinding in een wijk of dorp centraal staat. Dorpendeals zijn initiatieven van burgers om de leefbaarheid en sociale verbondenheid in een wijk of dorp te verbeteren.
4. Stimuleren dat iedereen meedoet. Daarvoor werkt de provincie samen met gemeenten over onderwerpen die te maken hebben met inclusie.

In het coalitieakkoord wordt leefbaarheid gezien als hoofdzaak⁵⁶. Ze vindt het belangrijk dat inwoners zelf 'aan het roer' kunnen zitten om hun leefomgeving in te richten. De provincie stelt ook dat een sterke Gelderse economie bijdraagt aan de leefbaarheid. Op het gebied van voorzieningen

⁵⁵ Provincie Gelderland. Samen werken aan leefbaarheid in Gelderland.
<https://www.gelderland.nl/themas/wonen-en-leven/samen-leven-in-gelderland/samen-werken-aan-leefbaarheid>.

⁵⁶ Provincie Gelderland. Samen voor Gelderland.
https://media.gelderland.nl/Coalitieakkoord_Samen_voor_Gelderland_e4827489e0.pdf.

stellen ze dat een buurt een plek is waar je tot rust komt en waar tegelijkertijd essentiële voorzieningen dichtbij zijn.

Zuid-Holland

De provincie Zuid-Holland heeft 'De Monitor Leefomgeving' die laat zien hoe het er 'buiten' voorstaat⁵⁷. Het brengt de stand van zaken en ontwikkelingen in de leefomgeving in beeld. De ontwikkelingen worden weergegeven aan de hand van een rad met kleurcodes (groen, oranje, rood). Het laat zien of de provincie Zuid-Holland de goede dingen doet.

Zuid-Holland heeft onderzoek gedaan naar de vitaliteitsontwikkeling van kleinere kernen⁵⁸. Hierbij zijn gemeenten onderling vergeleken op vitaliteit en leefbaarheid. Onder leefbaarheid wordt verstaan: de aantrekkelijkheid of geschiktheid om er te leven. Hierbij gaat het om bereikbaarheid van voorzieningen, bevolkingssamenstelling, woningkwaliteit, omgevingskwaliteit en sociale veiligheid.

In het coalitieakkoord wordt gesteld dat het behoud van voorzieningen en de leefbaarheid in het landelijk gebied een uitdaging is⁵⁹.

⁵⁷ Provincie Zuid-Holland. Monitor Leefomgeving. <https://monitorleefomgeving.zuid-holland.nl/>.

⁵⁸ Provincie Zuid-Holland. Vitaliteit en leefbaarheid van kernen in Zuid-Holland. https://staatvan.zuid-holland.nl/wp-content/uploads/Rapportage_a4_staand.pdf.

⁵⁹ Provincie Zuid-Holland. Samen werken aan Zuid-Holland. <https://www.zuid-holland.nl/politiek-bestuur/coalitieakkoord-elke-dag-beter-zuid-holland/samen-werken-aan-zuid-holland/>.

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	11512
Extern Zaak ID	1929180
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	23 januari 2023
Agendapunt	10.a
Titel	Sponsoring: Voortgang dierenwelzijn gesponsorde evenementen 2022
Organisatieonderdeel	CZ/COM

Bijlagen
Brief aan PS over voortgang dierenwelzijn tijdens gesponsorde evenementen.pdf
rapportage dierenwelzijn Landbouwshow Opmeer 2022.pdf

Geagendeerd	Vergaderdatum
Overdracht vanuit GS	12 december 2022
Ingekomen stukken ter kennisname	31 december 2022
Economie Financiën en Bestuur	23 januari 2023

Toelichting

De provincie Noord-Holland stimuleert gesponsorde evenementen om te verduurzamen, bijvoorbeeld op het gebied van (her)gebruik van grondstoffen, voedselverspilling, energiebesparing, vervoersstromen, impact op natuur, gezondheid en (verbetering van) dierenwelzijn. Bij sommige evenementen spelen dieren een rol, bijvoorbeeld bij de Landbouwshow Opmeer. Op verzoek van PS rapporteren deze evenementen jaarlijks over de maatregelen om dierenwelzijn te verbeteren.

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

mw. R.M.L. Kanne

CZ/COM

Telefoonnummer +31235144970

kanner@noord-holland.nl

1 | 3

Betreft: voortgang dierenwelzijn tijdens gesponsorde evenementen 2022

Verzenddatum

- 7 DEC. 2022

Kenmerk

1929180/1933279

Geachte leden,

Hierbij verzoeken wij u deze brief (met bijlagen) ter bespreking op de B-agenda van de commissie Economie, Financiën en Bestuur van 23 januari 2023 te plaatsen.

Uw kenmerk

Wat is de reden?

De commissie heeft aangegeven dat zij jaarlijks een voortgangsrapportage over dierenwelzijn tijdens gesponsorde evenementen wil ontvangen en behandelen.

Wat vragen wij aan de commissie?

Wij vragen u om een oordeel te geven over de toepassing van de uitgangspunten voor evenementensponsoring en in het bijzonder de maatregelen om dierenwelzijn tijdens gesponsorde evenementen te bevorderen.

In 2022 zouden er twee gesponsorde evenementen zijn waarbij dieren een rol spelen en waarbij dus extra aandacht voor dierenwelzijn van toepassing is: Jumping Amsterdam en de Landbouwschouw Opmeer. Deze eerste heeft vanwege de maatregelen ter bestrijding van de verspreiding van het coronavirus niet plaatsgevonden. Om dezelfde reden zijn beide evenementen in 2021 niet georganiseerd. In 2022 heeft de Landbouwschouw Opmeer wel plaatsgevonden. In de bijlage treft u de rapportage dierenwelzijn van Landbouwschouw Opmeer 2022 aan.

Om welk GS-besluit gaat het?

Het GS-besluit van 3 november 2019 waarbij de uitgangspunten voor evenementensponsoring 2020-2023 zijn vastgesteld.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Op grond waarvan wordt dit voorstel gedaan?

Uitgangspunten evenementensponsoring 2020-2023

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Is dit eerder behandeld in een commissie of in PS?

Ja, behandeling heeft plaatsgevonden op 20 januari 2020. Toegezegd is om jaarlijks een voortgangsbrief over dierenwelzijn tijdens gesponsorde evenementen aan te bieden.

Wat zijn de effecten van het voorstel?

Verbeteren van dierenwelzijn tijdens gesponsorde evenementen.

Wat zijn de financiële aspecten/risico's

Geen.

Met wie is dit intern afgestemd?

Communicatie.

Hoe heeft (burger)participatie plaatsgevonden?

Bij de bespreking van dit onderwerp in de commissie EFB van 20 januari 2020 is een toelichting op dit onderwerp gegeven door mevrouw Pesie (Stichting Dier & Recht) en mevrouw Westerduin van de Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie (KNHS).

Wanneer en hoe is over dit besluit gecommuniceerd?

Na vaststelling in GS zijn de uitgangspunten voor evenementensponsoring 2020-2023 eind 2019 gepubliceerd op onze website.

Wat is de link met Europa?

Geen.

Vervolprocedure

Wanneer evalueren wij dit besluit?

In het derde jaar van deze collegeperiode zullen we de doelstellingen van evenementensponsoring toetsen en de resultaten evalueren, o.a. op het gebied van (verbetering van) dierenwelzijn. Deze evaluatie is begin 2023 gereed.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

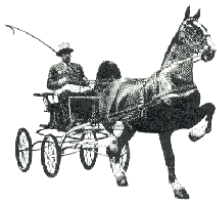

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

1 bijlage

rapportage dierenwelzijn Landbouwschouw Opmeer 2022

Stichting Tentoonstelling Opmeer

www.landbouwwshow-opmeer.nl

Rapportage dierenwelzijn Landbouwwshow Opmeer 2022

De Landbouwwshow in Opmeer (NH) is een jaarlijks terugkerend evenement die plaats vindt op de eerste maandag van augustus. Een dag vol activiteiten rondom paardensport, veekeuringen en bijzondere shows. Landbouwwshow Opmeer is het grootste agrarische evenement van Noord-Holland en is dé ontmoetingsdag voor professionals, bedrijven en inwoners. In 2022 hebben circa 12.000 mensen de Landbouwwshow bezocht.

De Landbouwwshow verbindt de agrarische sector met burgers en buitenlui. De Landbouwwshow biedt voor jong en oud een hele dag vermaak op evenementen terrein De Weyver. Voor de paardenliefhebber zijn er shows en nationale en regionale wedstrijden met tuigpaarden, Hackney's en Concours Hippique. Verder zijn er keuringen van melkvee, schapenrassen en geitenrassen, klein- en pluimvee en behendigheidswedstrijden met honden. Verspreid over het terrein is er de gehele dag van alles te beleven en te zien, zowel voor kinderen als volwassenen.

Dierenwelzijn

Wanneer dieren op een keuring aanwezig zijn is het zaak om te waken over een goede verzorging. De dieren worden tijdens de Landbouwwshow in Opmeer net zo verzorgd als op het thuisfront. Dat betekent een schone omgeving met voldoende drinkwater en voedsel en stro van de beste kwaliteit. Daarbij wordt stress gemeden en indien nodig is er schaduw voor de dieren. Daar ziet de organisatie op toe. De organisatie stelt schaduw materiaal beschikbaar indien de veehouder het zelf niet heeft en de koeien worden zo snel mogelijk na de keuring gemolken. De dieren welke aanwezig zijn op de Landbouwwshow staan onder streng veterinaire toezicht. Ook op de show zelf is een dierenarts aanwezig om hierop toe te zien. Deze is tevens direct aanwezig bij eventuele calamiteiten. In de springtuin van ring 1 en 2 wordt gewerkt met springmateriaal wat voldoet aan de laatste veiligheidseisen. Tevens wordt de grasbodem voor het evenement bestrooid met zand om een stroevare bodem te creëren. Verder wordt er door de organisatie strikt op toegezien dat het dierenwelzijn niet in het gedrang komt door bijvoorbeeld weersomstandigheden. Naast het creëren van zoveel mogelijk schaduwplekken voor mens en dier bij warm weer, zijn in het verleden al meerdere keren diergroepen afgelast vanwege de weersomstandigheden. Als de aanwezigheid of het vervoer van de dieren niet optimaal kan gebeuren, wordt het dierenwelzijn vooropgesteld en de betreffende diergroep niet op de Landbouwwshow getoond

Wat heeft de Landbouwwshow in 2022 extra gedaan aan dierenwelzijn:

- Het terrein is volledig anders ingedeeld, zodat de koeien schaduw hebben van de bomenrij aan de rand van het terrein.
- De onderkomens van de vogels en kleindieren zijn vergroot.
- De watertappunten om de dieren mee te voorzien van vers en schoon drinkwater zijn dichterbij de dieren geplaatst.
- De koeien worden met een speciale diervriendelijke sproeikop gewassen met warm water. Dit water is verwarmd met restwarmte van de kaasfabriek van Friesland Campina uit Lutjewinkel.
- Er is een hitteplan, dat in werking treedt bij voorspeld warm weer. Dit omvat extra schaduw en ook (gedeeltelijke) afgelasting bij warm weer.

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	11364
Extern Zaak ID	1866450
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	23 januari 2023
Agendapunt	12.a
Titel	Bestuur: Werkbezoek Murcia (C-agenda EFB 23-01-2023)
Organisatieonderdeel	BEL/B&S

Bijlagen
2022-11-29 Verslag werkbezoek Murcia 14-16 juli 2022.pdf
Brief aan PS over verslag werkbezoek Murcia.pdf

Geagendeerd	Vergaderdatum
Overdracht vanuit GS	5 december 2022
Ingekomen stukken ter kennisname	31 december 2022
Economie Financiën en Bestuur	23 januari 2023

Toelichting

Van 14 t/m 16 juli 2022 brachten de commissaris van de Koning en de gedeputeerden Loggen en Zaal een werkbezoek aan de regio Murcia. Doel van het bezoek was de basis te leggen voor interregionale samenwerking zoals ook in de Europastrategie 2022-2030 als provinciale doelstelling is vastgelegd. Het verslag van het werkbezoek, inclusief een overzicht van de gemaakte afspraken, wordt aangeboden aan Provinciale Staten.

Verslag werkbezoek Murcia 14 – 16 juli 2022

Achtergrond

Van donderdag 14 t/m zaterdag 16 juli hebben commissaris van de Koning Van Dijk, gedeputeerden Loggen en Zaal en ambtelijke ondersteuning een werkbezoek gebracht aan de regio Murcia (Spanje). Via onze vertegenwoordigers in het Comité van de Regio's (gedeputeerde Zaal) en de Conference of Peripheral Maritime Regions (gedeputeerde Loggen) kwamen wij in contact met Murcia, met name met de Regionaal Minister voor Industrie, Werkgelegenheid & Universiteiten mevrouw Valle Miguélez Santiago, en de directeur-generaal EU-zaken van Murcia, de heer Adrián Zittelli Ferrari. Dit leidde tot het initiatief om te onderzoeken welke samenwerkingsmogelijkheden er zouden kunnen zijn, in het bijzonder op het gebied van de arbeidsmarkt binnen de thema's energietransitie en tuinbouw en op het gebied van innovatie in de tuinbouw. Dit initiatief past in de Europastrategie 2022 – 2030 waarin bilaterale samenwerking met Europese regio's als een van de voornemens is opgenomen.

Doelen

De doelen van het werkbezoek waren als volgt:

- Verkennen van de samenwerkingsmogelijkheden tussen de regio Murcia en de provincie Noord-Holland op de volgende gebieden:
 - o arbeidsmobiliteit van geschoolde en jonge arbeidskrachten, met name in de elektrotechniek (mbo-niveau) en in de agrarische sector;
 - o uitwisseling van goede praktijken op het gebied van haveninfrastructuur, efficiënt waterbeheer, biologische/duurzame landbouw en innovatie in de landbouw;
 - o Universiteiten/onderwijscentra en mogelijkheid om studentenuitwisseling te bevorderen.
- Ondertekening door de commissaris van de Koning en de president van de regio Murcia van een intentieverklaring waarmee het voornemen tot het uitvoeren van deze verkenning en de intentie tot samenwerking werden bezegeld. Deze ondertekening kon overigens niet plaatsvinden doordat de formeel noodzakelijke toestemming van de regering in Madrid te laat werd ontvangen.

Resultaten

- Wij hebben kennis uitgewisseld over de manier van triple helix samenwerking tussen regionale overheid, bedrijfsleven en universiteiten voor betere aansluiting tussen opleidingen en de arbeidsmarkt. De rol van Murcia als regionale overheid verschilt hierin enigszins van onze rol als provincie. De sterk autonome Spaanse regio's hebben meer bevoegdheden in het sociaal domein dan de Nederlandse provincies. Noord-Holland is daarentegen weer verder in het betrekken van het bedrijfsleven bij het onderwijs.
- Wij hebben gesproken over het EURES-netwerk. EURES (EUROpean Employment Services) ondersteunt het recht op vrij verkeer van werknemers binnen de Europese Unie en moedigt internationale arbeidsmobiliteit aan. De ondersteuning wordt zowel op individueel niveau gegeven als voor groepen arbeiders die aan de slag willen in een ander land binnen de EU.

Murcia is actief lid van EURES en vraagt Noord-Holland te onderzoeken of het mogelijk is ook een actieve rol te gaan spelen. In Nederland ligt de uitvoerende taak van EURES bij de werkgeversservicepunten en het UWV. Van belang in dit netwerk is het principe van wederkerigheid. Inmiddels is op ambtelijk niveau met de EURES-coördinator in Nederland afgesproken om verder in gesprek te gaan met Murcia over onderlinge mobiliteit en te onderzoeken hoe de ondersteuning en bevordering daarvan vormgegeven kan worden.

- Wij hebben contacten gelegd met vertegenwoordigers van Agritech Murcia, een koepel van innovatieve bedrijven op het gebied van land- en tuinbouw in de regio. Gedeputeerde Zaal wil hen in contact brengen met Greenports Nederland (en specifiek de Greenports Noord-Holland Noord & Aalsmeer). Er zijn kansen voor kennisuitwisseling op het gebied van bijv. watertechnologie en biologische landbouw, mogelijk ook in de vorm van Europese projecten.
- Murcia zal zich aansluiten bij de tuinbouwwerkgroep van ERIAFF (European Regions for Innovation in Agriculture, Food and Forestry). Deze werkgroep streeft ernaar om op Europees niveau meer aandacht te vragen voor de innovatieve kracht van de tuinbouwsector en om de samenwerking tussen Europese tuinbouwregio's te versterken. Provincies Noord-Holland en Zuid-Holland zijn ambtelijk co-voorzitters van deze werkgroep.
- Wij bezochten Hydroconta, een innovatieve onderneming die zich bezighoudt met watermanagement. Het bedrijf ontwikkelt diverse types van slimme meters die via een app secuur inzicht geven in het waterverbruik. Volgens hen draagt dit bij aan een groter bewustzijn bij huishoudens en bedrijven en daardoor aan het terugdringen van waterverbruik. Hier wordt veel gewerkt met het "internet of things", dus Big Data, Artificial Intelligence en algoritmes. Gedeputeerde Loggen wil met PWN in gesprek over toepassingsmogelijkheden in Noord-Holland.
- Wij hebben Murcia gewezen op de rol van de hoogheemraadschappen/waterschappen in Nederland en de aanwezige kennis en innovatie op het gebied van watermanagement. Wij hebben aangeboden Murcia in contact te brengen met een Nederlandse waterbeheerder.
- De Universiteit van Murcia wil graag samenwerken met als doel het bevorderen van de mobiliteit van studenten en tegelijk ook kritisch kijken naar de eigen programma's en curricula. Zij willen daarom graag programma's van en curricula voor diverse studies vergelijken met de VU en de UvA. De VU heeft al enthousiast gereageerd op deze vraag en gaat graag in gesprek. De UvA wordt nog benaderd. Daarnaast is er informatie uitgewisseld met de Universiteit van Murcia over de samenwerking tussen bedrijfsleven, hoger onderwijs en overheid in de topsectoren in Nederland.
- Wij brachten een bezoek aan de haven van Cartagena nadat wij de dag ervoor met de president van Murcia hadden afgesproken om contact te leggen tussen de haven van Cartagena en Noord-Hollandse havens om de samenwerkingsmogelijkheden te onderzoeken op het gebied van energietransitie door de inzet van groene waterstof. Wij hebben gesproken over een uitwisseling van goede praktijken en een mogelijk studiebezoek in overleg met de havenautoriteit van Cartagena en de regio Murcia.

Vervolg

In de komende maanden zullen wij de haalbaarheid van de voorgenomen samenwerking op de diverse beleidsterreinen onderzoeken. Intussen zal de commissaris van de Koning de president van Murcia, Fernando López Miras, en Minister Valle Miguélez Santiago uitnodigen voor een tegenbezoek, bij welke gelegenheid de intentieverklaring alsnog formeel kan worden ondertekend.

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

W.J. Stooker

BEL/BS

Telefoonnummer +31235144643

STOOKERW@Noord-Holland.nl

1 | 1

Betreft: Verslag werkbezoek Murcia

Geachte leden,

Graag informeren wij u over het volgende onderwerp:
Werkbezoek Murcia

In juli hebben wij u op de hoogte gesteld van het voornemen van de commissaris van de Koning en de gedeputeerden Loggen en Zaal om een werkbezoek te brengen aan de regio Murcia in Spanje ten einde de mogelijkheden van interregionale samenwerking te verkennen. Thans bieden wij u het verslag van dit bezoek aan, inclusief een overzicht van de gemaakte afspraken, waarvan de uitwerking inmiddels ter hand is genomen.

De intentieverklaring waarvan wij in juli melding maakten kon door formele redenen aan Spaanse kant - zijnde de noodzakelijke instemming van de regering in Madrid - tijdens het werkbezoek nog niet worden ondertekend. Inmiddels zijn de formele beletselen uit de weg geruimd. Wij hopen de intentieverklaring te kunnen ondertekenen tijdens een tegenbezoek van de president van Murcia.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

C.J. Loggen

1 bijlage(n)

Verslag werkbezoek Murcia

Verzenddatum

30 NOV. 2022

Kenmerk

1866450/1934859

Uw kenmerk

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	11497
Extern Zaak ID	1930158
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	23 januari 2023
Agendapunt	12.b
Titel	Economie: Jaarverslagen 2021 adviescommissies detailhandel (C-agenda EFB 23-01-2023)
Organisatieonderdeel	BEL/RE&E

Bijlagen
Jaarverslag ADZ 2021.pdf
Jaarverslag 2021 RAC NHN.pdf
Brief aan PS over jaarverslagen regionale adviescommissies detailhandel.pdf

Geagendeerd	Vergaderdatum
Overdracht vanuit GS	5 december 2022
Ingekomen stukken ter kennisname	31 december 2022
Economie Financiën en Bestuur	23 januari 2023

Toelichting

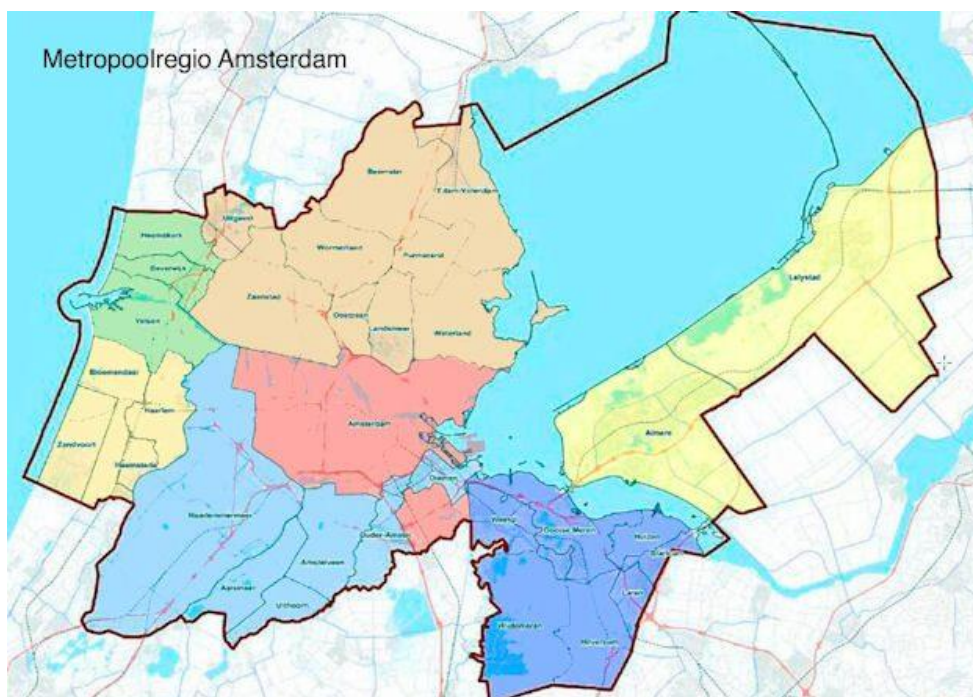
In het Detailhandelsbeleid Noord-Holland is geborgd dat er twee Regionale Adviescommissies Detailhandel zijn in Noord-Holland: de Regionale Adviescommissie Noord-Holland Noord (RAC NHN) en de Adviescommissie Detailhandel Noord-Holland Zuid (ADZ). Nieuwe plannen voor detailhandel en regionale visies worden door deze adviescommissies bovenregionaal afgestemd en getoetst aan provinciaal beleid. Gemeenten kunnen het advies van de commissie gebruiken bij het maken van weloverwogen keuzes ten aanzien van nieuwe detailhandelsontwikkelingen, en het voorkomen van uitbreidingen die een potentieel negatief effect hebben op de detailhandelsstructuur. Daarnaast vervullen de commissies een rol op het gebied van kennisdeling. De commissies leggen hun activiteiten vast in een jaarverslag.

Jaarverslag ADZ 2021

De Adviescommissie Detailhandel Noord-Holland Zuid (ADZ) brengt verplicht advies uit aan Gedeputeerde Staten van Noord-Holland over gemeentelijke (ruimtelijke) plannen met een detailhandelscomponent groter dan 1500 m² winkelvloeroppervlak met uitzondering van plannen in bestaande winkelcentra groter dan 25.000 m² waarbij de ondergrens 3000 m² winkelvloeroppervlak is. Ook worden detailhandelsvisies van de gemeente Amsterdam en de regio's Amstelland-Meerlanden, Gooi en Vechtstreek, IJmond, Zaanstreek-Waterland en Zuid-Kennemerland, en provinciaal detailhandelsbeleid verplicht aan de commissie voorgelegd voor een advies. De commissie bespreekt op verzoek informatief concept detailhandelsvisie van de gemeentes Almere en Lelystad en bespreekt thema's en ontwikkelingen met betrekking tot detailhandel. De commissie toetst de plannen aan de ladder van duurzame verstedelijking, vervolgens het provinciale, regionale en lokale detailhandelsbeleid.

De gemeenten die formeel onder de adviescommissie vallen, zijn de gemeentes die liggen in de regio's Amsterdam, Amstelland-Meerlanden, Gooi en Vechtstreek, IJmond, Zaanstreek-Waterland en Zuid-Kennemerland.

2021 was het jaar waarin Corona de wereld nog steeds in zijn greep hield, en dit heeft dan ook invloed gehad op de ADZ. Alle vergaderingen hebben dit jaar digitaal plaatsgevonden, en er was 1 vergadering minder dan in een standaard jaar.

In 2021 zijn er in de vergaderingen van de Adviescommissie diverse onderwerpen besproken die interessant waren voor de commissie. Er is dit jaar 2 formele adviezen gegeven, namelijk over de regiovisies van Amstelland-Meerlanden en Zaanstreek-Waterland. Ook is informeel geadviseerd over plannen voor Holendrecht in Amsterdam en Lincolnpark in Hoofddorp. Bij een formeel advies ontvangt zowel de indiener als Gedeputeerde Staten een officieel advies van de ADZ. Bij een informeel advies wordt het verslag van de vergadering van de commissie toegestuurd naar de indieners, zodat deze input verwerkt kan worden in de verdere vorderingen van het ingediende plan.

Verplichte adviezen 2020:

Detailhandelsvisie Amstelland-Meerlanden:

Inleiding:

In de regio gold tot 2020 het beleid van de stadsregio Amsterdam. Vanwege de samenwerking in Amstelland-Meerlanden is besloten om op dit schaalniveau de visie in te steken.

- Vragen vanuit de commissie: Op de kaart van de gewenste structuur zijn de ondersteunende centra niet meegenomen. Dit was in Gooi- en Vechtstreek wel het geval, is dit wenselijk?
- De bedrijventerreinen staan op vele plekken binnen de regio onder druk, en PDV/GDV op deze locaties is niet echt op in gegaan.
- Er staat bij regionale afspraken dat de gemeenten elkaar informeren over elkaars plannen, wellicht is het goed om in de huidige situatie strenger te formuleren.
- Ook over solitaire detailhandel mag het wellicht wat sterker geformuleerd worden. Wat voor een toetsing ligt er ten grondslag aan wat een hoofd- en ondersteunend centrum is?
- Elkaar informeren is zeer zinvol, maar wat wordt er gedaan als andere gemeenten het niet eens zijn met een bepaalde uitbreiding? Het kan goed zijn om zo iets nu al vast te leggen.
- Leegstaande panden kunnen omgezet worden in een niet publieke functie, waarom is er gekozen voor een niet publieke functie?
- Bij PDV staat dat er een overaanbod is, maar er staat wel dat nieuwe PDV mogelijk is. Kan dit toegelicht worden?

Reactie vertegenwoordiger Amstelland-Meerlanden: Het is wenselijk om ondersteunende centra mee te nemen, dit wordt aangepast. De analyse van PDV zal met Droogh Trommelen & Partners (DT&P) besproken worden, hetzelfde geldt voor de effecten online. Er is aangesloten bij de eis die de provincie stelt, maar de bestuurders willen liever het liever geen visie noemen en het zo beleidsarm mogelijk insteken. Ook voor solitaire winkelontwikkelingen sluit de regio aan bij provinciaal beleid. De provincie ziet dat de gemeenten hier ook een belangrijke rol in moeten spelen. Er is overleg geweest met winkeliersverenigingen. De verhuurders zijn niet meegenomen, vanwege de beleidsarme visie. Dit zorgt er wel voor dat de lange termijn ontbreekt. Per gemeente is aangegeven door DT&P op basis van het aantal meters wat een hoofd- en ondersteunend centrum is. Vanwege de beleidsarme visie is er niets gezegd over de solitaire vestigingen. Er staan twee verschillende zaken over PDV in het stuk, dit gaat over het verschil tussen kleinschalige en grootschalige PDV. Dit staat nog niet duidelijk genoeg in het stuk, maar dit wordt aangepast. De vragen worden beantwoord in een reactiedocument. De ADZ heeft naar aanleiding van het reactiedocument positief geadviseerd.

Concept Regiovisie Zaanstreek-Waterland:

Inleiding:

In deze regio gold tot 2020 het beleid van de stadsregio Amsterdam. Vanwege de samenwerking in Zaanstreek -Waterland is besloten om samen een regionale detailhandelsvisie op te stellen. Het concept is aan de ADZ voorgelegd.

Er is een grote woningbouwopgave in Zaanstreek-Waterland. De regio bestaat enerzijds uit stedelijke gebieden in Zaanstad en Purmerend en daarnaast uit gemeenten met een landelijk woonmilieu. Er wordt in de visie ingezet op de hoofdstructuur versterken, er wordt geen medewerking gegeven aan ontwikkelingen buiten deze structuur, met uitzondering van nieuwe woongebieden waar nieuwe voorzieningen gerechtvaardigd zijn. Centra van kleine dorpen en kleinste ondersteunende centra behoren niet tot de hoofdstructuur. Clustering, terughoudendheid, kwalitatieve versterking en leefbare dorpen zijn de uitgangspunten.

Er is in grote lijnen positief op het conceptrapport gereageerd. De volgende vragen/opmerkingen zijn gesteld naast de schriftelijke vragen:

1. Is er overwogen om bepaalde gebieden te kunnen clusteren (samenvoegen), om tot minder meters te komen?
2. Ruimte voor innovatieve nieuwe concepten wordt benoemd in de visie, welke concepten passen daarbij dan niet in deze structuur?
3. Buurtstripjes zijn geen onderdeel van de hoofdstructuur, de markt moet ze in stand houden. Suggestie van de ADZ: Of noem ze niet, of voeg het toe aan de structuur.
4. OV bereikbaarheid -> Modal split is dat ze met de fiets of met de auto komen. Ov-bereikbaarheid verbeteren?
5. Wagenweg Purmerend -> Speciale locatie, wordt achterin GDV genoemd. Noem het geen GDV daar.
6. Aantallen plannen wijken wezenlijk af van wat er in de planvoorraad zit. Dit zorgt voor onduidelijkheid.
7. Regionale afstemming van plannen duidelijker benoemen.
8. Marktruimte voor mode en luxe in 2025? Dit klinkt apart met de huidige ontwikkelingen. 5.000-15.000m zou gebruikt moeten worden voor opvullen van lege panden, niet voor toevoegen nieuwe meters.

Reactie vertegenwoordiger Zaanstreek-Waterland: Er is overwogen om samen te voegen, maar hier is niet voor gekozen. Gekozen is om de structuur in stand te houden, compacter te maken, te verstevigen in diversiteit en kwaliteit. Er zijn geen concrete voorbeelden van innovatieve concepten, er is bewust gekozen om dit erin te zetten. Voorbeelden waaraan gedacht wordt om te onderzoeken zijn koppelingen met bijvoorbeeld het H20 programma en/of onderwijsinstellingen en streekproducten. De indiener komt terug op de buurtstripjes. OV bereikbaarheid wordt toegevoegd aan het stuk. Over de juiste naamgeving voor Wagenweg Purmerend zal Zaanstreek-Waterland brainstormen met Bureau Stedelijke Planning. De planvoorraad is een discussiepunt geweest. Er is een bepaalde manier van cijfers ophalen afgesproken vanuit het CBS, voor vergelijkbaarheid. In gegevens Purmerend wijken de prognoses af. Naar de definitie van PDV Edam-Volendam moet samen met de gemeente Edam-Volendam gekeken worden. Vanwege de groeiende inwonersaantallen zie je minder leegstand, en hierdoor kan het voorzieningenniveau ongeveer op hetzelfde peil blijven.

Het concept plan wordt nogmaals doorgenomen door de indiener en de opmerkingen zullen besproken en verwerkt worden. De ADZ wordt graag op de hoogte gehouden van de voortgang van dit rapport, en adviseert indien de genoemde wijzigingen (ook die schriftelijk zijn ingediend door de ADZ) worden doorgevoerd voorlopig positief. De mogelijke definitieve vaststelling volgt in 2022.

Informele adviezen 2021

Projectnota Holendrecht:

Inleiding:

Er is vorig jaar een principe nota vastgesteld voor Holendrecht. Het idee was om in het centrumgebied te vernieuwen. Het centrum is heel monofunctioneel qua opzet. Er zijn veel winkels, voorzieningen en kinderen die buiten spelen. 's Avonds is het echter een andere zaak, er zijn geen woningen boven winkels, geen ogen op straat. Functiemenging is het achterliggende idee. Het Amstel III gebied wordt opgeleverd, hierbij zijn al 1.500 woningen opgeleverd in het Paasheuvelweggebied, hier is nauwelijks detailhandel toegevoegd. Deze mensen kunnen bij Holendrecht centrum terecht voor hun boodschappen. Er is een onderzoek gedaan door BSP, waaruit bleek dat er ruimte was voor uitbreiding. Het winkelcentrum wordt naar de Meidrechtreed gelegd. De dreven structuur wordt behouden, maar het stationsgebied moet wel goed bereikbaar worden. Het winkelgebied komt dichtbij het Paasheuvelweggebied te liggen, en wordt ook beter bereikbaar. Het winkelcentrum is in 2014 vernieuwd, dus er moest een hoop afgeschreven worden door Mechano. Hierdoor is door de eigenaar een 2^e variant ingebracht. Dit wordt doorgerekend, er zijn vanuit de gemeente nog wel vragen over. Vraag is of de commissie een advies kan geven en wat de mening is over een centrum dat in tweeën gedeeld worden.

De volgende opmerkingen/vragen worden gesteld vanuit de commissie:

- Een tunnel kan sociaal onveilig zijn, de Holendrechtreed moet wel goed oversteekbaar zijn. Verplaatsen naar het Zuiden van het winkelcentrum heeft de voorkeur. Als de uitbreiding bij de Vomar wordt gedaan, dan komen ze op 3.000 meter. Dit zorgt voor een verzorgingsgebied tot in Gooi- en Vechtstreek, en zorgt voor verkeersaantrekkende werking. Wellicht beter om deze uitbreidingsruimte te gebruiken voor een nieuwe supermarkt.
- Het is de vraag waar je de marktruimte aan wil toerekenen. Hoe zijn de ontwikkelingen in het bredere gebied op elkaar afgestemd? De relatie met Reigersbos moet ook meegenomen worden. Het is belangrijk om deze structuur goed af te stemmen voor zover dit nog niet gedaan is. De vraag is of bij verplaatsing naar het Zuiden de afstand naar het Noorden niet te groot wordt.
- In hoeverre staat de publieke functie op gespannen voet met de splitsing in 2 delen?
- Er staan allerlei functies leeg op het moment, er is nog marktruimte blijkt uit BSP onderzoek. Is toevoegen van extra meters dan een goed idee?

Reactie vertegenwoordiger Holendrecht: De loopafstand naar de Noordkant valt wel mee. De Holendrecht-dreef is wel een barrière. Het wordt wel weer opgelost in het Haltermodel. De verdeling van de marktruimte, er is een keuze gemaakt om de marktruimte te spreiden tussen verschillende plekken. Als er nieuwe wijken worden gebouwd, dan moet dit niet ten koste gaan van de oude wijken. Er wordt afgestemd met andere ontwikkelingen met Reigersbos en Amstel III bijvoorbeeld. De indieners zijn ook eens met het feit dat er beter 2 supermarkten kunnen zijn dan 1 grote. Door langgerekttere ruimte is er voldoende ruimte om de verschillende functies op te vullen. Er is een Sportschool gevestigd op het moment onder de Dreef die er niet goed uitziet. De gemeente kan wel de ruimte onder de Dreef gebruiken met een publieksfunctie die mensen aantrekken. Dus de ambities staan niet per se op gespannen voet. Er is 1 ruimte die leeg staat, maar deze is niet zo heel erg groot. De ruimte ligt wel op een prominente plek. Dat zorgt voor een niet aantrekkelijke ruimte hier.

De commissie is akkoord met een beperkte uitbreiding van het centrum. De voorkeur gaat uit naar een oplossing waarbij een tweede vestiging geopend wordt, dus geen Vomar XL. Het is ook handig om naar een ander type supermarkt hier te vestigen, wellicht een Lidl of Aldi.

Verwerking Holendrecht van het advies van de ADZ:

De indiener deelt later mede dat het advies van de adviescommissie over de verplaatsing van het winkelcentrum en de uitbreiding van het winkelcentrum is verwerkt in de projectnota Holendrecht. De nota wordt als het goed is binnenkort vastgesteld door het college van B&W. In de bestuurlijke besluitvorming hebben we aangegeven dat wij bij de commissie langs zijn geweest en het advies hebben verwerkt.

Lincolnpark Haarlemmermeer:

Inleiding:

Ten opzichte van eerdere plannen heeft er een aanzienlijke verdichting plaatsgevonden. Het concept bestemmingsplan is naar de Haarlemmermeerse raad gestuurd. Er is in 2017 een onderzoek gedaan door Bureau Stedelijke Planning, hierbij is gekeken naar de beste plek voor de ontwikkelingen. Er zijn veel locaties afgewogen, maar andere locaties waren minder bereikbaar of niet-centraal. Er kwamen 3 goede locaties uit, maar de logistieke situatie per plekke zorgde ervoor dat Lincoln Park als beste eruit kwam. Het ligt ook op voldoende afstand van andere winkelcentra. Een compact centrum met andere voorzieningen is mogelijk in Lincoln Park. Het winkelcentrum is nu nog niet met OV bereikbaar, er zijn 2 niet frequente busverbindingen. De HOV-studie toont wel

aan dat de voorkeursroute via Lincoln Park gaat lopen, tegen die tijd zal er hopelijk een HOV-halte naast het winkelcentrum staan.

Vragen vanuit de commissie:

- Hoe verhoudt de grootte van de winkels zich tot het Panteia onderzoek?
- Pagina 10, tabel 6&7 dagelijks overig en dagelijks supermarkten. 2810m+2605m is mogelijk aan totale dagelijkse detailhandel?
- 500-800m wordt gegeven aan dagelijkse winkels. De bandbreedte 500-800m is apart als er 200 verschil zit in de tabel.
- Hoe kan 2810m mogelijk zijn voor het deelgebied Hoofddorp, terwijl de gehele marktruimte minder is?
- De flexibele bestemming of flexibele opzet kan helpen om de mogelijke terugloop in supermarktmeters op te kunnen vangen.

Reactie vertegenwoordiger Lincolnpark: 3.400m is de maximale ruimte WVO voor detailhandel, de 5.900 zit ook die meters detailhandel in verwerkt, dus het is niet dubbel geteld. De 2810m is het complete dagelijkse winkelprogramma, 2605m zit hier dus in. De vragen worden meegenomen in de vragen naar het onderzoeksbureau. Het is moeilijk om het bouwblok zelf flexibel te maken, maar er komt een verhoogde plinthoogte zodat je in de toekomst gemakkelijk kunt transformeren.

In beginsel wordt positief geadviseerd, maar op een aantal vragen moet nog antwoord komen. Mogelijke vaststelling gebeurt in 2022.

Enkele Algemene onderwerpen

In 2021 zijn in de vergaderingen van de ADZ, naast de adviesaanvragen, verschillende onderwerpen gepresenteerd en besproken. Hieronder volgt een korte toelichting.

Eindrapport Perifere Detailhandel Amsterdam:

Deze PDV studie van de gemeente Amsterdam is eerder al ter advisering voorgelegd aan de ADZ. De eindversie wordt in de vergadering besproken. De studie is onder ander opgesteld om te zorgen dat er voldoende PDV voorzieningen blijven in Amsterdam en omgeving voor de inwoners. Er wordt veel gebouwd in Amsterdam en er moet ook in de toekomst voldoende ruimte blijven voor deze voorziening. PDV is redelijk evenwichtig verspreid, alleen in de Oostkant zijn er wat minder voorzieningen. De meeste aankopen voor PDV worden binnen de gemeentegrenzen gedaan. Het ging afgelopen jaren goed met de PDV, helemaal tijdens de Coronacrisis. Er is wel enige leegstand op de eerste etage in Amsterdam Westpoort en bij Villa Arena. Er wordt ook geëxperimenteerd met City Stores in reguliere winkelgebieden. Klaprozenweg en Schinkelkwartier zijn onder andere gebieden die in de komende jaren met transformatie te maken gaan krijgen. De meeste clusters zijn vooral geschikt voor de auto, dit moet mogelijk in de toekomst veranderen als de auto's een minder grote rol gaan spelen in de bereikbaarheid van de stad. Er wordt ingezet op versterking van huidige woon- en bouwclusters. Er zullen nieuwe verschijningsvormen van PDV komen in de transformatiegebieden. City store bouwmarkten kunnen in de reguliere gebieden landen. Aan de Oostelijke kant van de stad komt ruimte voor een nieuwe volwaardige bouwmarkt op het Zeeburgereiland. Voor solitaire bouwmarkten is de ambitie om deze zoveel mogelijk te verplaatsen naar bestaande PDV clusters. Dit geldt niet voor Ikea vanwege de complexiteit van deze grote winkel.

Planvoorraad Detailhandel Noord-Holland Zuid 2021:

De heer Van Wijk van de provincie Noord-Holland geeft een presentatie over de planvoorraad. Het grootste deel van de dynamiek (80/100 plannen) in Noord-Holland zit in Noord-Holland Zuid. De helft van de plannen is nieuwbouw en de rest is uitbreiding. Amsterdam en Haarlemmermeer hebben nog de grootste hoeveelheid plannen. Dit zijn harde plannen, dus er is een mogelijkheid om te gaan ontwikkelen. De provincie Noord-Holland zal kijken of Sugar City nog 22.000 meter aan uitbreidingsruimte heeft of dat dit al gerealiseerd is. De zachte plannen in Noord-Holland Zuid zijn een stuk kleiner. Ook is er nog behoorlijk wat ruimte voor PDV uitbreiding in Noord-Holland Zuid. Er zijn redelijk wat locaties uit de planvoorraad gehaald, omdat ze gerealiseerd zijn. De kans op realisatie wordt volgend jaar toegevoegd. Planvoorraden en transformatieplannen worden dan ook meegenomen. Wonen voor winkels wordt ook toegelicht. Er is een tekort aan woningen, en een oplopende winkelleegstand. De toekomstbestendigheid van bepaalde winkelgebieden komt steeds meer onder druk te staan. Ook de voorzieningen in kleine kernen staan onder druk. Er wordt geïnventariseerd welke locaties kansrijk zijn voor transformatie van winkels naar wonen. A-locaties en in mindere mate B en C gebieden zijn kansrijk voor transformatie. D-locaties zijn hier op dit moment niet kansrijk voor. Ook gemeenten herkennen de transformatieopgave. Er wordt gekozen om langs 5 hoofdlijnen deze opgave uit te gaan werken. Er wordt meer uitgediept, er komt een meerjarige aanpak met een aanjager, de planologische kaders wordt geüpdatet en er wordt gedaan aan kennisdeling. Het belang van wonen voor winkels zal de komende jaren alleen maar gaan toenemen.

INRetail Corona impact analyse rapport:

INRetail geeft een presentatie over de impact van Corona op de detailhandel. Er is vorig jaar april een Corona impact analyse gedaan door de Retailagenda, net zoals in oktober, en nog in januari. Landelijk is de omzet gegroeid met 5,9%, waarbij hele grote verschillen zijn tussen de branches. Food is gestegen, en een deel van de non-food is ook gestegen. Schoenen en kleding staan onder druk. In juni en augustus hebben deze winkels redelijke omzet gedraaid, maar de rest van het jaar hebben ze matig gepresteerd. Tuin- en woonwinkels hebben het goed gedaan. Ook internet Retail heeft het goed gedaan. Er is meer omnichannel bij gekomen. Het aantal faillissementen is laag in

vergelijking met de afgelopen 20 jaar. Er zijn veel bedrijven die uit zichzelf zijn gestopt, in plaats van failliet te zijn gegaan. Naarmate het jaar zal vorderen is de verwachting dat het aantal faillissementen gaat stijgen. De consumenten gaan minder fysiek winkelen dan voorheen, ze blijven voor een deel online besteden. Lokaal winkelen zal blijven, maar de grote steden zullen waarschijnlijk minder opgezocht worden dan voor Corona. Minder voor de lol winkelen, maar meer functioneel winkelen. Er komt een nieuw normaal vanuit zowel consumenten als winkeliers. Veel winkels zijn hun portefeuille aan het heroverwegen. 10-30% van de winkels in non-food verdwijnt, vooral mode en schoenen. Het percentage dat verdwijnt hangt af van duur van de lockdown. 20-30% van de horeca verdwijnt waarschijnlijk ook. Grote steden krijgen het moeilijk, maar hebben veerkracht. De middelgrote steden gaan het zwaar krijgen, vooral als ze veel filialen hebben. De buurtcentra en stadsdeelcentra zullen profiteren, vanwege meer lokaal winkelen. Huurverlaging in de steden is al aan de gang met ongeveer 25-40% in steden en op hightraffic locaties.

Monitor Detailhandel Noord-Holland 2021:

De heer Van Wijk van de provincie Noord-Holland geeft een presentatie over de Monitor. Het is de zesde monitor detailhandel. Het is een instrument voor kennisdeling en lokale beleidsvorming. Qua werkgelegenheid is er een groei te zien, van april 2019-april 2020. De groei zit vooral in online retail. In Coronatijden is de werkgelegenheid gelijk gebleven. De vloerproductiviteit is gegroeid. Het grootste deel van de banen zijn bijbanen geworden. Het aantal winkels blijft dalen. Deze daling is in alle regio's te zien. Er is ook gekeken naar leefbaarheid in kleine kernen, hierbij is een vergelijking gemaakt met 5 jaar geleden. De afgelopen jaren is het redelijk overeind gebleven. Winkelvloeroppervlakte is gedaald, net zoals vorig jaar. Dit is ook in Haarlem en Amsterdam te zien. Winkelleegstand is min of meer gelijk gebleven. In Amstelland-Meerlanden is de leegstand gedaald. Gooi- en Vechtstreek en Kop van Noord-Holland hebben de grootste leegstand in Noord-Holland. Den Helder heeft de grootste leegstand 11%. De leegstand in Hilversum is ook gestegen. Leegstand speelt zowel in centrumgebieden als op PDV locaties. Toekomstbestendigheid is bekeken op basis van de Retail Risk Index. Een derde van de winkels valt inmiddels in de categorie groot tot zeer groot risico. Centrum Den Helder en Centrum Hilversum, maar ook de PC Hoofdstraat staan hoog op de risicolijst. De planvoorraad is gedaald, voornamelijk in Amstelland-Meerlanden en IJmond. Er zitten 99 plannen in de pijplijn, waarvan 80 in Noord-Holland Zuid. Amsterdam en Zaanstad komen de meeste nieuwe plannen vandaan. De monitor wordt in GS vastgesteld.

Lokaal Retailbelang (presentatie van INretail) :

INRetail geeft een presentatie over Lokaal Retailbelang. Lokaal Retailbelang wil een bijdrage leveren aan gezonde en bruisende winkelgebieden. De retailexperts die vroeger meedachten met het beleid zijn niet meer zo goed georganiseerd zoals vroeger. In de horeca is dit beter geregeld met Koninklijke Horeca Nederland, maar in de retail zijn er veel meer partijen. INretail vertegenwoordigt inmiddels zo'n 40-50% van de winkels. Ze willen ook graag hun verantwoordelijkheid pakken. In samenwerking met de andere brancheorganisaties hebben ze Lokaal Retailbelang opgericht, om op lokaal gebied mee te denken over vitale binnensteden en bruisende centrumgebieden. Er wordt geredeneerd vanuit de binnensteden, pas perifere detailhandel als dit echt nodig is. Er wordt vanuit Lokaal Retailbelang meegedacht over detailhandels structuurvisies, er wordt plaats genomen in begeleidingscommissies, er wordt meegedacht met ruimtelijk economische adviesbureaus. Lokaal Retailbelang ondersteunt ook lokale winkelverenigingen. Het grootwinkelbedrijf moet ook lokaal intensiever betrokken raken, hierin slaagt Lokaal Retailbelang goed, mede vanwege Corona. De werkwijze is samen met lokale ondernemerscollectieven. Er wordt proactief samengewerkt met lokale overheden. Ook Platform de nieuwe winkelstraat wordt betrokken in het traject.

Banken en hun rol in de detailhandel:

Naar aanleiding van vragen rondom de rol van banken in de Coronacrisis wordt deze presentatie gegeven door de ING. Het business model van banken staat onder druk, en daarom staan de inkomsten ook onder druk. De ING werkt nu met een direct model, dus meer contact via internet en callcenters. Er wordt meer gekeken naar standaardisering. Er is gekeken naar hoe banken konden helpen in de Corona crisis. Er waren een drietal mogelijkheden. ING heeft alle klanten gebeld om te vragen hoe ze met de crisis wilden omgaan. Uitstel van de aflossingen is aangeboden, hier is goed gebruik van gemaakt. Wanneer dit niet voldoende was, dan konden reguliere kredietverlening en door de staat gereguleerde kredietverlening de oplossing bieden. De ene was meer voor het MKB en de andere op het grootbedrijf. Dit overheidsfonds voor kredietverlening bestond al, maar is verruimd vanwege Corona. De voorwaarden van deze lening waren niet per se heel erg gunstig. Hier zit je voor meerdere jaren aan vast, ook waren de kosten hoog. Schoenen, kleding en luxe retail hebben heel veel last gehad van de Coronacrisis. Per 16 december kwam de volledige lockdown, toen gingen alle niet-essentiële winkels dicht. De woonwinkels en tuincentra hebben een buffer opgebouwd en hadden minder behoefte aan hulp, dit was wel afhankelijk van de duur van de situatie. De mode en luxe sector was wederom het grootste slachtoffer. De banken zijn niet gebaat bij bedrijven die omvallen, maar willen wel alleen bedrijven financieren die een bepaalde levensvatbaarheid hebben. Dit vond de overheid ook belangrijk. 70-90% garantie nam de overheid, de rest namen de banken. De banken moesten er wel voor zorgen dat de levensvatbaarheid van de bedrijven wel goed genoeg was. Dit was een uitdaging voor de banken. De situatie 2019 was de leidraad daarbij.

De commissie merkt op dat de schulden overal zijn opgebouwd, ook vanwege de verhuurders die nog steeds geen duidelijkheid geven over de huur van de afgelopen maanden. 13% van de leden van INretail geeft aan overwegen te willen stoppen, 22% heeft er geen vertrouwen meer in. Dit gaat komende jaren een flinke impact hebben op de sector.

Bespreken aanpak PDV:

INRetail geeft een presentatie over de aanpak van PDV. Analyse wijst uit dat we te veel meters hebben op PDV-locaties. Het rapport 'Vitale Buitensteden' is vaak uitgesteld. Vanwege Coronacrisis is de aandacht elders komen te liggen. Maar perifere locaties en wat we hiermee kunnen blijft een

thema. Er wordt vanuit de Retail agenda in Zuid-Holland naar een aantal locaties in die provincie gekeken. Provincies geven aan dat het wellicht meer een lokaal vraagstuk is. Er volgt een discussie over hoe om te gaan met ontwikkelaars die graag nieuwe PDV-locaties willen om zich hier te vestigen. De rug recht houden is belangrijk als gemeente. Het is niet echt een regionaal vraagstuk, maar een kennis bijeenkomst wordt wel als een goed idee gezien. De provincie gaat kijken samen met de voorzitter en secretaris van de ADZ of zij hier een rol in moeten pakken met een kennis bijeenkomst. INRetail wil helpen om dit op te zetten.

Werkzaamheden voorzitter

De voorzitter vertegenwoordigde de commissie op dertien externe bijeenkomsten van onder anderen de provincie Noord-Holland, DNWS, RHO, Retailagenda.

Samenstelling van de commissie

Leden van commissie

- Leo van der Linde, voorzitter
- Tim Putting, secretaris
- Marjon Schouten, regio Zuid-Kennemerland
- Inge Reijmer, regio IJmond
- Willeke Koops, Regio Zaanstreek/Purmerend/Waterland
- C.J. Dippel, Amsterdam (EZ)
- Martin van den Oever, Amsterdam (RO)
- Martijn Prent, regio Amstel-Meerlanden
- Anouk Pols, Gooi en Vechtstreek
- Tessa Vosjan/Marcel Evers, namens Detailhandel Nederland/Inretail
- Gerben Boogaard, MKB Noord-Holland
- Dirk Mulder, onafhankelijk expert op het gebied van winkel- en consumententrends
- Margriet Schepman, onafhankelijk expert op het gebied van vastgoed en planexploitatie
- Marlieke Heck, provincie Noord-Holland [toehoorder]
- Anton Bokkers, gemeente Almere [toehoorder tot begin 2021]

De agendacommissie

- Leo van der Linde, voorzitter
- Tim Putting, secretaris
- Dirk Mulder, onafhankelijk expert op het gebied van winkel- en consumententrends
- C.J. Dippel, Amsterdam (EZ)

Financiële verantwoording

De provincie Noord-Holland heeft de werkzaamheden voor het secretariaat uitbesteed aan het MRA Bureau. De werkzaamheden omvatten onder meer de voorbereiding en verslaglegging van vergaderingen en het voorbereiden en opstellen van de adviezen. Ook de vergoedingen van de voorzitter en de onafhankelijke experts worden in deze begroting meegenomen. De begroting voor het jaar 2020 bedroeg € 19.698,96. De gemaakte kosten voor de werkzaamheden bedroegen €13.722,74.

Regionale Adviescommissie Detailhandel Noord-Holland Noord

Jaarverslag 2021

1. Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag van de Regionale Adviescommissie Detailhandel Noord-Holland Noord. Sinds 2010 worden grootschalige detailhandelsontwikkelingen in de provincie Noord-Holland regionaal op elkaar afgestemd en zijn er twee Regionale Adviescommissies Detailhandel ingesteld. Voor het noordelijke deel van de provincie, RAC NHN¹ en voor het zuidelijke deel, ADZ. Met de inwerkingtreding van de Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie op 3 november 2010 dienen gemeenten grootschalige detailhandelsontwikkelingen regionaal af te stemmen door advies te vragen aan de betreffende Regionale Adviescommissie. De Provinciale Verordening verwijst daarbij naar het Detailhandels- en leisurebeleid Noord-Holland.

Het huidige detailhandelsbeleid staat beschreven in het detailhandelsbeleid Noord-Holland 2015-2020 van de Provincie Noord Holland. Het beleid bevat het beleidskader met ambities, beleidsdoelstellingen en randvoorwaarden voor de detailhandelsstructuur, en ook een toelichting op de instrumenten om dit beleid uit te voeren. De regionale adviescommissies toetsen ten minste aan het Detailhandelsbeleid Noord-Holland, de Structuurvisie Noord-Holland 2040, de Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie, en het regionale beleid voor detailhandel. De Regionale Adviescommissies brengen gevraagd en ongevraagd advies uit aan Gedeputeerde Staten.

2. Taakinvulling

De adviescommissie is bevoegd gevraagd en ongevraagd advies uit te brengen aan Gedeputeerde Staten van Noord-Holland over ruimtelijke plannen en beleid op het gebied van detailhandel. De adviescommissie fungeert ook als kennisplatform, waar informatie over actuele en toekomstige thematiek wordt uitgewisseld.

De adviescommissie wordt ter verplichte advisering voorgelegd:

- A. Bestemmingsplannen in voorbereiding met een detailhandelscomponent groter dan de ondergrens van 1500 m² winkelvloeroppervlak met uitzondering van plannen in bestaande winkelcentra groter dan 25.000 m² waarbij de ondergrens 3000 m² winkelvloeroppervlak is;
- B. Regionale detailhandelsvisies van de regio s Kop van Noord-Holland, West-Friesland en Alkmaar;
- C. Provinciaal detailhandelsbeleid.
- D. Plannen van gemeenten voor brancheverruiming vallend binnen de definitie voor verplichte behandeling.

Voor niet-verplichte advisering kunnen overheidsinstanties de volgende plannen en visies aan de adviescommissie voorleggen:

- A. Gemeentelijke detailhandelsvisies;
- B. Ruimtelijke plannen met een detailhandelscomponent in een stadium van voorbereiding, nog niet rijp voor bestemmingsplannen;
- C. Ruimtelijke plannen met detailhandelscomponent die niet voldoen aan de definitie voor verplichte behandeling;
- D. Ruimtelijke plannen met detailhandelscomponent voor sanering en krimp van winkelgebieden.

De adviescommissie stuurt met het advies aan Gedeputeerde Staten van Noord- Holland een afschrift van het advies naar het college van burgemeester en wethouders van de desbetreffende gemeente. Ingeval van een niet-verplicht advies stuurt de adviescommissie het advies naar het college van burgemeester en wethouders van de desbetreffende gemeente en een afschrift naar Gedeputeerde Staten van Noord-Holland.

¹ Dit gebied omvat in 2021 de gemeenten Alkmaar, Bergen (NH), Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en Texel.

3. Besproken onderwerpen

De RAC NHN kwam in het jaar 2021 4 keer (digitaal) bijeen, te weten op 15 april, 3 juni, 25 oktober en 29 november. De agendacommissie vergaderde in 2021 2 keer, op 18 februari, en 27 september.

In de RAC NHN vergadering van 15 april 2021:

Zoals alle vergaderingen in 2021, vond deze eerste RAC-vergadering van het jaar digitaal plaats vanwege de corona-epidemie. Tijdens deze samenkomst gaf Aart Jan van Duren – Bureau Stedelijke Planning, een inleiding over het aanstaande Koopstromen onderzoek 2021 (KSO 2021).

Samenwerkende partners I&O, BRO en Bureau Stedelijke Planning zijn de uitvoerende organisaties achter het KSO 2021 uit voor Noord-Brabant en Randstedelijke provincies (4 provincies). Dit omvangrijke onderzoek omvat een groot deel van Nederland.

Al vooraf stond vast dat de impact door corona groot is voor de koopstromen. Wat de impact zal zijn, zou worden meegenomen in het onderzoek. Ook werden een aantal verbeteringen van het KSO toegelicht.

Een andere spreker was Tessa Vosjan – INretail. Zij verzorgde de thema-presentatie: DNA, Sociale Meerwaarde en Branding van binnenstad en centrum

Winkelgebieden staan onder druk en er wordt meer lokaal gewinkeld. Dit bleek na peiling onder consumenten. Voor veel mensen heeft een winkelgebied vooral de betekenis van 'een verzameling van winkels' i.p.v. een beleving of een verblijfsdoel. Kern van de boodschap is dat het belangrijker wordt om een winkelgebied conceptueler te benaderen, in plaats van het in één omgeving bundelen van winkelaanbod. Aanbod zou samenhang moeten hebben, een centrum met sociale en emotionele waarde waarover je met anderen communiceert; een zogenaamde 'experience'. De stappen om dat te realiseren werden door Tessa toegelicht. Mede aan de hand van hoe voorbeeldplaats Woerden daarmee is omgesprongen.

Verder volgde er toelichting vanuit de Provincie over stand van zaken Planvoorraad detailhandel en het project Wonen voor Winkels door Michel van Wijk – Provincie Noord-Holland. Aangekondigd werd dat er voor de Planvoorraad een enquête op stapel staat voor 2022. Project Wonen voor Winkels, gericht op transformatieprojecten van winkels naar woningen, had fase 1 – inventarisatie - doorstaan en kreeg groen licht van GS voor fase 2: verdieping en aanjagen van kansrijke projecten en ontwikkeling op gang brengen. Die rol is in handen van een begeleidingsgroep met daarin Kadaster, Locatus, Stad&Co Stec en enkele gemeenten. 40 gebieden waren hiervoor in beeld. Per winkelgebied zou worden bekeken welk potentieel er is. In totaal schatte men in: 10.000 woningen.

In de vergadering RAC NHN van 3 juni 2021:

In dit ingelast overleg heeft de RAC NHN zich gebogen over een vestigingskwestie van supermarkten in Bakkum. Hiervoor ontving de RAC een adviesaanvraag van werkorganisatie BUCH-gemeenten. Toegelicht door Marcel Arensen en Jan van Boven – DeBUCH.

Kern van de zaak:

Er liggen in Castricum twee verzoeken voor een nieuwe supermarkt: een supermarkt Kooplein, 910 m2 wvo en een Supermarkt Stetweg 37, 1.100 m2 wvo. De gemeenteraad zou zich nog uitspreken of er überhaupt distributieve ruimte is voor een extra supermarkt en zo ja, welke het beste past binnen het provinciale en regionale detailhandelsbeleid.

Omdat de gemeenteraad van Castricum de Detailhandelsvisie regio Alkmaar 2025 niet heeft vastgesteld, legt men ook initiatieven beneden de 1.500 m2 wvo aan de RAC voor. Er heeft geen regionale afstemming plaatsgevonden.

Op basis van bovenstaande beschouwde de RAC de kwestie als een voorlopige aanvraag. Ondanks deze status gaf de RAC wel advies aan de raad mee, om te kunnen betrekken bij haar beraadslagingen. De RAC

adviseerde om regionale afstemming te laten plaatsvinden over mogelijke bovenlokale effecten op de detailhandel en de mogelijke gevolgen van verruiming van branchering of aanpassing van bestemming.

Ook liet RAC weten dat het Stetweg-initiatief niet past in het regio- en provinciebeleid, gericht op concentreren en het aantrekkelijk houden van winkelgebieden. Ook draagt het niet bij aan het terugdringen van leegstand in bestaande centra. Bij het eventueel niet doorgaan van beide initiatieven, voorzag de RAC NHN dat de voorzieningen nog steeds op aanvaardbare afstand voor inwoners blijven. Zodra helder is wat werkelijk de voorkeur van de raad heeft, zou de casus kunnen worden voorgelegd aan de RAC. Tot slot drong RAC aan op het ter harte nemen van het regionale en provinciale beleid. Dit is immers ontwikkeld om een gezonde, houdbare structuur voor detailhandel én consument in stand te houden.

In de vergadering RAC NHN van 25 oktober 2021:

Tijdens deze ingelaste RAC NHN vergadering stond de conceptversie van de Regionale detailhandelsvisie West-Friesland op de agenda. Deze werd voorgelegd ter becommentariëring. Maarten Dijk – gemeente Enkhuizen lichtte een en ander toe. RAC NHN konden reageren op deze versie.

De bijzonderheden uit de behandeling van het concept waren:

Er komt geen compleet nieuwe visie uit voort. Er is nog steeds sprake van een overaanbod, in de regio. Dus behouden en beschermen van bestaande detailhandelsstructuren, met een mogelijke nuance t.a.v. dagelijkse sector en misschien dat er in de toekomst incidenteel nog ruimte is, voor wat grootschaliger aanbod. Veel aandacht moet er zijn voor leefbaarheid in kernen. Ook vindt er in regio nog afstemming plaats over beleid m.b.t. supermarkten en mogelijke verplaatsingswensen. Hoorn wil een aantal opties openhouden. Ook de optie van solitaire locaties zou open staan.

De RAC stelt zich scherp op t.a.v. afwijkingen (supermarkten), uitzonderingen (solitaire locaties) vrije ruimte (b.v. voor boerderijwinkels of initiatieven < 500m²) binnen het beleid en vraagt op verschillende punten om nog eens kritisch te kijken en specifieker in te vullen.

Omdat de regiovisie nog een concept was, werd tijdens deze vergadering geen advies uitgesproken. De vragen/ bespreekpunten worden mee teruggenomen in de regio. Een nieuwe versie zou later voor een advies opnieuw worden aangeboden. Afgeconcludeerd wordt, dat de RAC later de visie opnieuw zou behandelen.

In de vergadering RAC NHN van 29 november 2021:

In deze najaarsvergadering verzorgde kennis- & netwerkorganisatie Platform31 een presentatie over hun onderzoek publicatie: 'De bezoeker centraal als nieuw binnenstadsnormaal'. Pimm Terhorst en Wessel van Vliet, verzorgden het verhaal.

Kern van het betoog is dat de keuzes die ontwerpers en beleidsmakers op ooghoogte maken, het gedrag en de beleving van bezoekers beïnvloeden. In een aantal steden is onderzocht hoe bezoekers zich gedragen en hoe dat gedrag wordt beïnvloed. De antwoorden bieden kansen op het vitaler maken van binnensteden.

Op basis van het onderzoek zijn vijf lessen voor binnensteden geformuleerd:

1. Vertel een uniek verhaal
2. Zet in op een herkenbaar wandelcircuit
3. Zet in op groen en klimaatadaptatie
4. Creëer passende verblijfsvoorzieningen
5. Zorg voor een aantrekkelijke functiemix

Over een tweede informatief onderwerp, geeft Jacques de Win – Ministerie van EZK een Toelichting op de Retail Impulsaanpak. Met de Impulsaanpak Winkelgebieden wordt de transformatie/herstructurering van (delen van) winkelgebieden en binnenstedelijke winkelstraten gestimuleerd. Bijdragend aan een toekomstbestendige sociaaleconomische basis voor deze gebieden.

De Impulsaanpak omvat een subsidieregeling, de inzet van expertise en het actief ophalen en verbreiden van kennis en ervaring. De subsidieregeling richt zich op gebieden, omdat alleen met een gebiedsgerichte, integrale aanpak de noodzakelijke kwaliteit toegevoegd kan worden die zorgt voor een aantrekkelijk gebied voor zowel bewoners als bezoekers. Juist deze binnenstedelijke, gebiedsgerichte projecten blijken zonder

ondersteuning niet van de grond te komen. Jacques de Win lichtte (on)mogelijkheden van de regeling toe, de actuele status en wat gemeenten mogen verwachten en welke actie eventueel te ondernemen.

In de Agendacommissie RAC NHN van 18 februari 2021:

Behalve actualiteiten in de detailhandel besprak de RAC-agendacommissie de reactie van de provincie, op de brief van de RAC NHN. Deze brief over de gevraagde aandacht voor de impact van het coronavirus op de detailhandel. Hiermee maakt de RAC haar rol waar, door ook ongevraagd en constructief advies te geven op actuele retailzaken. Ook worden de voorbereidingen van het Koopstromenonderzoek 2021 toegelicht, de stand van zaken van het project 'Wonen voor Winkels' uitgelegd en worden thema's voor de voorjaarsvergadering in april voorgesteld.

In de Agendacommissie RAC NHN van 27 september 2021:

Ook in deze agendacommissie kwamen de 'provinciale onderwerpen': Koopstromenonderzoek en Wonen voor Winkels wederom aan bod. Voor de najaarsbijeenkomst worden thema's besproken. Onder andere 'Impulsaanpak Winkelgebieden' wordt voorgesteld. Er bestaan veel vragen over de regeling en subsidieerbare doelen.

Andere ideeën die worden geopperd zijn: 'meer de beleving centraal, meer andere (diensten)functies in de centra', 'klimaatadaptatie', 'supermarktbeleid, nu en in de toekomst' en 'hoe ontwikkelt de logistiek en distributie zich verder in de binnenstad? Trends op gebied van bezorging?'

4. Resultaten

In 2021 heeft de RAC NHN het volgende advies uitgebracht:

3 juni 2021

Een pre-advies over de vestigingskwestie van supermarkten, gemeente Castricum

25 oktober 2021

Een advies over de eerste conceptversie van de Detailhandelsvisie West-Friesland

5. Samenstelling van de RAC NHN

De RAC NHN was eind 2021 als volgt samengesteld:

- Voorzitter: Jelle Groeneveld
- Secretaris: Mark Streuer - Verenigingsmakelaar
- Alieke van Essen , Kop van Noord-Holland (gemeente Hollands Kroon & gemeente Den Helder)
- *Vacature*, Kop van Noord-Holland (gemeente Hollands Kroon & gemeente Den Helder)
- Ellen Haasbroek / Geert Koolen, West-Friesland (gemeente Hoorn)
- Maarten Dijk, West-Friesland (SED-gemeente)
- Sandra de Boer, Regio Alkmaar (gemeente Alkmaar)
- Sandra Beentjes, Regio Alkmaar (gemeente Heerhugowaard)
- Marcel Evers, INretail.
- Henk van Zanten, Ondernemersfederatie Schagen
- Margriet Schepman, NEPROM
- Margot Recter, provincie Noord-Holland (in de rol van toehoorder)

De agendacommissie RAC NHN bestond eind 2021 uit de volgende leden:

- Voorzitter: Jelle Groeneveld
- Secretaris: Mark Streuer - Verenigingsmakelaar
- Sandra de Boer, Regio Alkmaar (gemeente Alkmaar)
- Alieke van Essen, Kop van Noord-Holland (gemeente Den Helder)
- Ellen Haasbroek / Geert Koolen, West-Friesland (gemeente Hoorn)
- Margot Recter, (provincie Noord-Holland; toehoorder)

Wijzigingen in de samenstelling van de commissie in 2021 op een rij:

Alieke van Essen - gemeente Den Helder, namens de Kop van Noord-Holland, verving Arno ter Hart.

Marcel Evers namens INretail, verving Tessa Vosjan.

Maarten Dijk, West-Friesland (SED-gemeente) en Margriet Schepman, NEPROM hebben eind 2021 gemeld dat zij niet terugkeren in de RAC NHN per 1/1/ 2022.

6. Jaarrekening

Het reglement schrijft voor dat het secretariaat dient te worden uitgevoerd door een organisatie die aan het overleg deelneemt. De Provincie Noord-Holland besteedde de werkzaamheden voor het secretariaat van de RAC NHN in 2021 uit aan Verenigingsmakelaar. De werkzaamheden omvatten onder meer de voorbereiding en verslaglegging van vergaderingen van de agendacommissie en de voltallige commissie; het voorbereiden en opstellen van adviezen over regionale detailhandelsontwikkelingen in het werkingsgebied van de RAC NHN; zorgen voor afstemming tussen betrokken partijen; het voeren van correspondentie; het opstellen van oplegnotities; het opstellen van de begroting, het jaarverslag en de jaarrekening.

2021

Posten	Begroot	Werkelijke kosten
Voorzitter	€ 2.600,00	€ 2.041,50
Secretariaat	€ 17.500,00	€ 15.312,50
Overige kosten	€ 4.000,00	€ 1.585,49
Totaal excl. BTW	€ 24.100,00	€ 18.939,49
BTW over posten	€ 5.061,00	€ 3.977,29
Totaal	€ 29.161,00	€22.916,78

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

Mw. J.C. Crol

BEL/REE

Telefoonnummer +31235143752

Jacobien.crol@noord-holland.nl

1 | 2

Betreft: Jaarverslagen regionale adviescommissies detailhandel

Geachte leden,

Graag informeren wij u over het volgende onderwerp:
Jaarverslagen 2021 adviescommissies detailhandel

Het Detailhandelsbeleid Noord-Holland 2015-2020 is vastgesteld op 15 december 2014. In dit beleid is geborgd dat er twee Regionale Adviescommissies Detailhandel zijn in Noord-Holland:

- Regionale Adviescommissie Detailhandel Noord-Holland Noord (hierna RAC NHN);
- Regionale Adviescommissie Detailhandel Noord-Holland Zuid (hierna ADZ).

De werkzaamheden van deze commissies zijn vastgelegd in de omgevingsverordening. Gemeenten kunnen het advies van de commissie gebruiken bij het maken van weloverwogen keuzes ten aanzien van nieuwe detailhandelsontwikkelingen, en het voorkomen van uitbreidingen die een potentieel negatief effect hebben op de detailhandelsstructuur. Daarnaast vervullen de commissies een rol op het gebied van kennisdeling. Beide commissies maken jaarlijks een verslag van hun activiteiten, zoals bepaald in het reglement. In de jaarverslagen wordt melding gemaakt van de taakinvulling, uitgebrachte adviezen over nieuwe plannen voor detailhandel en regionale detailhandelsvisies, en overige activiteiten van de commissies.

Het aantal adviezen dat door de adviescommissies wordt uitgebracht blijft ook dit jaar achter bij eerdere jaren. In 2021 heeft de ADZ één formeel advies en twee informele adviezen uitgebracht. De RAC NHN heeft in 2021 geen formele adviezen uitgebracht. Wel is een pre-advies afgegeven over twee verzoeken voor een nieuwe supermarkt in Castricum, en is een eerste reactie gegeven op een eerste conceptversie van de regionale detailhandelsvisie voor West-Friesland.

Verzenddatum

30 NOV. 2022

Kenmerk

1930158/1930162

Uw kenmerk

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Ook in 2021 wordt bevestigd dat er sprake is van een trend waarin het aantal adviezen terugloopt ten aanzien van eerdere jaren. Gezien het afnemende aantal nieuwe grote detailhandelsplannen, de toenemende leegstand en de provinciale focus op transformatie van winkelpanden is vorig jaar besloten te onderzoeken in hoeverre de bestaande instrumenten zoals de regionale adviescommissies in hun huidige vorm bijdragen aan het provinciale doel om de detailhandelsstructuur te versterken.

Uit deze evaluatie is gebleken dat de adviescommissies naar tevredenheid van stakeholders functioneren. Wel wordt geconstateerd dat het aantal adviesaanvragen terugloopt, en dat de focus verschuift naar kennisdeling. In dat licht is besloten om de adviescommissies Noord-Holland Zuid (ADZ) en Noord-Holland Noord (RAC) volgend jaar samen te voegen. De beide adviescommissies gaan de komende tijd met elkaar in gesprek om te bespreken hoe ze vorm gaan geven aan de fusie.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

C.J. Loggen

2 bijlagen

jaarverslag ADZ 2020

jaarverslag RAC NHN 2020

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	11397
Extern Zaak ID	1599616
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	23 januari 2023
Agendapunt	12.c
Titel	Economie: Stand van zaken instrumentarium arbeidsmarkt en onderwijs (C-agenda EFB 23-01 – 2023)
Organisatieonderdeel	BEL/RE&E

Bijlagen
Bijlage 1 Informatienotitie SvZ instrumenten AO.pdf
Bijlage 2 2022–126 Investeren in duurzaamheid en energietransitie in Noord Holland.pdf
Bijlage 3 308110 PNH_Monitor Arbeidsmarkt_20220502.pdf
Brief aan PS over stand van zaken instrumentarium Arbeidsmarkt & Onderwijs.pdf

Geagendeerd	Vergaderdatum
Overdracht vanuit GS	5 december 2022
Ingekomen stukken ter kennisname	31 december 2022
Economie Financiën en Bestuur	23 januari 2023

Toelichting

Gedeputeerde Staten hebben kennisgenomen van de stand van zaken instrumentarium Arbeidsmarkt & Onderwijs, waaronder de voortgang van de agenda van de Werkambassadeur. De werkambassadeur besteedt met name aandacht aan het versterken en inzetten van de structuur van Publiek-Private Samenwerkingen tussen bedrijfsleven en onderwijs bij innovatie, leven lang ontwikkelen, behouden en vergroten van het aantal technische vakmensen, techniekpromotie en inclusiviteit.

Gedeputeerde Staten hebben ook kennisgenomen van de voorbereiding van een UVR campusontwikkeling, de arbeidsmarktmonitor 2022 en de resultaten van het onderzoek uitgevoerd door de Stichting Economisch Onderzoek (SEO). De belangrijkste conclusie van dit onderzoek is dat er op basis van de huidig begrote investeringen in duurzaamheid en energietransitie er jaarlijks maximaal 12.000 VTE nodig zijn in geheel Noord-Holland. De studie raamt het potentiële extra arbeidsaanbod op 18 duizend werknemers.

Informatie notitie m.b.t. het instrumentarium Arbeidsmarkt & Onderwijs, te weten:

1. Voortgang agenda werkambassadeur;
2. Voorbereiding UVR Campusontwikkeling;
3. Onderzoek “Investeren in duurzaamheid en energietransitie in Noord-Holland”, analyse van de gevolgen voor de arbeidsmarkt door de Stichting Economisch Onderzoek (SEO)
4. Monitor arbeidsmarkt 2021-2022

Ad. 1 Voortgang agenda werkambassadeur¹

Onder registratienummer 1608123/1608135 is GS en PS, in juni 2021, schriftelijk ingelicht over de agenda van de werkambassadeur. Informatie over zijn rol en functie, zijn bevindingen over het eerste jaar van zijn benoeming (zoals de facilitering van het tot stand brengen (met ruim 160 stakeholders) van het Manifest Werken en Ontwikkelen 2030 Noord-Holland. De geformuleerde actielijnen en actiepunten zijn terug te vinden in de informatie van juni 2021. Deze acties hebben bovendien een plaats gekregen in de uitvoeringsagenda Arbeidsmarkt & Onderwijs 2021-2023, welke GS definitief heeft vastgesteld op 30 november 2021 onder registratienummer 1599616/1740810. Op 6 september 2021 heeft de werkambassadeur bovendien zijn agenda toegelicht in de CIE EFB.

Wij wijzen u bij deze op de animatie waarin het manifest, de acties en hun onderlinge verbintenis worden uitgelegd. Deze animatie is te vinden op de provinciale website, pagina Werken en Ontwikkelen: https://www.noord-holland.nl/onderwerpen/Economie_Werk/Projecten/Werken_en_ontwikkelen

Voortgang agenda werkambassadeur

Om uitvoer te geven aan de 12 acties uit het manifest wordt per actie een aanjager aangesteld die vervolgens een ontwikkelcoalitie met relevante stakeholders samenstelt. De werkambassadeur adviseert en faciliteert de aanjagers en houdt de voortgang en samenhang van elke coalitie in de gaten. Deze werkzaamheden van de werkambassadeur zijn op zich moeilijk in concrete resultaten uit te drukken, doch de resultaten van de coalities geven een goede indicatie van de voortgang van dit instrumentarium.

Voortgang “levend houden” van het Manifest

De werkambassadeur heeft de taak om in de provincie te verbinden en af te stemmen zodat op tijd duidelijk wordt waar knelpunten en uitdagingen liggen. We noemen dit “het manifest levend houden”. De samenwerkingsstructuur die hiervoor ontwikkeld is, wordt gevolgd via twee maal per jaar een openbare Technologietafel (iedereen is welkom), vier maal per jaar een Leer- en Adviescommissie en éénmaal per jaar een regietafel. De regietafel van 22 september 2022 heeft aangegeven dat zij de focus en koers van het Manifest en de daarbij behorende acties nog steeds de juiste vinden. Op 14 december vindt (inmiddels de vierde) technologietafel plaats bij de campus Nexttechnician (techniek voor e-mobiliteit) in Amsterdam. Het verbinden en afstemmen door de werkambassadeur vindt uiteraard ook plaats door middel van individuele contacten. Zo faciliteert hij regelmatig Alliander in het voeren van het gesprek over de personeelstekorten. Is er contact met de Amsterdam Economic Board over de opgaven ten aanzien van Arbeidsmarkt&Onderwijs, maar worden ook gesprekken gevoerd om verschillende PPS initiatieven in Groot-Amsterdam, allen verbonden aan het ROC van Amsterdam, tot één campus² te laten komen. Alle acties vragen doorlooptijd. Zo gaf tijdens de technische presentatie op 6 september 2021, de werkambassadeur aan de verbinding te hebben gelegd tussen de luchtvaarttechniek opleiding in Hoofddorp en de behoefte aan engineers voor windmolens. Op 26 januari 2023 vindt nu de opening plaats van het keuzedeel “onderhoud aan windturbines” bij de techniekopleiding in Hoofddorp. Dit is nieuw en uniek.

Het komende jaar ligt de aandacht van de werkambassadeur op het verder tot wasdom brengen van de activiteiten bij de ontwikkelcoalities met de nadruk op de SPT's, de ecosysteem/ campusontwikkeling, techniekpromotie en het blijven aanjagen van de samenwerkingsstructuur met stakeholders.

¹ De werkambassadeur is een benoeming die bestaat sinds 2016. De werkambassadeur is de vertegenwoordiger van de provinciale belangen op het terrein van arbeidsmarkt en onderwijs. De continuering van het benoemen van een werkambassadeur in deze periode is vastgelegd in het coalitieakkoord “Duurzaam Doorpakken” uit 2019. De huidige werkambassadeur John Herfkens is benoemd van 1 september 2020 tot en met januari 2024.

² Met de campus wordt hier bedoeld de samenwerking van Ondernemers, Onderwijs en Overheid (3O's, de triple helix) ten behoeve van vraagstukken t.a.v. de aansluiting arbeidsmarkt en onderwijs en voldoende gekwalificeerde medewerkers in techniek en technologie.

Voortgang uitvoering acties Manifest Werken en Ontwikkelen 2030: beleid Arbeidsmarkt & Onderwijs

Servicepunt Techniek en om- en bijscholingsvouchers (coalities 1 en 3, aanjager is de Technoalcoölatie):

Het afgelopen jaar zijn er drie servicepunten techniek (SPT) gestart. Er zijn nu vijf punten actief, in elke arbeidsmarktregio één. Een SPT vormt de verbinding tussen de technisch/technologische campus naar het sociaal domein van de arbeidsmarkt. Deze SPT's hebben financiële mogelijkheden gekregen om dit servicepunt op te zetten en te coördineren en oriëntatie- en scholingsvouchers aan te bieden. Deze vouchers zijn voor om- en bijscholing naar (nieuwe) technische en technologische functies voor de realisatie van de klimaatopgave. De SPT's stemmen onderling af en delen ervaringen o.l.v. een coördinator. Tot nu toe zijn de aantallen trajecten bescheiden door het beperkt aantal werkzoekenden. Indien hier verandering komt, staan deze SPT's in de startblokken.

Afsprakenmodel van werk naar werk tussen bedrijven (coalitie 2, aanjager Luchtvaart Community Schiphol (LCS))

Deze coalitie houdt zich bezig met het realiseren van een model voor werkgevers, om (onderling) gebruik te maken van elkaars personeel (dus bewegen van werk naar werk bij bepaalde omstandigheden). Dit model wordt gevoed aan de hand van concrete voorbeelden op Schiphol en de ontwikkeling ervan heeft daarmee een doorlooptijd tot eind 2023.

Ontwikkelfonds (coalitie 4, aanjager RPAhn)

Er loopt in Noord-Holland Noord een pilot met een ontwikkelfonds voor scholing naar kansberoepen. Per 2023 wordt er meer bekendheid gegeven aan dit fonds. Er is belangstelling is voor dit fonds. Concrete aanvragen worden vooral uit andere, al bestaande bronnen, vergoed (zoals gelden RMT en O&Ofondsen). Het fonds voldoet hiermee aan een tweede doel om opleidingsbudgetten te ontschotten. In 2023 wordt bekeken of dit fonds uit te breiden is voor de gehele provincie.

Eén gevoeld loket voor mens, bedrijf en opleider (coalitie 5a, aanjager is de ICTcampus Purmervalley)

Deze coalitie is aan de slag om het transparant uitwisselen van informatie tussen vraag en aanbod in het domein van onderwijs en arbeidsmarkt te faciliteren (we noemen dit ook wel "één (gevoeld) loket" en deze is online. Het dient klanten automatisch te verwijzen naar de juiste instantie (WSP, RMT, leerwerkloket, SPT). Er is inmiddels een prototype ontwikkeld welke binnenkort getest zal worden met enkele bedrijven.

Merk- en Talentinfrastructuur (coalitie 5b)

Het actiepunt is het (online) inzichtelijk maken van de talentinfrastructuur in Noord-Holland. Het aanjager van deze coalitie is niet extern opgepakt. Er wordt momenteel onderzocht of een vereenvoudigde aanpak of juist het aansluiten bij landelijke ontwikkelingen zinvol is.

MKBroute innovatief en digitaal ondernemen (coalitie 6, aanjager de Smart Makers Academy in Haarlem)

heeft de MKBroute innovatief en digitaal ondernemen ontwikkeld. Momenteel wordt er gestart met het werven van MKB bedrijven voor deelname aan deze route. Een mooi succes is dat inmiddels deze route ook landelijke wordt opgezet via het platform talent voor technologie/Katapult.

Gecombineerde lectoraten-practoraten (coalitie 7)

Deze coalitie is nog niet actief, omdat dit vrij nieuw is bij het MBO en er nog vele andere uitdagingen liggen bij dit onderwijs (onder andere tekort aan docenten maar ook studenten en daarmee onder andere financiële problematiek). Het onderwerp wordt wel op de agenda gehouden, omdat dergelijke functies een belangrijke rol spelen in campusontwikkeling. Overwogen wordt deze actie verder op pakken binnen actiepunt 11, campusontwikkeling.

PPScase inclusiviteit (coalitie 8, aanjager RPAhn)

Hier is een mooi resultaat geboekt juni jongstleden: de RIF Entree in Beweging met meerdere ROC's is toegekend. Dit project gaat meerdere leerwerklocaties realiseren voor studenten op niveau 1 en 2 van het MBO door geheel Noord-Holland. Dit draagt bij aan het onderwerp inclusiviteit.

Een taal en aanpak voor techniekpromotie (coalitie 9, aanjager is platform Talent voor Technologie)

Rondom het onderwerp Techniekpromotie ook veel gebeurd. Na een startnotitie wordt er momenteel gewerkt aan het uitbreiden van deze coalitie en het verder uitwerken van een plan van aanpak. Dit plan wordt einde 2022 opgeleverd. Er wordt bovendien aangehaakt bij landelijke ontwikkelingen.

Management informatie Arbeidsmarkt & Onderwijs (coalitie 10, aanjager RPAnhn)

Wij wijzen u op de realisatie van de Noord-Holland editie van de online arbeidsmarktmonitor “Arbeidsmarkt in Zicht” (AiZ), zie [Noord-HollandInZicht - Home \(nhinzicht.nl\)](https://www.nhinzicht.nl). Twee arbeidsmarktregio's regio's hebben een eigen aansluiting (Noord-Holland Noord en Zuid-Kennemerland/IJmond). Deze coalitie is hiermee inmiddels afgerond. Als extra ontwikkeling is er een concept gemaakt voor een online dashboard van het manifest, zodat de voortgang online gevolgd gaan worden. Dit dashboard wordt momenteel gevuld, zie: [Energietransitie Noord-Holland dashboard landingspagina - Verkenning voortgang startcoalities Manifest Arbeid en Onderwijs \(nhinzicht.nl\)](#).

Investeringsinstrument voor Techniek & Technologie campussen

Voor de laatste coalitie 11 met 3 aanjagers te weten Techport, Techlands en de provincie, verwijzen we naar punt 2

Ad. 2 UVR campusontwikkeling

Dit instrument is gericht op campus- en ecosysteemontwikkeling m.b.t. arbeidsmarkt en onderwijs. De provincie stuurt aan op deze campusontwikkeling dichtbij bedrijven en beroepsbevolking. Doelstelling is met name om het organiserend vermogen en wendbaarheid te vergroten in de regio m.b.t. de vraag en aanbod naar technisch en technologische geschoold personeel en de innovatiekracht van het bedrijfsleven (t.b.v. de klimaatopgave). Om hierin verschil te maken heeft de provincie (binnenkort) een pilot subsidieregeling Regionale campusontwikkeling Noord-Holland, waarmee we eigenaarschap en langdurige samenwerking van de 3 O's inclusief gezamenlijke bedrijfsvoering stimuleren. Een eigenstandige rechtsvorm oprichten van deze publiek private samenwerking bevordert gelijkwaardig partnerschap en continuïteit van de samenwerking. Met de regeling kunnen zowel enkele campussen zich verder ontwikkelen, op de programmalijnen kiezen, leren, werken en innoveren, als dat de leidraad kan worden getoetst.

Ad 3. Samenvatting uitkomsten onderzoek: “Duurzaamheid en Energietransitie, gevolgen voor de arbeidsmarkt” door de stichting Economisch Onderzoek (hierna te noemen SEO)

In 2020 heeft SEO onderzoek gedaan naar het effect van investeringen in duurzaamheid en (met name) energietransitie voor de periode 2020-2030 in Noord-Holland op de arbeidsmarkt in onze provincie. Uit deze berekening bleek dat er bruto een maximale arbeidsvolume nodig is van maximaal 16.000 FTE per jaar tot en met 2030. Dit onderzoek is opnieuw gedaan met daarbij een verdieping naar arbeidsmarktregio én naar mogelijk potentieel. Aan het begin van dit onderzoek, zie bijlage, vindt u de managementsamenvatting met de belangrijkste resultaten. Van belang om mee te nemen bij het lezen van dit rapport is dat de kans groot is dat niet alle investeringen in de energietransitie zijn meegenomen in de berekeningen. Niet alles is helder (en ook nog gesplitst naar jaartal) terug te vinden. De uitkomsten van dit onderzoek geeft wel de urgentie aan ten aanzien van de vraag naar medewerkers. Door juist het aantal te communiceren bij het jaar waar de investeringen in deze berekeningen maximaal zijn, kunnen we ondervangen dat er voldoende mensen in de jaren dat nu investeringen lager lijken, maar wellicht niet zijn.

Ad. 4. Monitor Arbeidsmarkt Noord-Holland 2021-2022.

Het economisch beleid van de provincie Noord-Holland is gericht op het verbeteren van de welvaart en welzijn in brede zin. Randvoorwaardelijk hierin is de ontwikkeling van de arbeidsmarkt. 2022 is een jaar met twee gezichten: het snelle economisch herstel en groei na de Covid-19 lockdowns, lijkt plaats te moeten maken voor stagnatie en onzekerheid door de energiecrisis en geopolitieke ontwikkelingen. In deze arbeidsmonitor is deze onzekerheid vooralsnog niet terug te zien, omdat betrouwbare gegevens op het niveau van de provincie en subregio's nog niet voorhanden zijn.

Belangrijkste uitkomsten monitor

Er is sprake van een zeer krappe arbeidsmarkt in de periode 2021-22

- Er kwamen 12.000 banen (+0,7%) bij ten opzichte van 2020.
- Het aantal vacatures is toegenomen in vergelijking met 2020 en met meer dan 72.000 hoger dan in 2019.
- De werkloosheid nam af tot 4,8%, maar onder laagopgeleiden blijft de werkloosheid licht stijgen.
- De spanning op de arbeidsmarkt is het hoogste in ICT beroepen, technische beroepen en in transport en logistiek.

In 2021 was het buitenlands migratiesaldo ruim 26 duizend. Hieruit blijkt dat het buitenlands migratiesaldo sinds de coronacrisis weer is toegenomen.

In de periode tot 2030 is er door demografische ontwikkelingen sprake van een lichte afname van het aantal leerlingen, waarna een sterke toename volgt. Het meest sterk in Amsterdam.

Relatie met arbeidsmarktbeleid

De uitkomsten van de monitor met personeelstekorten in techniek, bouw en ICT ondersteunen ons arbeidsmarktbeleid. Daarin ligt de focus op techniek en digitalisering ten behoeve van onze klimaatopgave. Met de inzet op regionale techniek en technologiecampussen dragen wij bij aan het vergroten en verbeteren van kiezen, leren, werken en innoveren in de techniek en technologie. Het recente SEO-onderzoek naar de arbeidsmarktgevolgen van de energietransitie laat zien dat vakmensen zich vaak niet meer bewegen dan binnen een straal van ca 40 km. Dit onderbouwd opnieuw onze keuze voor minimaal 1 techniekcampus in elke economische regio van Noord-Holland. Incidenteel hebben wij dicht bij de campussen, via het Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds (EHDF), zogenaamde Servicepunten Technologie (SPT) kunnen helpen inrichten samen met de brancheorganisaties in de techniek. Voor meer informatie over de stand van zaken van deze SPT's verwijzen wij u naar het verslag onder 1. voortgang agenda werkambassadeur per oktober 2022.

De Monitor Arbeidsmarkt 2021-2022 constateert opnieuw dat met name jongeren met geen of met een laag opleidingsniveau achter raken op de arbeidsmarkt. Met middelen uit het Herstel- en Duurzaamheidsfonds experimenteren we met hybride leer-werkvormen voor kwetsbare arbeidsmarktgroepen (coalitie 8), onder andere met ondersteuning van een nieuwe entree-opleiding gericht op techniek, technologie, groen en recycling. Deze inzet zien wij als preventieve inclusiviteit.

Voor de overige inzet op het arbeidsmarktbeleid verwijzen wij graag naar de [Uitvoeringsagenda](#) Arbeidsmarkt 2021-2023.

INVESTEREN IN DUURZAAMHEID EN ENERGIETRANSITIE IN NOORD-HOLLAND

ANALYSE VAN DE GEVOLGEN VOOR DE ARBEIDSMARKT

EINDRAPPORT

seo • economisch onderzoek

AUTEURS

BERT TIEBEN, HENRI BUSSINK EN ADAM KUCZYNSKI

IN OPDRACHT VAN

PROVINCIE NOORD-HOLLAND

AMSTERDAM, NOVEMBER 2022

Samenvatting

Voor de realisatie van de investeringen in energietransitie en duurzaamheid zijn in Noord-Holland jaarlijks maximaal 12 duizend extra werknemers (vte) nodig. Deze studie raamt het potentiële extra arbeidsaanbod op circa 18 duizend werknemers. De provincie zal met betrokken partijen zoals werkgevers en opleidingen beleid moeten voeren om een mismatch tussen vraag en aanbod te voorkomen.

Bedrijven en overheden investeren jaarlijks maximaal euro 3,6 miljard in energietransitie en duurzaamheid

Dit onderzoek schat de omvang van de investeringen in energietransitie en duurzaamheid in de provincie Noord-Holland voor de periode 2022-2030 op jaarlijks maximaal euro 3,6 miljard. Om deze investeringen uit te voeren zijn extra werknemers nodig. In bruto termen gaat het om jaarlijks maximaal 12 duizend fte verdeeld over de sectoren die zich bezighouden met het uitvoeren van de investeringen in energietransitie en duurzaamheid zoals de industrie, de bouw en de zakelijke dienstverlening.

Onderzoeksvraag

Dit rapport onderzoekt de vraag of er in Noord-Holland voldoende potentieel arbeidsaanbod is om aan de extra vraag naar werknemers voor energietransitie en duurzaamheid te voldoen. Voor deze analyse heeft SEO Economisch Onderzoek gebruikgemaakt van CBS Microdata. Hiermee is een nauwkeurig beeld te schetsen van de bedrijven die zich in Noord-Holland bezighouden met energietransitie en duurzaamheid (DET-sectoren) en de kenmerken van hun werknemers. Ook is gekeken naar de opleidingen voor werknemers in DET-sectoren en de mate waarin gediplomeerden in Noord-Holland aan de slag gaan in energietransitie en duurzaamheid. Daarnaast is er gekeken naar zij-instroom en instroom vanuit werkloosheid als andere bronnen van arbeidsaanbod voor DET-sectoren.

Kenmerken arbeidsaanbod

In totaal beslaat het arbeidsaanbod in DET-sectoren 10 procent van het totaal aantal werknemers bij in Noord-Holland gevestigde bedrijven dat in 2022 1,7 miljoen bedraagt. Dit aantal werknemers is sinds 2010 gestaag gestegen. Deze stijging zet door in de periode tot 2030. De kenmerken van het arbeidsaanbod in DET-sectoren zijn als volgt:

- Er wordt relatief vaak in voltijd gewerkt: het deeltijdpercentage in DET-sectoren bedraagt circa 80 procent, in niet-DET sectoren is dit circa 60 procent;
- Werknemers in DET-sectoren zijn over het algemeen iets ouder. Het aandeel 55-plussers (in vte's) ligt in de DET-sectoren (13 tot 34 procent) gemiddeld hoger dan in de andere sectoren (13 tot 20 procent) en neemt toe;
- Werknemers in DET-sectoren werken relatief dicht bij huis. Het aandeel vte dat wordt ingevuld door werknemers die woonachtig zijn in de provincie Noord-Holland ligt in de DET-sectoren (38 tot 91 procent) gemiddeld hoger dan in de andere sectoren (55 tot 58 procent);
- Het opleidingsniveau is relatief hoog en stijgt. Het aandeel hogeropgeleiden (in vte's) is tussen 2010-2022 toegenomen (van 37 naar 45 procent), terwijl het aandeel zonder startkwalificatie (in vte's) afneemt (van 18 naar 13 procent). Sinds 2020 is het aandeel hogeropgeleiden hoger dan het aandeel middelbaaropgeleiden.

Opleiden nieuwe werknemers

Een belangrijke bron van potentieel arbeidsaanbod is het onderwijs. Studenten schrijven zich vooral in voor niet-DET opleidingen. Het aantal inschrijvingen voor niet-DET opleidingen op HO-niveau bedraagt circa 100 duizend. Het aantal inschrijvingen voor DET-opleidingen op HO-niveau is ongeveer 20 duizend. In het MBO zijn ongeveer zestigduizend inschrijvingen voor niet-DET opleidingen. Het aantal MBO DET-opleidingen bedraagt circa twintigduizend. Het aantal inschrijvingen op voor DET-opleidingen op HO-niveau groeit relatief het sterkst.

Bij de gediplomeerden zien we een verschuiving naar hogeropgeleiden. Zo waren er in 2011 nog 4,3 duizend nieuwe gediplomeerden op MBO2-3 niveau, maar daalde dit aantal naar 2,9 duizend in 2020. Het totaal aantal MBO- gediplomeerden is sinds 2011 afgenomen met 20 procent. Deze daling is in lijn met de daling in het aantal hoofdschrijvingen. Het aantal diploma's behaald op HO-bachelor- of HO-masterniveau is toegenomen van jaarlijks 3,1 duizend in 2011 tot 4,3 duizend in 2020. Gezien de sterke groei in het aantal onderwijsinschrijvingen voor DET-opleidingen op HO-niveau is de verwachting dat het aantal gediplomeerden ook na 2020 een stijgende lijn vertoont.

Arbeidsmarktdynamiek

Er is significante instroom van werknemers richting DET-sectoren vanuit de schoolbanken (afgestudeerden), vanuit andere sectoren (zij-instroom) en vanuit werkloosheid. Deze instroom bedraagt op jaarbasis circa 20 duizend werknemers, te weten:

- Gediplomeerden met een DET-opleiding: circa 5.400 werknemers;
- Gediplomeerden met een niet-DET-opleiding: circa 6.400 werknemers;
- Netto zij-instroom van DET-werknemers: 5.400 personen in 2021;
- Vanuit werkloosheid: 2.800 werknemers.

Deze instroom is nodig om het arbeidsaanbod op peil te houden (vervangingsvraag). Mogelijk extra arbeidsaanbod moet elders vandaag komen. In totaal is het potentiële extra arbeidsaanbod op jaarbasis ongeveer 18 duizend personen. Mogelijk bronnen voor dit potentiële arbeidsaanbod zijn:

- Gediplomeerden met een DET-opleiding die kiezen voor een baan buiten Noord-Holland (4,2 duizend personen);
- Gediplomeerden met een DET-opleiding die kiezen voor een baan in een niet-DET-sector (2,2 duizend personen);
- Gediplomeerden met een niet-DET-opleiding die kiezen voor een baan in een niet-DET sector;
- Beperken zij-uitstroom van werknemers met een DET-opleiding naar een niet-DET-sector (8 duizend vte);
- Werklozen met een DET-opleiding die een baan vinden in een niet-DE- sector (circa 3.500 personen per jaar).

In theorie is er dus voldoende potentieel aanbod om een kwantitatieve mismatch tussen arbeidsvraag en arbeidsaanbod te voorkomen. Daarbij moet er rekening mee worden gehouden dat de investeringsanalyse voor de DET-sectoren een partieel karakter heeft. Ook vanuit andere sectoren is er een toenemende vraag naar technisch geschoold personeel. De vraag is daarnaast of het aanbod ook kwalitatief aansluit op de vraag. Niet alle potentiële werknemers hebben de vaardigheden en kennis om actief te worden in energietransitie en duurzaamheid. Het gaat hierbij om soft skills zoals aanpassingsvermogen en kwaliteitsgerichtheid, maar ook om bepaalde 'hard skills'. Deze bevinden zich voornamelijk op het terrein van metaalbewerking, data science vaardigheden en computervaardigheden. Maar er is ook een skills gap als het gaat om kennis van duurzaamheid en circulariteit, vaardigheden die in belang toenemen (mede) door de energietransitie, maar die nu nog beperkt aanwezig zijn.

Aanbevelingen

Het aanboren van het potentiële arbeidsaanbod voor DET-sectoren zal extra inspanningen vanuit het beleid vragen:

- Meer aandacht in het onderwijs voor het toekomstperspectief van banen waarvoor een DET-opleiding nodig is. In algemene zin kan meer geïnvesteerd worden in voorlichting over het onderwijs in DET-opleidingen en DET-beroepen;
- Meer aandacht in DET-opleidingen voor het toekomstperspectief van banen in energietransitie en duurzaamheid. In algemene zin kan het onderwijs gestimuleerd worden om ervoor te zorgen dat opleidingen beter aansluiten bij de vraag van werkgevers;
- Een wervingscampagne vanuit de provincie Noord-Holland om de voordelen van wonen en werken in de provincie te benadrukken;
- Beleid gericht op werkgevers om werknemers in DET-sectoren zo goed mogelijk te binden aan werk in duurzaamheid en energietransitie. Dit vraagt investeringen in scholing en mogelijk aanpassing van arbeidsvoorwaarden;
- Beleid gericht op UWV en intermediairs om werkzoekenden met een geschikt profiel naar werk in DET-sectoren te begeleiden.

Inhoudsopgave

Samenvatting		i
1	Inleiding en vraagstelling	1
	1.1 Vraagstelling	1
	1.2 Methode	2
	1.3 Leeswijzer	3
2	Investerings in energietransitie en de arbeidsvraag	4
	2.1 Inleiding	4
	2.2 Investerings	5
	2.3 Arbeidsvraag	11
3	Ontwikkeling in arbeidsaanbod	15
	3.1 Huidige en toekomstige werkgelegenheid	15
	3.2 Zij-instroom vanuit andere sectoren	22
	3.3 Instroom vanuit onderwijs	25
	3.4 Instroom vanuit werkloosheid	36
	3.5 Conclusies	36
4	Synthese	38
	4.1 Match tussen vraag en aanbod	38
	4.2 Aanbevelingen	41
Referenties		42
Bijlage A	Duurzaamheid en energietransitie (DET-)sectoren	43
Bijlage B	Duurzaamheid en energietransitie (DET-)relevante opleidingen	44
Bijlage C	Investeringsimpuls per arbeidsmarktregio	46
Bijlage D	Bruto en netto werkgelegenheid per arbeidsmarktregio	49

1 Inleiding en vraagstelling

Dit onderzoek analyseert de gevolgen van investeringen in energietransitie en duurzaamheid voor de regionale arbeidsmarkt in Noord-Holland. Het gaat hierbij om ontwikkelingen in arbeidsvraag en arbeidsaanbod. Daarbij worden tevens de gevolgen per arbeidsmarktregio's in Noord-Holland weergegeven.

1.1 Vraagstelling

In september 2020 publiceerde SEO de studie *Duurzaamheid en energietransitie in Noord-Holland en Flevoland: Gevolgen voor de arbeidsmarkt*. Deze studie concludeert dat de investeringen in duurzaamheid en energietransitie bijdragen aan het behoud of creatie van nieuwe werkgelegenheid. In Noord-Holland is volgens de studie met de uitvoering van deze investeringsagenda jaarlijks tot maximaal 16 duizend fte gemoeid. Dit betreft het arbeidsvolume dat nodig is om alle plannen uit te voeren (bruto werkgelegenheid).

Inmiddels heeft de provincie Noord-Holland met stakeholders het manifest "Werken en ontwikkelen 2030 NH" vastgesteld. Dit manifest formuleert onder meer actiepunten voor de vraag: hoe voorzien we in de vraag naar circa 16.000 fte voor de provincie?

De provincie heeft SEO Economisch Onderzoek opdracht gegeven om nader onderzoek uit te voeren naar de impact van investeringen in duurzaamheid en energietransitie op de arbeidsmarkt in de regio. In het bijzonder is de vraag wat de gevolgen zijn voor de arbeidsmarktregio's in Noord-Holland:

- Zaanstreek-Waterland;
- IJmond Kennemerland;
- Gooi en Vechtstreek;
- Noord-Holland-Noord;
- Groot-Amsterdam.

Dit rapport onderzoekt de gevolgen van investeren in duurzaamheid en energietransitie voor de regionale arbeidsmarkt. De onderzoeksvragen zijn:

1. Wat is per arbeidsmarktregio in Noord-Holland de vraag naar werk (in fte) voor het realiseren van de Energie/klimaatopgave? Tevens is onderdeel van de vraagstelling om een voorstel te doen voor de classificatie van het werk/banen naar aard en opleidingsniveau voor de gehele keten: van planvorming tot en met uitvoering;
2. Wat is per arbeidsmarktregio in Noord-Holland het arbeidsaanbod (beroepsbevolking) in relatie tot energietransitie en duurzaamheid? Deelvragen hierbij zijn:
 - a. Wat is het aanbod van vakmensen in bestaande banen (aard van het werk, opleidingsniveau, woonlocatie en opleidingsniveau) en wat is het potentiële aanbod? Dit potentiële aanbod kan afkomstig zijn uit andere sectoren (zij-instroom), uit opleidingen (technisch en niet-technisch beroepsonderwijs en overig) of uit inactieven en werkzoekenden met een uitkering;

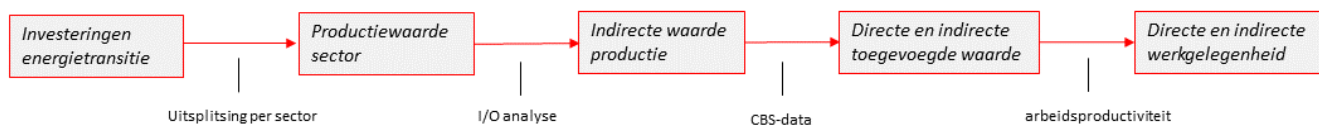
- b. Bij de analyse van het arbeidsaanbod is een prognose nodig van de ontwikkeling van het arbeidsaanbod tot 2030, mede op basis van demografische ontwikkelingen;
- 3. Sluiten vraag en aanbod op de regionale arbeidsmarkt in voldoende mate op elkaar aan? Het gaat hier om zowel de (mis)match van het aantal benodigde vakmensen als de relatie tussen vraag en aanbod in termen van vaardigheden en opleiding. Deze analyse is gevraagd per arbeidsmarktregio in Noord-Holland en voor de provincie als geheel inclusief een inschatting van de meerjarige ontwikkeling. Doel van de analyse is input te leveren voor het maken van afspraken tussen de provincie Noord-Holland en stakeholders. Daarvoor is tevens nodig een overzicht van knelpunten en aangrijpingspunten voor afspraken over een efficiënte en effectieve inzet van de (potentiële) beroepsbevolking in relatie tot het realiseren van de opgave voor Noord-Holland voor energietransitie en duurzaamheid.

1.2 Methode

In dit onderzoek past SEO verschillende methodes toe. In de eerste plaats wordt de arbeidsvraag onderzocht aan de hand van een input-/outputanalyse. Een input-/outputtabel beschrijft de productie-samenhang tussen sectoren in de provincie Noord-Holland. In deze tabel staat hoeveel eenheden producten of diensten een bepaalde sector afneemt van andere sectoren (inputs) en hoeveel eenheden producten of diensten deze sector produceert (outputs). Het CBS stelt jaarlijks een input-/outputtabel op van de Nederlandse economie, bestaande uit grofweg 80 sectoren. Voor dit onderzoek is dit model geschaald naar het niveau van de provincie Noord-Holland en de vijf arbeidsmarktregio's zodat we het kunnen gebruiken als een regionaal input-/outputmodel.

De input voor het economische model bestaat uit de investeringen die benodigd zijn voor energietransitie en duurzaamheid. Deze investeringen worden verdeeld over de sectoren waar de investeringen besteed zullen worden. Met het i/o-model berekenen we de indirecte effecten. Dit zijn de doorgegeven economische effecten die ontstaan door de keten van toeleveranciers en afnemers tussen en binnen sectoren. De output bestaat uit de verandering in de productie, de toegevoegde waarde en de werkgelegenheid. Deze outputvariabelen worden berekend per sector. De toegevoegde waarde is de maatstaf voor het bruto regionaal product. Werkgelegenheid kan worden uitgedrukt in arbeidsjaren of banen (zowel in voltijdsequivalenten als in het totaal aantal banen).

Figuur 1.1 Berekening directe en indirecte economische effecten energietransitieinvesteringen

De economische effecten worden per jaar berekend tot en met 2030. De uitkomst laat zien in welke mate de investeringen in energietransitie en duurzaamheid in Noord-Holland kunnen bijdragen aan de groei van het brp. Hiermee ontstaat tevens inzicht in de vraag naar werknemers (in fte of arbeidsjaren) per sector op het niveau van de arbeidsmarktregio's. Door de sectoren te koppelen aan de CBS Microdata kunnen we tevens analyseren wat de kwalificaties zijn van de werknemers die actief zijn in deze sectoren (beroepen, opleiding). Dit vormt input voor de classificatie van de banen die nodig zijn voor de uitvoering van de energietransitie.

De analyse van de ontwikkelingen in het arbeidsaanbod is gebaseerd op CBS microdata. Dit zijn gegevens van het CBS op het niveau van personen. Met CBS Microdata-onderzoek is nauwkeurige analyse mogelijk van de kenmerken van de (potentiële) beroepsbevolking (werkenden, werkzoekenden en instroom uit opleidingen). De data bevatten relevante achtergrondkenmerken van alle studenten en afgestudeerden (al dan niet met een technische opleiding)

en alle werkenden (al dan niet in een technische sector en/of in een technisch beroep in Nederland. Het gaat om onder andere de specifieke opleiding (niveau en richting), de sector waarin iemand werkzaam is, de leeftijd, de woonregio en het geslacht. Daarnaast is ook bekend of iemand daadwerkelijk werkzaam is (in loondienst, als directeur-grotaandeelhouder van een eigen bedrijf of als zzp'er) en ook of iemand niet werkend is (al dan niet met een uitkering). Voor werkenden in loondienst is naast sector en bedrijfsgrootte ook het type contract, het aantal contractuele werkuren en het salaris bekend. De CBS Microdata is daarmee een zeer rijke bron van informatie voor het beantwoorden van de verschillende onderzoeksvragen. Bovendien is het mogelijk om terug te kijken en zo ontwikkelingen te analyseren.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 analyseert de investeringen in duurzaamheid en energietransitie, die worden voorzien voor de periode 2022-2030. Deze investeringen vormen input voor de analyse van de gevolgen voor de arbeidsvraag aan de hand van de input-/outputanalyse. Hoofdstuk 3 beschrijft de kenmerken van het arbeidsaanbod in Noord-Holland en de arbeidsmarktregio's van deze provincie. Het hoofdstuk kijkt daarbij tevens naar de stromen op de arbeidsmarkt. Waar komen werknemers in sectoren voor duurzaamheid en energietransitie-sectoren vandaan? Dit betreft de woonplaats van deze werknemers, maar ook de instroom vanuit onderwijs en andere bronnen van arbeidsaanbod zoals zij-instroom en werkloosheid. Hoofdstuk 4 bevat de synthese en kijkt naar de match van arbeidsvraag en arbeidsaanbod.

2 Investerings in energietransitie en de arbeidsvraag

Wat zijn de investeringen in duurzaamheid en energietransitie in Noord-Holland? Dit hoofdstuk bekijkt de gevolgen van deze investeringen voor de arbeidsvraag in Noord-Holland en de arbeidsmarktregio's van deze provincie.

2.1 Inleiding

Dit hoofdstuk berekent de impact van investeringen in energietransitie en duurzaamheid op de werkgelegenheid. Dit effect is berekend met een input-/outputmodel van de regionale economie in Noord-Holland. Dit model verklaart de onderlinge leveringen van 80 sectoren in de economie. Daarmee kan worden berekend welk deel van de investeringen in een specifieke sector zoals de bouw wordt doorgegeven naar andere sectoren in hun rol als afnemer of toeleverancier. Dit geeft een compleet beeld van de veranderingen in de vraag naar arbeid conform het schema in Figuur 1.1. Het gaat hier om de productie-effecten. Geïnduceerde vraageffecten zoals een inkomensmultiplier blijven buiten beschouwing.

Investerings in duurzaamheid en energietransitie kennen als tegenhanger het verlagen van investeringen in fossiele brandstoffen en niet-duurzame vormen van industrie en werkgelegenheid. De mate waarin deze vermeden investeringen de arbeidsmarkt beïnvloeden moet worden meegenomen in een integrale analyse. Deze studie richt zich op de partiële analyse van de economische gevolgen van investeringen in energietransitie en duurzaamheid. Er is geen rekening gehouden met het wegvallen van investeringen in fossiele energie.

De omvang van de investeringen is afgeleid op basis van diverse documenten en wordt nader toegelicht per energietechnologie: wind op zee, wind op land, zon-PV, warmtenetten en overige energie-infrastructuur, energiebesparing, waterstof en elektrisch vervoer. Niet alle investeringen hebben een regionale component. De omvang van de regionale bijdrage aan de investeringen (publiek en privaat) is veelal onbekend. SEO heeft voor deze analyse een berekening gemaakt van de regionale impact van de investeringen met als leidraad dat toepassingen met die sterk lokaal zijn ingebed zoals zon-PV en warmtenetten een grotere regionale component hebben dan bijvoorbeeld investeringen in het hoogspanningsnet.

Vervolgens komt de vraag aan bod: welke arbeidscapaciteit is nodig om deze investeringen uit te voeren? Deze arbeidscapaciteit drukken we uit in aantallen banen of fte's op basis van gegevens over de arbeidsproductiviteit per sector. Dit betreft het kwantitatieve deel van de opgave voor de arbeidsmarkt. Het arbeidsvolume dat nodig is om alle plannen uit te voeren is de bruto werkgelegenheid. Extra investeringen leiden niet per definitie tot groei van het totale aantal banen. De investeringen worden deels uitgevoerd door (1) werknemers in bestaande banen in de energietransitie en duurzaamheid, (2) werknemers die elders werkten maar nu werk gaan uitvoeren dat voortvloeit uit de investeringen en (3) personen die tot dusver inactief waren. Banen die worden ingevuld door werklozen vormen de netto bijdrage aan de werkgelegenheid.

2.2 Investerings

De investeringen in duurzaamheid en energietransitie in Noord-Holland in 2022-2030 lopen op tot euro 3,6 miljard per jaar (Tabel 2.1). Bij deze bedragen is rekening gehouden met investeringskosten en de kosten voor onderhoud, die jaarlijks terugkeren. De investeringsbedragen zijn gebaseerd op de regionale plannen voor verduurzaming en energietransitie, zoals opgenomen in de Regionale energiestrategieën voor Noord-Holland Noord en Noord-Holland Zuid. Hieronder wordt per categorie een toelichting gegeven op het investeringsbedrag.

In vergelijking met het rapport uit 2020 zijn de bedragen geactualiseerd. Voor sommige categorieën zijn de wijzigingen groot. Zo heeft de provincie voor windenergie op land vrijwel geen nieuwe plannen opgenomen in de RES'sen. De afgelopen jaren is er wel fors geïnvesteerd in wind op land. Dit betrof de uitvoering van de plannen die onderdeel waren van het Energieakkoord (2013). Inmiddels heeft Noord-Holland de geplande windturbines gebouwd. Deze investeringen waren onderdeel van de investeringsanalyse in 2020, maar zijn kwantitatief van ondergeschikt belang in deze analyse.

Een andere opvallende koerswijziging heeft plaatsgevonden rond CCS. In 2020 was Athos onderdeel van de investeringsanalyse. Dit project betrof de aanleg van een pijpleiding voor het transport van CO₂ uit onder meer de staalindustrie (Tata Steel) met als doel deze op te slaan in een oud gasveld in de Noordzee. Dit project is in 2021 gestaakt, omdat Tata heeft besloten via een andere technologie te verduurzamen. Voor deze technologie is levering van groene waterstof nodig. De post waterstof is om deze reden toegevoegd aan de analyse.

Tabel 2.1 De investeringen in duurzaamheid en energietransitie in Noord-Holland lopen op tot euro 3,6 miljard per jaar

Investerings	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Wind op zee	€ 1.416,4	€ 982,0	€ 1.713,2	€ 1.713,2	€ 1.166,4	€ 1.166,4	€ 1.166,4	€ 1.166,4	€ 1.166,4
Net op zee	€ 464	€ 314	€ 798	€ 798	€ 610	€ 610	€ 610	€ 610	€ 610
Energienetten	€ 172	€ 234	€ 269	€ 225	€ 225	€ 225	€ 225	€ 225	€ 225
Wind op land	€ 18	€ 18	€ 18	€ 18	€ 18	€ 18	€ 18	€ 18	€ 18
Zon-PV	€ 257	€ 257	€ 257	€ 257	€ 257	€ 257	€ 257	€ 257	€ 257
Energiebesparing	€ 213,0	€ 213,0	€ 213,0	€ 213,0	€ 213,0	€ 213,0	€ 213,0	€ 213,0	€ 213,0
Warmte	€ 260,0	€ 260,0	€ 260,0	€ 260,0	€ 260,0	€ 260,0	€ 260,0	€ 260,0	€ 260,0
Laadpunten	€ 10,8	€ 11,7	€ 12,6	€ 13,5	€ 34,5	€ 37,7	€ 41,0	€ 44,3	€ 47,5
Waterstof	€ 0,0	€ 45,0	€ 45,0	€ 45,0	€ 57,6	€ 25,2	€ 25,2	€ 25,2	€ 25,2
Totaal	€ 2.810,1	€ 2.333,7	€ 3.585,8	€ 3.542,3	€ 2.840,8	€ 2.811,7	€ 2.814,9	€ 2.818,2	€ 2.821,5

Bron: SEO Economisch Onderzoek

Wind op zee

Wind op zee betreft de uitvoering van de reeds geplande investeringen. In de komende jaren worden diverse windparken op de Noordzee opgeleverd. Daarnaast staan er tenders gepland voor investeringen in nieuwe gebieden. Tabel 2.2 beschrijft de al lopende en nog uit te geven kavels voor windenergie op zee in de periode 2022-2030.

De omvang van deze investeringen is geschat op basis van de evaluaties voor het Klimaatakkoord en kostenschattingen van het Planbureau voor de leefomgeving (PBL 2022). Er is rekening gehouden met

investeringskosten, die groter worden naarmate de afstand tot de kust toeneemt. Bij grotere windparken is wel sprake van afnemende gemiddelde kosten in verband met schaalvoordelen. Verder zijn de O&M-kosten opgenomen in de berekening van de kosten. De investeringen zijn exclusief de aanleg van transportverbindingen om de elektriciteit aan te sluiten op het hoogspanningsnet op land. Verder is aangenomen dat de investeringen evenredig zijn verdeeld over de jaren tussen start en het jaar van ingebruikname. Het jaar van ingebruikname is het laatste jaar waarin investeringen zijn geboekt. De O&M-kosten lopen uiteraard door. De jaarlijkse investeringen bedragen circa euro 1,2 tot maximaal euro 1,7 miljard per jaar in de periode 2022-2030.

Tabel 2.2 Investerings in windenergie op de Noordzee

Wind op zee	Totaal vermogen (MW)	Jaar start	Jaar gereed
Hollandse Kust Noord kavel 4	700	2020	2023
Hollandse Kust Zuid kavels 3 en 4	760	2017	2023
Hollandse Kust Zuid kavels 1 en 2	760	2018	2023
Hollandse Kust West kavels 6 en 7	1400	2022	2026
IJmuiden Ver Kavels 1 en 2, 3 en 4	4000	2024	2030
IJmuiden Ver Kavels 5 en 6	2000	2025	2031
Nederwiek, kavels 1, 2 en 3	6000	2026	2032

Bron: ministerie van Economische Zaken en Klimaat (2022), Routekaart Wind op Zee

Net op zee

De nationale beheerder van het hoogspanningsnet, TenneT, heeft de taak om de infrastructuur voor het transport van elektriciteit van zee naar land aan te leggen. Figuur 2.1 schetst de te realiseren verbindingen. De tracés zijn verschillend per park. Hollandse Kust West krijgt een verbinding met Wijk bij Zee. IJmuiden Ver krijgt verbindingen met Borssele en de Maasvlakte. Exacte investeringsgegevens van de aan te leggen verbindingen maakt TenneT niet bekend. Voor deze analyse is een ruwe inschatting gemaakt op basis van kengetallen en de afstand van de windparken ten opzichte van het aanlandingspunt.¹

Wind op land

De geplande investeringen in windenergie op land zijn voor Noord-Holland in 2022 afgerond. De doelstelling vanuit het Energieakkoord was 685 MW windenergie op land te realiseren. Volgens de Monitor Wind op Land (RVO 2021) zal Noord-Holland eind 2022 circa 713,5 MW gerealiseerd hebben. Nieuwe plannen zijn opgenomen in de RES'sen. Voor Noord-Holland Noord betreft dit 14 windturbines met een vermogen van 3 MW elk. Noord-Holland Zuid heeft 88 MW aan windvermogen in de planning staan. Op basis van PBL (2022) zijn voor het totaalvermogen van 130 MW de investeringskosten en O&M-kosten berekend. De jaarlijkse investeringen bedragen circa euro 18 miljoen in de periode 2022-2030.

¹ Voor de verbinding met IJmuiden Ver zal TenneT een gelijkspanningsverbinding (DC) aanleggen om het netverlies voor het transport over deze grote afstand te minimaliseren. Ook voor deze DC-verbinding geldt dat TenneT geen kostenschattingen openbaar maakt.

Figuur 2.1 TenneT legt de transportverbindingen aan voor de Windparken op de Noordzee

Bron: ministerie van Economische Zaken en Klimaat (2022)

Energienetten

Verduurzaming gaat gepaard met elektrificatie, zowel in het verbruik als in de productie van energie. De uitbreiding van de netwerkinfrastructuur voor de distributie van elektriciteit is hierbij een belangrijke voorwaarde. Netbeheerder Liander heeft een lange rij projecten op stapel staan voor de provincie Noord-Holland. Voor een deel zijn dit projecten voor onderhoud en vervanging, voor een ander deel zijn het uitbreidingsinvesteringen om de toename aan verbruik en productie van hernieuwbare elektriciteit te faciliteren. In het *Investeringsplan 2022* heeft Liander de plannen voor de komende 10 jaar gepresenteerd (Liander 2022). Het noorden van de provincie Noord-Holland is een uitgestrekt landelijk gebied waar veel duurzame energie wordt opgewekt. De glastuinbouw speelt er een grote rol en veel datacenters willen zich hier vestigen. In het zuiden, inclusief Amsterdam, ziet Liander een forse toename van het energieverbruik. Vanwege deze toename is op meerdere locaties al sprake van transportschaarste: in de Haarlemmermeer, meerdere gebieden in het westelijk havengebied van Amsterdam en in Zaanstad.

In het zuiden van Noord-Holland, waaronder Amsterdam, investeert het bedrijf de komende jaren fors in uitbreiding van onder- en regelstations. Deze investeringen zijn noodzakelijk om te voldoen aan de verwachte capaciteitsvraag. Tot 2031 voorziet Liander dat circa 57 van de 92 stations overbelast raken. Liander is daarom van plan om minimaal 27 nieuwe stations te bouwen en minimaal 38 stations uit te breiden of te verplaatsen naar een nieuwe locatie, waarmee de voorziene knelpunten naar verwachting geheel worden opgelost.

In het noorden van Noord-Holland investeert Liander in de verzwaring, uitbreiding en nieuwbouw van minimaal 24 stations. Zo bouwt de netbeheerder een nieuw 150/50kV-onderstation bij Oostzaan om het elektriciteitsnet in de Zaanstreek te versterken.

Voor Amsterdam heeft Liander samen met TenneT en de gemeente een netvisie voor 2050 opgesteld. Op basis hiervan werkt Liander de komende jaren aan de bouw van 15 nieuwe stations en breidt het bedrijf 14 bestaande stations uit. Specifiek voor het havengebied aan de boven- en onderkant van het Noordzeekanaal is Liander van plan om de komende 10 jaar grote investeringen te doen in de daar noodzakelijke uitbreidingen van het elektriciteitsnet.

De kosten van de investeringen in het elektriciteitsnet van Noord-Holland zijn voor de jaren 2022-2024 opgenomen in het *Investeringsplan 2022* van Liander. Deze investeringen bedragen jaarlijks euro 340 tot euro 530 miljoen. Aangenomen is dat 50 procent van deze investeringen nodig is voor het faciliteren van de energietransitie in Noord-Holland. Verder is aangenomen dat Liander in de jaren 2025-2030 jaarlijkse ten minste het gemiddelde van deze bedragen investeert.

Zonne-energie

Landelijk is de groei van zonne-energie de grootste drijvende kracht achter de verduurzaming van de elektriciteitsproductie. De twee RES'sen in Noord-Holland formuleren plannen om het vermogen aan zonne-energie in de periode tot 2030 verder te vergroten. Deze plannen omvatten zowel investeringen in grootschalig (zonneweides) als kleinschalig vermogen (zon-PV op huizen en daken van bedrijfspanden). In totaal gaat het om de productie van 3,2 TWh zonne-stroom waarvoor circa 4100 MWp aan vermogen nodig is. Voor de realisatie van deze plannen zal jaarlijks circa euro 258 miljoen geïnvesteerd moeten worden in de diverse vormen van zonne-energie. Dit bedrag is berekend op basis van het geplande vermogen en de kostenberekeningen van PBL voor de basisbedragen SDE++ (PBL 2022). We veronderstellen dat de investeringen gelijkmatig worden uitgevoerd, omdat nadere informatie over de fasering ontbreekt.

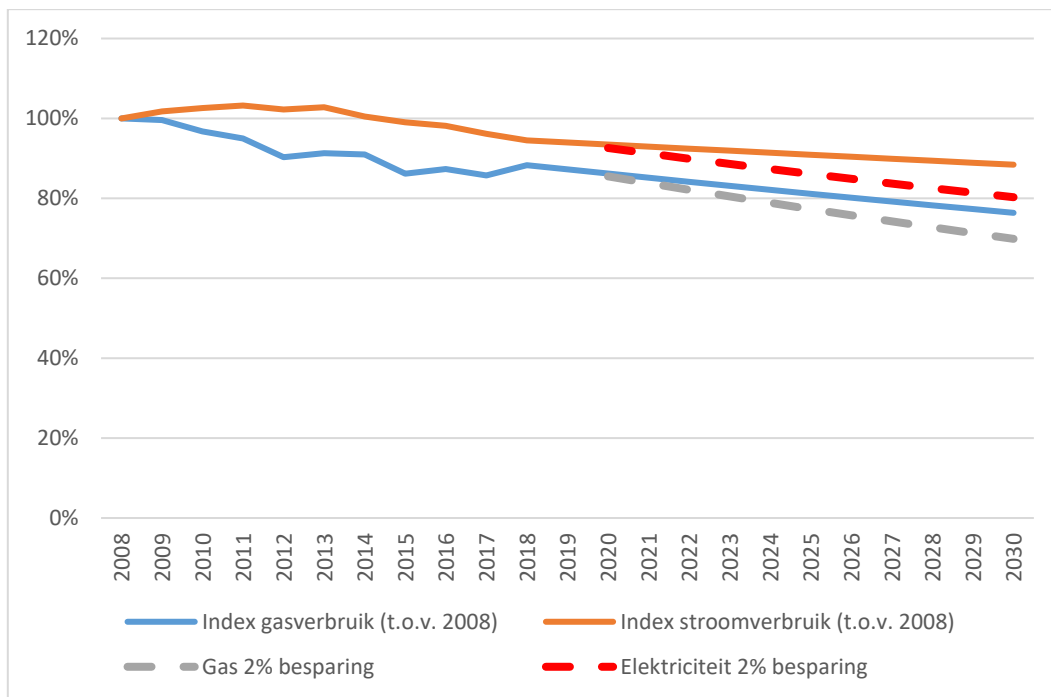
Energiebesparing

Voor energiebesparing in de gebouwde omgeving is aangenomen dat de provincie inzet op minimaal 2 procent besparing per jaar. In de RES'sen ontbreekt een concretere aanduiding van de doelstelling voor dit onderdeel van de energietransitie-agenda. Voor deze investeringsanalyse is berekend is wat een besparingstempo van 2 procent per jaar betekent voor de energievraag van huishoudens (aardgas en elektriciteit). Hierbij moeten we rekening houden met het gegeven dat de energievraag ook autonoom al daalt. Voor aardgas betreft deze daling circa 0,6 procent per jaar, voor elektriciteit 0,8 procent per jaar (zie Figuur 2.2). Voor de besparingsagenda houden we alleen rekening met de investeringen die nodig zijn om het besparingstempo te verhogen naar 2 procent per jaar.

Vervolgens is op basis van de woningvoorraad berekend welke extra besparingsmaatregelen nodig zijn zoals het plaatsen van dubbel glas, het aanbrengen van spouwmuurisolatie enzovoort. Dit maatregelenpakket verschilt per woningtype en is tevens afhankelijk van de leeftijd en locatie van de woning. Per woning bedragen de kosten van

de besparingsmaatregelen circa euro 17 duizend. Voor de provincie als geheel bedragen de jaarlijkse kosten euro 213 miljoen.

Figuur 2.2 Het tempo van energiebesparing in woningen en bedrijven moet omhoog naar 2 procent per jaar

Bron: SEO Economisch Onderzoek op basis van CBS StatLine

Warmte

Het aansluiten van woningen op stadsverwarming of een andere vorm van collectieve warmte is een volgende maatregel om het energieverbruik in de gebouwde omgeving te verduurzamen. Als onderdeel van de RES hebben gemeenten in de Transitievisie warmte (TVW) aangegeven hoe ze de gebouwde omgeving gaan verduurzamen. Amsterdam ziet bijvoorbeeld een grote rol weggelegd voor warmtenetten. Volgens de TVW zal in 2040 het grootste gedeelte van de huidige gebouwen in Amsterdam met aardgas aangesloten zijn op een warmtenet (54 procent); dit betreft 340 duizend woningen. Daarnaast is er een grote rol weggelegd voor bronnetten (18 procent of 150 duizend woningen). In andere onderdelen van de provincie zijn de plannen nog in een verkennend stadium wat het lastig maakt een totaalbeeld te schetsen.

Voor de investeringsanalyse is verondersteld dat 20 procent van de corporatiewoningen en 10 procent van de particuliere woningen (koop en huur) in Noord-Holland in 2030 is aangesloten op een warmtenet. Per woning is er een investering nodig van euro 8.000 voor aansluiting op het warmtenet en euro 10.000 voor woninggebonden investeringen (Tieben e.a. 2020, p. 8). Dit vraagt in totaal jaarlijks euro 260 miljoen aan investeringen in de provincie als de genoemde aansluitingen gelijkmatig worden uitgesmeerd over de periode 2022-2030.

Laadpalen

Het vervoer zal in de periode tot 2030 verder elektrificeren. Dit vraagt extra investeringen in elektrisch vervoer zoals de productie van personenauto's en bussen. Deze investeringen zullen voor een groot deel neerslaan bij productielocaties buiten de provincies Noord-Holland. Verkoop en onderhoud kunnen in de regio wel extra omzet

genereren als gevolg van de transitie naar elektrisch vervoer. De impact van deze omzet is niet meegenomen in deze studie.

Elektrisch vervoer vraagt aanpassing van de laadinfrastructuur. Op basis van landelijke prognoses is een berekening gemaakt van de benodigde laadinfrastructuur in Noord-Holland in 2025 en 2030 (Elaad, 2019). Per laadpaal zijn doorgaans twee laadpunten beschikbaar.

De kosten voor de aanleg van een laadpaal bedragen euro 4.100. Dit betreft de aanschaf van de paal, de aansluitkosten, locatiebepaling en plaatsing. De onderhoudskosten per laadpaal zijn euro 545 per jaar, een bedrag dat netbeheerskosten, verzekering, service en onderhoud dekt (Dirks e.a. 2020). De investeringskosten per jaar lopen op naar euro 24,6 miljoen in 2030. De onderhoudskosten per jaar stijgen met het aantal laadpalen en bedragen in 2030 euro 22,9 mln. in Noord-Holland (zie Tabel 2.3).

Tabel 2.3 De investeringen in laadpalen lopen op naar bijna euro 50 miljoen in 2030

	2020	2025	2030
Aantal laadpunten	7467	24174	84130
Investeringskosten per jaar (mln.)		€ 6,9	€24,6
Onderhoudskosten per jaar (mln.)		€ 6,6	€22,9

Bron: SEO Economisch Onderzoek

Waterstof

Groene waterstof zal een leidende rol spelen in de verduurzaming van industriële sectoren in Noord-Holland. Groene waterstof wordt gemaakt door met duurzame stroom water te splitsen in waterstof en zuurstof, met een techniek die elektrolyse heet. Hierbij komt geen CO₂ vrij. Op dit moment zijn er diverse initiatieven en concrete investeringsplannen op dit vlak in de provincie (Provincie Noord-Holland 2020):

- Tata Steel in IJmuiden richt zich met het H2ermes-project op de grootschalige productie van groene waterstof door elektrolyse. De bouw van een 100 MW electrolyzer zou 2023 moeten starten. De fabriek komt op het terrein van Tata Steel in IJmuiden, naast een geplande aanlandingsplaats voor de windparken Hollandse Kust Noord en West, zodat er voldoende duurzame stroom voorhanden is. H2ermes moet jaarlijks straks 15.000 ton groene waterstof en grote hoeveelheden zuurstof produceren. Tata gebruikt de zuurstof en het waterstof voor de productie van duurzaam staal. Daarnaast verzorgt de Port of Amsterdam met Gasunie de distributie van de waterstof in de regio, als onderdeel van de plannen voor de Hydrogen Hub Amsterdam/Noordzeekanaalgebied. De waterstof kan worden gebruikt voor de productie van duurzame brandstoffen en mobiliteit en nieuwe vormen van circulaire chemie die minder of geen CO₂ uitstoten. In 2026 zou H2ermes waterstof moeten leveren;
- Bio Energy Netherlands in de Amsterdamse haven produceert groene waterstof door biovergassing;
- Er wordt geëxperimenteerd met synthetische kerosine in Amsterdam
- Er zijn diverse plannen voor waterstof-aangedreven schepen in Den Helder, in Amsterdam (als onderdeel van het programma H2Ships) en in de Waddenzee (in het kader van het programma Green Shipping en emissievrij varen in de Waddenzee);
- In Alkmaar vindt innovatie plaats om de productie van waterstof door elektrolyse op zee mogelijk te maken (Poshydon demonstratieproject);

- In Alkmaar zit SCW Systems. Dit bedrijf produceert groen gas en groene waterstof door middel van superkritische watervergassing;
- Bij Agriport A7 in de Wieringermeer wordt gewerkt aan de toepassing van waterstof (via omzetting in elektriciteit) als noodstroomvoorziening voor datacenters en de glastuinbouw.

H2ermes is het meest omvangrijke onderdeel van deze plannen, en zou op korte termijn moeten starten. De investeringskosten worden geraamd op euro 180 miljoen in totaal. Voor de overige genoemde projecten is geen kosteninformatie beschikbaar. Deze investeringen zijn dus niet opgenomen in de analyse.

2.3 Arbeidsvraag

Doorwerking naar sectoren

De impact van de investeringen in duurzaamheid en energietransitie hangt af van de sectoren die betrokken zijn bij de uitvoering van de plannen. Voor dit onderzoek is een selectie gemaakt van duurzaamheids- en energietransitie-sectoren (DET-sectoren). Dit zijn de sectoren die nodig zijn om de genoemde investeringen te realiseren. Voor de keuze van deze sectoren is aangesloten bij de analyse 2020. Bijlage A specificeert de DET-sectoren aan de hand van hun SBI-code.

Op basis van eerdere analyses zoals Tieben e.a. (2020) is een inschatting gemaakt van de doorwerking naar de DET-sectoren. Deze doorwerking is deels een technische kwestie en verschilt per investering. Vervolgens is een schatting gemaakt van de mate waarin de investeringen invloed hebben op bedrijven en personen in Noord-Holland. Een deel van de investeringen zal 'weglekken' naar andere provincies door de aankoop van materiaal en bedrijfsmiddelen en het inzetten van personeel uit andere delen van het land en het buitenland. Bij lokale oplossingen zoals zon-PV en lokale bronnetten is verondersteld dat de doorwerking van de provincie groter is dan bij projecten met een nationale impact, zoals de aanleg van windparken op de Noordzee.

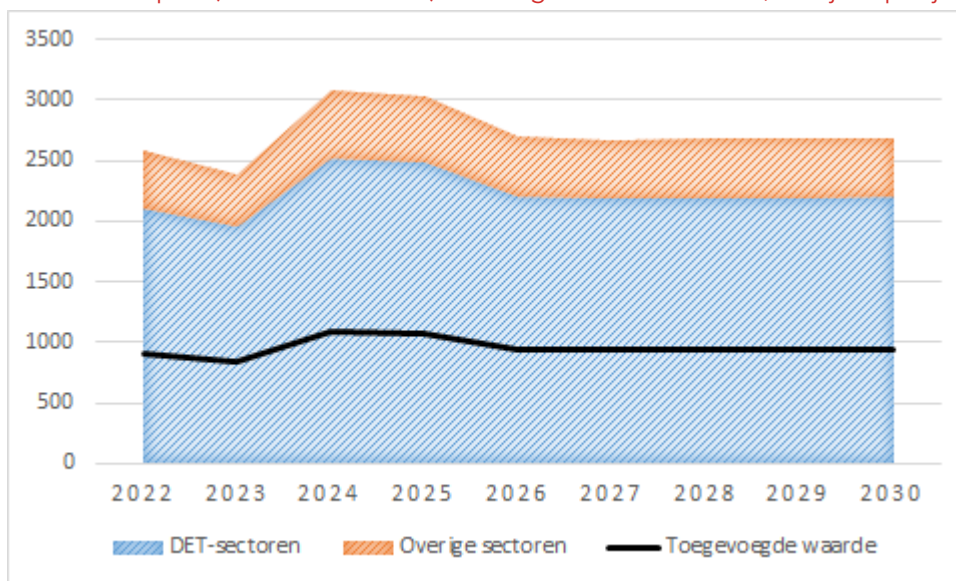
Hoeveel werknemers er nodig zijn om de investeringen uit te voeren is tevens sectorspecifiek. Sommige sectoren zoals energie en industrie hebben een hoge arbeidsproductiviteit. Dit is de toegevoegde waarde per gewerkt uur. Kennis en een hoge kapitaalintensiteit van de productie stellen werknemers doorgaans in staat een hoge arbeidsproductiviteit te realiseren. In sectoren met een hoge arbeidsproductiviteit zijn relatief minder werknemers nodig om het werk te verzetten dan in sectoren met een relatief lage arbeidsproductiviteit. Door de productie-impuls per sector te vertalen naar toegevoegde waarde, en de toegevoegde waarde te delen door de arbeidsproductiviteit kan een schatting gemaakt worden van de benodigde werkgelegenheid.

Bij de impuls wordt niet alleen rekening gehouden met de directe investeringen. Bedrijven hebben ook toeleveranciers en leveren diensten aan afnemers. Ook deze partijen worden indirect beïnvloed door de investering. Via de input-/outputanalyse worden deze indirecte relaties in kaart gebracht. De totale investeringsimpuls is de som van de directe en indirecte effecten.

Het arbeidsvolume dat nodig is om alle plannen uit te voeren is de bruto werkgelegenheid. Extra investeringen leiden niet per definitie tot groei van het totale aantal banen. De investeringen worden deels uitgevoerd door (1) werknemers in bestaande banen in DET-sectoren (2) werknemers die elders werkten maar nu werk gaan uitvoeren dat voortvloeit uit de investeringen en (3) personen die tot dusver inactief waren. Banen die worden ingevuld door werklozen vormen de netto bijdrage aan de werkgelegenheid.

Het effect op de netto werkgelegenheid is afhankelijk van hoe ruim of krap de arbeidsmarkt is. Bij een werkloosheidspercentage van 8 procent is de impuls voor de netto werkgelegenheid circa 75 procent van het aantal bruto banen. Bij een werkloosheidspercentage van 3 procent is deze bijdrage slechts 23 procent van het aantal bruto banen en zullen extra investeringen leiden tot extra verkrapping van de arbeidsmarkt. De impact op de netto werkgelegenheid neemt bovendien af in de loop van de tijd, doordat werknemers vertraagd reageren op veranderingen in werk en loon. Dit is een indicatie dat de arbeidsmarkt op langere termijn na een schok beweegt naar een evenwicht tussen arbeidsvraag en arbeidsaanbod (Koopmans en Volkerink 2014).

Figuur 2.3 De totale impuls (direct en indirect) bedraagt maximaal euro 3,0 miljard per jaar

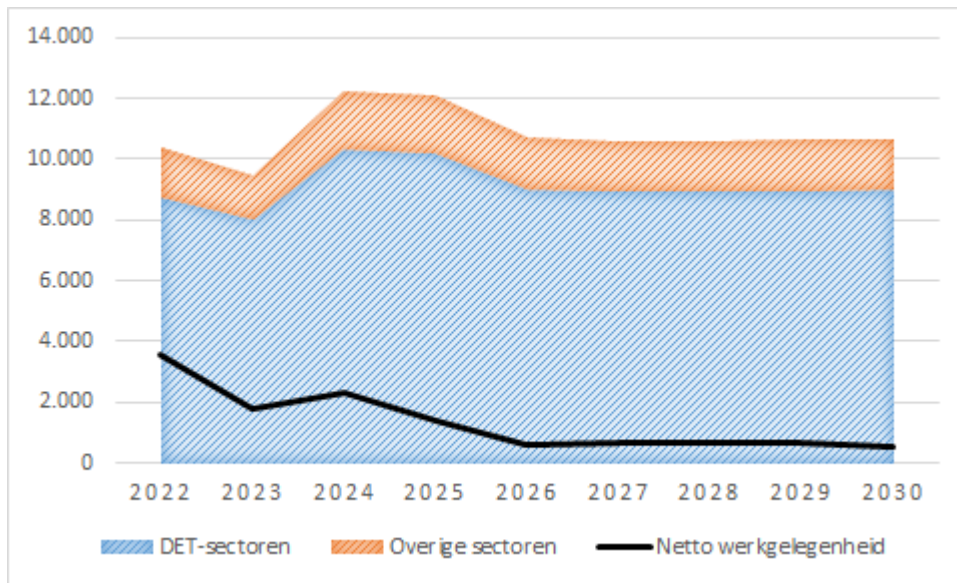

Bron: SEO Economisch Onderzoek

Figuur 2.3 geeft de omvang weer van de totale impuls voor de economie van Noord-Holland. Dit is de optelsom van directe en indirecte effecten van de investeringen. In DET-sectoren slaat circa 80 procent van het effect neer, de indirecte effecten hebben vooral gevolgen voor het overige deel van de economie. Figuur 2.3 geeft tevens de toegevoegde waarde weer van de totale impuls. Dit zou de bijdrage zijn aan het bruto regionaal product. De omvang van de impuls voor de toegevoegde waarde ligt rond de euro 1 miljard per jaar. In Bijlage C is deze figuur uitgesplitst per arbeidsmarktregio. De uitsplitsing laat zien dat met een impuls van maximaal euro 1,6 miljard circa 60 procent van het effect neerslaat in Groot-Amsterdam. De impact in de Gooi- en Vechtstreek bedraagt ongeveer 10 procent van het effect in Groot-Amsterdam.

Figuur 2.4 geeft de impact weer van de investeringen op de arbeidsvraag in voltijdsequivalenten (vte). Bij deze berekening is rekening gehouden met de deeltijdfactor. De arbeidsvraag in personen is hoger dan de arbeidsvraag in fte doordat veel werknemers in deeltijd werken. De figuur laat zien dat de meeste werkgelegenheid neerslaat in de DET-sectoren. De bruto werkgelegenheid bedraagt maximaal 12 duizend vte voor de provincie Noord-Holland. Het patroon is vergelijkbaar met de ontwikkeling van de investeringsimpuls. De netto werkgelegenheid bedraagt in 2022 bijna 4 duizend vte. Dit aantal wordt kleiner vanwege de aanpassingen op de arbeidsmarkt, die ervoor zorgen dat werknemers uit bestaande banen een groot deel van de benodigde banen gaan opvullen. De impuls voor de netto werkgelegenheid neemt navenant af, en zal na 2030 zelfs negatief worden als er geen vervolginvesteringen plaatsvinden.

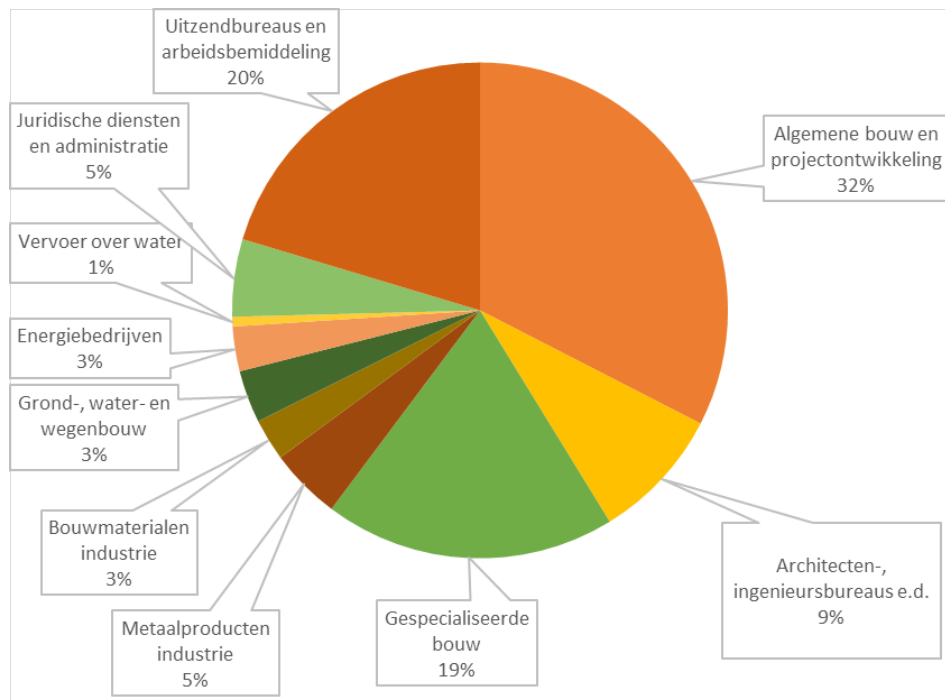
Figuur 2.4 De bruto werkgelegenheid bedraagt maximaal 12 duizend vte

Bron: SEO Economisch Onderzoek

Een belangrijk deel van het in Figuur 2.4 getoonde effect op de werkgelegenheid doet zich voor in sectoren rondom de bouw. Dit percentage is zelfs iets meer dan 50 procent (Figuur 2.5). De rest van de arbeidsvraag wordt verdeeld over de uitzendbureaus (20 procent), juridische diensten (5 procent), metaalindustrie (5 procent) en energiebedrijven (3 procent).

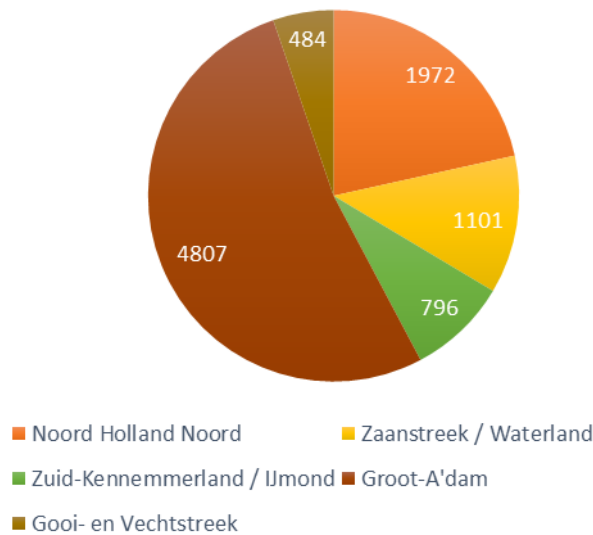
Figuur 2.5 Meer dan de helft van de arbeidsvraag in 2030 heeft een relatie met de bouwsector

Bron: SEO Economisch Onderzoek

In Bijlage D zijn de resultaten voor de arbeidsvraag uitgesplitst naar de arbeidsmarktregio's. De uitsplitsing laat zien dat de bruto werkgelegenheid in Amsterdam maximaal bijna 7 duizend vte per jaar bedraagt. In Noord-Holland Noord is dit effect circa 2.500 vte. Gooi- en Vechtstreek kent een impact op de bruto werkgelegenheid van maximaal 700 vte op jaarbasis. Deze cijfers betreffen de totale impuls, dus voor de DTE- en niet-DTE-sectoren samen. Specifiek voor de DTE-sectoren zijn de resultaten weergegeven in Figuur 2.6. Deze figuur laat de bruto werkgelegenheid in vte zien per arbeidsmarkt in 2030. De figuur laat zien dat met circa 4800 vte de grootste opgave voor de arbeidsmarkt in de regio Groot-Amsterdam ligt. Noord-Holland Noord zou volgens deze raming te maken krijgen met een impuls van bijna 2 duizend vte voor de DTE-sector. In totaal voor Noord-Holland gaat het om 9100 vte aan bruto werkgelegenheid in de DTE-sector.

Figuur 2.6 De helft van de extra arbeidsvraag in vte slaat neer in Groot-Amsterdam

Bron: SEO Economisch Onderzoek

3 Ontwikkeling in arbeidsaanbod

Dit hoofdstuk beschrijft de ontwikkeling in het (potentiële) arbeidsaanbod in Duurzaamheid en energietransitie (DET-)sectoren in de provincie Noord-Holland. Het arbeidsaanbod wordt mede bepaald door ontwikkelingen in de omvang van de beroepsbevolking (15-75 jaar), de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt, de participatiegraad (extensieve marge) en de deeltijdfactor (intensieve marge).

De volgende paragrafen gaan specifiek voor de provincie Noord-Holland in op de ontwikkelingen in de werkgelegenheid in DET-sectoren (paragraaf 3.1), de zij-instroom vanuit andere sectoren (paragraaf 3.2), de instroom vanuit DET-relevante opleidingen (paragraaf 3.3) en de instroom vanuit werkloosheid (paragraaf 3.4). Het betreffen afzonderlijke deelanalyses van factoren die bepalend zijn voor het arbeidsaanbod. Dit geeft inzicht in mogelijke knelpunten en oplossingen met betrekking tot het invullen van de toekomstige arbeidsvraag in DET-sectoren in de provincie Noord-Holland (zie Hoofdstuk 2).

3.1 Huidige en toekomstige werkgelegenheid

De omvang en ontwikkeling van de huidige werkgelegenheid (2010-2022) in de provincie Noord-Holland is gemeten op basis van het aantal werknemers en het arbeidsvolume in juni van het desbetreffende jaar. Tot werknemers behoren alle personen die een baan hebben bij een bedrijf waarvan de hoofdvestiging statutair is gevestigd in Noord-Holland.² Het arbeidsvolume is een maatstaf voor de hoeveelheid arbeid die is ingezet in het handels-, productie- en dienstverleningsproces, uitgedrukt in voltijdsequivalenten (vte's). De vte's zijn berekend door alle banen (zowel voltijd als deeltijd) om te rekenen naar voltijdbanen. Zo tellen twee deeltijdbanen van elk 0,5 vte samen op tot een arbeidsvolume van 1,0 vte. Het arbeidsvolume is uitgesplitst naar zowel arbeidsmarktregio en sector van de werkgever als leeftijd, woonregio en opleidingsniveau van de werknemer. Bij de uitsplitsing naar sector is verder onderscheid gemaakt tussen DET-sectoren en overige sectoren (zie Bijlage A voor de lijst met DET-sectoren).

De verwachte toekomstige ontwikkeling in werkgelegenheid (2022-2030) is ingeschat op basis van een eenvoudig tijdreeksmodel. Om te corrigeren voor ontwikkelingen in de omvang en arbeidsparticipatie (zowel extensieve als intensieve marge) van de beroepsbevolking (15-75 jaar) zijn ramingen van de Nederlandse beroepsbevolking, de bruto arbeidsparticipatie (extensieve marge) en het aantal gewerkte uren (intensieve marge) tot 2030 van het Centraal Planbureau (CPB, 2022) gebruikt.³ Deze ramingen zijn op landelijk niveau en bevatten de arbeidsaanbod-

² Het is in de CBS Microdata niet mogelijk om per bedrijfsvestiging het aantal werknemers in kaart te brengen. Een deel van de werknemers die zijn meegenomen in de analyse is daarom feitelijk actief bij een bedrijfsvestiging buiten Noord-Holland. Andersom geldt ook dat er werknemers feitelijk actief zijn bij een bedrijfsvestiging in Noord-Holland, maar waarvan de hoofdvestiging buiten Noord-Holland gevestigd is. Deze werknemers zijn niet in de analyse meegenomen.

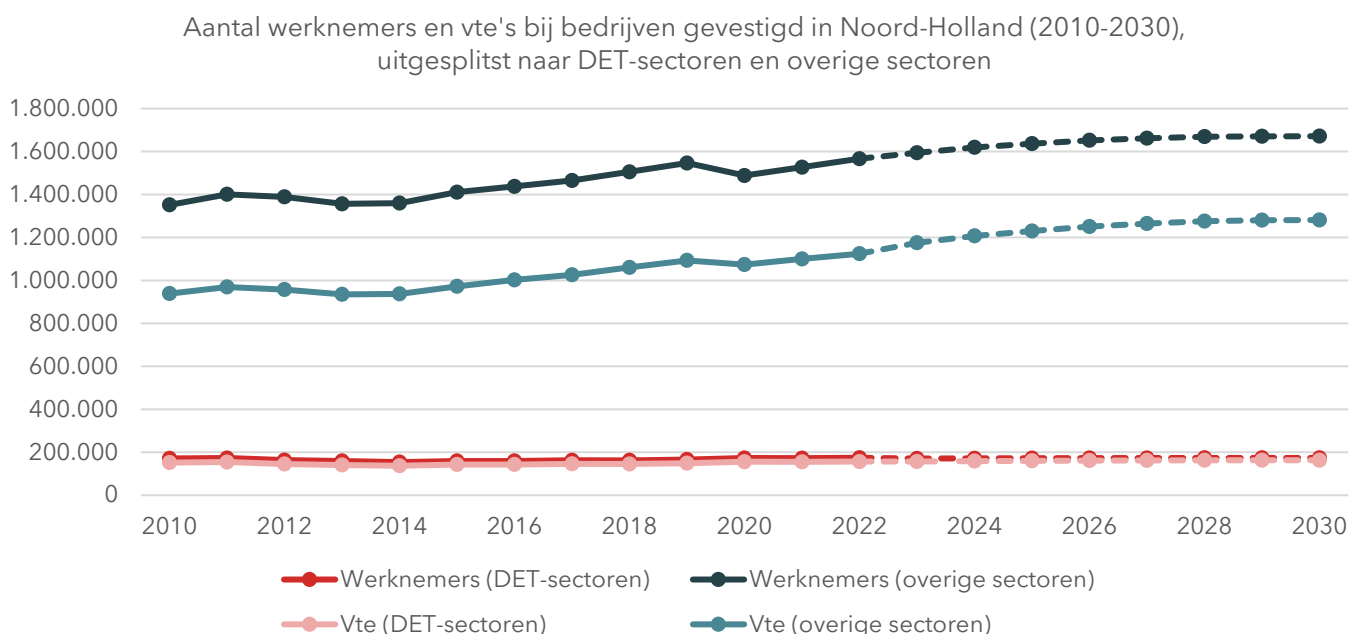
³ De ramingen zijn door het CPB uitgevoerd met behulp van het arbeidsaanbodmodel dat in gebruik is vanaf de MEV 2020 (september 2019) en de MLT 2022-2025 (november 2019). Zie: [Actualisatie Verkenning middellange termijn tot en met 2030 \(maart 2022\) | CPB.nl](#).

effecten van de beleidsmaatregelen uit het coalitieakkoord om het arbeidsaanbod en de arbeidsparticipatie verder te stimuleren.⁴

3.1.1 Werknemers

In juni 2022 zijn 1,7 miljoen werknemers in loondienst bij een statutair in Noord-Holland gevestigd bedrijf (zie Figuur 3.1): 174 duizend in DET-sectoren (10 procent) en 1,6 miljoen in de overige sectoren (90 procent). Dit aantal is in de afgelopen jaren geleidelijk gestegen, met uitzondering van juni 2013 (eurocrisis) en juni 2020 (coronapandemie). De verwachting is dat het aantal werknemers tot 2030 verder blijft stijgen, maar dat de groei hiervan afzwakt. Het aantal werknemers in de overige sectoren groeit sterker dan in de DET-sectoren, waarvoor het aantal werknemers nauwelijks verder groeit. Hierdoor neemt naar verwachting het aandeel werknemers in de DET-sectoren iets verder af: van 10 procent in 2022 naar 9 procent in 2030.

Figuur 3.1 De groei in het aantal werknemers en vte's in Noord-Holland zwakt naar verwachting af tot 2030 en is minder sterk in DET-sectoren dan in de andere sectoren

Bron: CBS Microdata, eigen bewerking SEO Economisch Onderzoek (2022)

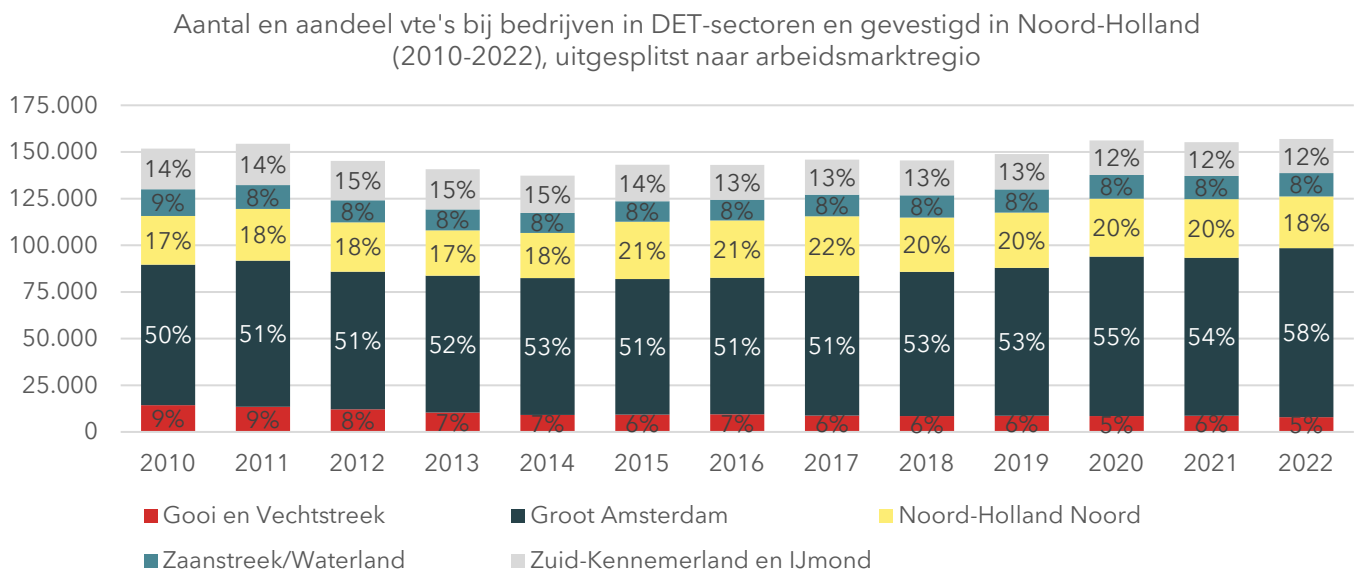
De 1,7 miljoen werknemers bij bedrijven in Noord-Holland in juni 2022, bezetten gemiddeld 1,8 miljoen banen: 177 duizend in DET-sectoren (10 procent) en 1,6 miljoen in de overige sectoren (90 procent). Zowel voltijdbanen als deeltijdbanen tellen mee. Gemiddeld heeft een baan een arbeidsduur gelijk aan 88 procent van een voltijd baan in DET-sectoren en 69 procent van een voltijd baan in de andere sectoren. Oftewel: de gemiddelde baan is een baan van respectievelijk 0,88 en 0,69 voltijdsequivalent (vte). Het totale arbeidsvolume (in vte's) bij bedrijven gevestigd in Noord-Holland komt in juni 2022 op 1,3 miljoen vte uit (zie Figuur 3.1): 157 duizend in DET-sectoren (12 procent) en 1,1 miljoen in de overige sectoren (88 procent). Ook de groei in het aantal vte zwakt naar verwachting tot 2030 af.

⁴ Deze ramingen zijn niet beschikbaar voor specifiek de provincie Noord-Holland.

Arbeidsmarktregio

Van het aantal vte's in de DET-sectoren in de periode 2010-2022, wordt het grootste deel in toenemende mate ingezet in de arbeidsmarktregio's Groot-Amsterdam (van 50 naar 58 procent) en Noord-Holland-Noord (van 17 naar 18 procent) (zie Figuur 3.2). Het aandeel vte's in de overige arbeidsmarktregio's neemt daarentegen af: Zuid-Kennemerland (van 14 naar 12 procent), Zaanstreek/Waterland (van 9 naar 8 procent) en Gooi- en Vechtstreek (van 9 naar 5 procent).

Figuur 3.2 De werkgelegenheid (in vte's) in DET-sectoren is het grootst in de arbeidsmarktregio's Groot-Amsterdam en Noord-Holland-Noord en neemt toe

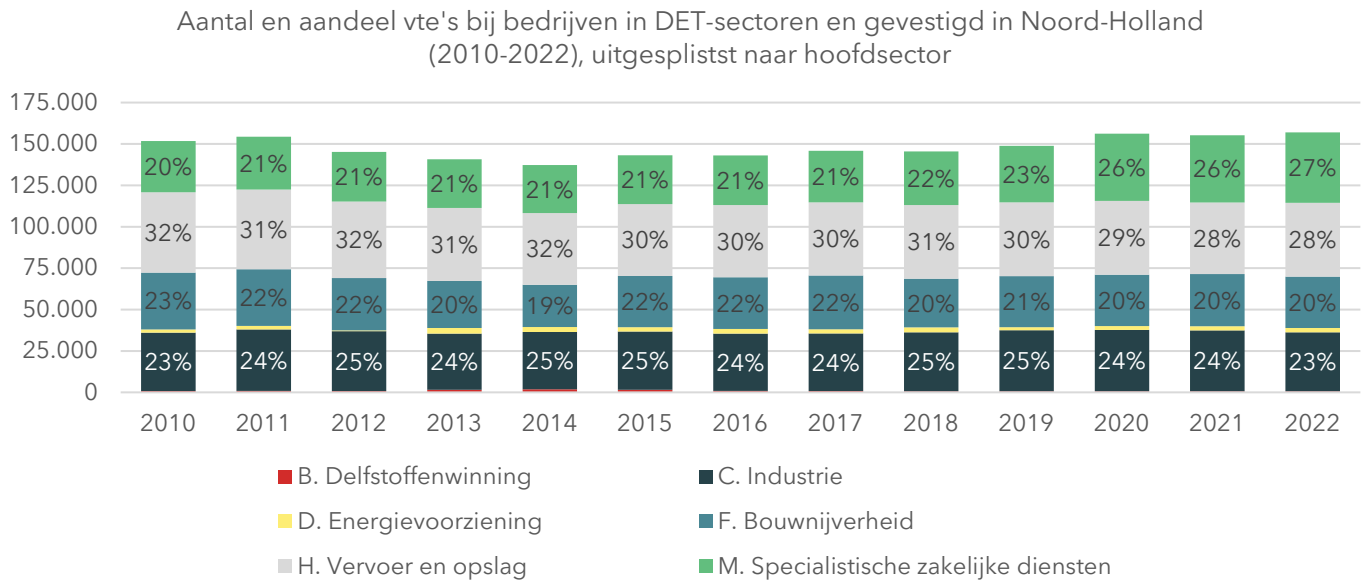

Bron: CBS Microdata, eigen bewerking SEO Economisch Onderzoek (2022)

Sector

Een uitsplitsing van het aantal vte's naar de afzonderlijke DET-sectoren laat zien dat het voornaamste aandeel vte's wordt ingezet in Vervoer en opslag in de periode 2010-2022 (zie Figuur 3.3), maar dit aandeel neemt wel af (van 32 naar 28 procent). Daaropvolgend zijn Specialistische zakelijke diensten (van 20 naar 27 procent), Industrie (gemiddeld 23 procent) en Bouwnijverheid (van 23 naar 20 procent) DET-sectoren met het grootste aandeel vte's. Het aandeel vte's is alleen in de Specialistische zakelijke diensten toegenomen, terwijl deze in de Industrie en de Bouwnijverheid gelijk gebleven of iets afgenomen is.

Figuur 3.3 De werkgelegenheid (in vte's) in DET-sectoren is het grootst in Vervoer en opslag en neemt het sterkst toe in Specialistische zakelijke diensten

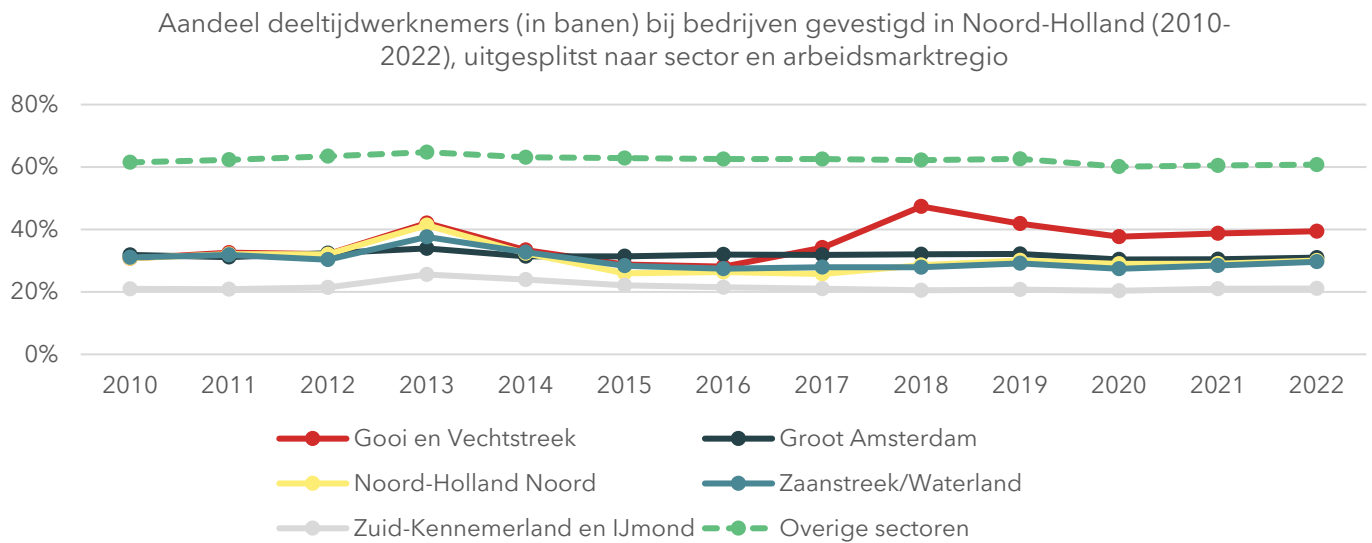

Bron: CBS Microdata, eigen bewerking SEO Economisch Onderzoek (2022)

Deeltijdwerknemers

Het aandeel deeltijdwerknemers (in banen) die minder dan 35 uur per week in loondienst werken ligt in de DET-sectoren (20 tot 47 procent) gemiddeld lager dan in de andere sectoren (60 tot 65 procent) (zie Figuur 3.4). Een voltijdaanbaan van 35 of meer uur per week is dus veelal de norm in DET-sectoren. Het aandeel deeltijdwerknemers is het kleinst in de arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland (gemiddeld 22 procent) en het grootst in de arbeidsmarkt-regio Gooi- en Vechtstreek (gemiddeld 36 procent). In de periode 2010-2022 zijn er geen structurele verschuivingen in het aandeel deeltijdwerknemers, zowel in de DET-sectoren als in de andere sectoren.

Figuur 3.4 Het aandeel deeltijdwerknemers (in banen) ligt in DET-sectoren gemiddeld lager dan in de andere sectoren, een voltijd baan is dus de norm in DET-sectoren

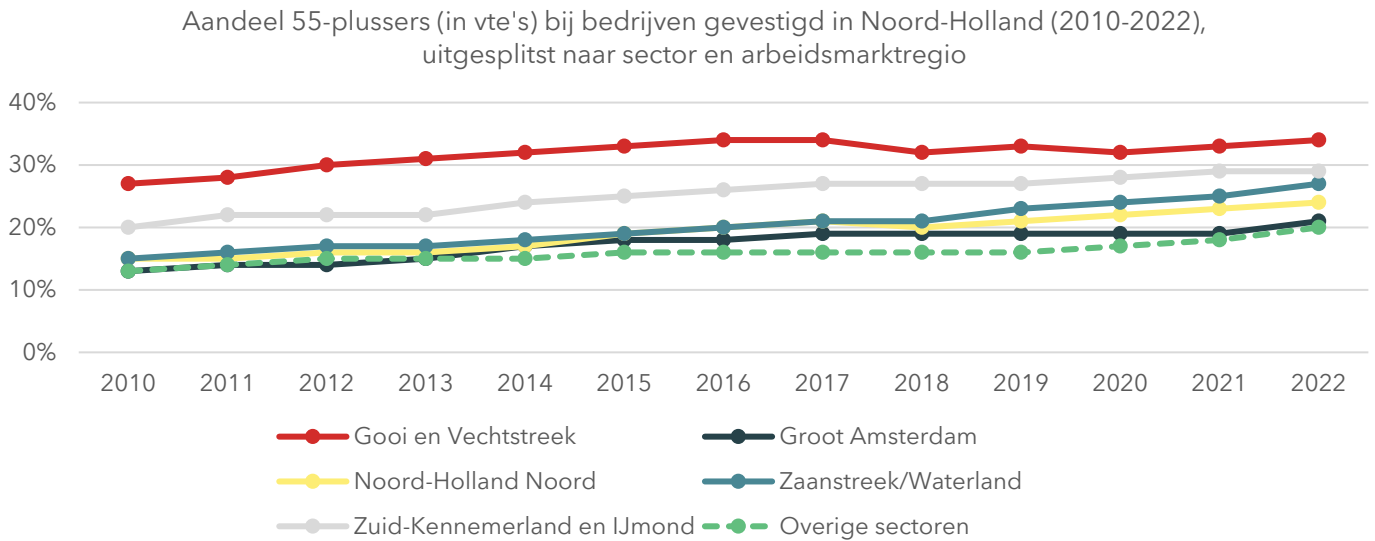

Bron: CBS Microdata, eigen bewerking SEO Economisch Onderzoek (2022)

Leeftijd

Het aandeel 55-plussers (in vte's) ligt in de DET-sectoren (13 tot 34 procent) gemiddeld hoger dan in de andere sectoren (13 tot 20 procent) en neemt toe (zie Figuur 3.5). Dit geeft een indicatie van de mate van vergrijzing van het arbeidsaanbod, omdat deze groep werknemers binnen tien tot vijftien jaar de pensioenleeftijd bereikt en waarschijnlijk met pensioen gaat. Het aandeel 55-plussers in de DET-sectoren is het kleinst in de arbeidsmarktregio Groot-Amsterdam (gemiddeld 17 procent) en het grootst in de arbeidsmarktregio Gooi- en Vechtstreek (gemiddeld 32 procent).

Figuur 3.5 Het aandeel 55-plussers (in vte's) ligt in DET-sectoren gemiddeld hoger dan in de andere sectoren en neemt toe, het personeelsbestand vergrijst dus sterker in DET-sectoren

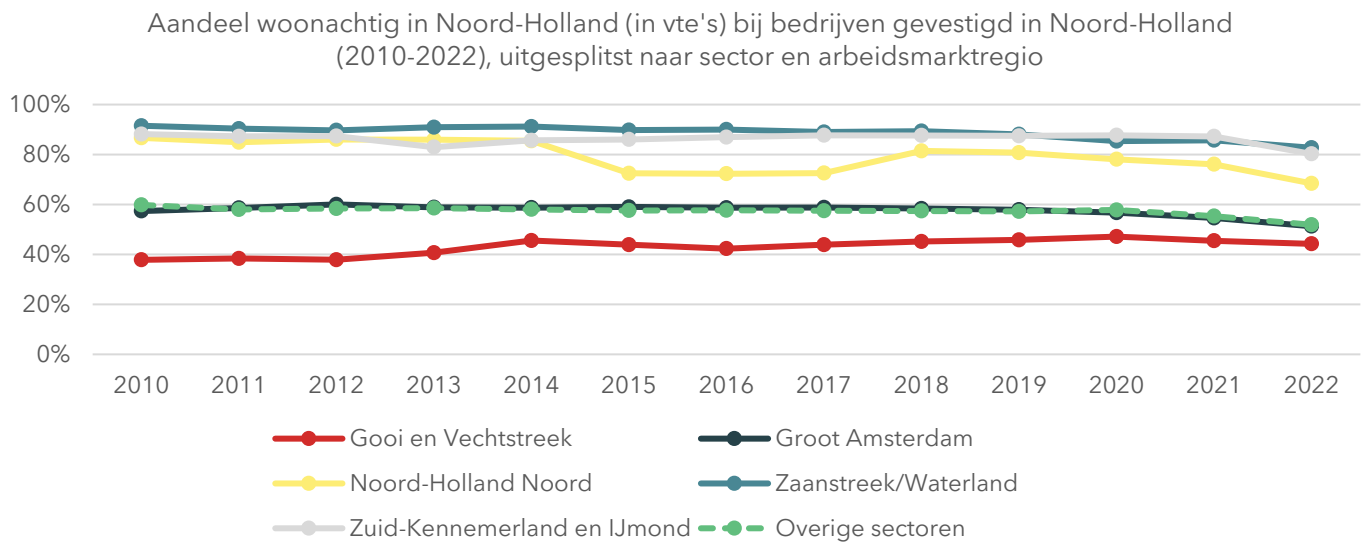

Bron: CBS Microdata, eigen bewerking SEO Economisch Onderzoek (2022)

Woonregio

Het aandeel vte dat wordt ingevuld door werknemers die woonachtig zijn in de provincie Noord-Holland ligt in de DET-sectoren (38 tot 91 procent) gemiddeld hoger dan in de andere sectoren (52 tot 60 procent) (zie Figuur 3.6). Dit geeft een indicatie van de mate waarin deze sectoren werknemers van buiten de provincie aantrekken. Het aandeel werknemers dat woonachtig is in Noord-Holland is het grootst in de arbeidsmarktregio's Zaanstreek/Waterland en Zuid-Kennemerland en IJmond (gemiddeld 89 en 86 procent respectievelijk) en het kleinst in de arbeidsmarktregio Gooi- en Vechtstreek (gemiddeld 43 procent). In de arbeidsmarktregio Groot-Amsterdam ligt dit aandeel in de DET-sectoren rond het gemiddelde van de andere sectoren (gemiddeld 58 procent).

Figuur 3.6 Het aandeel woonachtig in Noord-Holland (in vte's) ligt in DET-sectoren gemiddeld hoger dan in de andere sectoren, DET-sectoren zijn dus afhankelijker van het regionale arbeidsaanbod

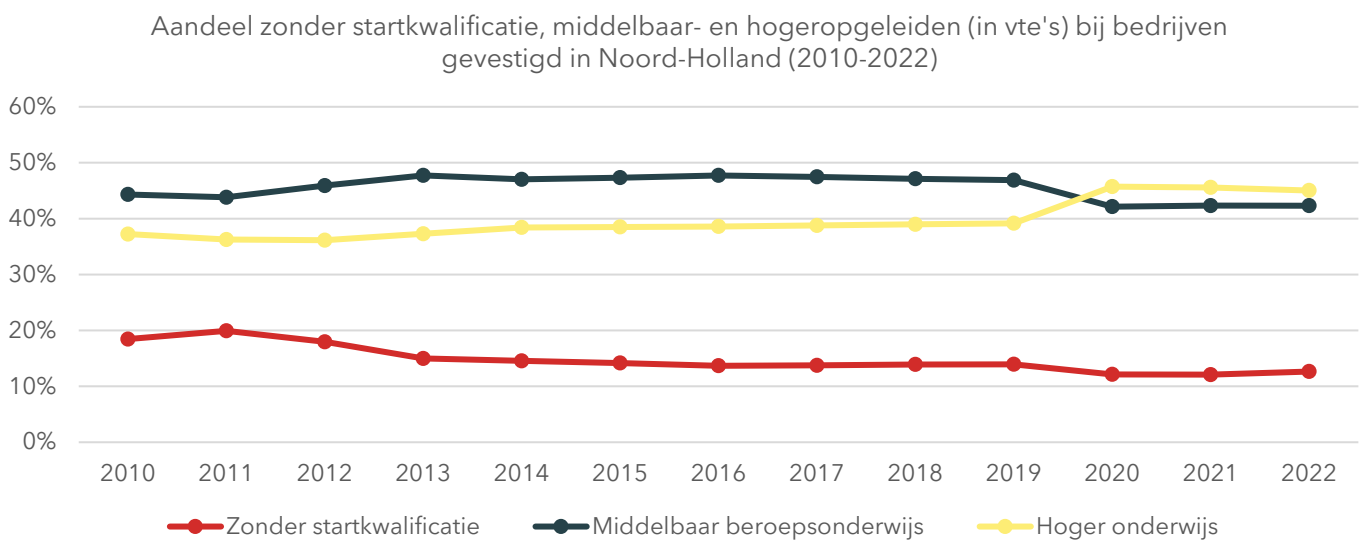

Bron: CBS Microdata, eigen bewerking SEO Economisch Onderzoek (2022)

Opleidingsniveau

Het gemiddelde opleidingsniveau van werknemers in DET-sectoren neemt toe (zie Figuur 3.7). Het aandeel hogeropgeleiden (in vte's) neemt toe (van 37 naar 45 procent), terwijl het aandeel zonder startkwalificatie (in vte's) afneemt (van 18 naar 13 procent). Het aandeel middelbaaropgeleiden (in vte's) is licht gedaald (van 44 naar 42 procent). Sinds 2020 is het aandeel hogeropgeleiden hoger dan het aandeel middelbaaropgeleiden.

Figuur 3.7 Het aandeel hogeropgeleiden (in vte's) in DET-sectoren neemt toe en het aandeel zonder startkwalificatie (in vte's) neemt af

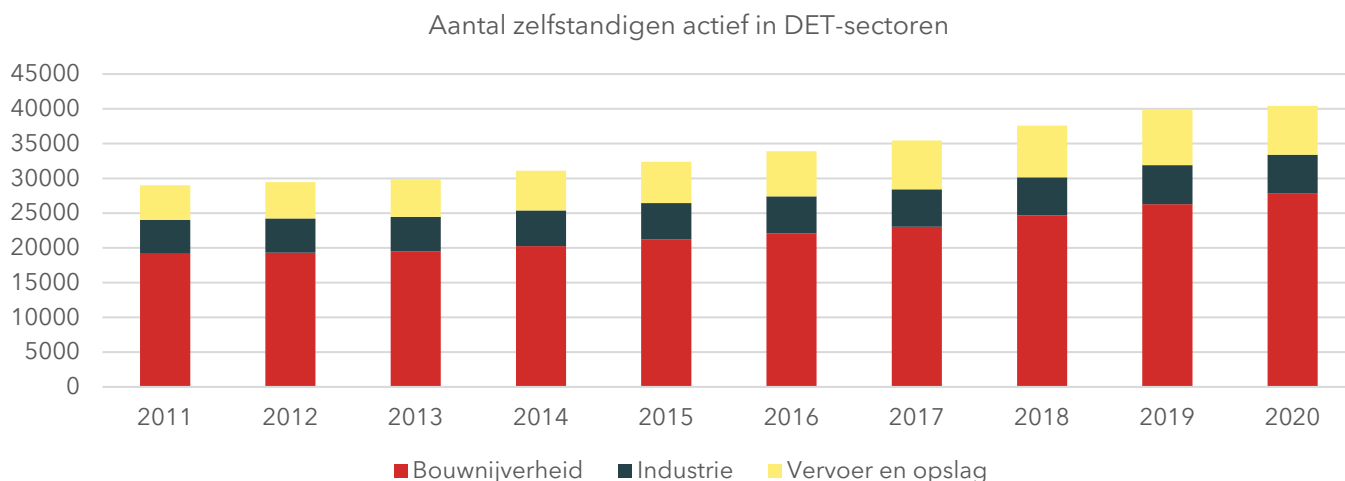

Bron: CBS Microdata, eigen bewerking SEO Economisch Onderzoek (2022)

3.1.2 Activiteiten van zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers)

Een aanvullende bron van arbeidsactiviteiten zijn de zelfstandig ondernemers. In tegenstelling tot mensen in loondienst, is er voor zelfstandigen niet bekend hoeveel uren aan werk ze verrichten.⁵ Hierdoor is het niet mogelijk om de arbeidsactiviteiten in vte's uit te drukken, maar wel in het aantal personen dat actief is. Uit figuur 3.8 blijkt dat er een stijgend aantal zelfstandigen actief is binnen DET-sectoren. Deze groei vindt voornamelijk plaats binnen de sector bouwnijverheid, waar het aantal zelfstandigen is toegenomen met 45,2 procent.

Figuur 3.8 Het aantal zelfstandigen actief in Noord-Holland, uitgesplitst naar sector

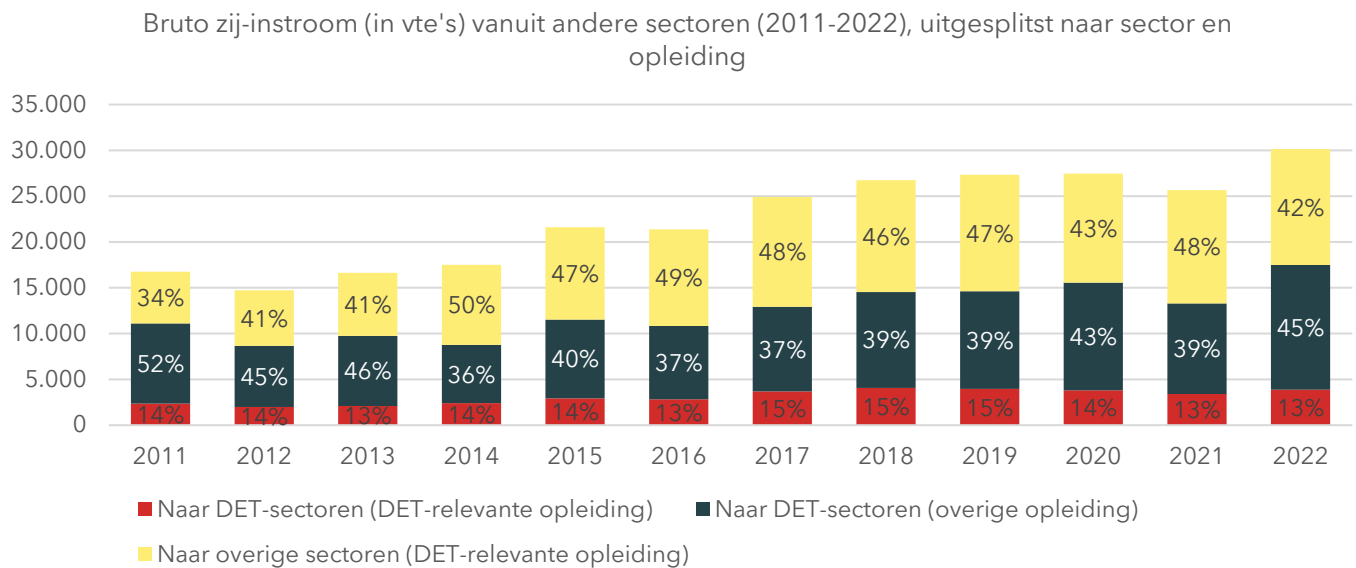

3.2 Zij-instroom vanuit andere sectoren

Een belangrijke bron voor het arbeidsaanbod in DET-sectoren in de provincie Noord-Holland, betreft zij-instroom van werknemers (met een DET-relevante opleiding) vanuit andere sectoren. In de periode 2011-2022 stromen jaarlijks tussen de 8,7 en 17,5 duizend werknemers (met een DET-relevante opleiding) vanuit een andere sector naar een bedrijf in de DET-sectoren dat in Noord-Holland is gevestigd (zie Figuur 3.9). Daarnaast is er potentieel nog aanzienlijke extra zij-instroom vanuit andere sectoren. Zo zijn er jaarlijks tussen de 5,6 en 12,6 duizend zij-instromers met een DET-relevante opleiding, die mogelijk inzetbaar zijn in de DET-sectoren, maar uitstromen naar een andere sector in de periode 2011-2022. De feitelijke zij-instroom vanuit andere sectoren betreft daarmee de helft (50 procent) tot twee derde (66 procent) van het potentiële arbeidsaanbod vanuit andere sectoren.

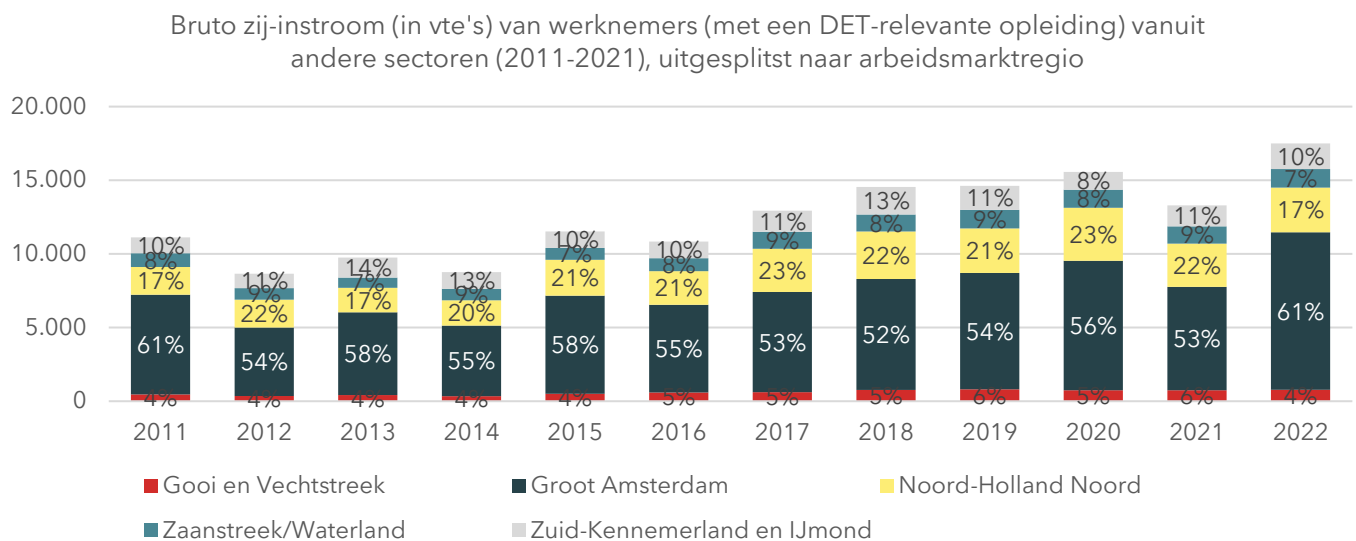
⁵ Zelfstandigen kunnen zowel een eigen onderneming hebben, en tegelijk ook in loondienst zijn. Enkel wanneer een zelfstandige meer dan de helft van het persoonlijke inkomen uit de eigen onderneming bemachtigt, tellen we deze persoon als zelfstandige.

Figuur 3.9 De potentiële zij-instroom vanuit andere sectoren ligt een derde tot de helft hoger dan de feitelijke zij-instroom vanuit andere sectoren

De feitelijke bruto zij-instroom (in vte's) van werknemers (met een DET-relevante opleiding) vanuit andere sectoren neemt toe (zie Figuur 3.10): van 11,1 duizend in 2011 naar 17,5 duizend in 2022.

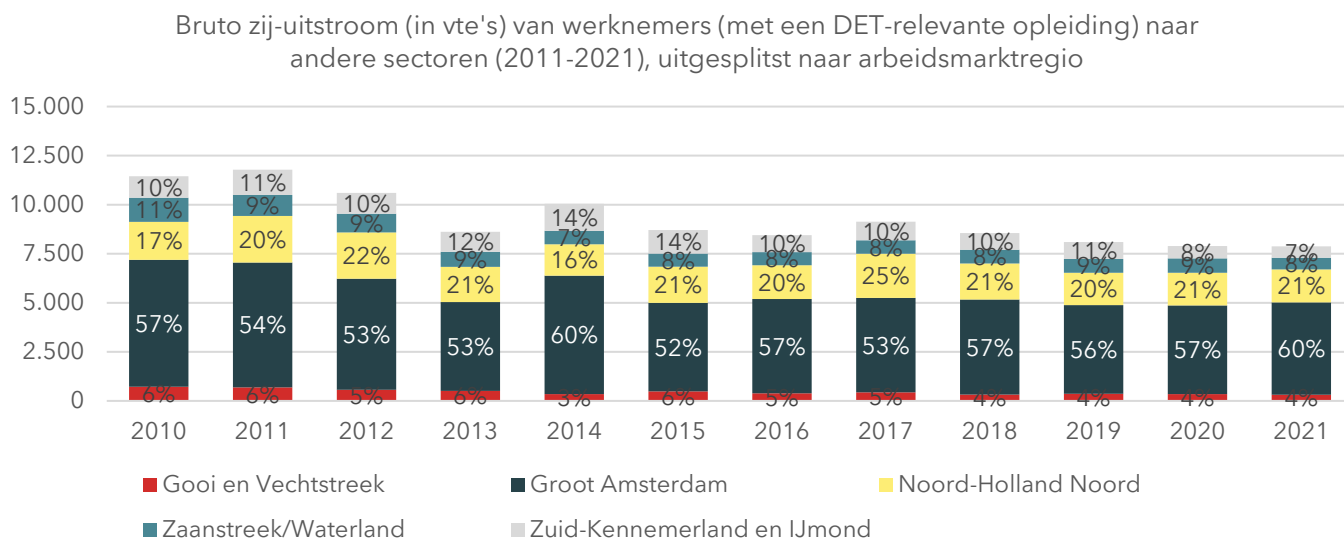
Figuur 3.10 De bruto zij-instroom (in vte's) van werknemers (met een DET-relevante opleiding) vanuit andere sectoren neemt toe

Bron: CBS Microdata, eigen bewerking SEO Economisch Onderzoek (2022)

De feitelijke bruto zij-uitstroom (in vte's) van werknemers (met een DET-relevante opleiding) naar andere sectoren neemt af (zie Figuur 3.11): van 11,4 duizend vte in 2010 naar 7,9 duizend vte in 2021.

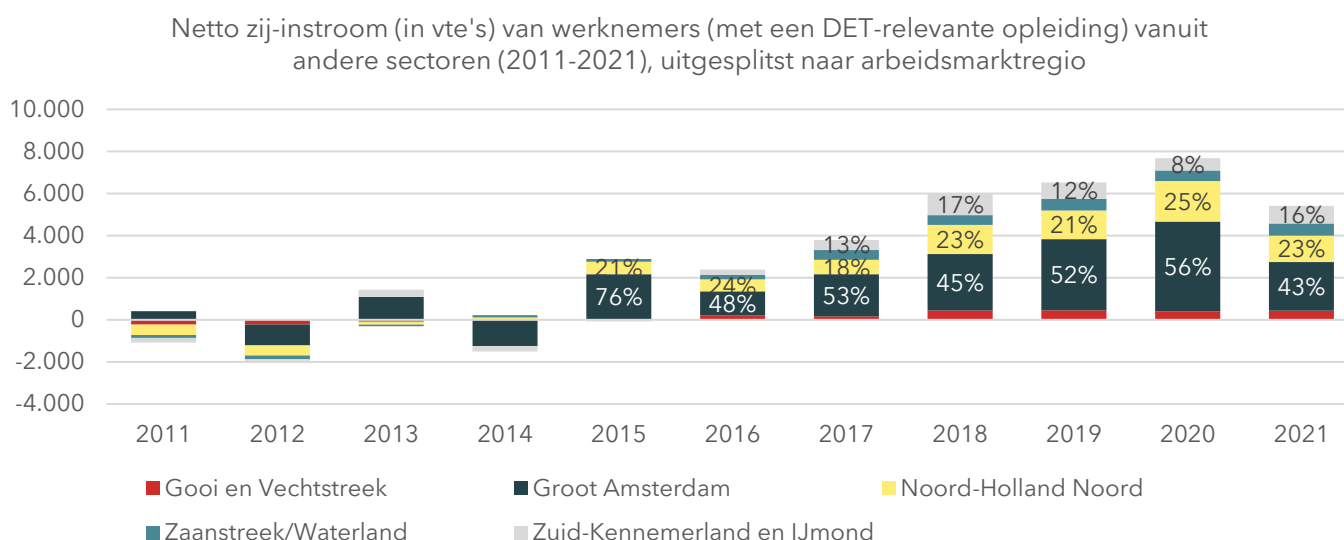
Figuur 3.11 De bruto zij-uitstroom (in vte's) van werknemers (met een DET-relevante opleiding) naar andere sectoren neemt af

Bron: CBS Microdata, eigen bewerking SEO Economisch Onderzoek (2022)

Als gevolg van de toename in de bruto zij-instroom en afname in de bruto zij-uitstroom, neemt de netto zij-instroom (in vte's) van werknemers (met een DET-relevante opleiding) toe (zie Figuur 3.12): van -0,7 duizend vte in 2011 naar 5,4 duizend vte in 2021.

Figuur 3.12 De netto zij-instroom (in vte's) van werknemers (met een DET-relevante opleiding) vanuit andere sectoren neemt toe

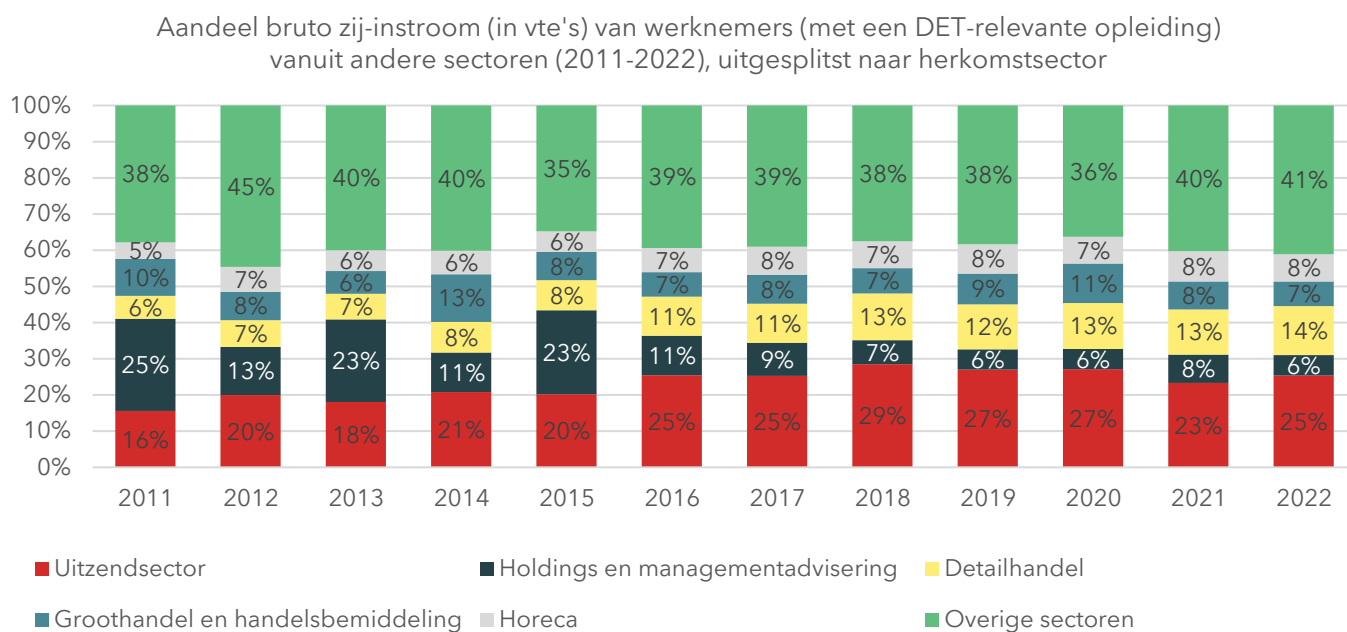

Bron: CBS Microdata, eigen bewerking SEO Economisch Onderzoek (2022)

Herkomstsectoren

Meer dan de helft van de jaarlijkse bruto zij-instroom (in vte's) van werknemers (met een DET-relevante opleiding) is afkomstig uit vijf sectoren (zie Figuur 3.13). De grootste herkomstsector is de Uitzendsector, waaruit gemiddeld bijna een kwart (23 procent) van de bruto zij-instroom afkomstig is. Daaropvolgend zijn Holdings en managementadvisering (gemiddeld 12 procent), Detailhandel (gemiddeld 10 procent), Groothandel en handelsbemiddeling (gemiddeld 8 procent) en Horeca (gemiddeld 7 procent). Het resterende deel van de bruto zij-instroom (gemiddeld 39 procent) is afkomstig uit 59 andere sectoren.

Figuur 3.13 Gemiddeld een kwart van de bruto zij-instroom (in vte's) van werknemers (met een DET-relevante opleiding) is afkomstig uit de uitzendsector

Bron: CBS Microdata, eigen bewerking SEO Economisch Onderzoek (2022)

3.3 Instroom vanuit onderwijs

In deze sectie kijken we naar de voornaamste ontwikkelingen in het onderwijs. Een deel van de studenten volgt een opleiding die relevant is voor werk in duurzaamheid en de energietransitie (DET-opleiding). Studenten die een diploma behalen voor een DET-opleiding zijn een mogelijke bron van arbeidsaanbod voor de DET-sectoren. Zulke gediplomeerden kunnen twee vormen van vraag deels vervullen: De vervangingsvraag, die ontstaat vanwege de vergrijzing binnen de DET-sectoren, en de uitbreidingsvraag, die ontstaat door investeringen waardoor de DET-sectoren kunnen groeien. Bijlage B gaat in op de afbakening en precieze classificatie van DET en niet-DET opleidingen.

Dit hoofdstuk bestudeert de ontwikkelingen in het onderwijs in drie stappen. Als eerste stap kijken we naar onderwijsinschrijvingen binnen het hoger onderwijs (HO) en middelbaar beroepsonderwijs (MBO). Vervolgens berekenen we het aantal gediplomeerden, dat de onderwijsinschrijvingen elk jaar daadwerkelijk succesvol voltooit. Ten slotte kijken we naar welk aandeel van gediplomeerden binnen de provincie Noord-Holland blijft werken, en welk aandeel ook in een DET-sector belandt. Bij elk van deze drie stappen is er sprake van weglek: niet alle

studenten volgen een DET-opleiding, niet alle DET-studenten voltooien de opleiding en niet alle DET-gediplomeerden gaan in een DET-sector werken. De wegk cijfers van elke stap bieden houvast voor beleid om de verwachte en gewenste arbeidsvraag te kunnen vervullen.⁶

3.3.1 Ontwikkelingen in onderwijsinschrijvingen

Figuur 3.14 beschrijft het aantal studenten dat ingeschreven staat voor onderwijs in DET- en niet-DET opleidingen voor de periode 2011-2020. We tellen hier enkel het aantal studenten dat ook woonachtig is in de provincie Noord-Holland ten tijde van de opleiding, maar passen geen restricties toe waar de opleiding binnen Nederland wordt gevolgd.⁷ Studenten kunnen voor meerdere opleidingen tegelijk ingeschreven staan, hetgeen kan leiden tot dubbeltelling. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat studenten tegelijk een DET-opleiding én een niet-DET opleiding volgen. Om dubbeltelling te voorkomen kijken we enkel naar de hoofdschrijving van elke student. Studenten hebben op elk moment maximaal één, unieke hoofdschrijving. De onderstaande grafieken en aantallen omvatten zowel beginnende studenten als studenten die in het laatste jaar van hun studie zitten. De cijfers geven dus aan hoeveel studenten er in totaal een DET- of niet-DET-opleiding volgen, waarvan slechts een deel de studie uiteindelijk volledig afrondt met een diploma.

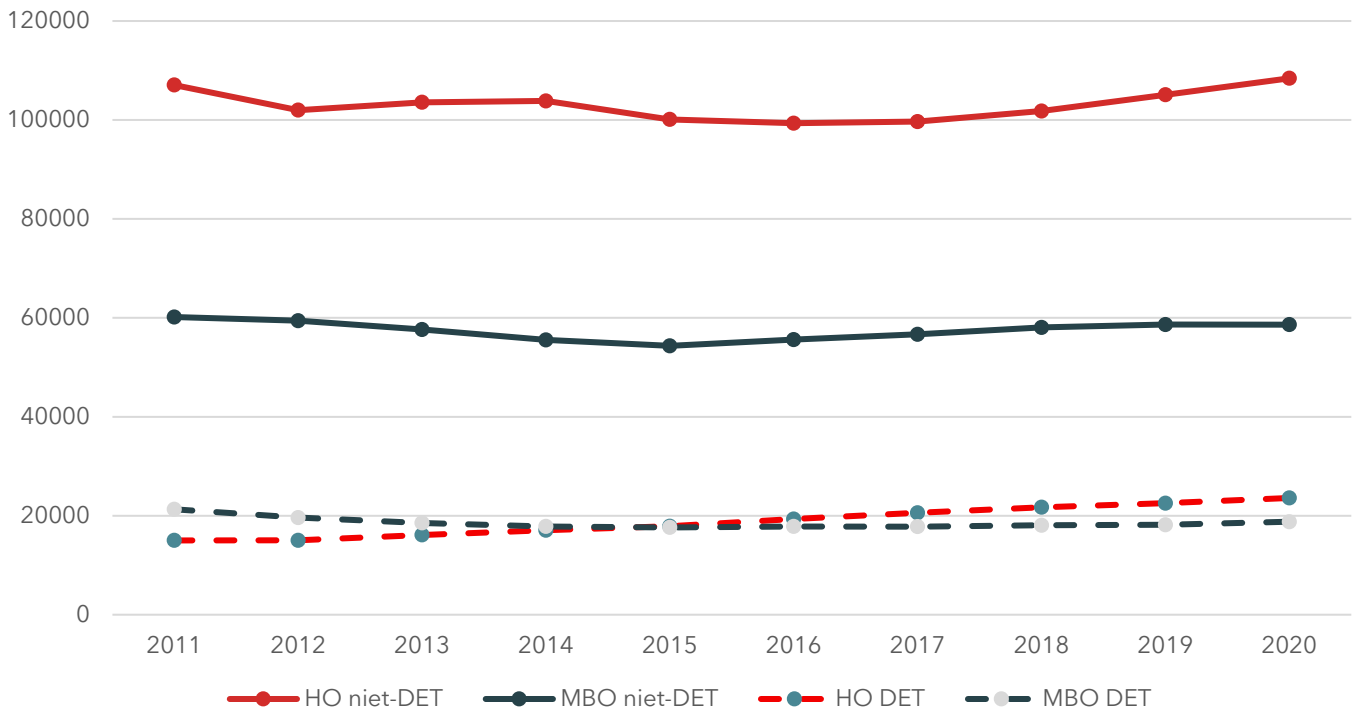
Uit figuur 3.14 blijkt dat studenten vooral niet-DET-opleidingen volgen. Onder de DET-opleidingen is te zien dat er sinds 2011 consistent steeds meer studenten een opleiding in het HO volgen. Dit aantal hoofdschrijvingen was in 2011 nog 15,0 duizend, maar is het in 2020 toegenomen tot 23,6 duizend. Het aantal hoofdschrijvingen voor MBO-DET-opleidingen daalt in diezelfde periode. In 2011 is dit aantal nog 21,3 duizend, maar in 2020 is het afgenomen naar 18,8 duizend. Het aandeel van het hoger onderwijs is ook onder niet-DET-opleidingen sinds 2017 gestegen. Voor niet-DET MBO-opleidingen is er, op een dip tussen 2014 en 2016 na, geen sprake van een stijging noch daling in het aantal hoofdschrijvingen.

Figuur 3.15 toont de ontwikkelingen in alle hoofdschrijvingen op basis van indexcijfers. Via deze figuur is het makkelijker te zien dan in figuur 3.14 wat de relatieve groei is van de hoofdschrijvingen voor DET- en niet-DET opleidingen. De figuur laat zien dat enkel het aantal hoofdschrijvingen voor DET-opleidingen in het HO een grote groei heeft meegemaakt sinds 2011. Onder DET-opleidingen vormt het HO dus een steeds groter aandeel van de hoofdschrijvingen. Onderzoek van Kaiser en Vossensteyn (2019) wijst echter uit dat deze groei voor een groot deel toe te schrijven is aan de groei in het aantal buitenlandse studenten. Ongeveer 30-50 procent van de groei in WO-bachelor en WO-master onderwijsinschrijvingen is het gevolg van de toenemende instroom van buitenlandse studenten. Het "Adviesrapport bekostiging hoger onderwijs" (2019) concludeert daarnaast dat het aantal buitenlandse studenten dat in Nederland blijft werken (de *stay rate*) vrij laag is, en dat slechts een kwart na vijf jaar nog in Nederland werkt. De toenemende cijfers in het aantal hoofdschrijvingen voor DET-opleidingen betekenen dus niet dat de toenemende arbeidsvraag triviaal te vervullen is.

⁶ Al enige tijd is er een discussie gaande over het gebruik van de termen hoogopgeleid en laagopgeleid. Het heeft de voorkeur om bij de bestaande classificaties aan te blijven sluiten en niet een nieuwe indeling te maken. Conclusie is dat de indeling op basis van de oriëntatie niet onderscheidend genoeg is voor inzicht in de kwalificaties van werknemers. Zie: [Invulling praktisch en theoretisch opgeleiden \(cbs.nl\)](#)

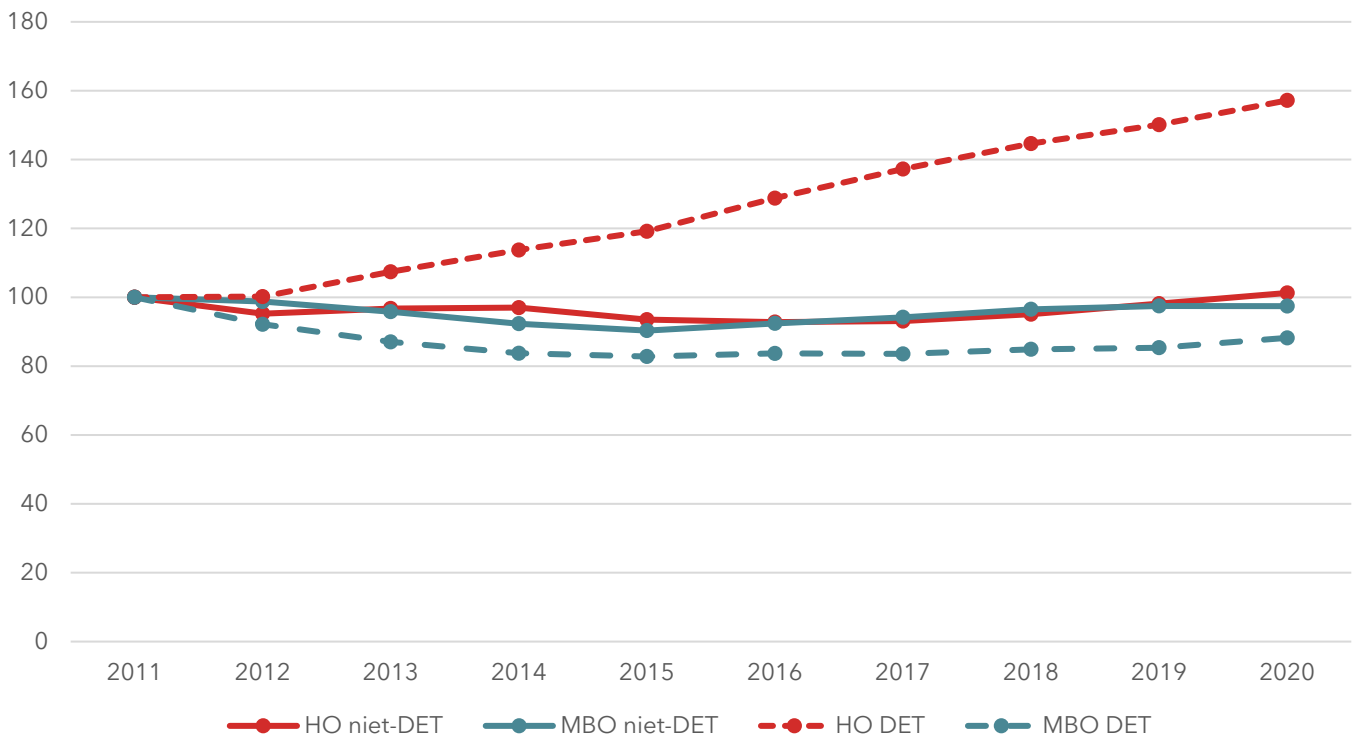
⁷ We maken deze keuze onder de assumptie dat de woonlocatie het best aansluit op de uiteindelijke werklocatie. Een alternatieve meetwijze is door naar de locatie van de onderwijsinstelling te kijken. Voor deze meetwijze moet worden verondersteld, dat studenten doorstromen naar de arbeidsmarkt rondom de opleidingslocatie, hetgeen we minder aannemelijk achten.

Figuur 3.14 Aantal hoofdinschrijvingen voor DET- en niet-DET opleidingen, opgesplitst op onderwijsniveau

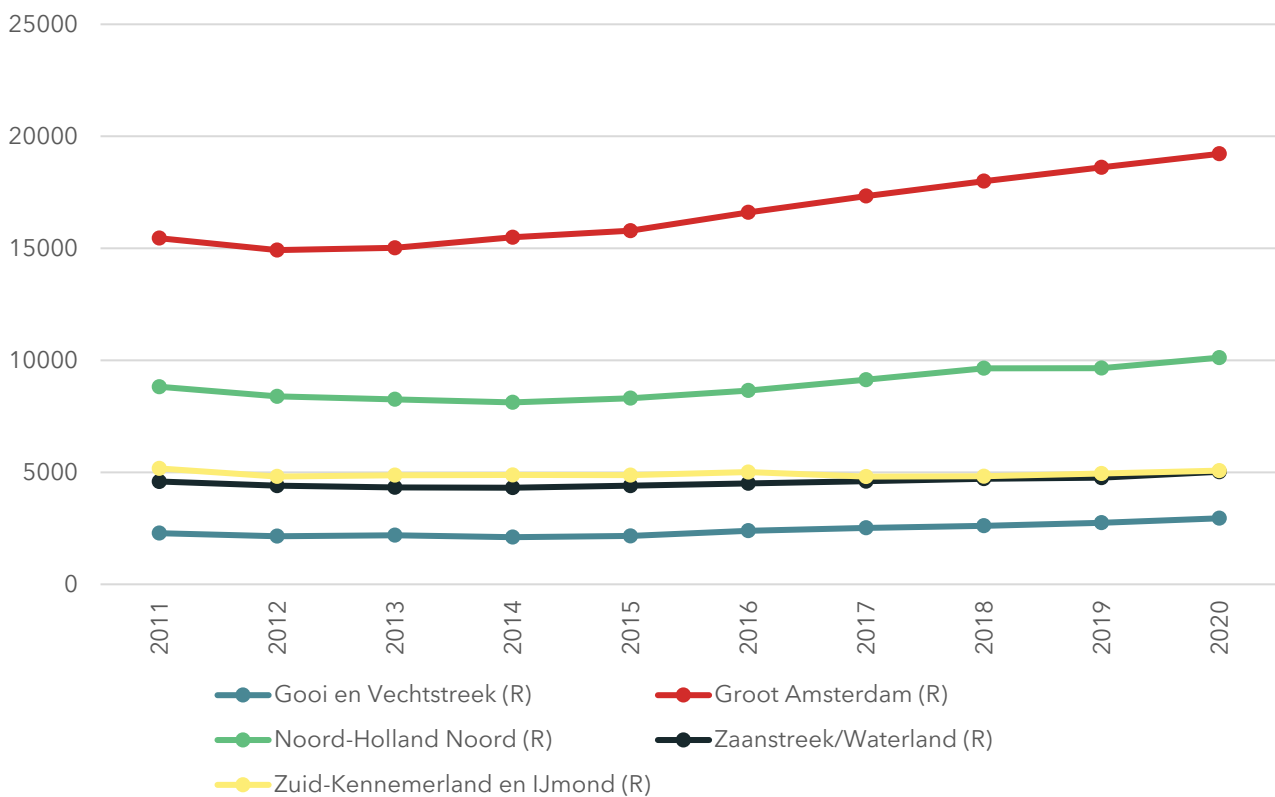
Bron: CBS Microdata, eigen bewerking SEO Economisch Onderzoek (2022)

Figuur 3.15 Indexcijfers van hoofdinschrijvingen voor DET- en niet-DET opleidingen, opgesplitst op onderwijsniveau (juni, 2011 = 100).

In figuur 3.16 is te zien in welke arbeidsmarktregio de studenten die een DET-opleiding volgen wonen. Uit deze figuur blijkt dat het merendeel van de studenten in Groot-Amsterdam gevestigd is. Van alle studenten die een DET-opleiding volgden, woonde 45,3 procent in de regio Groot-Amsterdam. In de regio Groot-Amsterdam is ook het studentenaantal het sterkst toegenomen, met een stijging van 15,5 duizend studenten in 2011 naar 19,2 duizend studenten in 2020. In Noord-Holland-Noord wonen na Groot-Amsterdam de meeste studenten. In 2020 woonde 23,8 procent van de studenten in Noord-Holland-Noord. De studentenpopulatie is hier gegroeid van 8,9 duizend naar 10,1 duizend studenten. Hoewel de studentenpopulatie relatief klein is in de Gooi- en Vechtstreek, is hier wel de grootste groei te vinden: Sinds 2011 is het aantal woonachtige studenten toegenomen met 29 procent. Enkel in Zuid-Kennemerland en IJmond is de studentenpopulatie gekrompen. In 2011 woonden hier nog 5,2 duizend studenten, in 2020 was dit aantal 5,1 duizend.

Figuur 3.16 Aantal hoofdinschrijvingen voor DET-opleidingen per arbeidsmarktregio

Bron: CBS Microdata, eigen bewerking SEO Economisch Onderzoek (2022)

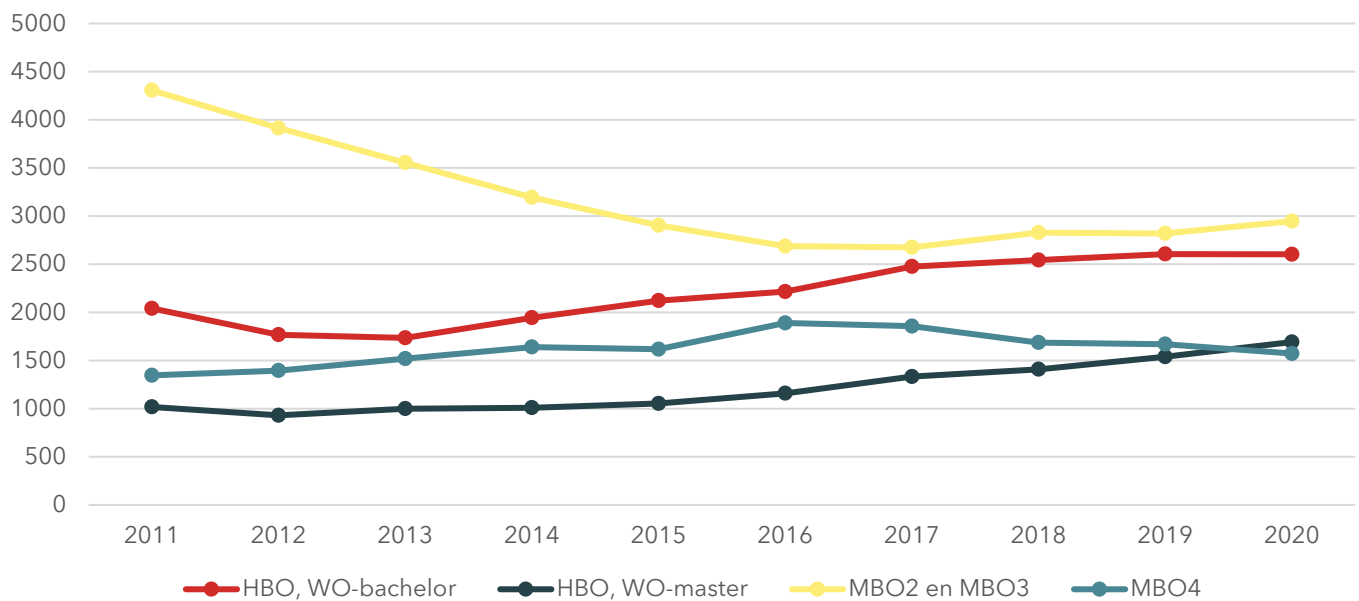
3.3.2 Ontwikkelingen in het aantal gediplomeerden

De voorgaande sectie gaf een overzicht van hoeveel studenten er ingeschreven staan voor een DET-opleiding. Onder deze groep studenten zitten velen nog niet in het laatste jaar van de opleiding, en haakt ook een deel volledig af. Het aantal gediplomeerden dat uit de opleidingen volgt geeft dus een verfijnder beeld van hoeveel kandidaten er jaarlijks potentiëel beschikbaar zijn voor werk in DET-sectoren. Figuur 3.17 geeft weer hoeveel studenten elk jaar een DET-opleiding succesvol afronden met een diploma, uitgesplitst op onderwijsniveau. In de figuur is te zien dat het jaarlijkse aantal gediplomeerden op MBO2-3 niveau sinds 2011 is gedaald. Zo waren er in 2011 nog 4,3 duizend nieuwe gediplomeerden op MBO2-3-niveau, maar daalde dit aantal naar 2,9 duizend in 2020. Het aantal MBO4* gediplomeerden is in de periode 2011-2016 toegenomen, maar sindsdien weer gedaald. Al met al is het totaal

aantal MBO-gediplomeerden sinds 2011 afgenomen met 20 procent. Deze daling is in lijn met de daling in het aantal hoofdschrijvingen. Doordat het aantal MBO-inschrijvingen in de periode 2017-2020 weer is toegenomen, zal ook het aantal gediplomeerden uit MBO-opleidingen weer een stijgende lijn vertonen in de jaren erna.

In overeenstemming met het stijgende aantal onderwijsinschrijvingen op HO-niveau, is ook het aantal gediplomeerden uit HO-opleidingen gestegen. Het aantal diploma's behaald op HO-bachelor of HO-master niveau is toegenomen van 3,1 duizend in 2011 tot 4,3 duizend in 2020. Gezien de sterke groei in het aantal onderwijsinschrijvingen voor DET-opleidingen op HO-niveau is ook hier de verwachting dat het aantal gediplomeerden na 2020 een stijgende lijn vertoont.

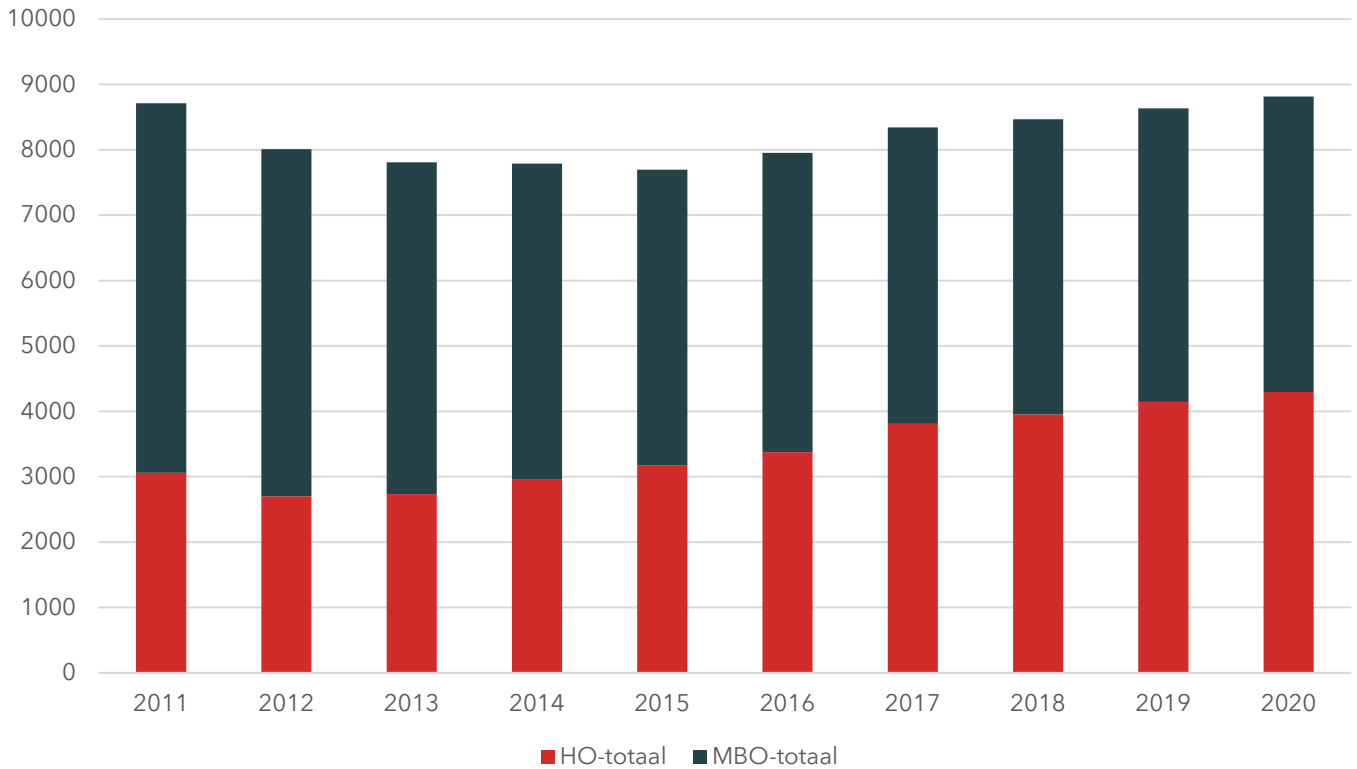
Figuur 3.17 Gediplomeerden uit DET-opleidingen, per onderwijsniveau

Bron: CBS Microdata, eigen bewerking SEO Economisch Onderzoek (2022)

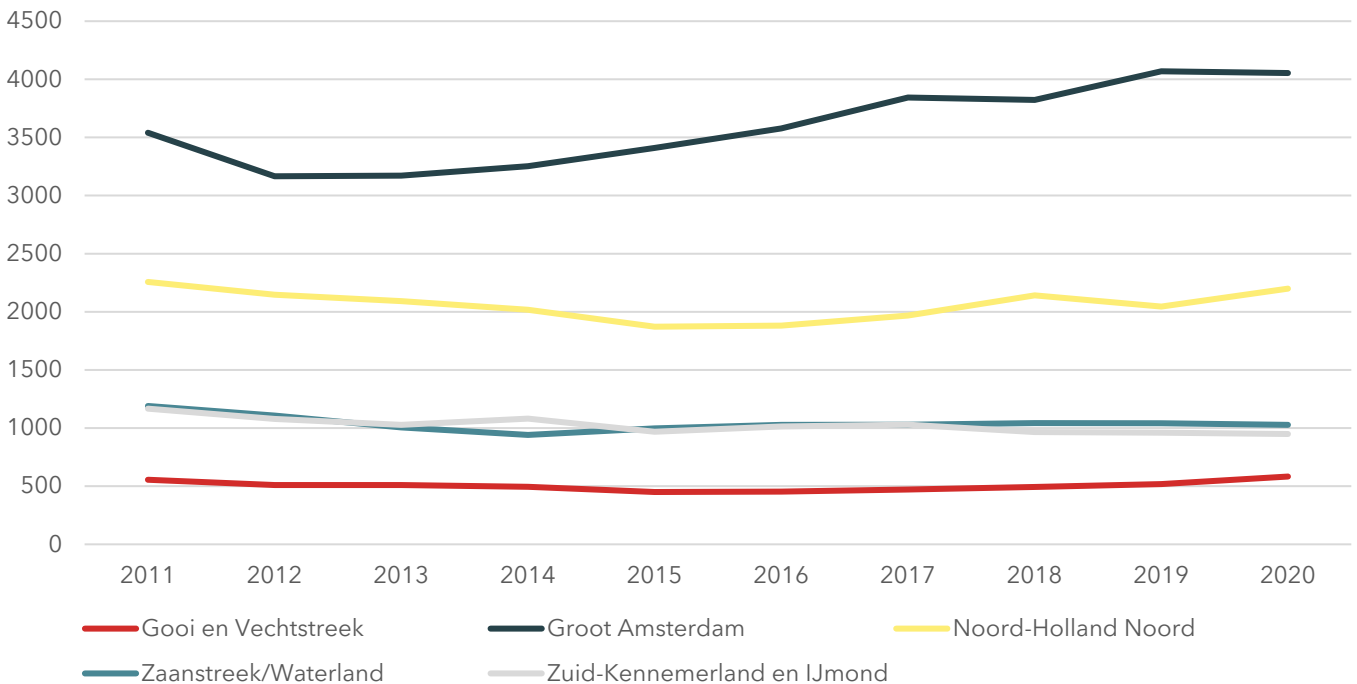
Figuur 3.18 toont wat de aandelen van HO-opleidingen en MBO-opleidingen zijn. In deze figuur is te zien dat het totaal aantal gediplomeerden in 2020 nagenoeg hetzelfde is als in 2011. De HO-gediplomeerden vormen in 2020 echter een aanzienlijk groter deel van het totaal aantal gediplomeerden. Gezien het stijgende aantal onderwijsinschrijvingen voor DET-opleidingen en het toenemende aantal inschrijvingen op HO-niveau is de verwachting dat er in de jaren buiten deze periode een toename zal zijn in het totaal aantal gediplomeerden, en dat het aandeel van HO-gediplomeerden blijft stijgen.

Figuur 3.18 Het aantal gediplomeerden dat een DET-opleiding heeft gevolgd, per onderwijsniveau

Bron: CBS Microdata, eigen bewerking SEO Economisch Onderzoek (2022)

Figuur 3.19 Het aantal gediplomeerden dat een DET-opleiding heeft gevolgd, uitgesplitst per arbeidsmarktregio

Bron: CBS Microdata, eigen bewerking SEO Economisch Onderzoek (2022)

Figuur 3.19 laat zien in welke arbeidsmarktregio binnen Noord-Holland de DET-gediplomeerden woonachtig zijn. Van de studenten bevindt 46,0 procent zich in 2020 in Groot-Amsterdam ten tijde van het behalen van het diploma. Zoals ook het geval is bij het aantal onderwijsinschrijvingen, is het aantal gediplomeerden gegroeid in Groot-Amsterdam. Dit aantal is 14,5 procent toegenomen. Noord-Holland Noord neemt de tweede plek in. In deze regio woonde 25,0 procent van de studenten in 2020 in het jaar van de afronding van de studie. Hier is echter het aantal gediplomeerden constant gebleven, op 2,2 duizend gediplomeerden. In de regio's Zaanstreek/Waterland en Zuid-Kennemerland en IJmond is er sprake van een lichte krimp in het aantal gediplomeerden.

3.3.3 Doorstroom en wegtek van gediplomeerden

Studenten die een hoofdopleiding hebben voltooid, met of zonder diploma, kunnen potentiëel een deel van de arbeidsvraag vervullen, wanneer ze doorstromen naar de arbeidsmarkt. In deze sectie berekenen we waar studenten belanden na het afronden van een opleiding. Studenten hebben echter vele mogelijkheden na het volgen van een studie, en slechts een deel ervan wordt werkzaam in een DET-sector. Voor gediplomeerden zijn er bijvoorbeeld meerdere mogelijke bronnen van wegtek:

1. Gediplomeerden kunnen doorgaan met een vervolgopleiding (Bachelor -> Master);
2. Gediplomeerden kunnen buiten Noord-Holland gaan werken;
3. Gediplomeerden kunnen in Noord-Holland gaan werken, maar in een niet-DET-sector;
4. Gediplomeerden kunnen buiten de arbeidsmarkt vallen en niet gaan werken.

Om het wegtekeffect van vervolgopleidingen eruit te filteren, richten we ons op de laatst bekende hoofdingeschrijving van iedere persoon.⁸ Doordat studenten meerdere opleidingen kunnen volgen, zowel hoofdingeschrijvingen als zij-inschrijvingen, kunnen studenten in het bezit zijn van zowel DET- als niet-DET-diploma's. Wanneer iemand ooit een diploma heeft behaald binnen een DET-opleiding, wordt deze persoon als een kandidaat voor werk in een DET-sector gemarkeerd.

De voornaamste kenmerken van personen waar we dus naar kijken zijn: Wanneer de persoon voor het laatst een opleiding heeft gevolgd, en of de persoon ooit een DET-diploma heeft behaald. Op basis van deze kenmerken berekenen we:

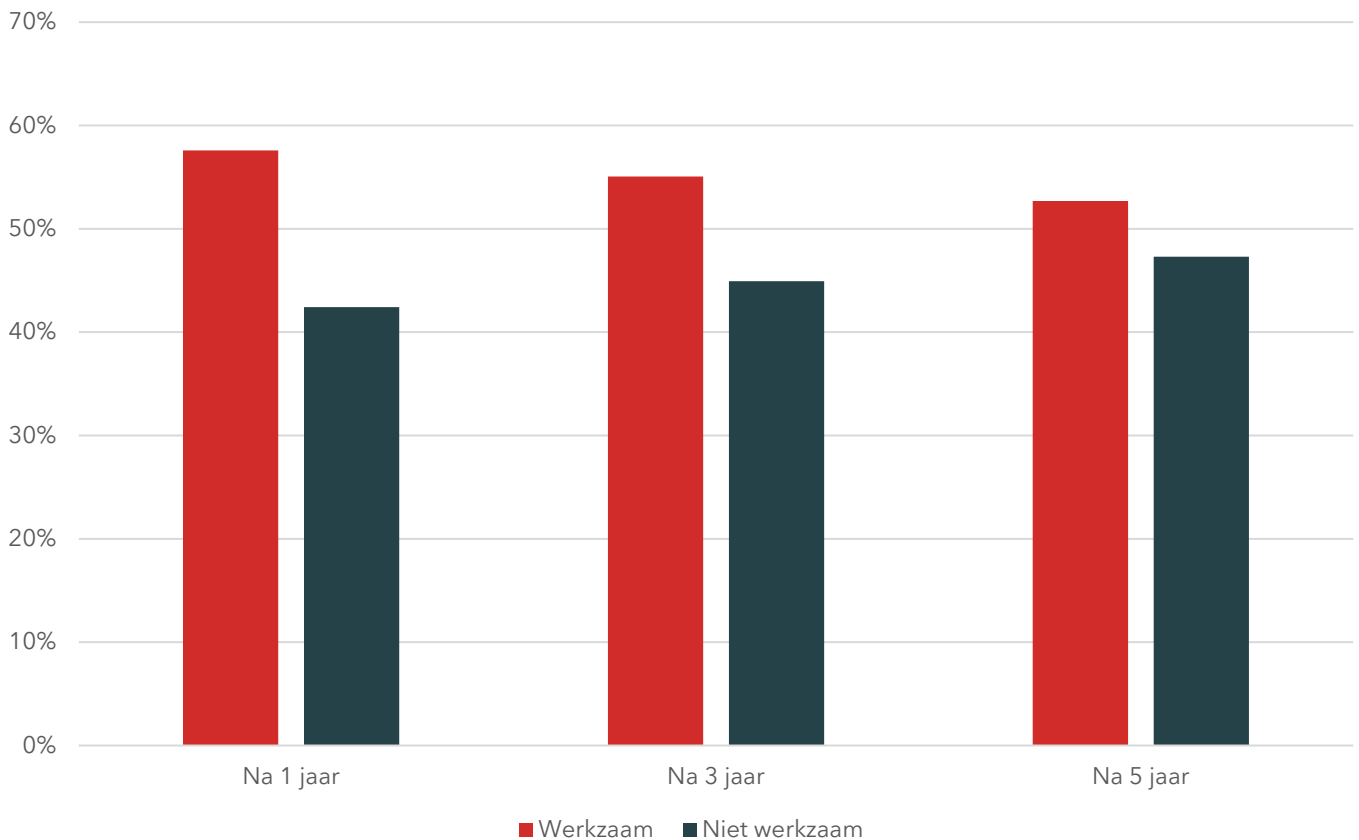
1. Het percentage van de mensen met een DET-diploma dat 1, 3 of 5 jaar na het beëindigen van een hoofdingeschrijving in Noord-Holland werkt;
2. Het percentage van werkende mensen met een DET-diploma dat 1, 3 of 5 jaar na het beëindigen van een hoofdingeschrijving ook daadwerkelijk in een DET-sector actief is;
3. Het percentage van mensen met een niet-DET-diploma dat 1, 3 of 5 jaar na het beëindigen van een hoofdingeschrijving toch in een DET-sector belandt;
4. Het percentage mensen met een DET-diploma dat na 1, 3 of 5 jaar niet meer in Noord-Holland woonachtig is.

Figuur 3.20 laat zien welk deel van de DET-gediplomeerden na 1, 3 en 5 jaar werkzaam zijn bij een bedrijf dat gevestigd is in Noord-Holland. Uit deze figuur blijkt dat het merendeel (58 procent) van de gediplomeerden ook in

⁸ Het is ook mogelijk dat studenten naar de arbeidsmarkt doorstromen *tussen* opleidingen in. Zulke studenten vallen buiten de analyse.

Noord-Holland blijft werken. Een aanzienlijk deel lekt hier echter ook weg. Zo is ruim 42 procent van de DET-gediplomeerden binnen 1 jaar na het beëindigen van de laatste opleiding niet werkzaam in Noord-Holland. Deze groep bestaat uit gediplomeerden die ofwel buiten Noord-Holland zijn gaan werken, of buiten de arbeidsmarkt vallen en niet zijn gaan werken na het beëindigen van hun opleiding. Na 5 jaar is dit percentage toegenomen tot 47 procent.

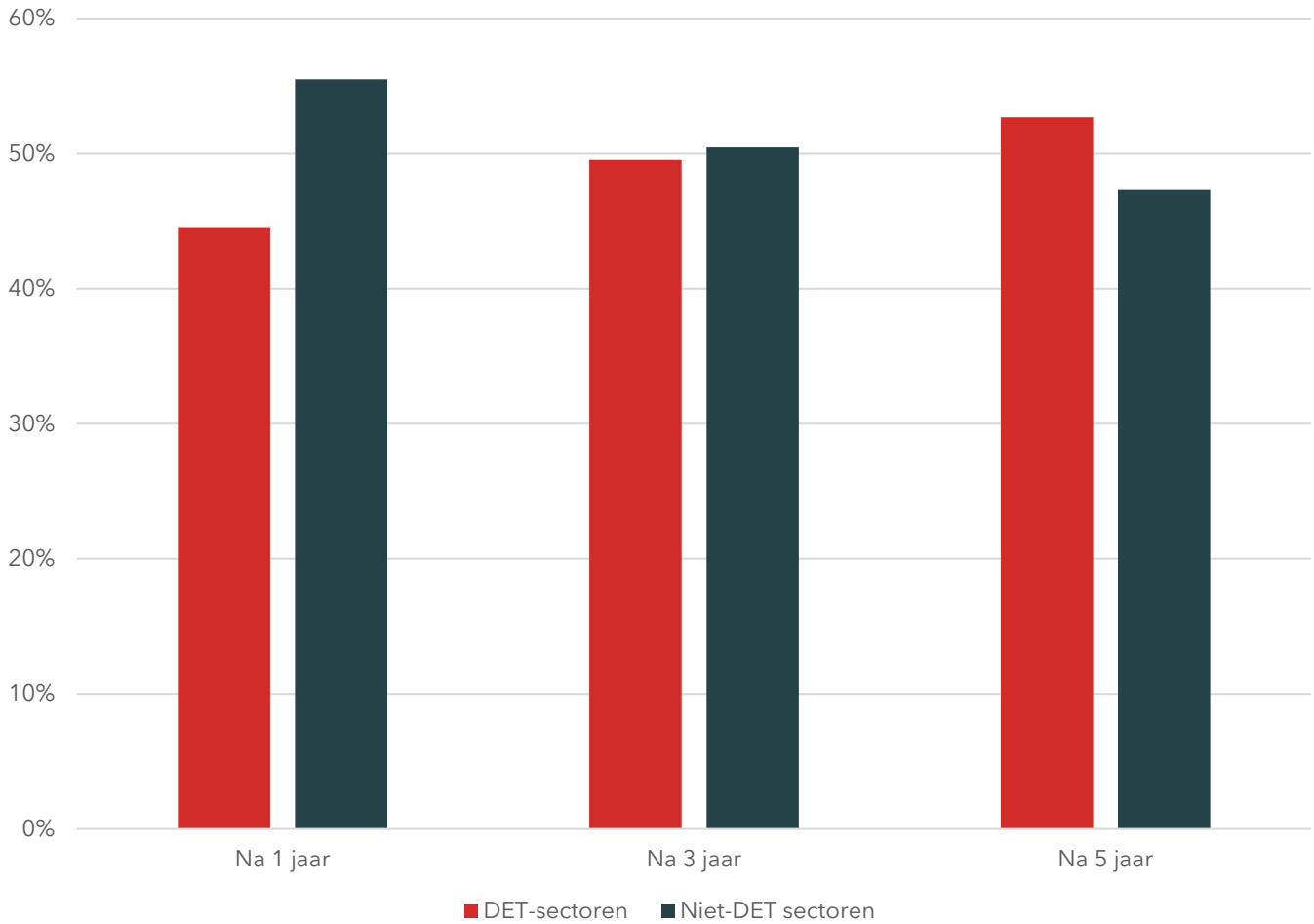
Figuur 3.20 Aandelen van DET-gediplomeerden die werkzaam zijn in Noord-Holland na 1, 3 en 5 jaar

Bron: CBS Microdata, eigen bewerking SEO Economisch Onderzoek (2022)

Hierop volgend laat figuur 3.21 zien welk deel van de werkzame DET-gediplomeerden ook daadwerkelijk in een DET-sector belandt. Het merendeel van werkende DET-gediplomeerden is in niet-DET-sectoren actief. Na 1 jaar werkt 44,5 procent van de DET-gediplomeerden ook in een DET-sector en 55,5 procent in een niet-DET-sector. Er is echter wel een stijgende lijn in op te merken: Na 3 jaar werkt 49,5 procent van de werkende gediplomeerden binnen een DET-sector, en na 5 jaar 52,7 procent. Mensen die een DET-opleiding hebben voltooid belanden dus uiteindelijk steeds vaker in een DET-sector.

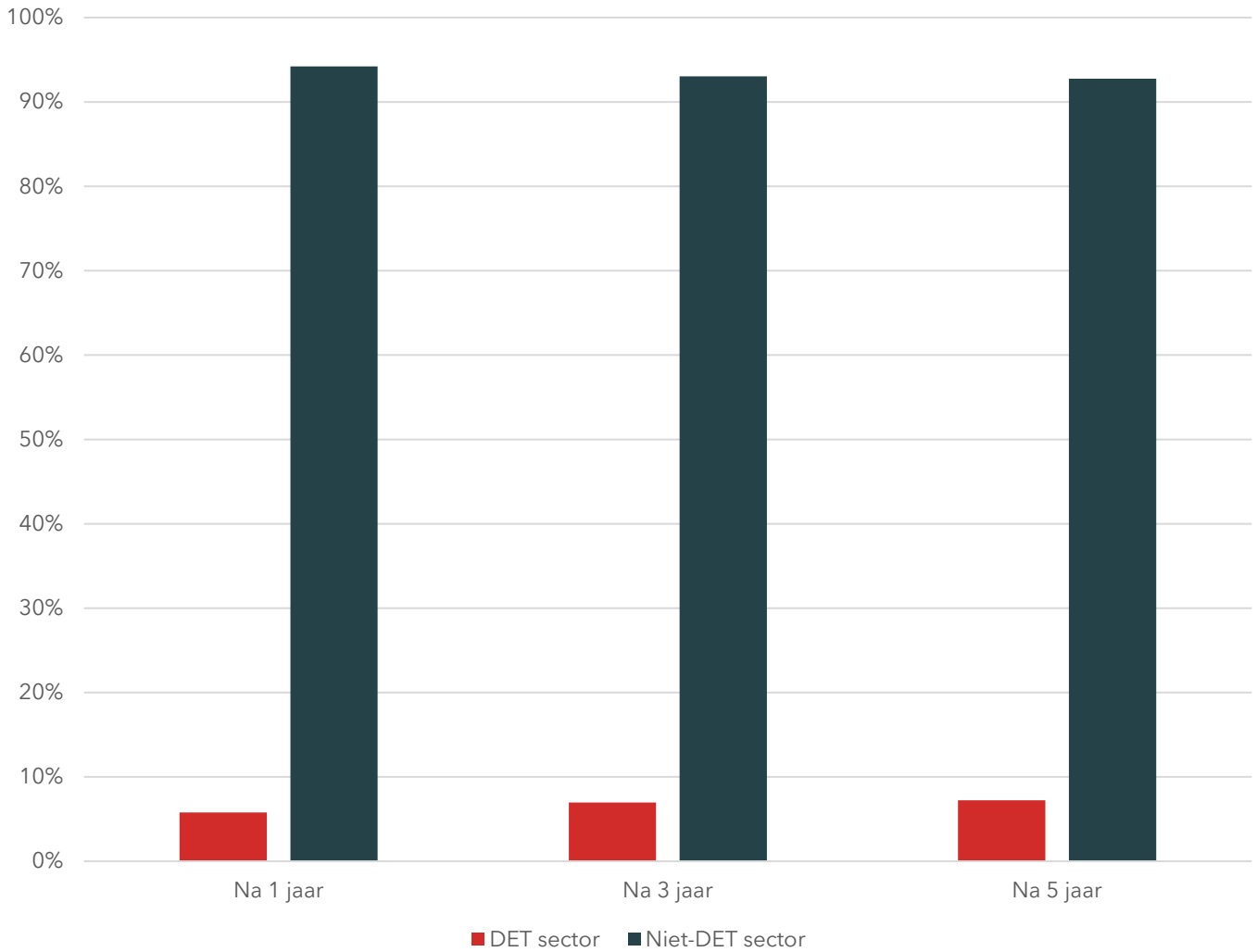
Figuur 3.21 De aandelen van de werkende DET-gediplomeerden die in een DET-sector belanden na 1, 3 en 5 jaar

Bron: CBS Microdata, eigen bewerking SEO Economisch Onderzoek (2022)

Naast DET-gediplomeerden kunnen ook niet-DET-gediplomeerden in een DET-sector belanden. Uit figuur 3.22 blijkt dat het merendeel van de niet-DET-gediplomeerden na het afronden van een opleiding gaat werken in niet-DET sectoren. Na 1 jaar werkt 94,4 procent in een niet-DET-sector, na 3 jaar 93,3 procent en na 5 jaar 92,8 procent. Hoewel het percentage niet-DET-gediplomeerden dat naar DET-sectoren doorstroomt beperkt is, is het nog altijd een omvangrijke groep: het aantal mensen dat een niet-DET-opleiding volgt en een niet-DET-diploma behaalt is gemiddeld genomen 4 keer groter dan het aantal mensen dat een DET-opleiding volgt en een DET-diploma behaalt. Deze groep vormt dus mogelijk een significante bron van arbeidsaanbod voor DET-sectoren.

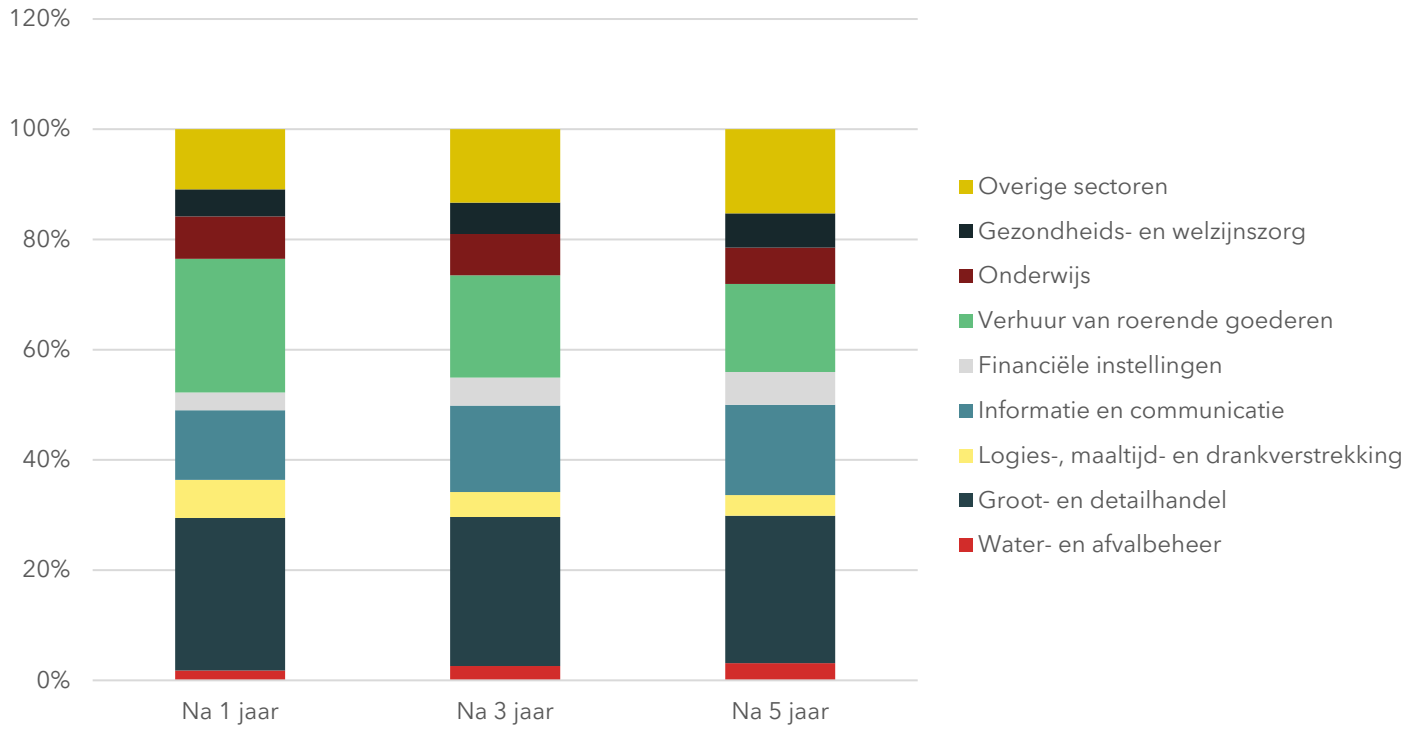
Figuur 3.22 De sectoren waarin niet-DET-gediplomeerden belanden na 1, 3 en 5 jaar

Bron: CBS Microdata, eigen bewerking SEO Economisch Onderzoek (2022)

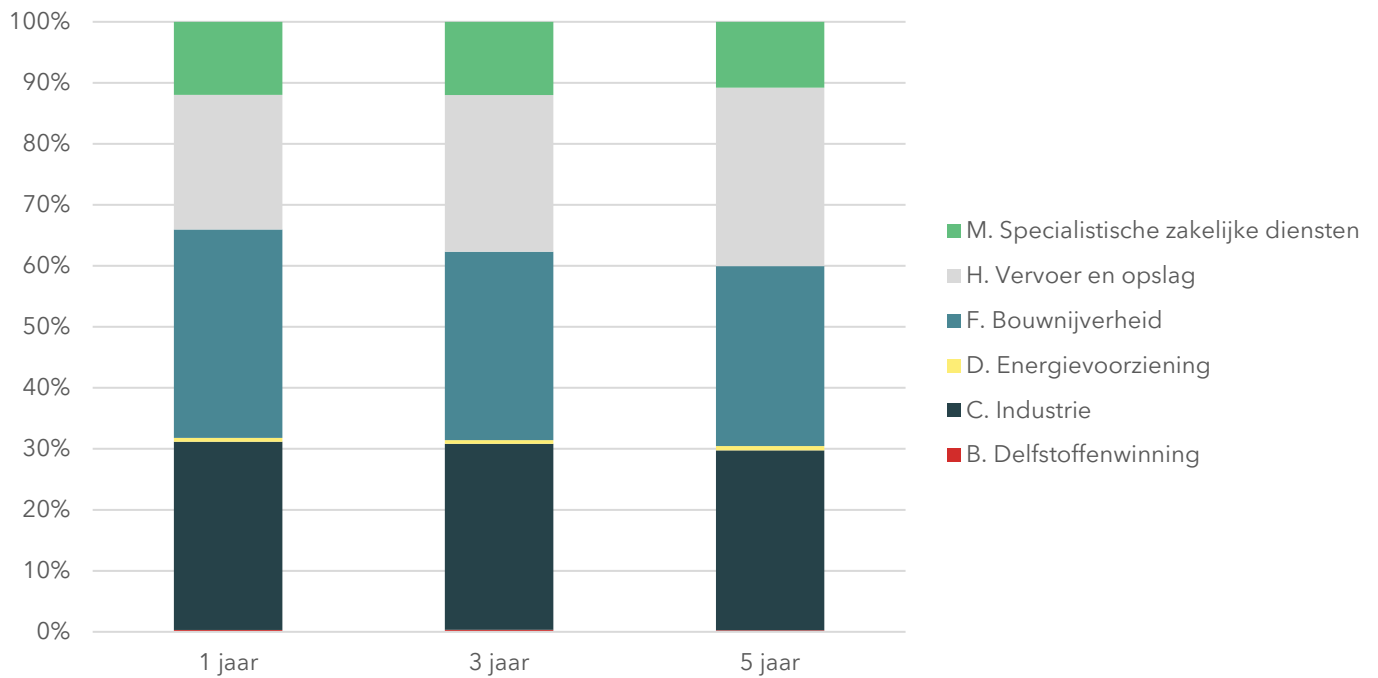
Figuur 3.23 laat zien in welke niet-DET-sectoren werkzame DET-gediplomeerden belanden. Hierin is te zien dat DET-gediplomeerden vooral naar de sector groot- en detailhandel, de sector verhuur van roerende goederen en de sector informatie en communicatie weglekken. Figuur 3.24 toont vervolgens in welke DET-sectoren DET-gediplomeerden werkzaam zijn na 1, 3 en 5 jaar. De verdeling van werkzaamheden is in deze figuur constant. Zoals ook bij het arbeidsaanbod het geval is, vormen de sectoren energievoorziening en delfstoffenwinning een dusdanig klein aandeel dat ze bijna uit de figuur wegvallen.

Figuur 3.23 Voornaamste niet-DET-sectoren waarin DET-gediplomeerden werkzaam zijn na 1, 3 en 5 jaar

Bron: CBS Microdata, eigen bewerking SEO Economisch Onderzoek (2022)

Figuur 3.24 DET-sectoren waarin DET-gediplomeerden werkzaam zijn na 1, 3 en 5 jaar

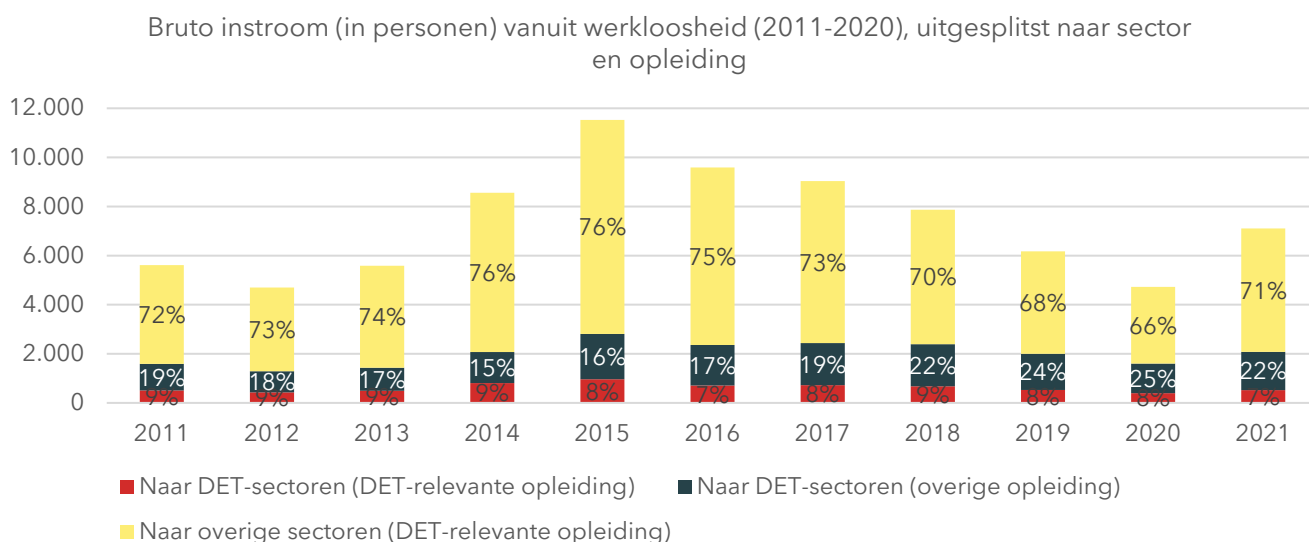

Bron: CBS Microdata, eigen bewerking SEO Economisch Onderzoek (2022)

3.4 Instroom vanuit werkloosheid

In de periode 2011-2021 stromen jaarlijks tussen de 1,3 en 2,8 duizend werklozen (woonachtig in Noord-Holland) vanuit een WW-uitkering naar een baan bij een bedrijf in een DET-sector en gevestigd in Noord-Holland (zie Figuur 3.25). Het potentiële arbeidsaanbod vanuit werkloosheid ligt echter aanzienlijk hoger dan de feitelijke bruto instroom vanuit werkloosheid. Zo zijn er jaarlijks tussen de 3,1 en 8,7 duizend werklozen met een DET-relevante opleiding, die mogelijk inzetbaar zijn in de DET-sectoren, maar uitstromen naar een andere sector in de periode 2011-2021. De feitelijke bruto instroom vanuit werkloosheid betreft daarmee slechts een kwart (24 procent) tot een derde (34 procent) van het potentiële arbeidsaanbod vanuit werkloosheid.

Figuur 3.25 Het potentiële arbeidsaanbod vanuit werkloosheid ligt aanzienlijk hoger dan de feitelijke instroom vanuit werkloosheid

Bron: CBS Microdata, eigen bewerking SEO Economisch Onderzoek (2022)

3.5 Conclusies

Dit hoofdstuk bevat de analyse van het arbeidsaanbod in DET-sectoren. In totaal beslaat het arbeidsaanbod in DET-sectoren 10 procent van het totaal aantal werknemers bij in Noord-Holland gevestigde bedrijven dat in 2022 1,7 miljoen bedraagt. Dit aantal werknemers is sinds 2010 gestaag gestegen. Deze stijging zet door in de periode tot 2030. Wel zal het aandeel werknemers in DET-sectoren relatief afnemen naar 9 procent. Bij deze prognose is alleen gekeken naar ontwikkelingen in de beroepsbevolking en niet naar de vraag naar werknemers.

De kenmerken van het arbeidsaanbod in DET-sectoren zijn als volgt:

- Er wordt relatief vaak in voltijd gewerkt: het deeltijdpercentage in DET-sectoren bedraagt circa 80 procent, in niet-DET-sectoren is dit circa 60 procent;
- Werknemers in DET-sectoren zijn over het algemeen iets ouder. Het aandeel 55-plussers (in vte's) ligt in de DET-sectoren (13 tot 34 procent) gemiddeld hoger dan in de andere sectoren (13 tot 20 procent) en neemt toe;

- Werknemers in DET-sectoren werken relatief dicht bij huis. Het aandeel vte dat wordt ingevuld door werknemers die woonachtig zijn in de provincie Noord-Holland ligt in de DET-sectoren (38 tot 91 procent) gemiddeld hoger dan in de andere sectoren (55 tot 58 procent);
- Het opleidingsniveau is relatief hoog en stijgt. Het aandeel hogeropgeleiden (in vte's) is tussen 2010-2022 toegenomen (van 37 naar 45 procent), terwijl het aandeel zonder startkwalificatie (in vte's) afneemt (van 18 naar 13 procent). Sinds 2020 is het aandeel hogeropgeleiden hoger dan het aandeel middelbaaropgeleiden.

Voor de analyse van de arbeidsmobiliteit is gekeken naar de zij-instroom. Jaarlijks maken tussen de 8,7 en 17,5 duizend werknemers met een DET-opleiding te overstap van een niet-DET-sector naar een DET-sector. Daarnaast is er een fors potentieel zij-instromers die werk vinden in niet-DET sectoren. Zo zijn er jaarlijks tussen de 5,6 en 12,6 duizend zij-instromers met een DET-relevante opleiding, die uitstromen naar een andere sector in de periode 2011-2022. Uiteraard vertrekken er ook werknemers uit de DET-sectoren naar een baan buiten de DET-sectoren. De netto zij-instroom bedraagt in 2022 5,4 duizend vte. In 2010 was de netto-instroom nog negatief.

Een belangrijke bron van potentieel arbeidsaanbod is het onderwijs. Studenten schrijven zich vooral in voor niet-DET-opleidingen. Het aantal inschrijvingen voor niet-DET-opleidingen op HO-niveau bedraagt circa 100 duizend. Het aantal inschrijvingen voor DET-opleidingen op HO-niveau bedraagt ongeveer 20 duizend. In het MBO zijn ongeveer zestig duizend inschrijvingen voor niet-DET-opleidingen. Het aantal MBO-DET-opleidingen is ongeveer twintig duizend. Het aantal inschrijvingen voor DET-opleidingen op HO-niveau groeit relatief het sterkst.

Bij de gediplomeerden zien we een verschuiving naar hogeropgeleiden. Zo waren er in 2011 nog 4,3 duizend nieuwe gediplomeerden op MBO2-3 niveau, maar daalde dit aantal naar 2,9 duizend in 2020. Het totaal aantal MBO- gediplomeerden sinds 2011 afgenomen met 20 procent. Deze daling is in lijn met de daling in het aantal hoofdinschrijvingen. Het aantal diploma's behaald op HO-bachelor of HO-master niveau is toegenomen van jaarlijks 3,1 duizend in 2011 tot 4,3 duizend in 2020. Gezien de sterke groei in het aantal onderwijsinschrijvingen voor DET-opleidingen op HO-niveau is de verwachting dat het aantal gediplomeerden ook na 2020 een stijgende lijn vertoont.

Studenten die een hoofdopleiding hebben voltooid, met of zonder diploma, kunnen potentiëel een deel van de arbeidsvraag vervullen, wanneer ze doorstromen naar de arbeidsmarkt. Studenten hebben echter vele mogelijkheden na het volgen van een studie, en slechts een deel ervan wordt werkzaam in een DET-sector. De weglek bestaat uit:

- *Weglek naar andere provincies:* Bijna de helft van de gediplomeerden met een DET-diploma is na vijf jaar niet in Noord-Holland werkzaam;
- *Weglek naar andere sectoren:* Na vijf jaar is 53 procent van de DET-gediplomeerden werkzaam in een DET-sector. Merk op dat er ook niet-DET-gediplomeerden werkzaam worden in een DET-sector. Dit percentage is na vijf jaar 7 procent. Een laag percentage, maar de volumes zijn aanzienlijk.

Het kan ook zijn dat DET-gediplomeerden niet werkzaam zijn. Vanuit werkloosheid stromen jaarlijks tussen de 1,3 en 2,8 duizend werklozen (woonachtig in Noord-Holland) vanuit een WW-uitkering naar een baan bij een bedrijf in een DET-sector en gevestigd in Noord-Holland. Maar er zijn nog meer werklozen met een DET-opleiding die instromen in een baan in een niet-DET-sector. Dit zijn jaarlijks tussen de 3,1 en 8,7 duizend werklozen. Ook deze groep vormt potentieel arbeidsaanbod voor de DET-sector.

4 Synthese

4.1 Match tussen vraag en aanbod

Het arbeidsaanbod in DET-sectoren bedraagt circa 160 duizend vte's. Dit aantal zal richting 2030 iets afnemen, waarschijnlijk als gevolg van de vergrijzing. De werknemers in DET-sectoren zijn relatief iets ouder dan in de overige sectoren.

De investeringsanalyse laat zien dat er in de periode tot 2030 maximaal 12 duizend vte per jaar extra nodig zijn om de investeringen in duurzaamheid en energietransitie uit te voeren. Dit betreft het effect in de DTE-sectoren en in overige sectoren, die indirect worden geraakt door de impuls. Het effect op de bruto werkgelegenheid is dus circa 8 procent van het totale arbeidsaanbod. De vraag is waar dit extra aanbod vandaan moet komen.

Hoofdstuk 3 heeft de arbeidsdynamiek richting DET-sectoren nauwkeuring in kaart gebracht. Er is significante instroom van werknemers vanuit de schoolbanken (afgestudeerden), vanuit andere sectoren (zij-instroom) en vanuit werkloosheid. Deze instroom bedraagt op jaarbasis circa 20 duizend werknemers, te weten:

- Gediplomeerden met een DET-opleiding: circa 5.400 werknemers;
- Gediplomeerden met een niet-DET-opleiding: circa 6.400 werknemers;
- Netto zij-instroom van DET-werknemers: 5.400 personen in 2021;
- Vanuit werkloosheid: 2.800 werknemers.

Deze instroom is nodig om het arbeidsaanbod op peil te houden (vervangingsvraag). Mogelijk extra arbeidsaanbod moet elders vandaan komen. Mogelijk bronnen voor dit potentiële arbeidsaanbod zijn:

- Gediplomeerden met een DET-opleiding die kiezen voor een baan buiten Noord-Holland (4,2 duizend personen);
- Gediplomeerden met een DET-opleiding die kiezen voor een baan in een niet-DET-sector (2,2 duizend personen);
- Gediplomeerden met een niet-DET-opleiding die kiezen voor een baan in een niet-DET-sector;
- Beperken zij-uitstroom van werknemers met een DET-opleiding naar een niet-DET-sector (8 duizend vte);
- Werklozen met een DET-opleiding die een baan vinden in een niet-DET-sector (circa 3.500 personen per jaar).

In totaal zou dit potentiële extra arbeidsaanbod op jaarbasis ongeveer 18 duizend personen kunnen bedragen. Hierbij is de mogelijke extra instroom van niet-DET-gediplomeerden niet meegenomen, omdat het niet voor de hand ligt dat deze groep kiest voor werk in duurzaamheid en energietransitie. De gegevens laten echter zien dat er wel degelijk vraag is vanuit deze groep naar werk in duurzaamheid en energietransitie. Circa 7 procent van deze groep afgestudeerden vindt werk in DET-sectoren. Een kleine verhoging van dit percentage zou een groot effect hebben, aangezien het om een grote groep gediplomeerden gaat.

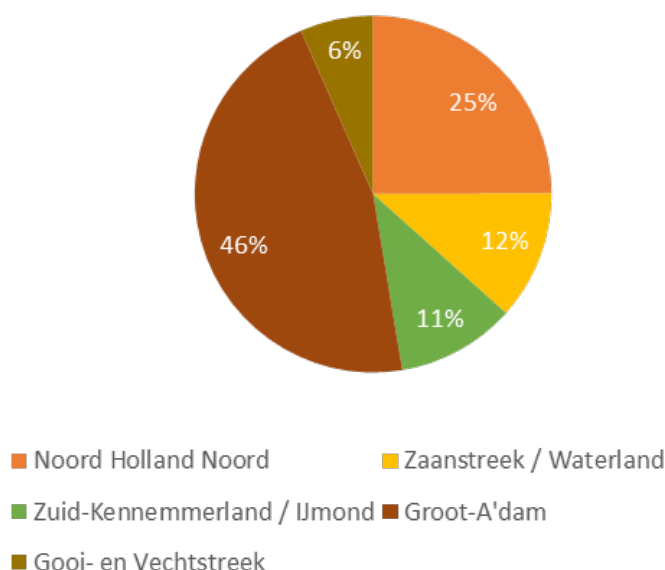
Een tweede kanttekening betreft mogelijk extra aanbod vanuit de groep zelfstandigen. Er zijn circa 40 duizend zzp'ers actief in DET-sectoren, vooral in de bouwnijverheid. Vergroting van dit aantal kan ook helpen om aan de extra arbeidsvraag tegemoet te komen. Het risico is echter dat werknemers in loondienst hun baan opzeggen om als zzp'er actief te worden. In dat geval is het stimuleren van extra arbeidsaanbod vanuit de groep zelfstandigen niet effectief.

In theorie is er dus voldoende potentieel aanbod om een kwantitatieve mismatch tussen arbeidsvraag en arbeidsaanbod te voorkomen. Daarbij moet er rekening mee worden gehouden dat de investeringsanalyse voor de DET-sectoren een partieel karakter heeft. Ook vanuit andere sectoren is er een toenemende vraag naar technisch geschoold personeel (Heyma e.a. 2022). Met de investeringen vanuit deze andere sectoren is in dit onderzoek geen rekening gehouden. In algemene zin constateren Heyma e.a. (2022) dat de krapte aan technisch personeel toeneemt. Sectoren gaan dus concurreren om personeel dat zowel in DET-sectoren als elders hard nodig is.

In Figuur 2.6 is de extra arbeidsvraag uitgesplitst naar de arbeidsmarktregio's. Daaruit blijkt bijvoorbeeld dat de helft van de extra arbeidsvraag in vte neerslaat in Groot-Amsterdam. Dit hoofdstuk heeft het arbeidsaanbod voor een belangrijk deel ook uitgesplitst naar arbeidsmarktregio. Dit betreft de kenmerken van het arbeidsaanbod zoals het percentage deeltijdwerkers en de leeftijd van werknemers. Ook voor de zij-instroom en het aantal DET-gediplomeerden is de uitsplitsing naar arbeidsmarktregio gemaakt. Figuur 4.1 toont het relatieve aandeel van de arbeidsmarktregio's als het gaat om DET-gediplomeerden in 2020. In alle regio's is aanbod van DET-gediplomeerden. Relatief gezien is het aanbod van gediplomeerden in Groot-Amsterdam kleiner dan het aandeel van deze regio in de extra arbeidsvraag dat meer dan vijftig procent bedraagt (zie Figuur 2.6). Dit zou kunnen betekenen dat andere bronnen van arbeidsaanbod nodig zijn om aan de extra vraag de voldoen. Het aanbod van DET-gediplomeerden is met 25 procent relatief hoog in Noord-Holland Noord waar het aandeel in de extra arbeidsvraag 21 procent bedraagt. Dat geldt ook voor Zuid-Kennemerland/IJmond (11 procent versus 9 procent) en Gooi- en Vechtstreek (6 procent versus 5 procent). In Zaanstreek/Waterland zijn de aandelen met 12 procent gelijk.

Deze vergelijking geeft een partieel beeld, omdat er zoals gesteld aanvullende bronnen zijn van extra arbeidsaanbod zoals het voorkomen dat DET-gediplomeerden een baan kiezen buiten Noord-Holland of buiten de DET-sector. Voor deze aantallen zijn echter geen uitsplitsingen per arbeidsmarktregio gemaakt, zodat een volledige vergelijking van extra arbeidsvraag en arbeidsaanbod per arbeidsmarktregio niet te maken is.

Figuur 4.1 In alle arbeidsmarktregio's is aanbod van DET-gediplomeerden (2020)

Bron: CBS Microdata, eigen bewerking SEO Economisch Onderzoek

De vraag is daarnaast of het aanbod ook kwalitatief aansluit op de vraag. Hebben de potentiële werknemers de vaardigheden en kennis om actief te worden in energietransitie en duurzaamheid? Deze analyse is op basis van de CBS-statistieken lastig te maken. In Tieben e.a. (2020) is een analyse gemaakt van de kwalificaties van werknemers in DET-sectoren in termen van beroepsniveaus. In Noord-Holland is circa 58 procent van het werk in DET-sectoren op niveau 2; niveau 3 en 4 samen beslaan circa 37 procent van het werk. Hoofdstuk 3 laat zien dat opleidingen in toenemende mate werknemers opleiden op HO-niveau. Het jaarlijkse aantal gediplomeerden op MBO2-3 niveau sinds 2011 is gedaald. Zo waren er in 2011 nog 4,3 duizend nieuwe gediplomeerden op MBO2-3 niveau, maar daalde dit aantal naar 2,9 duizend in 2020. Het aantal MBO4-gediplomeerden is in de periode 2011-2016 toegenomen, maar sindsdien weer gedaald. Al met al is het totaal aantal MBO-gediplomeerden sinds 2011 afgenomen met 20 procent. Dit kan inhouden dat er op termijn mogelijk een kwalitatieve mismatch gaat ontstaan tussen arbeidsvraag en arbeidsaanbod.

Tabel 4.1 Beroepsniveaus en opleidingen in DET-sectoren

Beroepsniveau/ Kenmerk	Complexiteit	Fysiek/cognitief	Opleiding
1	Eenvoudig en routinematig lichamelijk en handmatig werk met gebruik van handgereedschap	vereisen lichamelijke inspanning en/of uithoudingsvermogen	basisonderwijs
2	Onderhoud, besturen en bedienen machines	Goede handvaardigheid in combinatie met gevorderde taal-en rekenvaardigheid en goede communicatieve vaardigheden.	2 ^e fase voortgezet onderwijs, gespecialiseerd beroepsonderwijs, on-the-job training
3	Complexe technische en praktische taken die een uitgebreide feitenkennis, technische kennis en kennis van procedures op een specifiek gebied vereisen	Kunnen begrijpen van complexe schriftelijke informatie, voorbereiden van feitenverslagen, en omgaan met mensen met problemen	1-3 jaar hoger onderwijs, uitgebreide relevante werkervaring
4	Oplossen van ingewikkelde problemen en nemen van beslissingen die zijn gebaseerd op een uitgebreide theoretische en praktische kennis op een gespecialiseerd gebied.	Uitgebreide taal -en rekenvaardigheid, soms op zeer hoog niveau, en uitstekende communicatieve vaardigheden.	3-6 jaar hoger onderwijs, uitgebreide relevante werkervaring; specifieke diploma's

Bron: Tieben e.a. (2020)

Kanttekening daarbij is dat het lastig is de ervaring en kennis van de zij-instroom in kaart te brengen. Van Kesteren e.a. (2022) concludeerden dat er in technische sectoren in het algemeen sprake is van een tekort aan bepaalde 'soft skills'. Dit betreft vaardigheden zoals samenwerken, aanpassingsvermogen, kwaliteitsgerichtheid en veiligheidsbewustzijn. Deze skills zijn belangrijk om het werk goed uit te kunnen voeren, maar een groot deel van de werknemers beheerst ze op dit moment in onvoldoende mate. De tekorten op het gebied van 'hard skills' bevinden zich voornamelijk op het terrein van metaalbewerking, data science vaardigheden en computervaardigheden. Ook kennis van projectmethodieken noemen werkgevers als belangrijke skills die werknemers in onvoldoende mate beheersen. Van belang is dat werkgevers volgens dit onderzoek verwachten dat de grootste toename in tekorten liggen op het terrein van aanpassingsvermogen en kennis van duurzaamheid en circulariteit ligt: skills die in belang toenemen (mede) door de energietransitie, maar die nu nog beperkt aanwezig zijn.

4.2 Aanbevelingen

Het aanboren van het potentiële arbeidsaanbod voor DET-sectoren zal extra inspanningen vanuit het beleid vragen:

- Meer aandacht in het onderwijs voor het toekomstperspectief van banen waarvoor een DET-opleiding nodig is. In algemene zin kan meer geïnvesteerd worden voorlichting over het onderwijs in DET-opleidingen en DET-beroepen;
- Meer aandacht in DET-opleidingen voor het toekomstperspectief van banen in energietransitie en duurzaamheid;
- Meer aandacht in niet-DET-opleidingen voor het toekomstperspectief van banen in energietransitie en duurzaamheid;
- In algemene zin kan het onderwijs gestimuleerd worden om ervoor te zorgen dat opleidingen beter aansluiten bij de vraag van werkgevers. Van Kesteren e.a. (2022) geven diverse concrete voorstellen op dit terrein. Zo stellen zij dat het onderwijs het curriculum op twee manieren aanpassen om studenten beter voor te bereiden op de praktijk. Ten eerste is er meer aandacht nodig voor 'soft skills', zoals aanpassingsvermogen, kwaliteitsgerichtheid, samenwerking en collegialiteit en veiligheidsbewustzijn, én 'hard skills' zoals kennis van duurzaamheid en circulariteit. Hiermee zijn studenten beter toegerust op de vraag naar skills vanuit werkgevers. Ten tweede is meer praktijkgerichte specialisatie nodig zodat studenten direct na de opleiding inzetbaar zijn. Werkgevers geven aan dat Nederlandse studenten in vergelijking met buitenlandse studenten vaak theoretischer zijn opgeleid en minder over praktijkgerichte vaardigheden beschikken, terwijl daar wel behoefte aan is. Om de opleidingen praktijkgericht te maken, zou het helpen als docenten via stages in het bedrijfsleven of trainingen door bijvoorbeeld leveranciers van machines op de hoogte blijven van de laatste ontwikkelingen in de sector (zie verder Van Kesteren e.a. 2022);
- Een wervingscampagne vanuit de provincie Noord-Holland om de voordelen van wonen en werken in de provincie te benadrukken;
- Beleid gericht op werkgevers om werknemers in DET-sectoren zo goed mogelijk te binden aan werk in duurzaamheid en energietransitie. Dit vraagt investeringen in scholing en mogelijk aanpassing van arbeidsvoorwaarden. Werkgevers kunnen samen met scholingsaanbieders de krachten bundelen om onderling opleidings- en trainingsprogramma's te ontwikkelen die voorzien in gemeenschappelijke behoeftes aan skills op het terrein van energietransitie en duurzaamheid. Dat vergt nauwere samenwerking in de regio tussen werkgevers(organisaties), opleidingsaanbieders (zowel publiek als privaat) én de (lokale) overheid. Werkgevers kunnen daarnaast het belang van leren beter benadrukken bij hun werknemers én werknemers prikkelen om deel te nemen aan een scholingsprogramma. Het kan helpen om te beginnen met korte en toegankelijke trainingen of cursussen om een positieve leerervaring te stimuleren. Een hele opleiding is vaak een te grote stap, terwijl juist positieve kleine stapjes het 'competentiegevoel' vergroten bij mensen. Doordat mensen ervaring opdoen met leren en beseffen dat leren zinnig is, verbetert het competentiegevoel, vermindert de leeraversie en zijn mensen eerder bereid om ook grotere scholingstrajecten te gaan volgen. Ook kunnen werkgevers het eenvoudiger maken voor werknemers om scholing te volgen. Door de hoge werkdruk (mede door de personeelstekorten) is er weinig ruimte om bij te scholen naast het werk. Wel kunnen mogelijkheden tot het gebruik van E-learning en betaald studieverlof helpen om het volgen van scholing toegankelijker en flexibeler te maken (zie verder Van Kesteren e.a. 2022);
- Beleid gericht op UWV en intermediairs om werkzoekenden met een geschikt profiel naar werk in DET-sectoren te begeleiden.

Referenties

Algemene Rekenkamer (2018), *Focus op Kosten windenergie op zee*, Den Haag.

Dirks, J., L. de Swart, W. Kroesen en M. Thijsen (2020), *Onderzoek naar de businesscase van laadinfrastructuur*, Ecorys.

Elaad NL Outlook. Jaaroverzicht 2019. Vooruitblik 2020.

Heyma, A., J. van Kesteren, J. Bakens e.a. (2022), *Arbeidsmarktkrapte technici. Ontwikkelingen, verklaringen en handelsperspectieven*. SEO en ROA, Amsterdam en Maastricht.

Kesteren, J., I. Klinker en A. Heyma (2022), *Skills gap in de technologische sector*, SEO: Amsterdam.

Koopmans, C. & Volkerink, M. (2014). Zorgen overheidsbestedingen voor extra banen?. Tijdschrift voor Arbeidsvraagstukken, 30(1), 40-52.

Lensink, S. (2016), *Kosten IJmuiden-Ver in relatie tot Hollandse Kust*, ECN.

Liander (2022), *Investeringsplan 2022*, Arnhem.

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (2022), *Routekaart Wind op zee*, Den Haag.

PBL en ROA (2022), *Inzicht in arbeidsmarktknelpunten voor de uitvoering van het klimaatbeleid*, Den Haag en Maastricht.

PBL (2022), *Eindadvies basisbedragen SDE++ 2022*, Den Haag.

Provincie Noord-Holland (2020), *Waterstofstrategie*, Haarlem.

Regionale Energiestrategie Noord-Holland Noord (2021), *Met elkaar naar een schone en duurzame regio*.

Regionale Energiestrategie Noord-Holland Zuid (2021), *2,7 TWh duurzame energie in 2030*.

RVO (2022). *Monitor Wind op land 2021*, Utrecht.

Tieben, B. en T. Smits (2020), *Duurzaamheid en Energietransitie in Noord-Holland en Flevoland*, SEO: Amsterdam.

Bijlage A Duurzaamheid en energietransitie (DET-)sectoren

Tabel A.1 Lijst met Duurzaamheid en energietransitie (DET-)sectoren

Standaard Bedrijfsindeling 2008 - update 2019	
B	Winning van delfstoffen
09	Dienstverlening voor de winning van delfstoffen
C	Industrie
16	Primaire houtbewerking en vervaardiging van artikelen van hout, kurk, riet en vlechtwerk (geen meubels)
22	Primaire houtbewerking en vervaardiging van artikelen van hout, kurk, riet en vlechtwerk (geen meubels)
23	Vervaardiging van overige niet-metaalhoudende minerale producten
24	Vervaardiging van metalen in primaire vorm
25	Vervaardiging van producten van metaal (geen machines en apparaten)
26	Vervaardiging van computers en van elektronische en optische apparatuur
27	Vervaardiging van elektrische apparatuur
28	Vervaardiging van overige machines en apparaten
33	Reparatie en installatie van machines en apparaten
D	Productie en distributie van en handel in elektriciteit, aardgas, stoom en gekoelde lucht
35	Productie en distributie van en handel in elektriciteit, aardgas, stoom en gekoelde lucht
F	Bouwnijverheid
41	Algemene burgerlijke en utiliteitsbouw en projectontwikkeling
42	Grond-, water- en wegenbouw (geen grondverzet)
43	Gespecialiseerde werkzaamheden in de bouw
H	Vervoer en opslag
49	Vervoer over land
50	Vervoer over water
51	Luchtvaart
M	Advisering, onderzoek en overige specialistische zakelijke dienstverlening
69	Rechtskundige dienstverlening, accountancy, belastingadvisering en administratie
71	Architecten, ingenieurs en technisch ontwerp en advies; keuring en controle

Bron: SEO Economisch Onderzoek (2022)

Bijlage B Duurzaamheid en energietransitie (DET-)relevante opleidingen

Tabel B.1 Lijst met Duurzaamheid en energietransitie (DET-)relevante opleidingen

ISCEDF2013 Subgroep	ISCEDF2013 Detailgroep
050-wiskunde, natuurwetenschappen z.n.d.	0500-wiskunde, natuurwetenschappen z.n.d.
051-biologie en biochemie	0510-biologie en biochemie z.n.d. 0511-biologie 0512-biochemie
052-milieu en natuurbeheer	0520-milieu en natuurbeheer z.n.d. 0521-milieu 0522-natuurbeheer
053-natuurwetenschappen	0530-natuurwetenschappen z.n.d. 0531-scheikunde 0532-aardwetenschappen 0533-natuurkunde
054-wiskunde en statistiek	0540-wiskunde en statistiek z.n.d. 0541-wiskunde 0542-statistiek
061-informatica	0610-informatica z.n.d. 0611-computergebruik 0612-ontwerp en beheer van database en netwerken 0613-softwareontwikkeling en systeemanalyse 0619-informatica overig
070-techniek, industrie en bouwkunde z.n.d.	0700-techniek, industrie en bouwkunde z.n.d.
071-techniek en technische dienstverlening	0710-techniek en technische dienstverlening z.n.d. 0711-scheikundige technologie en procestechniek 0712-milieubescherming en milieutechnologie 0713-elektro- en energietechniek 0714-elektronica en industriële automatisering 0715-werktuigbouwkunde en metaalbewerking 0716-voertuigtechniek, scheepsbouw- en vliegtuigbouwkunde 0719-techniek en technische dienstverlening overig
072-levensmiddelentechnologie- en non-ferrotechniek	0720-levensmiddelentechnologie- en non-ferrotechniek z.n.d. 0721-levensmiddelentechnologie 0722-houtbewerking, papier-, kunststofverwerking, keramiek 0723-textiel-, kleding-, schoenen-, en leervervaardiging

073-architectuur en bouwkunde

0724-delfstofwinning

0730-architectuur en bouwkunde z.n.d.

0731-architectuur en stedenbouwkunde

0732-bouwkunde en civiele techniek

104-transport en logistiek

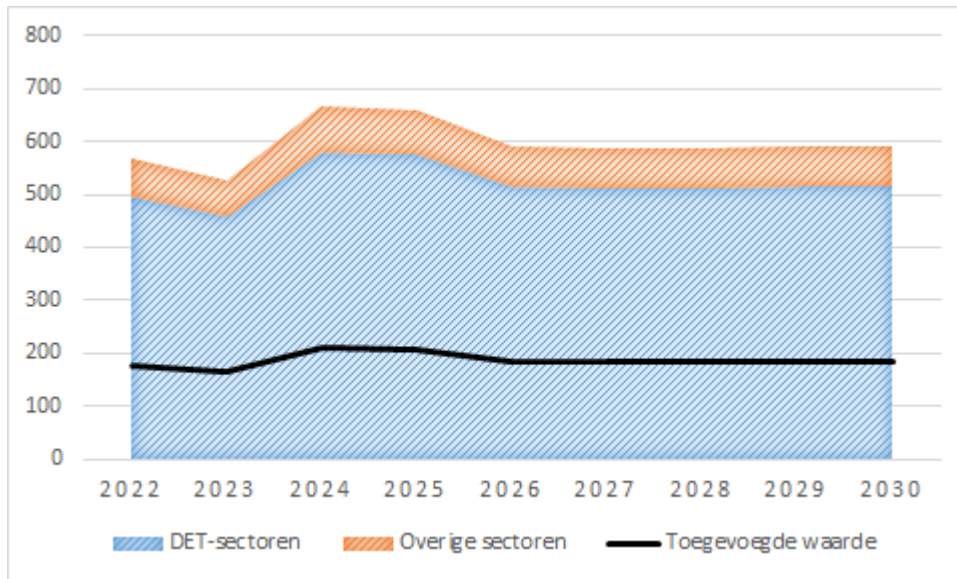
1041-transport en logistiek

Bron: SEO Economisch Onderzoek (2022)

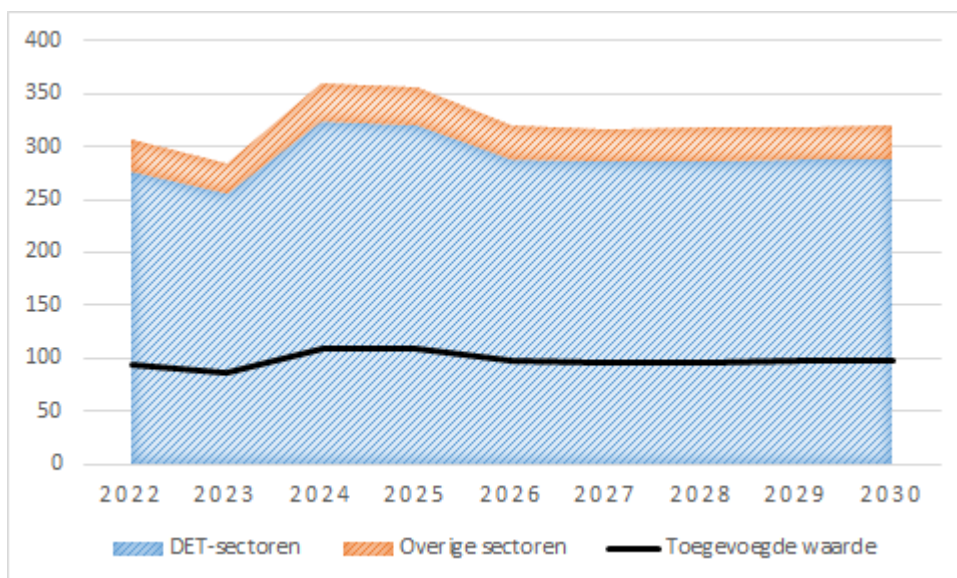
Bijlage C Investeringsimpuls per arbeidsmarktregio

Onderstaande figuren bevatten de resultaten voor de investeringsimpuls (direct plus indirect) voor de DET- en overige sectoren per arbeidsmarktregio (in euro mln.).

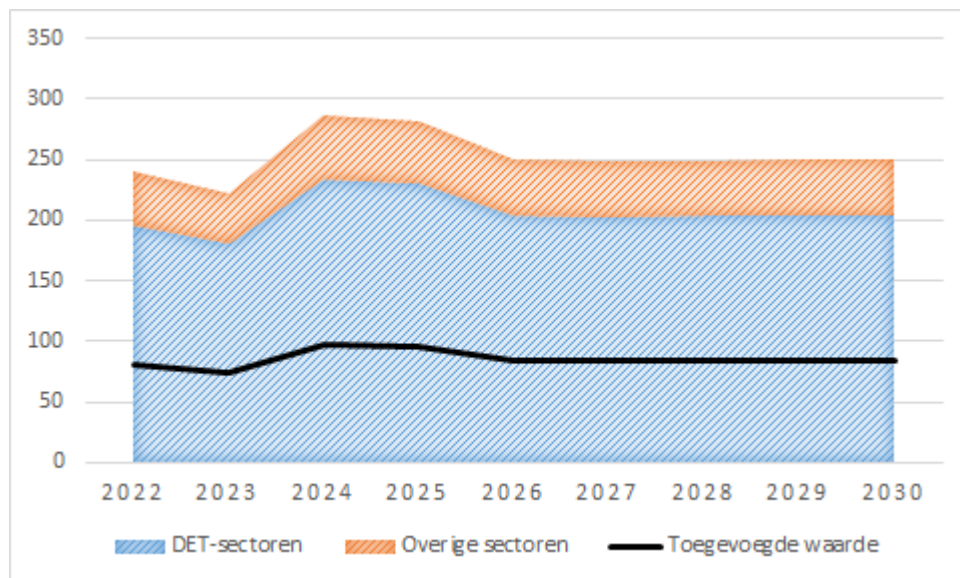
Figuur C.1 Investeringsimpuls voor Noord-Holland-Noord

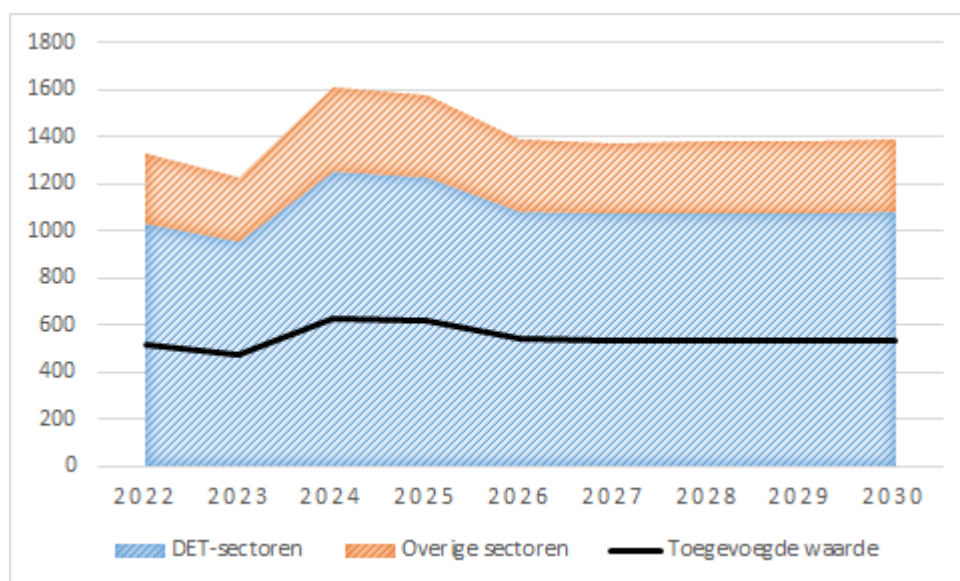
Figuur C.2 Investeringsimpuls voor Zaanstreek/Waterland

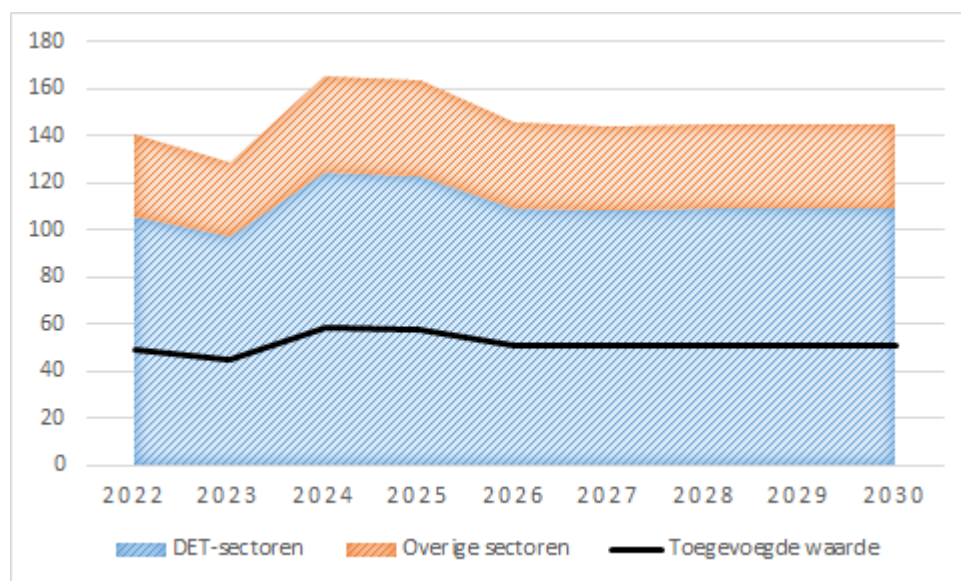
Figuur C.3 Investeringsimpuls voor Zuid-Kennemerland en IJmond

Figuur C.4 Investeringsimpuls voor Groot-Amsterdam

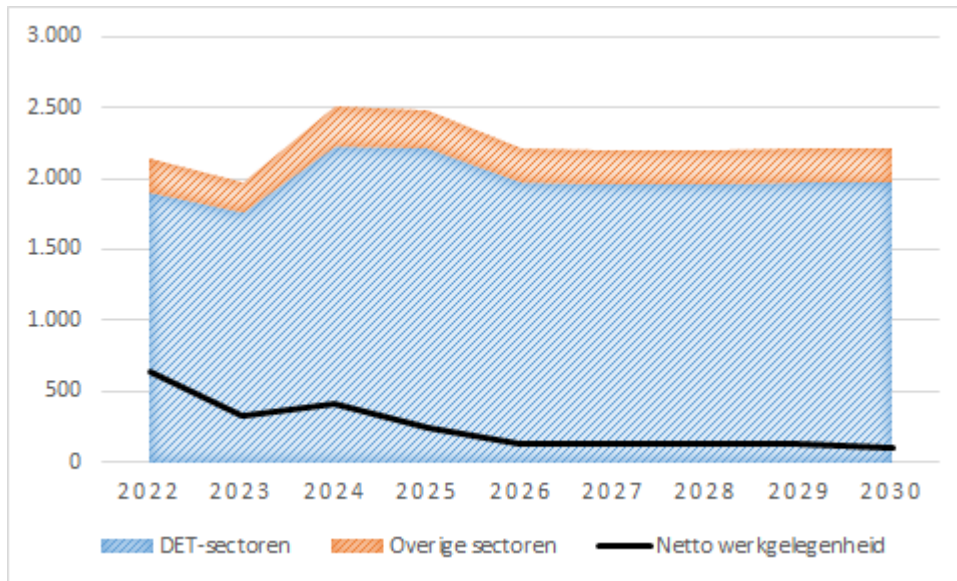
Figuur C.5 Investeringsimpuls voor Gooi- en Vechtstreek

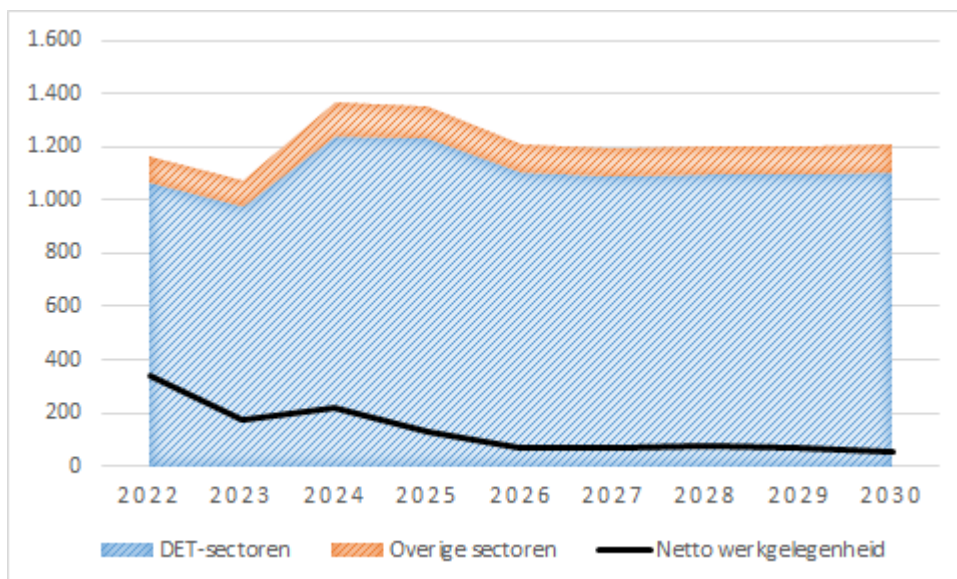
Bijlage D Bruto en netto werkgelegenheid per arbeidsmarktregio

Onderstaande figuren bevatten de impact van de investeringen op de bruto en netto werkgelegenheid per arbeidsmarktregio. De resultaten zijn uitgedrukt in fte.

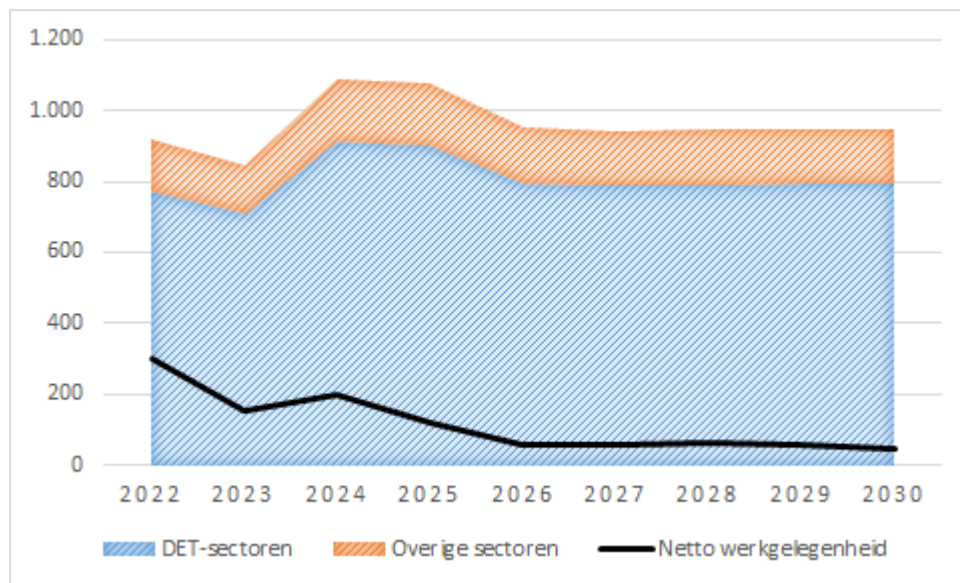
Figuur D.1 Bruto en netto werkgelegenheid in Noord-Holland-Noord

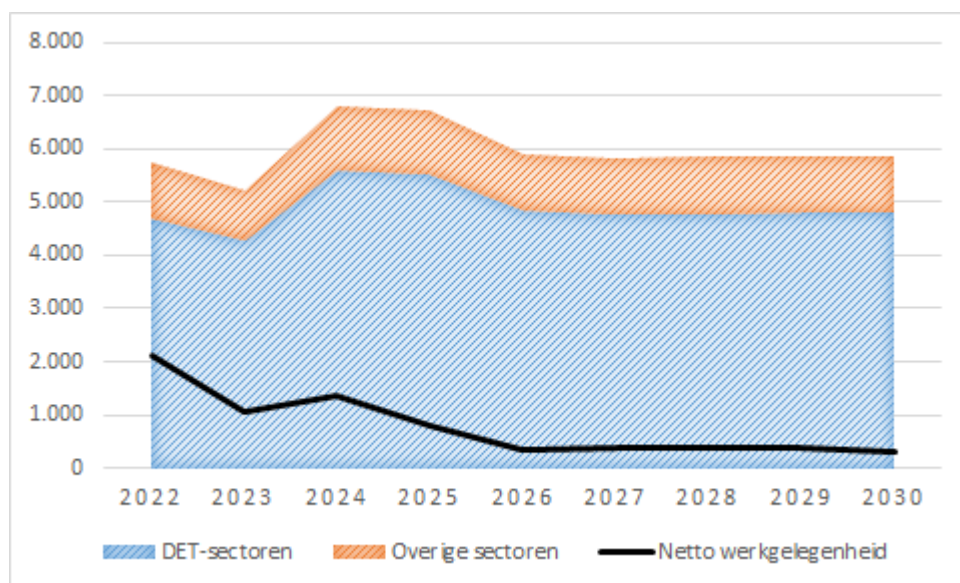
Figuur D.2 Bruto en netto werkgelegenheid in Zaanstreek/Waterland

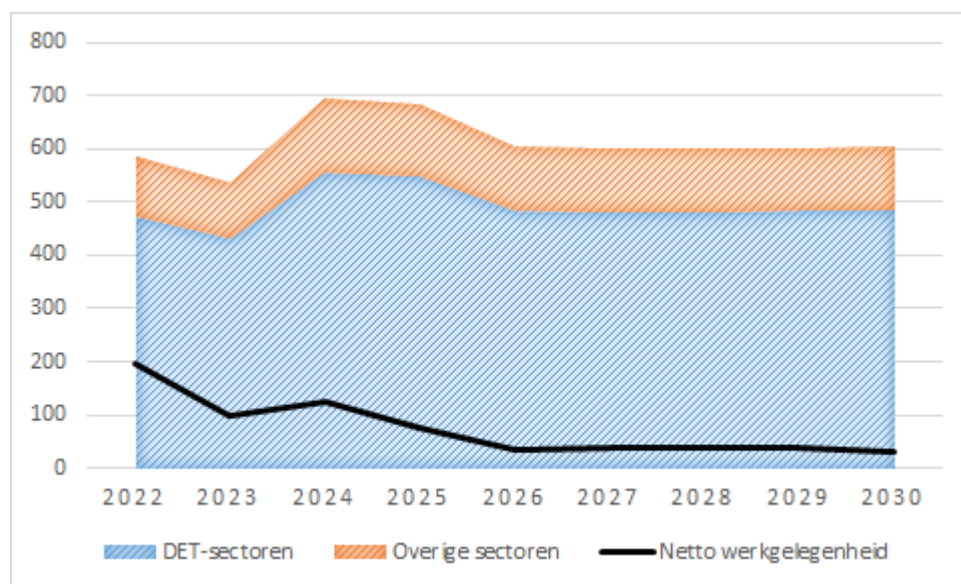
Figuur D.3 Bruto en netto werkgelegenheid in Zuid-Kennemerland en IJmond

Figuur D.4 Bruto en netto werkgelegenheid in Groot-Amsterdam

Figuur D.5 Bruto en netto werkgelegenheid in Gooi- en Vechtstreek

“De wetenschap dat het goed is.”

SEO Economisch Onderzoek doet onafhankelijk toegepast onderzoek in opdracht van overheid en bedrijfsleven. Ons onderzoek helpt onze opdrachtgevers bij het nemen van beslissingen. SEO Economisch Onderzoek is gelieerd aan de Universiteit van Amsterdam. Dat geeft ons zicht op de nieuwste wetenschappelijke methoden. We hebben geen winstoogmerk en investeren continu in het intellectueel kapitaal van de medewerkers via promotietrajecten, het uitbrengen van wetenschappelijke publicaties, kennisnetwerken en congresbezoek.

SEO-rapport 2022-126

ISBN 978-90-5220-242-6

Informatie & Disclaimer

SEO Economisch Onderzoek heeft op de verkregen informatie en data geen onderzoek uitgevoerd dat het karakter draagt van een accountantscontrole of due diligence. SEO is niet verantwoordelijk voor fouten of omissies in de verkregen informatie en data.

Copyright © 2022 SEO Amsterdam.

Alle rechten voorbehouden. Het is geoorloofd gegevens uit dit magazine te gebruiken in artikelen, onderzoeken en collegesyllabi, mits daarbij de bron duidelijk en nauwkeurig wordt vermeld. Gegevens uit dit rapport mogen niet voor commerciële doeleinden gebruikt worden zonder voorafgaande toestemming van de auteur(s). Toestemming kan worden verkregen via secretariaat@seo.nl.

Roetersstraat 29
1018 WB Amsterdam

+31 20 525 1630
secretariaat@seo.nl
www.seo.nl

Monitor Arbeidsmarkt Noord-Holland 2021-2022

Oktober 2022

ARBEIDSMARKT

Inhoud

4 | MANAGEMENT SAMENVATTING

6 | 1 Inleiding

9 | 2 Bevolking, arbeidsmarkt en onderwijs

9 2.1 Bevolking

11 2.2 Arbeidsmarkt

15 2.3 Onderwijs

17 | 3 Werkgelegenheid, werkloosheid en uitkeringen

17 3.1 Vestigingen en werkgelegenheid

20 3.2 Werkloosheid

21 3.3 Uitkeringen

24 | 4 Vacatures en spanning op de arbeidsmarkt

24 4.1 Vacatures

25 4.2 Spanning op de arbeidsmarkt

MANAGEMENT SAMENVATTING

In 2021 telde Noord-Holland ruim 1.679.000 banen. Er is sprake van een daling van de banengroei in vergelijking met 2019 en 2020. Er kwamen 12.000 banen (+0,7%) bij ten opzichte van 2020. Het aantal vestigingen groeide in 2021 met 3,6% tot bijna 388.000.

De werkloosheid - iedereen die zich actief aanbiedt op de arbeidsmarkt en geen baan heeft - is iets gedaald. In 2021 is 4,8% van de beroepsbevolking werkloos in Noord-Holland, iets hoger dan het Nederlandse gemiddelde (4,2%). Onder laag opgeleiden is de werkloosheid echter verder gestegen met +0,2% in Noord-Holland tot 8,7%. Tussen 2019 en 2020 steeg het aantal WW-uitkeringen in alle regio's door corona. Tussen 2020 en 2021 is het aantal WW-uitkeringen weer afgenomen. Het aandeel arbeidsongeschikten is sinds 2010 dalend als gevolg van wettelijke regels, criteria en normen die worden gehanteerd. Deze dalende trend zet ook afgelopen jaar door, met uitzondering van de regio IJmond.

De krapte op de arbeidsmarkt is in 2021 weer toegenomen. Het aantal vacatures is toegenomen in vergelijking met 2020 en met meer dan 72.000 hoger dan in 2019. De spanningsindicator laat zien dat de arbeidsmarkt bij veel beroepen krap of zelfs zeer krap is. De spanning op de arbeidsmarkt is het hoogste in ICT beroepen, technische beroepen en transport en logistiek en transport beroepen in de provincie Noord-Holland.

De bevolking in Noord-Holland groeit naar verwachting van bijna 2,9 miljoen naar 3,4 miljoen inwoners in 2050. Migratie, natuurlijke aanwas en levensverwachting zijn de voornaamste factoren die de groei bepalen. De potentiële beroepsbevolking tussen 15-75 jaar is 2,2 miljoen in 2021. Een deel hiervan is niet actief: 576.000 inwoners. De beroepsbevolking kent circa 1,62 miljoen personen, waarvan 95,2% werk heeft. In 2021 was het buitenlands migratiesaldo ruim 26 duizend. Hieruit blijkt dat het buitenlands migratiesaldo sinds de coronacrisis weer is toegenomen. De beroepsbevolking bestaat voor ongeveer een derde uit mensen met een migratieachtergrond variërend van 16% in de Kop van Noord-Holland tot 47% in Amsterdam.

In de periode tot 2030 is er door demografische ontwikkelingen sprake van een lichte afname van het aantal leerlingen, waarna een sterke toename volgt. Het aantal basisschoolleerlingen in Noord-Holland neemt toe tot ruim 306.000 in 2050 (+15%). Het aantal leerlingen op voortgezet onderwijs neemt in hetzelfde tempo toe tot bijna 178.000.

De sterkste groei wordt verwacht van basisschoolleerlingen in Amsterdam tussen 2030 en 2040. In de meeste regio's groeit de potentiële beroepsbevolking de komende jaren, met uitzondering van de Kop van Noord-Holland, IJmond en West-Friesland.

	2021	+ / -
Inwoners	2,9 mln	
Potentiële beroepsbevolking	2,2 mln	
Beroepsbevolking	1,6 mln	
Banen	1,7 mln	+0,7%
Inactieven	576.000	
Werkloosheid	78.000	4,8%
WW-uitkeringen	41.000	
Vacatures	72.000	

Waterwolftunnel

1 Inleiding

Het economisch beleid van de provincie Noord-Holland is gericht op het verbeteren van de welvaart en welzijn in brede zin. Een belangrijk onderdeel van het economisch beleid is de ontwikkeling van de arbeidsmarkt.

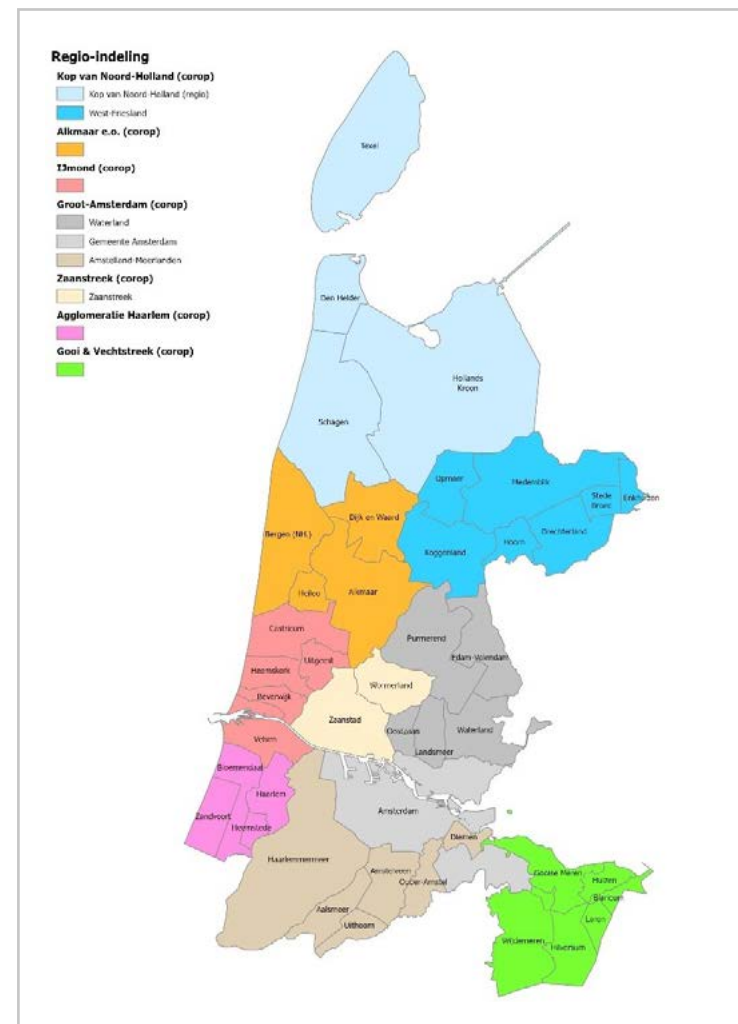
In deze Monitor Arbeidsmarkt 2021-2022 wordt op basis van de meest actueel beschikbare cijfers een overzicht gegeven van de Noord-Hollandse arbeidsmarkt. Waar mogelijk wordt een regionaal onderscheid gemaakt. Achtereenvolgens komen de volgende hoofdstukken aan de orde:

- Bevolkingsontwikkeling, arbeidsmarktparticipatie en onderwijsdeelname.
- Werkloosheid, uitkeringen en werkgelegenheid
- Vacatures en spanning op de arbeidsmarkt.

In deze rapportage is zo veel mogelijk de onderstaande regio-indeling gehanteerd. Vele economische gegevens zijn alleen op het niveau van de zogenoemde COROP-regio's beschikbaar. Waar mogelijk zijn gegevens ook weergegeven voor deelregio's, deze tellen weer op naar COROP-niveau.

Het ministerie van SZW en het UWV hanteren voor veel data de indeling in arbeidsmarktregio's. Dit zijn de samenwerkingsregio's van waaruit gemeenten en UWV de dienstverlening aan werkgevers en werkzoekenden vormgeven. In Noord-Holland bestaan volgens de wet SUWI (Structuur Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen) vijf arbeidsmarktregio's: Noord-Holland Noord, Zaanstreek-Waterland, Zuid Kennemerland-IJmond, Groot Amsterdam en Gooi en Vechtstreek. De kaart hieronder geeft dit weer.

Figuur 1.1: Regio-indeling corop Noord-Holland

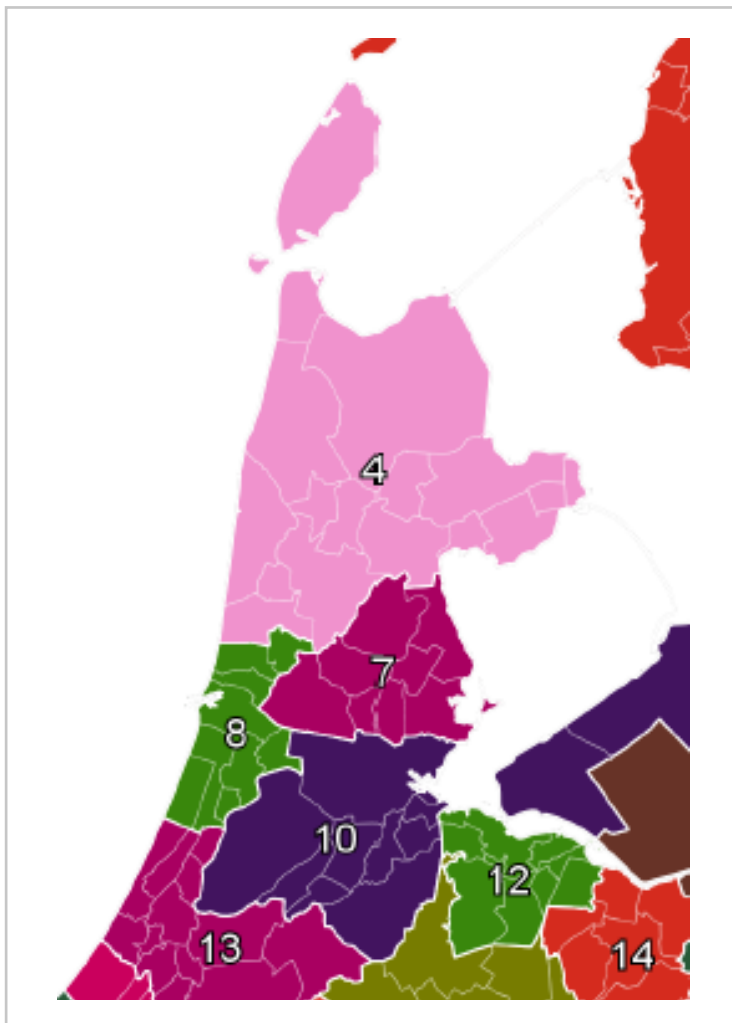

Bron: Provincie Noord-Holland

Figuur 1.2: Arbeidsmarktregio's Noord-Holland

Bron: ministerie van SZW

- 4. Noord-Holland Noord
- 7. Zaanstreek-Waterland
- 8. Zuid Kennemerland-IJmond
- 10. Groot Amsterdam
- 12. Gooi en Vechtstreek

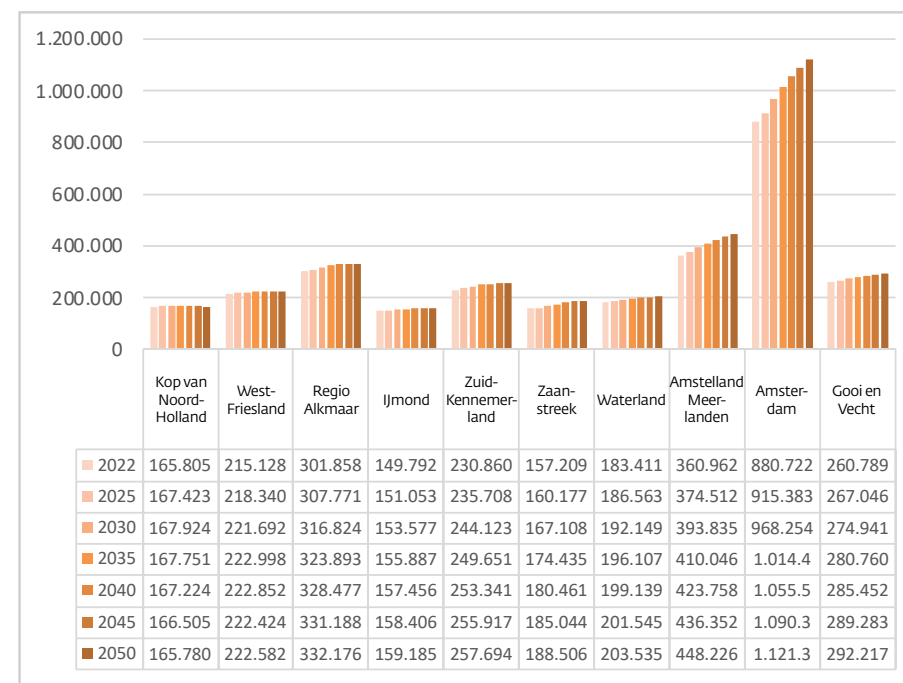
2 Bevolking, arbeidsmarkt en onderwijs

De bevolking in Noord-Holland groeit naar verwachting van bijna 2,9 miljoen naar bijna 3,4 miljoen inwoners in 2050. De bevolking groeit in alle deelregio's, behalve in de Kop van Noord-Holland. Migratie, natuurlijke aanwas en levensverwachting zijn de voornaamste factoren die de groei bepalen. De potentiële beroepsbevolking tussen 15-75 jaar is 2,2 miljoen. Een deel daarvan is niet actief: 576.000 inwoners. In 2021 is de beroepsbevolking circa 1,62 miljoen personen, waarvan 95,2% werk heeft. In 2021 was het buitenlands migratiesaldo ruim 26 duizend. Hieruit blijkt dat het buitenlands migratiesaldo sinds de coronacrisis weer is toegenomen. Inmiddels bestaat de beroepsbevolking voor een derde uit mensen met een migratieachtergrond. In de meeste regio's groeit de potentiële beroepsbevolking, met uitzondering van de Kop van Noord-Holland, IJmond en West-Friesland. In de periode tot 2030 is er eerst sprake van een lichte afname van het aantal leerlingen, waarna een sterke toename volgt.

2.1 Bevolking

Begin 2022 heeft Noord-Holland bijna 2,9 miljoen inwoners en is de verwachting dat de bevolking tot 2050 blijft groeien. Deze verwachting komt uit de bevolkingsprognose van de Provincie Noord-Holland uit 2021 (klik hier voor de link). In 2020 stakte door de coronamaatregelen de buitenlandse migratie en daarmee ook de bevolkingsgroei. In 2021 is de buitenlandse migratie en daarmee weer de bevolkingsgroei aangetrokken. In 2050 heeft Noord-Holland volgens de prognose 3.391.200 inwoners. Alleen het aantal inwoners van de Kop van Noord-Holland zal licht afnemen. In West-Friesland neemt het aantal inwoners toe tot 2035 en daarna zal de bevolking ongeveer gelijk blijven (figuur 2.1).

Figuur 2.1: Bevolkingsprognoses per deelregio, 2022-2050

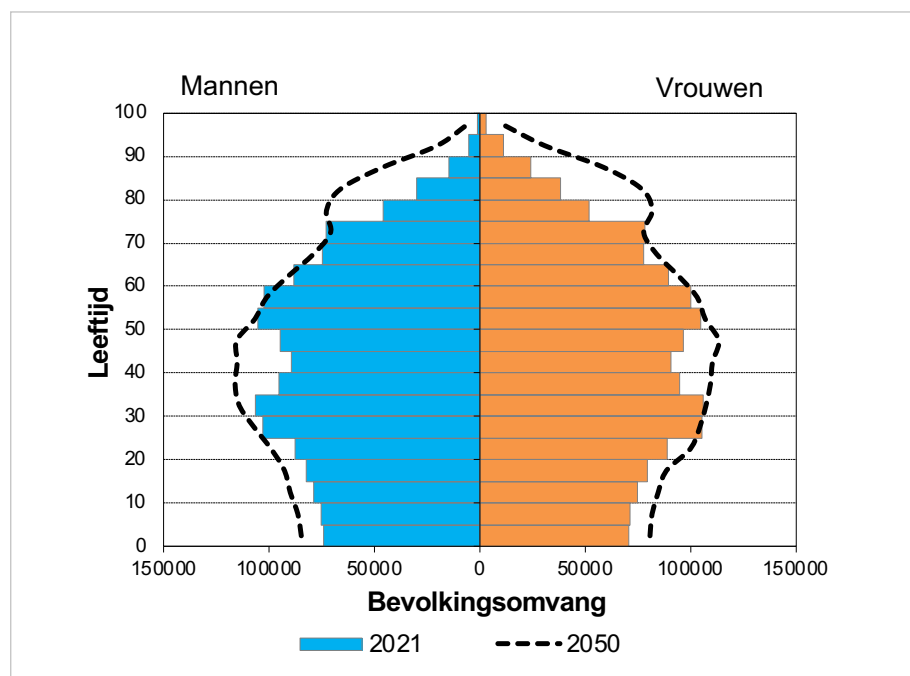
Bron: CBS/Provincie Noord-Holland

De voornaamste factoren in de ontwikkeling van de Noord-Hollandse bevolking zijn de buitenlandse en binnenlandse migratie, natuurlijke aanwas en een langere levensverwachting. De trend is dat Amsterdam e.o. het grootste deel van deze groei naar zich toe trekt.

De opbouw van de Noord-Hollandse bevolking naar leeftijd en geslacht in 2021 en in 2050 is weergegeven in figuur 2.2. De cijfers voor 2021 laten de waarnemingen zien. Het aantal inwoners van 75 jaar en ouder zal toenemen tot 2050, maar ook het aantal dertigers, veertigers en kinderen.

Figuur 2.2: Bevolkingspiramide Noord-Holland, 2021 en 2050

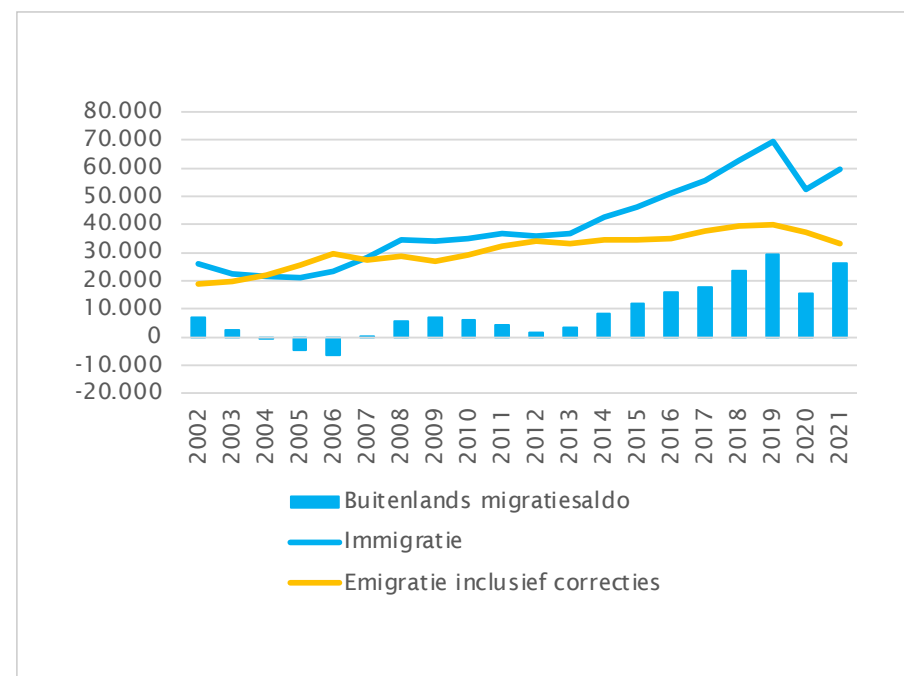

Bron: CBS/Provincie Noord-Holland

Het hoge buitenlandse migratiesaldo vormt de laatste jaren een belangrijke factor in de Noord-Hollandse bevolkingsgroei. Immigranten hebben verschillende immigratiemotieven: werk, studie, asiel, gezinshereniging, terugkeer naar Nederland of ze arriveren bijvoorbeeld als au-pair. De reisbeperkingen die door corona zijn ingesteld en de binnenlandse coronamaatregelen hebben veel invloed gehad op de immigratie in 2020 en de effecten zijn in mindere mate ook in 2021 nog zichtbaar.

Figuur 2.3 laat zien dat het buitenlands migratiesaldo is aangetrokken in 2021 in vergelijking met 2020 (+68%). Het buitenlands migratiesaldo ligt nog wel onder het niveau van 2019 (pre-corona) met -11%, maar is vergeleken met de jaren voor 2019 alsnog hoog. De emigratie vanuit Noord-Holland naar het buitenland is verder gedaald.

Figuur 2.3 Migratie in Noord-Holland 1960-2021

Bron: CBS/Provincie Noord-Holland

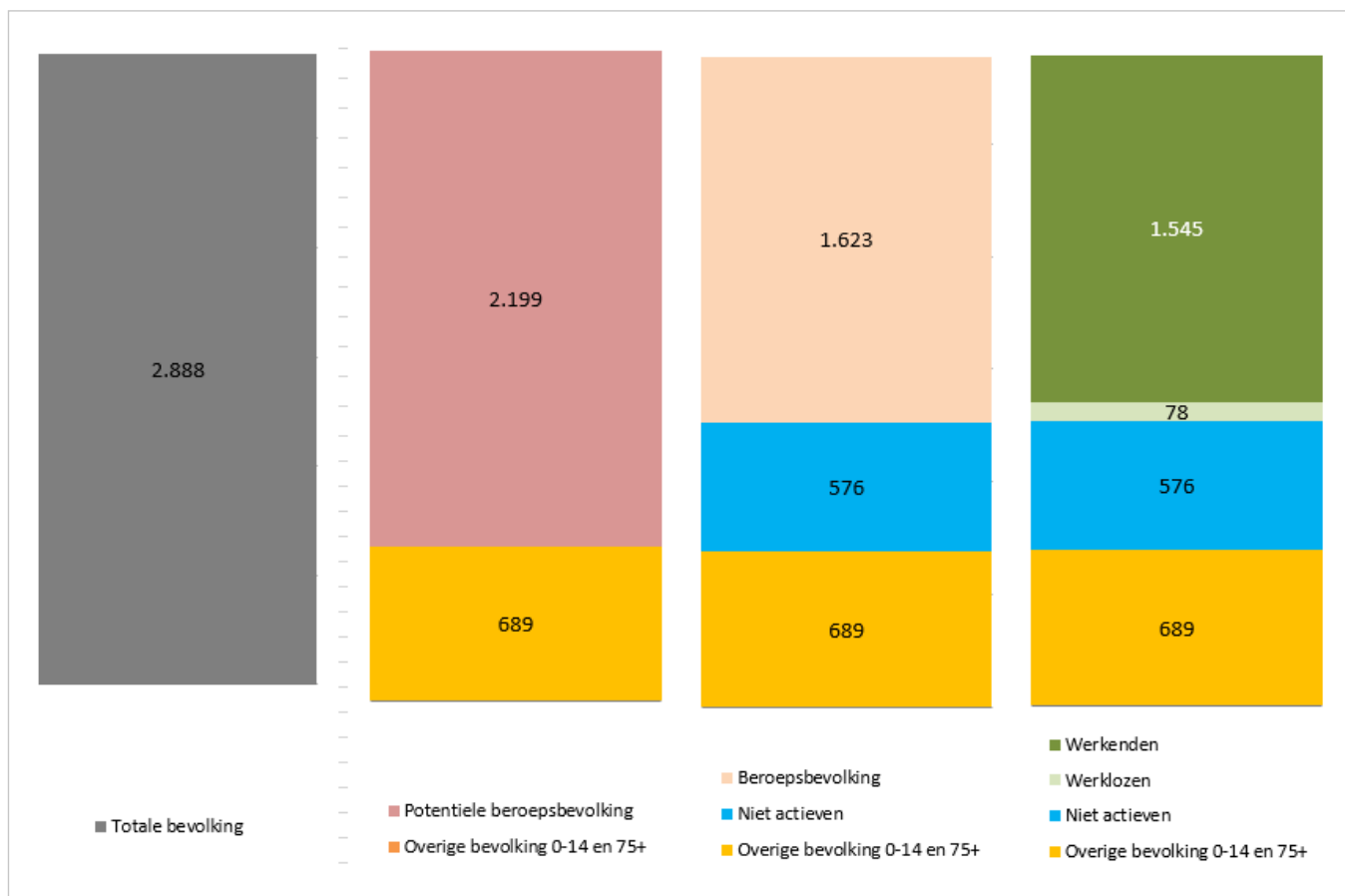
2.2 Arbeidsmarkt

De bevolking en arbeidsmarkt in Noord-Holland is opgebouwd zoals te zien in figuur 2.4. Hieronder wordt nader ingegaan op de verschillende groepen op de arbeidsmarkt.

2.2.1 Beroepsbevolking

De beroepsbevolking bestaat uit iedereen die betaald werk kan en wil verrichten, oftewel zich actief aanbiedt op de arbeidsmarkt. Hierbinnen is een werkend deel (meer dan één uur per week betaald werk) en een werkloos deel. Als alle inwoners tussen 15-75 jaar zouden kunnen en willen werken, beschikt Noord-Holland in 2021 over een potentiële beroepsbevolking van 2,2 miljoen. Een deel daarvan is niet actief: 576.000 inwoners. Dit resulteert in een beroepsbevolking in Noord-Holland circa 1,62 miljoen personen in 2021, waarvan 1,55 miljoen (95,2%) werk heeft (figuur 2.4). In 2016 was dit nog 94%. In 2019 was de arbeidsmarkt zeer krap met 96,6% werkenden.

Figuur 2.4: Opbouw arbeidsmarkt vanuit bevolking Noord-Holland in 2021 (x1000)

Bron: CBS

De mate waarin de bevolking van Noord-Holland deelneemt aan de arbeidsmarkt wordt uitgedrukt als percentage van de totale potentiële beroepsbevolking: dit is de bruto participatiegraad. De werkende beroepsbevolking uitgedrukt in een percentage van de potentiële beroepsbevolking is de netto arbeidsparticipatiegraad. De netto participatie is altijd lager dan de bruto participatie omdat de werklozen daarbij niet worden meegeteld (figuur 2.5). De regionale verschillen zijn beperkt.

Figuur 2.5: Participatiegraad (%) naar COROP-gebied in 2021

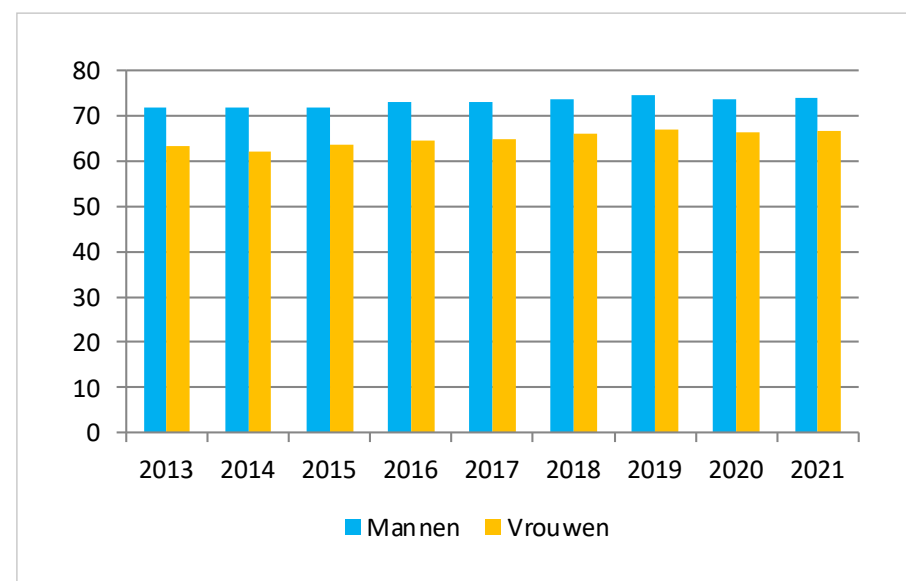
Regio	Bruto	Netto
Kop van Noord-Holland	73	70,5
Alkmaar en omgeving	73,2	70,6
IJmond	74,4	71,6
Agglomeratie Haarlem	74,6	71,6
Zaanstreek	72,9	69,5
Groot-Amsterdam	74,1	69,8
Het Gooi en Vechtstreek	73,1	70,3
Noord-Holland (Provincie)	73,8	70,3

Bron: CBS

Ten opzichte van 2020 is de bruto als de netto participatie toegenomen in alle regio's met uitzondering van Groot-Amsterdam. In Groot-Amsterdam nam zowel de bruto als netto participatie af met -0,7% in 2021. In agglomeratie Haarlem nam de netto participatie het sterkste toe met +1,4% in 2021.

Vrouwen participeren minder op de arbeidsmarkt in vergelijking met mannen. In 2021 is de participatiegraad van vrouwen 7,2 procentpunten lager in vergelijking met mannen. De netto participatie van mannen en vrouwen is tussen 2020 en 2021 gestegen met +0,2%.

Figuur 2.3 Migratie in Noord-Holland 1960-2021

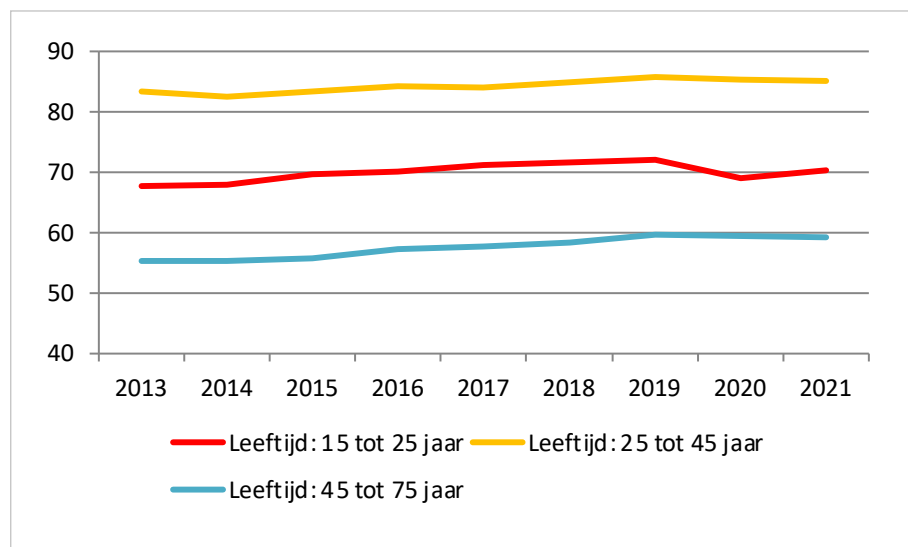

Bron: CBS/Provincie Noord-Holland

Het leeftijdscohort van 25 tot 45 jaar participeert het meeste op de arbeidsmarkt. Daarna volgt de groep van 15 tot 25 jaar. In deze groep zitten nog veel middelbare scholieren en studenten die nog niet volop participeren op de arbeidsmarkt. De groep van 45 tot 75 participeert relatief het minste op de arbeidsmarkt. Dit komt gedeeltelijk omdat de pensioengerechtigde leeftijd binnen deze groep valt. De participatiegraad van 25-45 en 45-75 jaar is het laatste jaar iets afgenomen (-0,1% netto arbeidsparticipatie). De netto arbeidsparticipatie is toegenomen onder de groep van 15 tot 25 jaar (+1,5%).

Buitenlandse werknemers leveren een belangrijke bijdrage aan de Noord-Hollandse beroepsbevolking. In 2021 bestond de beroepsbevolking voor ruim een derde uit mensen met een migratieachtergrond (560 duizend personen). Figuur 2.8 laat zien dat er grote regionale verschillen zijn, variërend van 16% in de Kop van Noord-Holland tot 47% in Groot-Amsterdam.

Figuur 2.7: Netto participatie (%) naar leeftijdsgroep in Noord-Holland, 2013-2021

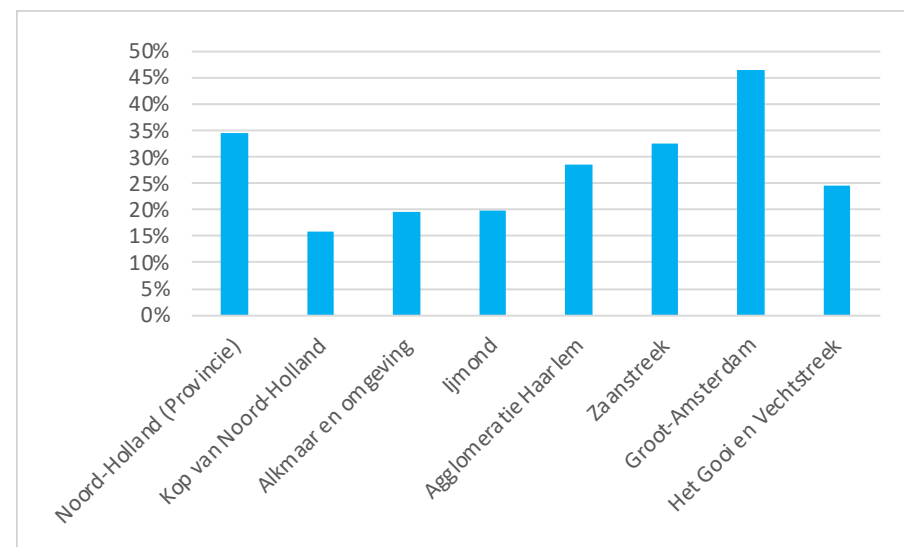
Bron: CBS

2.2.2 Niet-actieven

De groep niet-actieven is in 2021 576.000 personen. Deze niet-actieven kunnen verder worden uitgesplitst om een beter beeld te vormen van dit onderdeel van de totale potentiële beroepsbevolking¹.

- Een deel van deze groep (in 2021: 162 duizend inwoners) is 15 tot 19 jaar en is waarschijnlijk nog schoolgaand of leerplichtig.
- Een deel van groep is tussen 70 en 74 jaar en op leeftijd en mogelijk niet meer beschikbaar voor of geschikt voor de arbeidsmarkt. Dit zijn 152 duizend inwoners in 2021.
- Een deel van deze groep (120 duizend inwoners²) is geheel of gedeeltelijk arbeidsongeschikt via Wajong, WAO, WAZ of WIA.
- Een deel van de groep is niet-uitkeringsgerechtigd en/of onbenut arbeidspotentieel.

Figuur 2.8: Aandeel werkzame beroepsbevolking naar migratieachtergrond, 2021

Bron: CBS

¹ In deze uitsplitsingen zit overlap – en kan dus niet eenvoudigweg worden opgeteld – maar helpt wel een beeld te schetsen van de groep niet-actieven in Noord-Holland.

² Gemiddeld aantal bijstandsuitkeringen tussen januari en juni 2021. De meest recente cijfers zijn van september 2021.

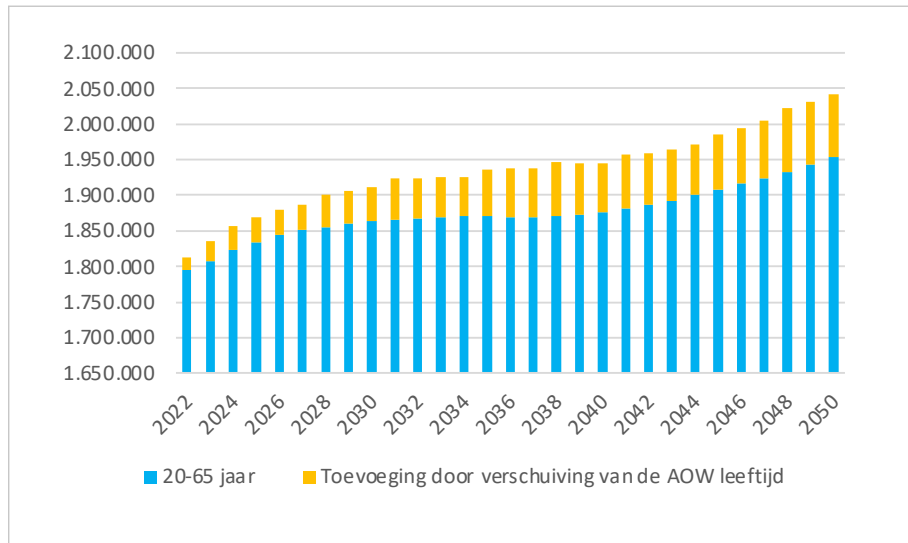

2.2.4 Prognose potentiële beroepsbevolking

Op basis van de verwachte demografische ontwikkelingen is de potentiële beroepsbevolking berekend. De potentiële beroepsbevolking bestaat uit de bevolking tussen de 20 en de AOW-gerechtigde leeftijd.³ De AOW-gerechtigde leeftijd is tot 2027 vastgesteld op 67 jaar, hierna zal de AOW-gerechtigde leeftijd met de levensverwachting meeschuiven.⁴ Aan de hand van de CBS bevolkingsprognose is de levensverwachting tot 2050 te schatten en daarmee dus ook de AOW-gerechtigde leeftijd. In 2050 is de verwachting dat de AOW-gerechtigde leeftijd staat op bijna 69 jaar.

Figuur 2.9 is gebaseerd op de bevolkingsprognose van Noord-Holland uit 2021. De figuur laat de potentiële beroepsbevolking zien van de leeftijden 20-65 en laat het effect zien van de geleidelijke opschuiving van de AOW-gerechtigde leeftijd. De potentiële beroepsbevolking zal de komende jaren blijven stijgen, maar de groei wordt na 2030 minder groot. De verschuiving van de AOW-gerechtigde leeftijd zorgt ervoor dat de potentiële beroepsbevolking gestaag toeneemt met 65 plussers tot 2050 (figuur 2.9).

Figuur 2.9: Prognose potentiële beroepsbevolking in Noord-Holland, 2022-2050

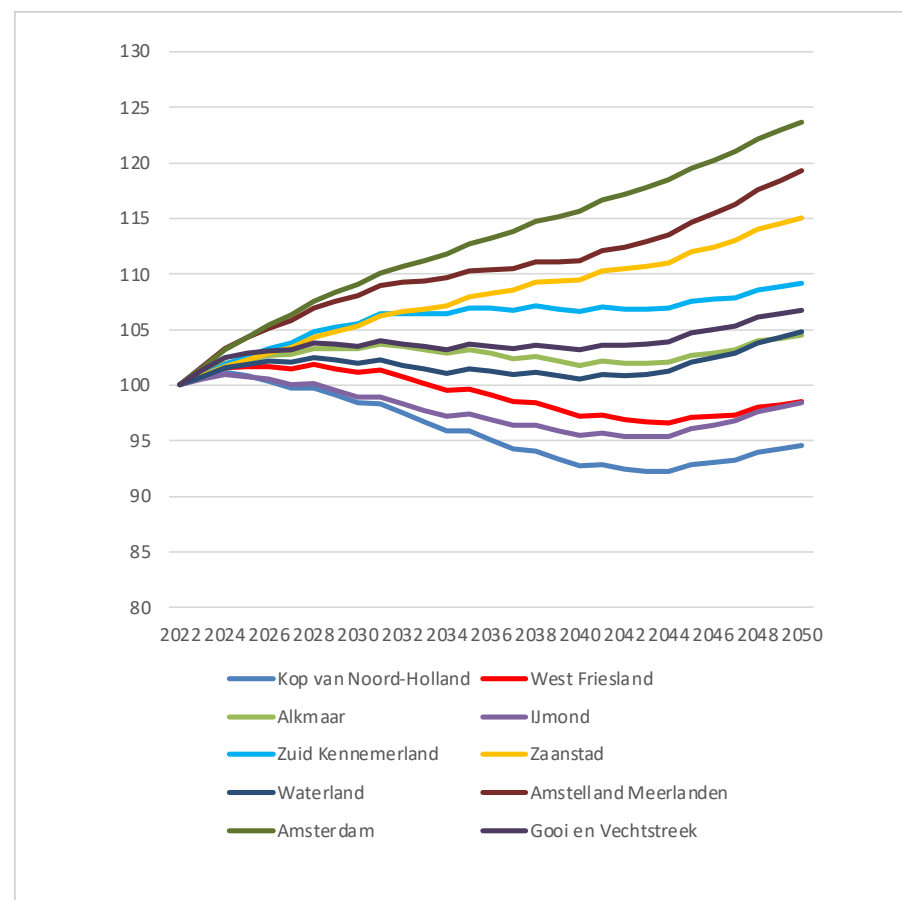
Bron: CBS/Provincie Noord-Holland

³ Soms wordt ook de ondergrens van 15 jaar gehanteerd.

⁴ Zie voor meer informatie artikel 7a op <https://wetten.overheid.nl/BWBR0002221/2021-12-21>

De verschillen tussen de regio's worden groter (figuur 2.10). Ondanks de toename van het aantal inwoners en de verschuiving van de AOW-gerechtigde leeftijd, zal de potentiële beroepsbevolking in sommige regio's per saldo gaan dalen, vooral in de Kop van Noord-Holland, IJmond en West-Friesland. Daarentegen groeit de potentiële beroepsbevolking hard in regio's zoals Amsterdam, Amstelland-Meerlanden en Zaanstad (figuur 2.10).

Figuur 2.10: Prognose potentiële beroepsbevolking naar regio (index 2022=100)

Bron: CBS/Provincie Noord-Holland

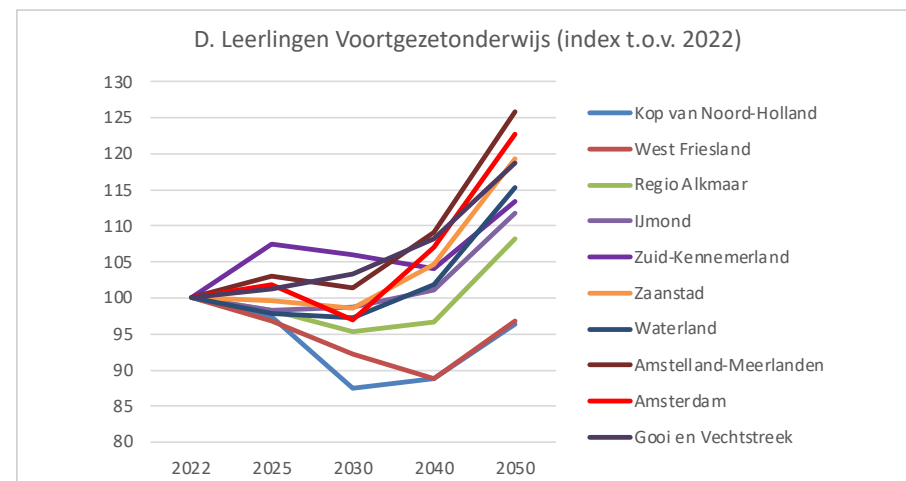
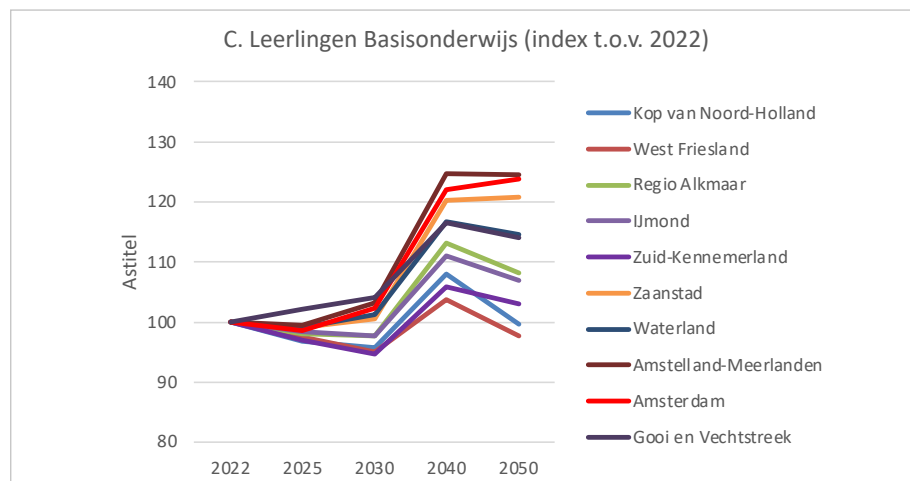
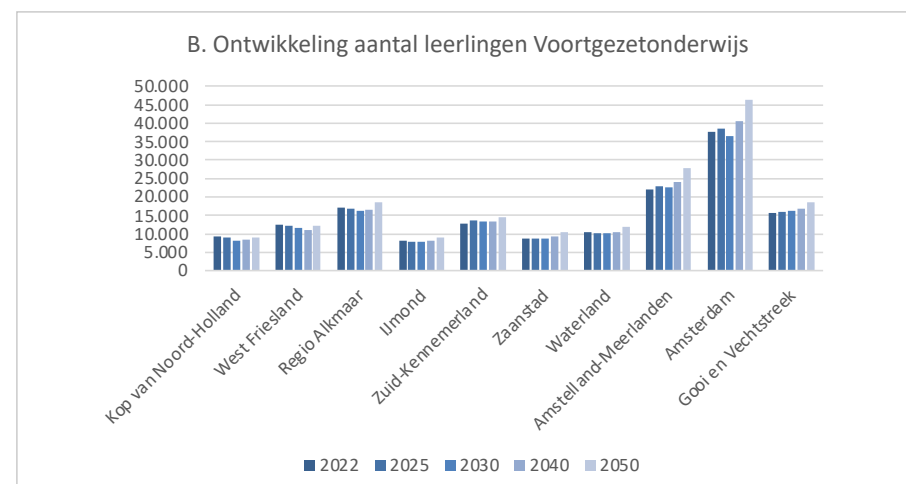
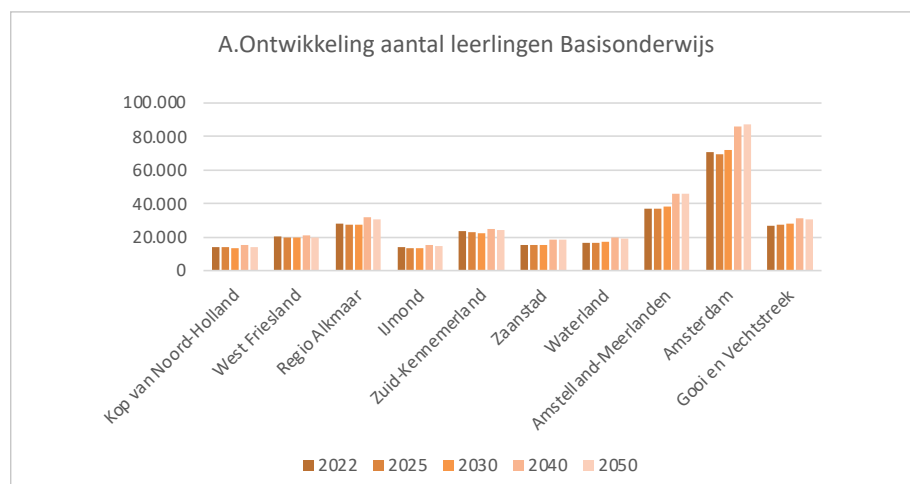

2.3 Onderwijs

Het onderwijs krijgt of heeft te maken met licht afnemende leerlingenaantallen in de periode 2022-2030. Dit speelt in de meeste regio's, maar vooral in het voortgezet onderwijs in Noord-Holland Noord (figuur 2.11). Het aantal basisschoolkinderen neemt langzaam toe na 2025, terwijl deze toename voor middelbaar scholieren pas na 2030 wordt verwacht. De meeste deelregio's kennen op lange termijn tot 2050 juist een groei; het aantal leerlingen

in Amsterdam neemt bijvoorbeeld fors toe: 24% meer basisschoolleerlingen en 23% meer scholieren op de middelbare school. In Amstelland-Meerlanden neemt het aantal scholieren zelfs nog iets meer toe (respectievelijk 25% groei basisscholieren en 26% groei middelbaar scholieren). In totaal neemt het aantal basisschoolleerlingen in Noord-Holland toe van 267.100 nu tot bijna 305.900 in 2050 (15%). Het aantal leerlingen op voortgezet onderwijs neemt in dezelfde periode toe van ruim 154.000 tot ruim 178.000 (15%). Het verschil is te verklaren door het cohort-effect van de generaties kinderen in het onderwijs.

Figuur 2.11 A-D: Ontwikkeling aantal leerlingen per regio, 2022-2050

3 Werkgelegenheid, werkloosheid en uitkeringen

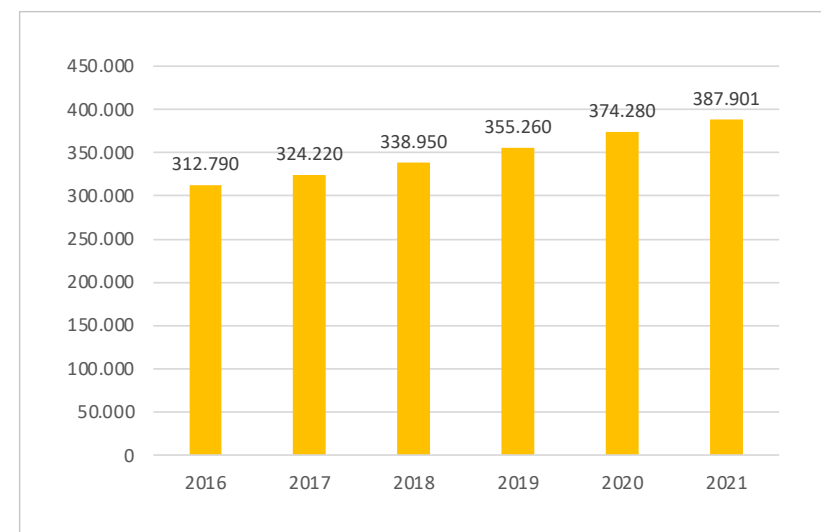
In 2021 telde Noord-Holland 1.679.000 banen. Dit is een groei van +0,7% in vergelijking met 2020. De groei van het aantal banen is tussen 2021 en 2020 minder groot in vergelijking met de voorgaande jaren. In Kop van Noord-Holland (-0,5%) en regio Alkmaar (-0,1%) is het aantal banen in 2021 zelfs afgenomen. De werkloosheid is iets gedaald; in 2021 was 4,8% van de beroepsbevolking werkloos in Noord-Holland, iets hoger dan het Nederlandse gemiddelde (4,2%). Het aantal lopende WW-uitkeringen is gedaald tussen 2020 en 2021. Het aandeel arbeidsongeschikten is sinds 2010 dalend als gevolg van wettelijke regels, criteria en normen die worden gehanteerd. Deze trend zet ook afgelopen jaar door, met uitzondering van de regio IJmond.

3.1 Vestigingen en werkgelegenheid

In 2021 had Noord-Holland 387.900 bedrijfsvestigingen, een stijging van 3,6% ten opzichte van 2020 (figuur 3.1). Het aantal vestigingen neemt al jarenlang harder toe dan de werkgelegenheid door de sterke groei van zelfstandige ondernemers.

Werkgelegenheid is op verschillende manieren te meten. Het meest gangbaar is het vastleggen van de banen die op een bepaald moment bij bedrijven bestaan. Het gaat dan om de bezetting van functies door medewerkers bij bedrijven.⁵ In 2021 telde Noord-Holland 1.679.300 banen. Dit is een groei van +0,7% in vergelijking met 2020. De groei van het aantal banen is tussen 2021 en 2020 minder groot in vergelijking met de voorgaande jaren.

Figuur 3.1: Ontwikkeling aantal vestigingen Noord-Holland, 2016-2021

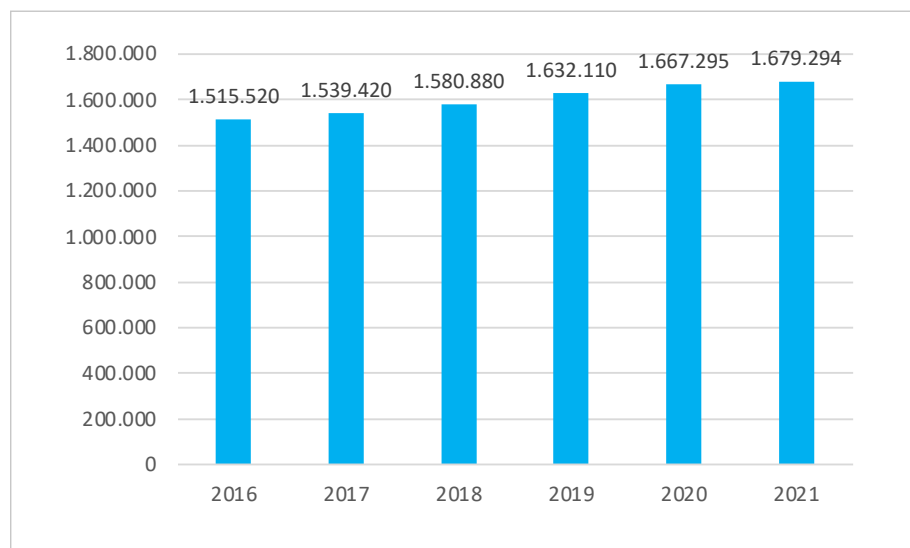
Bron: LISA

⁵ Iedere medewerker telt hierin mee als een baan. Dat betekent bijvoorbeeld dat een medewerker die 20 uur werkt, wordt meegeteld als één baan bij dat bedrijf. Het kan zijn dat dezelfde persoon ook bij een ander bedrijf een andere baan heeft en dus twee maal een baan vervuld.

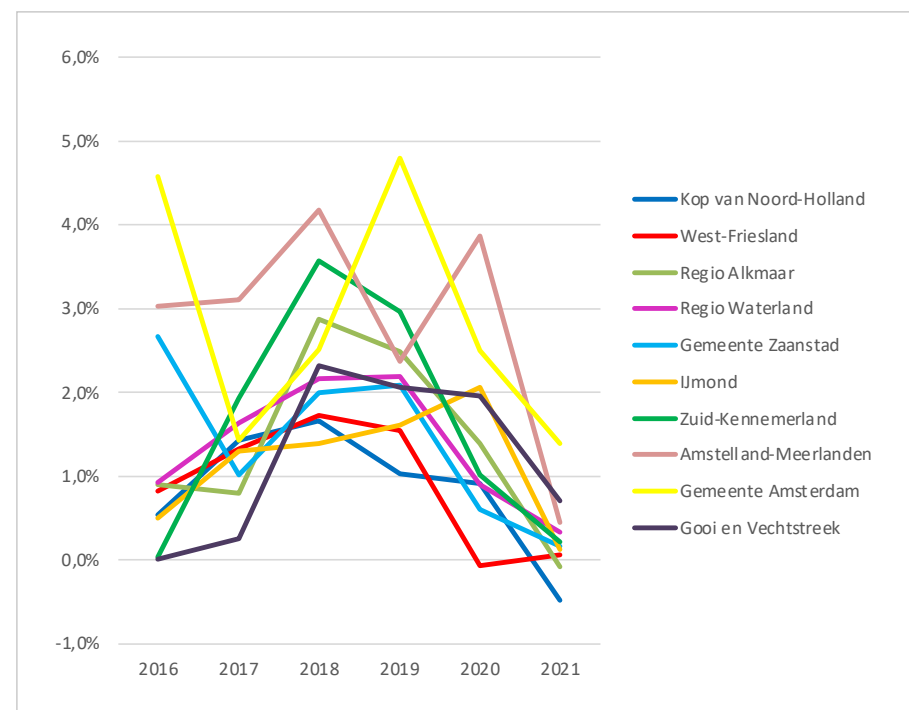
Met uitzondering van West-Friesland was de groei van banen tussen 2021-2020 kleiner t.o.v. 2019-2020 in de regio's. In Kop van Noord-Holland (-0,5%) en regio Alkmaar (-0,1%) is het aantal banen in 2021 zelfs afgenomen in vergelijking met het aantal banen in 2020. De hoogste groei tussen 2020 en 2021 was in de gemeente Amsterdam (+1,4%).

Figuur 3.2: Ontwikkeling aantal banen Noord-Holland, 2016-2021

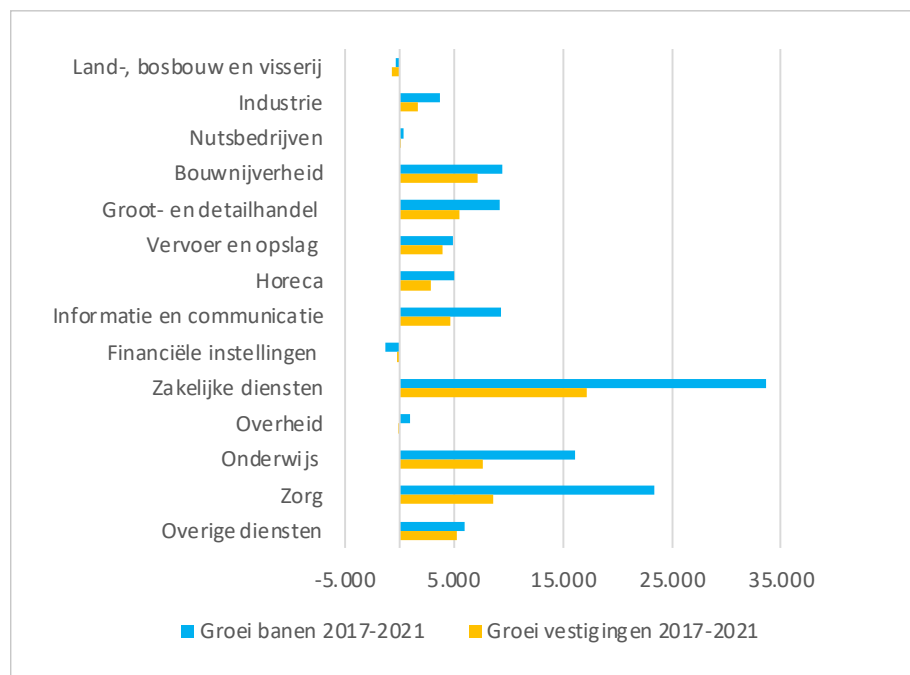
Bron: LISA

Figuur 3.3: Banengroei naar regio in percentages

Bron: LISA

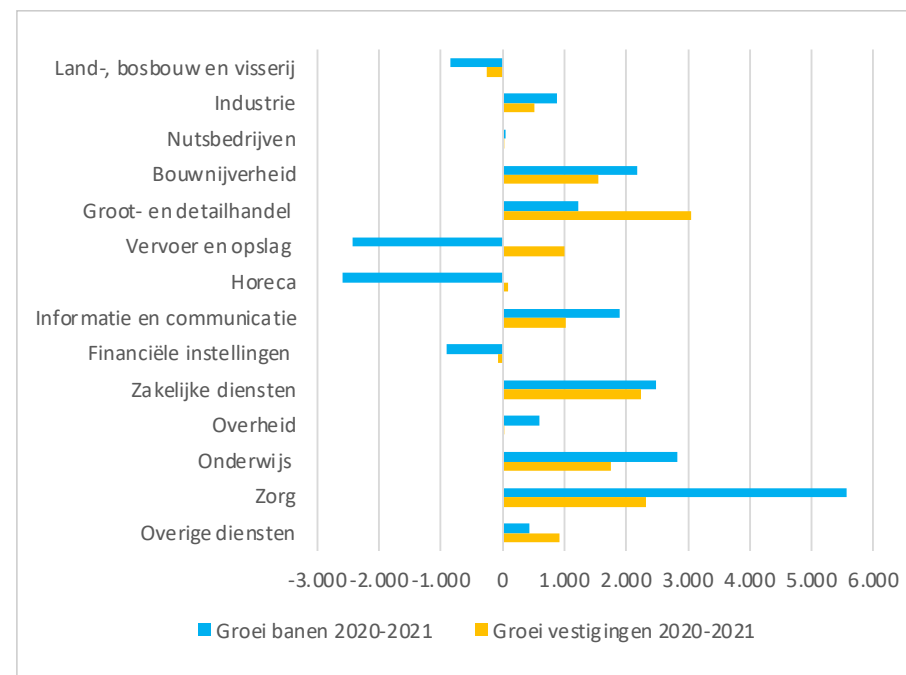
Figuur 3.4: Ontwikkeling banen en vestigingen per sector in Noord-Holland, 2017-2021

Bron: LISA 2017-2021

Het valt op dat in de meeste sectoren het aantal banen tussen 2017 en 2021 is toegenomen, met uitzondering van de sectoren land, bosbouw en visserij en financiële instellingen (figuur 3.4). In het onderwijs (+17%) en in de bouwnijverheid (+14%) is het aantal banen relatief het hardste gestegen.

Figuur 3.5: Ontwikkeling banen en vestigingen per sector in Noord-Holland, 2020-2021

Bron: LISA 2021

Als we inzoomen op de ontwikkeling tussen 2020 en 2021 is in meer sectoren het aantal banen afgenomen (figuur 3.5). In de land, bosbouw en visserij (-4%), vervoer en opslag (-2%), horeca (-2%) en in financiële instellingen (-1%) is het aantal banen afgenomen. In de zorg is het aantal banen absoluut het meeste gestegen met ruim 5.500 (+3%). In het onderwijs is het aantal banen relatief het meeste gestegen met bijna 3.000 banen (+3%).

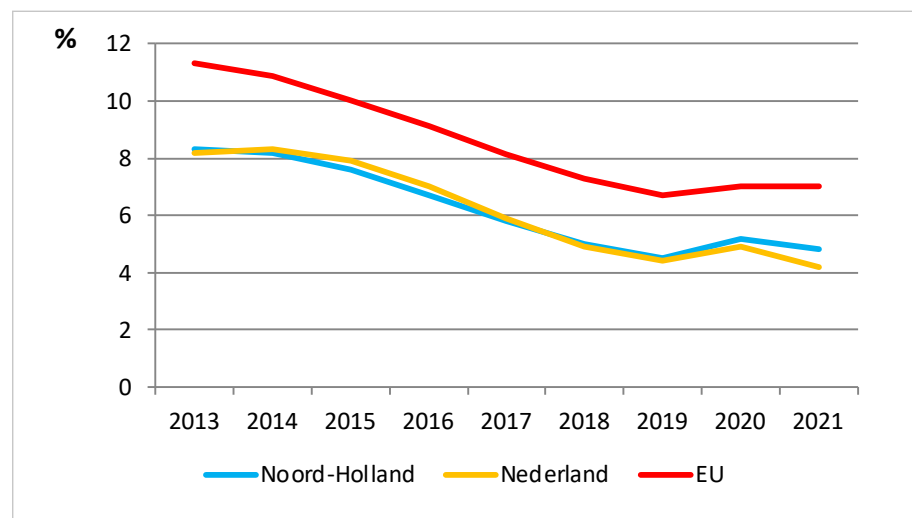
3.2 Werkloosheid

Het officiële werkloosheidscijfer is gebaseerd op een internationaal afgesproken definitie: iedereen die zich actief aanbiedt op de arbeidsmarkt en geen baan heeft wordt tot de werklozen gerekend. Er zijn in Noord-Holland 78 duizend werklozen in 2021. Dit betekent dat 4,8% van de beroepsbevolking werkloos is. Het Noord-Hollandse werkloosheidspercentage ligt boven het Nederlandse gemiddelde. Beide percentages liggen nog wel net onder de door CBS-gehanteerde frictiewerkloosheid ('in between jobs') van 5%, wat een krappe arbeidsmarkt betekent. De werkloosheidspercentage in de EU is 7,0%. In Noord-Holland is de werkloosheid alleen toegenomen in 'coronajaar' 2020 maar kent een dalende trend (figuur 3.6).

De werkloosheid is ook in beeld gebracht naar leeftijdsgroep en opleidingsniveau. De werkloosheid is bij alle leeftijdsgroepen in Noord-Holland iets hoger dan het Nederlandse gemiddelde en gedaald tussen 2020 en 2021 (figuur 3.10).

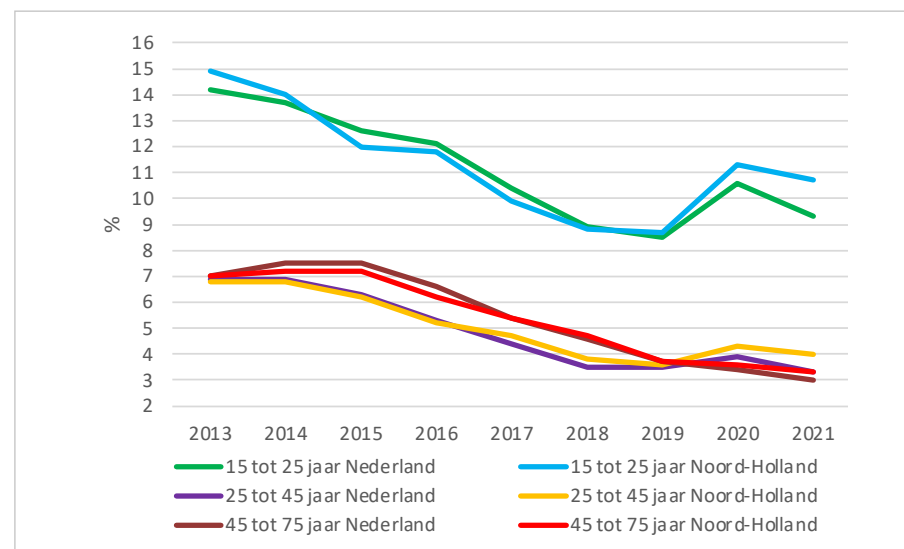
De werkloosheid is in Noord-Holland onder alle opleidingsniveaus iets hoger dan het Nederlandse gemiddelde. De werkloosheid is zowel in Noord-Holland als in Nederland gedaald onder alle opleidingsniveaus tussen 2020 en 2021, met uitzondering van laag opgeleiden⁶ in Noord-Holland. Onder laag opgeleiden is de werkloosheid gestegen met +0,2% in Noord-Holland.

Figuur 3.6: Werkloosheid in Noord-Holland, Nederland en de EU

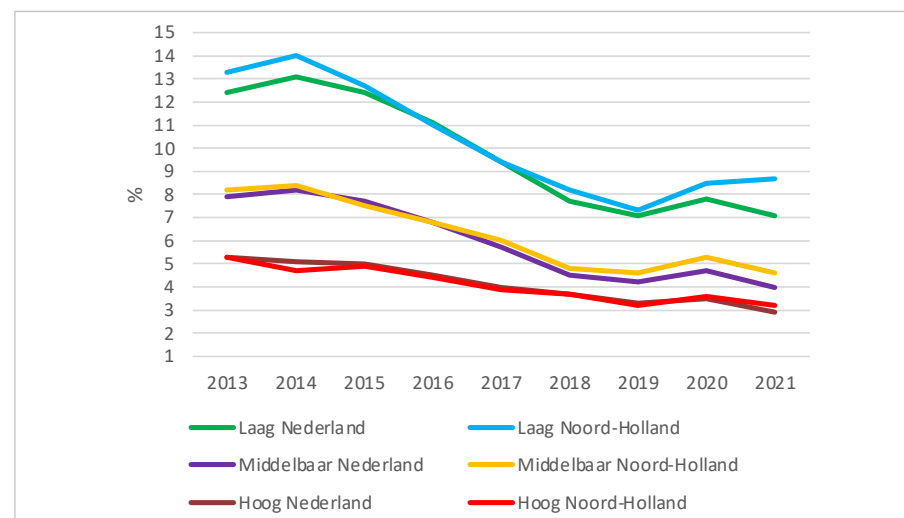
Bron: CBS/International Labour Organization

Figuur 3.7: Werkloosheidspercentage naar leeftijdsgroepen in Noord-Holland en Nederland, 2013-2021

Bron: CBS

Figuur 3.6: Werkloosheid in Noord-Holland, Nederland en de EU

Bron: CBS

⁶ Het heeft de voorkeur om bij de bestaande classificaties aan te blijven sluiten en niet een nieuwe indeling te maken. Conclusie van CBS is dat de indeling op basis van de oriëntatie niet onderscheidend genoeg is. Er zijn bijvoorbeeld ook veel hoogopgeleide praktisch geschoolden, zoals artsen.

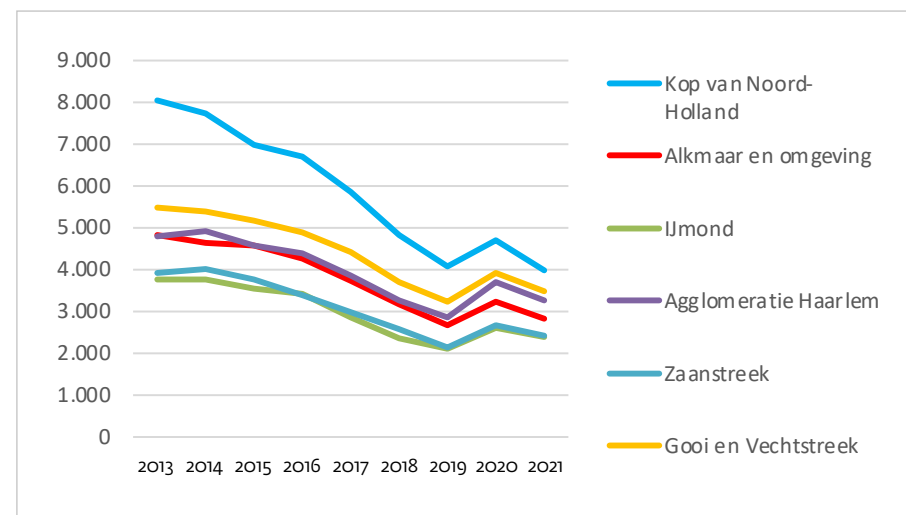

3.3 Uitkeringen

De positie en het gedrag van mensen op de arbeidsmarkt hangt samen met de uitkeringsrechten die ze hebben. Tijdreeksen met cijfers over uitkeringen vertonen vaak een grillig verloop: regelingen kunnen plotseling veranderen, uitkeringsrechten worden aangepast om het beroep op uitkeringen of het gedrag van partijen op de arbeidsmarkt te beïnvloeden. Het UWV biedt maandelijks inzicht in het aantal werkloosheidsuitkeringsgerechtigden. Niet iedereen die werkloos is, heeft recht op een WW-uitkering. Het percentage ligt lager dan het officiële werkloosheidscijfer omdat de omvang van de doelgroep kleiner is. Het gaat om (gedeeltelijk) werkloze mensen met een actueel arbeidsverleden die geen beroep kunnen doen op andere rechten (Wajong, WAO, e.d.). De WW-cijfers zijn te gebruiken als een eerste signaalwaarde voor de ontwikkelingen van de werkloosheid op de arbeidsmarkt. De feitelijke ontwikkeling komt vertraagd beschikbaar via de CBS-statistieken.

Figuur 3.9 laat zien dat het aantal lopende WW-uitkeringen vanaf 2014 tot 2019 daalt in alle deelregio's. Tussen 2019 en 2020 steeg het aantal WW-uitkeringen in alle regio's door corona. Tussen 2020 en 2021 is het aantal WW-uitkeringen weer afgenomen.

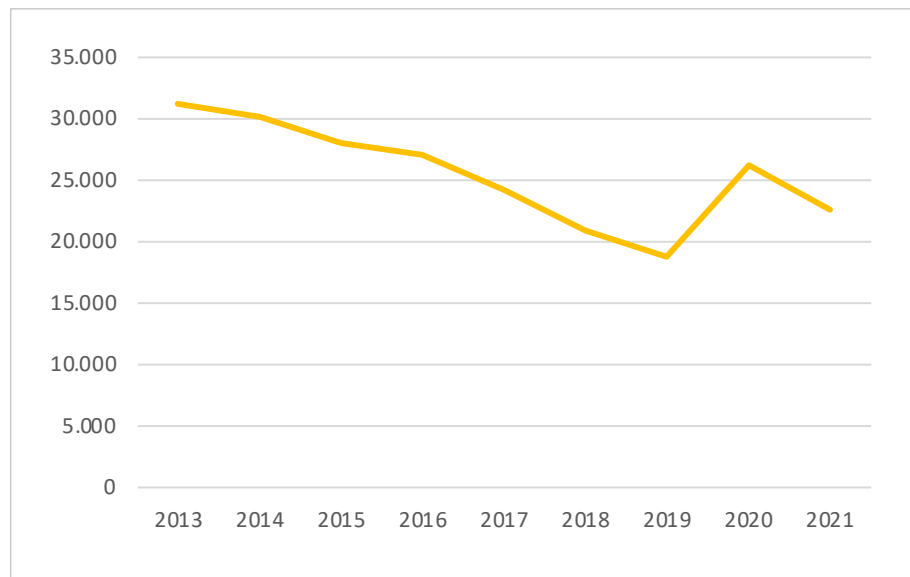
Figuur 3.9: Lopende WW-uitkeringen⁷ vanaf 2013 naar COROP-gebied in Noord-Holland

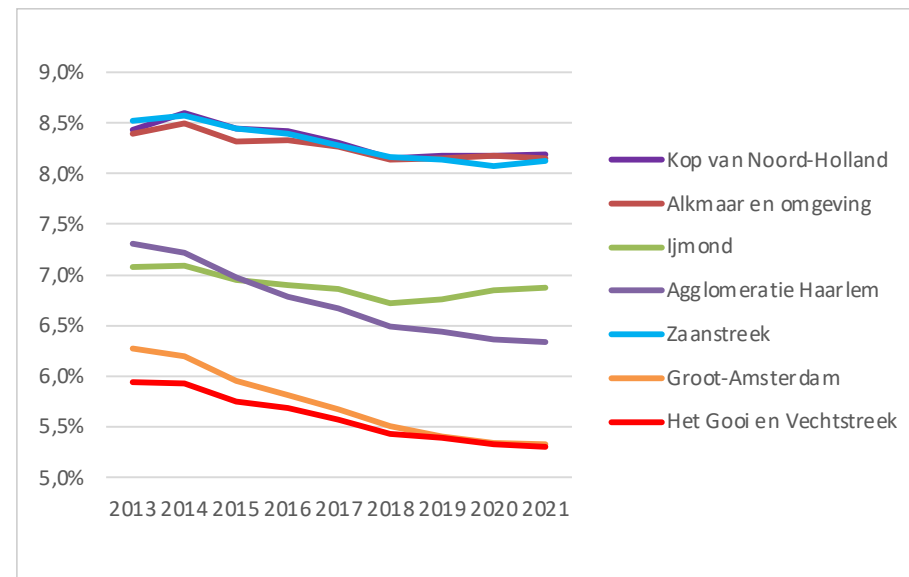
Bron: CBS, 2021

⁷ Met de Wet werk en zekerheid (Wwz) is er sinds juli 2015 een nieuwe WW-systematiek op basis van inkomstenverrekening. Deze systematiek heeft een structureel verhogend effect op het aantal WW-uitkeringen. Groot-Amsterdam is inclusief de Ronde Venen (provincie Utrecht). De definitieve cijfers voor het aantal lopende WW-uitkeringen waren nog niet beschikbaar voor 2021. Voor 2021 is daarom het gemiddelde genomen tussen januari en september 2021.

Figuur 3.10: Lopende WW-uitkeringen⁸ vanaf 2013 in Groot-Amsterdam

Bron: CBS, 2021

Figuur 3.11: Arbeidsongeschikten (WAO/WAZ/Wajong/WIA) als percentage bevolking 15-65 jaar naar regio 2013-2021⁹

Bron: CBS

Het aandeel arbeidsongeschikten in de totale bevolking tussen 15 en 65 jaar is sinds 2010 dalend als gevolg van wettelijke regels, criteria en normen die worden gehanteerd. Deze trend zet ook afgelopen jaar door, met uitzondering van de regio IJmond (+0,03%). Een gedeelte van de mensen met uitkeringsrechten op grond van arbeidsongeschiktheid (WAO, WAZ, Wajong en WIA) hebben een betaalde baan (meestal parttime of aangepast).

⁸ Met de Wet werk en zekerheid (Wwz) is er sinds juli 2015 een nieuwe WW-systematiek op basis van inkomstenverrekening. Deze systematiek heeft een structureel verhogend effect op het aantal WW-uitkeringen. Groot-Amsterdam is inclusief de Ronde Venen (provincie Utrecht). De definitieve cijfers voor het aantal lopende WW-uitkeringen waren nog niet beschikbaar voor 2021. Voor 2021 is daarom het gemiddelde genomen tussen januari en september 2021.

⁹ De cijfers in deze figuur wijken iets af van de cijfers van vorig jaar omdat hier gekozen is voor CBS als bron.

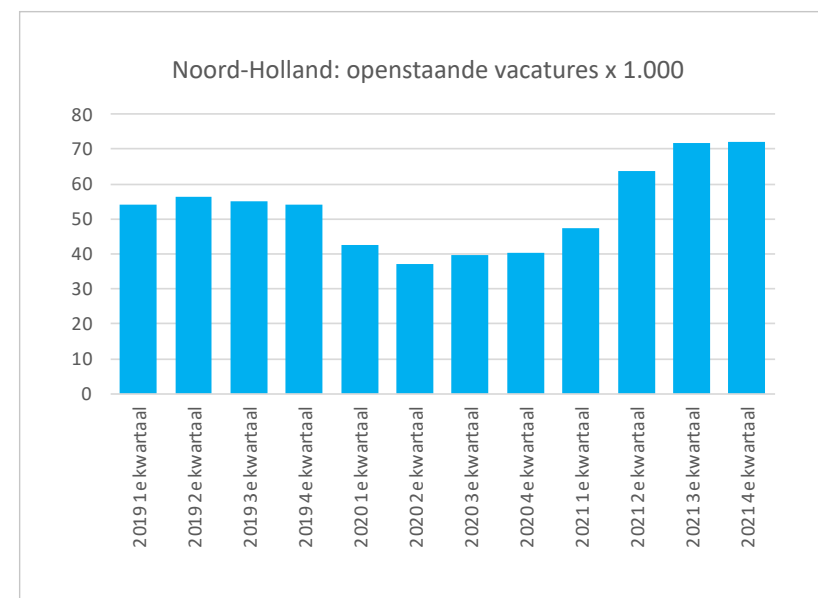
4 Vacatures en spanning op de arbeidsmarkt

De krapte op de arbeidsmarkt is in 2021 weer toegenomen. Het aantal vacatures is toegenomen in vergelijking met 2020 en is met meer dan 72.000 hoger dan in 2019. De spanningsindicator laat zien dat de arbeidsmarkt bij veel beroepen krap of zelfs zeer krap is.

4.1 Vacatures

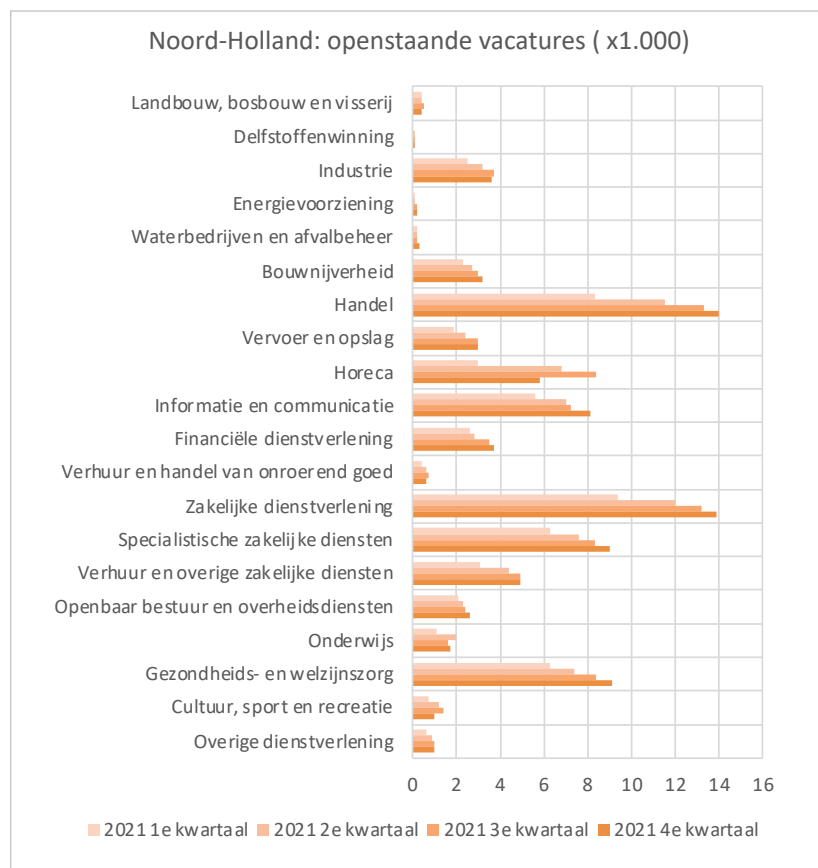
Het CBS rapporteert over het aantal openstaande vacatures naar sector per kwartaal. Het aantal openstaande vacatures is een belangrijke conjunctuurindicator. Het aantal vacatures liep in Noord-Holland weer op in 2021 en is op een hoger niveau dan in 2019 (figuur 4.1). Ditzelfde beeld is terug te zien in het aantal vacatures naar sector (figuur 4.2). De opvallendste uitzondering hierop is de terugval in vacatures in de horeca tussen het 3e en 4e kwartaal van 2021. Een groot deel hiervan zal verklaard kunnen worden door de sluiting van de horeca als coronamaatregel in het najaar van 2021. In de handel (+6.800 vacatures) en in de zakelijke dienstverlening (+6.100) is het aantal vacatures het meest toegenomen tussen het 4e kwartaal 2020 en het 4e kwartaal van 2021.

Figuur 4.1: Openstaande vacatures x 1.000, 2019-2021

Bron: CBS

Figuur 4.1: Opstaande vacatures x 1.000, 2019-2021

Bron: CBS

4.2 Spanning op de arbeidsmarkt

Opstaande vacatures - en met name moeilijk te vervullen vacatures (die langer dan een half jaar openstaan) - zijn een belangrijke indicatie voor een mogelijke mismatch op de arbeidsmarkt. De Spanningsindicator Arbeidsmarkt van het UWV biedt gedetailleerde arbeidsmarktinformatie voor alle beroepsgroepen en regio's. De gegevens worden op kwartaalbasis geüpdatet. Het bestrijkt alle sectoren en alle opleidingsniveaus. De verhouding van het aantal opstaande vacatures en direct beschikbaar aanbod geeft een indicatie van de actuele spanning op de arbeidsmarkt. Het is geen indicatie van de toekomstige spanning op de arbeidsmarkt.

De spanning op de arbeidsmarkt is toegenomen in het 4e kwartaal van 2021 in vergelijking met het 4e kwartaal van 2020. In het 4e kwartaal van 2020 nog sprake was van gemiddelde krapte op de arbeidsmarkt in agrarische beroepen, bedrijfseconomische en administratieve beroepen, managers, openbaar bestuur, veiligheid en juridische beroepen, pedagogische beroepen en transport en logistiek beroepen. In 2021 is voor al deze beroepsklassen de arbeidsmarkt krap of zelfs heel krap in de provincie Noord-Holland. Alleen de arbeidsmarkt voor creatieve en taalkundige beroepen is iets ruimer, maar kampt inmiddels ook met een gemiddelde krapte in Noord-Holland.

De krapte van de arbeidsmarkt varieert soms per regio. De arbeidsmarkt is voor commerciële beroepen bijvoorbeeld 'heel' krap in Groot-Amsterdam en krap in de andere regio's.

De spanning op de arbeidsmarkt is het hoogste in ICT beroepen, technische beroepen en transport en logistiek en transport beroepen in de provincie Noord-Holland. In zorg en welzijn beroepen is de arbeidsmarkt ook krap, of zelfs erg krap voor enkele beroepen. Er is vooral meer vraag naar, en minder aanbod van artsen en gespecialiseerd verpleegkundigen (figuur 4.3).

De indeling kent zes categorieën: zeer ruim, ruim, gemiddeld, krap en zeer krap en onbekend. De indeling is als volgt:

Waarde-indicator	Betekenis	Kleur in figuur
0 tot 0,25	zeer ruim	
0,25 tot 0,67	ruim	
0,67 tot 1,5	gemiddeld	
1,5 tot 4,0	krap	
4,0 of meer	zeer krap	
	onbekend, te weinig waarnemingen	

Figuur 4.3: Spanningsindicator arbeidsmarkt naar arbeidsmarktregio's, 4e kwartaal 2021

	Noord-Holland Noord	Zaanstreek-Waterland	Groot Amsterdam	Gooi en Vechtstreek	Zuid-Kennemerland en IJmond	Provincie NH
Agrarische beroepen						
Bedrijfseconomische en administratieve beroepen						
Administratief medewerkers						
Secretaresses						
Transportplanners en logistiek medewerkers						
Commerciële beroepen						
Adviseurs marketing, public relations en sales						
Vertegenwoordigers en inkopers						
Creatieve en taalkundige beroepen						
Dienstverlenende beroepen						
Koks						
ICT beroepen						
Gebruiksondersteuning ict						
Managers						
Managers detail- en groothandel						
Managers zakelijke en administratieve dienstverlening						
Openbaar bestuur, veiligheid en juridische beroepen						
Beveiligingspersoneel						
Overheidsambtenaren						
Pedagogische beroepen						
Docenten algemene vakken secundair onderwijs						
Leerkrachten basisonderwijs						
Technische beroepen						
Elektriciens en electronicamonteurs						
Hulpkrachten bouw en industrie						
Productiemachinebedieners						
Technici bouwkunde en natuur						
Transport en logistiek beroepen						
Vrachtwagenchauffeurs						
Zorg en welzijn beroepen						
Artsen						
Gespecialiseerd verpleegkundigen						
Sociaal werkers, groeps- en woonbegeleiders						

Bron: CBS

Colofon

Uitgave

Provincie Noord-Holland
Postbus 123 | 2000 MD Haarlem
Tel.: 023 514 31 43 | Fax: 023 514 40 40
www.noord-holland.nl
post@noord-holland.nl

Eindredactie

Provincie Noord-Holland
Directie BEL | Sector Regionale Economie en Erfgoed

Fotografie

Provincie Noord-Holland

Grafische verzorging

Xerox® Mediaservices

Haarlem, oktober 2022

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

I.Noordhoek

BEL/REE

Telefoonnummer +31235145273

recterm@noord-holland.nl

1 | 3

Betreft: Stand van zaken instrumentarium Arbeidsmarkt & Onderwijs

Verzenddatum

30 NOV. 2022

Kenmerk

1599616/1928992

Geachte leden,

Uw kenmerk

Met deze brief informeren wij u over de stand van zaken bij het instrumentarium Arbeidsmarkt & Onderwijs, waaronder:

- de voortgang agenda werkambassadeur
- voorbereiding UVR campusontwikkeling
- de resultaten van onderzoek naar de gevolgen voor de arbeidsmarkt door investeringen in duurzaamheid en energietransitie door de Stichting Economisch Onderzoek (SEO)
- de monitor arbeidsmarkt 2021-2022

Het beleidsterrein arbeidsmarkt & onderwijs is onderdeel van uitvoeringsagenda Economie 2021-2023. Met de vaststelling eind 2015 van de startnotitie "Naar een veerkrachtige Arbeidsmarkt", heeft u de uitgangspunten vastgesteld voor het arbeidsmarktbeleid van de provincie Noord-Holland.

Via een vijftal instrumenten wordt, samen met onze partners, invulling gegeven en voortgang gemaakt op dit beleid, te weten:

- Het faciliteren van de triple helix (MBO) campusstructuur in de regio
- Inzet van onze werkambassadeur als aanjager van provinciaal beleid
- Monitoring t.a.v. de ontwikkeling van de arbeidsmarkt
- Het manifest Werken & Ontwikkelen 2030 in Noord-Holland
- Technologietafels en ontwikkelcoalities

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Met betrekking tot het faciliteren van de triple helix campusstructuur zijn wij een regeling aan het opstellen. Er wordt bovendien nauw samengewerkt met landelijk beleid en initiatieven zoals met het Platform Talent voor Technologie. Via gelden van het nationaal groeifonds (NGF) bieden zij mogelijkheden aan enkele bestaande publiek-private samenwerkingen, om te kunnen opschalen en wordt bovenregionale samenwerking tussen de campussen gestimuleerd (op essentiële vraagstukken in de klimaatopgave). Over de provinciale regeling wordt u binnenkort nader geïnformeerd.

De werkambassadeur is met name aanjager voor het realiseren van het manifest, de technologietafel en de ontwikkelcoalities. Vanuit deze structuur is er de wens geuit voor meer kennis over vraag en aanbod op de arbeidsmarkt ten gevolge van de investeringen in duurzaamheid en energietransitie. Dit onderzoek is recent opgeleverd door de Stichting Economisch Onderzoek.

We hebben u bovendien toegezegd u jaarlijks te informeren over de stand van zaken van de agenda van de werkambassadeur. Hierin nemen wij u ook mee in de conclusies van het onderzoek door SEO. Bovendien is de afgelopen weken de arbeidsmarktmonitor 2021-2022 afgerond. Ook hierover informeren wij u jaarlijks.

Door de samenloop en samenhang van bovenstaande zaken informeren wij u via één notitie.

Gevolgen uitkomsten arbeidsmarkt monitor en SEO onderzoek voor het beleid op Arbeidsmarkt en Onderwijs.

De monitor en het onderzoek zijn recent verschenen. Wat de mogelijke gevolgen kunnen zijn voor het beleid moet nog worden onderzocht. Ter analyse en advies worden de resultaten van het onderzoek voorgelegd aan, onder andere, de leer- en adviescommissie en de Technologietafel Werken en Ontwikkelen. Indien het advies uit dit veld vraagt om aanpassing van beleid en/of er andere acties nodig zijn, worden deze meegenomen in de ontwikkeling van beleid vanaf 2024 (nieuwe collegeperiode). Vooralsnog gaan wij ervan uit dat dit onderzoek een goede input geeft voor de uitvoering van de huidige actiepunten, zoals voor de ontwikkelcoalitie "Techniekpromotie".

Waar nodig en gewenst bespreken wij graag onze visie en inzet op de aansluiting van Arbeidsmarkt en Onderwijs in Noord-Holland.

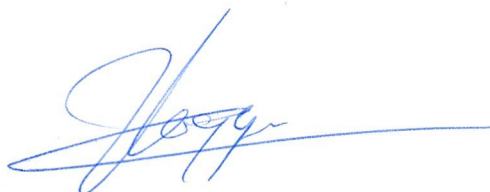
Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

C.J. Loggen

3 bijlagen

- Informatienotitie stand van zaken instrumenten Arbeidsmarkt&Onderwijs
- Onderzoeksrapport SEO Werk in duurzaamheid en energietransitie Noord-Holland
- Monitor Arbeidsmarkt Noord-Holland 2021-2022

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	11599
Extern Zaak ID	1935547
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	23 januari 2023
Agendapunt	12.d
Titel	Economie: Afronding evaluatie uitvoeringsregeling Winkelgebieden (C-agenda EFB 23-01-2023)
Organisatieonderdeel	BEL/RE&E

Bijlagen
Eindrapportage 'Evaluatie Uitvoeringsregeling Toekomstbestendige Winkelgebieden' .pdf
Brief aan PS over evaluatie Uitvoeringsregeling Toekomstbestendige Winkelgebieden.pdf

Geagendeerd	Vergaderdatum
Overdracht vanuit GS	19 december 2022
Ingekomen stukken ter kennisname	31 december 2022
Economie Financiën en Bestuur	23 januari 2023

Toelichting

De regeling HIRB+ Toekomstbestendige Winkelgebieden draagt bij aan het verhogen van het kwaliteitsniveau van de Noord-Hollandse winkelstructuur door onder andere het terugdringen van leegstand en het opzetten of verbeteren van samenwerking. De regeling is geëvalueerd en wordt op basis van de aanbevelingen aangescherpt, verbreed en in 2023 voortgezet.

Evaluatie Uitvoeringsregeling toekomstbestendige winkelgebieden

Provincie Noord-Holland

Opdrachtgever

Titel rapport

Provincie Noord-Holland

Evaluatie Uitvoeringsregeling toekomstbestendige winkelgebieden

Kenmerk

Datum publicatie

011592.20221011.R1.07

24 oktober 2022

Projectleider

Projectteam Goudappel/Decisio

Tim van Huffelen

Simon Bleijenberg, Diane Stiemer, Gerwin van der Meulen, Guido Scheerder

Projectteam opdrachtgever

Mechteld Wisse, Jacobien Crol en Margot Recter

Status

Eindrapportage

© Copyright Goudappel BV

Inhoudsopgave

1. Conclusies en aanbevelingen		1
1.1	Aanleiding evaluatie en onderzoeksvragen	1
1.2	Conclusies evaluatie	2
1.3	Aanbevelingen evaluatie	4
2. Inleiding		7
2.1	Aanleiding	7
2.2	Vraagstelling	7
2.3	Aanpak	7
2.4	Leeswijzer	8
3. Beleidskader		9
3.1	Rol Rijk en provincie Noord-Holland	9
3.2	Achtergrondfeiten rondom de subsidieregeling	12
4. Behaalde resultaten		15
4.1	Analyse van de aanvragen	15
4.2	Uitgevoerde activiteiten	21
4.3	Behaalde prestaties	23
5. Functioneren, doelbereik en doeltreffendheid van de subsidieregeling		25
5.1	Ervaringen van doelgroepen: aanvraagproces en voorwaarden	25
5.2	Inzicht in doelbereik	28
5.3	Inzicht in doeltreffendheid	32
5.4	Inzicht in overige wensen en behoeften	38
Bijlage 1 Vragenlijsten enquêtes		39
Bijlage 2 Lijst geïnterviewden		44

1. Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk zetten we de conclusies en aanbevelingen van de evaluatie uitvoeringsregeling voor toekomstbestendige winkelgebieden voor u op een rij. Voor we tot de conclusies en aanbevelingen overgaan, leest u eerst kort over de aanleiding en de onderzoeksvragen voor de evaluatie.

1.1 Aanleiding evaluatie en onderzoeksvragen

De provincie Noord-Holland heeft in 2015 het Detailhandelsbeleid 2015-2020 opgesteld. Met dit beleid wil de provincie onder meer de vitaliteit van winkelgebieden stimuleren. Een middel dat de provincie hierbij inzet is de subsidie 'Uitvoeringsregeling voor toekomstbestendige winkelgebieden'. Het doel van de subsidie is het verhogen van het kwaliteitsniveau van de winkelgebieden in Noord-Holland. Dit doet de provincie door gemeente, ondernemerscollectieven en ondernemers te ondersteunen bij hun inspanningen om de winkelgebieden middels planvorming of samenwerking toekomstbestendig te maken. Het subsidieplafond voor de subsidieregeling bedroeg € 600.000 in 2018 en 2019. Sinds 2020 is het plafond €425.000,- per jaar. In totaal is er voor € 1.476.043,- aan subsidies verleend in de periode 2018-2021. In geen enkel jaar is het subsidieplafond volledig gebruikt, wel is het grootste deel van het beschikbare bedrag elk jaar benut.

Dit rapport evalueert de 'Uitvoeringsregeling voor toekomstbestendige winkelgebieden' over de periode 2018-2021. Aanleiding hiervoor is het Evaluatiekader subsidies 2018, waarin is gesteld dat subsidieregelingen elke vier jaar geëvalueerd dienen te worden. De evaluatie van de uitvoeringsregeling geeft antwoord op vier centrale hoofdvragen, namelijk:

1. In hoeverre is het aannemelijk dat de regeling heeft bijgedragen aan de provinciale opgave uit het detailhandelsbeleid?
2. Wat zijn de ervaringen van gemeenten/ondernemers(collectieven) met het gebruik van de regeling? Welke uitdagingen en belemmeringen ervaren zij?
3. Wat kunnen we leren van de provincie Zuid-Holland op het gebied van de subsidie voor detailhandel?¹
4. Welke concrete aanbevelingen kunnen worden geformuleerd over de doeltreffendheid van de regeling?

Voor de evaluatie is een enquête uitgevoerd onder (potentiële) aanvragers van de subsidieregeling. De enquête is in totaal 30 keer volledig ingevoerd. Daarnaast zijn er 10 verdiepende interviews verricht met aanvragers, potentiële aanvragers, Stad&Co (adviesbureau betrokken bij meerdere aanvragen) en beleidsmedewerkers van de provincie Noord-Holland en Zuid-Holland.

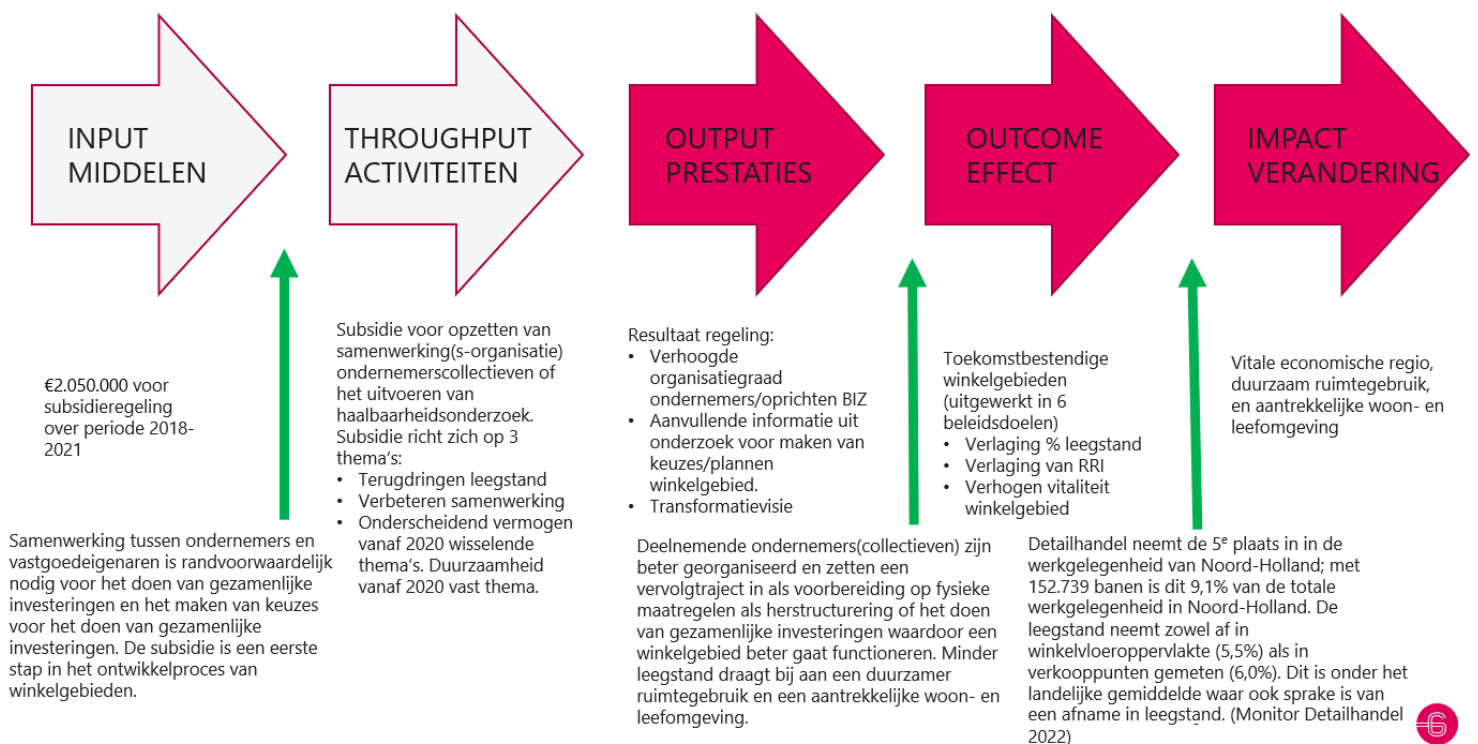
¹ De provincie Zuid-Holland heeft een relatief vergelijkbaar profiel en eveneens sinds 2018 een subsidieregeling voor winkelgebieden. Vanaf 2022 is de subsidieregeling in Zuid-Holland op onderdelen aangepast naar aanleiding van een uitgevoerde evaluatie.

1.2 Conclusies evaluatie

Regeling draagt bij aan betere samenwerking en hogere organisatiegraad.

De eerste onderzoeksvraag voor de evaluatie is in hoeverre de regeling heeft bijgedragen aan de provinciale opgave uit het detailhandelsbeleid en gaat over de doeltreffendheid van de regeling. Om deze vraag goed te kunnen beantwoorden, is eerst inzicht nodig wat voor de evaluatie onder de provinciale opgave en doeltreffendheid wordt verstaan. In de hiernavolgende figuur 1 zijn de opgave en doeltreffendheid, met onderliggende aannames, uitgewerkt in een doelboom.

Voorstel doeltreffendheid UVR toekomstbestendige winkelgebieden

Figuur 1: Doelboom evaluatie uitvoeringsregel

Als we kijken naar de doelboom en de uitkomsten van de evaluatie zien we dat de uitvoeringsregeling bijdraagt aan de 'output prestatie' verhoogde organisatiegraad en in mindere mate bijdraagt aan de prestaties aanvullend onderzoek en een transformatievisie. De subsidie wordt vooral aangevraagd voor het verbeteren van de samenwerking en verhogen van de organisatiegraad. En met succes. Bijna alle aanvragers met dit doel geven aan dat de subsidie heeft bijgedragen aan een betere onderlinge en externe samenwerking en een hogere organisatiegraad.

Als we verder kijken in de doelboom naar de bijdrage aan het 'outcome effect' (minder leegstand, Verlaging van Retail Risk Index en verhogen vitaliteit winkelgebied), dan zijn er op

basis van deze evaluatie geen directe conclusies te trekken. We zien geen direct verband tussen de winkelgebieden waar subsidies zijn verleend en een positief outcome effect zoals een vermindering van de leegstand. Hetzelfde geldt voor de bijdrage van de regeling aan de 'impact verandering' (vitale economische regio, duurzaam ruimtegebruik en aantrekkelijke woon- en leefomgeving). Het is ook niet vreemd dat geen direct verband is te leggen tussen de regeling en het 'outcome effect' en de 'impact verandering', omdat samenwerking maar één van de vele factoren is, die van invloed is op de ontwikkeling van toekomstbestendige winkelgebieden en een vitale economische regio, duurzaam ruimtegebruik en aantrekkelijke woon- en leefomgeving. Zo spelen bijvoorbeeld factoren als de economische ontwikkeling en corona in dit proces een zeker zo grote rol. Daarnaast is een verband met het 'outcome effect' en de 'impact verandering' nu moeilijk vast te stellen, omdat een betere samenwerking en hogere organisatiegraad pas over een langere periode vruchten afwerpen.

Wel kunnen we vanuit de literatuur en bestaand onderzoek² stellen dat een goede samenwerking en organisatiegraad de basis vormen voor een succesvolle aanpak om de vitaliteit van winkelgebieden te verbeteren. Een sterke samenwerking tussen de 'gouden driehoek' (ondernemers, vastgoedeigenaren en gemeente) is randvoorwaardelijk om gezamenlijk in een winkelgebied te investeren en plannen te kunnen maken en uitvoeren.

Het belang van een goede samenwerking voor een vitaal winkelgebied wordt ook onderschreven door de aanvragers van de subsidie. Zij geven aan dat samenwerking nodig is en het makkelijker maakt om samen in het winkelgebied te investeren. Zij stellen ook dat de subsidie een steun in de rug is om ondernemers over de streep te trekken en samen te werken, acties succesvol uit te voeren en vervolgacties op te starten. Daarbij geeft 60% van de aanvragers aan dat de voorgenomen acties inmiddels al zijn uitgevoerd en 40% dat ook al vervolgacties zijn opgestart.

Kortom: op basis van de evaluatie kunnen we concluderen dat de uitvoeringsregel direct bijdraagt aan 'output prestaties' van de doelboom (zie figuur1) als een betere samenwerking en hogere organisatiegraad en volgens de literatuur en deelnemers aan de evaluatie indirect bijdraagt aan één 'outcome effect' als een vermindering van leegstand en 'impact verandering' als een vitale economische regio, duurzaam ruimtegebruik en aantrekkelijke woon- en leefomgeving.

Aanvragers subsidie uitvoeringsregeling tevreden over subsidie en proces

De aanvragers van de subsidie uitvoeringsregel zijn goed te spreken over deze regeling en het aanvraagproces. Zij zijn in de eerste plaats blij dat er een subsidie beschikbaar is om samen te werken aan een betere vitaliteit van het winkelgebied en geven aan goed uit de voeten te kunnen met het subsidiebedrag. Daarnaast zijn de aanvragers tevreden over het contact met de provincie. Aanvragers waarderen het dat de provincie actief meedenkt bij het indienen van hun aanvraag. Daarbij geeft een belangrijk deel van de aanvragers aan dat zij

² Literatuurvoorbeelden: https://retailand.nl/app/uploads/2016/12/Winkelgebied_van_de_Toekomst.pdf en <https://retailand.nl/app/uploads/2018/09/2440-Brochure-samen-investeren-DEF-LR.pdf>

een direct contactpersoon hebben bij de provincie en dat dit goed werkt om vragen te stellen en te sparren over de aanvraag.

1.3 Aanbevelingen evaluatie

Ondanks de geconstateerde bijdrage van de uitvoeringsregel aan een betere samenwerking en de tevredenheid van de aanvragers met de regeling, zien wij op basis van de evaluatie de volgende aanbevelingen om de effectiviteit en tevredenheid van de regeling te verbeteren.

Vergroot bekendheid uitvoeringsregel

Analyse van de aanvragen leert dat de subsidie goed bekend is bij de grotere gemeenten in de provincie en vooral wordt aangevraagd in het zuidelijke deel van de provincie. Tegelijkertijd constateren we op basis van onder meer de leegstandscijfers en de Retail Risk Index dat de urgentie vooral in de kleinere gemeenten in het noordelijke deel van de provincie het grootst is en juist deze gemeenten achterblijven bij de aanvragen. Dit heeft voor een belangrijk deel te maken met een gebrek aan bekendheid van de regeling bij de kleinere gemeenten en ondernemersverenigingen en gebrek aan menskracht. Het verdient daarom aanbeveling om de regeling juist bij deze gemeenten en ondernemersverenigingen (in het noordelijke deel van de provincie) nog eens extra onder de aandacht te brengen.

Vereenvoudig en versnel de subsidieaanvraag en hou aanvragers op de hoogte

De beperkte menskracht bij vooral de kleinere gemeenten en ondernemersverenigingen maakt dat de subsidieaanvraag bij voorkeur zo eenvoudig mogelijk moet zijn. Veel aanvragers geven in de evaluatie aan dat de aanvraag eenvoudiger kan door bij de uitleg van de uitvoeringsregeling en het aanvraagformulier minder ambtelijke taal te gebruiken. Deze taal maakt het voor met name de ondernemers lastig om een aanvraag in te dienen.

Daarnaast vindt 20% van de aanvragers dat de afhandeltijd bij de provincie te lang duurde en dat voor hen ook niet bekend was wanneer hun aanvraag zou worden afgerond. De aanvragers willen graag een snelle afhandeling van de aanvraag en stellen het op prijs als de provincie hen op de hoogte houdt van de vorderingen en tussentijds updates stuurt over de voortgang van hun aanvraag.

Verhoog het percentage cofinanciering provincie

In de evaluatie geeft iets minder dan 20% van de aanvragers aan niet tevreden te zijn over de cofinanciering. Vooral kleine ondernemersverenigingen ervaren dat de eigen bijdrage te hoog is en zouden graag zien dat de provincie meer bijdraagt. Ook in de provincie Zuid-Holland kwam dit tijdens de evaluatie van deze regeling als een belangrijk aandachtspunt naar voren. De provincie Zuid-Holland heeft naar aanleiding van deze constatering besloten om het percentage dat de provincie bijdraagt te verhogen naar 75% voor aanvragen onder € 10.000,- zodat de ondernemers zelf hierin nog maar 25% moeten bijdragen. De provincie Noord-Holland vraagt nu een eigen bijdrage van 50% voor aanvragers. Op deze manier verlaagt Zuid-Holland de drempel om aan te vragen, zodat minder financiële middelen nodig zijn. Deze wijziging wordt gewaardeerd door de betrokken partijen, maar het is nog te

vroeg om te bepalen of de ondernemerscollectieven in Zuid-Holland sinds dit jaar meer aanvragen doen.

Verbreed thema's subsidie

Aanvragers zien dat de uitvoeringsregeling bijdraagt aan een betere samenwerking en organisatiegraad en indirect aan de ontwikkeling van een toekomstbestendig winkelgebied. Hiermee sluit de regeling goed aan bij de uitdagingen die in de winkelgebieden liggen. Om vitale en toekomstbestendige winkelgebieden te realiseren helpt het volgens de aanvragers om de regeling breder in te steken. Aanvragers stellen dat winkelen steeds meer een totaalbeleving is geworden en daarmee ook de horeca- en recreatiefuncties belangrijk zijn voor de winkelgebieden. Zij zouden de subsidie ook willen gebruiken om de gebieden als geheel aan te pakken, waarbij de plannen zich niet enkel focussen op de winkelfunctie. Daarnaast geven enkele aanvragers aan dat de thema's van de subsidie breder getrokken moeten worden. Hierbij denken zij aan maatregelen die de vitaliteit van centra in de brede zin stimuleren, zoals het toevoegen van groen en/of zitplekken. Andere thema's die aanvragers in dit kader noemen, zijn: klimaatadaptatie, energietransitie, digitalisering en parkeren. Op deze thema's worden de financiële middelen om hierin te investeren. De vraag is of deze thema's nog passen bij een subsidieregeling behorend bij het detailhandelsbeleid, of dat het meer richting een gebiedssubsidie gaat, die mogelijk niet past binnen de provinciale rol.

Stel expertise beschikbaar

Ondernemersverenigingen en (kleinere) gemeenten geven aan te kampen met een gebrek aan menskracht en expertise. Aanvragers zijn blij met de uitvoeringsregeling en subsidie, maar geven tegelijkertijd ook aan ondersteuning gedurende het proces om toekomstbestendige winkelgebieden te realiseren, goed te kunnen gebruiken. Twee derde van de aanvragers heeft behoefte aan deze vorm van ondersteuning.

Maak onderzoek en data bekender, toegankelijker en eenduidiger

Er is binnen de provincie Noord-Holland veel onderzoek en data beschikbaar, zoals de Monitor Detailhandel, het Koopstromenonderzoek en het Marktruimteonderzoek. De evaluatie laat zien dat dit niet bij iedereen bekend is, of makkelijk te vinden is. Aanvragers hechten belang aan het delen van kennis en willen hun winkelgebied graag vergelijken met andere gebieden. Daarbij vinden zij het belangrijk dat onderzoeken op een efficiënte en vergelijkbare manier worden uitgevoerd. Een voorbeeld dat wordt genoemd is een passantenonderzoek voor een winkelgebied. Het wordt niet noodzakelijk gevonden dat de provincie dit onderzoek uitvoert voor alle winkelgebieden, maar aanvragers hebben wel behoefte aan een standaardisering van de onderzoeksopzet of aan een partij die deze onderzoeken overal op eenzelfde manier uitvoert. Zij willen graag worden geholpen met een gestandaardiseerde onderzoeksmethodiek, zodat niet elk winkelgebied zelf hoeft uit te vinden hoe bepaalde onderzoeken het beste worden aangepakt.

Monitor effecten uitvoeringsregeling

De in de evaluatie geconstateerde bijdrage van de regeling aan de samenwerking en organisatiegraad en het in de literatuur geschetste belang van een goede samenwerking om toekomstbestendige winkelgebieden te realiseren, vormen aanleiding om door te gaan met

de uitvoeringsregeling. Het verdient daarbij aanbeveling om de indirecte bijdrage van de regeling op 'outcome effecten' zoals een vermindering van leegstand en een lagere score op Retail Risk Index (zie ook doelboom figuur 1) te monitoren. De uitvoeringsregeling is een eerste stap in het ontwikkelproces, waarvan de outcome effecten meestal pas een aantal jaren later zichtbaar zijn.

2. Inleiding

2.1 Aanleiding

De provincie Noord-Holland voert een actief detailhandelsbeleid met specifieke doelen gericht op aantrekkelijke en vitale binnensteden en hoofdwinkelgebieden. Het detailhandelsbeleid heeft als doel om winkelgebieden in Noord-Holland aantrekkelijk en toekomstbestendig te maken of te houden. Hiervoor heeft de provincie afspraken gemaakt met onder andere gemeenten over welke winkelgebieden versterkt dienen te worden. Daarnaast ondersteunt de provincie de gemeenten en de winkelgebieden middels de subsidie 'Uitvoeringsregeling voor toekomstbestendige winkelgebieden'. Het doel van de subsidie is om gemeenten, ondernemerscollectieven en ondernemers te ondersteunen bij hun inspanningen om de winkelgebieden toekomstbestendig te maken. De subsidie is bedoeld voor planvorming en samenwerking en kan worden aangevraagd tot een maximumbedrag van € 25.000,-.

2.2 Vraagstelling

In dit rapport wordt de 'Uitvoeringsregeling voor toekomstbestendige winkelgebieden' geëvalueerd over de periode 2018-2021. Aanleiding hiervoor is het Evaluatiekader subsidies 2018, waarin is gesteld dat subsidieregelingen elke vier jaar geëvalueerd dienen te worden. Deze evaluatie biedt inzicht in de werking van de regeling, de ervaringen van aanvragers en de doeltreffendheid van de regeling. Daarnaast wordt op deze vlakken een vergelijking gemaakt met de vergelijkbare subsidie die de provincie Zuid-Holland verstrekt. De centrale vragen van deze evaluatie zijn:

1. In hoeverre is het aannemelijk dat de regeling heeft bijgedragen aan de provinciale opgave uit het detailhandelsbeleid?
2. Wat zijn de ervaringen van gemeenten/ondernemers(collectieven) met het gebruik van de regeling? Welke uitdagingen/belemmeringen ervaren zij?
3. Wat kunnen we leren van de collega's in Zuid-Holland?
4. Welke concrete aanbevelingen kunnen worden geformuleerd over de doeltreffendheid van de regeling?

2.3 Aanpak

Voor de beantwoording van de onderzoeksvragen is een aantal stappen doorlopen, namelijk:

- Analyse van de aanvragen.
- Enquêtes: onder aanvragers en niet-aanvragers.
- Verdiepende interviews.
- Documentenanalyse.
- Kwantitatieve analyse van winkelleegstand, Retail Risk Index en vitaliteit binnensteden.

De eerste stap van de evaluatie was een analyse van de aanvragen. Hiertoe is een compleet overzicht gemaakt van alle aanvragen op basis van de gegevens uit het provinciale subsidie-register.

Vervolgens zijn twee enquêtes uitgezet; één onder aanvragers van de subsidie en één onder niet-aanvragers van de subsidie. In de enquête zijn aanvragers gevraagd naar hun ervaringen met de subsidieregeling en de behaalde resultaten als gevolg van het verkrijgen van subsidie. Deze enquête is uiteindelijk 17 keer volledig ingevuld, waarvan 9 keer door gemeenten en 8 keer door ondernemers. De vragenlijst is uitgezet tussen 11 mei en 10 juni 2022.. Niet alle contactgegevens bleken actueel / correct. In bijlage 1 is een volledig overzicht van de vragenlijst en gegeven antwoorden opgenomen.

Daarnaast is een enquête uitgezet onder organisaties en contactpersonen die wel tot de doelgroep behoren maar geen subsidie hebben aangevraagd. Hierin werd voornamelijk achterhaald wat de reden was dat potentiële aanvragers geen subsidie hebben aangevraagd en welke belemmeringen zij ervaren. Daarnaast is bij deze groep opgehaald welke activiteiten zij hebben ondernomen ondanks het gebrek aan subsidie. Deze vragenlijst is uiteindelijk 13 keer volledig ingevuld, waarvan 6 keer door gemeenten en 7 keer door ondernemers. De vragenlijst is uitgezet tussen 11 mei en 10 juni 2022. De vragenlijst is uitgezet onder alle gemeenten en beschikbare contactpersonen onder ondernemers(collectieven) en aanvragers. Hierbij bestond de mogelijkheid de enquête door te sturen naar partijen die tot de doelgroep behoorden In bijlage 1 is een volledig overzicht van de vragenlijst en de gegeven antwoorden opgenomen.

Vervolgens is verdiepende informatie opgehaald middels 10 interviews. Er zijn interviews gevoerd met zowel aanvragers als niet-aanvragers. Tijdens deze interviews werd dieper doorgevraagd op de antwoorden uit de enquêtes. De interviewlijst is een zo goed mogelijke afspiegeling van de betrokken partijen en de doelgroepen van de subsidieregeling. De opgehaalde respons uit de enquêtes aangevuld met de interviewresultaten geeft een goed beeld van de ervaringen met en meningen over de subsidieregeling.

Daarnaast zijn de resultaten aangevuld met reeds beschikbaar onderzoeksmateriaal. Dit betreft onder andere de detailhandelsvisie van de provincie, de 'Evaluatie Planvormings-subsidie Detailhandel Zuid-Holland' en tevens de 'Monitor detailhandel Noord-Holland' van de afgelopen jaren. Ook is gebruik gemaakt van data die door de provincie is aangeleverd.

2.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 3 volgt het beleidskader van de subsidieregeling, waarbij wordt ingezoomd op het ontstaan, de voorwaarden en de werking van de regeling. In hoofdstuk 4 zijn de behaalde resultaten van de regeling beschreven, waarbij een analyse wordt gegeven van het aantal aanvragen, de verdeling over de type activiteiten, het type aanvragers, et cetera. In hoofdstuk 5 is het functioneren en de doeltreffendheid van de subsidieregeling beschreven op basis van de enquête- en interviewresultaten en op basis van de kwantitatieve analyse.

3. Beleidskader

3.1 Rol Rijk en provincie Noord-Holland

Het Rijk heeft ondersteunende rol in detailhandelsbeleid

Het motto van het Rijk voor wat betreft detailhandel was de laatste jaren vooral gericht op 'decentraal wat kan, centraal wat moet'. Dit betekent dat detailhandel primair de verantwoordelijkheid is van gemeenten en de regio, waarbij de provincie en het Rijk een ondersteunende rol spelen.

Desondanks heeft de Rijksoverheid recent 100 miljoen euro vrijgemaakt voor de herstructurering van winkelgebieden in binnensteden en kernen via het programma 'Impulsaanpak Winkelgebieden'³. De subsidie richt zich op het realiseren van toekomstbestendige winkelgebieden en vitale binnensteden. De subsidieregeling heeft als doel om gemeenten, samen met lokale private partijen, financieel en met kennis te ondersteunen om hen zo te stimuleren hun winkelgebied aan te pakken. Gemeenten kunnen een aanvraag indienen voor financiële ondersteuning voor een projectplan gericht op de herstructurering en transformatie van winkelgebieden. Hierbij dienen gemeenten een samenwerkingsverband aan te gaan met private investeerders. Aanleiding voor de opzet van deze regeling is de (verwachte) oplopende leegstand en daarmee gepaard gaande transformatiebehoefte van winkels naar andere functies. Door de coronapandemie blijft dit ook de komende jaren een aandachtspunt. De regeling wordt op 14 november 2022 voor de tweede tranche opengesteld.

De aanpak van het Rijk bestaat uit drie onderdelen.

- Ten eerste levert het Rijk een bijdrage aan de realisatiekosten van zowel private als publieke partijen. De bijdrage vanuit het Rijk is bedoeld om de extra kosten te compenseren die binnenstedelijke transformatie met zich meebrengt en die zich niet in de markt laten terugverdienen. Deze financiële bijdrage wordt gebaseerd op de onrendabele top tot een maximum van 20% van de realisatiekosten. Hiermee valt op dat het Rijk wel actief geld verstrekt en inzet op ondersteuning van fysieke maatregelen, waar de provincie haar rol meer ziet als ondersteunend en aanjagend.
- Ten tweede stelt het Rijk kennis en expertise beschikbaar waarmee het planproces wordt ondersteund (transformatiebrigade).
- Ten derde haalt het Rijk leerervaringen op en deelt zij kennis, zodat ook andere steden en geïnteresseerde private investeerders kunnen profiteren van de inzichten.

De regeling van het Rijk richt zich op de detailhandelsfunctie in binnensteden en kent qua onderwerp overlap met de provinciale regeling. De regeling van het Rijk richt zich echter op het rendabel maken van transformatie en kent daarmee vele malen hogere subsidiebedragen (tot wel miljoenen per centrum) en de eisen om deel te nemen zijn ook vele malen groter. In die zin is de rijkssubsidie complementair aan de provinciale uitvoeringsregeling.

³ <https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/impulsaanpak-winkelgebieden>

Ook provincie ondersteunende rol in detailhandelsbeleid

De provincie heeft een regisserende rol in het detailhandelsbeleid. De primaire verantwoordelijkheid voor de detailhandel is in handen van gemeenten en regio's. Wanneer gemeenten er niet uitkomen of ontwikkelingen niet voldoen aan het provinciale kader heeft de provincie de mogelijkheid om via het ruimtelijk instrumentarium beslissingen te nemen. De provincie ziet zichzelf vooral als aanjager van de detailhandel en heeft in dat kader in 2018 de subsidie-regeling HIRB+ Uitvoeringsregeling subsidie Toekomstbestendige Winkelgebieden opgezet.

Detailhandelsbeleid schept randvoorwaarden voor ontwikkeling en versterking detailhandel

Detailhandel is belangrijk voor de provincie Noord-Holland en dient zowel een economisch als maatschappelijk belang. Het economische belang kan het best in beeld worden gebracht door middel van de werkgelegenheid. De detailhandel neemt de vijfde plaats in in de werkgelegenheidsstructuur van Noord-Holland en ongeveer 9% van de banen in Noord-Holland is in de detailhandel. De omzet van de detailhandel in Noord-Holland bedroeg ruim 11,8 miljard euro in 2011⁴. Maatschappelijk gezien is de detailhandel belangrijk voor de leefbaarheid en vitaliteit van kernen. Hierbij gaat het met name om het vervullen van primaire behoeftes zoals het kopen van levensmiddelen. Daarnaast dient detailhandel ook ter ontspanning en vermaak, ter oriëntatie en biedt het een mogelijkheid voor doelgerichte aankopen. Winkelgebieden hebben een sociale en maatschappelijke functie. Om verloederding tegen te gaan, is het daarom van belang dat leegstand beperkt wordt en winkelgebieden vitaal blijven.

Het is daarom belangrijk om de juiste randvoorwaarden te scheppen, die het mogelijk maken dat de sector zich verder kan ontwikkelen en versterken, afgestemd op de regionale behoeftes. Om de kwaliteit van de detailhandel te waarborgen en hier actief beleid op te voeren, heeft de provincie een detailhandelsbeleid opgesteld.

Detailhandelsbeleid kent drie hoofddoelstellingen en zes beleidsdoelen

Het detailhandelsbeleid is vastgelegd in het document 'Detailhandelsbeleid Noord-Holland 2015-2020'. Dit is opgesteld om op hoofdlijnen een kader te bieden voor een optimale structuur, ontwikkeling en functioneren van detailhandel in de provincie Noord-Holland en om een optimale samenwerking en afstemming tussen gemeenten, regio's en marktpartijen te faciliteren.

Detailhandel is hier gedefinieerd als het bedrijfsmatig te koop aanbieden, waaronder inbegrepen de uitstalling ter verkoop, het verkopen en/of leveren van goederen aan personen die deze goederen kopen voor gebruik, verbruik of aanwending anders dan in de uitoefening van een beroeps- of bedrijfsactiviteit en anders dan voor verbruik ter plaatse. Het doel van de provincie volgens het detailhandelsbeleid is het versterken van de detailhandelsstructuur in Noord-Holland. Hieruit volgen drie hoofddoelstellingen, namelijk:

- Een detailhandelsstructuur die uitgaat van duurzaam ruimtegebruik.

⁴ Detailhandelsbeleid Noord-Holland 2015-2020. Dit beleid liep tot 2020. Een deel van het beleid is nu vastgelegd in de provinciale omgevingsverordening en binnen het HIRB+ programma. Hier wordt voortgeborduurd op het oorspronkelijke beleid.

- Een detailhandelsstructuur die bijdraagt aan een vitale regionale economie.
- Een detailhandelsstructuur die bijdraagt aan een aantrekkelijke woon- en leefomgeving.

Met de drie hoofdoelstellingen geeft de provincie invulling aan people, planet en profit. Daarnaast geven de doelstellingen ook de uiteenlopende belangen aan die gepaard gaan met detailhandel en de veelzijdigheid van detailhandel. De hoofddoelen zijn vervolgens uitgewerkt in zes beleidsdoelen:

1. Prioriteit geven aan hoofdwinkelgebieden.
2. Voorkomen van extra leegstand.
3. Internet-afhaalpunten bij voorkeur situeren in bestaande winkelcentra.
4. Een vitale, dynamische en concurrerende detailhandelsstructuur, ruimte geven aan kwaliteit.
5. Primaire detailhandel bereikbaar op een aanvaardbare afstand.
6. Detailhandel die bijdraagt aan aantrekkelijke binnensteden.

Uit de evaluatie van het detailhandelsbeleid⁵ blijkt dat deze doelen een punt van aandacht zijn. De doelen zijn volgens de stakeholders vrij algemeen en niet ambitieus, kennen weinig samenhang en worden niet door iedereen hetzelfde geïnterpreteerd. Daarnaast zijn sommige doelen niet meer zo actueel en passen andere doelen beter bij de toekomstige opgave. Zo wordt bijvoorbeeld het doel over de internetafhaalpunten niet meer actueel geacht, terwijl doelen over bijvoorbeeld duurzaamheid, bereikbaarheid of arbeidsmarkt worden gemist. De subsidieregeling was destijds te kort opengesteld om in de evaluatie mee te nemen en de samenhang tussen de doelen te toetsen.

De realisatie van deze beleidsdoelen vindt plaats met inzet van de volgende instrumenten:

- Regionale adviescommissies.
- Regionale detailhandelsvisies.
- Omgevingsverordening 2020.
- Kennis- en informatievoorziening, waaronder:
 - Monitor detailhandel.
 - Randstad Koopstromenonderzoek (2021 laatste versie)
 - Marktruimteonderzoek detailhandel.
 - Programma Wonen voor Winkels met factsheets transformatiepotentie en ondersteuning vanuit Stad en Co
- Specifieke regelgeving.
 - Verbod op vestiging van weidewinkels.
 - Verbod op detailhandel bedrijventerreinen met uitzondering van bepaalde branches.
 - Verplichte regionale afstemming en visies.
- Uitvoeringsregeling subsidie toekomstbestendige winkelgebieden (HIRB+).

Deze instrumenten werken volgens de evaluatie van het detailhandelsbeleid goed, zeker in combinatie met elkaar. Zo maakt een hogere organisatiegraad het eenvoudiger om gezamenlijke initiatieven van de grond te krijgen. Tegelijkertijd zijn er bij alle instrumenten

⁵ Goudappel (2019)

wel enkele kanttekeningen geplaatst. Zo kennen bijvoorbeeld de regionale detailhandelsvisies volgens de stakeholders goede analyses, maar wordt er daarna soms nog te weinig doorgepakt om de gemaakt aanbevelingen in de praktijk te brengen.

3.2 Achtergrondfeiten rondom de subsidieregeling

Toenemende leegstand, brandbrief en retaildeal aanleiding voor ontstaan subsidieregeling

Drie verschillende punten hebben aanleiding gegeven voor het ontstaan van de 'Uitvoeringsregeling subsidie toekomstbestendige winkelgebieden (HIRB+)'.

- Ten eerste ontstond er leegstand in meerdere binnensteden, naar aanleiding van het omvallen van V&D. Hierop kwam de SP met een motie om de HIRB-regeling uit te breiden naar winkelgebieden. In eerste instantie werd deze motie weer ingetrokken, naar aanleiding van commentaar vanuit de Gedeputeerde Staten. Echter, na onderzoek binnen andere provincies, werd de motie opnieuw ingebracht en goedgekeurd.
- Ten tweede werd ook vanuit de gemeenten het detailhandelsbeleid onder de aandacht gebracht middels een brandbrief. De provincie kreeg eind 2016 een brandbrief van gemeenten om aan de slag te gaan met de opgaven rond winkelgebieden.
- Ten derde heeft het Rijk de Retailagenda opgesteld en eind 2016 heeft de provincie Noord-Holland een Retaildeal getekend. De Retaildeal vormde de start van een gezamenlijk traject van de provincies met andere partijen, waarin de partijen leren van elkaar, elkaar ondersteunen en naar elkaar toe groeien. Middels de Retaildeal committeerde de provincie zich om de regie te nemen in regionale samenwerking en instrumenten in te zetten om vitale en toekomstbestendige winkelgebieden te realiseren en winkelleegstand tegen te gaan en te voorkomen.

Doel subsidieregeling: aanjagen initiatieven

De subsidie voor toekomstbestendige winkelgebieden in Noord-Holland (HIRB+ Uitvoeringsregeling subsidie Toekomstbestendige Winkelgebieden) is erop gericht om het kwaliteitsniveau van de bestaande winkelgebieden te verhogen. Hiertoe verstrekt de provincie subsidie aan de verschillende doelgroepen, namelijk gemeenten, ondernemers en ondernemerscollectieven voor het verrichten van onderzoek en/of procesondersteuning. Doordat de provincie een regisserende rol heeft in het detailhandelsbeleid, is gekozen voor een subsidie die gemeenten, ondernemers en ondernemingsverenigingen ondersteunt bij hun beleid. De provincie ziet zichzelf meer als aanjager en stelt daarom geen financiële middelen beschikbaar voor fysieke maatregelen.

De subsidie richt zich op verschillende thema's. Twee thema's zijn door de jaren heen hetzelfde gebleven namelijk het bevorderen/opzetten van samenwerking en het tegengaan van leegstand. Het derde thema heeft de laatste jaren een wisselend karakter en is vormgegeven middels: onderscheidend vermogen (2018 en 2019), ondersteunen gemeenten bij onderzoeken in het kader van de Europese dienstenrichtlijn (2019), beheer beter organiseren en aanpakken veroudering en leegstand (2020) en duurzaamheid (2021).

Subsidie tot maximaal € 25.000,- à € 30.000,- per aanvraag

De subsidie bedraagt 50% van de totale investeringen die worden gedaan tot een maximaal subsidiebedrag van € 25.000,- (2018/2019) à € 30.000,- (2020/2021) per activiteit. Het totale bedrag dat gereserveerd is voor deze subsidie is € 425.000,- per jaar. In 2018/2019 lag het subsidiebedrag nog hoger, op € 600.000,- per jaar.

Voor het aanvragen van de subsidie moet worden voldaan aan enkele eisen:

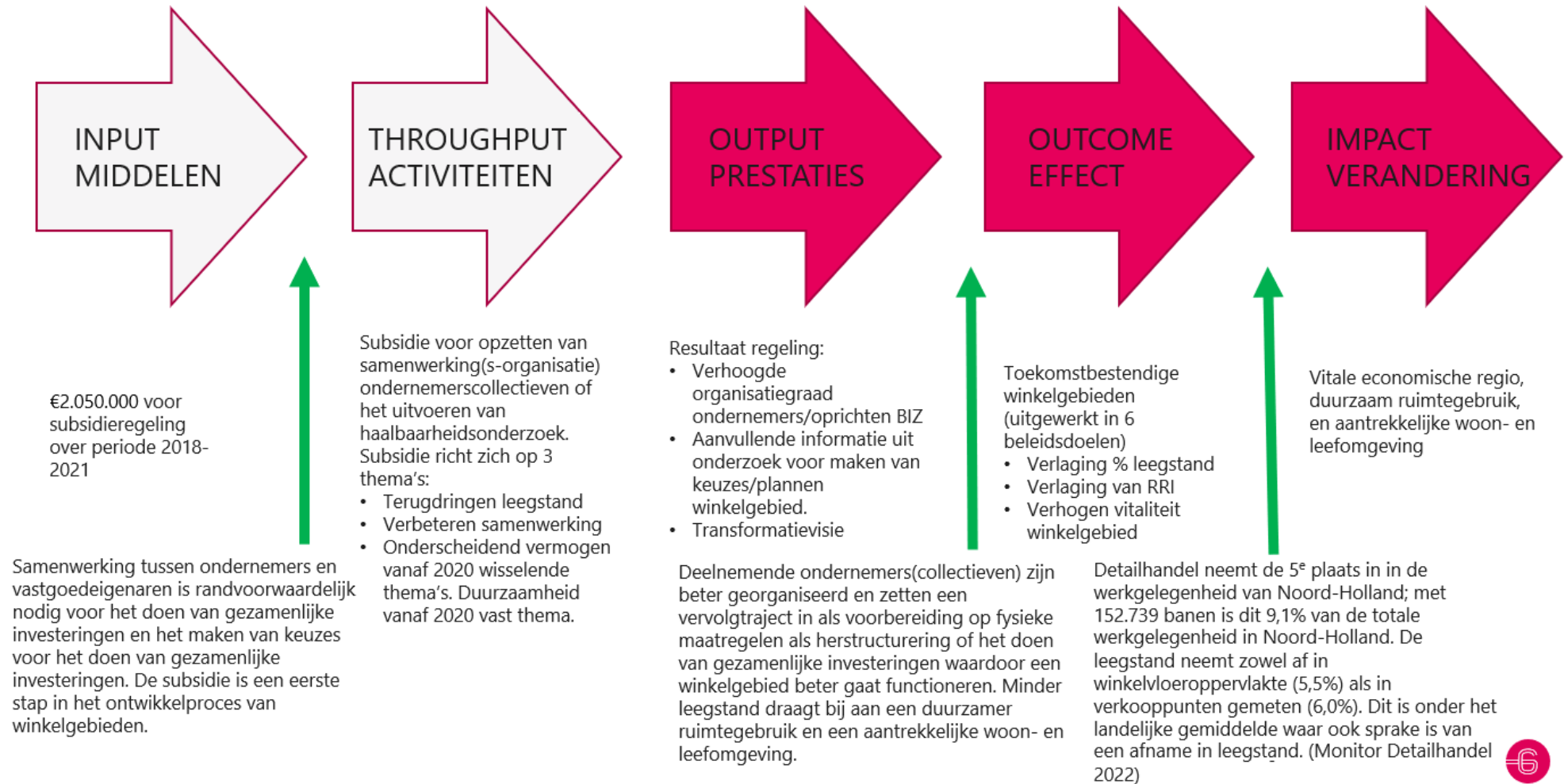
- Ten eerste moet de aanvrager zelf 50% van de investeringskosten dragen, aangezien de subsidie de andere 50% van de noodzakelijke kosten vergoedt.
- Ten tweede moet het project waarvoor subsidie wordt aangevraagd financieel haalbaar zijn.

Doelboom evaluatie uitvoeringsregel

De regeling is bedoeld om gemeenten en ondernemers(collectieven) te stimuleren om een start te maken met het verbeteren van winkelgebieden door het uitvoeren van onderzoek of andere activiteiten die hieraan bijdragen. Dit is in figuur 3.1 schematisch weergegeven. De regeling biedt gemeenten en ondernemers(collectieven) de mogelijkheid om subsidie aan te vragen voor ondersteuning bij processen of bij het uitvoeren van onderzoek om de leegstand te verminderen, samenwerking te bevorderen of het onderscheidend vermogen te verbeteren. De regeling is nadrukkelijk niet bedoeld voor het uitvoeren van fysieke maatregelen. Dat de subsidie een aanjagende rol heeft, past ook bij de rol van de provincie in het detailhandelsbeleid. In principe zijn de gemeenten aan zet in het uitvoeren van en investeren in fysieke maatregelen en biedt de provincie hier waar mogelijk ondersteuning.

Het beoogde effect van de regeling is om de organisatiegraad te verhogen, aanvullende beslisinformatie verzamelen voor de toekomstplannen van winkelgebieden of het opstellen van een transformatievisie. Hierdoor wordt de toekomstbestendigheid van de betreffende winkelgebieden verbeterd door een lagere leegstand, verbeterde vitaliteit en score op de retail risk index (RRI).

Op de volgende pagina is een doelenboom van de regeling weergegeven, waarbij stapsgewijs is weergegeven hoe de subsidieregeling bijdraagt een vitale en aantrekkelijke woon- en leefomgeving.

Figuur 3.1: Doelboom evaluatie uitvoeringsregel

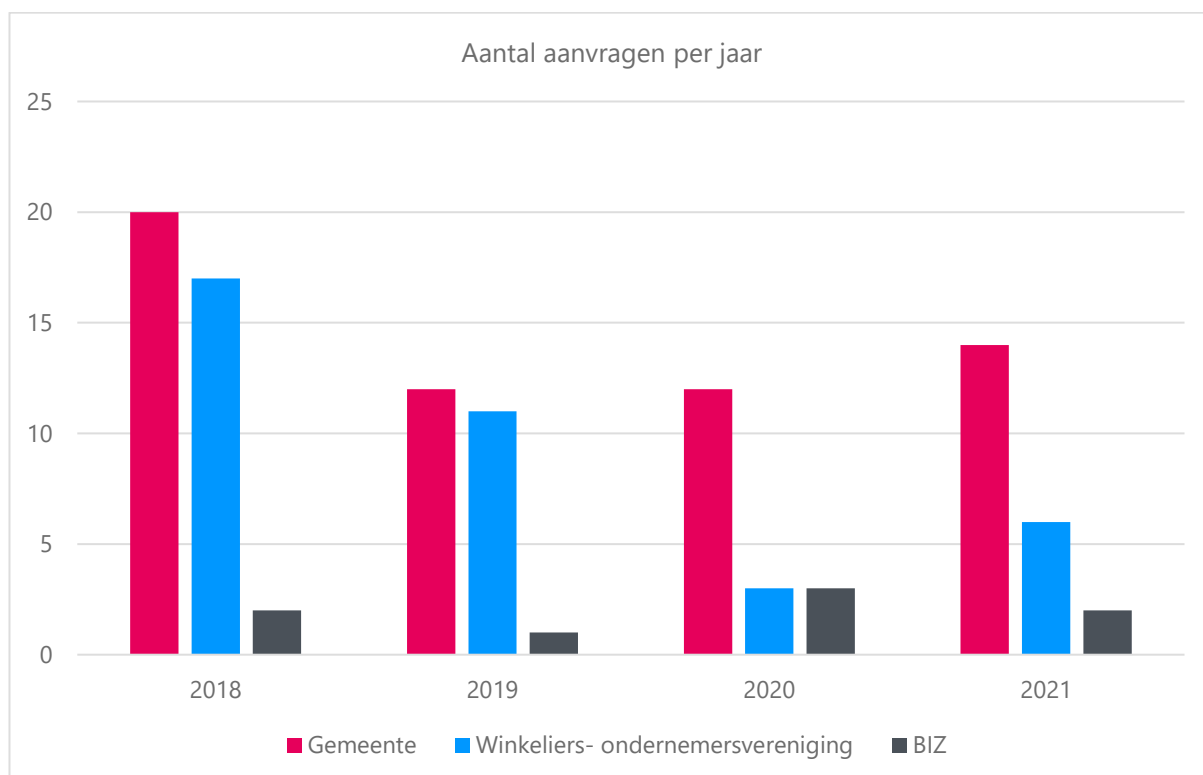
4. Behaalde resultaten

4.1 Analyse van de aanvragen

Gemeenten vragen subsidie het vaakst aan

Uit de aanvragen blijkt dat voornamelijk gemeenten en winkeliers- of ondernemersverenigingen aanvragen doen voor de subsidieregeling. Vooral in de eerste jaren waarin de regeling is opengesteld (2018 en 2019) zijn er veel aanvragen gedaan. In 2020 en 2021 waren er aanzienlijk minder aanvragen en waren gemeenten verantwoordelijk voor het grootste deel van de aanvragen. De coronapandemie bracht in deze jaren veel onzekerheid voor winkelgebieden, waardoor het starten van nieuwe trajecten voor veel partijen stil is komen te liggen.

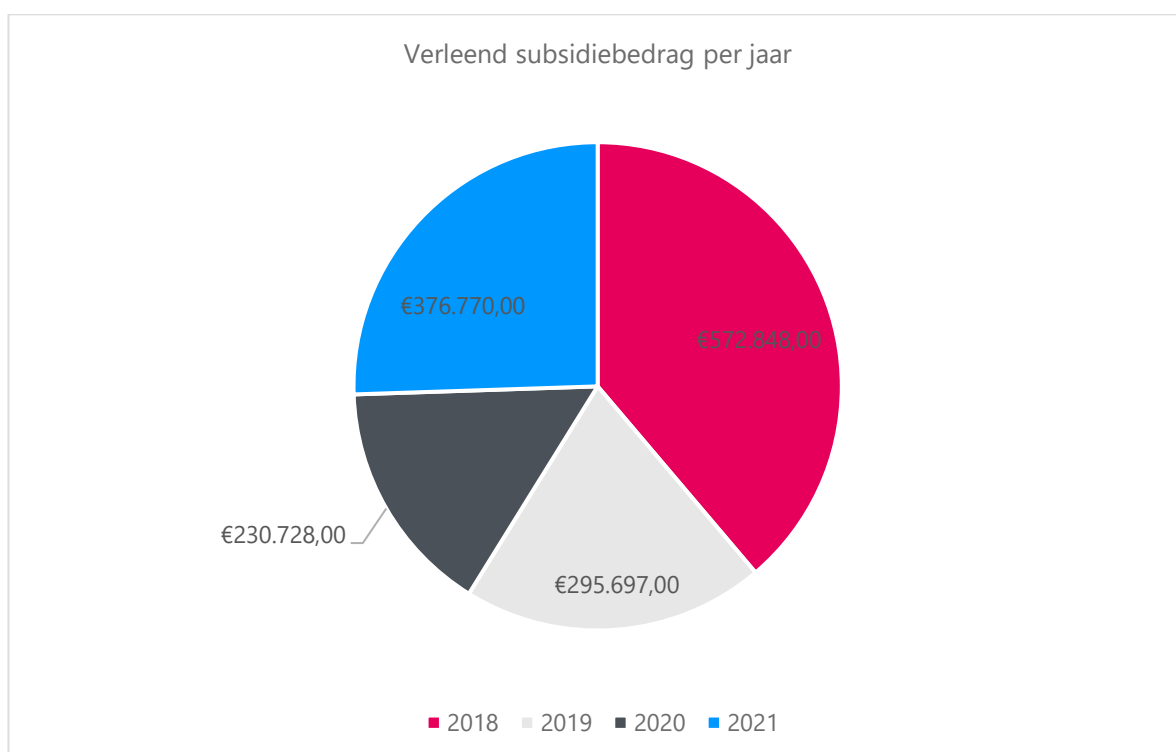
Een mogelijke reden dat weinig bedrijfsinvesteringszones (BIZ) of andere vormen van een ondernemerscollectief een aanvraag voor de subsidieregeling doen, is omdat één van de activiteiten waarvoor de regeling mag worden aangevraagd het oprichten van een ondernemerscollectief is. Ook is uit de interviews naar voren gekomen dat de bekendheid met de subsidieregeling en de benodigde kennis om gebruik te maken van de subsidieregeling vaak bij gemeenten aanwezig is. Bij ondernemerscollectieven ontbreekt soms de kennis en ervaring van de subsidieregeling, mede omdat ze minder vaak in aanraking komen of gebruik maken van de subsidieregeling als gemeenten.

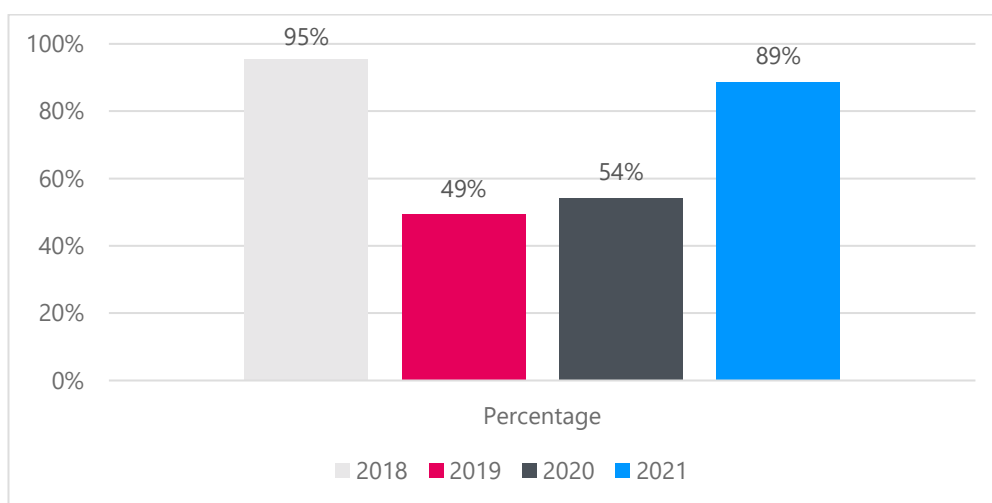
Figuur 4.1: Verdeling aanvragen per type aanvrager

Verleend bedrag verschilt per jaar

Uit de verleende bedragen blijkt dat het eerste jaar waarin de subsidie beschikbaar was het hoogste subsidiebedrag is verleend. Dit komt zeer waarschijnlijk doordat de behoefte aan de subsidie in het eerste jaar het hoogst was bij aanvragende partijen. Ook lag het subsidieplafond toen hoger dan de volgende jaren. In de andere jaren fluctueert het verleende bedrag. Vanaf 2019 heeft corona veel onzekerheid gebracht voor de winkelgebieden, waardoor mogelijk de aanvragen eind 2019 en 2020 zijn afgenomen. Een verklaring voor het verschil tussen 2020 en 2021 is de activiteiten waar de subsidie voor beschikbaar is gesteld. In de volgende paragraaf gaan we dieper in op de activiteiten waar de subsidie voor is aangevraagd.

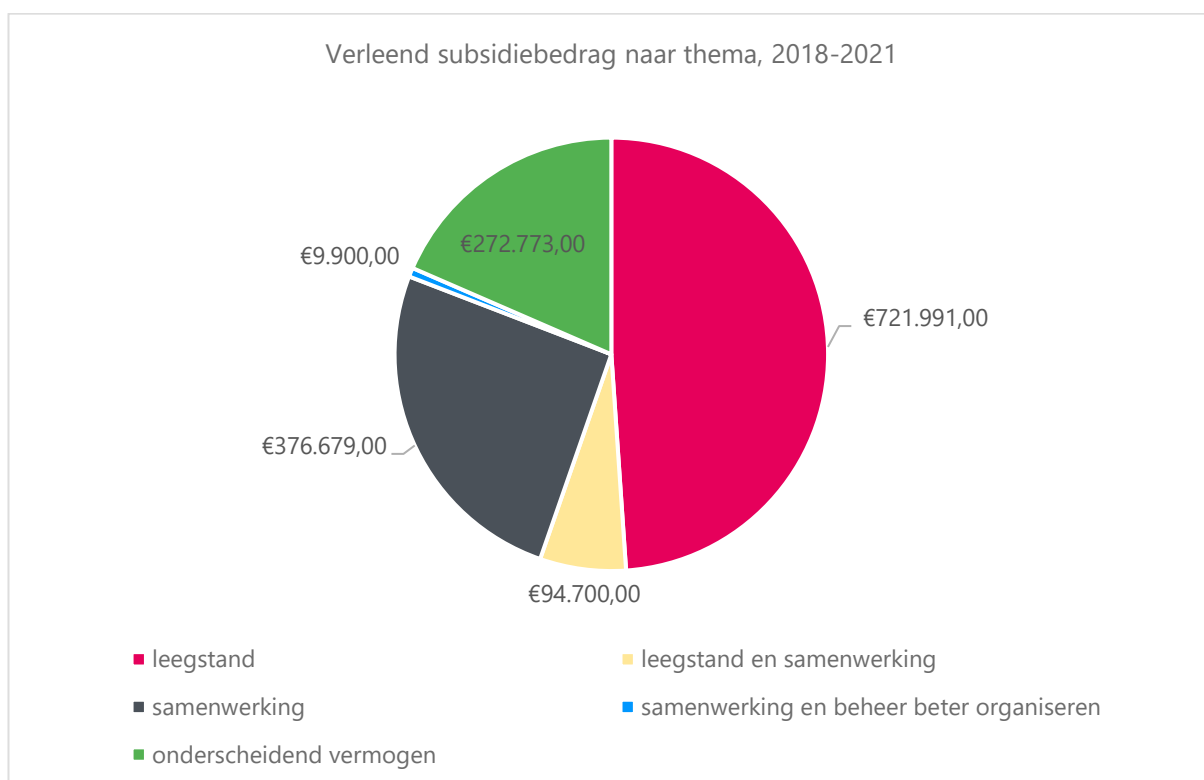
Figuur 4.2: Verleend subsidiebedrag per jaar

Figuur 4.3: Verleend subsidiebedrag per jaar als percentage van het subsidieplafond

Tegengaan leegstand en verbeteren samenwerking belangrijkste thema's

In figuur 4.4 is het verleende subsidiebedrag per thema, waar de subsidieregeling voor aangevraagd kan worden, weergegeven. In totaal is er voor € 1.476.043,- aan subsidies verleend in de periode 2018-2021. Hiervan is ongeveer de helft verleend voor onderzoek/procesondersteuning gericht op activiteiten die leegstand verminderen. Ongeveer een kwart van het verleende subsidiebedrag is verleend voor het verbeteren van de samenwerking. Circa 6% van het verleende bedrag is voor beide activiteiten bestemd. Van de overige verleende aanvragen is het grootste deel (18% van het totaal) voor het vergroten van het onderscheidende vermogen bestemd en één aanvraag is zowel bestemd voor samenwerking als het beter organiseren van het beheer. Een aantal van de verleende subsidies valt onder meerdere thema's.

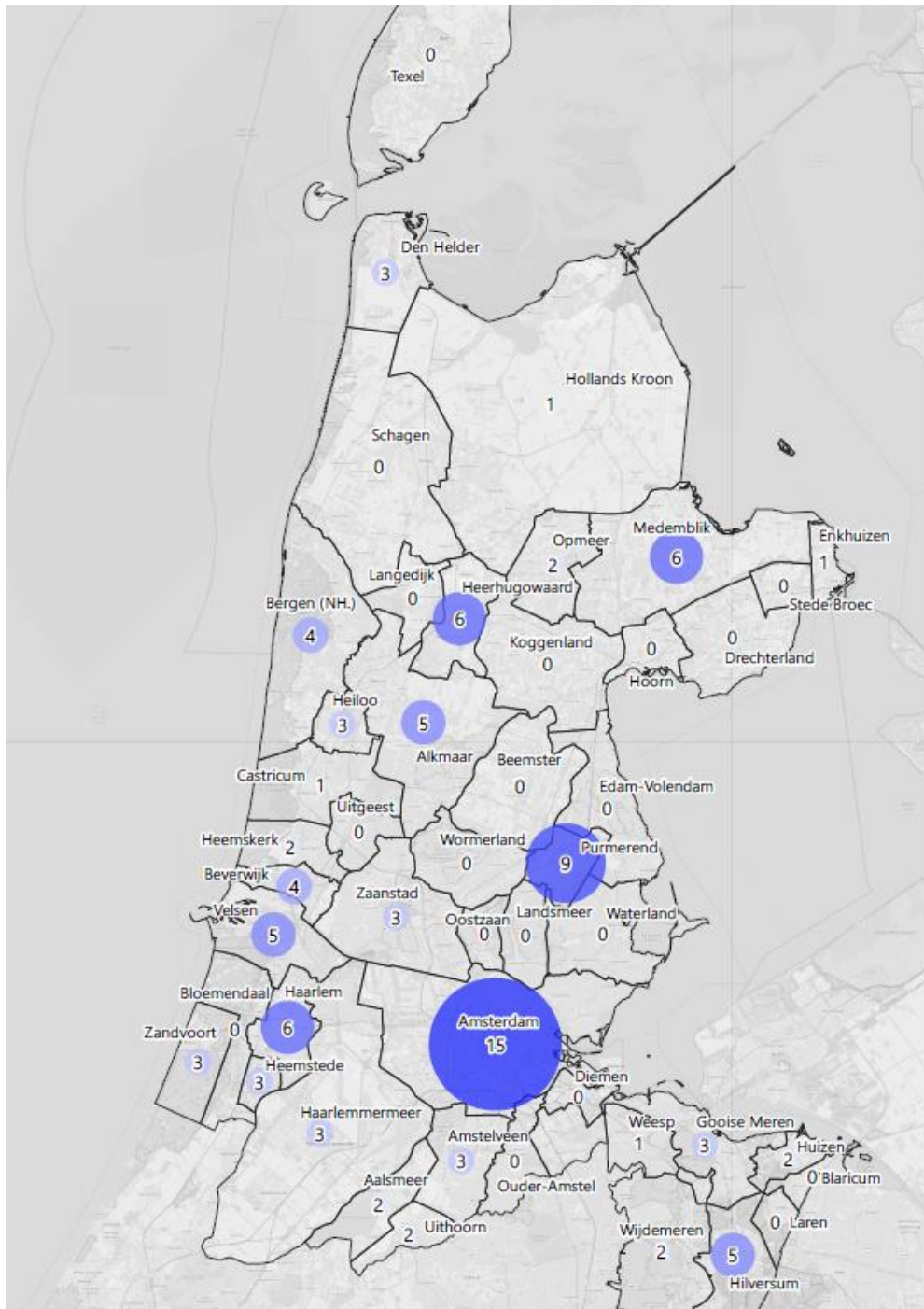

Figuur 4.4: Verleend subsidiebedrag naar thema

Aanvragen niet gelijkmatig verspreid over de provincie

Als we kijken naar de geografische spreiding van de aanvragen (figuur 4.5) dan zien we dat winkelgebieden uit gemeenten met grote kernen of veel inwoners vaker gebruik maken van de subsidieregeling. Amsterdam staat met 15 aanvragen bovenaan de lijst met de meeste aanvragen per gemeente; dit is redelijk in verhouding met het aantal winkelgebieden, maar in veel gemeenten wijkt het aantal aanvragen positief of negatief af in lijn met de verwachting naar rato van aantal winkelgebieden. Purmerend, Velsen en Medemblik hebben relatief veel aanvragen in vergelijking tot de omvang van de gemeente in termen van winkelmeters, aantal winkelcentra en inwoneraantal. In veel gemeenten hebben in drie jaar tijd totaal geen aanvragen plaatsgevonden, waaronder grotere gemeenten als Hoorn, Schagen, Edam-Volendam en Texel.

De kleine gebieden hebben daarbij minimaal met dezelfde problematiek te kampen als de grote winkelgebieden⁶. Uit de interviews komt naar voren dat kleinere winkelgebieden uit meer landelijke gemeenten over het algemeen meer behoefte hebben aan ondersteuning, omdat er weinig middelen beschikbaar zijn en de kennis ontbreekt om de samenwerking te bevorderen of het tegengaan van leegstand.

Figuur 4.5: Verdeling aanvragen per gemeenten

⁶ Zie RRI en vitaliteitsindex.

Reden voor niet aanvragen: regeling sluit niet aan bij de activiteiten van de doelgroep

Aan de niet-aanvragers is gevraagd wat de redenen waren dat zij geen subsidie hebben aangevraagd. Hiervoor zijn verschillende redenen, waarvan de drie belangrijkste zijn:

- De regeling sluit niet aan bij de activiteiten.
- Potentiële aanvragers zijn onvoldoende op de hoogte van de regeling.
- De subsidie is nog te vroeg voor potentiële aanvragers.

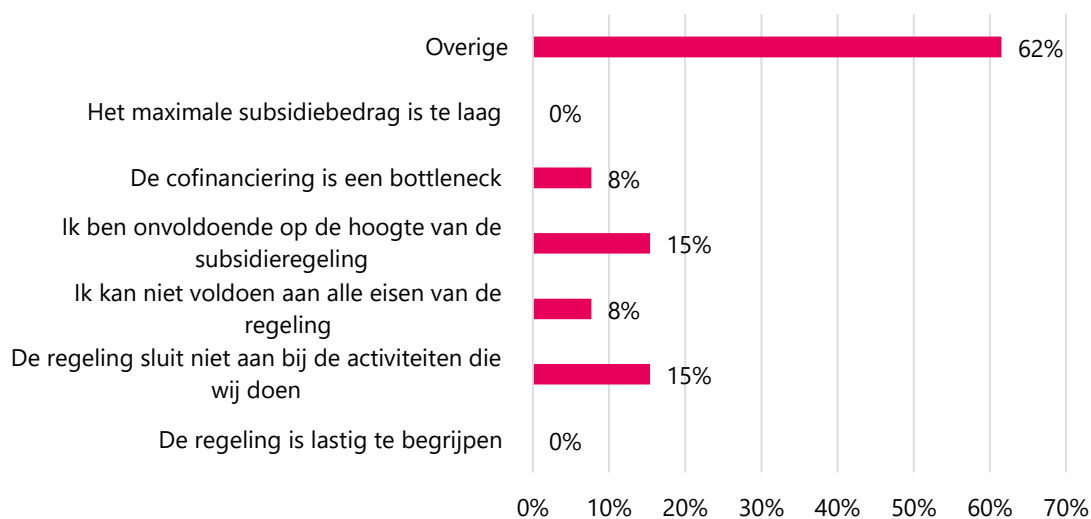
De eerste en belangrijkste reden dat geënquêteerde potentiële aanvragers geen gebruik hebben gemaakt van de regeling is dat de huidige doelen van de subsidieregeling (naar hun idee) niet aansluiten bij de activiteiten van de doelgroep. Deze potentiële aanvragers zouden wel graag gebruik willen maken van de subsidie, maar hebben op andere vlakken ondersteuning nodig dan middels deze subsidie geboden wordt. Zij willen met name ondersteuning voor activiteiten die meer gericht zijn op de uitvoering, zoals het herinrichten van een gebied, aanpassing en verbetering van het straatbeeld en de oprichting van een buurtpanel of een ander participatie-instrument. Dergelijke activiteiten worden vanuit het Rijk ook niet of op zeer specifieke activiteiten aangeboden. En ook de meeste gemeenten kennen beperkt subsidieregelingen voor de winkelgebieden, al zijn er wel specifieke voorbeelden als een gevelsubsidie.

Een tweede reden waarom geënquêteerde potentiële aanvragers geen subsidie hebben aangevraagd, is dat zij onvoldoende op de hoogte zijn van de subsidieregeling. Deze potentiële aanvragers zijn ofwel in het geheel niet bekend met de regeling of zij hebben wel van de regeling gehoord, maar weten niet wat deze inhoudt. Daarnaast blijkt uit interviews ook dat het voor veel potentiële aanvragers onduidelijk is voor welke concrete activiteiten zij allemaal subsidie zouden kunnen aanvragen. Dit speelt vooral in kleinere gemeenten en onder ondernemerscollectieven. De informatievoorziening hierover stukt nog wel eens omdat er onvoldoende capaciteit is bij kleinere gemeenten. In gemeenten waar actief informatie en ondersteuning wordt geboden, weet de doelgroep de weg naar de subsidieregeling makkelijker en vaker te vinden⁷.

Tot slot geeft een deel van de geënquêteerde potentiële aanvragers aan dat zij geen subsidie hebben aangevraagd om overige redenen. Hieronder valt bijvoorbeeld dat zij de subsidie nog niet hebben aangevraagd, omdat de plannen nog in ontwikkeling zijn en de subsidie dus enigszins te vroeg komt. Of dat stakeholders binnen het winkelgebied nog in overleg zijn over het winkelgebied of de subsidie. Voor hen is het vooral belangrijk dat de subsidie ook de komende jaren nog beschikbaar zal zijn. Ook is aangegeven dat het indienen van de aanvraag veel tijd kost en dat daarom niet is aangevraagd.

⁷ Bovendien is het niet zeker of de input van de potentiële aanvragers (zoals ondernemers en ondernemerscollectieven) voldoende is opgehaald met behulp van de enquête, omdat niet bekend is of deze partijen voor de benadering van deze enquête voldoende in beeld zijn gekomen.

Waarom heeft u geen gebruik gemaakt van de Uitvoeringsregeling Toekomstbestendige Winkelgebieden?

Figuur 4.6: Redenen om geen subsidie aan te vragen (bron: enquête niet-aanvragers)

Aanvragen vooral geweigerd vanwege niet-subsidiabele kosten

De belangrijkste reden dat aanvragen zijn geweigerd, is dat de kostenposten waarvoor subsidie is aangevraagd, niet aansluiten bij de activiteiten die middels de subsidie ondersteund worden. Zo zijn bijvoorbeeld aanvragen gedaan voor het opstellen van een promotieplan of centrumvisie, het oprichten van een webshop en voor aanvragen waarmee (ook) horecaondernemers werden ondersteund. Daarnaast zijn een aantal aanvragen geweigerd omdat al eerder subsidie was verstrekt voor hetzelfde gebied of omdat de startdatum van het project al was ingegaan voordat de aanvraag was gedaan. Belangrijk is wel dat het aantal weigeringen beperkt is.

4.2 Uitgevoerde activiteiten

Tegengaan van leegstand en opzetten ondernemerscollectief vaakst aanleiding tot aanvraag

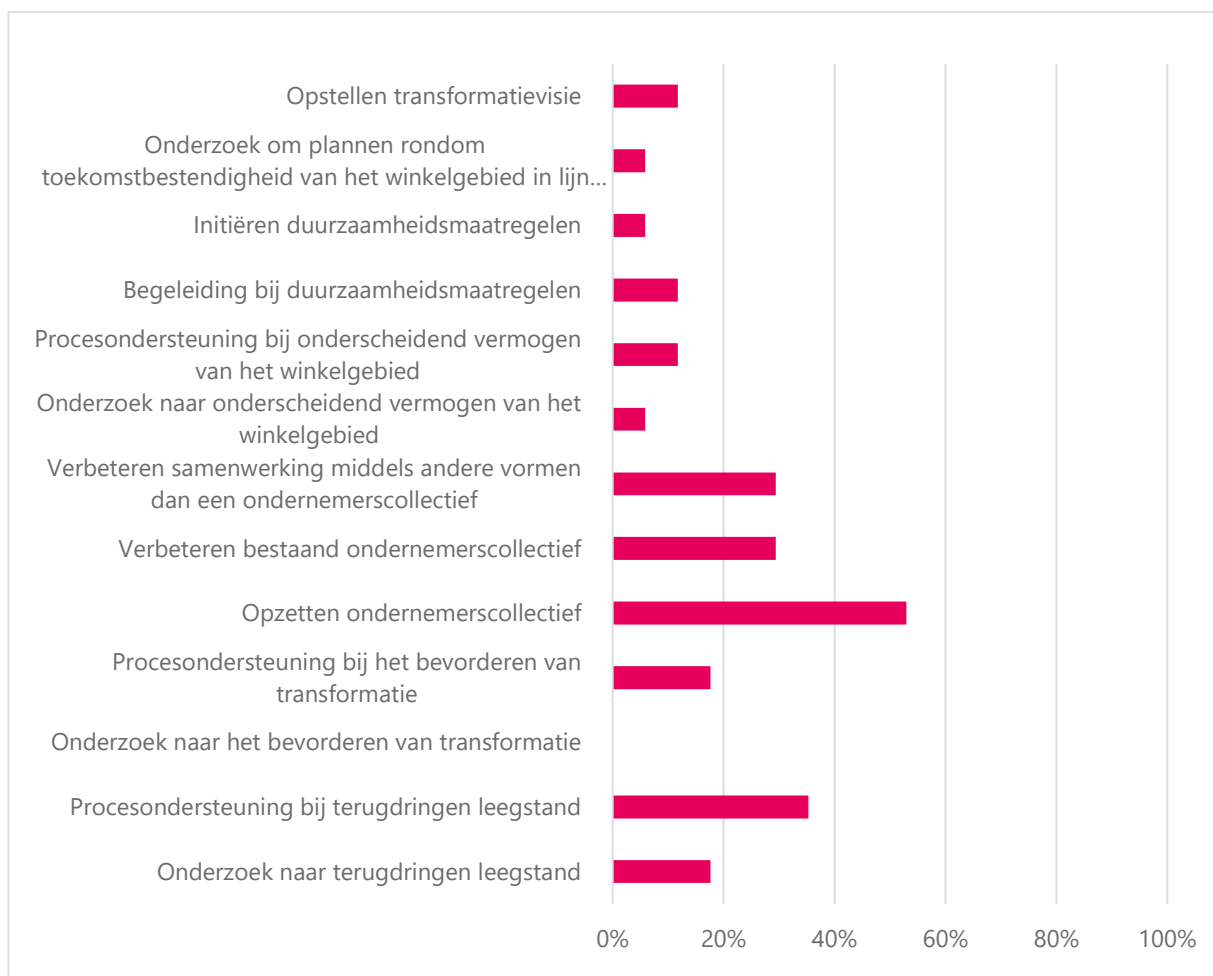
In figuur 4.7 is aangegeven voor welke activiteiten aanvragen zijn gedaan onder de respondenten van de enquête. Het opzetten van een ondernemerscollectief is bij meer dan de helft van de respondenten één van de redenen om een aanvraag in te dienen. Uit de analyse van de subsidie aanvragen komt naar voren dat de meeste aanvragen in aantallen ook bedoeld zijn voor het verhogen van de organisatiegraad en het bevorderen van de samenwerking. Voor de overige activiteiten waar de subsidie voor beschikbaar is gesteld, worden ook veel aanvragen gedaan.

Het beeld van de aanvragen naar thema verandert indien wordt gekeken naar het verleende subsidiebedrag per type activiteit. Omdat het gemiddelde aangevraagde bedrag voor het tegengaan van leegstand per aanvraag het hoogst is, is in totaal meer subsidie verstrekt voor het tegengaan van leegstand.

Daarnaast zijn er ook veel aanvragen gedaan voor het opstellen van een visie of procesondersteuning bij de transformatie van winkelgebieden. Gezien de uitdagingen van de afgelopen jaren ligt het voor de hand dat er voor deze activiteiten veel subsidies zijn aangevraagd. Voor duurzaamheid zijn relatief weinig aanvragen gedaan. Dit komt deels doordat voor deze activiteiten niet elk jaar een subsidie aangevraagd kon worden. Uit de interviews blijkt dat de verwachting is dat klimaatadaptatie in winkelgebieden de komende jaren een steeds grotere opgave gaat worden.

Meer aanvragen voor procesondersteuning dan onderzoek

Als we verder inzoomen op de activiteiten waar subsidie voor aangevraagd is, lijkt binnen hetzelfde onderwerp meer behoefte te zijn aan procesondersteuning dan het uitvoeren van onderzoeken naar dit onderwerp. Uit de interviews blijkt ook dat ondernemers de meerwaarde van onderzoek niet direct zien en meer behoefte hebben aan praktische ondersteuning. Het beeld is vaak dat er na een onderzoek geen vervolg wordt gegeven waardoor ze 'in een la belanden'. Ook blijkt dat als ondernemers wel vervolg willen geven aan het onderzoek de kennis en/of middelen ontbreken om hiermee aan de slag te gaan. Ondernemers zijn in de eerste plaats met hun eigen onderneming bezig, waardoor de ruimte ontbreekt om gebiedsbrede zaken op te pakken zonder ondersteuning.

Figuur 4.7: Verdeling activiteiten onder aanvragers (bron: enquête aanvragers)

Meeste projecten gestart of afgerond

De meeste projecten waarvoor subsidie is aangevraagd, zitten inmiddels in de uitvoerende fase of zijn al afgerond, zoals zichtbaar in figuur 4.8. Voor meer dan de helft (59% van de enquête) van de projecten geldt dat de activiteiten waarvoor subsidie is aangevraagd inmiddels zijn uitgevoerd. Van deze projecten is bij ongeveer tweederde ook al een vervolgtraject opgestart. Naast de afgeronde projecten zit ongeveer de helft van de projecten in de uitvoerende fase. Bij 6% van de projecten zijn de activiteiten nog niet gestart.

Figuur 4.8: Verdeling fase van uitvoering (bron: enquête aanvragers)

4.3 Behaalde prestaties

Vaak vervolg aan activiteiten gegeven

Uit de enquête blijkt dat 41% van de aanvragers inmiddels een vervolgtraject zijn gestart (zie figuur 4.7). Onder de respondenten van de enquête is een groot aandeel naar alle waarschijnlijkheid tevreden met de behaalde prestaties omdat er een vervolgtraject is gestart na uitvoering van de activiteiten waar de subsidie voor is aangevraagd. Het is niet met volledige zekerheid te zeggen of dit van toepassing is voor alle aanvragers, maar het geeft wel een indicatie dat de prestaties die worden behaald met behulp van de subsidieregeling de investeringen waard zijn voor de aanvragers.

Vergroten organisatiegraad heeft indirect veel effect

Veel van de aanvragen zijn gedaan voor het verhogen van de organisatiegraad en de samenwerking in de winkelgebieden. Een betere samenwerking zal niet direct tot zichtbaar betere prestaties leiden van een winkelgebied. Maar op de middellange termijn vergroot het de slagkracht van winkelgebieden om gericht te investeren in bijvoorbeeld het transformeren van winkelcentra of het tegengaan van de leegstand. Uit de interviews komt naar voren dat niet alle winkeliers of vastgoedeigenaren de meerwaarde van verhoogde organisatiegraad inzien. Dit terwijl een goed georganiseerd winkelgebied essentieel is om gezamenlijke uitdagingen op het gebied van leegstand, transformatie en verduurzaming aan te pakken⁸.

⁸ Dit blijkt onder andere uit de volgende literatuur:

https://retailand.nl/app/uploads/2016/12/Winkelgebied_van_de_Toekomst.pdf en

<https://retailand.nl/app/uploads/2018/09/2440-Brochure-samen-investeren-DEF-LR.pdf>

Subsidies kunnen vicieuze cirkels doorbreken

Uit de interviews blijkt dat bij veel partijen de kennis, urgentie of de middelen ontbreken om te starten met trajecten die gezamenlijke uitdagingen aanpakken. Hierdoor blijven deze uitdagingen soms liggen, verliezen initiatieven aan momentum en verloederen sommige winkelgebieden. De subsidieregeling kan als 'smeermiddel' dienen om twijfelende ondernemers over de streep te trekken en de samenwerking en organisatiegraad te verbeteren binnen een winkelgebied. Als dit is bereikt, is het gemakkelijker om gezamenlijke initiatieven op te zetten en uit te voeren omdat het contact soepel verloopt en er een (klein) gezamenlijk budget beschikbaar is voor de benodigde investeringen. In winkelgebieden waar samenwerking tussen ondernemers geoptimaliseerd is, worden meer activiteiten ontplooid en de toekomstige vitaliteit versterkt. De samenwerking tussen stakeholders in het gebied (gemeente, ondernemers, vastgoed en anderen) is van grote waarde voor de kracht van het winkelgebied

Focus op onderzoek en procesondersteuning niet altijd voldoende

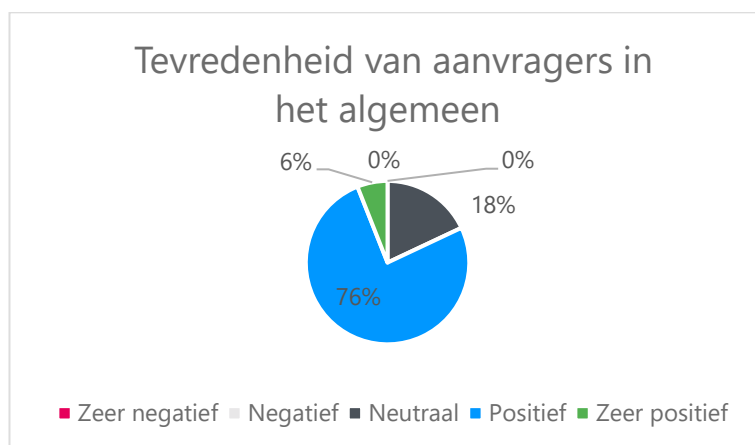
Uit de enquêtes en interviews komt meerdere keren naar voren dat er behoefte is aan ondersteuning bij de uitvoering van werkzaamheden. De subsidie is nu gericht op het verhogen van de organisatiegraad, planvorming of procesondersteuning en is niet beschikbaar voor fysieke investeringen in winkelgebieden. Voornamelijk op het gebied van verduurzaming komt meerdere keren naar voren dat de winkelgebieden zelf niet de middelen hebben de investeringen te doen die benodigd zijn om bijvoorbeeld de klimaatadaptatie of nieuwe energiedragers substantieel te verbeteren. Ook voor transformatie zijn soms fysieke investeringen benodigd waarvoor winkelgebieden afhankelijk zijn van middelen die de gemeente, provincie of Rijk beschikbaar stellen voor deze doeleinden. Het Rijk heeft hier een regeling voor, terwijl gemeenten ook voor een deel betrokken kunnen zijn bij het financieren van fysieke investeringen in de winkelgebieden.

5. Functioneren, doelbereik en doeltreffendheid van de subsidieregeling

5.1 Ervaringen van doelgroepen: aanvraagproces en voorwaarden

Aanvragers veelal tevreden over het gehele proces

Een meerderheid van de aanvragers die de enquête hebben ingevuld is tevreden over het hele proces van het aanvragen van de subsidie. Ongeveer 6% geeft aan zeer positief te zijn en daarnaast is ongeveer 76% positief. Circa 18% is neutraal over het aanvraagproces en geen enkele geënquêteerde aanvrager geeft aan een negatieve ervaring te hebben gehad.

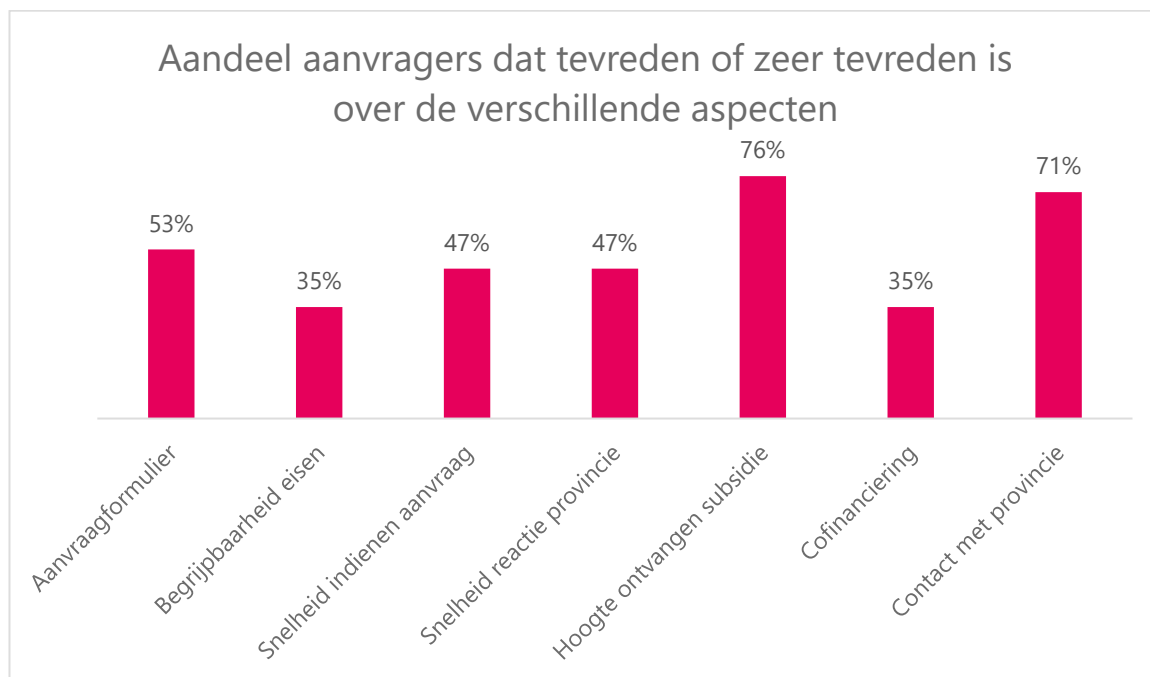

Figuur 5.1: Tevredenheid over aanvraagproces (bron: enquête aanvragers)

Aanvragers vooral tevreden over hoogte subsidie en contact met provincie

Uit de enquête blijkt dat aanvragers met name tevreden zijn over de hoogte van de ontvangen subsidie en een deel geeft aan blij te zijn dat zij überhaupt subsidie hebben ontvangen. Ongeveer 80% van de geënquêteerde aanvragers is hierover tevreden. Daarnaast geven geënquêteerde aanvragers aan dat zij het contact met de provincie positief ervaren en dat dit een belangrijke reden is voor hun tevredenheid. Ter vergelijking: bij de provincie Zuid-Holland was men minder tevreden, omdat daar een formeler en stroperiger aanvraagproces geldt. Een pre in Noord-Holland is dat de provincie snel reageert en goed bereikbaar is.

Uit de interviews blijkt dat met name het contact met de provincie een belangrijke reden is dat geënquêteerde aanvragers positief zijn. Geënquêteerde aanvragers vinden het fijn dat de provincie mee kan denken bij het indienen van de aanvraag. Daarnaast heeft een aantal geënquêteerde aanvragers een vaste contactpersoon om mee te sparren, wat hen helpt bij het indienen van de aanvragen. De vaste contactpersoon geeft ook veelal een snelle reactie, wat aanvragers als positief ervaren. Niet alle potentiële aanvragers weten de weg naar de provincie eenvoudig te vinden waardoor discrepanties kunnen ontstaan tussen groepen die wel en geen ingang hebben bij de provincie.

Figuur 5.2: Tevredenheid over onderdelen aanvraag (bron: enquête aanvragers)

Aanvragers minder tevreden door de ambtelijke taal, behandeltijd en de (co-) financiering

Hoewel de meeste geënquêteerde aanvragers positief zijn over de subsidie, dragen zij toch mogelijke verbeterpunten aan.

Zowel uit de enquête als uit de interviews komen drie belangrijke verbeterpunten naar voren, namelijk:

- Ambtelijke taal in het aanvraagproces.
- Snelheid proces.
- De hoogte van het subsidiebedrag (inclusief cofinanciering).

Het eerste verbeterpunt is het taalgebruik in het aanvraagproces. De geënquêteerde (potentiële) aanvragers die weinig tot geen ervaring hebben met het aanvragen van subsidies en ambtelijk taalgebruik vinden het taalgebruik van de subsidie ingewikkeld. Dit leidt ertoe dat de eisen waaraan voldaan moet worden om subsidie aan te kunnen vragen, niet altijd duidelijk zijn voor (potentiële) aanvragers. Daarnaast is voor hen niet altijd duidelijk voor welke activiteiten subsidie aangevraagd kan worden.

De geënquêteerde (potentiële) aanvragers dragen enkele mogelijkheden aan om de subsidie op dit punt te verbeteren. Zij stellen bijvoorbeeld voor om de aanvraag te versimpelen en daarmee beter toegankelijk te maken voor de verschillende doelgroepen zoals ondernemersverenigingen. Een andere mogelijkheid is om alle aanvragers duidelijk te maken wie de directe contactpersoon vanuit de provincie is, waar (potentiële) aanvragers terecht kunnen met hun vragen. Momenteel is niet voor alle (potentiële) aanvragers duidelijk dat deze contactpersoon er is, hoe ze deze contactpersoon kunnen benaderen, en welke ondersteuning deze contactpersoon kan bieden. Belangrijk is dat deze contactpersoon kan meedenken over de aanvragen. Eventueel kan deze ondersteunende rol ook worden opgepakt door de gemeente die hierin ondernemersverenigingen kan ondersteunen.

Het tweede verbeterpunt is de snelheid van het proces rondom het aanvragen van subsidie. Een deel van de geënquêteerde aanvragers vindt dat het lang duurt voordat zij uitsluitel krijgen over hun subsidieaanvraag. Daarbij is voor de aanvragers niet duidelijk wanneer zij een reactie mogen ontvangen en hoe lang het nog duurt voordat de provincie hun aanvraag behandelt.

Ook hiervoor dragen geënquêteerde aanvragers enkele oplossingen aan. De provincie kan aanvragers hierin tegemoet komen door alle aanvragen op korte termijn te behandelen. Daarnaast stellen aanvragers het op prijs als de provincie hen op de hoogte houdt van de vorderingen en tussentijds updates stuurt over de voortgang van hun aanvraag. Dit maakt de afhandeltijd weliswaar niet korter, maar hiermee weten aanvragers wel waar zij aan toe zijn. Een laatste oplossing is om aan alle aanvragers duidelijk te maken wie hun contactpersoon is van de afhandeling zodat aanvragers vragen kunnen stellen over de voortgang van hun aanvraag. De geënquêteerde aanvragers die een vaste contactpersoon hebben bij de provincie, zijn namelijk juist tevreden over de afhandeltijd en de updates die zij krijgen over de stand van zaken.

Het derde verbeterpunt is de hoogte van het subsidiebedrag. Een deel van de geënquêteerde aanvragers geeft aan dat ze per subsidie behoefte hebben aan een hoger subsidiebedrag, zodat ze een groter deel van hun ambities kunnen verwezenlijken. Hoewel aanvragers dus veelal tevreden zijn over het verkrijgen van het subsidiebedrag, helpt een hoger subsidiebedrag hen verder. Daarnaast geeft een deel van de aanvragers aan dat het percentage cofinanciering vanuit de provincie voor hen te laag is.

Les uit Zuid-Holland: percentage cofinanciering verlaagd

In gesprek met de provincie Zuid-Holland blijkt dat ook aanvragers in Zuid-Holland aangaven dat het percentage voor cofinanciering voor de aanvragers te hoog is. De provincie heeft daarom besloten het subsidiepercentage te verhogen naar 75% voor de aanvragen en een investeringsbedrag kennen tot € 10.000. Voor het resterende bedrag hoger dan € 10.000,- bedraagt het percentage cofinanciering nog steeds 50% met een maximaal subsidiebedrag van € 20.000,-

5.2 Inzicht in doelbereik

Het hoofddoel van de subsidie is het verhogen van het kwaliteitsniveau van de winkelgebieden in Noord-Holland. De provincie draagt bij aan dit doel middels het verstrekken van de subsidie, die zich richt op het verminderen van leegstand en het opstarten en/of verbeteren van de samenwerking. De subsidieregeling is met name bedoeld om gemeenten en ondernemers (collectieven) te stimuleren en aan te jagen bij het ondernemen van stappen die bijdragen aan het verbeteren van winkelgebieden. Dat de subsidie een aanjagende rol heeft, past ook bij de rol van de provincie in het detailhandelsbeleid, die meer ondersteunend is.

Beleidsdoelen actueel, combinaties moeten mogelijk zijn

De beleidsdoelen uit de subsidieregeling zijn actuele doelen volgens de (potentiële) aanvragers, zo blijkt uit de enquête onder aanvragers. Met name het verhogen van de organisatiegraad en het terugdringen van leegstand zijn belangrijke doelstellingen. Hiermee sluit de regeling goed aan bij de uitdagingen die in winkelgebieden liggen.

Om de regeling nog verder te verbeteren zijn door enkele (potentiële) aanvragers enkele suggesties gedaan. Deze zijn zowel in de enquête als tijdens de interviews opgehaald. Aanvragers geven aan dat de subsidie zich nu enkel richt op winkelgebieden en dat deze in steek breder moet zijn. Winkelen is namelijk volgens aanvragers meer een totaalbeleving geworden en ook de horeca- en recreatiefuncties zijn belangrijk voor de winkelgebieden. Verschillende partijen geven daarom aan dat zij de subsidie ook zouden willen gebruiken om de gebieden als geheel aan te pakken, waarbij de plannen zich niet enkel focussen op het winkelgebied. In de huidige vorm van de subsidie is dit echter niet mogelijk.

Daarnaast geven enkele aanvragers aan dat de doelen van de subsidie breder getrokken kunnen worden. Hierbij valt te denken aan maatregelen die de vitaliteit van centra in brede zin zouden stimuleren, zoals vergroenen, het opstellen van plannen voor flitsbezorging of het verbeteren van de verblijfsruimte. Andere mogelijke beleidsdoelen in dit kader kunnen zijn: digitalisering, duurzaamheid en parkeren.

Subsidie draagt vooral bij aan samenwerking, minder aan het terugdringen van leegstand

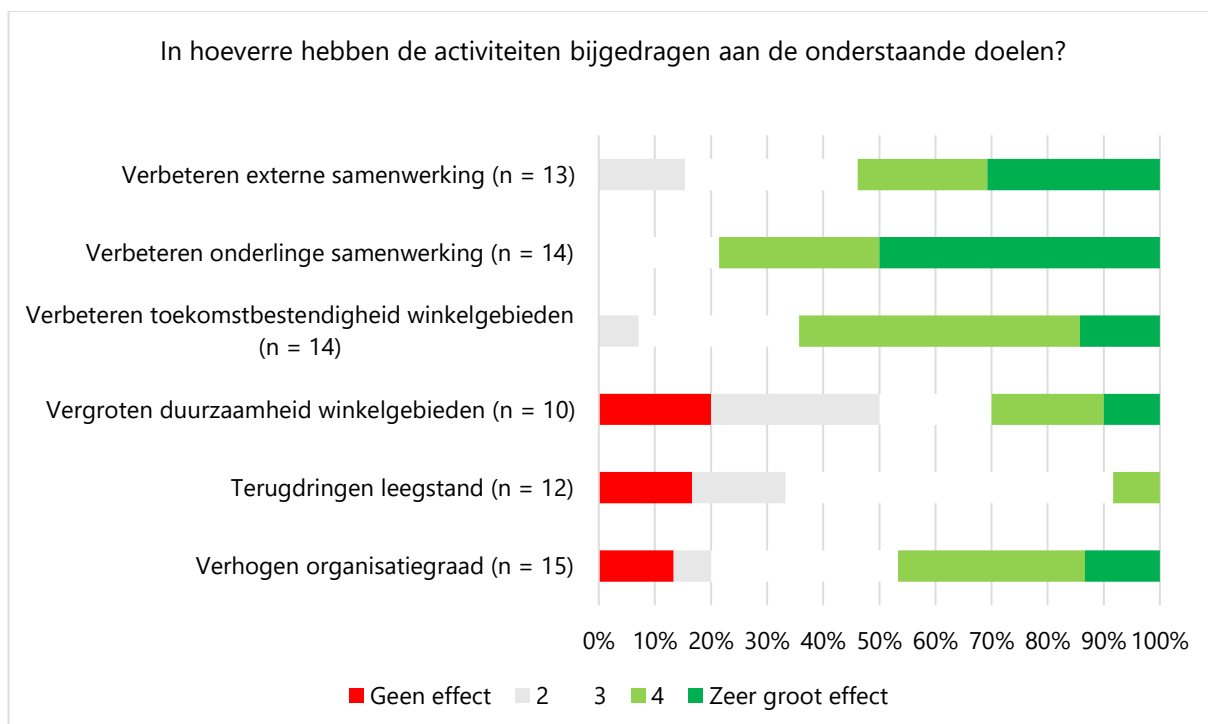
De subsidieregeling moet in eerste instantie met name bijdragen aan de beoogde effecten, namelijk: het verhogen van de organisatiegraad, het verbeteren van de samenwerking, het verbeteren van de toekomstbestendigheid, het vergroten van de duurzaamheid en het terugdringen van leegstand.

Aanvragers van de subsidie geven veelal aan dat de subsidie ook bijdraagt aan deze doelen (zie figuur 5.4). De subsidie draagt volgens aanvragers vooral bij aan een verbeterde samenwerking. Bijna driekwart van de subsidieaanvragers geeft aan dat de subsidie heeft bijgedragen aan verbeterde onderlinge samenwerking, ongeveer de helft van de aanvragers geeft aan dat de subsidie heeft bijgedragen aan verbeterde externe samenwerking en bijna de helft geeft aan dat de subsidie heeft geleid tot een verhoogde organisatiegraad.

Daarnaast draagt de subsidie ook bij aan een verbeterde toekomstbestendigheid. Ongeveer de helft van de respondenten geeft dit aan.

Niet alle doelen worden middels deze subsidie even goed bereikt. Zo geeft ongeveer 20% van de aanvragers aan dat de subsidie geen effect heeft op het vergroten van de duurzaamheid van winkelgebieden. Daarnaast zijn aanvragers ook minder overtuigd van het effect van de subsidie op het terugdringen van leegstand. Ongeveer 17% geeft aan dat de subsidie geen effect heeft op het terugdringen van de leegstand en vrijwel geen enkele aanvrager geeft aan dat het effect van de subsidie op het terugdringen van leegstand zeer groot is, maar dit kan ook niet worden verwacht van een subsidie die zich richt op procesondersteuning.

Een groot deel van de beleidsdoelen zijn relatief “zachte” doelen die zich moeilijk met data laten meten. Voorbeelden van deze zachte doelen zijn de verbeterde samenwerking, een verhoogde organisatiegraad en verbeterde toekomstbestendigheid. Een beleidsdoel dat wel met data te meten is, is de leegstand. Echter, ook het meten van het effect van de subsidie op de leegstand is lastig. Enerzijds is deze data per winkelgebied op een dergelijk detailniveau (inclusief ontwikkeling per jaar) vaak onvoldoende om goed in beeld te krijgen. Anderzijds gaat het om een subsidie voor planvorming / procesondersteuning en betreft dit niet direct de acties om leegstand terug te dringen. Dit wordt pas op langere termijn uitgevoerd naar aanleiding van de processen die worden opgestart met behulp van de regeling. Uit de analyse die wel uitgevoerd kan worden, is niet op te maken dat in winkelgebieden waar vaker subsidie is aangevraagd de leegstand significant is afgenomen. Bovendien wordt leegstand door vele factoren bepaald (economisch tij, impact covid, online bestedingen) en is het niet altijd aan de subsidieregeling toe te wijzen.

Figuur 5.3: Bijdrage activiteiten aan de doelen (bron: enquête onder aanvragers)

Voldoen aan concrete beleidsdoelen lastig meetbaar

De subsidie is met name bedoeld als aanjaaggeld voor gemeenten en ondernemers voor meer focus en het ontwikkelen van plannen voor de detailhandelsgebieden. Dat de provincie deze meer heeft ingestoken als aanjaaggeld past ook goed bij de ondersteunende rol die de provincie heeft in het detailhandelsbeleid. Hiermee heeft de subsidie met name indirect effect op de detailhandel in Noord-Holland. De activiteiten waarvoor subsidie kan worden aangevraagd zijn ook voornamelijk activiteiten die indirect bijdragen aan de detailhandelsgebieden. Dit blijkt ook uit het feit dat voor relatief kleine bedragen (€ 25.000,- tot € 30.000,-) subsidie aangevraagd kan worden in vergelijking met de kosten die gemaakt worden in detailhandelsgebieden. Doordat de subsidie voornamelijk op een indirecte manier bijdraagt, zijn de directe effecten, zoals verminderde leegstand of verhoogde kwaliteit, lastig zichtbaar en meetbaar. Ook aanvragers vinden het lastig om in te schatten in hoeverre de subsidie directe effecten heeft gehad in de detailhandel. Met name bij het vergroten van de duurzaamheid en het terugdringen van leegstand geven aanvragers regelmatig aan dat zij dit lastig vinden om in te schatten. Dus ook op basis van een inschatting van aanvragers is moeilijk aannemelijk te maken dat de subsidie bijdraagt aan vermindering van leegstand en het vergroten van duurzaamheid.

Daarnaast speelt mee dat de subsidie nog niet erg lang open staat voor directe stimulering, zoals investeringen rondom duurzaamheid. Doordat hier nog maar relatief kort subsidie kan worden aangevraagd, zijn de directe effecten op dit vlak nog maar beperkt zichtbaar.

Hoewel niet op alle onderdelen duidelijk is dat de subsidie heeft bijgedragen aan de beleidsdoelen, geven aanvragers vrijwel niet aan dat zij betere resultaten hadden kunnen behalen als de provincie op een andere manier ondersteuning had geboden. Daarnaast wordt in de interviews regelmatig aangegeven dat het vervallen van de subsidie wel leidt tot meer leegstand en verminderde samenwerking, waaruit geconcludeerd kan worden dat de regeling hier wel aan bijdraagt. Pas op lange termijn is het effect van de subsidie echter zichtbaar.

Kleine gemeenten en ondernemersverenigingen worden minder goed bereikt

Uit de analyse en uit de interviews blijkt dat kleine gemeenten en met name kleine ondernemersverenigingen relatief minder vaak subsidie aanvragen dan de grote en middelgrote gebieden. Hoewel onder aanvragers dus wel wordt aangegeven dat de subsidie bijdraagt aan de beleidsdoelen, zal de subsidie niet alle gebieden bereiken. Echter, de middelgrote en kleine winkelgebieden hebben minimaal met dezelfde problematiek te kampen als de grote winkelgebieden⁹. Om de beleidsdoelen voor alle winkelgebieden te behalen, is het voor de provincie van belang dat ook de kleinere centra in de toekomst bereikt worden.

De provincie kan hier op verschillende manieren op in zetten.

- Ten eerste is het belangrijk om naamsbekendheid te creëren voor de subsidie. Hier ligt zowel een taak voor de provincie als voor de gemeenten. Ondernemersverenigingen die wel subsidie hebben aangevraagd, geven veelal aan dat zij bekend zijn geraakt met de

⁹ Zie RRI en vitaliteitsindex.

subsidie via de gemeente. De ondernemersverenigingen die geen subsidie hebben aangevraagd geven aan dat zij graag via de gemeente op de hoogte waren gesteld van het bestaan van deze subsidie. Het is daarom van belang dat de provincie alle gemeenten goed op de hoogte houdt van de subsidie en deze bij gemeenten onder de aandacht brengt. Daarnaast is het van belang dat de gemeenten dit ook weer onder de aandacht brengt van ondernemers(collectieven).

- Ten tweede is het voor kleine ondernemersverenigingen veelal lastig om subsidie aan te vragen omdat zij over onvoldoende kennis beschikken om de subsidie aan te vragen. Het helpt deze kleine verenigingen als zij ofwel met de gemeente ofwel met de provincie kunnen sparren over hun aanvraag en ondersteund worden bij het indienen van hun aanvraag. In de praktijk zijn er enkele adviesbureaus die uiteindelijk de planvorming / processen doen, die ook bij partijen aanbieden al te helpen bij de aanvraag van de subsidie. Op deze wijze nemen zij gemeenten of ondernemersverenigingen werk uit handen en brengen zij de specifieke expertise in om een kansrijke subsidieaanvraag te doen.
- Ten derde is de tijdsinvestering voor het aanvragen van de subsidie veelal relatief groot voor kleine gemeenten en verenigingen en kunnen zij deze tijd niet altijd vrij maken. Ook hiervoor helpt ondersteuning vanuit gemeente en/of provincie. De uitvoering van het project wordt dan vaak door externe partijen en hier is een langer tijdspad voor mogelijk.

Andere manieren van ondersteuning door provincie mogelijk

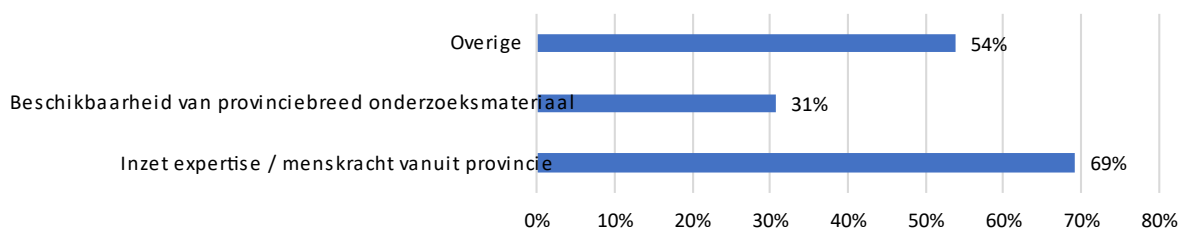
Uit de enquête en interviews blijkt dat de provincie de winkelgebieden ook op andere manieren kan ondersteunen bij het verhogen van kwaliteitsniveau, zie figuur 5.4. Hierbij is door gemeenten en ondernemers breder gekeken dan enkel deze subsidie. De belangrijkste manier waarop de provincie meer kan bijdragen aan de beleidsdoelen is door expertise en menskracht beschikbaar te stellen. Dit wordt door ongeveer tweederde van de potentiële aanvragers in de enquête aangegeven. Eerder in dit onderzoek is al aangegeven dat (potentiële) aanvragers behoefte hebben aan meer duidelijkheid omtrent de mogelijkheden om een contactpersoon en/of sparringpartner bij de provincie te kunnen benaderen, die hen helpt bij het indienen van een aanvraag.

Daarnaast kan de provincie ook extra ondersteuning bieden door het bestaande provinciebrede onderzoeksmateriaal beschikbaar te stellen. In de enquête geeft meer dan de helft van de aanvragers aan dat ze hier behoefte aan hebben. Ook in de interviews wordt vaak aangegeven dat het delen van kennis voor hen van belang is. Dit punt kan op verschillende manieren worden opgevat. Ten eerste willen (potentiële) aanvragers meer inzicht in data van hun gebied. Potentiële aanvragers willen hun gebied vergelijken met andere winkelgebieden en hiervoor is het van belang dat onderzoeken altijd op dezelfde manier worden uitgevoerd. Een voorbeeld dat in interviews werd genoemd is een passantenonderzoek voor een winkelgebied. Hierbij is het niet noodzakelijk dat de provincie dit onderzoek uitvoert voor alle winkelgebieden, maar hebben ondernemers wel behoefte aan een standaardisering van de onderzoeksopzet of aan een partij die deze onderzoeken overal op eenzelfde manier uitvoert. Het is daarom met name van belang dat de onderzoeken door de provincie worden uitgevoerd of wordt geholpen met een onderzoeksmethodiek, zodat niet elk winkelgebied zelf hoeft uit te vinden hoe bepaalde onderzoeken uitgevoerd kunnen worden. Bovendien is

bij veel partijen niet bekend welke onderzoeken de provincie al beschikbaar heeft, zoals Monitor Detailhandel, Koopstromenonderzoek en Marktruimteonderzoek. Een aanbeveling is om de data die de provincie beschikbaar heeft ook breed beschikbaar te stellen aan gemeenten en (potentiële) aanvragers en ervoor te zorgen dat deze partijen ook op de hoogte zijn van het bestaan van de data.

Ten tweede wordt door meerdere potentiële aanvragers aangegeven dat zij graag inzicht willen in de activiteiten die door andere partijen en in eerdere jaren met deze subsidie is uitgevoerd. Dit dient ter inspiratie voor gemeenten en ondernemersverenigingen voor de activiteiten die mogelijk uitgevoerd kunnen worden. Hierdoor hoeft niet elke partij opnieuw het wiel uit te vinden. De reacties in de categorie overig gaan over meer financiële middelen, budget voor uitvoering en inzicht vooraf welke inzet nodig is voor een aanvraag van de subsidieregeling.

Deze vraag staat los van de subsidieregeling. Zijn er andere manieren waarmee de provincie kan helpen om de kwaliteit van winkelgebieden te verbeteren?

Figuur 5.4: Hoe kan provincie hulp bieden? (bron: enquête onder potentiële aanvragers)

5.3 Inzicht in doeltreffendheid

Subsidie draagt bij aan uitvoeren van activiteiten

Om te bepalen of de subsidie doeltreffend is geweest, moet de subsidie voldoen aan drie voorwaarden. Deze voorwaarden zijn:

1. Er moet sprake zijn van (gedeeltelijk) doelbereik
2. De subsidie moet noodzakelijk of bevorderlijk zijn voor dat doelbereik
3. Er moet een causaal verband zijn tussen de subsidie en het doelbereik

Voorwaarde 1: Er moet sprake zijn van (gedeeltelijk) doelbereik

Aan de eerste voorwaarde wordt in dit geval voldaan. Er is namelijk sprake van een gedeeltelijk doelbereik (zie paragraaf 5.2). De subsidie draagt voornamelijk bij aan de doelen: verbeteren onderlinge samenwerking, verbeterde externe samenwerking en een verhoogde organisatiegraad. Echter, niet alle doelen worden middels deze subsidie even goed bereikt. Zo is bijvoorbeeld het effect op terugdringen van leegstand zeer beperkt. De subsidie leidt daarmee tot gedeeltelijk doelbereik.

Voorwaarde 2: De subsidie moet noodzakelijk of bevorderlijk zijn voor dat doelbereik

Aan de tweede voorwaarde wordt ook grotendeels voldaan. De subsidie heeft namelijk bijgedragen aan het uitvoeren van verschillende activiteiten (zie figuur 5.5). Alle aanvragers geven namelijk aan dat zij iets in de uitvoering van de activiteiten hadden gewijzigd indien zij geen subsidie hadden ontvangen. De helft van de aanvragers had de activiteiten in afgeslankte vorm uitgevoerd en ongeveer 12% van de aanvragers had de activiteiten op een later moment uitgevoerd. Daarnaast geeft ongeveer een kwart aan dat zij de activiteiten in het geheel niet hadden uitgevoerd zonder subsidie.

Uit interviews is gebleken dat de subsidie ertoe heeft bijgedragen dat activiteiten zijn uitgevoerd. Gemeenten geven veelal aan dat de activiteiten in afgeslankte vorm of later in de tijd hadden plaatsgevonden. Binnen veel gemeenten liggen al andere grote opgaven, bijvoorbeeld rondom de woningmarkt en het klimaatbeleid, waardoor minder aandacht en geld overblijft voor het thema economie. Hier lijden de winkelgebieden onder. De subsidie van de provincie is voor deze gemeenten nodig om toch te kunnen investeren in de winkelgebieden.

Ondernemers geven veelal aan dat zonder subsidie vrijwel geen activiteiten waren uitgevoerd. Met de subsidie kunnen ondernemers investeren in zaken waar zij zelf weinig budget voor hebben en wat daarom zonder subsidie niet mogelijk was geweest. De subsidie maakt het voor hen mogelijk om meer te investeren in het winkelgebied en om professionals in te huren, wat zorgt voor een professionaliseringsslag in de winkelgebieden. De inhuur van een professional draagt veelal ook bij aan het draagvlak van de te nemen maatregelen, dat veelal lager is als de ondernemers zelf een plan opstellen.

Voorwaarde 3: Er moet een causaal verband zijn tussen de subsidie en het doelbereik

We zien geen causaal verband tussen de winkelgebieden waar subsidies zijn verleend en een positief outcome effect zoals een vermindering van de leegstand. Hetzelfde geldt voor de bijdrage van de regeling aan de 'impact verandering' (vitale economische regio, duurzaam ruimtegebruik en aantrekkelijke woon- en leefomgeving). Het is ook niet vreemd dat geen direct verband is te leggen tussen de regeling en het 'outcome effect' en de 'impact verandering', omdat samenwerking maar één van de vele factoren is, die van invloed is op de ontwikkeling van toekomstbestendige winkelgebieden en een vitale economische regio, duurzaam ruimtegebruik en aantrekkelijke woon- en leefomgeving. Zo spelen bijvoorbeeld factoren als de economische ontwikkeling en corona in dit proces een zeker zo grote rol. Daarnaast is een verband met het 'outcome effect' en de 'impact verandering' nu moeilijk vast te stellen, omdat een betere samenwerking en hogere organisatiegraad pas over een langere periode vruchten afwerpen.

Wel kunnen we vanuit de literatuur¹⁰ en bestaand onderzoek stellen dat een goede samenwerking en organisatiegraad de basis vormen voor een succesvolle aanpak om de

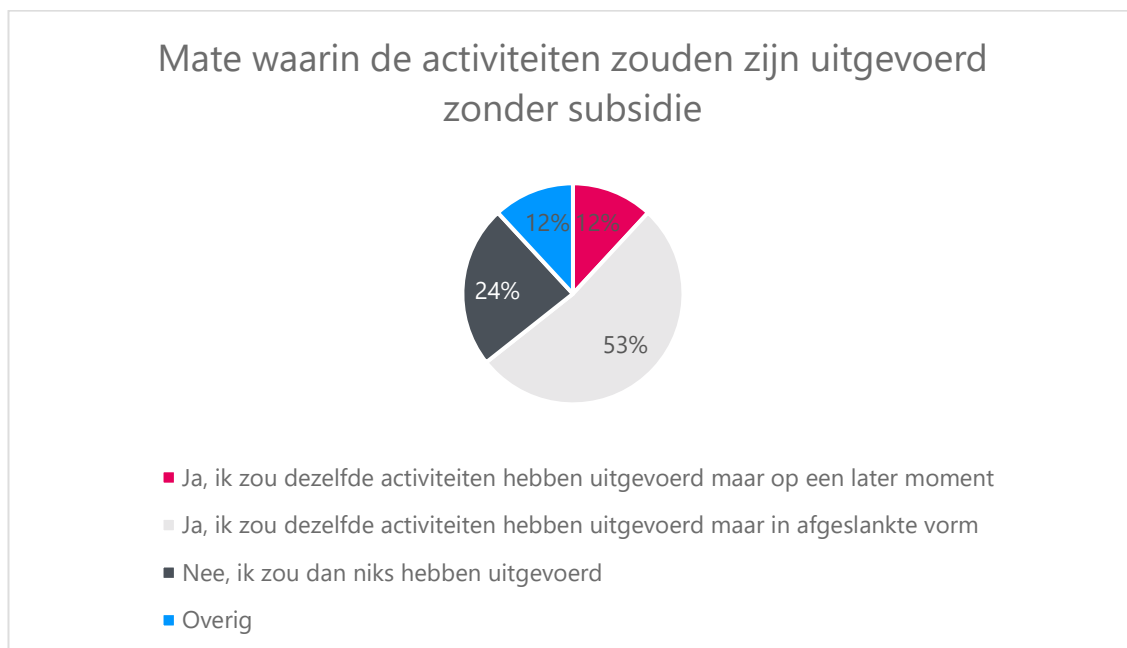
¹⁰ Dit blijkt onder andere uit de volgende literatuur:

<https://www.gebiedsontwikkeling.nu/artikelen/afname-winkelmeters-biedt-kansen-voor-dorpen-en-steden/>

https://retailand.nl/app/uploads/2016/12/Winkelgebied_van_de_Toekomst.pdf en

<https://retailand.nl/app/uploads/2018/09/2440-Brochure-samen-investeren-DEF-LR.pdf>

vitaliteit van winkelgebieden te verbeteren. Een sterke samenwerking tussen de 'gouden driehoek'(ondernemers, vastgoedeigenaren en gemeente) is randvoorwaardelijk om gezamenlijk in een winkelgebied te investeren en plannen te kunnen maken en uitvoeren.

Figuur 5.5: Mate waarin activiteiten zouden zijn uitgevoerd zonder subsidie (bron: enquête onder aanvragers)

Ook niet-aanvragers voeren veel activiteiten uit rondom toekomstbestendigheid

Ook degene die geen aanvraag hebben ingediend voor de subsidieregeling hebben activiteiten uitgevoerd die bijdragen aan de toekomstbestendigheid van de winkelgebieden. Zo hebben zij onder andere transformatie en innovatie gestimuleerd, heeft herstructurering van de openbare ruimte plaatsgevonden, is er al veel samenwerking tussen ondernemers en gemeenten, is een detailhandelsnota vastgesteld en geeft de gemeente beleidsadvies over detailhandel richting wethouders en winkeliers. Dat deze activiteiten worden uitgevoerd zonder subsidiegeld heeft verschillende verklaringen. In sommige gebieden is bij stakeholders veel urgentie voelbaar en daardoor worden op andere manieren financiële middelen beschikbaar gesteld. In een aantal gevallen is van oudsher de samenwerking en daarmee vaak ook de financiering al goed op orde, waardoor een subsidie niet noodzakelijk is.

Analyse toekomstperspectief winkelgebieden in relatie tot aanvragen subsidies

Om te kijken naar de toekomstbestendigheid van winkelgebieden, zijn verschillende indices gebruikt.

1. Ten eerste is gebruik gemaakt van de Retail Risk Index (RRI) van Locatus. De RRI voorspelt hoe groot de kans is dat een ondernemer over één jaar nog gevestigd is in een winkelcentrum. Dit risicoprofiel wordt gebaseerd op vier indicatoren, namelijk: pandindex, branche-index, straatindex en de marktindex. Hoe hoger de Retail Risk Index des te groter het risico dat de ondernemer er volgend jaar niet meer gevestigd is. De

RRI van Noord-Holland komt gemiddeld gezien overeen met het landelijk gemiddelde¹¹. Wel is het aandeel winkels met een zeer hoog risico in Noord-Holland kleiner dan in Nederland gemiddeld, wat positief is voor Noord-Holland.

2. Ten tweede is gebruik gemaakt van de vitaliteitsbenchmark centrumgebieden. Met de vitaliteitsbenchmark wordt de economische vitaliteit van de 100 grootste centrumgebieden van Nederland in beeld gebracht door Goudappel. Voor elk centrumgebied is een economisch vitaliteitsprofiel opgesteld op basis van 23 objectief gemeten indicatoren. De laatste versie dateert uit juni 2022. De indicatoren kunnen worden ingedeeld in vier categorieën, namelijk: demografie, voorzieningenaanbod, ruimtelijke kwaliteit en bereikbaarheid. Deze indicatoren bepalen gezamenlijk het vitaliteitsprofiel voor de grootste centrumgebieden in Noord-Holland en Nederland. Ook hieruit blijkt dat Noord-Hollandse centra gemiddeld een beter vitaliteitsprofiel hebben dan gemiddeld in Nederland.
3. Tot slot is gebruik gemaakt van leegstandspercentages. Het eerste leegstandspercentage laat het aantal leegstaande verkooppunten binnen een winkelgebied zien als percentage van het totale aantal verkooppunten. Daarnaast is gebruik gemaakt van een leegstandspercentage dat het aandeel leegstaande winkelvloeroppervlakte laat zien als percentage van de totale winkelvloeroppervlakte van een winkelgebied¹².

In figuur 5.6 en 5.7 zijn deze verschillende indices getoond in de kaart van Noord-Holland. Daarnaast is ook nogmaals inzichtelijk gemaakt welke gemeenten subsidies hebben aangevraagd (figuur 5.8). Afgaande op de kaarten blijkt dat er enige mismatch is tussen de gemeenten die subsidie aanvragen en de gemeenten die dit volgens de indices het meest nodig hebben.

Uit de kaarten blijkt dat de zuidelijke helft van Noord-Holland, en met name de MRA, gemiddeld zeer vitaal is. Wel moet worden opgemerkt dat ook hier enkele wijkcentra minder vitaal zijn. De noordelijke helft van Noord-Holland is over het algemeen minder vitaal dan het zuiden. Met name in gemeenten in de kop van Noord-Holland is het minder goed gesteld met de vitaliteit van de winkelgebieden. Dit vertaalt zich ook in leegstandscijfers en de Retail Risk Index.

Dit leidt tot de conclusie dat met name gemeenten in de noordelijke helft van Noord-Holland een grotere behoefte hebben aan subsidie dan de gemeenten in de zuidelijke helft van Noord-Holland. Echter, in de noordelijke helft wordt juist relatief minder vaak subsidie aangevraagd. Ook indien wordt gecorrigeerd voor het aantal winkelgebieden in de gemeenten, lijkt in de noordelijke helft van Noord-Holland minder subsidie aangevraagd te worden dan in de zuidelijke helft.

Daarnaast lijkt er weinig correlatie tussen de mate waarin winkelgebieden toekomstbestendig zijn (gebaseerd op de RRI en leegstandspercentages) en de mate waarin gemeenten de afgelopen jaren subsidie hebben aangevraagd. De correlatiecoëfficiënt (tabel 5.1) tussen het aantal subsidies dat wordt aangevraagd en de vitaliteitsindex is zeer laag. In

¹¹ Monitor Detailhandel Noord-Holland 2021-2022

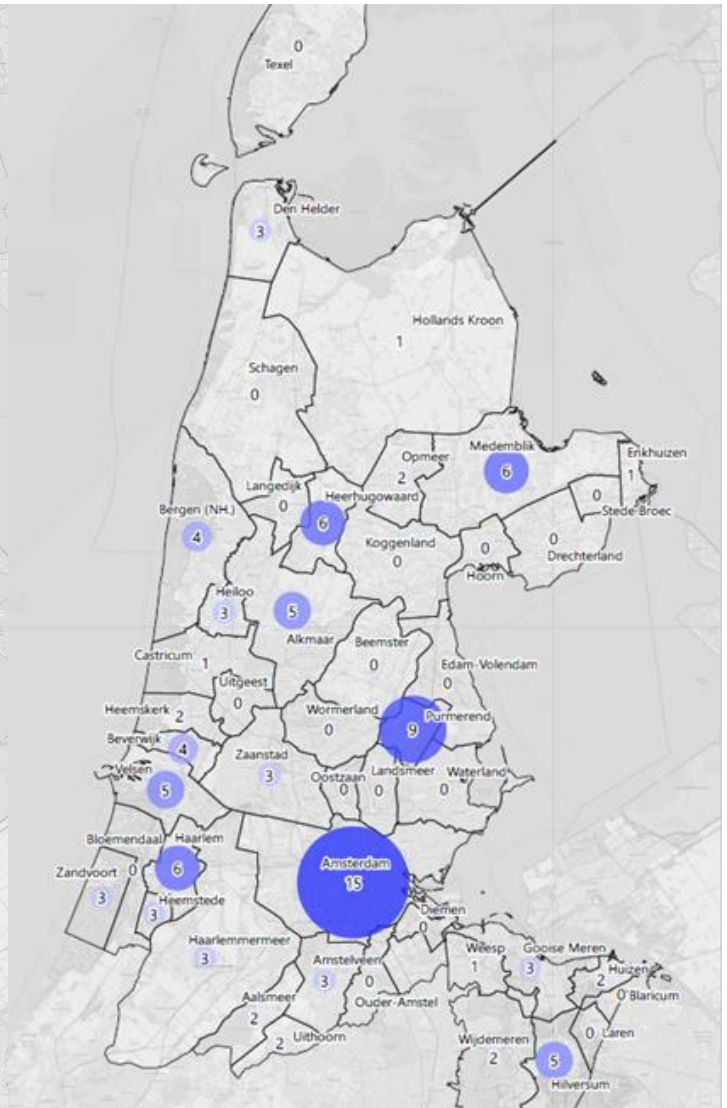
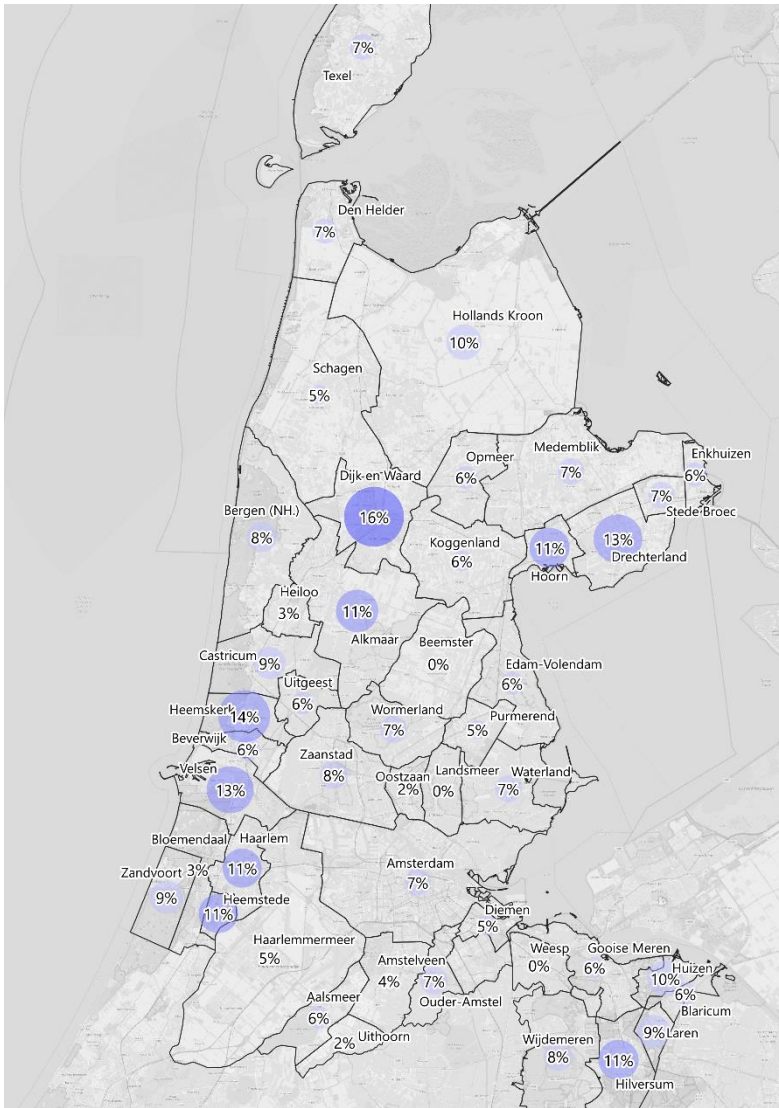
¹² In Noord-Holland bedraagt de leegstand 5,5% (in m²) en 6% in aantal verkooppunten ten opzichte van het nationaal gemiddelde: 6,4% (in m²) en 7,7% (aantal verkooppunten)

sommige gevallen is deze zelfs negatief. Ook uit een regressieanalyse blijkt dat de mate van vitaliteit van de winkelgebieden vrijwel geen verklaring is voor de mate waarin de winkelgebieden subsidie aanvragen. Een verklaring hiervoor blijkt niet duidelijk uit deze analyse, maar mogelijk hebben winkelgebieden met een relatief minder goede toekomstbestendigheid nog met andere problemen te kampen en staat hierdoor het aanvragen van een subsidie laag op de prioriteitenlijst. Overigens staat de subsidieregeling open voor alle winkelgebieden en niet specifiek voor de winkelgebieden (zoals middelgrote centrumgebieden) die relatief grotere problemen ervaren.

Kortom, de eerder uitgebrachte adviezen om de subsidieregeling meer onder het voetlicht te brengen in kleine gemeenten en winkelcentra geldt zeker ook voor de minder vitale winkelgebieden, die ook geografisch zichtbaar zijn binnen Noord-Holland.

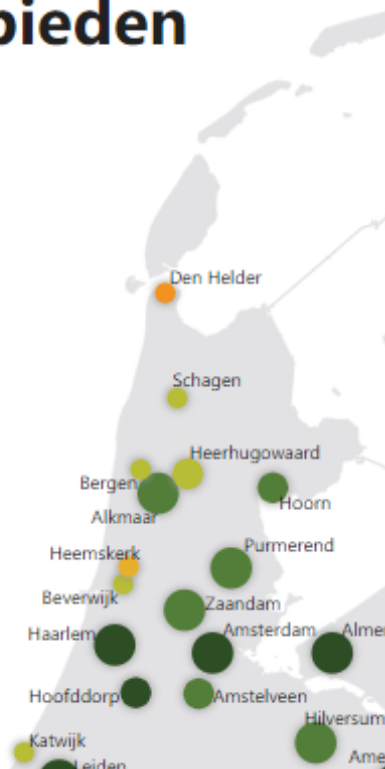
Index	correlatie met subsidieaanvragen
Retail Risk Index	-0,26
leegstand verkooppunten	0,03
leegstand vloeroppervlak	-0,1

Tabel 5.1: Correlatie tussen subsidieaanvragen per gemeente en Retail Risk Index en Leegstand (bron: Locatus, 2022)

Centrumgebieden

- Zeer vitaal
-
-
- Minst vitaal

Figuur 5.6 linksboven: Verdeling gemiddelde leegstandspercentages per gemeente in Noord-Holland – gemiddelde per winkelgebied (bron: Locatus, 2022)

Figuur 5.7 linksonder: Vitaliteit per centrumgebied in Noord-Holland (bron: Vitaliteitsbenchmark Centrumgebieden 2022)

Figuur 5.8 rechtsboven: Verdeling aantal subsidieaanvragen per gemeente

5.4 Inzicht in overige wensen en behoeften

Wensen aanvragers: subsidie voor fysieke investeringen en gebiedsgerichte subsidie

Ongeveer de helft van de respondenten geeft aan dat zij graag een uitbreiding van de subsidie zouden willen zien. De aanvragers geven aan behoefte te hebben aan een financiële ondersteuning bij fysieke investeringen, zoals transformatie. Het Rijk heeft hier sinds 2022 weliswaar een regeling voor, deze is echter dusdanig ingewikkeld en veeleisend, dat veel winkelgebieden hier niet voor in aanmerking komen en/of onvoldoende kennis en capaciteit hebben hier gericht subsidie op aan te vragen. Een provinciale subsidie is voor veel winkelgebieden laagdrempeliger.

Daarnaast geeft een deel van de aanvragers aan dat zij deze subsidie breder zouden willen inzetten. Ze willen met de subsidie namelijk de hele binnenstad ondersteunen en geven aan dat bijvoorbeeld horeca en winkelen tegenwoordig veelal hand in hand gaan. De aanvragers willen de subsidie graag gebiedsgericht inzetten en zich hierbij niet enkel hoeven te focussen op het winkelgebied. Daarnaast geeft een deel van de respondenten nog aan dat zij graag zouden willen dat de subsidie enigszins wordt uitgebreid naar andere type procesondersteuning of onderzoek, zoals het opstellen en uitvoeren van een communicatieplan, het actualiseren van de detailhandelsvisie, onderzoek naar nieuwe concepten zoals flitsbezorging, veiligheid en sociale meerwaarde van een gebied.

Het lijkt gewenst jaarlijks te bezien welke thema's actueel zijn en passen binnen de kaders van de subsidieregeling. Op deze wijze kunnen bijvoorbeeld maatregelen rondom vitaliteit van de winkelcentra bijdragen aan zowel de detailhandelsdoelstellingen als bredere maatschappelijke en provinciale doelstellingen. Hierbij dient wel het bredere detailhandelsbeleid van de provincie als uitgangspunt voor het verbeteren van de subsidieregeling.

Bijlage 1 Vragenlijsten enquêtes

Aanvragers:

1. Heeft u in de periode 2018-2021 een aanvraag ingediend voor de subsidieregeling toekomstbestendige winkelgebieden bij de provincie Noord-Holland? (single respons)
 - a. Ja
Let op: vul hier ook Ja in indien u de subsidieaanvraag later heeft ingetrokken of indien uw subsidieaanvraag is afgewezen.
 - b. Nee (-> einde vragenlijst)
 2. Namens wat voor organisatie heeft u een aanvraag ingediend? (single respons)
 - a. Een gemeente
 - b. Een ondernemerscollectief
 - c. Solitaire ondernemer
 3. Met welk doel heeft u een aanvraag ingediend? (meerdere antwoorden mogelijk)
 - a. Toekomstbestendig maken van een winkelgebied
 - b. Toekomstbestendig maken van een solitaire vestiging
 - c. Toekomstbestendigheid winkelgebieden in lijn brengen met dienstenrichtlijn
 4. Op welk onderwerp binnen de subsidieregeling sluit uw aanvraag aan? (meerdere antwoorden mogelijk)
 - a. Onderzoek naar terugdringen leegstand
 - b. Procesondersteuning bij terugdringen leegstand
 - c. Onderzoek naar het bevorderen van transformatie
 - d. Procesondersteuning bij het bevorderen van transformatie
 - e. Opzetten ondernemerscollectief
 - f. Verbeteren bestaand ondernemerscollectief
 - g. Verbeteren samenwerking middels andere vormen dan een ondernemerscollectief
 - h. Onderzoek naar onderscheidend vermogen van het winkelgebied
 - i. Procesondersteuning bij onderscheidend vermogen van het winkelgebied
 - j. Begeleiding bij duurzaamheidsmaatregelen
 - k. Initiëren duurzaamheidsmaatregelen
 - l. Onderzoek om plannen rondom toekomstbestendigheid van het winkelgebied in lijn te brengen met de dienstenrichtlijn
 - m. Opstellen transformatievisie
 5. Zijn er onderwerpen die nu niet onder de subsidieregeling vallen, maar waarvoor u wel subsidie zou willen ontvangen om winkelgebieden toekomstbestendig te maken? (open vraag)
- Blok 2: De volgende vragen gaan over de resultaten die zijn behaald met uw aanvraag. Heeft u meerdere aanvragen gedaan, dan kunt u meerdere antwoorden invullen.*
6. Wat is de status van uw aanvraag? (meerdere antwoorden mogelijk)
 - a. De subsidie is door de provincie verstrekt en is vastgesteld (-> door naar vraag 10)
 - b. Er is een voorschot voor de subsidie verstrekt maar de subsidie is nog niet vastgesteld (-> door naar vraag 10)

- c. Wij hebben onze subsidieaanvraag zelf ingetrokken (-> naar vraag 7)
- d. Onze subsidieaanvraag is door de provincie geweigerd (-> naar vraag 8)
- 7. Waarom heeft u uw subsidieaanvraag ingetrokken? (*open vraag*) (-> naar vraag 9)
- 8. Waarom is uw subsidieaanvraag afgewezen door de provincie? (*open vraag*) (-> naar vraag 9)
- 9. Welk effect heeft het uitblijven van subsidie gehad op uw activiteiten omtrent toekomstbestendige winkelgebieden? (*open vraag*) (-> naar vraag 18)
- 10. Hoe ver bent u met de uitvoering van de activiteiten waarvoor subsidie is aangevraagd? (*meerdere antwoorden mogelijk*)
 - a. De activiteiten zitten nog in de opstartfase (-> naar vraag 14)
 - b. De activiteiten zijn gedeeltelijk uitgevoerd (-> naar vraag 11)
 - c. De activiteiten zijn geheel uitgevoerd maar er is nog een vervolgtraject opgestart (-> naar vraag 11)
 - d. De activiteiten zijn geheel uitgevoerd en er is ook al een vervolgtraject opgestart (-> naar vraag 11)
- 11. Welke activiteiten zijn uitgevoerd met behulp van de subsidieregeling? (*open vraag*) (-> naar vraag 12)
- 12. Komen de uitgevoerd activiteiten overeen met hetgeen waarvoor u subsidie heeft aangevraagd? (*single respons*) (-> naar vraag 13)
 - a. Ja, volledig
 - b. Deels wel en deels niet
 - c. Nee
- 13. De subsidieaanvraag richt zich vooral op onderzoek en procesondersteuning en in mindere mate op ondersteuning van fysieke aanpassingen. In hoeverre hebben het onderzoek of de procesondersteuning uiteindelijk bijgedragen aan de meer concrete doelen? (-> naar vraag 14)

effect	1 = Geen effect	2	3	4	5= Zeer groot effect	Weet ik niet
Verhogen organisatiegraad						
Terugdringen leegstand						
Vergroten duurzaamheid winkelgebieden						
Verbeteren toekomstbestendigheid winkelgebieden						
Verbeteren onderlinge samenwerking						
Verbeteren externe samenwerking						

- 14. Zou u dezelfde activiteiten hebben uitgevoerd indien u geen subsidie van de provincie had gekregen? (*single respons*) (-> naar vraag 15)
 - a. Nee, ik zou dan niks hebben uitgevoerd
 - b. Nee, maar ik zou dan andere activiteiten hebben uitgevoerd, zoals: (*open antwoord*)
 - c. Ja, ik zou dezelfde activiteiten hebben uitgevoerd maar in afgeslankte vorm
 - d. Ja, ik zou precies hetzelfde hebben gedaan

15. Had u betere resultaten kunnen bereiken als de provincie op een andere manier ondersteuning had geboden dan middels deze subsidie?
 - a. Ja (->naar vraag 16)
 - b. Nee (->naar vraag 18)
16. Op welke manier had de provincie u betere ondersteuning kunnen bieden dan middels de huidige subsidie? (*open vraag*) (->naar vraag 17)
17. Welke resultaten had u kunnen behalen, die nu niet behaald zijn, als de provincie u op deze manier had ondersteund? (*open vraag*) (->naar vraag 18)

Blok 3: De volgende vragen gaan over uw ervaringen met het aanvragen van de subsidie.

18. Hoe heeft u het proces van de subsidieaanvraag in zijn geheel ervaren? (*single respons*)
 - a. Zeer positief (->naar vraag 19)
 - b. Positief (->naar vraag 19)
 - c. Neutraal (->naar vraag 20)
 - d. Negatief (->naar vraag 20)
 - e. Zeer negatief (->naar vraag 20)
 - f. Geen antwoord (->naar vraag 21)
19. Wat is de belangrijkste reden dat u tevreden bent? (*open vraag*) (->naar vraag 21)
20. Wat zou er beter kunnen bij deze subsidieregeling? (*open vraag?*) (->naar vraag 21)
21. Hoe tevreden bent u over de volgende aspecten van het aanvraagproces? (->naar vraag 22)

effect	1= zeer ontevreden	2	3	4	5 = zeer tevreden	N.v.t.
Aanvraagformulier						
Begrijpbaarheid eisen subsidie						
Snelheid indienen aanvraag						
Snelheid reactie provincie op aanvraag						
Hoogte ontvangen subsidiebedrag						
Cofinanciering						
Contact met provincie						

22. Kunt u toelichten waarom u ontevreden bent over deze aspecten? (*open vraag*) (-> naar vraag 23)
(Opmerking: deze vraag alleen stellen indien bij vraag 22 bij één of meerdere onderwerpen een 1,2 of 3 wordt gegeven.)
23. U bent bijna aan het einde van de vragenlijst. Heeft u nog overige opmerkingen, wensen of verbeterpunten voor deze subsidieregeling? (*open vraag*) (-> naar vraag 24)
24. In het kader van ons onderzoek willen we ook graag in gesprek gaan met enkele subsidieaanvragers. Mogen we u benaderen voor een kort overleg (videobellen/telefonisch) om uw ervaringen met de subsidieregeling door te nemen? (*single respons*)
 - a. Ja, er mag contact met mij opgenomen worden. Dit kan het best via:
 - Naam: (invulveld)
 - Email: (invulveld)
 - Telefoon: (invulveld)
 - b. Nee, ik wil niet dat er contact met mij wordt opgenomen

Niet-aanvragers:

1. Voor welk type organisatie werkt u? (->vraag 2)
 - Gemeente
 - Winkeliers- of ondernemersvereniging
 - BIZ
 - Anders, namelijk: (open antwoord)
2. Klopt het dat u in de periode 2018-2021 geen aanvraag heeft ingediend voor de subsidieregeling Toekomstbestendige winkelgebieden?
 - Ja, ik heb geen aanvraag ingediend (->vraag 3)
 - Nee, ik heb in deze periode wel een aanvraag ingediend (-> einde vragenlijst)
3. Bent u op de hoogte van de Uitvoeringsregeling Toekomstbestendige Winkelgebieden die de provincie Noord-Holland sinds 2018 heeft opengesteld?
 - Ja, ik weet wat deze subsidieregeling inhoudt (->vraag 4)
 - Ja, ik heb ervan gehoord, maar weet niet wat de inhoud is (->vraag 4)
 - Nee, ik ben niet bekend met deze subsidieregeling (->vraag 5)
4. Waarom heeft u geen gebruik gemaakt van de Uitvoeringsregeling Toekomstbestendige Winkelgebieden? (meerdere antwoorden mogelijk)
 - De regeling is te complex
 - De regeling sluit niet aan bij de activiteiten die wij doen
 - Er zijn te veel eisen verbonden aan de regeling
 - Ik ben onvoldoende op de hoogte van de subsidieregeling
 - De cofinanciering is een bottleneck
 - Het maximale subsidiebedrag is te laag
 - Anders namelijk
5. Onder welke voorwaarden zou u wel gebruik maken van de Uitvoeringsregeling Toekomstbestendige Winkelgebieden? (meerdere antwoorden mogelijk)
 - Subsidieregeling is beschikbaar voor meer activiteiten (->vraag 6)
 - Subsidieregeling draagt bij aan andere beleidsdoelstellingen (->vraag 7)
 - Meer begeleiding vanuit de provincie (->vraag 8)
 - Sneller aanvraagproces(->vraag 9)
 - Hoger budgetplafond (->vraag 10)
 - Anders, namelijk: (open antwoord) (->vraag 12)
 - Ik wil hoe dan ook geen gebruik maken van de subsidieregeling (exclusief antwoord)(->vraag 11)
6. U geeft aan dat u van de subsidieregeling gebruik zou maken indien deze beschikbaar is voor meer activiteiten. Voor welke activiteiten zou u graag subsidie willen aanvragen? (open vraag) (->vraag 12)
7. U geeft aan dat u van de subsidieregeling gebruik zou maken indien deze beschikbaar is voor andere beleidsdoelstellingen. Welke beleidsdoelstellingen moeten volgens u worden meegenomen in deze subsidie? (open vraag) (->vraag 12)
8. U geeft aan dat u van de subsidieregeling gebruik zou maken indien er meer ondersteuning zou zijn vanuit de provincie. Wat voor ondersteuning wenst u vanuit de provincie? (open vraag) (->vraag 12)
9. U geeft aan dat u van de subsidieregeling gebruik zou maken indien het aanvraagproces sneller verloopt. Op welke manier kan het aanvraagproces volgens u sneller? (open vraag) (->vraag 12)

10. U geeft aan dat u van de subsidieregeling gebruik zou maken indien het budgetplafond hoger zou zijn. Hoe hoog moet het budgetplafond volgens u zijn? (open vraag) (->vraag 12)
11. U geeft aan dat u hoe dan ook geen gebruik zou maken van deze subsidie. Kunt u toelichten wat uw reden hiervoor is? (open vraag) (->vraag 12)
12. Zijn er andere instrumenten waarop de provincie kan helpen om een bijdrage te leveren aan de beleidsdoelstellingen waar de subsidieregeling voor bedoeld is? (->vraag 13)
 - Inzet expertise / menskracht vanuit provincie
 - Beschikbaarheid van provinciebreed onderzoeksmateriaal
 - Anders, namelijk
13. U geeft aan dat u geen subsidie heeft ontvangen van de provincie voor de toekomstbestendigheid van winkelgebieden.
Welke activiteiten rondom het toekomstbestendig maken van winkelgebieden voert u desondanks uit? (open vraag) (->vraag 14)

Slotvragen:

14. In het kader van ons onderzoek willen we ook graag in gesprek gaan met enkele geënquêteerden. Mogen we u benaderen voor een kort overleg (videobellen/telefonisch) om uw ervaringen met de subsidieregeling door te nemen? (*single respons*)
 - a. Ja, er mag contact met mij opgenomen worden. Dit kan het best via:
 - Naam: (invulveld)
 - Email: (invulveld)
 - Telefoon: (invulveld)
 - b. Nee, ik wil niet dat er contact met mij wordt opgenomen

Bijlage 2 Lijst geïnterviewden

naam	organisatie
Leo van der Linde	Adviescommissie Detailhandel, Noord-Holland-Zuid
Geert Koolen	gemeente Hoorn
Marjon Zorge	gemeente Haarlem
Corlien Moleman	gemeente Den Helder
Corona Rentenaar	Ondernemers Medemblik
Brigitta Boonacker	Ondernemers Gooise Meren
Janneke den Ouden	Stad&Co
Natalia Walenkamp	Ondernemers Vijzelstraat
Thom Spruijt	provincie Noord-Holland
Jacobien Krol	provincie Noord-Holland
Marlieke Heck	provincie Noord-Holland
Margot Recter	provincie Noord-Holland
Floris Hendriksen	provincie Zuid-Holland
Tjeu Paffen	provincie Zuid-Holland

Goudappel BV werkt vanuit Amsterdam, Den Haag, Deventer, Eindhoven en Leeuwarden en via onze partners in het buitenland

Snipperlingsdijk 4
7417 BJ Deventer
Nederland

Postbus 161
7400 AD Deventer
Nederland

+31(0) 570 666 222
info@goudappel.nl
www.goudappel.nl

BTW NL 0072 11 879 B01
KVK 3801 7479
IBAN NL09 INGB 0001 2746 32

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

M.K.C. Wisse

BEL/OI

Telefoonnummer +31235144413

Wisseem@noord-holland.nl

1 | 2

Betreft: Evaluatie Uitvoeringsregeling Toekomstbestendige Winkelgebieden

Verzenddatum

14 DEC. 2022

Kenmerk

1935547/1937570

Geachte leden,

Uw kenmerk

Graag informeren wij u over het volgende onderwerp:
Evaluatie Uitvoeringsregeling Toekomstbestendige Winkelgebieden

Inleiding

Het rapport bevat de evaluatie van de Uitvoeringsregeling Toekomstbestendige Winkelgebieden over de periode 2018-2021. Met het uitvoeren van de evaluatie wordt voldaan aan de afspraken uit het Evaluatiekader subsidies 2018. Deze evaluatie is opgenomen in de programmering voor het Evaluatiekader subsidies voor 2022. Deze programmering wordt jaarlijks opgesteld op basis van het Evaluatiekader subsidies (vastgesteld door PS op 14 januari 2019).

Volgens dit evaluatiekader moeten subsidieregelingen elke 4 jaar geëvalueerd worden. Het betreft subsidieregelingen waarvan de jaarlijkse omvang > € 500.000,- bedraagt met een looptijd van meer dan vier jaar. Deze evaluatie betreft een uitgebreide evaluatie op doeltreffendheid conform de werkwijze uit het Evaluatiekader subsidies 2013. De evaluatie is uitgevoerd door het bureau Goudappel Coffeng.

Resultaten evaluatieonderzoek

Uit het rapport blijkt dat het aannemelijk is dat de subsidieregeling doeltreffend is. De regeling draagt direct bij aan het verbeteren van de samenwerking en het verhogen van de organisatiegraad van ondernemers(collectieven) in de beginfase van een ontwikkelproces in een winkelgebied. Eerder onderzoek heeft aangetoond dat samenwerking noodzakelijk is voor het doen van gezamenlijke investeringen die uiteindelijk bijdragen aan de vitaliteit van een winkelgebied en het voorkomen van leegstand. In de enquête geven ondernemers(collectieven) aan de regeling nodig te hebben om tot samenwerkingsverbanden te komen en dat bij 40% een vervolgtraject is gestart na uitvoering van de activiteiten waarvoor subsidie is aangevraagd. De bijdrage aan de vermindering van leegstand en de vitaliteit van een winkelgebied is echter pas op langere termijn

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

zichtbaar. Daarmee draagt de regeling (theoretisch gezien) indirect bij aan het doelbereik 'het voorkomen van leegstand en het vergroten van de vitaliteit van winkelgebieden'.

In het rapport worden zeven aanbevelingen gedaan waarvan het merendeel eenvoudig kan worden overgenomen. Zo zal de aanvraagprocedure het komende jaar eenvoudiger en transparanter worden gemaakt, en zal de regeling actiever onder de aandacht gebracht worden bij gemeenten en andere relevante stakeholders. Uit de evaluatie blijkt dat een deel van de aanvragers aangeeft behoefte te hebben aan een thematische verbreding. Om deze reden wordt de regeling in 2023 thematisch verbreed op het gebied van energietransitie zodat ondernemers in winkelgebieden ook aanspraak kunnen maken op subsidie voor fysieke duurzaamheidsmaatregelen.

Tot slot

De regeling wordt op basis van de aanbevelingen uit de evaluatie aangescherpt en verbreed en zal in 2023 worden voortgezet.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

1 bijlage(n)

Rapport Evaluatie uitvoeringsregeling Toekomstbestendige Winkelgebieden

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	11741
Extern Zaak ID	1359663
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	23 januari 2023
Agendapunt	12.e
Titel	Economie: HIRB+ uvr Ondersteuning Toekomstbestendige Werklocaties (OTW) 2023 (C- agenda EFB 23-01-2023)
Organisatieonderdeel	BEL/RE&E

Bijlagen
Uitvoeringsregeling Werklocaties 2023.pdf
Brief aan PS over HIRB+ uvr Ondersteuning Toekomstbestendige.pdf

Geagendeerd	Vergaderdatum
Overdracht vanuit GS	26 december 2022
Economie Financiën en Bestuur	23 januari 2023
Ingekomen stukken ter kennisname	31 januari 2023

Toelichting

De HIRB+ uvr Ondersteuning Toekomstbestendige Werklocaties 2023 is opengesteld voor procesmaatregelen als onderzoek, visievorming en het organiseren van beheer en duurzaamheidsmaatregelen op bedrijventerreinen en havens.

Besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland van 20 december 2022, nr. 1359663-1941836, tot vaststelling van de HIRB+ Uitvoeringsregeling subsidie ondersteuning toekomstbestendige werklocaties Noord-Holland 2023

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland;

Gelet op artikel 2 van de Algemene subsidieverordening Noord-Holland 2011;

Overwegende dat uit het oogpunt van de toekomstbestendigheid van Noord-Hollandse werklocaties regels worden gesteld voor subsidieverstrekking voor duurzame maatregelen, visievorming en de organisatie van beheer op bedrijventerreinen;

Overwegende dat Gedeputeerde Staten in het kader van rechtvaardiging van de staatssteun, de volgende steunmaatregelen van toepassing achten:

Verordening (EG) Nr. 1407/2013 van de Commissie van 18 december 2013 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun (PbEU, L 352) (De-minimisverordening);

Besluiten vast te stellen:

HIRB+ Uitvoeringsregeling subsidie ondersteuning toekomstbestendige werklocaties Noord-Holland 2023

Artikel 1

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. De-minimisverordening: Verordening (EU) Nr. 1407/2013 van de Commissie van 18 december 2013 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun (PbEU, L 352);
- b. bedrijventerrein: een bedrijventerrein als bedoeld in de Omgevingsverordening NH2020;
- c. kantoorlocatie: een kantoorlocatie als bedoeld in de Omgevingsverordening NH2020;
- d. organisatie voor beheer van een bedrijventerrein: een organisatie waarin de gemeente en eindgebruikers de continuïteit van onderhoud, beheer, kwaliteit en herinvestering van een bedrijventerrein waarborgen;
- e. duurzame maatregelen: het realiseren van voorzieningen op de gebieden energie, water, waterberging, grondstoffen, afval, nutsvoorzieningen, gebouwen, verkeer en vervoer die leiden tot een lagere milieubelasting en/of efficiënter ruimtegebruik, de herbruikbaarheid van grondstoffen, het vergroten van de biodiversiteit of het stimuleren van samenwerking tussen bedrijven bij de uitwisseling van energie, grondstoffen of bijproducten.

Artikel 2

Subsidie kan worden verstrekt voor de volgende activiteiten:

- a. het inrichten van een organisatie voor beheer van een bedrijventerrein;
- b. het begeleiden en initiëren van duurzame maatregelen op een bedrijventerrein;
- c. het opstellen van regionale en lokale visies voor bedrijventerreinen en kantoorlocaties.

Artikel 3

1. Subsidie voor activiteiten, bedoeld in artikel 2, onderdeel a en b, wordt verstrekt aan:
 - a. gemeenten en openbare lichamen die zijn ingesteld op grond van hoofdstuk I, II of IV van de Wet gemeenschappelijke regelingen;
 - b. ondernemingen en organisaties voor het beheer van een bedrijventerrein, indien de aanvraag aantoonbaar met een getekende verklaring door de gemeente wordt ondersteund.
2. Subsidie voor activiteiten, bedoeld in artikel 2, onderdeel c, wordt verstrekt aan gemeenten en openbare lichamen die zijn ingesteld op grond van hoofdstuk I, II of IV van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Artikel 4

Een aanvraag om subsidie bevat tenminste:

- a. een inhoudelijke beschrijving van de activiteit;
- b. een begroting van de kosten van de activiteit;
- c. een financieringsplan van de kosten van de activiteit.

Artikel 5

1. Een aanvraag om subsidie is tijdig ingediend indien de aanvraag is ontvangen tussen 9 januari 2023, 09:00 uur en 28 december 2023, 17:00 uur.
2. Een aanvraag om subsidie die buiten de in het vorige lid genoemde periode wordt ontvangen, wordt geweigerd.
3. Gedeputeerde Staten beslissen binnen 13 weken na ontvangst van de aanvraag om subsidie.

Artikel 6

Het subsidieplafond bedraagt € 425.000,-.

Artikel 7

1. Aanvragen om subsidie worden behandeld op volgorde van ontvangst.
2. Wanneer een aanvrager op grond van artikel 4:5 van de Algemene wet bestuursrecht de gelegenheid heeft gehad de aanvraag aan te vullen, geldt als datum van ontvangst van de aanvraag, de datum waarop de aanvraag is aangevuld.
3. Indien meerdere aanvragen op dezelfde dag worden ontvangen en door honorering van deze aanvragen het subsidieplafond wordt overschreden, wordt de aanvraag met de laagste projectkosten als eerste in behandeling genomen.
4. Indien toepassing van het vorige lid er toe leidt dat aanvragen gelijk eindigen, wordt rangschikking van die aanvragen bepaald door loting.

Artikel 8

Subsidie wordt geweigerd indien:

- a. de activiteit niet financieel haalbaar is;
- b. de activiteit betrekking heeft op regulier of achterstallig onderhoud.

Artikel 9

1. Subsidie wordt verstrekt voor de kosten van inhuur van externe expertise die noodzakelijk is voor en rechtstreeks toe te rekenen is aan de gesubsidieerde activiteiten.
2. Subsidie wordt uitsluitend verstrekt voor kosten die zijn gemaakt na het indienen van de aanvraag om subsidie.
3. Subsidie wordt niet verstrekt voor de kosten van eigen personeel en het eigen apparaat van de aanvrager.

Artikel 10

1. De subsidie voor activiteiten, genoemd in artikel 2, eerste lid, onderdeel a en b, bedraagt 50% van de subsidiabele kosten tot maximaal € 25.000,-.
2. De subsidie voor activiteiten, genoemd in artikel 2, eerste lid, onderdeel c, bedraagt 50% van de subsidiabele kosten tot maximaal € 10.000,-.
3. Indien toepassing van het eerste en het tweede lid naar het oordeel van Gedeputeerde Staten zou leiden tot het overtreden van het verbod op het geven van staatsteun in de zin van artikel 107, eerste lid, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, wordt het subsidiebedrag in afwijking van het eerste lid zodanig vastgesteld dat het totaal van alle subsidies voor de activiteiten niet hoger is dan het bedrag dat op grond van de Verordening (EU) nr. 1407/2013 van 18 december 2013 (de-minimissteun) verstrekt mag worden.
4. Gedeputeerde Staten verstrekken geen subsidies van minder dan € 5.000,-.
5. Bij subsidies van minder dan € 10.000,- gaat geen beschikking omtrent subsidieverlening aan de subsidievaststelling vooraf.

Artikel 11

Indien de subsidieontvanger voor dezelfde activiteit bijdragen of subsidie van derden ontvangt, wordt de subsidie zodanig berekend dat het totale bedrag niet meer bedraagt dan 100% van de kosten van de activiteit.

Artikel 12

De subsidieontvanger is verplicht om uiterlijk één jaar na subsidieverlening met de activiteit te starten.

Artikel 13

1. Een aanvraag tot vaststelling wordt ingediend binnen 13 weken na voltooiing van de activiteit.
2. Indien de subsidieontvanger een gemeente, of een openbaar lichaam dat is ingesteld op grond van hoofdstuk I, II of IV van de Wet gemeenschappelijke regelingen is, wordt de aanvraag tot vaststelling van de subsidie uiterlijk 1 augustus van het jaar volgend op het jaar waarin de activiteit is voltooid, ingediend.
3. Gedeputeerde Staten stellen voor de aanvraag tot vaststelling een formulier beschikbaar op www.noord-holland.nl/Loket/Subsidies.
4. Gedeputeerde Staten beslissen binnen 13 weken na ontvangst van de aanvraag tot vaststelling van de subsidie.

Artikel 14

1. Deze regeling treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het provinciaal blad waarin zij wordt geplaatst.
2. Deze regeling vervalt met ingang van 1 januari 2024.
3. Deze regeling wordt aangehaald als HIRB+ Uitvoeringsregeling subsidie ondersteuning toekomstbestendige werklocaties Noord-Holland 2023.

Haarlem, 20 december 2022

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland

A.Th.H. van Dijk, voorzitter.

R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Uitgegeven op *

Namens Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

R.M. Bergkamp, provinciesecretaris.

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

Mw. J. Crol

Telefoonnummer

jacobien.crol@noord-holland.nl

1 | 2

**Betreft: HIRB+ uvr Ondersteuning Toekomstbestendige
Werklocaties 2023**

Verzenddatum

21 DEC. 2022

Kenmerk

1359663/1941838

Geachte leden,

Uw kenmerk

Graag informeren wij u over het volgende onderwerp:
HIRB+ uvr Ondersteuning Toekomstbestendige Werklocaties 2023

In ons coalitieakkoord 'Duurzaam Doorpakken' hebben wij aangegeven dat wij het programma Herstructurering en intelligent ruimtegebruik bedrijventerreinen (hierna HIRB+ programma) willen voorzetten. Hieronder valt onder meer de Uitvoeringsregeling Ondersteuning Toekomstbestendige Werklocaties (hierna OTW-regeling). De OTW-regeling is opengesteld voor procesmaatregelen als onderzoek, visievorming en het organiseren van beheer en duurzaamheidsmaatregelen op bedrijventerreinen en havens.

In 2022 is het subsidieplafond van de OTW-regeling eenmalig verhoogd van €425.000 naar €550.000 omdat de regeling in de jaren daarvoor in een vroeg stadium was uitgeput. Het plafond van de OTW-regeling is het afgelopen jaar echter niet bereikt. In totaal zijn er 10 aanvragen gehonoreerd, waarmee het aantal sterk achterblijft op de 23 aanvragen van vorig jaar. Mogelijk heeft dit te maken met de gemeenteraadsverkiezingen. In tegenstelling tot andere jaren is er geen enkele aanvraag ingediend door een gemeente, maar zijn de aanvragen afkomstig van het (samenwerkend) bedrijfsleven. Vrijwel alle aanvragen hebben betrekking op het begeleiden en initiëren van duurzame maatregelen op een bedrijventerrein. Onder collectieve duurzaamheidsmaatregelen vallen onder meer het collectief aanbieden van energiescans of het uitwerken van een visie voor het energieneutraal maken van een bedrijventerrein.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

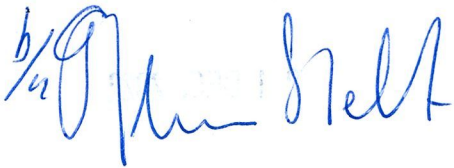
Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

In 2023 zal de OTW-regeling volgens het Evaluatiekader Subsidies worden geëvalueerd.

De OTW-regeling hebben wij inhoudelijk ongewijzigd vastgesteld met een subsidieplafond van €425.000.

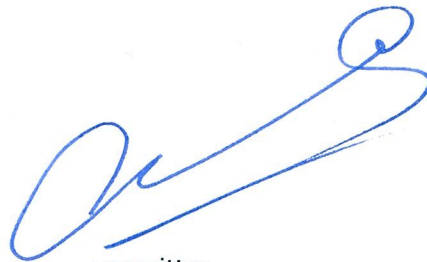
Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

drs. H. van der Stelt

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

1 bijlage(n)

Uitvoeringsregeling Ondersteuning Toekomstbestendige Werklocaties
2023

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	11632
Extern Zaak ID	1940800
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	23 januari 2023
Agendapunt	13.a
Titel	Financiën: Nazorgfonds gesloten stortplaatsen: jaarrekening 2021 (C-agenda EFB 23-01-2023)
Organisatieonderdeel	CZ/FIN

Bijlagen
Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland jaarrekening 2021 gewaarmerkt.pdf
Controleverklaring Publiek Belang Accountants.pdf
Getekende LOR 2021 Nazorgfonds (1870657_1870179).pdf
Brief aan PS over vaststellen jaarrekening 2021 Fonds nazorg gesloten stortplaatsen.pdf

Geagendeerd	Vergaderdatum
Overdracht vanuit GS	19 december 2022
Ingekomen stukken ter kennisname	31 december 2022
Economie Financiën en Bestuur	23 januari 2023

Toelichting

Ingevolge de nazorgregeling in de Wet milieubeheer is de provincie na sluiting van een stortplaats belast met de eeuwigdurende nazorgverplichting. Voor de uitvoering van de nazorgverplichtingen is het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland ingesteld. Het college van GS stelt jaarlijks de begroting en de tabel met doelvermogens vast. Het college stelt tevens jaarrekeningen vast.

Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland

Jaarstukken 2021

Inhoudsopgave

1. Bestuursverslag 2021	2
1.1. Algemeen	2
1.2. Reserve per geopende stortplaats	3
1.3. Reserve gesloten stortplaatsen	3
1.4. Beleggingsresultaat	4
1.5. Beleggingsstrategie	4
1.6. Risico's	5
1.7. Nazorgplannen en sluiting	6
2. Balans na resultaatbestemming per 31 december 2021	10
3. Exploitatierekening over 2021	11
4. Toelichting op de balans en exploitatierekening	12
4.1. Algemene toelichting	12
4.2. Algemene grondslagen	12
4.3. Grondslagen voor de waardering van activa en passiva	13
4.4. Grondslagen voor de bepaling van het resultaat	13
4.5. Totstandkoming en verwerking opbrengsten Nazorgheffing	14
4.6. Nazorg via Reserves	14
5. Toelichting op de balans	16
5.1. Activa	16
5.2. Passiva	17
6. Toelichting op de exploitatierekening	19
6.1. Baten	19
6.2. Lasten	20
6.3. Exploitatieresultaat	21
6.4. Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen (WNT)	21
7. Overige gegevens	23
8. Bijlagen	24
8.1. Tarieventabel 2021	24
8.2. Specificatie Reserves geopende stortplaatsen	24
8.3. Specificatie Reserve gesloten stortplaatsen	24

1. Bestuursverslag 2021

1.1. Algemeen

Hierbij bieden wij de jaarrekening 2021 van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland aan. In het reglement Nazorgfonds is vastgelegd dat Gedeputeerde Staten de jaarrekening en begroting vaststellen en deze binnen vier weken na vaststelling in het kader van de actieve informatieplicht aanbieden aan Provinciale Staten. Dit komt voort uit de Wet dualisering provinciebestuur en de positie van het Nazorgfonds als een aparte publiekrechtelijke rechtspersoon.

Het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland (hierna het Nazorgfonds) is bij besluit van Gedeputeerde Staten van 21 december 1999 ([1999/30499](#)) opgericht.

De aanleiding tot het oprichten van het Nazorgfonds is het volgende:

In de Wet milieubeheer (hierna Wm) is een regeling opgenomen voor de nazorg van stortplaatsen waar het storten van afvalstoffen niet voor 1 september 1996 is beëindigd (Titel 8.3 en 15.11). Deze regeling is op 1 april 1998 in werking getreden. De provincie wordt hierdoor financieel en bestuurlijk verantwoordelijk voor de nazorg van de in de provincie gelegen stortplaatsen die op of na 1 september 1996 zijn of worden gesloten.

Artikel 15.47 Wm verplicht Gedeputeerde Staten een fonds op te richten en te beheren. In het fonds worden de belastingopbrengsten verantwoord, die door de provincie zijn bij de exploitanten van de stortplaatsen zijn geïnd. Hiertoe hebben Provinciale Staten op 29 maart 1999 ([Voordracht 19-1999](#)) de Verordening op de heffing en invordering van de nazorgheffing stortplaatsen provincie Noord-Holland 1999 vastgesteld (hierna Verordening). Het Fonds is op grond van artikel 15.47 Wm een rechtspersoon en Gedeputeerde Staten zijn belast met het beheer ervan.

Provinciale Staten hebben op 8 december 2003 ([Voordracht 81-2003](#)) de te hanteren rekenrente voor de nazorg op 5% met een inflatie van 2% vastgesteld. Gedeputeerde Staten hebben op 5 november 2019 een aangepast [reglement nazorgfonds 2019](#) alsmede een aangepast [beleggingsstatuut nazorgfonds 2019](#) vastgesteld voor het Nazorgfonds.

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. De WNT stelt een maximum aan de beloning van topfunctionarissen (de hoogste leiding en de laag direct daaronder die belast zijn met de dagelijkse leiding van de organisatie als geheel) in de publieke en semipublieke

Sector. Daarnaast bevat de WNT bepalingen over de in de jaarrekening op te nemen beloningsinformatie met een bezoldiging boven de voor de organisatie geldende maximumbeloning. Het Nazorgfonds valt onder de werkingssfeer van het WNT. Aangezien het bestuur van het Nazorgfonds bestaat uit gedeputeerden van de Provincie NH en deze functionarissen geen bezoldiging ontvangen vanuit het Nazorgfonds vindt er geen overschrijding van de norm plaats (zie paragraaf 6.4).

Door afronding op hele euro's kunnen de eindbedragen van de tellingen met maximaal € 1,- van elkaar verschillen.

1.2. Reserve per geopende stortplaats

In bijlage 8.2 tabel 18 is de stand van de reserve per geopende stortplaats per ultimo 2021 opgenomen. De middelen in deze reserves bestaan uit de in de over de jaren 1999 tot en met 2021 op basis van de Verordening door de provincie geïnde en aan het Fonds overgemaakte heffingen, alsmede de aan de reserves toegerekende rente berekend aan de hand van het door het Nazorgfonds over die jaren bereikt beleggingsresultaat en de onttrokken beheerkosten.

De [tarieventabel](#), behorende bij de Verordening, (zie bijlage 8.1 tabel 17) wordt per jaar opgesteld. De in de tarieventabel opgenomen doelvermogens zijn berekend op basis van [nazorgplannen](#) en de [IPO rekenmodellen](#). In de tarieventabel wordt naast de start van de nazorg ook het verwachte laatste jaar van heffing aangegeven. Belangrijk is dat, als een stortplaats in de nazorgfase (de fase na sluiting) komt en de sluitingsverklaring door Gedeputeerde Staten is afgegeven, in het nazorgfonds het bedrag van het doelvermogen aanwezig is. Na het afgeven van de sluitingsverklaring door Gedeputeerde Staten zal een financiële eindafrekening worden opgesteld om een tekort of overschot ten opzichte van het doelvermogen te kunnen vereffenen op het moment van overdracht van de stortplaats.

Gedeputeerde Staten stellen voorlopig de hoogte van het doelvermogen en de eindheffing vast. Provinciale Staten zullen op voorstel van Gedeputeerde Staten definitief de hoogte van het doelvermogen en de eindheffing vaststellen. Na sluiting van een stortplaats zal het (doel)vermogen worden overgeheveld van de reserve per stortplaats naar de Reserve gesloten stortplaatsen.

1.3. Reserve gesloten stortplaatsen

In bijlage 8.3 tabel 19 is de stand van de Reserve gesloten stortplaatsen per ultimo 2021 berekend. De middelen in deze reserve bestaan uit een overboeking van middelen van de reserves per geopende stortplaats voor de door Gedeputeerde Staten gesloten verklaarde stortplaatsen alsmede de aan de reserve toegerekende rente berekend aan de hand van het door het Nazorgfonds bereikt beleggingsresultaat en de onttrokken beheerkosten.

Gedeputeerde Staten hebben op 1 januari 2011 ([2011-7635](#)) de stortplaats De Poel gesloten verklaard en op 12 december 2011 ([Voordracht 99-2011](#)) is door Provinciale Staten de definitieve eindheffing vastgesteld.

De uitvoering van de nazorg van stortplaats De Poel is conform de [raamovereenkomst Nazorg](#), vastgelegd tussen Afvalzorg Bodemservice BV en de provincie, per 28 november 2017 via een [10-jarige beheersovereenkomst](#) ondergebracht bij Afvalzorg Bodemservice B.V. De kosten hiervan worden ten laste gebracht van de reserve gesloten stortplaatsen.

1.4. Beleggingsresultaat

Op basis van het aangepast beleggingsstatuut bestaat de huidige beleggingsmix uit:

- 24,1 miljoen in beleggingsportefeuille bij vermogensbeheerder Blackrock,
- 9 miljoen in beleggingsportefeuille bij vermogensbeheerder Amundi,
- 12,8 miljoen in een obligatieportefeuille,
- 12,8 miljoen bij de Provincie NH

In 2021 is een rendement van 6,37 % vanuit de beleggingsmix toegerekend aan de reserves. In 2021 hebben de obligaties een negatief rendement behaald en de fondsen een positief rendement. Inmiddels is ook een deel van het vermogen bij de provincie Noord-Holland ondergebracht binnen het schatkistbankieren omdat obligaties en spaarrekeningen een negatief rendement opleveren.

1.5. Beleggingsstrategie

De doelvermogens die nodig zijn voor stortplaatsen in de nazorgfase worden aan de hand van op lange termijn te behalen rendement op het Nazorgfonds berekend. Gedeputeerde Staten hebben hun beleggingsstrategie ingericht op de door Provinciale Staten vastgestelde rekenrente. In verband met te lage rendementsverwachting is niet gekozen voor schatkistbankieren. Binnen de Wet is voor het Nazorgfonds een uitzondering gemaakt ten aanzien van het verplicht schatkistbankieren. Gezien de doelstelling van het Nazorgfonds is aangegeven dat minimaal 42% van het belegd vermogen in risicomijdende beleggingen moet worden ondergebracht zoals deposito's en staatsobligaties conform door huidig beleggingsstatuut voor het Fonds.

Gedeputeerde Staten hebben op 5 november 2019 (1308898/1308902) een geactualiseerde beleggingsstatuut voor het Nazorgfonds vastgesteld met daarin een streefportefeuille van een strategische beleggingsmix van 70% vastrentende waarden en 30% aandelen. ASR Vermogensbeheer verzorgt voor het Nazorgfonds de vermogensbeheerrelatie.

Het dagelijks bestuur (Gedeputeerde Financiën en Gedeputeerde Milieu) van het Nazorgfonds hebben opdracht gegeven om een nieuwe Asset Liability

Managementstudie (hierna ALM) uit te laten voeren gezien de marktomstandigheden ten aanzien van de te verwachten rendementen. De marktomstandigheden zijn dat aanhoudend lagere rendementen op het vermogen worden behaald in het Nazorgfonds ten opzichte van de rekenrente. Bij de bepaling van de uitgangspunten voor de ALM wordt tevens gekeken naar de rekenrente en de risico's. Deze ALM dient inzicht te geven in de beleggingsdoelstelling voor de lange termijn onder minimalisering van het risico. De resultaten van de ALM-studie worden in samenhang met de uitgangspunten van de eindrapportage "Rekenrente nazorgfondsen stortplaatsen" die wordt opgesteld in opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW). Deze rapportage is onderdeel van het onderzoek rekenrente stortplaatsen en wordt medio 2022 afgerond. De bepaling van de uitgangspunten en de uitvoering van de ALM neemt hierdoor meer tijd in beslag en wordt na het zomerreces verwacht.

In de beleggingscommissie van het Nazorgfonds, waarin de stortplaatsexploitanten Afvalzorg en Sortiva ook zitting hebben, wordt gekeken naar de te hanteren uitgangspunten voor de ALM. Omdat de te hanteren lagere rekenrente met bijbehorende risico's en marktomstandigheden grote impact heeft op de op te brengen (doel) vermogens door de stortplaatsexploitanten zullen meerdere scenario's worden bekeken.

1.6. Risico's

De provincie draagt het financiële risico indien in het Nazorgfonds onvoldoende vermogen aanwezig is om de eeuwigdurende nazorg te kunnen bekostigen. In de [ALM van 2010](#) is door het advieskantoor op het gebied van Finance en Risk Management naast het vermogensbeheer van het Nazorgfonds ook naar de volgende risico's gekeken:

- de realisatie van beleggingsdoelstellingen voor de lange termijn onder minimalisering van het risico;
- een verdere optimalisatie van rendement en een beperking van de risico's voor de korte termijn door tactische aansturing van de beleggingsportefeuille.

De bovenstaande risico's worden opnieuw bekeken in de lopende ALM studie.

Een niet toereikend fondsvermogen kan onder meer ontstaan door:

- een exploitant die niet in staat is de heffingen te voldoen;
- te weinig rendement op belegd vermogen;
- aanpassing rekenrente door Provinciale Staten;
- een ernstige afwijking van het inflatiepercentage;
- wijziging van het fiscale regime;
- het hoger uitvallen van de kosten van de nazorg en
- het aansprakelijk stellen van de provincie door derden.

Daarnaast kunnen de kosten positief worden beïnvloed door technische ontwikkelingen in de toekomst. In het fonds wordt per stortplaats als onderdeel van het doelvermogen ook een risico-opslag opgenomen en vastgesteld.

Binnen de Wm heeft Gedeputeerde Staten de mogelijkheid om zekerheidstelling (in welke vorm dan ook) te verlangen van een exploitant die een stortplaats drijft. Tot op heden is van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt om de volgende redenen.

- heeft een drukkend effect op de armslag van de exploitant en brengt kosten met zich mee;
- meer dan vijftig procent van het totale doelvermogen zit al in het Fonds;
- de grootste aandeelhouders van de stortplaatsen binnen Noord-Holland zijn overheden:
 - NV Afvalzorg Holding (stortplaatsen Nauerna, Schoteroog, Hollandse Brug, Wieringermeer) hiervan is de provincie 90 % aandeelhouder;
 - Sortiva BV (stortplaats Sortiva Alkmaar) hiervan is de HVC 50% aandeelhouder, 48 gemeenten en 8 waterschappen zijn 100% aandeelhouder van HVC;
 - Milieupark Oost (stortplaats Insteekhaven) hiervan is de gemeente Den Helder 50% aandeelhouder.

Alles overziend is het onwaarschijnlijk dat op korte en middellange termijn een financieel risico voor de provincie zal ontstaan. Wel zal regelmatig een heroverweging ten aanzien van de risico's moeten blijven plaats vinden. Voor de lange termijn (eeuwigdurende nazorg) is dit risico niet uit te sluiten.

1.7. Nazorgplannen en sluiting

Op 17 april 2018 ([1023688](#)) hebben Gedeputeerde Staten de beleidsregels voor toetsing van nazorgplannen stortplaatsen Noord-Holland gewijzigd. Het betreft een toetsingskader voor het beoordelen van nazorgplannen en de berekening van het doelvermogen voor stortplaatsen vallende binnen de Wet Milieubeheer. De exploitanten zijn per brief op de hoogte gesteld en verzocht de herziene nazorgplannen in te dienen.

Voor de stortplaats Nauerna en Amerikahaven zijn concept nazorgplannen ingediend en hierover vinden gesprekken plaats. De sluiting van de Nauerna staat gepland in 2032 omdat deze stortplaats uitstel heeft verkregen voor de aanleg van een bovenafdichting in verband met pilot duurzaam stortbeheer. De sluiting van de Amerikahaven staat gepland in 2030.

De stortplaatsen Insteekhaven, Hollandse Brug en Schoteroog zitten in de sluitingsprocedure. Het doorlopen van een sluitingsprocedure vergt veel meer tijd in verband met de uitkomsten van de eindinspectie, juridisch onderzoek en de gesprekken over het definitieve nazorgplan en de kosten. Hierdoor zijn in 2021 geen eindheffingen (voorlopige naheffing) opgelegd voor de Insteekhaven en Hollandse Brug

en zijn er geen nazorgkosten gemaakt voor deze stortplaatsen.

De exploitant van de Insteekhaven heeft een enkelvoudige afdichting aangebracht op de baggerspeciostortplaats. Er wordt een juridisch onderzoek uitgevoerd door onze huisadvocaat en er vinden gesprekken plaats over het definitieve nazorgplan en de kosten hiervan. Verwachting is dat na de zomer het nazorgplan wordt ingediend dat vervolgens door GS moet worden goedgekeurd. Vervolgens zal de afronding van de eindinspectie plaats vinden in kader van de sluiting. De sluiting staat gepland eind 2022.

De exploitant van de stortplaatsen Hollandse Brug en Schoteroog heeft aan de provincie Noord-Holland een verzoek gedaan om op basis van een ingediend onderzoeksrapport een uitspraak te doen over de verlengde levensduur van de door hun aangebrachte alternatieve bovenafdichting (lekdetectie met HDPE folie). De uitspraak over de levensduur dient als basis voor de definitieve nazorgplannen van Hollandse Brug en Schoteroog. De provincie heeft een advies gevraagd aan de Advies Kamer Stortbesluit (AKS) om een onafhankelijk oordeel te geven op het rapport met de resultaten van onderzoek naar de levensduur van de folie. AKS heeft op 15 december 2020 een oordeel afgeven. Naar aanleiding van dit advies heeft de provincie opmerkingen gemaakt. AKS heeft onze opmerkingen beschouwd en nader geduid en een aantal van de opmerkingen heeft geleid tot een aanpassing van het advies. Dit advies is op 11 maart 2022 aangeboden. Op basis van dit advies en het onderzoeksrapport van de exploitant zal de provincie voor de zomer een besluit nemen over de levensduur van de aangebrachte alternatieve bovenafdichtingen op Hollandse brug en Schoteroog. Het definitieve nazorgplan van Hollandse Brug wordt daarom eind 2022 verwacht en van Schoteroog eind 2023. De planning is om de stortplaats Hollandse Brug eind 2023 te sluiten en daarna die van Schoteroog.

Voor de stortplaatsen Sortiva en Wieringermeer worden de herziene nazorgplannen in 2024 verwacht. De sluiting van de stortplaats Sortiva is voorzien in 2038 en dit van Wieringermeer in 2065.

In het onderstaande geven wij de stand bij het opstellen van de begroting 2022 (augustus 2021) met betrekking tot de nazorgplannen, sluitingsverklaringen en de start van de nazorg weer. Waarbij de start van de nazorg van de Insteekhaven, Hollandse Brug en Schoteroog later zal gaan plaats vinden.

Tabel 1.

	Nazorgplannen open	GS-besluit	Datum	Doelvermogen (€)	Start nazorg
1.	Nauerna	2010-27616*	11-5-2010	26.282.934	1-1-2032
2.	Hollandse Brug	2001-27922	11-10-2001	9.164.168	1-7-2022
3.	Schoteroog	341750/37994	25-6-2014	8.738.880	1-1-2023
4.	Wieringermeer	2012-27161	24-5-2012	23.540.040	1-1-2065
5.	Sortiva	809054/853558	13-9-2016	12.316.230	1-1-2038
6.	Amerikahaven	2000-36763	6-11-2000	1.307.265	1-1-2030
7.	Insteekhaven	2011-15832	1-4-2011	915.638	1-1-2022

* van rechtswege goedgekeurd

	Nazorgplannen gesloten	GS-besluit	Datum	Doelvermogen (€)	Start nazorg
	De Poel	2010-10387	3-3-2010	448.653	2011

Bij de berekening van de doelvermogens zijn de volgende uitgangspunten gebruikt:

- Rekenrente: 5%
- Inflatie: 2%
- Percentage onvoorzien: 10%
- Apparaatskosten variabel percentage: 3%

Apparaatskosten basisbedrag, kosten rapportage en evaluatie en communicatiekosten zijn stortplaats specifiek en worden vastgesteld op basis van inschatting management en in overleg met stortplaatshouder, vastgelegd in de nazorgplannen.

Tabel 2.

	Sluitingsverklaringen	GS-besluit	Datum	Doelvermogen (€)	Start nazorg
1.	De Poel	2011-7635	17-2-2011	448.653	2011

Haarlem, 14 juli 2022

Voor en namens het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Noord-Holland,
Leden van het Dagelijks Bestuur Fonds Nazorg stortplaatsen Noord-Holland,

Jeroen Olthof,
gedeputeerde milieu provincie Noord-Holland
waarnemend gedeputeerde financiën provincie Noord-Holland

Jaarrekening 2021

2. Balans na resultaatbestemming per 31 december 2021

Tabel 3.

		2021 (€)	2020 (€)
ACTIVA	§ 5.1		
Financiële vaste activa	tabel		
Obligaties	5	12.763.671	13.448.607
Fondsen	6	33.130.886	29.137.227
Vlottende activa			
Overlopende activa	7	13.024.301	12.891.420
Liquide middelen	8	92.902	60.093
Totaal activa		59.011.761	55.537.347
PASSIVA	§ 5.2		
Eigen Vermogen	tabel		
Reserve stortplaatsen	9	58.350.046	54.886.613
Reserve gesloten stortplaatsen	11	647.297	617.836
Vlottende passiva			
Overlopende passiva	10	14.419	32.898
Totaal passiva		59.011.761	55.537.347

3. Exploitatierkening over 2021

Tabel 4.

		Werkelijk 2021 (€)	Begroting 2021 (€)	Werkelijk 2020 (€)
Baten	§ 6.2			
	tabel			
Opbrengst Nazorgheffing	11	0	0	40.000
Opbrengst voorlopige naheffing		0	-661.983	0
Koerswinst fondsen	12	3.993.659	577.937	830.862
Koerswinst obligaties	12	-684.936	1.348.519	632.608
Dividenden fondsen	12	31.060	83.000	62.714
Rente obligaties	12	252.338	280.000	276.377
Rentebaten	12	-340	0	338
Totaal baten		3.591.781	1.627.472	1.842.899
Lasten	§ 6.2			
	tabel			
Beheerkosten geopende stortplaatsen:				
a. Financieringskosten	14	24.039	17.735	17.920
b. Accountantskosten	14	11.816	21.420	15.985
c. Inhuurkosten deskundigen	14	8.251	38.709	42.947
d. Apparaatskosten provincie	14	27.280	27.280	27.170
Beheerkosten gesloten stortplaatsen:				
a. Financieringskosten	14	133	101	101
b. Accountantskosten	14	65	121	90
c. Inhuurkosten deskundigen	14	46	219	242
d. Apparaatskosten provincie	14	2.480	2.480	2.470
Nazorgkosten gesloten stortplaats	14	24.778	101.117	14.502
Totaal lasten		98.888	209.182	121.428
Exploitatieresultaat	§ 6.3			
Totaal	15	3.492.893	1.418.290	1.721.471

Het exploitatieresultaat van € 3.492.892,77 is conform artikel 7 van het Reglement toegerekend aan de Reserve per geopende stortplaats en de Reserve gesloten stortplaatsen. De beheer- en nazorgkosten worden in paragraaf 6.2 (tabel 14) gespecificeerd en toegelicht.

4. Toelichting op de balans en exploitatierekening

4.1. Algemene toelichting

De activiteiten van het Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland bestaan voornamelijk uit:

1. Beheer van betaalde nazorgheffingen
2. Uit het Fonds bestrijden van de kosten door de provincie gemaakt voor de nazorg van gesloten stortplaatsen

Activiteiten vinden uitsluitend plaats in Nederland.

Vestigingsadres, rechtsvorm en inschrijfnummer handelsregister

Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland is feitelijk gevestigd op Dreef 3, Provinciehuis, 2012HR Haarlem en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 50749331

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat het Nazorgfonds zich over verschillende zaken een oordeel vormt, en dat het Nazorgfonds schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

4.2. Algemene grondslagen

Eigen grondslagen

De jaarrekening wordt opgesteld op basis van eigen grondslagen. Met betrekking tot de geopende en gesloten stortplaatsen heeft het Nazorgfonds haar wettelijke verplichting tot eeuwigdurende nazorg niet als verplichting (voorziening) op haar balans opgenomen. Het gehele saldo van activa en passiva is als eigen vermogen (reserve) opgenomen. Argument hiervoor is dat de benodigde doelvermogens van de geopende stortplaatsen niet op voldoende betrouwbare wijze berekend zijn. Ze zijn gebaseerd op voorlopige aanslagen. Bovendien is er nog geen concrete verplichting tot nazorg voor de geopende stortplaatsen. Bij sluiting van de stortplaats wordt de berekening van het doelvermogen geactualiseerd. Het doelvermogen voor deze stortplaats is dan definitief en wordt dan in de jaarrekening als reserve gesloten

stortplaatsen opgenomen. Voorafgaand aan dat moment zijn de gelden opgenomen in een reserve per geopende stortplaats.

Dit op basis van het geldende reglement Nazorgfonds 2019 dat bij besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland op 5 november 2019 is vastgesteld.

Voorts wordt in het kader van de eigen grondslagen een eigen indeling van de Exploitatierkening gehanteerd, waarmee beter inzicht wordt gegeven in de specifieke baten en lasten van het fonds, alsmede in de verdeling van de lasten over geopende en gesloten stortplaatsen.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

4.3. Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

De fondsen en obligaties zijn tegen marktwaarde gewaardeerd.

Verliezen zijn genomen op het moment dat deze bekend geworden zijn. Baten zijn genomen en verantwoord als deze als gerealiseerd konden worden beschouwd.

4.4. Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Baten

De baten bestaan uit de opbrengst van de Nazorgheffing en eventuele voorlopige naheffing, het koersresultaat van beleggingsfondsen, het rendement van obligaties en fondsen en rentebaten.

Lasten

De lasten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Verliezen zijn genomen op het moment dat deze bekend geworden zijn.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Te ontvangen dividenden van effecten worden verantwoord zodra het Nazorgfonds het recht hierop heeft verkregen.

4.5. Totstandkoming en verwerking opbrengsten Nazorgheffing

De opbrengsten zijn gebaseerd op de in de tabel 2021 opgenomen bedragen en doelvermogens. In 2021 zijn nazorgheffingen voorgesteld die deel uitmakend van de Verordening op de heffing en invordering van de nazorgheffing stortplaatsen provincie Noord-Holland 1999. Alle doelvermogens en heffingen zijn berekend op basis van de door Gedeputeerde Staten goedgekeurde nazorgplannen of ingediende conceptversies en het IPO rekenmodel RINAS met uitzondering van baggerspeciéstortplaats Amerikahaven.

Het doorlopen van een sluitingsprocedure vergt veel meer tijd in verband met de uitkomsten van de eindinspectie, juridische onderzoek en de gespreken over het definitieve nazorgplan en de kosten. Hierdoor zijn in 2021 geen eindheffingen (voorlopige naheffing) opgelegd voor de Insteekhaven en Hollandse Brug 2021 en zijn er geen nazorgkosten gemaakt voor deze stortplaatsen.

4.6. Nazorg via Reserves

In de Wet milieubeheer (Wm) is een regeling opgenomen voor de nazorg van operationele stortplaatsen (stortplaatsen waar het storten van afvalstoffen niet voor 1 september 1996 is beëindigd). Deze regeling is op 1 april 1998 in werking getreden. De provincie wordt hierdoor financieel en bestuurlijk verantwoordelijk voor de nazorg van de in de provincie gelegen stortplaatsen die op of na 1 september 1996 zijn of worden gesloten. Artikel 15.47 Wm verplicht Gedeputeerde Staten een fonds op te richten. In het fonds worden de belastingopbrengsten verantwoord, die door de provincie zijn geïnd. Hiertoe hebben Provinciale Staten op 29 maart 1999, Voordracht 19, de Verordening op de heffing en invordering van de nazorgheffing stortplaatsen provincie Noord-Holland 1999 vastgesteld. Het fonds is op grond van artikel 15.47 Wm een rechtspersoon en Gedeputeerde Staten zijn belast met het beheer ervan.

Gedeputeerde Staten hebben op 5 november 2019 een aangepast reglement nazorgfonds 2019 vastgesteld (provinciaal blad 329-2020). Tevens hebben zij een

aangepast beleggingsstatuut nazorgfonds 2019 vastgesteld voor het Nazorgfonds (provinciaal blad 354-2020).

Zoals hierboven aangegeven vergt de sluitingsprocedure veel meer tijd, hierdoor zijn in 2021 geen nazorgkosten gemaakt voor de Insteekhaven en Hollandse Brug 2021.

5. Toelichting op de balans

5.1. Activa

Obligaties

Tabel 5.

Obligatie ISIN	Looptijd tot	Rente (%)	Nominaal 31/12/21 (€)	Balans 31/12/21 (€)
FR0011883966	25-5-2030	2,500	890.000	1.090.639
DE0001135481	4-7-2044	2,500	460.000	722.394
NL0000102234	15-1-2037	4,000	580.000	939.736
AT0000A1K9C8	20-10-2026	0,750	620.000	654.519
BE0000324336	28-3-2026	4,500	210.000	262.274
BE0000291972	28-3-2028	5,500	490.000	690.593
BE0000335449	22-6-2031	1,000	1.110.000	1.208.740
FI4000148630	15-4-2031	0,750	1.110.000	1.191.429
FI4000046545	4-7-2042	2,625	810.000	1.184.052
DE0001135226	4-4-2034	4,750	640.000	1.056.483
NL0010071189	15-1-2033	2,500	850.000	1.104.143
NL0009446418	15-1-2042	3,750	600.000	1.046.010
DE0001135325	4-7-2039	4,250	270.000	481.009
DE0001135366	4-4-2040	4,750	590.000	1.131.650
Totaal				12.763.671

Obligaties	Balans 31/12/20 (€)	Aankoop in 2021 (€)	Verkoop in 2021 (€)	Mutatie koerswaarde (€)	Balans 31/12/21 (€)
Obligaties	13.448.607	0	0	-684.936	12.763.671
Totaal	13.448.607	0	0	-684.936	12.763.671

Fondsen

Tabel 6.

Fondsnaam	Balans 31/12/20 (€)	Aankoop in 2021 (€)	Verkoop 2021 (€)	Mutatie koerswaarde (€)	Balans 31/12/21 (€)
Blackrock Euro Gov Bond	13.478.304	0	0	-523.340	12.954.964
Blackrock MSCI World	8.454.033	0	0	2.685.997	11.140.030
Amundi index EQ. Europe	7.204.890	0	0	1.831.002	9.035.892
Totaal	29.137.227	0	0	3.993.659	33.130.886

Overlopende activa

Tabel 7.

	2021 (€)	2020 (€)
Te vorderen rente bankrekeningen	0	0
Nog met PNH te verrekenen posten	12.855.653	12.682.772
Nog te ontvangen rente obligaties	168.648	168.648
Nog te ontvangen Nazorgheffingen	0	40.000
	13.024.301	12.891.420

Liquide middelen

Tabel 8.

	2021 (€)	2020 (€)
ING rekening-courant 67.08.65.923	0	5.601
ABN-AMRO rekening-courant 24.22.63.445	87.479	54.481
Kasbank NL17KASA0223715581	0	10
CACEIS bank	0	1
ABN zak.wachttijd dep 31 dgn 60.71.30.652	0	0
Kruisposten	5.423	0
	92.902	60.093

De Liquide middelen staan ter vrije beschikking van het Fonds. De ING rekening-courant is eind 2021 gesloten. Het resterende saldo op deze rekening is opgenomen onder Kruisposten en dit bedrag is in 2022 op de ABN AMRO rekening-courant gestort.

5.2. Passiva

Reserve geopende stortplaatsen

In onderstaande tabel 9 is het verloop van de reserve geopende stortplaatsen over het jaar 2021 weergegeven.

Tabel 9.

	€
Saldo Reserve geopende stortplaatsen per 1 januari 2021	54.886.613
Toevoeging resultaat 2021	3.463.432
Stand Reserve geopende stortplaatsen per 31 december 2021	58.350.045

In artikel 7 van het Reglement van het Fonds is de regeling over de reserves van het Fonds opgenomen. Een specificatie van de reserve per geopende stortplaats beschikbare bedrag per ultimo 2021 is te vinden op bijlage 8 tabel 18.

Een specificatie van de Reserve gesloten stortplaatsen bedrag per ultimo 2021 is te vinden op bijlage 8 tabel 19.

Reserve gesloten stortplaatsen

In onderstaande tabel 10 is het verloop van de reserve gesloten stortplaatsen over het jaar 2021 weergegeven.

Tabel 10.

	€
Saldo Reserve gesloten stortplaatsen per 1 januari 2021	617.836
Toevoeging resultaat 2021	29.461
Stand Reserve gesloten stortplaatsen per 31 december 2021	647.297

Overlopende passiva

In onderstaande tabel 11 geeft de overlopende passiva over het jaar 2021 weer.

Tabel 11.

	2021 (€)	2020 (€)
Nog te betalen accountantskosten	11.881	14.575
Nog te betalen nazorgkosten gesloten stortplaats	2.532	0
Nog te betalen bankkosten	6	17.513
Nog te betalen inhuurkosten	0	810
	14.419	32.898

6. Toelichting op de exploitatierekening

6.1. Baten

Opbrengst nazorgheffing 2021

In onderstaande tabel 12 is de opbrengst nazorg per stortplaats over het jaar 2021 opgenomen.

Tabel 12.

	2021 (€)	2020 (€)
Nauerna te Assendelft	0	0
Hollandse Brug te Naarden*	0	0
Schoteroog te Haarlem*	0	0
Wieringermeer te Middenmeer	0	0
Sortiva te Alkmaar	0	40.000
Insteekhaven te Den Helder	0	0
Amerikahaven te Amsterdam (regeling gemeente)	-	-
De Poel te Zaandam (gesloten stortplaats)	-	-
	0	40.000

Voor de Tarieventabel 2021 wordt verwezen naar bijlage 8 tabel 18.

Op 20 maart 2003 heeft de gemeente Amsterdam een verklaring ondertekend waarin zij verklaart dat de gemeente zich verbindt jegens de provincie, nadat de baggerstortplaats Amerikahaven in Amsterdam gesloten is, de uitvoering van de werkzaamheden zoals opgenomen in het alsdan geldende nazorgplan op eigen kosten zal uitvoeren (2003-11353). Dit houdt in dat gemeente Amsterdam geen afdracht aan het nazorgfonds zal doen zo lang zij haar verplichtingen nakomt.

Rendement

Hieronder is de specificatie van het rendement over het boekjaar 2021 weergegeven.

Tabel 13.

	2021 (€)	2020 (€)
Koerswinst fondsen	3.993.659	830.862
Koerswinst obligaties	-684.936	632.608
Dividend	31.060	62.714
Rente obligaties	252.338	276.377
subtotaal	3.592.121	1.802.561
Rente rekening-courant ABN-AMRO/ING/kasbank	-340	-39
Rente spaarrekening ING en ABN-AMRO	0	376
subtotaal	-340	338
Totaal rendement	3.591.781	1.802.899

Toerekening rendement

In 2021 is het rendement van 6,37 % verdeeld volgens de vastgestelde risicoprofielen per stortplaats. Hieronder een overzicht van de verdeling van het rendement per stortplaats over de reserves.

Tabel 13A.

	2021 (€)	2020 (€)
Nauerna	1.835.562	708.410
Hollandse Brug	284.928	328.728
Schoteroog	257.809	297.450
Wieringermeer	569.539	219.797
Sortiva	502.458	193.911
Insteekhaven	84.521	32.619
De Poel	56.964	21.983
Totaal toerekening rendement	3.591.781	1.802.899

6.2. Lasten

Beheerkosten geopende en gesloten stortplaatsen en de nazorgkosten

Hieronder is de specificatie van de beheerkosten over het boekjaar 2021 opgenomen.

Tabel 14.

	2021 (€)	2020 (€)
Beheerskosten geopende en gesloten stortplaatsen:		
a. Financieringskosten		
Beheerkosten ASR Vermogensbeheer en bankkosten ABN en ING	24.172	18.021
b. Accountantskosten		
Publiek Belang	11.881	16.075
c. Inhuur deskundigheid		
Zanders Treasury & Finance	8.297	43.189
d. Apparaatskosten		
Provincie Noord-Holland	29.760	29.640
Nazorgkosten gesloten stortplaats De Poel	24.778	14.502
Totaal lasten	98.888	121.428

De financieringskosten bestaan uit de kosten die in rekening zijn gebracht door ASR Vermogensbeheer, ABN AMRO en ING voor de fondsen en rekeningen. De accountantskosten zijn in rekening gebracht door Publiek Belang voor de controle van de jaarrekening. De inhuurkosten van deskundigen zijn in rekening gebracht door Zanders Treasury & Finance voor de advisering omtrent vermogensbeheer. De vaste apparaatskosten provincie zijn conform de Verordening in rekening gebracht voor het beheer van het Fonds. De nazorgkosten gesloten stortplaats zijn in rekening gebracht door Afvalzorg Bodemservice BV voor de uitvoering van de nazorg van de gesloten stortplaats De Poel.

6.3. Exploitatieresultaat

Toerekening exploitatieresultaat 2021

Tabel 15.

	2021 (€)	2020 (€)
Nauerna	1.816.283	678.452
Hollandse Brug	274.976	315.358
Schoteroog	248.088	284.606
Wieringermeer	551.754	192.129
Sortiva	490.789	217.080
Insteekhaven	81.542	29.269
De Poel	29.461	4.577
Totaal toerekening exploitatieresultaat	3.492.893	1.721.471

6.4. Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen (WNT)

Bezoldiging leidinggevende topfunctionarissen

Het Nazorgfonds valt onder de werkingssfeer van het WNT. In het onderstaande overzicht is conform het Model WNT - register ministerie van BZK, de bezoldiging leidinggevende topfunctionarissen opgenomen.

Tabel 16.

tabel 1.d topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

Naam topfunctionarissen	functie
Dhr. A.T.H. van Dijk	Gedeputeerde van de provincie NH
Mevr. Z. Pels	Gedeputeerde van de provincie NH
Dhr. C.J. Loggen	Gedeputeerde van de provincie NH
Dhr. J. Olthof	Gedeputeerde van de provincie NH
Mevr. I. Zaal	Gedeputeerde van de provincie NH
Mevr. E.A.S. Rommel	Gedeputeerde van de provincie NH
Dhr. E.P. Stigter	Gedeputeerde van de provincie NH

Tabellen 1a, 1b, 1c,1e,1f. 1g en 2: deze categorieën zijn over 2021 niet van toepassing. Tabel 3: Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2021 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Haarlem,

Voor en namens het Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen Noord-Holland,
Algemeen Bestuur van het Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen Noord-Holland,

Arthur van Dijk, Commissaris van de Koning

Jeroen Olthof, gedeputeerde van de provincie Noord-Holland

Rosan Kocken, gedeputeerde van de provincie Noord-Holland

Esther Rommel, gedeputeerde van de provincie Noord-Holland

Cees Loggen, gedeputeerde van de provincie Noord-Holland

Ilse Zaal, gedeputeerde van de provincie Noord-Holland

Edward Stigter, gedeputeerde van de provincie Noord-Holland

7. Overige gegevens

7.1. Bepalingen Reglement Fonds Nazorg omtrent de bestemming van het resultaat

Het Reglement Fonds Nazorg bevat in artikel 7 'Onderverdeling in reserves en verrekeningsregels bij tekorten en overschotten', de bepalingen inzake de bestemming van het resultaat. Volgens dit artikel zijn deze bepalingen als volgt:

- 1) De passivazijde van de balans van het fonds is onderverdeeld in:
 - a. een reserve per geopende stortplaats;
 - b. een reserve gesloten stortplaatsen.
- 2) Het beleggingsresultaat dat met het kapitaal van het nazorgfonds wordt behaald, wordt onderscheiden naar het toepasselijke risicoprofiel en vervolgens verdeeld over de onder lid 1 genoemde reserves van de stortplaatsen waarop het betreffende profiel van toepassing is, naar rato van de omvang van deze reserves.
- 3) Elke reserve geopende stortplaats ontvangt jaarlijks de opbrengst van de objectgebonden heffing van deze stortplaats.
- 4) De reserve gesloten stortplaatsen ontvangt bij het sluiten van een stortplaats het saldo van de betreffende reserve geopende stortplaats.

Een overschot in een reserve geopende stortplaats leidt tot een lager tarief voor die stortplaats en eventueel zelfs tot een teruggave.

7.2. Accountantsverklaring

8. Bijlagen

8.1. Tarieventabel 2021

Tabel 17.

Naam stortplaats	Doelvermogen	Verwachte laatste jaar van heffing	Tarief 2021	Start nazorgfase
1. Nauerna te Assendelft	26.282.934	-	0	2031
2. Hollandse Brug te Naarden	8.885.142	-	0	2021
3. Schoteroog te Haarlem	8.457.153	-	0	2022
4. Wieringermeer te Middenmeer	23.540.040	-	0	2065
5. Sortiva te Alkmaar	12.316.230	-	0	2038
6. Amerikahaven te Amsterdam	1.307.265	-	0	2030
7. Insteekhaven te Den Helder	919.288	-	0	2021
De Poel te Zaandam*	448.653	-	-	2011

* gesloten stortplaats

Tabel 17 is gebaseerd op de tabel doelvermogens uit de vastgestelde begroting 2021. Over 2021 zijn geen nazorgheffingen in rekening gebracht. De sluitingsprocedure van stortplaats Insteekhaven, Hollandse Brug en Schoteroog duurt langer en de doelvermogens van deze stortplaatsen zijn daarop in 2022 aangepast, zie pg. 6 en 7 + tabel 1.

8.2. Specificatie Reserves geopende stortplaatsen

Tabel 18.

	Saldo per 31-12-2020 (€)	Nazorgheffing 2021 (€)	Rendement toevoeging (€)	Beheer kosten (€)	Saldo per 31-12-2021 (€)
Nauerna	22.893.082	0	1.835.562	-19.279	24.709.365
Hollands Brug	9.316.600	0	284.928	-9.953	9.591.576
Schoteroog	8.584.691	0	257.809	-9.721	8.832.779
Wieringermeer	6.899.745	0	569.539	-17.785	7.451.499
Sortiva	6.165.576	0	502.458	-11.670	6.656.365
Insteekhaven	1.026.920	0	84.521	-2.979	1.108.462
Totaal	54.886.613	0	3.534.818	-71.386	58.350.046

8.3. Specificatie Reserve gesloten stortplaatsen

Tabel 19.

	Saldo per 31-12-2020 (€)	Rendement toevoeging (€)	Beheer kosten (€)	Saldo per 31-12-2021 (€)
De Poel	617.836	56.964	-27.503	647.297
Totaal	617.836	56.964	-27.503	647.297

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van het Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland (verder: Fonds nazorg) te Haarlem gecontroleerd.

Naar ons oordeel is de in deze jaarstukken opgenomen jaarrekening 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten opgesteld in overeenstemming met de door de entiteit gekozen en beschreven grondslagen, zoals uiteengezet in hoofdstuk 4 in de toelichting van de jaarrekening en met de bepalingen van en krachtens de WNT.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2021;
- de winst- en verliesrekening over 2021;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en de Regeling Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2021 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Fonds nazorg zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Benadrukking van de basis voor financiële verslaggeving en beperking in gebruik en verspreidingskring

Wij vestigen de aandacht op hoofdstuk 4 in de toelichting van de jaarrekening waarin de basis voor financiële verslaggeving uiteen is gezet. De jaarrekening is opgesteld voor het bestuur van Fonds nazorg, Provinciale staten en degenen aan wie een nazorgheffing is opgelegd met als doel het Fonds nazorg in staat te stellen te voldoen aan haar informatieplicht. Hierdoor is de jaarrekening mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden. Onze controleverklaring is derhalve uitsluitend bestemd voor het bestuur van Fonds nazorg, Provinciale staten en degenen aan wie een nazorgheffing is opgelegd en dient niet te worden verspreid aan of te worden gebruikt door anderen. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de door de entiteit gekozen en beschreven grondslagen, zoals uiteengezet in hoofdstuk 4 in de toelichting van de Jaarrekening en de bepalingen van en krachtens de WNT. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, de Regeling Controleprotocol WNT 2021, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten

transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rijswijk, 14 juli 2022
Publiek Belang Accountants B.V.

Was getekend: drs. M.E. Dubbelman RA

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Publiek Belang Accountants B.V.
T.a.v. De heer drs. M.E. Dubbelman RA
Sir Winston Churchillaan 370 F442
2285SJ Rijswijk

Nazorgfonds gesloten
stortplaatsen Noord-Holland

Uw contactpersoon

J.E. Welschen

CZ/FIN/FBI

Telefoonnummer +31235144789
judith.welschen@noord-holland.nl

1 | 5

**Betreft: Bevestiging bij de jaarrekening 2021 van Fonds nazorg
gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland**

Verzenddatum

13-07-2022

Kenmerk

1870657/1870179

Geachte heer Dubbelman,

Uw kenmerk

Deze bevestiging bij de jaarrekening wordt afgegeven in samenhang met uw opdracht tot controle van de jaarrekening 2021 van Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland die gericht is op het geven van een oordeel over het getrouwe beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland per 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met de door de entiteit gekozen eigen grondslagen zoals opgenomen in de toelichting op de jaarrekening.

Wij hebben, voor zover wij dat noodzakelijk en relevant achten om ons adequaat te informeren, navraag gedaan bij leidinggevenden en medewerkers van de entiteit met relevante kennis en ervaring. Dienovereenkomstig, bevestigen wij het volgende:

Jaarrekening

1. Wij erkennen onze verantwoordelijkheid voor het opmaken van de jaarrekening in overeenstemming met de door de entiteit gekozen eigen grondslagen zoals opgenomen in de toelichting op de jaarrekening. Wij zijn onze verantwoordelijkheden voor het opmaken van de jaarrekening 2021 nagekomen met inbegrip van de getrouwe weergave van deze jaarrekening, zoals omschreven in de voorwaarden van de controleopdracht (zie de opdrachtbevestiging d.d. 9 juli 2021).

2. Alle transacties zijn geboekt in de financiële administratie en zijn weergegeven in de jaarrekening.

3. Wij zijn van mening dat de significante veronderstellingen die zijn gehanteerd bij het maken van schattingen redelijk zijn.

4. Alle gebeurtenissen, die zich hebben voorgedaan na de datum van de jaarrekening en waarvoor een aanpassing of toelichting is vereist, zijn aangepast of toegelicht.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

5. Wij zijn van mening dat de invloeden van niet-gecorrigeerde afwijkingen, afzonderlijk of geaggregeerd, niet van materieel belang zijn voor de jaarrekening als geheel. Een overzicht van de niet-gecorrigeerde afwijkingen is als bijlage bij deze brief opgenomen.

6. In de jaarrekening is alle bij ons bekende informatie opgenomen die relevant is voor onze inschatting met betrekking tot het vermogen van de entiteit om haar continuïteit te handhaven.

Andere informatie

7. Wij erkennen onze verantwoordelijkheid voor het opstellen van de andere informatie in de jaarstukken 2021, waaronder het jaarverslag en de overige gegevens.

8. Wij bevestigen dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de door de entiteit gekozen eigen grondslagen zoals opgenomen in de toelichting op de jaarrekening vereist is.

Aan u verstrekte informatie

9. Wij hebben u alle relevante informatie en toegang verschaft zoals is overeengekomen in de voorwaarden van de controleopdracht. Dit omvat (bijvoorbeeld):

- Alle informatie die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening waaronder inzage in de gehele administratie, de daaraan ten grondslag liggende gegevens en alle notulen van gedeputeerde staten voor zover van toepassing, samenvatting van acties van vergaderingen gehouden na het einde van de periode van welke de notulen nog niet zijn opgemaakt, namelijk gehouden op 12-7-2022;
- Aanvullende informatie die u heeft gevraagd, voor uw controlewerkzaamheden; en
- Onbeperkte toegang tot personen van onze organisatie die relevant zijn voor uw controle van onze jaarrekening.

Fraude en het voldoen aan wet- en regelgeving

10. Onder de term fraude wordt verstaan een opzettelijke handeling door één of meer personen uit de kring van de leiding, de organen belast met governance, het personeel of derden, waarbij misleiding wordt gebruikt om een onrechtmatig of onwettig voordeel te behalen. Ook afwijkingen die voortkomen uit het onrechtmatig onttrekken en doen toevloeien van waarden aan de entiteit, waaronder het ongeautoriseerd bezwaren van activa, vallen hieronder. Frauduleuze financiële verslaggeving omvat opzettelijke afwijkingen of het weglaten van bedragen of toelichtingen in de jaarrekening om gebruikers te misleiden.

11. Wij erkennen onze verantwoordelijkheid voor het opzetten, implementeren en onderhouden van de maatregelen van interne beheersing gericht op het voorkomen en detecteren van fraude.

12. Wij hebben de resultaten gemeld van onze inschatting van het risico dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang zou kunnen bevatten die het gevolg zijn van fraude.

13. Wij hebben onze kennis verstrekt met betrekking tot fraude en vermoede fraude die op de entiteit van invloed zijn en waarbij betrokken zijn:

- het management;
- werknemers die een belangrijke rol spelen bij de maatregelen van de interne beheersing; of
- anderen in het geval dat de fraude een effect zou kunnen hebben dat van materieel belang is voor de jaarrekening.

14. Wij hebben u op de hoogte gesteld van alle aantijgingen van fraude of van vermoede fraude die op de financiële overzichten van de entiteit van invloed zijn en waarvan wij kennis hebben verkregen via werknemers, voormalige werknemers, analisten, regelgevers of toezichthouders of via anderen.

15. Wij hebben u inlichtingen verstrekt omtrent alle bekende gevallen of vermoedens van het niet-naleven van wet- en regelgeving, waarmee bij het opstellen van de jaarrekening rekening moet worden gehouden.

Verbonden partijen

16. Wij hebben de bij ons bekende informatie met betrekking tot de identificatie van verbonden partijen en aangaande transacties met deze partijen volledig aan u verstrekt.

17. De relaties en transacties met verbonden partijen zijn op passende wijze in de jaarrekening verwerkt en toegelicht in overeenstemming met de door de entiteit gekozen eigen grondslagen zoals opgenomen in de toelichting op de jaarrekening.

Verplichtingen en claims

18. Wij hebben alle bekende actuele of mogelijke rechtszaken en claims waarvan de effecten moeten worden overwogen bij het opmaken van de jaarrekening aan u bekendgemaakt, alsmede verwerkt en toegelicht in de jaarrekening in overeenstemming met de door de entiteit gekozen eigen grondslagen zoals opgenomen in de toelichting op de jaarrekening.

Aanvullende bevestigingen

19. Wij hebben geen voornemens die een invloed van materieel belang

zouden kunnen hebben op de huidige boekwaarde van de activa en passiva zoals opgenomen in de jaarrekening, dan wel op de rubricering daarvan.

20. Wij zijn van mening dat er geen bijzondere waardeverminderingen dienen te worden doorgevoerd met betrekking tot activa, waaronder de beleggingen, die in de balans zijn opgenomen.

21. Het economisch eigendom van de activa berust bij de entiteit. Er zijn geen andere pand- of hypotheekrechten gevestigd op de activa van de entiteit.

Hoogachtend,

Mw. Rosan Kocken

De gedeputeerde belast met de provinciale financiën in de functie van dagelijks bestuurder van het Fonds

Deze beslissing is namens Gedeputeerde Staten genomen door het lid van het college dat met dit onderwerp is belast

1 bijlage(n)

Overzicht van niet-gecorrigeerde afwijkingen in de jaarrekening

Bijlage – Overzicht van niet-gecorrigeerde afwijkingen in de jaarrekening

Tijdens de uitvoering van onze controlewerkzaamheden worden bevindingen verzameld inzake de door u verantwoorde bedragen en de bedragen die naar onze mening zouden moeten zijn verantwoord bij de toepassing van grondslagen voor de financiële verslaggeving. Onderstaand is een overzicht gegeven van die ongecorrigeerde bevindingen.

Aard van de afwijkingen	Getrouwheid
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen voorgaande periode	N.V.T.
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen huidige periode	N.V.T.
Totaal getrouwheidsfouten	N.V.T.

Communicatie over de niet-gecorrigeerde controleverschillen

n.v.t.

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

W. Kegel
CZ/FIN/SKA

Telefoonnummer +31235143679
kegelw@noord-holland.nl

1 | 2

Betreft: Vaststellen jaarrekening 2021 Fonds nazorg gesloten stortplaatsen

Verzenddatum

14 DEC. 2022

Kenmerk

1940800/1940801

Geachte leden,

Uw kenmerk

Graag informeren wij u over het volgende onderwerp:
Jaarrekening 2021 Fonds nazorg gesloten stortplaatsen

Hierbij bieden wij u ons besluit met betrekking tot het vaststellen van de jaarrekening 2021 van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland:

- jaarstukken 2021 van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland;
- controleverklaring accountant bij jaarstukken 2021 Fonds nazorg gesloten stortplaatsen door Publiek Belang Accountants;
- schriftelijke bevestiging bij de controle van de jaarrekening.

Nazorgfonds algemeen

Het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland (hierna te noemen het Nazorgfonds) is bij besluit van Gedeputeerde Staten op 21 december 1999 opgericht en is een aparte publiekrechtelijke rechtspersoon. Wij vormen het algemeen bestuur en zijn tevens belast met het beheer van het Nazorgfonds (artikel 15.47, lid 4 Wet milieubeheer). De gedeputeerden belast met de portefeuilles Financiën en Milieu zijn door ons als College gemachtigd voor het dagelijks beheer van het Nazorgfonds en de jaarrekening en begroting vast te stellen. Dit is vastgelegd in het vastgestelde reglement Nazorgfonds 2019.

De jaarrekening van het Nazorgfonds wordt op basis van eigen grondslagen opgesteld. Omdat het Nazorgfonds een aparte publiekrechtelijke rechtspersoon is valt het niet onder het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten (BBV).

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Beleggingsresultaat

Gedeputeerde Staten hebben op 5 november 2019 (1308898/1308902) een geactualiseerd beleggingsstatuut voor het Nazorgfonds vastgesteld met daarin een streefportefeuille van een strategische beleggingsmix van 70% vastrentende waarden en 30% aandelen. ASR Vermogensbeheer verzorgt voor het Nazorgfonds de vermogensbeheerrelatie.

Eind 2020 bestaat de beleggingsportefeuille uit 24,1 miljoen bij vermogensbeheerder Blackrock, 9 miljoen bij vermogensbeheerder Amundi en 12,8 miljoen in een obligatieportefeuille. Daarnaast is 12,8 miljoen euro ondergebracht bij de provincie Noord-Holland binnen het schatkistbankieren ter voorkoming van negatief rendement bij obligaties en spaarrekeningen.

In 2021 is een rendement van 6,37 % toegerekend aan de reserves open stortplaatsen en de voorziening gesloten stortplaatsen.

Beleggingsstrategie

De doelvermogens die nodig zijn voor stortplaatsen in de nazorgfase worden aan de hand van een berekening met het IPO rekenmodel van het op lange termijn te behalen rendement op het Nazorgfonds bepaald. Provinciale Staten hebben op 8 december 2003 de te hanteren rekenrente in het IPO rekenmodel nazorg op 5% met een inflatie van 2% vastgesteld.

Het dagelijks bestuur (Gedeputeerde Financiën en Gedeputeerde Milieu) van het Nazorgfonds hebben opdracht gegeven om een nieuwe Asset Liability Managementstudie (hierna ALM) uit te laten voeren gezien de marktomstandigheden ten aanzien van de te verwachten lagere rendementen dan de rekenrente. De bepaling van de uitgangspunten en de uitvoering van de ALM wordt in het tweede kwartaal 2023 verwacht.

Accountantscontrole Jaarrekening 2021

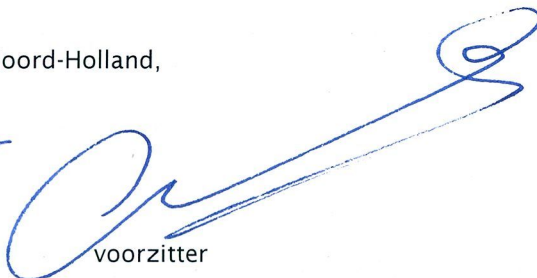
De jaarrekening 2021 is door onze huidige huisaccountant van de provincie Noord-Holland gecontroleerd. Het accountantskantoor van Publiek Belang heeft een controleverklaring 2021 afgegeven.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

voorzitter

B.M. Bergkamp
3. bijlage(n)

A.Th.H. van Dijk

- Jaarrekening 2021 Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland;
- Controleverklaring Jaarrekening 2021;
- Schriftelijke bevestiging bij de controle van de jaarrekening 2021.

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	11701
Extern Zaak ID	1940775
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	23 januari 2023
Agendapunt	13.b
Titel	Financiën: Nazorgfonds gesloten stortplaatsen: begroting 2023 (C-agenda EFB 23-01-2023)
Organisatieonderdeel	CZ/FIN

Bijlagen
BEGROTING NAZORGFONDS 2023.docx
Tabel doelvermogens 2023.docx
Brief aan PS over nazorgfonds gesloten stortplaatsen begroting 2023.pdf

Geagendeerd	Vergaderdatum
Overdracht vanuit GS	19 december 2022
Ingekomen stukken ter kennisname	31 december 2022
Economie Financiën en Bestuur	23 januari 2023

Toelichting

Ingevolge de nazorgregeling in de Wet milieubeheer is de provincie na sluiting van een stortplaats belast met de eeuwigdurende nazorgverplichting. Voor de uitvoering van de nazorgverplichtingen is het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland ingesteld. Het college van GS stelt jaarlijks de begroting en de tabel met doelvermogens vast.

Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland

BEGROTING 2023

Inhoudsopgave

1.	Begroting 2023	2
2.	Toelichting begroting	3
2.1.	Algemeen	3
2.2.	Tabel doelvermogens 2023	4
2.3.	Toetsingskader nazorgplannen stortplaatsen	5
2.4.	Nazorgplannen stortplaatsen	5
2.5.	Sluitingsverklaring	6
2.6.	Verklaring gemeente Amsterdam	7
2.7.	Stortplaatsen in de exploitatiefase	7
2.8.	Stortplaatsen in de afwerkingsfase	7
2.9.	Stortplaatsen in de nazorgfase	8
2.10.	Verwachte beleggingsresultaat	8
2.11.	Beleggingsbeleid en vermogensbeheer	8
2.12.	Risicoparaagraaf	9
2.13.	Toelichting op de meerjarenraming 2023–2027	10
3.	Baten	11
3.1.	Opbrengst Nazorgheffing 2023 & eindheffing	11
3.2.	Rentebaten	12
4.	Lasten	13
4.1.	Beheerkosten geopende stortplaatsen	13
4.2.	Nazorg en beheerkosten gesloten stortplaatsen	14
4.3.	Mutaties in de reserve gesloten stortplaatsen	15
5.	Begrote staat van reserves geopende stortplaatsen per ultimo 2023	16
6.	Meerjarenraming 2023 tot en met 2027	17
7.	Ontwikkeling van de stand van de reserves	18
7.1.	Reserves geopende stortplaatsen van 2023 tot en met 2027	18
7.2.	Reserve gesloten stortplaatsen 2023 tot en met 2027	20

1. Begroting 2023

Tabel 1: Begroting 2023

	Begroting 2023 (€)	Begroting 2022 (€)	Resultaat 2021 (€)
Baten			
Opbrengst Nazorgheffing	0	18.000	0
Opbrengst eindheffing	-83.317	-645.543	0
Koerswinst fondsen	685.321	647.634	3.993.659
Koerswinst obligaties	1.599.082	1.511.147	-684.936
Dividenden fondsen	50.000	83.000	31.060
Rente obligaties	260.000	280.000	252.338
Rente bank	0	0	-340
Totaal baten	2.511.085	1.894.238	3.591.781
Lasten			
<i>Beheerkosten geopende stortplaatsen:</i>			
a. Financieringskosten	24.712	16.324	24.039
b. Apparaatskosten Provincie	25.000	19.920	27.280
c. Accountantskosten	12.147	24.693	11.816
d. Inhuurkosten deskundigen	8.483	39.122	8.251
Nazorgkosten gesloten stortplaats	23.547	85.041	24.778
<i>Beheerkosten gesloten stortplaatsen:</i>			
a. Financieringskosten	480	2.425	133
b. Apparaatskosten Provincie	5.000	9.960	2.480
c. Accountantskosten	235	3.668	65
d. Inhuurkosten deskundigen	165	5.811	46
Totaal lasten	99.769	206.965	98.888
Exploitatieresultaat	2.411.317	1.687.273	3.492.893

2. Toelichting begroting

2.1. Algemeen

De begroting 2023 van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland is opgesteld in opdracht van Gedeputeerde Staten. Gedeputeerde Staten stellen de begroting vast conform het op 5 november 2019 vastgestelde reglement Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland. Het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland is bij besluit van Gedeputeerde Staten van 21 december 1999 opgericht (1999/30499).

De aanleiding tot het oprichten van het Fonds is het volgende:

In de Wet milieubeheer (Wm) is een regeling opgenomen voor de nazorg van operationele stortplaatsen (stortplaatsen waar het storten van afvalstoffen niet voor 1 september 1996 is beëindigd). Deze regeling is op 1 april 1998 in werking getreden. De provincie wordt hierdoor financieel en bestuurlijk verantwoordelijk voor de nazorg van de in de provincie gelegen stortplaatsen die op of na 1 september 1996 zijn of worden gesloten. Artikel 15.47 van de Wm verplicht Gedeputeerde Staten een fonds op te richten. In het fonds worden de belastingopbrengsten verantwoord, die door de provincie zijn geïnd. Het fonds is op grond van artikel 15.47 Wm een rechtspersoon en Gedeputeerde Staten zijn belast met het beheer ervan.

Provinciale Staten stellen op basis van een voordracht van Gedeputeerde Staten de tarieven vast van de nazorgheffing van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland indien er een nazorgheffing door Gedeputeerde Staten wordt voorgesteld.

Voor 2023 worden door Gedeputeerde Staten geen nazorgheffingen voorgesteld en blijft een voordracht voor 2023 achterwege. Ter informatie worden aan Provinciale Staten de begroting en doelvermogens 2023 aangeboden en toegelicht.

De Provinciewet schrijft voor dat provincies een begroting, meerjarenraming, jaarrekening en jaarverslag maken en geeft enkele vereisten waaraan de genoemde documenten dienen te voldoen. Artikel 190 van de Provinciewet bepaalt dat de begroting, de begrotingswijzigingen, de meerjarenraming, het jaarverslag en de jaarrekening van provincies moeten voldoen aan bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te geven regels.

2.2. Tabel doelvermogens 2023

De in de begroting 2023 geraamde opbrengsten zijn gebaseerd op de in de tabel doelvermogens 2023 opgenomen bedragen en doelvermogens behorend bij en deel uitmakend van de Verordening nazorgheffing stortplaatsen provincie Noord-Holland 1999.

Tabel 2: Tabel doelvermogens 2023

	Naam stortplaats	Doelvermogen	Tarief 2023	Start nazorgfase
1.	Nauerna te Assendelft	€ 32.473.215	€ -	1-1-2032
2.	Hollandse Brug te Naarden	€ 10.393.881	€ -	1-1-2024
3.	Schoteroog te Haarlem	€ 9.334.294	€ -	1-7-2024
4.	Wieringermeer te Middenmeer	€ 23.540.040	€ -	1-1-2065
5.	Sortiva te Alkmaar	€ 12.316.230	€ -	1-1-2038
6.	Amerikahaven te Amsterdam	€ 1.307.265	€ -	1-1-2030
7.	Insteekhaven te Den Helder	€ 1.105.156	€ -	1-7-2023

Het doelvermogen is het vermogen dat bij de aanvang van de nazorg in het fonds aanwezig moet zijn om de toekomstige nazorg eeuwigdurend te kunnen bekostigen. Om tot het doelvermogen te komen is en worden aan de exploitant van de stortplaatsen (jaarlijkse) nazorgheffingen opgelegd. Deze nazorgheffingen tezamen met de rendementen moeten leiden tot het bij aanvang van de nazorg benodigde doelvermogen. Op basis van het aanwezige vermogen, de rekenrente en laatste vijf jaar gehalveerde rekenrente, is voor dit begrotingjaar geen nazorgheffing nodig.

Indien besloten wordt om een nazorgheffing op te leggen dan heft en int de provincie de bedragen en maakt deze over naar het Nazorgfonds, zoals in artikel 15.47 van de Wet milieubeheer is geregeld.

Bij de berekening van de rendementen over het begrotingsjaar 2023 wordt uitgegaan van de volgende uitgangspunten: streefrente van 5% (rekenrente), laatste vijf jaar geen heffing en laatste vijf jaar een gehalveerde rekenrente omdat exploitanten de mogelijkheid hebben om een lager risicoprofiel te kiezen voor de beleggingen bij het ingaan van de laatste vijf jaar voorafgaand aan sluiting van betreffende stortplaats.

De Provincie Noord-Holland hanteert een rekenrente van 5% die voort komt uit een advies van het IPO uit 2010. IPO heeft nadien aangegeven geen adviezen meer af te geven omtrent de te hanteren rekenrente gezien de verschillen binnen de provincies. Binnen de beleggingscommissie is het proces gestart om te komen tot een Asset Liability Managementstudie (ALM studie) gezien de marktomstandigheden en de te hanteren rekenrente. Het bepalen van de rekenrente, de methode en effecten van een lagere rekenrente geven zeer veel discussie in de beleggingscommissie alsmede landelijk. In de beleggingscommissie hebben ook de exploitanten (Afvalzorg en Sortiva) zitting en hebben hierin een adviesrol. Omdat er grote financiële belangen zijn heeft de evaluatie van het Rijk uit 2018 van de (financiële) nazorgbepalingen van de Wet Milieubeheer niet geleid tot een op alle onderdelen door alle partijen gedragen advies over een oplossing. Zowel de branche (stortplaatsexploitanten) als IPO hebben aan het Rijk de problematiek omtrent de rekenrente en effecten voorgelegd. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft de

problematiek onderkend en op verzoek van het Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen aangeboden een onderzoek te faciliteren met als doel te komen tot een uniforme methodiek voor het bepalen van de rekenrente door de individuele provincies. Het IPO heeft namens de provincies dit voorstel aanvaard. In afwachting van de onderzoek is de ALM studie getemporiseerd. Het Eindrapport van dit onderzoek Rekenrente nazorgfondsen stortplaatsen is in juli 2022 uitgekomen. Het onderzoeksrapport geeft een aantal aanbevelingen die, gezien de verschillende uitgangsposities van de nazorgfondsen, bij opvolging tot verschillende (financiële) effecten kunnen leiden bij de provincies. Momenteel wordt in interprovinciaal verband gewerkt aan een gezamenlijk standpunt ten aanzien van het rapport, alsmede overeenstemming over de te nemen vervolgstappen en te bepalen hoe er het beste invulling gegeven kan worden aan de aanbevelingen. Omdat de tendens is dat de rekenrente naar beneden zal gaan. Heeft dat dusdanige grote financiële gevolgen voor de exploitanten dat ook naar de financiële risico's moet worden gekeken en naar de effecten op het doelvermogen omdat de exploitanten deze moeten opbrengen en overdragen. De verwachting is dat het tweede kwartaal 2023 de uitkomsten van de ALM studie bekend zijn. Hierna zullen de effecten op de doelvermogens zichtbaar en worden de scenario's opgesteld om de verhoging qua risico's en termijnen voor exploitanten alsmede de provincie afgewogen kunnen worden in GS. Op basis hiervan zal GS een keuze maken ten aanzien van de rekenrente en de te hanterende scenario om de effecten te dempen.

Alle doelvermogens en heffingen zijn berekend op basis van de door Gedeputeerde Staten goedgekeurde nazorgplannen of ingediende conceptversies conform de in 2018 door GS vastgestelde beleidsregels met uitzondering van baggerspeciéstortplaats Amerikahaven en de gesloten baggerspeciéstortplaats de Poel.

Met de gemeente Amsterdam is een aparte regeling getroffen en wordt het eerder vastgestelde doelvermogen aangehouden en worden er geen tarieven geheven. Gedeputeerde Staten hebben de Poel op 1 januari 2011 gesloten verklaart. Het doelvermogen is gebaseerd op het goedgekeurde nazorgplan uit 2010.

2.3. Toetsingskader nazorgplannen stortplaatsen

Op 17 april 2018 hebben Gedeputeerde Staten de beleidsregels voor toetsing van nazorgplannen stortplaatsen Noord-Holland gewijzigd. Het betreft een toetsingskader voor het beoordelen en de berekening van nazorgplannen van stortplaatsen vallende binnen de Wet Milieubeheer. De exploitanten zijn per brief op de hoogte gesteld.

De exploitanten van stortplaatsen en/of baggerdepots dienen op basis van dit gewijzigde kader herziene nazorgplannen op te stellen en te laten goedkeuren door Gedeputeerde Staten. Op basis van de ingediende nazorgplannen worden de doelvermogens opnieuw berekend en samen met het nazorgplan vastgesteld.

In IPO verband is besloten om checklisten voor de nazorg stortplaatsen en baggerdepot te gaan actualiseren. Hierin wordt gekeken naar technische vooruitgang maar ook naar de tarieven cq kosten van nazorgwerkzaamheden. Verwacht wordt dat begin 2023 IPO de geactualiseerde checklisten voor de nazorg stortplaatsen en baggerdepot aan de provincies zal aanbieden met het advies om deze als geactualiseerde beleidsregels voor toetsing van nazorgplannen stortplaatsen binnen de provincie te laten vaststellen. Na ontvangst van dit advies zullen we dit beoordelen en met een voorstel aan GS komen tot wijziging van de huidige beleidsregels voor toetsing van nazorgplannen stortplaatsen Noord-Holland.

Voor alle stortplaatsen en baggerspeciostortplaatsen geldt dat tijdens de looptijd voor sluiting het doelvermogen en heffing kunnen worden aangepast aan de nieuwe situatie. Voorbeelden van die nieuwe situaties zijn: behaald rendement, nieuwe rekenrente, nieuw toetsingskader, langere looptijd in verband met terugloop van storthoeveelheden, nieuwe technieken, wetswijzigingen, enzovoort. Tot aan het moment van sluiting kan de provincie een aanpassing doen. De aanpassing van een goedgekeurd nazorgplan is geregeld in artikel 8.49, lid 4 Wet milieubeheer. Het doelvermogen is het vermogen dat bij de aanvang van de nazorg in het fonds aanwezig moet zijn om de toekomstige nazorg te kunnen bekostigen.

2.4. Nazorgplannen stortplaatsen

De exploitant van de stortplaats Nauerna en de exploitant van de Amerikahaven hebben concept nazorgplannen ingediend. Hierover vinden gesprekken plaats. De sluiting van de Nauerna staat gepland in 2032 omdat deze stortplaats uitstel heeft verkregen voor de aanleg van een bovenafdichting in verband met pilot duurzaam stortbeheer. De sluiting van de Amerikahaven staat gepland in 2030.

De exploitant van de stortplaatsen Hollandse Brug en Schoteroog heeft aan de provincie Noord-Holland een verzoek gedaan om een uitspraak te doen over de verlengde levensduur van de door hun aangebrachte alternatieve bovenafdichting (lekdetectie met HDPE folie).

De uitspraak over de levensduur dient als basis voor de nieuwe nazorgplannen van Hollandse Brug en Schoteroog. De provincie heeft aan de Advies Kamer Stortbesluit (AKS) gevraagd om een onafhankelijk oordeel te geven op het rapport met de resultaten van onderzoek naar de levensduur van de folie. AKS heeft naar aanleiding van onze vragen en toelichting een aangepast advies afgegeven op 28 maart 2022 dat in overleg met de provincie in juli openbaar is gemaakt door de AKS op hun website. Naar aanleiding van dit advies en de aangedragen informatie van Afvalzorg zal de provincie **begin 2023** een besluit nemen. Daarna verwachten wij het nieuwe definitieve nazorgplan van Hollandse Brug en zal de sluitingsprocedure verder worden doorlopen. De sluiting hiervan verwachten wij eind van het jaar 2023 en die van Schoteroog begin van de zomer van 2024. De planning is om de stortplaatsen achter elkaar te gaan sluiten.

De exploitant van de Insteekhaven heeft een conventionele enkelvoudige bovenafdichting aangebracht. Wij hebben de sluitingsprocedure opgestart en er is een eindinspectie door een adviesbureau uitgevoerd. Op 5 januari 2021 hebben GS ingestemd met de beleidslijn voor de sluiting van de Insteekhaven te Den Helder. De beleidslijn houdt in dat het doelvermogen door eventuele aanpassing van de rekenrente niet zal stijgen. Hiermee draagt de provincie het financiële risico dit is acceptabel omdat een baggerstortplaats betreft. Toekomstige ontwikkelingen en kennis van de levensduur van aangebrachte voorzieningen en nieuwe technieken kunnen leiden tot lagere kosten. Het definitieve nazorgplan wordt eind 2022 verwacht en de sluiting begin van de zomer 2023.

Voor de stortplaatsen Sortiva en Wieringermeer worden de herziene nazorgplannen in 2024 en 2025 verwacht en gebaseerd op de dan geldende beleidsregels.

De aanpassing van de beleidsregels geldt niet meer voor het nazorgplan van de baggerspeciostortplaats De Poel omdat deze per 1 januari 2011 door Gedeputeerde Staten is gesloten. Gedeputeerde Staten zijn nu financieel en organisatorisch verantwoordelijk voor de nazorg van deze baggerspeciostortplaats.

Tabel 3: Nazorgplannen

	Nazorgplannen open	GS-besluit	Datum	Doelvermogen (€)	Start nazorg
1.	Nauerna	2010-27616*	11-5-2010	32.473.215	1-1-2032
2.	Hollandse Brug	2001-27922	11-10-2001	10.393.881	1-1-2024
3.	Schoteroog	341750/37994	25-6-2014	9.334.294	1-7-2024
4.	Wieringermeer	2012-27161	24-5-2012	23.540.040	1-1-2065
5.	Sortiva	809054/853558	13-9-2016	12.316.230	1-1-2038
6.	Amerikahaven	2000-36763	6-11-2000	1.307.265	1-1-2030
7.	Insteekhaven	2011-15832	1-4-2011	1.105.156	1-7-2023

* van rechtswege goedgekeurd

	Nazorgplannen gesloten	GS-besluit	Datum	Doelvermogen (€)	Start nazorg
	De Poel	2010-10387	3-3-2010	448.653	2011

2.5. Sluitingsverklaring

Gedeputeerde Staten hebben de Poel op 1 januari 2011 gesloten verklaart en is deze stortplaats in de nazorg is gekomen bij de Provincie. Het aanwezige (doel)vermogen wordt jaarlijks vermeerderd met het rendement minus de kosten van de nazorg. Vanaf 2011 komen de kosten van de nazorg uit het Nazorgfonds. Bij een eventueel tekort zal een beroep gedaan worden op de algemene middelen van de provincie. Binnen het Nazorgfonds is echter ook een risicoreservering aanwezig.

Tabel 4: Sluitingsverklaring

	Sluitingsverklaringen	GS-besluit	Datum	Doelvermogen (€)	Start nazorg
	De Poel	2011-7435	17-2-2011	448.653	2011

Na afronding van de sluitingsprocedure van de stortplaats Insteekhaven, Hollandse Brug, Schoteroog zal per stortplaats een sluitingsverklaring worden afgegeven door Gedeputeerde Staten. Zoals bij 2.4 aangegeven is de verwachting dat de sluitingsverklaring voor de Insteekhaven halverwege 2023 wordt afgegeven, die van Hollandse Brug begin 2024 en die van Schoteroog halverwege 2024. Na afgifte van de sluitingsverklaringen door Gedeputeerde Staten zullen de definitieve eindheffingen door Provincie Staten worden vastgesteld.

2.6. Verklaring gemeente Amsterdam

Voor de stortplaats voor baggerspecie Amerikahaven in de gemeente Amsterdam is een aparte regeling getroffen. Kort samengevat komt deze er op neer dat Amsterdam zelf de nazorgtaak zal financieren en uitvoeren. Dit is vastgelegd in een verklaring van 20 maart 2003 van de gemeente Amsterdam.

De inspecteur van de provinciale belastingen heeft Amsterdam een heffing opgelegd, gelijk aan het bedrag van de toen te verwachten nazorgkosten (doelvermogen in tarieventabel 2003) en heeft uitstel van betaling verleend. Dat wil zeggen dat de heffing niet zal worden geïnd zolang de werkzaamheden correct worden uitgevoerd. Indien ooit zou blijken dat de eeuwigdurende nazorg niet langer nodig is, zal door de ontvanger van de provinciale belastingen kwijtschelding worden verleend.

2.7. Stortplaatsen in de exploitatiefase

Een stortplaats kent een exploitatiefase, een afwerkingsfase en een nazorgfase. In de exploitatiefase worden er afvalstoffen gestort en is de stortplaats operationeel. Stortplaats Nauerna, Wieringermeer, Sortiva en Amerikahaven bevinden zich in de exploitatiefase. Dit is ook de periode waarin de nazorgheffingen worden berekend en opgelegd.

2.8. Stortplaatsen in de afwerkingsfase

In de afwerkingsfase worden er geen afvalstoffen meer gestort, maar is de stortplaats nog niet gesloten. De stortplaatsen Insteekhaven, Hollandse Brug en Schoteroog bevinden zich in deze fase. De provincie Noord-Holland bepaalt de duur van de termijn van de afwerkingsfase. Dit betekent in het algemeen een termijn van vijf jaar voor een stortplaats op land en van één tot drie jaar voor een baggerspeciéstortplaats. De afwerkingsfase van twee stortplaatsen (Hollandse brug en Schoteroog) is met 10 jaar verlengd in verband met het toepassen van alternatieve bovenafdichtingen. Als de afwerkingsfase is afgerond, wordt na het doorlopen van een eindinspectie een definitief nazorgplan aan Gedeputeerde Staten aangeboden die daarna door Gedeputeerde Staten moet worden goedgekeurd. In dit nazorgplan dienen alle wijzigingen ten aanzien van het voorgaande nazorgplan en de huidige inzichten te worden verwerkt.

Op basis van het definitieve door Gedeputeerde Staten goedgekeurde nazorgplan wordt berekend wat er aan financiële middelen nodig is om “eeuwigdurende” nazorg te kunnen uitvoeren. Op basis van dit noodzakelijke doelvermogen wordt dan een eindheffing aan de exploitant opgelegd en een sluitingsverklaring door Gedeputeerde Staten afgegeven. Na afgifte van de sluitingsverklaring start de nazorgfase.

2.9. Stortplaatsen in de nazorgfase

Na de afgifte van een sluitingsverklaring door Gedeputeerde Staten komt een stortplaats in de nazorgfase. In de nazorgfase komen de kosten van de stortplaats ten laste van het Nazorgfonds.

Gedeputeerde Staten hebben op 1 januari 2011 de baggerspeciéstortplaats De Poel officieel voor gesloten verklaard (2011-7435). Gedeputeerde Staten zijn verantwoordelijk voor de nazorg en financiën van deze baggerspeciéstortplaats. Bij een eventueel tekort zal een beroep worden gedaan op de algemene middelen van de provincie. Binnen de berekeningen van het op te brengen doelvermogen is een risicoreservering aangehouden.

In een overeenkomst met de gemeente Zaanstad is vastgelegd dat zij in de nazorgfase bepaalde delen van de nazorg zal blijven uitvoeren en de kosten daarvoor zal dragen. Verder zijn er notariële aktes getekend met de gemeente en aanliggende eigenaren om er voor te zorgen dat de provincie te allen tijde toegang heeft tot de baggerspeciéstortplaats om de nazorgwerkzaamheden te kunnen uitvoeren of inspecteren.

2.10. Verwachte beleggingsresultaat

In de begroting 2023 is uitgegaan van een beleggingsresultaat van € 2.594.402,-. Bestaande uit € 685.321,- koerswinst en € 50.000,- dividend uit de fondsen; € 1.599.082,- koerswinst en € 260.000,- rente uit de obligaties.

Het rendement is het beleggingsresultaat in het begrotingsjaar 2023 gebaseerd op 5% (rekenrente). Daarnaast wordt voor de laatste vijf jaar voor sluiting een lager rentepercentage van 2,5 % gehanteerd omdat de exploitanten de mogelijkheid hebben om voor deze laatste periode een lager beleggingsprofiel te kiezen. Deze mogelijkheid is opgenomen in het beleggingsstatuut.

2.11. Beleggingsbeleid en vermogensbeheer

Op 24 januari 2012 hebben Gedeputeerde Staten (2011-69453) op basis van een onderzoek naar het vermogensbeheer en de verdere uitwerking besloten om het huidige interne beheermodel te handhaven met aanpassingen in het vermogensbeheer van het Nazorgfonds. Besloten is om binnen het huidige interne beheermodel aanpassingen op het gebied van strategische beleggingsmix, het oprichten van een beleggingscommissie en werkgroep en het aanpassen van het beleggingsstatuut door te voeren. In verband met te

lage rendementsverwachting en het streven van Gedeputeerde Staten naar de door Provinciale Staten vastgestelde rekenrente is niet gekozen voor schatkistbankieren.

Eind 2015 is een nieuwe beleggingsportefeuille samengesteld en een nieuwe obligatieportefeuille aangekocht. Daarnaast is onder de vastrentende waarden geld geplaatst op spaarrekeningen bij banken. Inmiddels wordt ook een deel van het vermogen bij de provincie ondergebracht binnen het schatkistbankieren. Dit in verband met de negatieve rente op spaarrekeningen. De aangehouden middelen in het schatkistbankieren renderen op dit moment niet. Omdat inmiddels de rente op de obligaties is opgelopen is binnen de beleggingscommissie besloten om 10 miljoen van de middelen in de schakist te gaan beleggen in obligaties om zodoende rendement te creëren.

Gedeputeerde Staten hebben op 5 november 2019 (1308898/1308902) een geactualiseerde beleggingsstatuut voor het Fonds vastgesteld en ter informatie aangeboden aan Provinciale Staten. Dit in verband met het overstappen naar extern vermogensbeheer. Het belangrijkste gevolg van het overgaan van een adviesrelatie naar een vermogensbeheerrelatie is dat ASR Vermogensbeheer meer activiteiten en verantwoordelijkheden op zich neemt.

Zoals vermeld bij 2.2 wordt binnen de beleggingscommissie de ALM studie weer verder opgepakt, rekening houdend met de uitkomst van het onderzoek van het ministerie van Infrastructuur. Het uitvoeren en opstellen van een definitieve ALM-rapportage inclusief te hanteren rekenrente met daarbij uitgewerkte scenario's vergt meer tijd mede door de discussie hierover en het onderzoek dat door ministerie is uitgevoerd.

2.12. Risicoparagraaf

De provincie draagt het financiële risico indien na de afwerking van een stortplaats in het Fonds onvoldoende vermogen aanwezig is om de nazorg van de stortplaatsen te kunnen bekostigen. Een niet toereikend fondsvermogen kan onder meer ontstaan door:

1. Te weinig rendement op belegd vermogen;
2. Een ernstige afwijking van het inflatiepercentage;
3. Een exploitant die niet in staat is de heffingen te voldoen;
4. Wijziging van het fiscale regime;
5. Het hoger uitvallen van de kosten van de nazorg;
6. Het aansprakelijk stellen van de provincie door derden.

Het is van belang dat tijdens de exploitatiefase het benodigd doelvermogen jaarlijks wordt berekend en de heffingen jaarlijks worden vastgesteld. Er kunnen immers fluctuaties ontstaan door tegenvallende rentebaten, door technische ontwikkelingen e.d. Hierdoor is het mogelijk om gedurende de exploitatiefase de heffing op een gelijkmatig niveau te houden en een hoge eindheffing te voorkomen.

De risico's en de beheersmaatregelen zijn in beeld gebracht aan de hand van het onderzoek naar het vermogensbeheer door Montesquieu Finance & Treasury uit 2010. De beheersmaatregelen zijn hierop aangepast om het financiële risico voor de provincie zoveel mogelijk te beperken en bestaan uit de volgende beheersmaatregelen:

1. Een provinciaal beleggingsbeleid door middel van een beleggingsstatuut;
2. Een beleggingscommissie voor het nazorgfonds;
3. Een reglement voor de beleggingscommissie;
4. Aanstellen van onafhankelijk beleggingsdeskundige;
5. Basiskennis beleggen bijgebracht bij leden beleggingscommissie;
6. Een speciaal voor het nazorgfonds opgesteld fondsreglement;
7. Een uitgevoerde Asset Liability Managementstudie in 2010 door Montesquieu Finance;
8. Spreiding van het vermogen;
9. Inzet van professionele vermogensbeheerders;
10. Cumulatie van de doelvermogens per stortlocatie ten gunste van nivellering;
11. Het toepassen van een risico-opslag per stortlocatie ter dekking van eventuele tegenvallers;

Het korte en middellange termijn risico voor de provincie wordt laag ingeschat in verband met het aanwezige vermogen in relatie met de uitgaven in deze periode en de mogelijkheid tot het opleggen van heffing bij de open stortplaatsen. Daarnaast is binnen het fonds ook een risicodekking aanwezig door de toegepaste risico-opslag binnen de vastgestelde doelvermogens. In de nieuwe ALM studie zal naast de bovenstaande risico's tevens de impact van een eventuele verlaging van de rekenrente op het doelvermogen dat de exploitanten moeten overdragen, worden meegenomen.

2.13. Toelichting op de meerjarenraming 2023–2027

De meerjarenraming van baten en lasten 2023 – 2027 is in de begroting 2023 opgenomen. De gegevens voor de meerjarenraming met betrekking tot de baten zijn enerzijds ontleend aan de Tabel doelvermogens 2023 en anderzijds aan een rentevergoeding van 5% over de reserves voor 2023 en voor de jaren daarna bij het bepalen van de rentebaten. Voor de kosten van beheer en nazorg lastenzijde is uitgegaan van de nazorgplannen en berekend met het door GS vastgestelde IPO rekenmodel en de nazorgkosten van de gesloten stortplaats De Poel conform de beheerovereenkomst met Afvalzorg.

De apparaatskosten worden conform de Verordening nazorgheffing stortplaatsen provincie Noord-Holland 1999 opgenomen. Voor de financieringskosten en de accountantskosten is een prognose opgesteld op basis van de werkelijke kosten.

De kosten zijn exclusief BTW, omdat het BTW Compensatiefonds ook van toepassing is op het Fonds Nazorg.

Van de stortplaatsen die in de periode van de meerjarenraming in de nazorgfase komen, is het saldo van de reserve geopende stortplaatsen van betreffende stortplaatsen vergeleken met het benodigde doelvermogen voor die stortplaatsen. Een eventueel tekort kan als herziening van de nazorgheffing in de meerjarenraming worden opgenomen.

Door afronding op hele euro's kunnen de eindbedragen van de tellingen met maximaal € 1,- van elkaar verschillen.

3. Baten

3.1. Opbrengst Nazorgheffing 2023 & Eindheffing

Voor 2023 worden door Gedeputeerde Staten geen nazorgheffingen voorgesteld aan Provinciale Staten. Ter informatie zullen aan Provinciale Staten de door Gedeputeerde Staten vastgestelde doelvermogens 2023 en de begroting van 2023 worden aangeboden en toegelicht. Gedeputeerde Staten zullen na sluiting van Insteekhaven een eindheffing voorstellen aan Provinciale Staten.

Tabel 5: Opbrengst nazorgheffing 2023 & eindheffing

Specificatie per stortplaats	€
1. Nauerna	0
2. Hollandse Brug *	0
3. Schoteroog	0
4. Wieringermeer	0
5. Sortiva	0
6. Amerikahaven	-
7. Insteekhaven *	-83.317
	-83.317
* eindheffing	

3.2. Rentebaten

Hieronder een overzicht van de verdeelde rentebaten 2023 over de geopende stortplaatsen en verzameld over de gesloten stortplaatsen. Volgens artikel 7 van het Reglement van het Fonds worden de rentebaten verdeeld over de in het lid 1 van het artikel genoemde reserves naar rato van de omvang van deze reserves. Voor de renteberekening wordt uitgegaan van de door Provinciale Staten vastgestelde rekenrente over het geschatte vermogen van de reserves op 1 januari 2023 en de te ontvangen nazorgheffing en eindheffing van de stortplaatsen minus de verwachte kosten. Het geschatte vermogen is het aanwezige vermogen op 1 januari 2023 plus ontvangen heffing en eindheffing, minus de verwachte kosten, met daaroverheen de vastgestelde rekenrente.

Tabel 6: Rentebaten

Specificatie per stortplaats.		€
1.	Nauerna	1.295.603
2.	Hollandse Brug	245.396
3.	Schoteroog	225.972
4.	Wieringermeer	389.911
5.	Sortiva	349.524
6.	Amerikahaven	-
7.	Insteekhaven	27.712
	Gesloten stortplaatsen	60.284
		2.594.403

4. Lasten

4.1. Beheerkosten geopende stortplaatsen

De beheerkosten over 2023 bestaan uit financierings-, accountants-, inhuur- deskundigen en apparaatskosten provincie. De financieringskosten, accountantskosten en inhuurkosten deskundigen worden procentueel verdeeld over de geopende en de gesloten stortplaatsen naar rato van de doelvermogens, met uitzondering van de baggerstortplaats Amerikahaven in verband met de getroffen regeling (zie paragraaf 2.6.). Voor de apparaatskosten van open stortplaatsen, worden per stortplaats en per baggerspeciostortplaats vastgesteld volgens de Verordening op de heffing en invordering van de nazorgheffing stortplaatsen provincie Noord-Holland 2019. In 2023 is voor een stortplaats op land de norm € 5.000,- per jaar en een stortplaats voor baggerspecie € 2.500,-. In 2023 zijn vijf stortplaatsen (Schoteroog, Nauerna, Wieringermeer, Sortiva en Hollandse Brug) geopend en bedragen de apparaatskosten over 2023 voor de geopende stortplaatsen € 25.000,-. Dit bedrag is aan de provincie verschuldigd voor door haar te verrichten werkzaamheden voor de geopende stortplaatsen van het fonds en zal aan het fonds worden gefactureerd.

De totale beheerskosten voor de geopende stortplaatsen over 2023 worden begroot op € 70.342,-.

Met de gemeente Amsterdam is een aparte regeling getroffen voor de baggerspecie stortplaats Amerikahaven. Om deze reden valt deze financieel geheel buiten het fonds. Gemeente Amsterdam neemt na sluiting de uitvoering en kosten voor de nazorg voor eigen rekening.

Tabel 7: Beheerkosten geopende stortplaatsen

Specificatie beheerkosten open stortplaatsen	€
Financieringskosten	24.712
Apparaatskosten provincie	25.000
Accountantskosten	12.147
Inhuurkosten deskundigen	8.483
Totaal	70.342

4.2. Nazorg en beheerkosten gesloten stortplaatsen

De nazorgkosten over 2023 zijn samengesteld op basis van een gesloten beheerovereenkomst voor 10 jaar met Afvalzorg (2017–2026). De kosten voor het controleren en in stand houden van de laagdikte van de bovenafdichting en handhaving op de aanwezige voorzieningen komen ten laste van de gemeente Zaanstad conform de overeenkomst (zie paragraaf 2.8).

De beheerkosten over 2023 bestaan uit financierings-, accountants-, inhuur- deskundigen en apparaatskosten provincie. De financieringskosten, accountantskosten en kosten inhuur deskundigen worden procentueel verdeeld over de geopende en de gesloten stortplaatsen naar rato van de doelvermogens. Voor de apparaatskosten van gesloten stortplaatsen, worden per stortplaats en per baggerspeciostortplaats dezelfde bedragen gehanteerd als voor de geopende stortplaatsen. In 2023 zijn twee baggerspeciostortplaatsen (De Poel en Insteekhaven) gesloten en bedraagt de apparaatskosten over 2023 voor de gesloten stortplaatsen € 5.000,-. Deze kosten zijn aan de provincie verschuldigd en zullen aan het Fonds worden gefactureerd.

De totale beheerkosten voor de gesloten stortplaatsen over 2023 worden begroot op € 5.880,-

Tabel 8: Nazorg en beheerkosten gesloten stortplaatsen

Nazorg en beheerkosten gesloten stortplaatsen	€
Nazorgkosten	23.547
Beheerkosten	5.880
Nazorg en beheerkosten totaal	29.427

Specificatie beheerkosten gesloten stortplaatsen	€
Financieringskosten	480
Apparaatskosten provincie	5.000
Accountantskosten	235
Inhuurkosten deskundigen	165
Totaal	5.880

4.3. Mutaties in de reserve gesloten stortplaatsen

Voor de gesloten stortplaatsen wordt de Reserve gesloten stortplaatsen ingezet. Deze reserve is een cumulatie van de doelvermogens van de stortplaatsen die niet meer in de exploitatiefase zijn. Uit deze reserve worden de nazorgkosten van de gesloten stortplaatsen gedekt. Voor 2023 zijn dat baggerspeciostortplaatsen De Poel en Insteekhaven. Hieronder staat de begrote mutatie.

Tabel 9: Mutatie reserve gesloten stortplaatsen

Mutatie reserve gesloten stortplaatsen	€
Saldo reserve gesloten stortplaatsen per 1-1-2023	667.814
Storting reserve open stortplaatsen per 1-7-2023	1.105.156
Nazorg en beheerkosten 2023	29.427
Toevoeging rente gesloten stortplaatsen	60.284
Reserve gesloten stortplaatsen 31-12-2023	1.803.826

5. Begrote staat van reserves geopende stortplaatsen per ultimo 2023

Tabel 10: Geactualiseerde begroting 2022

2022 Geactualiseerd	Saldo per 1-01-2022 (€)	Nazorgheffing & Eindheffing 2022 (€)	Rente toevoeging (€)	Kosten (€)	Saldo per 31-12-2022(€)
1. Nauerna	24.709.365	0	1.234.934	-21.361	25.922.938
2. Hollandse Brug	9.591.576	0	239.662	-10.223	9.821.014
3. Schoteroog	8.832.779	0	220.698	-9.689	9.043.789
4. Wieringermeer	7.451.499	0	372.154	-16.855	7.806.798
5. Sortiva	6.656.365	18.000	332.988	-11.193	6.996.160
6. Insteekhaven	1.108.462	0	55.346	-3.079	1.160.729
<i>De Poel *</i>	667.297	0	32.076	-11.559	667.814
Totaal	58.997.343	18.000	2.487.858	-83.960	61.419.242

*betreft gesloten stortplaats

Tabel 11: Reserve begroting 2023

Begroting 2023	Saldo per 1-01-2023 (€)	Nazorgheffing & Eindheffing 2023 (€)	Rente toevoeging (€)	Kosten (€)	Saldo per 31-12-2023 (€)
1. Nauerna	25.922.926	0	1.295.603	-21.721	27.196.809
2. Hollandse Brug	9.821.011	0	245.396	-10.352	10.056.055
3. Schoteroog	9.043.785	0	225.972	-9.806	9.259.951
4. Wieringermeer	7.806.789	0	389.911	-17.121	8.179.580
5. Sortiva	6.996.156	0	349.524	-11.342	7.334.338
6. Insteekhaven	1.160.761	-83.317	54.899	-17.677	1.114.665
<i>De Poel *</i>	667.814	0	33.097	-11.750	689.161
Totaal	61.419.242	-83.317	2.594.402	-99.769	63.830.558

6. Meerjarenraming 2023 tot en met 2027

Tabel 12: Meerjarenraming

	Begroting 2023 (€)	Meerjaren raming 2024 (€)	Meerjaren raming 2025 (€)	Meerjaren raming 2026 (€)	Meerjaren raming 2027 (€)
BATEN					
Opbrengst Nazorgheffing	0	0	0	0	0
Opbrengst eindheffing	-83.317	296.420	0	0	0
Rendement	2.594.402	2.944.525	3.335.100	3.483.411	2.853.150
Totaal baten	2.511.085	3.240.945	3.335.100	3.483.411	2.853.150
LASTEN					
<i>Beheerkosten geopende stortplaatsen</i>					
a. Financieringskosten	24.712	19.559	19.951	20.350	20.757
b. Apparaatskosten	25.000	15.060	15.120	15.180	15.240
c. Accountantskosten	12.147	9.614	9.806	10.002	10.202
d. Inhuurkosten deskundigen	8.483	6.714	6.848	6.985	7.125
Nazorgkosten gesloten stortplaatsen	23.547	233.337	271.034	309.017	308.739
<i>Beheerkosten gesloten stortplaatsen</i>					
a. Financieringskosten	480	6.125	6.248	6.373	6.500
b. Apparaatskosten	5.000	15.060	15.120	15.180	15.240
c. Accountantskosten	235	3.010	3.070	3.132	3.195
d. Inhuurkosten deskundigen	165	2.103	2.145	2.188	2.232
Totaal lasten	99.769	310.583	349.342	388.407	389.229
RESULTAAT	2.411.317	2.930.362	2.985.758	3.095.005	2.463.921

7. Ontwikkeling van de stand van de reserves

7.1. Reserves geopende stortplaatsen van 2023 tot en met 2027

Tabel 13: Reserve open

	Begroting 2023 (€)	Meerjaren raming 2024 (€)	Meerjaren raming 2025 (€)	Meerjaren raming 2026 (€)	Meerjaren raming 2027 (€)
Nauerna					
Saldo 1 januari	25.922.926	27.196.809	28.534.022	29.937.726	31.411.238
Storting nazorgheffing	0	0	0	0	0
Beheerkosten open stortplaats	-21.721	-22.075	-22.436	-22.804	-23.179
<i>Subtotaal</i>	25.901.205	27.174.733	28.511.586	29.914.922	31.388.059
Rendement	1.295.603	1.359.289	1.426.140	1.496.316	784.991
Saldo 31 december	27.196.809	28.534.022	29.937.726	31.411.238	32.173.050
Schoteroog					
Saldo 1 januari	9.043.785	9.259.951			
Storting/onttrekking eindheffing 1 juli	0	-41.406			
Beheerkosten open stortplaats	-9.806	0			
Rendement tot 1 juli		115.749			
<i>Subtotaal/storting reserve gesloten 1 juli</i>	9.033.979	9.334.294			
Rendement	225.972				
Saldo 31 december	9.259.951				
Wieringermeer					
Saldo 1 januari	7.806.789	8.179.580	8.570.741	8.981.186	9.411.874
Storting nazorgheffing	0	0	0	0	0
Beheerkosten open stortplaats	-17.121	-17.383	-17.651	-17.923	-18.200
<i>Subtotaal</i>	7.789.668	8.162.196	8.553.090	8.963.263	9.393.674
Rendement	389.911	408.544	428.096	448.611	470.139
Saldo 31 december	8.179.580	8.570.741	8.981.186	9.411.874	9.863.812
Sortiva					
Saldo 1 januari	6.996.156	7.334.338	7.689.280	8.061.815	8.452.821
Storting nazorgheffing	0	0	0	0	0
Beheerkosten open stortplaats	-11.342	-11.489	-11.638	-11.790	-11.944
<i>Subtotaal</i>	6.984.814	7.322.850	7.677.642	8.050.025	8.440.876
Rendement	349.524	366.430	384.173	402.796	422.342
Saldo 31 december	7.334.338	7.689.280	8.061.815	8.452.821	8.863.219

	Begroting 2023 (€)	Meerjaren raming 2024 (€)	Meerjaren raming 2025 (€)	Meerjaren raming 2026 (€)	Meerjaren raming 2027 (€)
Hollandse Brug					
Saldo 1 januari	9.821.011	10.056.055			
Storting/onttrekking eindheffing 1 jan	0	337.826			
Beheerkosten open stortplaats	-10.352	0			
Rendement tot 1 jan		0			
<i>Subtotaal/ storting reserve gesloten 1 jan</i>		10.393.881			
Rendement	245.396				
Saldo 31 december	10.056.055				
Insteekhaven					
Saldo 1 januari	1.160.761				
Storting/onttrekking eindheffing 1 juli	-83.317				
Beheerkosten open stortplaats	0				
Rendement tot 1 juli	27.712				
<i>Subtotaal/ storting reserve gesloten 1 juli</i>		1.105.156			
Rendement					
Saldo 31 december					

7.2. Reserve gesloten stortplaatsen 2023 tot en met 2027

Tabel 14: Reserve gesloten

	2023 (€)	raming 2024 (€)	raming 2025 (€)	raming 2026 (€)	raming 2027 (€)
De Poel					
Saldo 1 januari	667.814	689.161	711.376	730.126	753.977
Storting					
Nazorgkosten	-8.996	-9.176	-13.624	-9.547	-9.547
Beheerkosten gesloten stortplaats	-2.754	-2.769	-2.784	-2.799	-2.815
<i>Subtotaal</i>	<i>656.064</i>	<i>677.216</i>	<i>694.967</i>	<i>717.780</i>	<i>741.616</i>
Rendement	33.097	34.159	35.159	36.198	37.390
Saldo 31 december	689.161	711.376	730.126	753.977	779.005
Schoteroog					
Saldo 1 januari		0	9.696.975	10.040.705	10.459.621
Storting reserve geopende stp 1 juli		9.334.294			
Nazorgkosten		-91.578	-127.641	-70.936	-70.814
Beheerkosten gesloten stortplaats		-9.918	-10.036	-10.156	-10.278
<i>Subtotaal</i>		<i>9.232.798</i>	<i>9.559.298</i>	<i>9.959.613</i>	<i>10.378.529</i>
Rendement		464.177	481.407	500.008	520.954
Saldo 31 december		9.696.975	10.040.705	10.459.621	10.899.482
Hollandse Brug					
Saldo 1 januari		0	10.521.663	10.925.233	11.240.627
Storting reserve geopende stp 1 jan		10.393.881	0	0	0
Nazorgkosten		-118.381	-108.935	-214.515	-214.381
Beheerkosten gesloten stortplaats		-10.462	-10.591	-10.722	-10.855
<i>Subtotaal</i>		<i>10.265.037</i>	<i>10.402.138</i>	<i>10.699.996</i>	<i>11.015.390</i>
Rendement vanaf 1 juli		256.626	523.095	540.631	556.400
Saldo 31 december		10.521.663	10.925.233	11.240.627	11.571.790
Insteekhaven					
Saldo 1 januari	0	1.114.665	1.152.614	1.185.638	1.227.275
Storting reserve geopende stp 1 juli	1.105.156				
Nazorgkosten	-14.551	-14.202	-20.834	-14.020	-13.996
Beheerkosten gesloten stortplaats	-3.127	-3.149	-3.172	-3.195	-3.218
<i>Subtotaal</i>	<i>1.087.478</i>	<i>1.097.314</i>	<i>1.128.607</i>	<i>1.168.423</i>	<i>1.210.060</i>
Rendement vanaf 1 juli	27.187	55.299	57.031	58.852	60.933
Saldo 31 december	1.114.665	1.152.614	1.185.638	1.227.275	1.270.994

Tabel doelvermogens 2023

Naam stortplaats	Doelvermogen	Start nazorgfase
1. Nauerna te Assendelft	€ 32.473.215	1-1-2032
2. Hollandse Brug te Naarden	€ 10.393.881	1-1-2024
3. Schoteroog te Haarlem	€ 9.334.294	1-7-2024
4. Wieringermeer te Middenmeer	€ 23.540.040	1-1-2065
5. Sortiva te Alkmaar	€ 12.316.230	1-1-2038
6. Amerikahaven te Amsterdam	€ 1.307.265	1-1-2030
7. Insteekhaven te Den Helder	€ 1.105.156	1-7-2023

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

W. Kegel

CZ/FIN/SKA

Telefoonnummer +31 235143679

kegelw@noord-holland.nl

1 | 3

Betreft: Nazorgfonds gesloten stortplaatsen begroting 2023

Verzenddatum

14 DEC. 2022

Kenmerk

1940775/1940799

Uw kenmerk

Geachte leden,

Graag informeren wij u over het volgende onderwerp:
Begroting 2023 en doelvermogens nazorgfonds gesloten stortplaatsen
Noord-Holland

Inleiding

Hierbij bieden wij u ons besluit met betrekking tot het vaststellen van de Begroting 2023 en de doelvermogens van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland aan.

In april 1998 is de in de Wet milieubeheer (Wm) opgenomen regeling voor de nazorg van operationele stortplaatsen (dat zijn stortplaatsen waar het storten van afvalstoffen niet vóór 1 september 1996 is beëindigd) bij Koninklijk besluit in werking getreden (Stb.1997, 532).

Hierdoor zijn wij er bestuurlijk en financieel verantwoordelijk voor dat deze stortplaatsen na sluiting geen nadelige gevolgen voor het milieu veroorzaken. Om deze taak financieel te kunnen uitvoeren is bij besluit van Provinciale Staten van 29 maart 1999 de Verordening nazorgheffing stortplaatsen Provincie Noord-Holland 1999 vastgesteld en is op 30 september 2019 aangepast.

Voor de opbrengsten en het beheer van de rentebaten en beleggingsopbrengsten die op grond van deze verordening worden verkregen, hebben wij conform artikel 15.47 van de Wm op 1 december 1999 het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland (verder "het Nazorgfonds") opgericht.

Het Nazorgfonds is een aparte publiekrechtelijke rechtspersoon. De wetgever heeft hiervoor gekozen om de belastingplichtigen (stortplaatsexploitanten) de maximale zekerheid te bieden dat de heffingsopbrengsten uitsluitend voor de nazorg van stortplaatsen

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

zullen worden aangewend. Wij zijn belast met het beheer ervan (artikel 15.47, lid 4, Wm).

Wij hebben 5 november 2019 het aangepaste reglement Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland en beleggingsstatuut vastgesteld en ter informatie aangeboden aan Provinciale Staten. In het aangepaste reglement is vastgelegd dat wij de begroting vaststellen en deze binnen vier weken na vaststelling ter informatie aan u aanbieden.

De nazorgtarieven worden gebaseerd op de door Gedeputeerde Staten vast te stellen doelvermogens, het aanwezig vermogen in het Fonds, het te behalen rendement en de verwachte sluitingsdatum. Op basis van de actuele stand van het doelvermogen zijn er in begrotingsjaar 2023 geen nazorgheffingen nodig en is een voordracht aan PS niet nodig.

Rekenrente en ALM studie

De Provincie Noord-Holland hanteert een rekenrente van 5% die voort komt uit een advies van het IPO uit 2010. IPO heeft nadien aangegeven geen adviezen meer af te geven omtrent de te hanteren rekenrente gezien de verschillen binnen de provincies. Daarom is al enige tijd geleden het proces gestart om te komen tot een Asset Liability Managementstudie (ALM studie) gezien de marktomstandigheden en de te hanteren rekenrente. Het bepalen van de rekenrente, de methode en effecten van een lagere rekenrente geven zeer veel discussie, die ertoe leiden dat de ALM studie nog steeds niet naar tevredenheid is afgerond.

Omdat er grote financiële belangen zijn heeft de evaluatie van het Rijk uit 2018 van de (financiële) nazorgbepalingen van de Wet Milieubeheer niet geleid tot een op alle onderdelen door alle partijen gedragen advies over een oplossing. Zowel de branche (stortplaatsexploitanten) als IPO hebben aan het Rijk de problematiek omtrent de rekenrente en effecten voorgelegd. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft de problematiek onderkend en op verzoek van het Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen aangeboden een onderzoek te faciliteren met als doel te komen tot een uniforme methodiek voor het bepalen van de rekenrente door de individuele provincies. Het IPO heeft namens de provincies dit voorstel aanvaard. In afwachting van de onderzoek is de ALM studie getemporeerd.

Het Eindrapport van dit onderzoek Rekenrente nazorgfondsen stortplaatsen is in juli 2022 uitgekomen. Het onderzoeksrapport geeft een aantal aanbevelingen die, gezien de verschillende uitgangspunten van de nazorgfondsen, bij opvolging tot verschillende (financiële) effecten kunnen leiden bij de provincies. Momenteel wordt in interprovinciaal verband gewerkt aan een gezamenlijk standpunt ten aanzien van het rapport, alsmede overeenstemming over de te nemen vervolgstappen en te bepalen hoe er het beste invulling gegeven kan worden aan de aanbevelingen.

Omdat de tendens is dat de rekenrente naar beneden zal gaan, heeft dat dusdanige grote financiële gevolgen voor de exploitanten dat ook naar de financiële risico's moet worden gekeken en naar de effecten op het doelvermogen omdat de exploitanten deze moeten opbrengen en overdragen. De verwachting is dat er in het tweede kwartaal van 2023 voldoende duidelijkheid is over de gevolgen van het rekenrenterapport. Op dat moment zal de ALM studie opnieuw opgestart worden. Met de uitkomsten van de ALM studie zullen de effecten op de doelvermogens zichtbaar worden en worden de scenario's opgesteld om de verhoging qua risico's en termijnen voor exploitanten alsmede de provincie afgewogen kunnen worden in GS. Op basis hiervan kunnen GS een keuze maken ten aanzien van de rekenrente en de te hanteren scenario's om de effecten te dempen.

Tot slot

Het Nazorgfonds is opgericht op grond van artikel 15:47 van de Wet milieubeheer. Het Nazorgfonds wordt gevoed uit aan de exploitanten van de stortplaatsen op te leggen nazorgheffingen. Het Nazorgfonds is een zelfstandige, publiekrechtelijke rechtspersoon. De begroting van het fonds gaat buiten de provinciale begroting om. De begroting 2023 en de Tabel doelvermogens 2023 hebben dan ook geen financiële gevolgen voor de provinciale begroting.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

2 bijlage(n)

Begroting 2023 Nazorgfonds gesloten stortplaatsen

Tabel doelvermogens 2023 Nazorgfonds gesloten stortplaatsen

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	11628
Extern Zaak ID	1940593
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	23 januari 2023
Agendapunt	13.c
Titel	Erfgoed: Ondersteuningsverzoek stichting Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht (C-agenda EFB 23-01-2023)
Organisatieonderdeel	BEL/OMB

Bijlagen
Bijlage Toelichting GS nota Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht.docx
Brief aan PS over besluit ondersteuningsvraag stichting Geopark Heuvelrug.pdf

Geagendeerd	Vergaderdatum
Overdracht vanuit GS	19 december 2022
Ingekomen stukken ter kennisname	31 december 2022
Economie Financiën en Bestuur	23 januari 2023

Toelichting

De stichting Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht heeft de ambitie de Utrechtse Heuvelrug inclusief brede randzones daarvan en een aanzienlijk deel van het stuwwallengebied van het Gooi te laten benoemen tot UNESCO Global Geopark. Om dit te realiseren doet de men een beroep op onder andere de provincie Noord-Holland voor financiële en/of personele ondersteuning. In de afgelopen maanden is de besluitvorming voorbereid over de vraag of de provincies een structurele bijdrage aan het initiatief gaan leveren. De provincies Utrecht en Noord-Holland hebben dit in gezamenlijkheid gedaan, en komen tot het besluit geen structurele steun te verlenen aan de stichting voor het verwerven en continueren van de status UNESCO Global Geopark.

Bijlage Toelichting GS nota Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht

1: Inleiding en besluit

De stichting Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht (verder te noemen 'de stichting') heeft de ambitie de Utrechtse Heuvelrug, inclusief brede randzones daarvan en een aanzienlijk deel van het stuwwallengebied van het Gooi, te laten benoemen tot UNESCO Global Geopark. Om dit te realiseren doet de stichting een beroep op onder andere de provincies Utrecht en Noord-Holland voor financiële en/of personele ondersteuning. In de afgelopen maanden is de besluitvorming voorbereid over de vraag of de provincies een structurele bijdrage aan het initiatief gaan leveren. De provincies Utrecht en Noord-Holland hebben dit in gezamenlijkheid gedaan, en komen tot een grotendeels gelijklopend ambtelijk advies. Dat advies wordt hieronder beschreven en toegelicht. In GS van de provincie Utrecht heeft de besluitvorming inmiddels plaatsgevonden. Het Utrechtse college heeft besloten de ambitie van de stichting om de UNESCO-status te behalen, niet te steunen maar de stichting wel ondersteuning op projectbasis te bieden.

Het ambtelijk advies van de provincie Noord-Holland luidt dat we geen structurele steun verlenen aan de stichting voor het verwerven en continueren van de status UNESCO Global Geopark. De belangrijkste redenen hiervoor zijn dat we in principe geen structurele subsidies aan initiatieven van derden toekennen, dat we niet overtuigd zijn van de meerwaarde van de UNESCO-status voor het gebied en dat er onvoldoende eigenaarschap lijkt te bestaan bij de overige overheden binnen het gebied.

2: Achtergrondinformatie

2.1: Aardkundige waarden

Aardkundige waarden zijn die onderdelen van het landschap die iets vertellen over de natuurlijke ontstaanswijze van een gebied. Deze waarden hebben een relatie met de geologische opbouw, de geomorfologie (landvormen), de geohydrologie en de bodems van een gebied. Voorbeelden van aardkundige waarden zijn stuifzandgebieden, dekzandruggen, hoogveengebieden en stuwwallen. De bodemopbouw en -eigenschappen bepalen mede het zichtbare landschap erboven. Het behoud van de leesbaarheid van de ontstaansgeschiedenis vinden we van groot belang. De provincie heeft begin deze eeuw zestien gebieden vanwege hun unieke aardkundige waarden aangewezen als aardkundig monument. Deze monumenten zijn sinds de komst van de provinciale Omgevingsverordening (OV NH2020) afhankelijk van hun locatie opgegaan in het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) of het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De met de specifieke aardkundige monumenten samenhangende waarden maken nu onderdeel uit van de kernkwaliteiten van het BPL of de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN en zijn als zodanig opgenomen in de beschrijvingen van de deelgebieden van het BPL of NNN. In de OV NH2020 is opgenomen dat initiatieven in aardkundige waarden zijn toegestaan zolang ze niet leiden tot een significante aantasting van de waarden. Het is aan de gemeenten om de regels uit de OV NH 2020 te betrekken bij haar ruimtelijke plannen.

Het stuwwallengebied van het Gooi – het Noord-Hollandse deel van het aandachtsgebied van de stichting - is als aardkundige waarde opgenomen in NNN-gebied Gooi Midden en Zuid en in BPL-gebied Het Gooi.

2.2: De stichting Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht

De stichting is een fusieorganisatie die in 2020 is ontstaan door het samengaan van twee vergelijkbare burgerinitiatieven: de Utrechtse Stichting Geopark Heuvelrug i.o. (2017) en de Noord-Hollandse Stichting ter realisatie van Geopark Gooi en Vecht (2013). Doel van de stichting is de Utrechtse Heuvelrug, inclusief brede randzones daarvan en een aanzienlijk deel van het stuwwallengebied van het Gooi, te laten benoemen tot UNESCO Global Geopark.

2.3: UNESCO-Geoparkstatus

Een geopark met een UNESCO-status bevat aardkundige waarden die internationaal gezien van bijzonder belang zijn. Daarnaast vindt UNESCO ook thema's als natuur, cultuur, geotourisme en educatie belangrijk. De UNESCO-status van een Geopark beoogt de geodiversiteit van het gebied te beschermen en de geologische geschiedenis in relatie tot de natuur en het cultureel erfgoed te vertellen. Om voor de UNESCO-status in aanmerking te komen moet er sprake zijn van een brede samenwerking tussen stakeholders (eigenaren, beheerders, overheden) en partners vanuit verschillende werkvelden (geologie, natuur, cultuur, educatie, toerisme, bedrijfsleven en de agrarische sector). Anders dan bij UNESCO-werelderfgoed – waar de aandacht primair is gericht op bescherming en behoud – gaat het bij geoparken om duurzame ontwikkeling van de gebieden. Het gebied gaat dan ook niet op slot als het een UNESCO Global Geopark wordt. De provincie Utrecht heeft de juridische consequenties van de status UNESCO Global Geopark laten onderzoeken door advocatenkantoor Van Benthem en Keulen. De conclusie van dat onderzoek is dat UNESCO voor geoparken geen nieuwe (juridische) beschermingscategorie vereist. De beschermingswaardige onderdelen van een gebied moeten wel juridisch beschermd worden door bijvoorbeeld provinciale verordeningen. Hoewel er dus geen formele beperkingen worden toegevoegd door de UNESCO-status bestaat wel de mogelijkheid dat er een situatie van informele beperking ontstaat: als een van de partners zich uit het project terugtrekt kan UNESCO besluiten de status in te trekken. De informele druk die zo ontstaat kan uittreding uit het samenwerkingsverband bemoeilijken.

2.4: Draagvlak

De Stichting Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht telt ruim 60 partners en sympathisanten. Onder deze partners zijn de drie betrokken waterschappen en een aantal gemeenten waaronder een Noord-Hollandse (Laren). Een overzicht is te vinden via <https://www.geopark-heuvelrug.nl/wp-content/uploads/Partners.pdf>. Het intekenen als partner/sympathisant heeft geen juridische consequenties voor de deelnemers. Van gemeenten, waterschappen, provincies en fondsen heeft de stichting de afgelopen jaren in totaal circa €150.000 subsidie ontvangen voor onder andere onderzoek en het uitgeven van boeken en kaarten over het gebied.

2.5: Kosten

Een inschatting van de kosten voor het bereiken en behouden van de UNESCO-status is moeilijk te maken. Aan een flink aantal selectiecriteria van UNESCO kan zonder of met beperkte inspanning voldaan kunnen worden, maar er zijn nog grote stappen te zetten. Zo moet er een informatie-infrastructuur worden opgezet met bijvoorbeeld een informatiecentrum of museum. Weliswaar is dit waarschijnlijk te koppelen aan een bestaande locatie, maar de hoogte van de daarmee gemoeide

kosten is lastig in te schatten. Om een indruk te krijgen van de totale kosten geven de cijfers van het Drentse Geopark De Hondsrug een indruk.

De Hondsrug is sinds 2013 UNESCO Global Geopark. De kosten om te komen tot benoeming waren circa €2.000.000 over drie jaar, waarvan €1.000.000 afkomstig was van Europese middelen, €500.000 van provinciale middelen, €250.000 van gemeenten en €250.000 van overige bronnen. De jaarlijkse begroting van Geopark de Hondsrug is nu €400.000, waarvan circa de helft wordt gefinancierd door de provincie Drenthe. De zeven gemeenten en het recreatieschap betalen ieder €25.000. Dit wordt gebruikt voor het financieren van het projectbureau (2,8 FTE = €290.000) en middelen (€100.000). Daarnaast werkt de beleidsmedewerker van de provincie Drenthe circa 16 uur per week aan het geopark.

3: Verkenning en besluit

In de afgelopen periode is verkend welke vervolgstappen mogelijk zijn. Daarbij zijn drie scenario's geformuleerd:

1. Provincie biedt geen steun voor verwerven status UNESCO Global Geopark, maar mogelijk wel ondersteuning op projectbasis;
2. Principebesluit van GS voor een UNESCO Global Geopark. Inzetten van een (externe) verkenners/kwartiermaker om het tot stand komen van de status UNESCO Global Geopark nader te verkennen;
3. Geen verdere ondersteuning door de provincie aan de stichting.

Na zorgvuldige afweging adviseren we scenario 1. Uitgangspunt bij die afweging is dat we in principe geen structurele subsidies toekennen aan projecten, en dat afwijken van dat uitgangspunt alleen mogelijk zou kunnen zijn als er sprake is van zwaarwegende argumenten. Daarbij zijn voor ons in ieder geval twee aspecten van belang: de verhouding tussen de meerwaarde van de UNESCO-status en de daarmee samenhangende kosten (de kosten-batenverhouding) en de mate waarin er bij de overige partijen (met name gemeenten en waterschappen) eigenaarschap voor het project bestaat zodat de financiële en personele inzet voor het project breed gedeeld zou worden.

Met betrekking tot het eerste aspect constateren we dat de stichting sterk is in het vertellen van het verhaal van het gebied. Men weet hier enthousiasme en draagvlak voor te creëren, en draagt op die manier bij aan de provinciale doelstelling om de aardkundige waarden te beschermen en behouden. Onduidelijk voor ons is echter wat daarbij de toegevoegde waarde van de UNESCO-status zou zijn. De natuur- en aardkundige waarden binnen het gebied zijn vanwege provinciale beschermingsregimes op het gebied van natuur en aardkundige waarden voldoende beschermd, en het gebied wordt (zeer) goed bezocht door recreanten. Het verwerven van de UNESCO-status zou een aanzienlijke personele en financiële inzet vragen, terwijl de meerwaarde onduidelijk is.

Met betrekking tot het tweede aspect hebben we verkend of de betrokken gemeenten en waterschappen bereid zijn eigenaarschap voor het UNESCO-traject op zich te nemen. Het gaat daarbij om inhoudelijke betrokkenheid, personele inzet en een bijdrage aan de kosten. Om dit in beeld te krijgen hebben de twee provincies een ambtelijke (juli) en een bestuurlijke (september) bijeenkomst georganiseerd. Ook zijn er schriftelijke reacties van waterschappen en gemeenten ontvangen. Conclusie is dat het eigenaarschap van gemeenten en waterschappen beperkt is. Ook als

er steun is voor het initiatief, bijvoorbeeld blijkt het ondertekenen van de partnerovereenkomst, lijken deze overheden niet (automatisch) bereid structureel personele inzet en middelen ter beschikking te stellen.

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

M. Vos

BEL/OMB

Telefoonnummer +31235143119

martin.vos@noord-holland.nl

1 | 1

Betreft: Besluit ondersteuningsvraag stichting Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht

Verzenddatum

14 DEC. 2022

Kenmerk

1940593/1940638

Geachte leden,

In deze brief informeren wij u over ons besluit over het verzoek van de Stichting Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht voor structurele financiële en/of personele ondersteuning voor hun project.

Uw kenmerk

Toelichting

De Stichting Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht heeft de ambitie de Utrechtse Heuvelrug en brede randzones daarvan en een groot deel van het stuwwallengebied van het Gooi te laten benoemen tot UNESCO Global Geopark. Om dit te realiseren, is steun van andere de provincies Noord-Holland en Utrecht nodig. In de afgelopen periode is verkend welke vervolgstappen mogelijk zijn. Er zijn scenario's opgesteld die zorgvuldig zijn afgewogen. Wij hebben besloten dat we de stichting geen structurele steun bieden voor het verwerven van de status UNESCO Global Geopark. Welke argumenten aan dat besluit ten grondslag liggen kunt u lezen in de bijlage bij deze brief.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Bijlage: Bijlage Toelichting GS nota Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	11601
Extern Zaak ID	1940286
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	23 januari 2023
Agendapunt	13.d
Titel	Erfgoed: Quicksan klimaatrisico's voor erfgoed (C-agenda EFB 23-01-2023)
Organisatieonderdeel	BEL/RE&E

Bijlagen

Brief aan PS over quickscan klimaatrisico's erfgoed.pdf

Geagendeerd	Vergaderdatum
Overdracht vanuit GS	19 december 2022
Ingekomen stukken ter kennisname	31 december 2022
Economie Financiën en Bestuur	23 januari 2023

Toelichting

Noord-Holland heeft als eerste provincie de risico's van klimaatverandering voor het erfgoed in kaart gebracht. De kaarten zijn te raadplegen via het portaal interactieve kaarten op de provinciale website.

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

M.J. Schlaman

BEL/REE

Telefoonnummer +31235145328
marjo.schlaman@noord-holland.nl

1 | 2

Betreft: Quickscan klimaatrisico's erfgoed

Geachte leden,

Graag informeren wij u over de Quickscan klimaatrisico's voor het erfgoed.

Inleiding

Onze provincie met een rijkdom aan cultureel erfgoed ligt voor een groot deel onder zeeniveau en grote gebieden bestaan uit veen. Dit maakt de provincie en dus ook haar cultureel erfgoed, zeer kwetsbaar voor de gevolgen van klimaatverandering zoals hitte, droogte, wateroverlast en overstromingen. Maar hoe kwetsbaar precies en voor welke klimaateffecten was niet duidelijk. Ook was niet inzichtelijk waar die kwetsbaarheid het grootst is.

In een landelijke studie uit 2020 naar de gevolgen van klimaatverandering voor het erfgoed in Nederland, werd aangetoond dat vooral aan de westkust de gevolgen voor het erfgoed groot zullen zijn. Dat was mede aanleiding voor de provincie om zelf onderzoek te doen naar de klimaatrisico's voor het erfgoed in Noord-Holland. Hiervoor is beschikbare informatie over het cultureel erfgoed en over klimaatverandering voor het eerst met elkaar gecombineerd om de kwetsbaarheid van het erfgoed (gebouwd, landschappelijk, natuurlijk, archeologisch en aardkundig), door klimaatverandering in beeld te krijgen.

Beleidskader

Het onderzoek, de quickscan, is een resultaat van de uitvoeringsopgave die in de provinciale notitie 'Klimaatadaptatie Noord-Holland 2020-2023' is opgenomen.

In het 'Beleidskader Erfgoed en Cultuur 2022' is vastgelegd dat de provincie inzicht wil krijgen in de effecten van klimaatverandering op monumenten en archeologische vindplaatsen in Noord-Holland; een klimaatstresstest cultuurhistorie kan inzicht geven in wat de daadwerkelijke gevolgen voor de (archeologische) monumenten in Noord-Holland zijn. In het beleidskader is tevens vermeld dat de provincie vervolgens zal bekijken hoe de resultaten toegepast kunnen worden in het provinciale beleid.

Verzenddatum

14 DEC. 2022

Kenmerk

1940286/1940289

Uw kenmerk

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Quickscan

Landelijk is er tot nu toe nog weinig aandacht geweest voor klimaatrisico's voor cultureel erfgoed. Het Rijk doet vooralsnog alleen een verkenning naar 'Klimaatbestendige Kastelen, Buitenplaatsen en Landgoederen'. De effecten van klimaatverandering op erfgoed zijn relatief onbekend, en de methodiek om hiermee om te gaan moet nog ontwikkeld worden. Het doel van de quickscan is daarom drieledig: inzicht creëren en signaleren, kennis opbouwen, inzicht ontsluiten en bewustzijn vergroten.

De quickscan heeft geresulteerd in een digitaal instrument met kaarten: [Een eerste beeld van de klimaatrisico's voor erfgoed \(noord-holland.nl\)](https://www.nord-holland.nl/erfgoed/klimaatrisico). De kaarten en bijbehorend kaartverhaal geven een eerste indicatie van de gevolgen die klimaatverandering op het Noord-Hollandse erfgoed heeft.

De quickscan is tot stand gekomen door beschikbare digitale informatie over erfgoed en van klimaatverandering te combineren en experts de klimaateffecten op erfgoed te laten duiden. Middels een kaartverhaal worden de klimaatrisico's voor verschillende typen erfgoed uitgelegd. Het resultaat is een eerste indicatie. Per opgave of per deelgebied is een nadere uitwerking nodig om de daadwerkelijke gevolgen voor het erfgoed in beeld te brengen en het handelingsperspectief te bepalen.

Vervolg

De quickscan kan benut worden als een bewustwordingsinstrument maar is nog niet geschikt om ook beleidsafwegingen mee te maken. Dat vergt een doorontwikkeling van de kaarten. Breder en verdiepend onderzoek is daarom nodig. De programma's 'Water en Bodem sturend' en 'Mooi NL' bieden kansen om een handelingsperspectief te ontwikkelen voor de omgang met kwetsbaar erfgoed.

In het eerste kwartaal van 2023 wordt een onderzoeksplan 'Erfgoed en Klimaatrisico's' nader uitgewerkt, gelieerd aan de programma's 'Water en Bodem sturend' en 'Mooi NL' en wat moet resulteren in concrete aanbevelingen voor een handelingsperspectief op provinciaal niveau voor het erfgoed per deelgebied en opgave, waaronder kansen voor klimaatadaptie middels erfgoed.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	11573
Extern Zaak ID	1937307
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	23 januari 2023
Agendapunt	13.e
Titel	Financiën: Jaarplan 2023 Interne Audit (C-agenda EFB 23-01-2023)
Organisatieonderdeel	AD/CC

Bijlagen
Jaarplan 2023 Interne Audit
Brief aan PS over Jaarplan 2023 Interne Audit, onderzoeken Gedeputeerde Staten.pdf

Geagendeerd	Vergaderdatum
Overdracht vanuit GS	19 december 2022
Ingekomen stukken ter kennisname	31 december 2022
Economie Financiën en Bestuur	23 januari 2023

Toelichting

Gedeputeerde Staten (GS) voeren op grond van artikel 217a, eerste lid, van de Provinciewet periodiek onderzoek uit naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het door hen gevoerde bestuur (GS-onderzoeken). Het Jaarplan 2023 Interne Audit beschrijft de voorgenomen GS-onderzoeken voor dit jaar.

Jaarplan 2023 Interne Audit

Afdeling: AD | Concerncontrol | Interne Audit

Datum: 24-11-2022

Versie: Definitief 1.0

Aan: Directie provincie Noord-Holland

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Totstandkoming auditjaarplan	3
2. Geplande onderzoeken 2023	4
3. Bijlage: toelichting onderzoeken	5
4. Terugblik 2022	9

1. Totstandkoming auditjaarplan

Interne Audit (IA) stelt jaarlijks voor de periode januari tot en met december een auditjaarplan op. De invulling van het auditjaarplan komt mede tot stand door gesprekken met de grootste belanghebbenden van de provincie.

Input expertisediensten en opdrachtgevers

Deze gesprekken zijn geweest met:

- de commissaris van de Koning (portefeuillehouder Concerncontrol inbreng namens Gedeputeerde Staten (GS),
- de directieleden en de respectievelijke directiecontrollers,
- de concerncontroller,
- Verbijzonderde Interne Controle (VIC),
- de coördinator integriteit,
- de functionaris gegevensbescherming,
- de Chief Informatie Security Officer (CISO),
- de medewerker I-control,
- de medewerker procesinrichting en risicobeheersing,
- de kwaliteitsmanager B&U,
- de sectormanager O&I,

en uitgevoerd in de maand oktober.

Risicoafweging Interne Audit

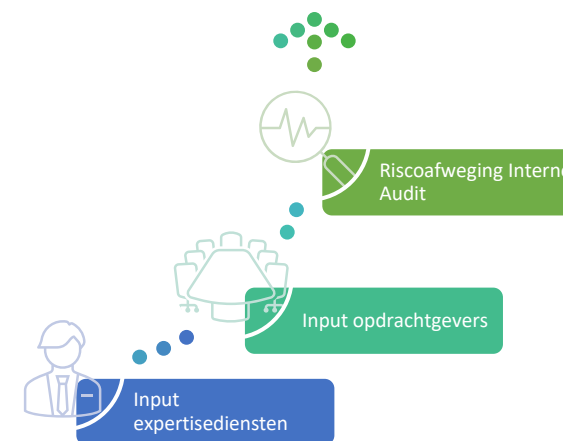
De auditonderwerpen die dit jaar zijn genoemd, zijn gecombineerd en geprioriteerd met de auditonderwerpen die in 2021 zijn opgehaald maar niet zijn ingepland.

De lijst met auditonderwerpen is geprioriteerd aan de hand van de beleidsdoelen van de organisatie, het financieel belang, het voldoen aan (nieuwe) wetgeving, uitkomsten van eigen en door anderen uitgevoerde onderzoeken (interim controle accountant) en het medewerkers tevredenheidonderzoek. Verder heeft IA oog voor de opkomende top 10 risico's voor organisaties binnen Europa¹.

Ten slotte is kennis genomen van de herijkte organisatievisie 'Samen Wendbaar vooruit' en kijkt IA met belangstelling naar het nieuwe coalitieakkoord in 2023.

Auditjaarplan

Het resultaat is een auditjaarplan met 9 onderzoeksonderwerpen gebaseerd op de huidige bezetting en capaciteit van IA. Er is 9% auditcapaciteit ruimte vrijgelaten om gedurende het jaar in te spelen op nieuwe urgente onderzoeksvragen. Daarnaast zijn 4 reserve onderwerpen toegevoegd.

¹ ECIIA 2023 Risk in Focus, Hot Topics for Internal Auditors

home

Inhoudsopgave

totstandkoming
auditjaarplangeplande
onderzoeken
2023bijlage:
toelichting
onderzoeken

terugblik 2022

4

2. Geplande onderzoeken 2023

Nummer	Titel	Directie	Opdrachtgever	Aard opdracht	Directie/GS onderzoek
Doorlopende onderzoeken 2022					
/22	Weerbaarheidsonderzoek	Directie breed	Algemeen Directeur	Opvolg Audit	Directie onderzoek
/22	Oeverbescherming	Beheer & Uitvoering	Directeur Beheer & Uitvoering	Operational Audit	Directie onderzoek
Geplande onderzoeken 2023					
1/23	(Europese) subsidie ontvangsten (SiSa)	Directie breed	Gedeputeerde Financiën	Operational Audit	GS onderzoek
2/23	(Europese) aanbestedingen	Directie breed	Concerncontroller	Operational Audit	Directie onderzoek
3/23	Kennisborging	Algemeen Directeur	Commissaris van de Koning	Operational Audit	Directie onderzoek
4/23	Rechtmatigheidsverantwoording	Directie breed	Gedeputeerde Financiën	Zijlichtfunctie	GS onderzoek
5/23	Governance BV systemen en data	Directie breed	Directeur Concernzaken	Operational Audit	Directie onderzoek
6/23	Rol provincie Noord-Holland bij stutten lokale overheden (bv Spreidingswet)	Algemeen Directeur	Algemeen Directeur	Operational Audit	Directie onderzoek
7/23	Programma CID#Vooruit	Concernzaken	Directeur Concernzaken	IT Audit	Directie onderzoek
8/23	Interne samenwerking bij grote opgaven	Directie breed	Algemeen Directeur	Operational Audit	Directie onderzoek
9/23	Informatievoorziening irt CMR, KPIs en stuurinformatie	Algemeen Directeur	Algemeen Directeur	Operational Audit	Directie onderzoek
10/23	Randstedelijke Rekenkamer			Coördinatie	

home

Inhoudsopgave

totstandkoming
auditjaarplan

geplande
onderzoeken
2023

bijlage:
toelichting
onderzoeken

terugblik 2022

Reserve onderzoeken 2023					
11/23	Doorlichten OV concessies	Beleid	Directeur Beleid	Operational Audit	Directie onderzoek
12/23	Afloopcontrole rapport <i>Contractmanagement De provincie Noord-Holland</i>	Concernzaken	Directeur Concernzaken	Opvolg Audit	Directie onderzoek
13/23	Betaalproces: functiescheidingsconflicten	Directie breed	Directeur Concernzaken	IT Audit	Directie onderzoek
14/23	Integraal MeerjarenProgramma Infrastructuur 2023-2030	Beheer & Uitvoering	Directeur Beheer & Uitvoering	Operational Audit	Directie onderzoek

3. Bijlage: toelichting onderzoeken

Nummer	Onderwerp	Toelichting
1/23	(Europese) subsidie ontvangsten	Subsidies die de provincie Noord-Holland ontvangt, worden niet altijd (ten volle) gebruikt. PNH loopt daardoor risico subsidies te missen of terug te moeten betalen. GS willen middels deze audit inzicht krijgen in de onderliggende oorzaken en in de wijzen waarop de provincie kan voorkomen dat subsidie wordt misgelopen.
2/23	(Europese) aanbestedingen	De accountscontrole 2021 en de managementletter 2022 vragen aandacht voor <i>de naleving van (Europese) aanbestedingsregels. De provincie was op dit onderwerp over 2021 niet voldoende in control. en de risico's op onrechtmatigheid van (Europese) aanbestedingen die het goedkeurend oordeel over de jaarrekening kunnen raken.</i> Directie besluit <i>acties van de accountant op te volgen</i> , zie verslag Directieoverleg 16-06-2022 punt 7. Daarnaast vragen GS aandacht voor het manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen, met Rijksoverheid, medeoverheden en andere bestuurders, aan te gaan en besluit op 9 februari 2022 de handreikingen klimaat neutraal inkopen en circulair inkopen van de MRA te gaan toepassen. De auditbehoefte is om is een oorzakenanalyse uit te voeren op de gebrek aan naleving van aanbestedingsregels.
3/23	Kennisborging irt zelfoplossendvermogen medewerkers en personele wisselingen	Kennisborging binnen de provincie. Als mensen op sleutelposities weggaan, maar ook door hybride werken, heeft de provincie er dan voor gezorgd dat die kennis binnen de organisatie geborgd is? Het risico is dat je het wiel telkens opnieuw moet uitvinden, dan wel dat je om die reden voortdurend kennis moet inhuren (als die extern al te krijgen is).
4/23	Rechtmatigheidsverantwoording	Met ingang van het verslagjaar 2023 stellen GS zelf een rechtmatigheidsverantwoording op die opgenomen zal worden in de jaarrekening. Hiermee wordt verantwoording afgelegd over de rechtmatige besteding door GS van de middelen van de provincie Noord-Holland. GS hebben de interne auditfunctie gevraagd mee te kijken bij de opzet en het bestaan van het verantwoordingsproces.
5/23	Governance BV systemen en data	Ontbreken aan governance en eigenaarschap van BV ondersteunende systemen en data levert veel onduidelijkheid op. Audit behoefte is om de opzet van de governance op proces en data te toetsen aan de hand van de gekozen norm van de provincie Noord-Holland en het bestaan van governance aan de hand van de vastgelegde opzet van de provincie Noord-Holland

6/23	Rol provincie Noord-Holland bij stutten lokale overheden (bv Spreidingswet)	In welke mate is het ondersteunen van het lokale bestuur bij noodoplossingen een taak/verantwoordelijkheid van de provincie? Wie moet wat doen in het geval van een noodsituatie? Er wordt snel naar de provincie gekeken. Het risico is dat er telkens geld geschraapt moet worden; het kost de provincie geld en menskracht. De auditbehoefte is om vast te stellen wie kan beoordelen waar de verantwoordelijkheden liggen in noodsituaties? Wat is er nodig in noodsituaties?
7/23	Programma CID#Vooruit	Vervolg onderzoeksprogramma nav de manier waarop beheersprocessen voor IT zijn ingericht na de oprichting van CID.
8/23	Interne samenwerking bij grote opgaven	Samenwerking tussen Beleid en B&U. Geïntegreerde aanpak van beleid naar uitvoering, ic samenwerken tussen Beleid en B&U is steeds vaker nodig. Bv bij gebiedsmanagement. De auditbehoefte is om rollen en posities bij de onderlinge samenwerking binnen de provincie Noord-Holland om doelen te realiseren vast te stellen. Vergelijk Programma Samen Noord-Holland.
9/23	Informatievoorziening irt CMR, KPIs en stuurinformatie	We kennen elkaars jaarplannen niet waardoor het niet mogelijk is samenhang aan te brengen. We hebben onzekerheid over de onderliggende informatie/data. Aansluitend, bij welke processen in de bedrijfsvoering maakt de provincie gebruik van prestatie-indicatoren? De auditbehoefte is het gebruik stuurinformatie in relatie tot realiseren van doelstellingen provincie breed en per directie in kaart te brengen en onderling te vergelijken.
10/23	Randstedelijke Rekenkamer	Liaison functie om informatie uitwisseling over wederzijdse onderzoeken te faciliteren.

Reservelijst 2023

11/23	Doorlichten OV concessies	OV concessies doorlichten. Coronatijd heeft een minder strakke controle nodig gehad op de prestaties van de concessies.
12/23	Afloopcontrole rapport <i>Contractmanagement</i> de provincie Noord-Holland	De directie heeft in de vergadering van 28 april 2022 het visiedocument "Op weg naar volwassen contractmanagement bij de provincie Noord-Holland vastgesteld. Het visiedocument dient als kader voor de doorontwikkeling en de verdere professionalisering van het contractmanagement binnen de organisatie. Dit is ook zodanig verwoord in het onderzoeksrapport <i>Contractmanagement</i> van de provincie Noord-Holland. Auditbehoefte bestaat uit een afloopcontrole op dit rapport.
13/23	Betaalproces: functiescheidingsconflicten	Er hebben zich twee incidenten voor gedaan waarbij verplichtingen zijn aangegaan door medewerkers die niet gemandateerd zijn. Onzekerheid bestaat of dit incidenten zijn of dat er een groter probleem is met de belegging van mandaten van verplichtingen. Auditbehoefte bestaat uit oorzakenanalyse over de omvang van de functiescheidingsconflicten.
14/23	Integraal MeerjarenProgramma Infrastructuur 2023-2030	De wereld is in beweging door allerlei crises met kostenstijgingen van personeel, grondstoffen en onderbrekingen in de toeleveranciersketen als gevolg. Dit leidt tot de volgende vragen: a. Welke gevolgen hebben deze externe risico's op het Integraal MeerjarenProgramma Infrastructuur 2023-2030. b. Worden deze externe risico's voldoende op projectniveau meegenomen? Auditbehoefte kan bestaan uit een onderzoek naar: <ul style="list-style-type: none"> • projectportfoliomanagement: IA Toetst of de provincie Noord-Holland op projectportfolioniveau voldoende is ingericht om strategisch tijdig te prioriteren en om keuzes te maken of • projectmanagement: IA Toetst of risicodossiers van de belangrijkste infrastructuurprojecten door projectteams zijn aangepast en of nieuwe interne beheersmaatregelen die deze risico's moeten afdekken door projectteams zijn geïmplementeerd.

4. Terugblik 2022

Van het jaarplan 2022 is het onderzoek naar de rechtmatigheidsverantwoording doorgeschoven naar 2023 (zaaknummer 1864805). In overleg met de VIC is dit onderzoek van de auditagenda afgevoerd. Daarnaast is door IA een doorlopend onderzoek naar cybersecurity afgerond. Dit onderzoek stond niet op de agenda van 2022.

Dit jaar bevat 8 onderzoeken en een doorlopend onderzoek naar cybersecurity uit 2021. Van deze 9 onderzoeken zijn er tijdens het schrijven dit jaarplan:

- 1 afgerond,
- 1 is in afwachting van de managementreactie,
- 3 in rapportagefase,
- 1 in uitvoeringsfase, waarvan de afronding in januari 2023 is gepland,
- 1 in intakefase,
- 1 nog niet gestart,
- en 1 in overleg doorgeschoven naar 2023 (zie eerste alinea).

Het afgelopen jaar zijn 3 van de 5 medewerkers van de sectie IA nieuw op functie geplaatst. Goede werkafspraken binnen Concerncontrol en goede samenwerking met de secties Kwaliteitsmanagement van de directie B&U en Onderzoek en directie Informatie van Beleid zijn maatregelen die worden toegepast om het gebrek aan kennis en ervaring van bedrijfsprocessen van de provincie Noord-Holland op te vangen.

Het onderzoek naar Markermeerdijken dient voor IA als een leidraad voor verdere verbetering van de uitvoering van onderzoeken door IA. Zowel het proces, doorlooptijd, opzet en uitvoering van werkzaamheden, als de resultaten zijn positief geëvalueerd door de opdrachtgever. Ze bieden handvatten voor dit jaarplan.

Colofon

Projectnaam

Auditjaarplan 2023

In opdracht van

Mevr. R.M. (Renée) Bergkamp

Algemeen Directeur

Algemeen Directeur | provincie Noord-Holland

Ambtelijk opdrachtgever

Dhr. J.M. (Jean) Bierhuizen

Concerncontrol

provincie Noord-Holland | Algemeen Directeur | Concerncontrol

Eindverantwoordelijke opdrachtnemer

Dhr. E. (Eric) van Es

Coördinator Interne Audit

provincie Noord-Holland | Algemeen Directeur | Concerncontrol | Interne Audit

Over Interne Audit

Interne Audit voert in opdracht van de directie en GS onderzoeken uit naar het interne en externe functioneren van de provinciale organisatie.

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

E. van Es

AD/CC

Telefoonnummer +31631020629

eric.van.es@noord-holland.nl

1 | 2

Betreft: Jaarplan 2023 Interne Audit, onderzoeken Gedeputeerde Staten

Verzenddatum

Kenmerk

14 DEC. 2022
1937307/1937337

Geachte leden,

Graag informeren wij u over het volgende onderwerp:

Uw kenmerk

- Jaarplan 2023 Interne Audit, onderzoeken Gedeputeerde Staten

Inleiding

Op grond van art. 217a, eerste lid, van de Provinciewet laat ons college van Gedeputeerde Staten onderzoeken uitvoeren naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door ons gevoerde bestuur.

Voor het jaar 2023 laten Gedeputeerde Staten (GS) door de interne auditfunctie onderstaande twee onderzoeken uitvoeren.

1. Onderzoek Rechtmatigheidsverantwoording
Met ingang van het verslagjaar 2023 stellen GS zelf een rechtmatigheidsverantwoording op die opgenomen zal worden in de jaarrekening. Hiermee wordt verantwoording afgelegd over de rechtmatige besteding door GS van de middelen van de provincie Noord-Holland. GS hebben de interne auditfunctie gevraagd mee te kijken bij de opzet en het bestaan van het verantwoordingsproces.
2. Onderzoek (Europese) subsidie ontvangsten
Naar aanleiding van de jaarrekening 2021 en de managementletter 2022 van de externe accountant laten GS de interne auditfunctie een onderzoek uitvoeren naar de (Europese) subsidie ontvangsten. Subsidies die de provincie Noord-Holland ontvangt, worden niet altijd (ten volle) gebruikt. De provincie loopt daardoor risico subsidies te missen of terug te moeten betalen. GS willen middels deze audit inzicht krijgen in de onderliggende oorzaken en in de wijzen waarop de provincie kan voorkomen dat subsidie wordt misgelopen.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Tot slot

Nadat wij de bij de onderzoeken behorende onderzoeksrapporten hebben vastgesteld, zullen wij u deze ter informatie doen toekomen.

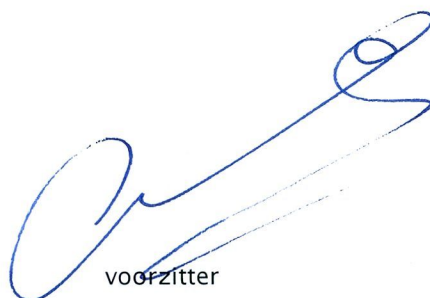
Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	11402
Extern Zaak ID	1879567
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	23 januari 2023
Agendapunt	13.f
Titel	Circulaire economie: Aanstelling circulair ambassadeur (C-agenda EFB 23-01-2023)
Organisatieonderdeel	BEL/RE&E

Bijlagen
Brief aan PS over aanstelling circulair ambassadeur Noord-Holland.pdf

Geagendeerd	Vergaderdatum
Overdracht vanuit GS	28 november 2022
Ingekomen stukken ter kennisname	31 december 2022
Economie Financiën en Bestuur	23 januari 2023

Toelichting

In de Actieagenda Circulaire Economie 2021-2025 is opgenomen dat de provincie een circulair ambassadeur aanstelt voor de versnelling van de transitie naar een circulaire economie. De circulair ambassadeur is de vertegenwoordiger van de provinciale belangen op het gebied van circulaire economie richting het Noord-Hollandse bedrijfsleven. De ambassadeur inspireert, stimuleert en ondersteunt ondernemers in Noord-Holland om aan de slag te gaan met circulair ondernemen. Gedeputeerde Staten stellen de heer Leon van Ast aan als circulair ambassadeur van de provincie Noord-Holland voor de periode van 1 december 2022 tot en met 1 december 2024.

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

J. Schonewille

BEL/REE

Telefoonnummer +31 2351 44974

schonewillej@noord-holland.nl

1 | 2

Betreft: Aanstelling circulair ambassadeur Noord-Holland

Verzenddatum

24 NOV 2022

Geachte leden,

Kenmerk

1879567/1879584

Graag informeren wij u over het volgende onderwerp: aanstelling van de heer Leon van Ast als circulair ambassadeur van de provincie Noord-Holland.

Uw kenmerk

In de Actieagenda Circulaire Economie 2021-2025 is vastgesteld dat de provincie in 2050 volledig circulair wil zijn en dat het in 2030 halverwege is. De provincie zet zich daarom volop in om de transitie naar een circulaire economie te versnellen en het lineaire economische systeem te veranderen. In deze fase van de transitie is het nodig om een grotere groep van (MKB-)bedrijven mee te nemen en de stap naar circulair ondernemen te laten zetten. Ook is het nodig dat er meer circulaire innovaties worden opgeschaald. In de Actieagenda is opgenomen dat de provincie hiervoor onder andere een circulair ambassadeur aanstelt.

De ambassadeur is de vertegenwoordiger van de provincie op het gebied van circulaire economie richting het Noord-Hollandse MKB. De rol en positie van de circulair ambassadeur is driedig:

- De ambassadeur wordt het aanspreekpunt van het Noord-Hollandse bedrijfsleven. Samen met de gedeputeerde circulaire economie is de ambassadeur de vertegenwoordiger van de provincie op het terrein van circulaire economie. De ambassadeur inspireert, stimuleert en ondersteunt ondernemers om aan de slag te gaan met circulair ondernemen.
- De ambassadeur ondersteunt circulaire koplopers bij het wegnemen van belemmeringen en knelpunten bij het opschalen van circulaire innovaties. De ambassadeur koppelt knelpunten terug naar de gedeputeerde circulaire economie en het programmteam circulaire economie. De ambassadeur helpt, waar mogelijk, bij het vinden van oplossingen.
- De ambassadeur draagt de provinciale belangen uit en draagt bij aan de uitvoering van het provinciale beleid. Hij signaleert kansen voor de inzet van de provincie om de transitie naar een circulaire economie te versnellen. De ambassadeur adviseert, zowel gevraagd als ongevraagd, over relevante ontwikkelingen aan het college van Gedeputeerde Staten.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Na een openbare werving- en selectieprocedure hebben wij op 22 november 2022 de heer Leon van Ast aangesteld als circulair ambassadeur. Op basis van zijn kennis op het gebied van circulaire economie, ervaring met circulair ondernemen en het openbaar bestuur, zijn grote netwerk bij zowel (MKB-)bedrijven als gemeenten en het hebben van ervaring als aanjager van een circulair ondernemersnetwerk, verwachten wij dat hij de rol uitstekend kan vervullen. Hij zal de opdracht met bijbehorende taken uitvoeren van 1 december 2022 tot 1 december 2024. Jaarlijks vindt er een evaluatiemoment plaats. Op basis van de evaluatie kan besloten worden over het vervolg van de opdracht. Na twee jaar is er de mogelijkheid om de opdracht met twee keer één jaar te verlengen.

De ambassadeur heeft een grote mate van vrijheid om zijn rol en inzet te bepalen, maar hij werkt nadrukkelijk in opdracht van Gedeputeerde Staten. Hij heeft daarom korte lijnen met de gedeputeerde circulaire economie en werkt samen met het programmateam circulaire economie. De opstelling van een werkagenda vindt plaats in afstemming met de gedeputeerde. Wij zullen u, wanneer relevant, informeren over de voortgang, inzet en resultaten van de circulair ambassadeur om de circulaire economie in de provincie Noord-Holland te helpen versnellen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

Provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

E.P. Stigter

Van: [redacted]@beverwijk.nl>

Verzonden: maandag 28 november 2022 16:02

Aan: Commissie M&B <mb@noord-holland.nl>

CC: [redacted]@noord-holland.nl>; [redacted]@beverwijk.nl>

Onderwerp: Verzoek tot inspreken agendapunt 4a commissie mobiliteit en bereikbaarheid 1 december

Geachte [redacted],

Komende donderdag staat de Nota Zeehavens Noord-Holland op de agenda van de commissie mobiliteit en bereikbaarheid. Mijn college heeft vandaag een reactie daarop naar Provinciale Staten gestuurd (zie bijlage). In aanvulling daarop zou portefeuillehouder Brigitte van den Berg (o.a. haven Beverwijk) graag live willen inspreken tijdens de vergadering.

Gedeputeerde Kocken is hiervan op de hoogte gebracht door portefeuillehouder Van den Berg. Gedeputeerde Loggen zal morgen geïnformeerd worden tijdens het bezoek van gedeputeerde Staten aan de IJmond.

Je kan de uitnodiging rechtstreeks naar mijn collega Fatiha sturen. Zij beheert de agenda van de portefeuillehouder.

Met vriendelijke groeten,

[redacted]
Programmamanager Spoorzone a.i.

Gemeente Beverwijk
Team Ruimte
Postbus 450
1940 AL Beverwijk

[redacted]

<https://www.spoorzonebeverwijk.nl/>

<https://www.linkedin.com/showcase/spoorzone-beverwijk/>

Provinciale Staten
Provincie Noord-Holland
Postbus 3007
2001 DA Haarlem

Documentnummer
D-086298 / Z-22-178827

Beverwijk
22 november 2022

Verzonden
28 november 2022

Onderwerp
Reactie op Nota Zeehavens Noord-Holland

Geachte leden van Provinciale Staten,

Op 1 december behandelt u in de commissie Mobiliteit & Bereikbaarheid de Nota Zeehavens Noord-Holland. Op 24 oktober hebben twee van onze wethouders hierover een constructief overleg gevoerd met de gedeputeerden van Ruimtelijke Ordening en van Havens. De timing van dit gesprek was door overmacht een dag voor de behandeling van deze nota in Gedeputeerde Staten (hierna GS)¹.

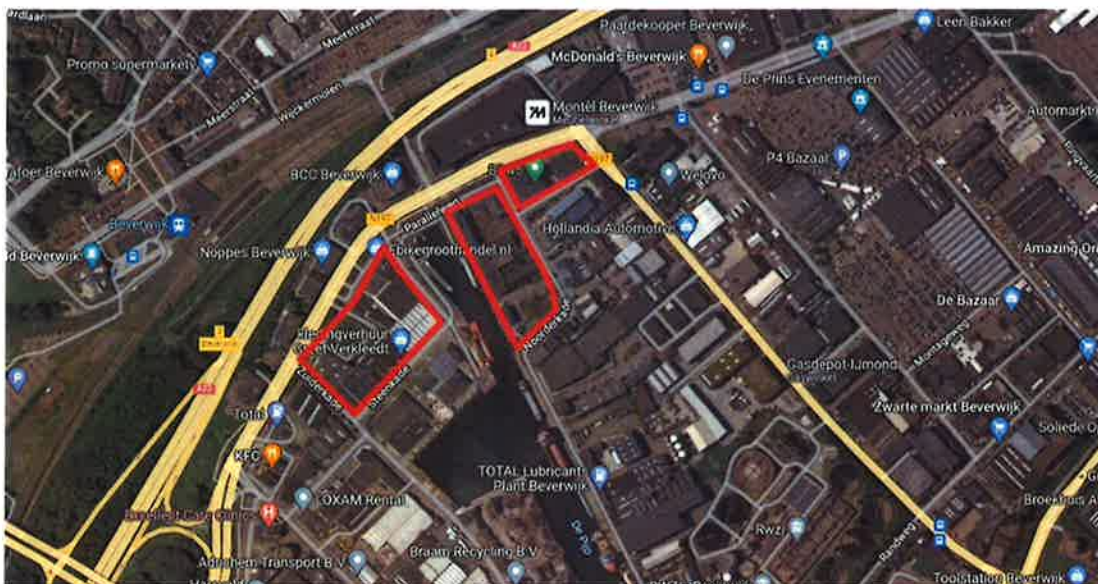
Het onderwerp van gesprek was de ruimte die deze nota biedt voor de doorontwikkeling van ons woon-werkprogramma Spoorzone, dat o.a. het stationsgebied, het havengebied en het Bazaarterrein bestrijkt.

Eerder is in de door u vastgestelde Visie Noordzeekanaalgebied 2040 en de Verstedelijkingsstrategie MRA 2050 het gebied rondom de Beverwijkse haven aangewezen als transformatiegebied. Kortweg willen wij op basis hiervan, - en op basis van de toezeggingen van de gedeputeerden om met ons in gesprek te gaan rondom de actualisering van de omgevingsverordening - graag met de provincie praten over mogelijkheden voor transitie van dat deel van de Parallelweg dat gelegen is in en naast de Kop van de Haven. Daarbij hechten wij, net als de provincie, zeer aan de economische waarde van onze haven en staat voor ons, net als voor de provincie, een gezond leefklimaat voorop. Zoals u weet hebben we speciale aandacht voor een gezond leefklimaat gezien de grote druk op onze regio.

¹ Gemeente Beverwijk is al langere tijd op verschillende niveaus in gesprek met de provincie en andere partijen over de ontwikkelingen rond ons station, het bedrijventerrein en De Bazaar (onder de noemer Spoorzone). Deze nota heeft invloed op de kaders van die gesprekken, daarom is voor ons een aanpassing essentieel.

Wij zijn dan ook tevreden met de ruimte die GS biedt met de zinsnede op pagina 52 dat *“de aan de Parallelweg gelegen gebieden binnen de Kop van de Haven doorontwikkeld worden in samenhang met de planvorming rondom de Parallelweg”*. Ook kunnen wij leven met het feit dat *“transformatie naar woningbouw voor de Provincie geen vanzelfsprekendheid is”*. Wat ons betreft is die ook alleen mogelijk waar deze samen kan gaan met het economisch belang van de haven en waar deze woningbouw voldoet aan een gezond leefklimaat. Echter, gezien de mogelijkheden die wij hiervoor zien op basis van verschillende onderzoeken die we hebben laten uitvoeren binnen het programma Spoorzone, kunnen wij niet goed uit de voeten met de zinsnede dat het bekijken van de mogelijkheden *“op de lange termijn plaatsvindt”*. Gezien de urgentie van de opgaven in onze regio en de ambities zoals vastgesteld door onze gemeenteraad binnen het programma Spoorzone, zouden wij graag de ruimte hebben om al vóór 2040 met de provincie en andere betrokken partijen samen uit te zoeken welke ontwikkelingen er mogelijk zijn op die twee plekken waar haven en Parallelweg elkaar raken (zie hiervoor de rode kaders op de luchtfoto hieronder). Zeker gezien het feit dat deze panden de afgelopen decennia vooral in gebruik zijn als detailhandel en lichte vormen van bedrijvigheid, waardoor deze panden onzes inziens niet zullen bijdragen of hoeven af te doen aan de economische activiteiten van de haven.

Aangezien de timing van het gesprek met GS zodanig was dat wij geen overleg meer konden voeren over dit deel van de zinsnede, zijn wij nu genoodzaakt dit via u te doen. Ons verzoek aan u is dus ook om middels een amendement aan GS te vragen meer ruimte te bieden om met ons de transitiemogelijkheden voor de kop van de Kop van de Haven te verkennen.

Verder zijn wij van mening dat het afwijkende karakter van onze haven t.o.v. De andere havens in deze nota onvoldoende naar voren komt. Daarom nemen wij u daar graag kort in mee.

Zoals eerder gesteld hechten wij grote waarde aan het economisch belang van onze havenfaciliteit en de potentie die deze heeft in de dynamische energietransitie waar wij ons nu middenin begeven. Echter is de ruimte in onze haven beperkt, is deze gesitueerd aan de woningboulevard en op een steenworp afstand van zowel ons stadscentrum als ons treinstation. Daarnaast is veel van ons havengebied in gebruik door bedrijven zonder havengebonden bedrijvigheid.

Door al deze factoren is de economische activiteit in onze haven beperkt en is onze haven al lange tijd niet economisch rendabel. De inkomsten genereren niet genoeg inkomen om ook in het onderhoud op lange termijn te voorzien. Vandaar ook dat onze haven kampt met achterstelling onderhoud.

In de nota zien wij dat hiervoor de verklaring wordt gezocht in de planontwikkeling voor de Spoorzone. Echter is hier precies het omgekeerde aan de hand: De plannen voor de Spoorzone zijn juist ingegeven door de noodzaak tot een impuls in kwaliteit, economische activiteit en leefbaarheid van zowel de haven, de woonboulevard als de omliggende gebieden. Wij zijn juist op zoek naar een impuls in dit gebied waarbij wonen en werken hand in hand gaat op een manier die bij draagt aan de economie van de toekomst en een gezond leefklimaat.

Wij willen de Provincie dan ook vragen om ons te ondersteunen in het maken van deze kwaliteitsverbetering, bijvoorbeeld door te investeren in de economische kwaliteit van onze haven. Wij hopen dat u ons wil ondersteunen in dit verzoek door dit mee te nemen in uw bijdrage.

We hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en vernemen graag uw reactie op onze voorstellen en zien graag uw initiatieven dienaangaande tegemoet.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Beverwijk,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

drs. E.R. Loenen

drs. M.E. Smit

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	11549
Extern Zaak ID	1926778
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	23 januari 2023
Agendapunt	13.h
Titel	Energie/Economie: Uitvoeringsregeling subsidie aardwarmte-onderzoek Noord-Holland 2022 (C-agenda RWK 16-01-23 -leidend- en EFB 23-01-23)
Organisatieonderdeel	BEL/RO

Bijlagen
brief aan PS over Uitvoeringsregeling subsidie aardwarmte-onderzoek Noord-.pdf

Geagendeerd	Vergaderdatum
Overdracht vanuit GS	12 december 2022
Ingekomen stukken ter kennisname	31 december 2022
Ruimte Wonen en Klimaat	16 januari 2023
Economie Financiën en Bestuur	23 januari 2023

Toelichting

In 2050 wil de provincie klimaatneutraal zijn en moet de economie circulair zijn. Om deze doelen te halen moeten we onder andere af van het aardgas en op zoek naar alternatieve warmtebronnen. Een van de belangrijkste alternatieve warmtebronnen is aardwarmte. Gezien de beperkte kennis van de aardwarmtepotentie in de ondergrond in de MRA, stellen Gedeputeerde Staten een subsidieregeling vast voor gebiedsgericht seismisch onderzoek in de MRA.

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

L.L. van den Dobbelsesteen
BEL/RO

Telefoonnummer +31235144020
lutzen.van.den.dobbelsesteen@noord-
holland.nl

1 | 4

Betreft: Uitvoeringsregeling subsidie aardwarmte-onderzoek Noord-Holland 2022

Verzenddatum

- 7 DEC. 2022

Kenmerk

1926778/1926788

Geachte leden,

Uw kenmerk

Graag informeren wij u over de nieuwe uitvoeringsregeling 'subsidie aardwarmte-onderzoek Noord-Holland 2022'. Eerder bent u per brief (1827004/1921642) geïnformeerd dat wij een dergelijke stimuleringsregeling verkennen. Op 6 december j.l. hebben wij de subsidieregeling vastgesteld.

Inleiding

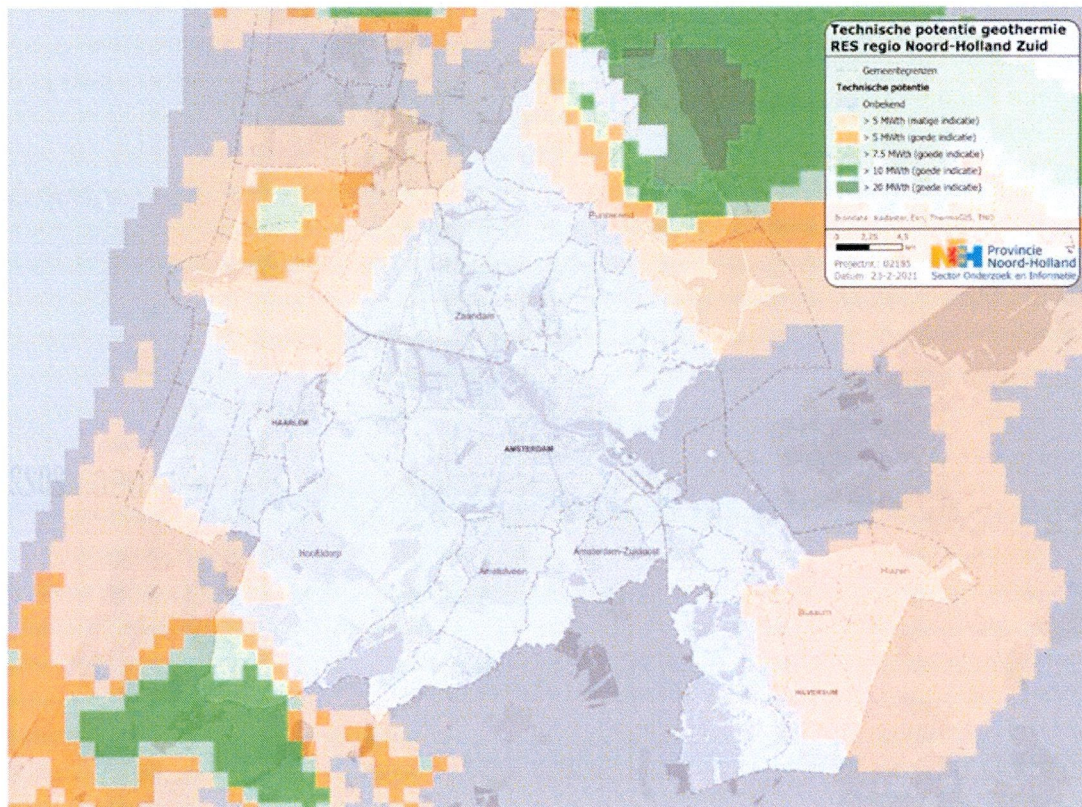
De energietransitie heeft een prominente plek in het coalitieakkoord 'Duurzaam Doorpakken!' en de Omgevingsvisie Noord-Holland 2050. In 2050 wil de provincie klimaatneutraal zijn en moet de economie circulair zijn. Om deze doelen te halen moeten we onder andere af van het aardgas en opzoek naar alternatieve fossielvrije bronnen om in onze warmtebehoefte te voorzien. Een van de belangrijkste alternatieve duurzame warmtebronnen is aardwarmte. Als beleidsdoel voor aardwarmte wil de provincie daarom bijdragen aan het versnellen en vergroten van de toepassing van aardwarmte in Noord-Holland om klimaatdoelen te halen.

Waarom een subsidieregeling voor aardwarmte-onderzoek?

Er gebeurt al veel in de provincie om het beleidsdoel voor aardwarmte na te streven en ook het Rijk is actief op dit beleidsterrein. Dat is ook nodig, want binnen de MRA wordt er alleen in Heemskerk aardwarmte gewonnen. Buiten de MRA zijn er 2 locaties: Andijk en Middenmeer. Unieke context daarbij voor Noord-Holland is dat de Metropoolregio Amsterdam (MRA) nog een 'witte vlek' is als het gaat om kennis over de aardwarmtepotentie in de ondergrond (zie afbeelding 1). De reden dat de MRA een 'witte vlek' is, is omdat er in het verleden in deze regio weinig naar aardolie of aardgas is geboord.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Dreef 3
2012 HR Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Afbeelding 1: Aardwarmtepotentie ondergrond RES 1.0¹

In het 'Actieprogramma Klimaat' (APK) staat dat we geld en capaciteit beschikbaar stellen om de toepassing van aardwarmte in onze provincie te vergroten. Concreet staat in het APK dat we onderzoek uitvoeren naar de mogelijkheden van aardwarmte specifiek in de MRA. Dit onderzoek is recent opgeleverd in opdracht van provincies Noord-Holland, Flevoland en Energiebeheer Nederland (EBN). U bent hierover reeds per brief (1827004/1921642) door ons geïnformeerd, met het onderzoeksrapport als bijlage.

Gezien de beperkte voorkennis in de MRA, is dit onderzoeksrapport een belangrijke stap vooruit om de aardwarmtepotentie in de ondergrond binnen de MRA in zijn geheel te vergroten. Tegelijkertijd bevestigt het rapport onze eerdere verwachting dat meer gebiedsgericht seismologisch onderzoek nodig is. Enerzijds voordat gemeenten in de MRA de aardwarmtepotentie met voldoende zekerheid kunnen meenemen in de afweging tussen warmtebronnen in het warmtebeleid. Anderzijds voordat marktpartijen risicodragend kunnen gaan investeren in een project.

Omdat meer gebiedsgericht seismisch onderzoek ook veel lokaler wordt uitgevoerd, ligt het voor de hand dat gemeenten, eventueel met andere

¹ [Regionale Energie Strategie \(RES\) 1.0 Noord-Holland Zuid](#)

lokaal opererende warmtebedrijven, hier het voortouw in nemen. Hoewel meer gebiedsgericht seismologisch onderzoek hoge kosten met zich meebrengt (tot wel €4 miljoen per onderzoek), is het goede nieuws dat het recent opgeleverde onderzoeksrapport aangeeft waar nader gebiedsgericht onderzoek in de MRA vanwege hogere potentie nuttig is.

Echter, gemeenten kunnen deze kosten niet (volledig) dragen. Ook voor potentiële geothermie-exploitanten is het bedrag te hoog om als investering te financieren. Elders in het land zijn deze onderzoeken namelijk niet nodig, waardoor het specifieke investeringsrisico niet gedekt wordt door de inkomsten uit warmteverkoop en het Rijksinstrumentarium voor geothermie. Het gevolg is een dreigende impasse in de ontwikkeling van geothermie in de MRA door een gebrek aan financiële middelen.

Tegelijkertijd ligt er een kans voor de provincie om deze impasse te doorbreken door cofinanciering van de benodigde locatiespecifieke onderzoeken. Bij positieve resultaten kunnen gemeenten, vergunninghouders en exploitanten in de MRA vervolgens doorpakken en investeren in concrete projecten gebruik makend van het Rijksinstrumentarium voor geothermie. Bovendien: als de ondergrond uit het onderzoek toch te verbreekt of anderszins ongeschikt blijkt, is de verkregen kennis ook van meerwaarde, namelijk een eenduidig antwoord op de vraag of aardwarmte in dat betreffende gebied wel of geen haalbaar onderdeel kan zijn van warmtebeleid.

Daarom hebben wij deze stimuleringsregeling in de vorm van een subsidieregeling vastgesteld, om gemeenten voor een belangrijk deel tegemoet te komen in de kosten van dergelijk onderzoek. Zonder deze provinciale impuls lopen we het risico dat de financiële impasse voort duurt, ontwikkeling van geothermie in de MRA stagneert, gemeenten daarmee aangewezen zijn op suboptimale alternatieven (als die er al zijn) om de warmtevoorziening te verduurzamen en klimaatdoelen voor 2030 en 2050 onhaalbaar worden. Belangrijke voorwaarde in de regeling is dat de vergaarde kennis, die tijdloos is, direct publiek beschikbaar komt en daarmee de hele markt bedient.

Wat is de doelgroep?

Subsidie kan worden aangevraagd door gemeenten binnen de MRA. Gemeenten buiten de MRA komen niet in aanmerking voor subsidie. Van oudsher is er buiten de MRA meer geboord naar olie en gas, waardoor er ook meer bekend is over de ondergrond en er daar al projecten gerealiseerd zijn. Daarom is er buiten de MRA minder aanleiding voor overheidsinterventie met publieke middelen. Overigens is samenwerking van een gemeente binnen de MRA met een aan de MRA grenzende gemeente wel mogelijk. Aardwarmtepotentie houdt zich namelijk niet aan de grenzen van de MRA.

Wat mag het gaan kosten?

In totaal wordt €8 miljoen beschikbaar gesteld voor deze uitvoeringsregeling. De regeling loopt voor twee jaar, van 1 maart 2023 tot eind 2024. Voor 2023 is het subsidieplafond €4 miljoen. Voor 2024 kan eind 2023 eenzelfde subsidieplafond worden vastgesteld door een nieuw college. De middelen die we gebruiken zijn vanuit het Actieprogramma Klimaat al voor aardwarmte gereserveerd in het kader van het daarin aangekondigde garantiefonds. Een reeds bestaande garantieregeling vanuit het Rijk en de nieuwe inzichten uit het SCAN-programma doen inmiddels inzien dat een stimuleringsregeling voor nader gebiedsgericht seismologisch onderzoek beter aansluit bij de behoefte voor de verdere ontwikkeling van aardwarmte in de MRA dan een provinciaal garantiefonds. Met 50% cofinanciering tot max €2 miljoen cofinanciering per onderzoek kunnen we in minimaal 4 regio's in de MRA onderzoeken cofinancieren.

Tot slot

Eind 2023 evalueren we de subsidieregeling. Op basis daarvan bepaalt een nieuw college of het wenselijk is de regeling gewijzigd open te stellen voor 2024.

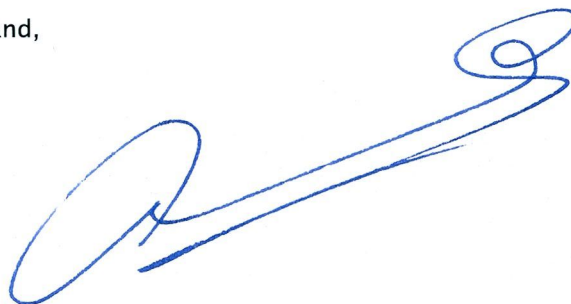
Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	11481
Extern Zaak ID	1917878
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	23 januari 2023
Agendapunt	13.i
Titel	Circulaire economie: Uitvoeringsregeling subsidie circulaire ketensamenwerking Noord-Holland 2022. (C-agenda EFB 23-01-2023)
Organisatieonderdeel	BEL/IOT

Bijlagen
Uitvoeringsregeling subsidie circulaire ketenprojecten 2022.docx
Brief aan PS over besluit Uitvoeringsregeling subsidie Circulaire ketensamenwerking 2023.pdf

Geagendeerd	Vergaderdatum
Overdracht vanuit GS	5 december 2022
Ingekomen stukken ter kennisname	31 december 2022
Economie Financiën en Bestuur	23 januari 2023

Toelichting

Gedeputeerde Staten stellen de Uitvoeringsregeling subsidie circulaire ketensamenwerking Noord-Holland 2022 met een subsidieplafond en de openstelling voor 2023 vast. Met deze regeling kunnen Noord-Hollandse bedrijven, gemeenten en kennisinstellingen een subsidie ontvangen voor het opzetten van ketensamenwerking om een circulair product of dienst te kunnen aanbieden. De provincie stimuleert bedrijven om samen te werken om grondstofketens te sluiten, omdat samenwerking binnen en/of tussen product- en materiaalketens essentieel is voor efficiënter en dus minder grondstofgebruik.

Besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland van 29 november 2022, nr. 1917878/1917881, tot vaststelling van de Uitvoeringsregeling subsidie circulaire ketensamenwerking Noord-Holland 2022

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland;

Gelet op artikel 2 van de Algemene subsidieverordening Noord-Holland 2011;

Overwegende dat het wenselijk is om subsidie te verstrekken voor het opzetten van samenwerkingen voor circulaire ketenprojecten om de verandering naar een circulaire economie te versnellen en bij te dragen aan de daarvoor noodzakelijke systeemwijziging;

Gelet op de Actieagenda Circulaire Economie 2021–2025, vastgesteld op 9 februari 2021, waarin is uitgesproken dat de provincie samenwerking in grondstoffenketens op textiel, biomassa & voedsel, plastics en bouw wil stimuleren en een subsidieregeling zal ontwikkelen om de uitvoering van projecten te stimuleren waarin meerdere bedrijven samenwerken op regionale of bovenregionale schaal om circulaire grondstof- of productieketens te vormen;

Overwegende dat Gedeputeerde Staten in het kader van rechtvaardiging van de staatssteun, de volgende steunmaatregelen van toepassing achten:

Verordening (EG) Nr. 1407/2013 van de Commissie van 18 december 2013 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun (PbEU, L 352) (De-minimisverordening)

Besluiten vast te stellen:

Uitvoeringsregeling subsidie circulaire ketensamenwerking Noord-Holland 2022

Artikel 1

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. circulair ketensamenwerkingsverband: een samenwerkingsverband dat als doel heeft het gebruik van grondstoffen te verminderen en productie en gebruik van circulaire grondstoffen te stimuleren;
- b. circulaire grondstoffen: grondstoffen die tenminste gelijkwaardig worden hergebruikt uit reststromen van materialen of op duurzame wijze, hernieuwbaar worden geproduceerd;

- c. procesbegeleider: rechtspersoon of natuurlijke persoon, met aantoonbare kennis en ervaring op het gebied van circulaire economie, die door een onderneming wordt aangesteld als begeleider om de circulaire ketensamenwerking tot stand te brengen;
- d. kennisinstelling: een universiteit, hogeschool, academisch ziekenhuis of een onderzoeksorganisatie zonder winstoogmerk die activiteiten verricht met als doel de algemene wetenschappelijke of technische kennis uit te breiden.

Artikel 2

- a. Subsidie wordt verstrekt aan een in Noord-Holland gevestigde onderneming die een circulair ketensamenwerkingsverband wil vormen met als doel het starten van een circulair ketenproject gericht op de prioritaire grondstoffen textiel, biomassa en voedsel, plastics of bouw.
- b. Het beoogde circulaire ketensamenwerkingsverband bestaat uit tenminste drie deelnemers, waarbij ten minste twee van de deelnemers een onderneming zijn, en waaraan verder gemeenten uit Noord-Holland en kennisinstellingen kunnen deelnemen.
- c. Ten minste de meerderheid van de aan het beoogde circulaire ketensamenwerkingsverband deelnemende ondernemingen is in Noord-Holland gevestigd.

Artikel 3

Subsidie kan worden verstrekt voor:

- a. het inhuren van een externe ervaren procesbegeleider die ondernemingen helpt bij het tot stand brengen van een samenwerking gericht op het verminderen van grondstofgebruik of het stimuleren van het gebruik van circulaire grondstoffen;
- b. ondersteunende financiële en juridische diensten ten behoeve van het vormen van een circulair ketensamenwerkingsverband als bedoeld in artikel 2.

Artikel 4

Een aanvraag om subsidie bevat ten minste:

- a. een begroting van de kosten van de activiteit;
- b. een financieringsplan van de kosten van de activiteit;
- c. een inhoudelijke beschrijving van de activiteit;
- d. een beschrijving van de deelnemers waarmee het ketensamenwerkingsverband als bedoeld in artikel 2 gevormd wordt;
- e. een verklaring van de deelnemers dat zij bekend zijn met de aanvraag;
- f. een offerte en het curriculum vitae van de procesbegeleider, indien de aanvraag ziet op artikel 3 onder a.

Artikel 5

1. Een aanvraag om subsidie is tijdig ingediend indien de aanvraag is ontvangen binnen de periode, bedoeld in artikel 6.
2. Een aanvraag die buiten de in het eerste lid genoemde periode wordt ontvangen, wordt geweigerd.
3. Gedeputeerde Staten beslissen binnen 13 weken na ontvangst van de aanvraag om subsidie.

Artikel 6

Gedeputeerde Staten stellen een subsidieplafond en de periode waarbinnen de aanvragen kunnen worden ingediend, vast.

Artikel 7

1. Aanvragen om subsidie worden behandeld op volgorde van ontvangst.
2. Wanneer een aanvrager op grond van artikel 4:5 van de Algemene wet bestuursrecht de gelegenheid heeft gehad de aanvraag aan te vullen, geldt als datum van ontvangst van de aanvraag, de datum waarop de aanvraag is aangevuld.
3. Indien meerdere aanvragen op dezelfde dag worden ontvangen en door honorering van deze aanvragen het subsidieplafond wordt overschreden, wordt de aanvraag met de laagste projectkosten als eerste in behandeling genomen.
4. Indien toepassing van het vorige lid er toe leidt dat aanvragen gelijk eindigen, wordt rangschikking van die aanvragen bepaald door loting.

Artikel 8

Subsidie wordt geweigerd indien:

- a. de te subsidiëren activiteit financieel niet haalbaar is;
- b. de uitvoering van de activiteit is gestart voordat de aanvraag is ontvangen;
- c. de aanvrager een onderneming is die in moeilijkheden verkeert als bedoeld in paragraaf 2.2 van de Communautaire richtsnoeren inzake reddings –en herstructureringssteun aan niet-financiële ondernemingen in moeilijkheden (PbEU, 2014/C 249/01);
- d. tegen de aanvrager een terugvorderingsbevel is gegeven omdat eerdere steun onrechtmatig en onverenigbaar is verklaard met de interne markt;
- e. aan de aanvrager of één van de deelnemers van het samenwerkingsverband in dezelfde openstellingsperiode reeds subsidie is verstrekt op grond van deze uitvoeringsregeling.

Artikel 9

Subsidie wordt verstrekt voor de volgende kosten:

- a. de kosten voor de inhuur van een ervaren procesbegeleider;
- b. de kosten voor het inroepen van ondersteunende financiële en juridische diensten ten behoeve van het vormen van een circulair ketensamenwerkingsverband.

Artikel 10

1. De subsidie bedraagt maximaal 60 % van de subsidiabele kosten tot maximaal € 75.000,-.
2. Indien dezelfde activiteit uit anderen hoofde wordt gesubsidieerd, wordt een zodanig subsidiebedrag verstrekt dat het totaal van alle subsidies ten hoogste 100% van de subsidiabele kosten bedraagt.
3. Indien toepassing van het eerste lid zou leiden tot het overtreden van het verbod op het geven van staatssteun in de zin van artikel 107, eerste lid, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, wordt het subsidiebedrag in afwijking van het eerste lid zodanig vastgesteld dat het totaal van alle subsidies voor de activiteiten niet hoger is dan het bedrag dat op grond van de Verordening (EU) nr. 1407/2013 van 18 december 2013 (de-minimissteun) verstrekt mag worden.
4. Gedeputeerde Staten verstrekken geen subsidies van minder dan € 10.000,-.

Artikel 11

1. Gedeputeerde Staten kunnen in de beschikking tot subsidieverlening verplichtingen opleggen.
2. Aan de subsidieontvanger wordt in ieder geval de verplichting opgelegd om de uitvoering van de activiteit binnen een jaar te starten.

Artikel 12

1. Een aanvraag tot vaststelling wordt ingediend binnen 13 weken na voltooiing van de activiteit.
2. Gedeputeerde Staten stellen voor de aanvraag tot vaststelling een formulier beschikbaar op www.noord-holland.nl/Loket/Subsidies.
3. Gedeputeerde Staten beslissen binnen 13 weken na ontvangst van de aanvraag tot vaststelling van de subsidie.

Artikel 13

1. Deze regeling treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het provinciaal blad waarin zij wordt geplaatst.
2. Deze regeling vervalt met ingang van 31 december 2024.
3. Deze regeling wordt aangehaald als Uitvoeringsregeling subsidie circulaire ketensamenwerking Noord-Holland 2022.

Haarlem, 2022.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland

A.Th.H. van Dijk, voorzitter.

R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Uitgegeven op

Namens Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

R.M. Bergkamp, provinciesecretaris.

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt

Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

S.T. van den Noord

BEL/IOT

Telefoonnummer 023 5144 740

noorts@noord-holland.nl

1 | 2

Betreft: Betreft: besluit Uitvoeringsregeling subsidie Circulaire ketensamenwerking 2023

Verzenddatum

30 NOV. 2022

Kenmerk

1917878/1917896

Geachte leden,

Uw kenmerk

Ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht) brengen wij u ter kennis dat ons College de *Uitvoeringsregeling subsidie Circulaire ketensamenwerkingen 2022* heeft vastgesteld.

De vaststelling van deze uitvoeringsregeling is onderdeel van de uitvoering van de Actieagenda Circulaire Economie 2021-2025. Een van de doelen hierin is dat de provincie zich inzet voor het bij elkaar brengen en verbinden van partijen om grondstofketens te sluiten. Dit doel is gesteld, omdat in een circulaire economie ketensamenwerking van groot belang is. Wat afval is voor het ene bedrijf, kan een grondstof zijn voor een ander. De regeling is specifiek bedoeld om samenwerkingen binnen één van de vier aangewezen prioritaire grondstofstromen - bouw, textiel, plastics en biomassa & voedsel - te stimuleren.

Het doel van de regeling is dat in en vanuit Noord-Holland meer ketensamenwerkingen ontstaan om bij te dragen aan efficiënter gebruik van grondstoffen. De subsidieregeling is opgezet om bedrijven en organisaties met een financiële bijdrage te helpen om belemmeringen weg te nemen die het opzetten van een ketensamenwerking kunnen tegenhouden. Vaak hebben organisaties wel een wens en de ambitie om samen te werken, maar ook een gebrek aan tijd en capaciteit om de samenwerking aan te gaan. Daarnaast hebben potentiële samenwerkingspartners vaak behoefte aan juridisch en/of financieel advies om tot een betrouwbare samenwerking te komen. De samenwerking moet leiden tot de realisatie van circulaire producten of diensten waarvoor minder primaire grondstoffen nodig zijn en/of gebruikt wordt gemaakt van circulaire grondstoffen. De realisatie van het product of dienst wordt niet gesubsidieerd.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

De doelgroepen voor de subsidieregeling zijn ondernemers, gemeenten en kennisinstellingen. Noord-Hollandse ondernemers zijn de

belangrijkste doelgroep. De samenwerking moet uit tenminste drie deelnemers bestaan, waarbij ten minste twee deelnemers een onderneming zijn.

De regeling gaat open op 3 januari a.s. en sluit op 28 december 2023 met een subsidieplafond van € 200.000 voor dit jaar.

Bij het opstellen van deze uitvoeringsregeling is rekening gehouden met het Evaluatiekader Subsidies, zoals dat eerder door uw staten is vastgesteld op 4 februari 2013.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

C.J. Loggen

- 1 bijlage:
 - Uitvoeringsregeling subsidie circulaire ketensamenwerking Noord-Holland 2023

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	11572
Extern Zaak ID	1757908
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	23 januari 2023
Agendapunt	14.a
Titel	Energie: Alliander N.V.: brief inzake participatie Staat (C-agenda EFB 23-01-2023)
Organisatieonderdeel	CZ/FIN

Bijlagen
Brief aan PS over Alliander.pdf
20221123 Brief update m.b.t. eventueel aandeelhouderschap Staat.pdf

Geagendeerd	Vergaderdatum
Overdracht vanuit GS	5 december 2022
Ingekomen stukken ter kennisname	31 december 2022
Economie Financiën en Bestuur	23 januari 2023

Toelichting

Alliander heeft haar aandeelhouders, waaronder de provincie Noord-Holland, een brief gestuurd over afspraken die zijn gemaakt met de Staat over een mogelijke toekomstige participatie van de Staat in Alliander. Deze afspraken worden binnenkort aan de aandeelhouders voorgelegd voor het verlenen van goedkeuring. GS sturen deze brief ter informatie door naar PS.

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

dhr. A.W. Voordenhout
CZ/FIN

Telefoonnummer +31235143137
voordenhouta@noord-holland.nl

1 | 1

Betreft: Alliander

Geachte leden,

In vervolg op onze brief van 13 juli 2022 inzake de financiering van de regionale netwerkbedrijven, zenden wij u hierbij een brief van Alliander waarin zij haar aandeelhouders informeert over de mogelijke toekomstige toetreding van de Staat als aandeelhouder in Alliander.

In de brief wordt aangegeven dat er een aantal afspraken is gemaakt over de voorwaarden waaronder de Staat zou kunnen toetreden. Dit concept-afsprakenkader zal binnenkort aan de aandeelhouders worden voorgelegd voor het verlenen van goedkeuring.

Voorafgaand hieraan zullen wij het voorstel op de voet van art. 167 Provinciewet aan uw Staten voorleggen voor het vernemen van wensen en bedenkingen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

C.J. Loggen

1 bijlage:

Brief Alliander

Verzenddatum

30 NOV. 2022

Kenmerk

1757908/1937272

Uw kenmerk

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Locatiecode 2PB1110, Postbus 50, 6920 AB Duiven

Aan de aandeelhouders van Alliander N.V.

Bezoekadres

Utrechtseweg 68
6812 AH Arnhem

Postadres

Locatiecode 2PB1110
Postbus 50
6920 AB Duiven

www.alliander.com

Datum

23 november 2022

Ons Kenmerk

MO/so/221123

Betreft

Update m.b.t. eventueel aandeelhouderschap Staat

Geachte aandeelhouder,

Alliander, Enexis en Stedin zijn sinds de zomer van 2021, samen met hun aandeelhouders, in gesprek met de ministeries van Financiën en Economische Zaken en Klimaat over een eventuele rol voor de Staat in het versterken van de kapitaalbasis van de drie grote regionale netwerkbedrijven.

Op 13 juli jl heb ik u geïnformeerd over een brief die destijds door de minister voor Klimaat en Energie en de minister van Financiën naar de Tweede Kamer is gestuurd. In deze brief spreken beide ministers de "strategische intentie" uit, dat zij een kapitaalstorting en daarmee aandeelhouderschap door de Staat, als een belangrijk verder uit te werken onderdeel van een structurele oplossing voor de financieringsuitdaging van de netwerkbedrijven zien. In de afgelopen periode zijn deze gesprekken gecontinueerd en recentelijk geïntensifieerd.

Graag neem ik u in deze brief mee in de laatste ontwikkelingen met betrekking tot de gesprekken met de Staat over de invulling van een eventueel aandeelhouderschap.

De financieringsuitdaging van de netwerkbedrijven

De klimaatdoelen zijn het afgelopen jaar, zowel op Europees als nationaal niveau, verder aangescherpt. Daarnaast versnelt de energietransitie en groeit de vraag naar elektriciteit explosief. De kanteling naar een duurzaam en decentraal energiesysteem, dat maatschappelijke en economische ontwikkeling ondersteunt, vergt een grootschalige verbouwing en uitbreiding van de energie-infrastructuur in Nederland. Hiervoor zijn grote investeringen nodig. Tot 2030 investeren Liander, Stedin en Enexis naar verwachting samen circa € 30 miljard in uitbreidingen en verzwaring van het net. Tot 2050 loopt dat bedrag, inclusief Tennet, op tot meer dan € 100 miljard .

Zoals aangegeven in het traject rondom de uitgifte van de reverse converteerbare hybride obligatielening van € 600 miljoen, werken we al enige tijd via een drietal sporen aan het

financieringsvraagstuk, waarbij uiteindelijk alle drie de sporen nodig zijn om tot een structurele oplossing te komen:

- *Wendbaar, slagvaardig en kosteneffectief opereren:* Alliander werkt continue aan het verder verlagen van de kosten en het verder verhogen van de productiviteit. Het organisatie-brede kostenbesparingsprogramma heeft tot en met 2021 al € 160 miljoen per jaar aan besparing opgeleverd. Daarnaast blijven we in nauwe samenwerking met al onze stakeholders inzetten op de verdere ontwikkeling van een (kosten)efficiënt energiesysteem;
- *Aandeelhouders die de eigen vermogenspositie versterken:* in 2021 hebben de aandeelhouders van Alliander de kapitaalpositie van de vennootschap met € 600 miljoen versterkt, en
- *Versterking van de kapitaalbasis door de Staat:* waarover momenteel door de drie grote regionale netwerkbedrijven en hun aandeelhouders over wordt gesproken met de ministeries van Financiën en Economische Zaken en Klimaat. Separaat vinden er overigens ook gesprekken met de ACM plaats over de toekomst van de tariefregulering.

Zoals bekend, hebben de aandeelhouders, hierbij vertegenwoordigd door de deelnemers in het Grootaandeelhoudersoverleg (GAO), in de gesprekken met de Staat een zelfstandige en actieve rol en laten zich bijstaan door KPMG en Houthoff. In de stuurgroep nemen Jan Markink, gedeputeerde bij de provincie Gelderland, en ondergetekende deel aan de gesprekken met de Staat. Via het GAO en de Klankbordgroep hebben de grootaandeelhouders en de vennootschap regelmatig contact met elkaar over het proces.

Laatste ontwikkelingen in de besprekingen met de Staat

Recent is in de Miljoenennota een bedrag van €500 miljoen gereserveerd voor het versterken van de kapitaalpositie van Stedin. De Staat heeft daarbij aangegeven de voorkeur te hebben voor een kapitaalstorting in ruil voor aandeelhouderschap. Over de exacte voorwaarden waaronder deze kapitaalstorting gaat plaatsvinden en de voorwaarden die hieraan worden verbonden, is door de Staat een separaat traject opgestart met Stedin en haar aandeelhouders. Deze voorwaarden zullen worden opgenomen in een participatieovereenkomst.

De Staat heeft te kennen geven de specifieke participatieovereenkomst met Stedin te willen baseren op een meer algemeen afsprakenkader, dat naar de toekomst toe, ook gebruikt zal worden voor participatieovereenkomsten met andere netwerkbedrijven.

De afgelopen weken hebben intensieve gesprekken plaatsgevonden tussen de drie grote regionale netwerkbedrijven, hun aandeelhoudersvertegenwoordigers en de ministeries van Financiën en van Economische Zaken en Klimaat over een dergelijk afsprakenkader. Dit proces zit momenteel in de afrondende fase. Het is de verwachting dat het voorstel voor een afsprakenkader op korte termijn gepresenteerd en toegelicht zal worden in een brief van de minister van Financiën en de minister voor Klimaat en Energie aan de Tweede Kamer. Vanzelfsprekend zult u, als aandeelhouder, ook gelijktijdig nader geïnformeerd worden over het beoogde afsprakenkader.

Datum

23 november 2022

Pagina

3 van 3

Het voorgenoemde voorstel voor het beoogde afsprakenkader moet gezien worden als een akkoord tussen de onderhandelaars en kan pas als bindend worden gezien als hiertoe alle geëigende bestuurlijke en politieke processen - zowel binnen de vennootschappen, de aandeelhoudersgeledingen en het Rijk - met positief besluit zijn doorlopen.

Concreet betekent dit dat Alliander - na een formeel akkoord van zowel de Raad van Bestuur als de Raad van Commissarissen en nadat voldaan is aan de adviesplicht van de OR - de goedkeuring voor het aangaan van het beoogde afsprakenkader zo spoedig mogelijk aan haar aandeelhouders zal voorleggen. Vooralsnog ligt daarbij agendering tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA) in april 2023 voor de hand, maar dit wordt - nadat de voorgenoemde besluitvorming is doorlopen - nog formeel aan u bevestigd. In aanloop naar de voorgenomen besluitvorming in de AvA, zullen de aandeelhouders hun eigen bestuurlijke en politieke processen moeten doorlopen.

Ter ondersteuning van de voorgenoemde besluitvormingsprocessen is Alliander voornemens om - net als in het traject rondom de uitgifte van de reverse converteerbare hybride obligatielening van € 600 miljoen - t.z.t. informatiesessies te organiseren, om u als aandeelhouder mee te nemen in de details van het beoogde afsprakenkader. U ontvang hier - na versturing van de voorgenoemde Kamerbrief - spoedig nadere informatie over.

Ik ga er vanuit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Mocht u desondanks nog vragen of opmerkingen hebben, dan kunt u via e-mail (aandeelhouders@alliander.com) contact met ons opnemen.

Met vriendelijke groet,

Maarten Otto,

voorzitter Raad van Bestuur/CEO

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	11513
Extern Zaak ID	1929521
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	23 januari 2023
Agendapunt	14.b
Titel	Subsidies algemeen: Programmering Evaluatiekader subsidies 2023 (C-agenda EFB 23-01-2023)
Organisatieonderdeel	BEL/O&I

Bijlagen

brief aan PS over Programmering Evaluatiekader subsidies 2023.pdf

Geagendeerd	Vergaderdatum
Overdracht vanuit GS	12 december 2022
Ingekomen stukken ter kennisname	31 december 2022
Economie Financiën en Bestuur	23 januari 2023

Toelichting

Op 14 januari 2019 heeft PS het geactualiseerde Evaluatiekader Subsidies vastgesteld waarmee jaarlijks bepaald wordt welke subsidies op doeltreffendheid worden geëvalueerd. Op basis van dit Evaluatiekader lag de programmering van subsidie-evaluaties voor 2023 ter besluitvorming voor. De resultaten van de subsidie-evaluaties worden te zijner tijd ter kennisname voorgelegd aan Provinciale Staten.

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

mw. M.E. de Winter

BEL/OI

Telefoonnummer +31235143566

winterm@noord-holland.nl

1 | 3

Betreft: Programmering Evaluatiekader subsidies 2023

Verzenddatum

- 7 DEC. 2022

Kenmerk

1929521/1929524

Geachte leden,

Graag informeren wij u over het volgende onderwerp:
Programmering Evaluatiekader subsidies 2023.

Uw kenmerk

Inleiding

Met het Evaluatiekader Subsidies (vastgesteld door PS op 4 februari 2013 en geactualiseerd op 14 januari 2019) zet de provincie Noord-Holland in op het verkrijgen van meer inzicht in de mate van doeltreffendheid van de door haar verstrekte subsidies. Hiermee geeft de provincie invulling aan een wettelijke taak. Het Evaluatiekader bevat een afwegingskader aan de hand waarvan wordt bepaald welke subsidies in aanmerking komen voor evaluatie, op basis van o.a. omvang van de subsidie, looptijd en eerder uitgevoerde evaluaties. Alle lopende uitvoeringsregelingen, begrotingssubsidies en de eenmalige subsidies zijn langs dit afwegingskader gelegd.

Het vervolg van deze brief beschrijft de resultaten van de selectie van de in 2023 te evalueren subsidies volgens het afwegingskader.

Programmering subsidie-evaluaties 2023

In 2023 wordt één uitvoeringsregeling geëvalueerd, te weten de subsidieregeling voor Kleine Infrastructuur Noord-Holland. Daarnaast wordt in 2023 één eenmalige subsidie geëvalueerd, namelijk de subsidie Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland. Daarbij hanteren we een evaluatiemethode die gericht is op de robuustheid van de onderbouwing en voortgang. Een aangepaste werkwijze die in 2021 en 2022 ook succesvol is toegepast.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Controle eenmalige subsidies

De eenmalige subsidies die in aanmerking komen voor evaluatie, dit jaar die uit 2020, zijn gecontroleerd. Voor deze controle gebruiken we dezelfde criteria waaraan we ook toetsen bij evaluaties van de uitvoeringsregelingen en begrotingssubsidies. Het gaat om: de stand van zaken van de uitvoering van de gesubsidieerde activiteit, de aanwezigheid van recente of al geplande evaluaties, de aanwezigheid van een bewezen beleidstheorie en een controle op het juiste momentum voor evaluatie. Als na deze controle geen enkele eenmalige subsidie in aanmerking komt voor evaluatie op doeltreffendheid, hanteren wij een aangepaste evaluatiemethode op robuustheid en voortgang.

In 2020 zijn 23 eenmalige subsidies groter dan €500.000,- verstrekt. Tien daarvan waren groter dan €1.000.000. Geen van deze subsidies kunnen op dit moment goed op doeltreffendheid worden geëvalueerd, omdat het infrastructurele of bouwprojecten betreft (geen beleidstheorie om aan te toetsen) of omdat sprake is van een al bewezen techniek (bijvoorbeeld verduurzamingsprojecten met bewezen technieken), of omdat projecten nog niet gestart zijn. Daarnaast zijn vijf subsidies verstrekt vanuit het noodfonds sociale infrastructuur voor de coronacrisis. Op dit moment vindt een tussenevaluatie van dit noodfonds plaats, die in het voorjaar van 2023 wordt afgerond. Er is één subsidie waar een evaluatie op robuustheid en voortgang relevant is, te weten de subsidie Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland. Deze evaluatie richt zich op een oordeel over de *robuustheid* van de inhoudelijke onderbouwing van de gesubsidieerde activiteit en de *voortgang* van de uitvoering.

Resumerend

In 2023 wordt, overeenkomstig de criteria uit het Evaluatiekader subsidies, de uitvoeringsregeling Kleine Infrastructuur Noord-Holland geëvalueerd. Daarnaast wordt de eenmalige subsidie voor de Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland geëvalueerd. Dit gebeurt op aangepaste wijze gericht op robuustheid van de inhoudelijke onderbouwing en op voortgang van de uitvoering. Beide evaluaties worden na afronding aan u aangeboden.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

voorzitter

R.M. Bergkamp

A.Th.H. van Dijk

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	11448
Extern Zaak ID	1845251
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	23 januari 2023
Agendapunt	15.a
Titel	Archief/PS-zaken: GS-reactie Rekenkamerrapport Praktijk van de Wob in NH (C-agenda EFB 23-01-2023)
Organisatieonderdeel	CZ/JZ

Bijlagen

Brief aan PS over Randstedelijke Rekenkamer rapport – nota van bevindingen De praktijk van de Wob in Noord-Holland.pdf

Geagendeerd	Vergaderdatum
Overdracht vanuit GS	5 december 2022
Ingekomen stukken ter kennisname	31 december 2022
Economie Financiën en Bestuur	23 januari 2023

Toelichting

De Randstedelijke Rekenkamer heeft de praktijk van de Wob bij de provincie Noord-Holland onderzocht en heeft hierover een Nota van bevindingen opgesteld. Op verzoek van Provinciale Staten heeft Gedeputeerde Staten hierop een reactie opgesteld en aan Provinciale Staten toegestuurd.

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

M.S. van Muiswinkel

CZ/JZ/WCD

Telefoonnummer +31235143839

martijn.van.muiswinkel@noord-
holland.nl

1 | 3

Verzenddatum

**Betreft: Randstedelijke Rekenkamer rapport/nota van bevindingen De
praktijk van de Wob in Noord-Holland**

30 NOV. 2022
Kenmerk

1845251/1931564

Geachte leden,

In de commissie EFB van 12 september 2022 heeft de commissaris van de Koning toegezegd dat Gedeputeerde Staten een schriftelijke reflectie op het Rekenkamerrapport De Praktijk van de Wob in Noord-Holland, aan Provinciale Staten zullen doen toekomen.

Uw kenmerk

xxxx

In het onderstaande gaan wij in op de bevindingen in het rapport.

Progressief, helder en rechtmatig

De Randstedelijke Rekenkamer (RR) heeft onderzocht hoe de provincie vormgeeft aan de afhandeling van Wob-verzoeken, in hoeverre dit rechtmatig gebeurt, hoe hierover verantwoording wordt afgelegd, hoe actieve openbaarmaking is geregeld en hoe dit zich verhoudt tot de eisen die de Wet open overheid (Woo) gaat stellen.

De RR heeft een positief rapport opgesteld over de praktijk van de Wob (thans Woo) bij de provincie Noord-Holland. In dit verband wordt onder meer gewezen op ons progressieve beleid met betrekking tot openheid en transparantie, op het heldere Wob-proces en op het feit dat de provincie Wob-verzoeken rechtmatig afhandelt. Ook stelt de RR vast dat de provincie reeds Wob-besluiten en de openbaar gemaakte documenten actief openbaar maakt op de provinciale website.

Voor ons is het rapport dan ook een bevestiging dat de provincie op de goede weg is wat betreft openheid en transparantie.

Beslistermijn

Tegelijkertijd willen we nog veel meer verzoeken binnen de termijn,

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

uniform en zorgvuldig afdoen. Door de afhandeling van Wob-verzoeken centraal te beleggen per september 2020, is hiermee een goed begin gemaakt. Sturen op informele afhandeling van de verzoeken is daarbij het uitgangspunt geworden.

Ter illustratie, dit betekent voor 2022 dat van de 73 verzoeken die dit jaar al zijn afgedaan (per 14 november 2022), 44 procent via informele weg is afgedaan. Bijvoorbeeld door het beantwoorden van vragen of het voeren van een achtergrondgesprek. Dertig procent van de verzoeken is doorgestuurd naar andere overheidsorganen. Van de 19 verzoeken die met een formeel besluit zijn afgedaan, waren er 10 binnen de wettelijke termijn en 9 niet. Kortom, daarmee is 52 procent van de verzoeken binnen de termijn afgehandeld.

Door de constante stroom van verzoeken en regelmatig ook de omvang ervan, blijft het binnen de wettelijke termijn afdoen van de verzoeken die formeel worden afgedaan, een grote uitdaging. Inmiddels is de capaciteit van de centrale Wob-unit, de Wob-coördinatiedesk (WCD) uitgebreid en worden steeds meer technische hulpmiddelen ingezet. Tevens is de WCD open en transparant in het contact met verzoekers en worden verzoekers doorlopend geïnformeerd over de voortgang van de afhandeling van een verzoek. Hierdoor kan in voorkomende gevallen in omvangrijke zaken vaker met verzoekers een nadere termijn worden afgesproken.

Bezwaarfase Wob-procedure

Wat betreft de bevindingen met betrekking tot de bezwaarfase, deze zien allereerst op 2018, 2019 en 2020 en zijn dus ook van voor de oprichting van de WCD. Tegelijkertijd kan in het algemeen worden gesteld dat in Wob-zaken die in bezwaar of beroep worden behandeld, vaak nadere informatie openbaar wordt gemaakt omdat het regelmatig om grote en complexe dossiers gaat, waarbij niet uit te sluiten valt dat een enkel woord of een enkele passage toch openbaar moet worden gemaakt. Dit proberen we met onze centrale aanpak en de daarbij horende zorgvuldige afhandeling (met onder meer het vier ogen principe) zo veel mogelijk in de primaire fase te ondervangen. Daarbij is steeds de inzet dat een verzoeker geen aanleiding ziet om nog in bezwaar te gaan.

Communicatie op de provinciale website

Uit het rapport blijkt verder dat, hoewel de basisinformatie over het indienen van een Wob-verzoek op de provinciale website staat vermeld, de informatievoorziening mag worden uitgebreid.

Met de komst van de Woo op 1 mei 2022, is de informatievoorziening op de website geactualiseerd en uitgebreid. Dit sluit aan bij de constatering van de RR.

Actieve openbaarmaking

Ten slotte merken wij nog op dat de provincie reeds veel informatie actief openbaar maakt, zoals de Wob-besluiten met openbaar gemaakte documenten, beslissingen op bezwaar en bijbehorende adviezen, organisatiegegevens, GS-besluiten en Stateninformatie. In het kader van de Woo zullen in de (nabije) toekomst meer categorieën van informatie actief openbaar worden gemaakt. Hierbij wordt samengewerkt met de andere provincies via het IPO, met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en met het centrale Platform Open Overheidsinformatie.

Vertrouwende u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben,

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

C.J. Loggen

INGENOMEN - 1 DEC. 2022

Aan de Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten van de
Provincie Noord-Holland
Postbus 3007
2001 DA Haarlem

DGOBDR/D&B
Ministerie van Binnenlandse
Zaken en Koninkrijksrelaties

www.rijksoverheid.nl
www.facebook.com/minbzk
www.twitter.com/minbzk
[www.linkedin.com/company/
ministerie-van-bzk](https://www.linkedin.com/company/ministerie-van-bzk)

Kenmerk
2022-0000536640

Uw kenmerk

Datum 28 november 2022
Betreft Inwerkingtreding wet versterking decentrale rekenkamers

Geachte heer/ mevrouw,

Met ingang van 1 januari 2023 treedt voor gemeenten en provincies de wet versterking decentrale rekenkamers in werking.¹ Voor de waterschappen treedt de wet deels op 1 januari 2024 en deels per 1 januari 2025 in werking (zie toelichting verderop). Deze wet is op 31 mei jl. met een ruime meerderheid in de Tweede Kamer aangenomen en op 27 september jl. door de Eerste Kamer als hamerstuk aanvaard.

In deze brief informeer ik u over het doel van deze wet, de wijzigingen die ermee worden doorgevoerd, de inwerkingtreding en het overgangsrecht en de mogelijkheid voor decentrale overheden om ondersteuning te krijgen van de projectgroep lokale rekenkamers.

Doel wet versterking decentrale rekenkamers

De wet versterking decentrale rekenkamers heeft tot doel het creëren van een sluitend, wettelijk stelsel voor gedegen, onafhankelijk rekenkameronderzoek, ter ondersteuning van de controlerende rol van raden, staten en algemene besturen van waterschappen. Het is van groot belang dat bij alle decentrale overheden gedegen, onafhankelijk rekenkameronderzoek plaatsvindt naar de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het gevoerde beleid. Voor de onafhankelijke rekenkamer gelden alle wettelijke waarborgen voor een sterke en onafhankelijke positie.

De belangrijkste wijziging voor gemeenten betreft het afschaffen van de mogelijkheid die de Gemeentewet biedt om per verordening regels te stellen aan de uitoefening van de rekenkamerfunctie. Door deze wijziging dienen gemeenteraden een eigen onafhankelijke rekenkamer in te stellen, of met andere raden, provincies of waterschappen een gemeenschappelijke rekenkamer. Hoewel de Provinciewet in dezelfde zin wordt gewijzigd, zal dit onderdeel voor de provincies geen gevolgen hebben, aangezien alle provincies reeds over een onafhankelijke (gemeenschappelijke) rekenkamer beschikken en de mogelijkheid van een rekenkamerfunctie in de praktijk niet wordt toegepast.

¹ Kamerstukken 35298.

Datum

Kenmerk
2022-0000536640

Voor waterschappen is de belangrijkste wijziging dat zij voortaan ook de plicht hebben om een onafhankelijke rekenkamer in te richten, alleen of met andere waterschappen, gemeenten en/of provincies tezamen.²

Uit de Gemeentewet en de Provinciewet volgt dat de ambtelijke ondersteuning van de onafhankelijke rekenkamer uitsluitend mag worden verricht door ambtenaren die geen band hebben met andere organen van het bestuur. De wetswijziging maakt wel mogelijk dat medewerkers van de gemeentelijke of provinciale griffie de onafhankelijke rekenkamer kunnen ondersteunen. Met deze maatregel wordt tegemoetgekomen aan met name kleinere gemeenten die anders met moeite voldoende ambtelijke ondersteuning van de rekenkamer georganiseerd kunnen krijgen. Voor de waterschappen geldt deze mogelijkheid niet, omdat de Waterschapswet niet de figuur van een griffie kent. Het is aan het waterschapsbestuur zelf om de ondersteuning van een rekenkamer op een goede en onafhankelijke manier te regelen, conform de wet.

Inwerkingtreding en overgangstermijn

Zodra de wet in werking treedt per 1 januari 2023 behoudt een verordening die een rekenkamerfunctie regelt (en de benoemingen op die basis) gedurende een jaar haar rechtskracht, dus tot 1 januari 2024. Daarvoor is in de wet versterking decentrale rekenkamers overgangsrecht getroffen.³ Dit geeft de gemeenteraad gedurende een jaar de gelegenheid om op basis van de nieuwe wet een onafhankelijke rekenkamer (zelfstandig of gemeenschappelijk) in te stellen, de leden te benoemen en de oude verordening in te trekken. Uiterlijk op 1 januari 2024 zal dus in alle gemeenten een onafhankelijke rekenkamer moeten zijn ingesteld, inclusief de benoeming van leden.

Raadsleden die de rekenkamerfunctie uitoefenen, verliezen na intrekking van de verordening dan wel uiterlijk een jaar na de inwerkingtreding van het wetsvoorstel van rechtswege het lidmaatschap van de rekenkamerfunctie. Ook de externe commissieleden van de rekenkamerfunctie houden dan van rechtswege op lid van de rekenkamerfunctie te zijn. Zij kunnen dan –desgewenst- conform de wet voor 6 jaar benoemd worden in de onafhankelijke rekenkamer.

Het wetsvoorstel treedt voor de waterschappen in werking per 1 januari 2024. Met de Unie van Waterschappen is afgesproken dat per die datum bij alle waterschappen onafhankelijke rekenkamers zullen zijn ingesteld en bemenst. De Unie van Waterschappen stelt hiervoor een projectgroep in om de waterschappen bij de implementatie te begeleiden.

Uitbreiding onderzoeksbevoegdheden

De rekenkamer doet onderzoek naar de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het gevoerde beleid. In de Gemeentewet en Provinciewet wordt de wettekst gewijzigd van 'het gevoerde bestuur' naar 'het gevoerde

² Artikel IIA.

³ Artikel IV.

Datum

Kenmerk

2022-0000536640

beleid'. Met deze wijziging wordt verduidelijkt dat deze bevoegdheid van decentrale rekenkamers ruim moet worden opgevat: beleidsvoorbereiding, -vorming, -vaststelling, -uitvoering en -effecten vallen hieronder, maar ook het functioneren van de ambtelijke organisatie, die het bestuur bij zijn taakvervulling ten dienste staat, en de politieke organisatie (algemeen en dagelijks bestuur) van de gemeente, provincie en waterschap.

Decentrale rekenkamers van gemeenten en provincies beschikken reeds over bevoegdheden om onderzoek te kunnen doen naar publiekrechtelijke en privaatrechtelijke samenwerkingsverbanden. Ook de rekenkamers van waterschappen krijgen deze bevoegdheden. De wet versterking decentrale rekenkamers breidt deze onderzoeksbevoegdheden van decentrale rekenkamers op een aantal punten uit.

- Decentrale rekenkamers kunnen voortaan onderzoek instellen naar de inkoop- en contractrelaties van het bestuur, bijvoorbeeld voor de inkoop van jeugdzorg of maatschappelijke ondersteuning, indien het bestuur zichzelf dat recht heeft voorbehouden. Ik raad –indien dat nog niet is gebeurd– de gemeente-, provincie-, en waterschapsbesturen aan om dit recht op te nemen in de eigen inkoopvoorwaarden.
- De wetwijziging maakt mogelijk dat decentrale rekenkamers voortaan alle subsidies, leningen en garanties kunnen onderzoeken. Nu is dat alleen mogelijk als de subsidie, lening of garantie meer dan 50% van de baten van de private rechtspersoon is.
- Decentrale rekenkamers kunnen voortaan onderzoek doen naar NV's en BV's waar alle betrokken bestuurslagen van "de overheid" gezamenlijk een meerderheidsbelang (meer dan 50%) in hebben, terwijl zij dat afzonderlijk niet hebben.
- Decentrale rekenkamers kunnen voortaan onderzoek doen naar dochter- en kleindochterondernemingen van (gezamenlijke) overheidsdeelnemingen waar de gemeenten, provincies, waterschappen en/of de Staat gezamenlijk meer dan 50% belang in hebben.
- De rekenkamer die voornemens is een onderzoek in te stellen naar deze gezamenlijke overheidsdeelnemingen dient de dagelijkse besturen van de betrokken overheden daarvan in kennis te stellen.

Extra waarborgen voor het rekenkameronderzoek en de rapportage

Ten slotte bevat de wet versterking decentrale rekenkamers nieuwe waarborgen die van belang zijn voor een goed verloop van het onderzoeksproces en de rapportage van de bevindingen door de rekenkamer.

- Het dagelijks bestuur doet jaarlijks een overzicht van de aan het dagelijks bestuur gedane voorstellen van de rekenkamer toekomen aan het algemeen bestuur, vergezeld van zijn standpunt daaromtrent en van de wijze waarop aan de voorstellen vervolg is gegeven.
- Decentrale rekenkamers dienen de door hen onderzochte instellingen de gelegenheid te geven op conceptrapporten te reageren (hoor- en wederhoor).

Datum

Kenmerk
2022-0000536640

- Decentrale rekenkamers kunnen voortaan mededelingen, die vertrouwelijke gegevens of bevindingen bevatten, ter vertrouwelijke kennisgeving aan het algemeen bestuur sturen.

Ondersteuning door projectgroep lokale rekenkamers

In 2021 is de projectgroep lokale rekenkamers van start gegaan. De projectgroep is ingesteld door het ministerie van BZK, in samenwerking met de VNG. De projectgroep heeft tot doel om per jaar circa 25 gemeentebesturen te ondersteunen bij de inrichting en/of het functioneren van hun lokale rekenkamer en het versterken van de relatie van de rekenkamer met de raad en het college. De projectgroep deelt kennis en informatie over de versterking van lokale rekenkamers, zodat andere gemeenten hiervan kunnen leren. Voor het aanvragen van een gesprek met de projectgroep kunt u contact opnemen met het ministerie van BZK via info.openbaarbestuur@minbzk.nl.

De Nederlandse vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRR) ondersteunt eveneens rekenkamers. In aanvulling op de werkzaamheden van de projectgroep zijn er door de NVRR transitieteams ingesteld om rekenkamers te ondersteunen met de overgang van rekenkamercommissie naar rekenkamer. Meer informatie is te vinden op de site www.nvrr.nl.

Rechtmatigheidsverantwoording

Ook wijzigt deze wet de Gemeentewet, Provinciewet en Waterschapswet met betrekking tot de rechtmatigheidsverantwoording als onderdeel van de jaarrekening. Met deze wijziging leggen het college van burgemeester en wethouders bij een gemeente, het college van gedeputeerde staten bij een provincie en het dagelijks bestuur van een waterschap in de jaarrekening zelf verantwoording af over de financiële rechtmatigheid. Dit is in lijn met de systematiek die geldt bij het Rijk. Dit onderdeel treedt voor gemeenten en provincies ook in werking op 1 januari 2023 en zal het eerst voor het verslagjaar 2023 gelden. In de loop van 2023 wordt in aansluiting op deze wet ook het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden gewijzigd.

Voor de waterschappen treedt de wijziging van de rechtmatigheidsverantwoording met ingang van 1 januari 2025 in werking, vanaf het verslagjaar 2025. De Unie van Waterschappen ondersteunt hierbij de waterschappen.

Datum

Kenmerk

2022-0000536640

Tot slot

Indien u naar aanleiding van deze brief vragen heeft over de Wet versterking decentrale rekenkamers kunt u deze stellen aan het ministerie van BZK via info.openbaarbestuur@minbzk.nl.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Hanke Bruins Slot

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	11558
Extern Zaak ID	1930434
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	23 januari 2023
Agendapunt	15.c
Titel	Communicatie: Wijziging en openstelling 2023 Uitvoeringsregeling subsidie eren en herdenken Noord-Holland (C-agenda EFB 23-01-2023)
Organisatieonderdeel	BEL/OMB

Bijlagen
Uitvoeringsregeling subsidie eren en herdenken Noord-Holland 2022
besluit vaststelling subsidieplafond 2023
Brief aan PS over Wijziging en openstelling 2023 van de Uitvoeringsregeling subsidie eren en herdenken.pdf

Geagendeerd	Vergaderdatum
Overdracht vanuit GS	12 december 2022
Ingekomen stukken ter kennisname	31 december 2022
Economie Financiën en Bestuur	23 januari 2023

Toelichting

Gedeputeerde Staten stellen een subsidieregeling open voor aanvragen in het thema eren en herdenken. De uitvoeringsregeling subsidie eren en herdenken Noord-Holland 2022 wordt gewijzigd en wordt voor 2023 opengesteld met een plafond van 80.000 Euro.

Besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland van *, nr. *, tot wijziging van de Uitvoeringsregeling subsidie eren en herdenken Noord-Holland 2022

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland;

Overwegende dat het gewenst is om de Uitvoeringsregeling subsidie eren en herdenken Noord-Holland 2022 te wijzigen;

Gelet op artikel 2 van de Algemene subsidieverordening Noord-Holland 2011;

Besluiten:

Artikel 1

De Uitvoeringsregeling subsidie eren en herdenken Noord-Holland 2022 wordt als volgt gewijzigd:

A. Artikel 5 lid 1 wordt als volgt gewijzigd:

Een aanvraag om subsidie is tijdig ingediend indien de aanvraag in de periode van 1 januari tot en met 1 oktober is ontvangen.

B. Artikel 10 lid 1 wordt als volgt gewijzigd:

De subsidie bedraagt ten hoogste 50% van de subsidiabele kosten tot maximaal € 5.000,-.

C. Artikel 11 lid 1 wordt als volgt gewijzigd:

De subsidieontvanger is verplicht de herdenkingsactiviteit binnen 24 maanden na verzending van de beschikking tot subsidieverstrekking af te ronden.

Artikel 2

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het provinciaal blad waarin het wordt geplaatst.

Haarlem, *

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland

A.Th.H. van Dijk, voorzitter.

R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Bijlage 1: Integrale tekst van de Uitvoeringsregeling subsidie eren en herdenken Noord Holland 2022 na wijziging

Artikel 1

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. herdenkingsactiviteit: een of meerdere activiteiten die zijn gericht op het herdenken, koesteren en vieren van markerende gebeurtenissen of personen.
- b. bovenlokaal karakter: een uitstraling of effect op regionaal, provinciaal of landelijk niveau.

Artikel 2

Subsidie wordt verstrekt aan stichtingen en verenigingen die zich het organiseren van een herdenkingsactiviteit ten doel hebben gesteld.

Artikel 3

1. Subsidie kan worden verstrekt voor herdenkingsactiviteiten met een bovenlokaal karakter, die zijn gericht op een breed publiek en betrekking hebben op de geschiedenis van Noord-Holland.
2. Subsidie wordt niet verstrekt voor:
 - a. het organiseren van festivals;
 - b. het schrijven, publiceren en uitgeven van boeken.

Artikel 4

Een aanvraag om subsidie bevat ten minste:

- a. een omschrijving van het doel van de activiteit;
- b. een inhoudelijke beschrijving van de activiteit, waaruit in ieder geval blijkt dat de activiteit gericht is op een breed publiek en betrekking heeft op de geschiedenis van Noord-Holland;
- c. een gespecificeerde begroting van de kosten van de activiteit;
- d. een financieringsplan van de kosten van de activiteit;
- e. een tijdsplanning.

Artikel 5

1. Een aanvraag om subsidie is tijdig ingediend indien de aanvraag in de periode van 1 januari tot en met 1 oktober is ontvangen.
2. Indien de aanvraag buiten de in het eerste lid genoemde periode wordt ontvangen, wordt deze buiten behandeling gelaten.
3. Gedeputeerde Staten beslissen binnen 13 weken na ontvangst van de aanvraag om subsidie.

Artikel 6

Gedeputeerde Staten stellen jaarlijks een subsidieplafond vast.

Artikel 7

1. Aanvragen om subsidie worden behandeld op volgorde van ontvangst.

2. Wanneer een aanvrager op grond van artikel 4:5 van de Algemene wet bestuursrecht de gelegenheid heeft gehad de aanvraag aan te vullen, geldt als datum van ontvangst van de aanvraag, de datum waarop de aangevulde aanvraag is ontvangen.
3. Indien toepassing van het vorige lid ertoe leidt dat aanvragen gelijk eindigen, wordt rangschikking van die aanvragen bepaald door loting.

Artikel 8

Subsidie wordt geweigerd indien:

- a. de herdenkingsactiviteit financieel niet haalbaar is;
- b. de aanvrager voor dezelfde activiteit al een subsidie van Gedeputeerde Staten heeft ontvangen;
- c. de herdenkingsactiviteit een overwegend politiek karakter draagt;
- d. de activiteit het in stand houden of functioneren van de stichting of vereniging betreft.

Artikel 9

Subsidie wordt verstrekt voor kosten die naar het oordeel van Gedeputeerde Staten direct samenhangen met de herdenkingsactiviteit.

Artikel 10

1. De subsidie bedraagt ten hoogste 50% van de subsidiabele kosten tot maximaal € 5.000,-.
2. Gedeputeerde Staten verstrekken geen subsidies van minder dan € 2.500,-.
3. Er gaat geen beschikking omtrent subsidieverlening aan de subsidievaststelling vooraf.

Artikel 11

1. De subsidieontvanger is verplicht de herdenkingsactiviteit binnen 24 maanden na verzending van de beschikking tot subsidieverstrekking af te ronden.
2. In de beschikking tot subsidieverstrekking kunnen aan de subsidieontvanger andere verplichtingen worden opgelegd.

Artikel 12

1. Deze regeling treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Provinciaal blad waarin zij wordt geplaatst.
2. Deze regeling vervalt met ingang van 1 januari 2026.
3. Deze regeling wordt aangehaald als Uitvoeringsregeling subsidie eren en herdenken Noord-Holland 2022.

Haarlem,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland

A.Th.H. van Dijk, voorzitter.

R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland van *, nr. *, tot vaststelling van het subsidieplafond voor 2023 op grond van de Uitvoeringsregeling subsidie eren en herdenken Noord-Holland 2022.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland;

Gelet op artikel 6 van de Uitvoeringsregeling subsidie eren en herdenken Noord-Holland 2022;

Besluiten:

Artikel 1

Gedeputeerde Staten stellen voor het jaar 2023 een subsidieplafond van € 80.000,- vast.

Artikel 2

Het subsidieplafond wordt verdeeld overeenkomstig het bepaalde in artikel 7 van de Uitvoeringsregeling subsidie eren en herdenken Noord-Holland 2022.

Artikel 3

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het provinciaal blad waarin het wordt geplaatst.

Haarlem,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

A.Th.H. van Dijk, voorzitter.

R.M. Bergkamp, provinciesecretaris.

Uitgegeven op *

Namens Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

R.M. Bergkamp, provinciesecretaris.

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

S.Y. Langeveld

AD/KAB/KAB

Telefoonnummer +31235144982

langevelds@noord-holland.nl

1 | 2

**Betreft: Wijziging en openstelling 2023 van de Uitvoeringsregeling
subsidie eren en herdenken Noord-Holland 2022**

Verzenddatum

- 7 DEC. 2022

Kenmerk

1930434/1932285

Geachte leden,

Uw kenmerk

Graag brengen wij u ter kennis dat Gedeputeerde Staten op 6 december jl. de Uitvoeringsregeling subsidie eren en herdenken Noord-Holland 2022 hebben gewijzigd en het subsidieplafond voor 2023 hebben vastgesteld. De subsidieregeling is bedoeld voor stichtingen en verenigingen die zich het organiseren van een herdenkingsactiviteit ten doel hebben gesteld.

Als provincie vinden we het wenselijk om het historisch besef en de bewustwording rondom thema's als vrijheid, veiligheid en discriminatie in de provincie te stimuleren. Daarom ondersteunen we met deze regeling activiteiten die zijn gericht op herdenken, koesteren en vieren van markerende gebeurtenissen en/of personen uit de geschiedenis van Noord-Holland.

Na de eerste openstelling in 2022 hebben we tot een aantal wijzigingen besloten om zo meer aanvragen te kunnen honoreren. Zo is de uitvoeringsperiode verlengd en de maximale bijdrage van de provincie verlaagd van €10.000 naar €5000. Voor 2023 stellen Gedeputeerde Staten een subsidieplafond vast van €80.000.

Naast deze nieuwe uitvoeringsregeling voor eren en herdenken blijft de provincie ook via ons sponsorbeleid evenementen ondersteunen, zoals bijvoorbeeld festivals.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

provinciesecretaris

voorzitter

R.M. Bergkamp

A.Th.H. van Dijk

Dreef 3
2012 HR Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

2 bijlagen:

- Besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland tot vaststelling van het subsidieplafond voor 2023 op grond van de Uitvoeringsregeling subsidie eren en herdenken Noord-Holland 2022
- Besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland tot wijziging van de Uitvoeringsregeling subsidie eren en herdenken Noord-Holland 2022

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

P.A.J.M. Kreuwel
CZ/JZ

Telefoonnummer +31235144622
kreuwelp@noord-holland.nl

1 | 2

Betreft: afschrift beslissing op bezwaar Stichting Windalarm en informatie over de Noodverordening

Verzenddatum

21 DEC. 2022

Kenmerk

1952941/1953291

Geachte leden,

Bijgevoegd treft u aan de beslissing op het bezwaarschrift van de heer J.F.M. de Groot, mede namens Stichting Windalarm. Deze beslissing betreft de (juridische) uitwerking van het besluit dat u op 19 december jl. heeft genomen.

Ik wijs u er tevens op dat volgens de laatste berichten op 19 december eveneens een nieuw politiek akkoord is bereikt over de 'Noodverordening Versnelling inzet energieprojecten', die heeft meegewogen bij de besluitvorming over het bezwaarschrift. Deze noodverordening heeft als doel de uitrol van hernieuwbare energie te versnellen. De verordening is dus nog niet vastgesteld op 19 december, zoals eerder werd aangekondigd. Vaststelling van de noodverordening gebeurt via een schriftelijke procedure.

De noodverordening zal een dag na de publicatie in het publicatieblad van de EU van kracht zijn. De verordening is geldig voor een periode van 18 maanden, waarna de Europese Commissie zal kijken of verlenging nodig is. In bijgevoegd document van het Huis van de Nederlandse Provincies treft u meer informatie aan over de achtergrond en de inhoud van deze noodverordening.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL 0010.03.124.B.08

Meer informatie over de noodverordening vindt u ook op de website van Kenniscentrum Europa Decentraal via:

<https://europadecentraal.nl/europese-ster-2022/>

Hoogachtend,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized initial 'A' followed by a long horizontal stroke that ends in a circular flourish.

A.T.H. van Dijk

2 bijlagen

Beslissing op bezwaar
HNP signalering

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Stichting Windalarm
De heer J.F.M. de Groot
Wim Noordhoekkade 678
1087 NJ Amsterdam

Provinciale Staten

Uw contactpersoon

P.A.J.M. Kreuwel

CZ/JZ

Telefoonnummer +31235144622

kreuwelp@noord-holland.nl

1 | 5

Betreft: Beslissing op bezwaar inzake Referendumverzoek Stichting Windalarm

Verzenddatum

21 DEC. 2022

Kenmerk

1952941/1952452

Geachte heer De Groot,

Op 23 mei 2022 hebben wij besloten dat de besluiten betreffende de partiële herziening van de Omgevingsverordening NH 2020 en de Omgevingsverordening NH 2022 niet referendabel zijn vanwege spoedeisende en dringende provinciale belangen. Wij hebben dit besloten naar aanleiding van een geldige kennisgeving die door de Stichting Windalarm was ingediend in het kader van de Referendumverordening Noord-Holland 2018. Tegen dit besluit heeft u, mede namens de Stichting Windalarm, op 24 juli 2022 bezwaar gemaakt als bedoeld in artikel 7:1 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Wij hebben op 19 december jl. besloten uw bezwaarschrift ongegrond te verklaren en het bestreden besluit niet te herroepen. Hierbij ontvangt u de volledige beslissing op uw bezwaarschrift.

Verdaging

Bij brief van 21 oktober 2022 (kenmerk 1878406/1918696) hebben wij de beslissing op uw bezwaarschrift met zes weken verdaagd. De beslistermijn is op 13 december jl. verstreken. Gelet op de voorbespreking in de commissie EFB en de vergaderdata van Provinciale Staten was het niet mogelijk om binnen de termijn een beslissing te nemen. U bent daarover telefonisch geïnformeerd door de plaatsvervangend statengriffier, de heer E. Krijgsman.

De hoor- en adviescommissie

Op 22 september jl. heeft aan de Dreef nr. 3 te Haarlem een openbare hoorzitting plaatsgevonden van Kamer I uit de Hoor- en adviescommissie als bedoeld in artikel 7:13 van de Awb (verder te noemen: de commissie), waarin uw bezwaarschrift aan de orde is gesteld. Bij deze zitting was uzelf aanwezig. Ter toelichting van het bestreden besluit zijn namens Provinciale Staten ter zitting verschenen mevrouw drs. K. Bolt (statengriffier), mevrouw mr. A.F.P. van Mierlo, de heer mr. G.D. van der Veen en de heer E. Krijgsman. De commissie heeft op basis van de stukken en het besprokene in de hiervoor genoemde openbare hoorzitting advies aan Provinciale Staten

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143
Fax (023) 514 3030

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL 0010 03 124 B 08

uitgebracht op 20 oktober jl. Het advies en het verslag van de hoorzitting vindt u als bijlagen bij deze brief.

Advies

De commissie heeft vastgesteld dat uw bezwaarschrift binnen de wettelijke termijn is ingediend, dat het rechtsgeldig is ondertekend en ook voldoet aan alle overige vormvereisten. U bent volgens de commissie gezien uw doelstellingen belanghebbende. Om die reden is het bezwaarschrift ontvankelijk.

De commissie komt in haar advies tot de conclusie dat het besluit om het referendumverzoek af te wijzen niet genomen had mogen worden. Volgens de commissie hebben Provinciale Staten ten onrechte aangevoerd dat er spoedeisende en dringende provinciale belangen gemoed zijn met de inwerkingtreding of uitvoering van de omgevingsverordeningen. De commissie voert hiertoe kort samengevat de volgende argumenten aan:

- Het is niet aannemelijk dat de RES doelstellingen en de doelstellingen van het Klimaatakkoord *onmogelijk* te behalen zijn als de strengere normen blijven bestaan. De noodzaak om windparken te realiseren wordt wel aangegeven maar niet duidelijk is of dat *absoluut* niet zou lukken zonder versoepeling van de normen.
- Provinciale Staten hadden ook de verdere referendumprocedure door kunnen laten gaan terwijl de verordeningen gewoon in werking waren getreden (normaliter is er opschorting maar daarop kan een uitzondering worden gemaakt).
- De vraagstelling in een referendum hoeft niet te gaan over alles wat in de omgevingsverordeningen is opgenomen, aangezien het verzoek overduidelijk betrekking heeft op het afschaffen van de strengere normen voor windturbines.
- In het besluit van 23 mei jl. wordt artikel 5, eerste lid, aanhef en onder i, van de Referendumverordening, waarin is bepaald dat geen referendum wordt gehouden over een besluit ter uitvoering van een besluit van een hoger bestuursorgaan of wetgever, niet genoemd als grondslag voor het afwijzen van het referendumverzoek. Wel wordt in de motivering verwezen naar hogere wetgeving, dat is niet juist. Er is ook geen verplichting vanuit hogere wetgeving die de inhoud van de omgevingsverordeningen bepaalt.

Beslissing contrair aan het advies

Provinciale Staten hebben op 19 december jl. het besluit genomen om contrair aan het advies van de commissie het bezwaarschrift ongegrond te verklaren en het bestreden besluit in stand te laten. Hiertoe hebben Provinciale Staten het volgende overwogen.

Beoordelingsruimte spoedeisende en dringende provinciale belangen

In artikel 5, tweede lid, aanhef en onder n, van de Referendumverordening NH 2018 is bepaald dat géén referendum kan worden gehouden over besluiten waarvan de uitvoering of inwerkingtreding niet kan worden uitgesteld wegens spoedeisende of dringende provinciale belangen. Deze bepaling geeft Provinciale Staten veel beoordelingsruimte bij een beslissing over de toelating van een eerste referendumverzoek. Daar hebben Provinciale Staten zelf voor gekozen bij het vaststellen van de referendumverordening. Zij hebben de ruimte om te bepalen wat zij verstaan onder spoedeisende en

dringende belangen en zij hebben de ruimte om te oordelen dat deze spoedeisende of dringende provinciale belangen van een besluit zwaarder wegen dan de wens van inwoners van Noord-Holland om over het besluit een referendum te houden.

De commissie stelt zelf ook in haar advies dat Provinciale Staten een ruime discretionaire bevoegdheid hebben in deze. Maar vervolgens perkt de commissie deze bevoegdheid fors in, door uitsluitend te kijken naar de absolute (on)haalbaarheid van de RES doelstellingen. De commissie stelt in haar advies immers dat het niet aannemelijk is dat de RES doelstellingen en de doelstellingen van het Klimaatakkoord *onmogelijk* te behalen zijn als de strengere normen voor wind op land, zoals die met ingang van 15 juni 2022 zijn komen te vervallen op grond van de partiële herziening van de Omgevingsverordening NH2020, blijven bestaan. Volgens de commissie wordt de noodzaak om windparken te realiseren wel aangegeven, maar is niet duidelijk of dat *absoluut* niet zou lukken zonder versoepeling van deze wind op landnormen. De commissie doet daarmee de aanname dat zonder de ruimere regels de opgave voor wind op land ook gehaald kan worden en vindt daarom dat er geen spoedeisende of dringende provinciale belangen zijn.

Provinciale Staten kunnen zich hier niet in vinden. Waar het om gaat, is dat een referendumprocedure veel onzekerheid met zich brengt en dat het (op tijd) behalen van de klimaatdoelstellingen daardoor ernstig zal worden bemoeilijkt. Het reële risico dat de klimaatdoelstellingen voor wind op land niet op tijd behaald worden, dient hier als een spoedeisend en dringend provinciaal belang te worden aangemerkt. Door het ondertekenen van het Klimaatakkoord en het vaststellen van de RES-en en de daarin opgenomen opgaven is het op tijd behalen van de daarin opgenomen wind op land opgave per definitie een provinciaal belang geworden dat als dringend en spoedeisend kan worden aangemerkt.

RES-opgave en Klimaatdoelstellingen uit Klimaatakkoord

Het ruimere regime voor wind op land is noodzakelijk voor het op tijd behalen van de RES opgave en de klimaatdoelstellingen uit het klimaatakkoord. Als in afwachting van de uitkomst van een referendum de inwerkingtreding van de besluiten met terugwerkende kracht wordt opgeschort en daardoor de strengere eisen blijven gelden (waaronder de 600 meter afstand tot gevoelige bestemmingen en de drie-op-een-lijn opstelling), kan de RES opgave voor wind op land van 0,43 Twh (ongeveer 14 windturbines in Noord-Holland Noord en ongeveer 28 in Noord-Holland Zuid) niet vóór 1 januari 2025 worden vergund en vervolgens kan deze opgave ook niet vóór 2030 worden gerealiseerd. In de RES zoekgebieden resteert in dat geval namelijk zeer weinig ruimte voor windparken. Ook buiten de RES zoekgebieden resteert nauwelijks ruimte. Dit blijkt uit de hier als bijlage bijgevoegde kaarten van Antea d.d. 14 november 2022.

Het niet opschorten van de inwerkingtreding van de besluiten hangende een referendumprocedure zal eveneens tot ernstige vertraging leiden en is daarom geen alternatief voor Provinciale Staten, nog los van het feit dat het nemen van onherroepelijke besluiten hangende een referendumprocedure omstreden is. Het bestemmen en vergunnen van windparken is een precair en kostbaar proces waarbij genoeg tijd en ruimte moet zijn voor uitgebreide participatie en zorgvuldig onderzoek. Als er onzekerheid bestaat over het voortbestaan van het ruimere regime op grond van de partiële herziening van de Omgevingsverordening NH2020 die sinds 15 juni 2022 geldt, zal men in afwachting van de uitkomsten van het referendum wachten met het opstarten van de participatie, het doen van onderzoek,

bestemmingsplanprocedures en het aanvragen van omgevingsvergunningen. Een projectlocatie die op grond van de ruimere wind op land regels wel te bestemmen en te vergunnen is, kan onder het strengere regime immers komen te vervallen.

Een referendumprocedure en het verwerken van de uitslag van een referendum neemt meer dan een jaar in beslag. Daar zou op zijn vroegst begin 2024 duidelijkheid over zijn. Mocht de uitslag leiden tot het handhaven van het ruimere regime, resteert er nog maar één jaar (tot 1 januari 2025) voor het bestemmen en vergunnen van de benodigde windturbines, hetgeen -zoals uit de praktijk blijkt- vaak onhaalbaar is.

Noodverordening

Nadat Provinciale Staten het advies over uw bezwaarschrift hebben ontvangen, zijn de Europese energieministers informeel akkoord gegaan met een op 9 november j.l. door de Europese Commissie gepubliceerde noodverordening over energietransitie: de EU-noodverordening inzake de versnelling van de inzet van hernieuwbare energiebronnen. Over de tekst van deze EU-noodverordening is op 19 december 2022 politiek overeenstemming bereikt.

De EU-noodverordening is bedoeld om het tempo van de inzet van hernieuwbare energie in de EU te versnellen en houdt onder andere in dat projecten ten behoeve van hernieuwbare energie automatisch van 'overstijgend publiek belang' zijn. Met het oog op dit 'overstijgend publiek belang' worden bouwprojecten anderhalf jaar lang minder streng beoordeeld op basis van de Wet natuurbescherming. Ook worden vergunningverleningsprocessen voor projecten ten behoeve van hernieuwbare energie verkort en vereenvoudigd. Deze EU-noodverordening heeft rechtstreekse werking en gaat boven Nederlandse wetgeving.

Provinciale Staten zijn van mening dat de EU-noodverordening extra gewicht geeft aan de spoedeisendheid en dringendheid van de besluiten waarover u een referendum wenst. Een referendumprocedure zou extra belemmeringen opwerpen en vertraging opleveren, terwijl in de EU-noodverordening juist automatisch wordt verondersteld dat onder meer wind op land bouwprojecten van overstijgend publiek belang zijn, reden waarom de vergunningprocedures worden versneld.

Beslissing

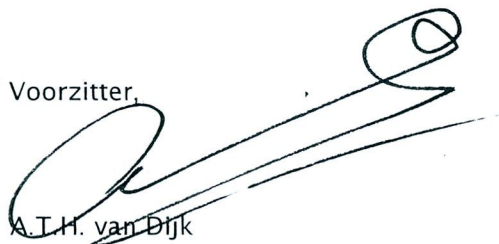
Gezien het vorenstaande hebben wij, gelet op de stukken en het besprokene tijdens de op 22 november jl. gehouden hoorzitting, in aanmerking nemend het bepaalde in artikel 5, tweede lid, aanhef en onder n, van de Referendumverordening, alsmede het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht, besloten uw bezwaarschrift ontvankelijk en ongegrond te verklaren, het bestreden besluit niet te herroepen maar te verduidelijken en aan te vullen met bovenstaande motivering.

Een afschrift van dit besluit hebben wij gezonden aan het secretariaat van de Hoor- en adviescommissie.

Hoogachtend,

Provinciale Staten van Noord-Holland,
namens dezen,

Voorzitter,

A.T.H. van Dijk

Als u belanghebbende bent kunt u binnen zes weken na de verzending, uitreiking of publicatie van dit besluit schriftelijk beroep instellen. Het beroepschrift kunt u sturen aan de Rechtbank Noord-Holland, Sector Bestuursrecht, Postbus 1621, 2003 BR Haarlem. U kunt telefonisch een folder aanvragen over de beroepsprocedure via het telefoonnummer van Informatie Rijksoverheid (tel: 1400) of via de internetsite www.Rijksoverheid.nl.

U kunt ook digitaal beroep instellen bij de genoemde rechtbank via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk op de genoemde site voor de precieze voorwaarden.

Bovenstaand besluit treedt in werking, ook al wordt een beroepschrift ingediend. Gelijktijdig met het indienen van een beroepschrift kunt u - bij spoedeisend belang - een voorlopige voorziening vragen bij de voorzieningenrechter van de Rechtbank Noord-Holland.

Bijlagen:

- advies hoor- en adviescommissie
- verslag hoorzitting
- Kaarten Antea

HNP-signalering

(Update 19 december 2022) Noodverordening inzake de versnelling van de inzet van hernieuwbare energie.

Context:

Op 9 november 2022 publiceerde de EC een noodverordening inzake de versnelling van de inzet van hernieuwbare energiebronnen. Deze noodverordening is een vervolgstap op het op 18 mei 2022 gepresenteerde REPowerEU-plan. Sinds de publicatie hiervan is de situatie omtrent de energiecrisis verslechterd. Door deze verslechtering acht de EC het noodzakelijk om tijdelijke, maar onmiddellijke actie te ondernemen om de langdurige en complexe administratieve handelingen rond het vergunningsverleningsproces inzake energieprojecten te verkorten en vereenvoudigen. Op 24 november 2022 is hier een informeel akkoord over bereikt binnen de Raad van de EU. Op 19 december 2022 is deze verordening formeel aangenomen door de Raad.

Inhoud

Zonne-energie-installaties

De lidstaten zijn het erover eens dat de vergunningsprocedure niet langer dan **3 maanden** mag duren. In bepaalde omstandigheden zullen zonne-energieprojecten op bestaande kunstmatige constructies worden vrijgesteld van de verplichting om een specifieke milieueffectbeoordeling uit te voeren. De installatie van zonne-energie-installaties met een capaciteit tot 50 kW, ook voor mensen die zonne-energie produceren voor eigen verbruik, wordt **1 maand** na aanvraag stilzwijgend vergund, mits er geen problemen zijn met de veiligheid, stabiliteit en betrouwbaarheid van het net.

Repowering van hernieuwbare-energiecentrales

De Raad stemde in met een termijn van **6 maanden** voor het vergunnen van repoweringprojecten, inclusief alle nodige milieueffectbeoordelingen. Wanneer repowering de productiecapaciteit van de energiecentrale met niet meer dan 15% doet toenemen, wordt de aansluiting op het net na uiterlijk **3 maanden** toegestaan.

Warmtepompen

De lidstaten zijn het eens over een termijn van **1 maand** voor de installatie van warmtepompen met minder dan 50 MW vermogen, en **3 maanden** in het geval van grondwarmtepompen. Voor bepaalde categorieën warmtepompen zullen aansluitingen op het transmissie- of distributienet worden toegestaan na kennisgeving. De lidstaten kunnen bepaalde gebieden of bouwwerken uitsluiten om cultureel erfgoed, nationale defensiebelangen of veiligheid te beschermen.

Hoger openbaar belang

Er werd afgesproken dat er bij de planning, bouw en exploitatie van centrales en installaties voor de productie van hernieuwbare energie sprake zal zijn van hoger openbaar belang. Dergelijke projecten kunnen daardoor profiteren van een vereenvoudigde beoordeling van een aantal milieuverplichtingen die in specifieke EU-richtlijnen zijn opgenomen. De lidstaten voegden de mogelijkheid toe om de toepassing van deze bepalingen te beperken tot bepaalde delen van hun grondgebied, soorten technologieën of projecten.

De Raad besliste dat de tijd gedurende welke de centrales, hun netaansluitingen en de bijbehorende netwerkinfrastructuur worden gebouwd of 'gerepowerd', niet in deze termijnen mag worden meegeteld. Ook werd verduidelijkt dat de lidstaten de vergunningsprocedures nog verder moeten

kunnen inkorten. De Raad biedt de lidstaten tevens de mogelijkheid de snellere vergunningsregels toe te passen voor lopende vergunningsaanvragen.

De verordening is geldig voor een periode van 18 maanden, waarna de Commissie zal kijken of verlenging nodig is.

Raakvlakken provinciaal beleid

De provincies zijn betrokken bij de ruimtelijke ordening en de vergunningverlening van hernieuwbare energieprojecten. Daarnaast worden er via de RES (Regionale Energiestrategieën) hernieuwbare energie (zon/wind) ruimtelijk ingepast. Provincies spelen daarnaast een belangrijke rol bij het versnellen van de marktintroductie van hernieuwbare energie.

Proces / vervolgstappen

Door het formele akkoord zal deze noodverordening worden gepubliceerd in het [publicatieblad van de EU](#). Deze noodverordening zal een dag na de publicatie in het publicatieblad van kracht zijn. Vanuit het HNP zullen wij het publicatieblad monitoren en de publicatie communiceren.

Contact

Bij vragen of specifieke aandachtspunten kun je contact opnemen met de HNP-vertegenwoordiger van jouw provincie of met Johanna Neyt, HNP-dossierhouder Klimaat & Energie (neyt@nl-prov.eu)

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR Haarlem

INGEKOMEN 23 DEC. 2022

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

AD/KAB/KAB

financieeltoezicht@noord-holland.nl

**Betreft: financiële weerbaarheid gemeenten van de
(Noord-Hollandse) gemeenten**

1 | 1

Geachte leden,

Ter uitvoering van art.167, tweede lid, van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht) zenden wij u het volgende toe;

- een afschrift van onze brief aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de financiële weerbaarheid van de (Noord-Hollandse) gemeenten.

Verzenddatum

23 DEC. 2022

Kenmerk

1944371/1945950

Uw kenmerk

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

H. v.o. STELT

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

Deze beslissing is namens Gedeputeerde Staten genomen door het lid van het college dat met dit onderwerp is belast.

Bijlage: afschrift brief aan Minister BZK (1944371/1944699)

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Postbus 20011
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

AD/KAB/KAB

financieeltoezicht@noord-holland.nl

1 | 3

**Betreft: financiële weerbaarheid van de
(Noord-Hollandse) gemeenten**

Verzenddatum

23 DEC. 2022

Kenmerk

1944371/1944699

Excellentie,

Uw kenmerk

Het gaat nog steeds slecht met de gemeentelijke financiën met als vooruitzicht een dieptepunt in het zogenoemde ravijnjaar 2026. Het grootste probleem is daarbij de aanhoudende onduidelijkheid vanuit het Rijk over de financiën voor 2026 en verder. Tijdens het opstellen van de begrotingen 2023 en bijbehorende meerjarenramingen 2024-2026 is gebleken dat de keuzes uit het Coalitieakkoord van het Rijk, ondanks de financiële intensiveringen ten opzichte van de Miljoenennota 2022, ertoe hebben geleid dat gemeenten grote zorgen hebben over hun structurele financiële situatie vanaf 2026; dit mede in het licht van de lange termijn investeringen die van hen gevraagd worden. Tegelijkertijd is er nog steeds geen duidelijkheid over wat de consequenties van de nieuwe financieringssystematiek zullen zijn. Ook de koepelorganisaties VNG en IPO hebben zich uitgesproken over de financiële onzekerheid voor de lokale overheden. Wij vragen daarom opnieuw aandacht voor deze situatie; het is voor gemeenten nu echt vijf voor twaalf!

Weliswaar is over de periode 2022-2025 meer financiële ruimte beschikbaar en is voor deze periode een goede financiële basis geboden, maar na 2025 wijzigen de vooruitzichten significant.

Mevrouw Lazeroms (procesbegeleider toekomst financiering gemeenten) heeft met een afvaardiging van het Rijk (de fondsbeheerders BZK en FIN), de Vereniging Nederlandse Gemeenten, het Interprovinciaal Overleg en de Unie van Waterschappen een analyse tot stand gebracht over het (financiële) vraagstuk dat na 2025 ontstaat door de aankondiging van een nieuwe financieringssystematiek. Uit haar rapport blijkt, dat de (autonome) uitgaven van gemeenten jaarlijks niet alleen zullen toenemen door de hoge inflatie, maar ook door bevolkingsgroei en vergrijzing. Met het vastzetten van het accres vanaf 2026 verliezen gemeenten een instrument om deze volumegroei op te vangen. Hierdoor dreigt de financiële ruimte voor gemeenten in 2026 minder te zijn dan in 2025.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Met deze nieuwe financieringssystematiek wordt een stabielere financiering voor de medeoverheden beoogd en wordt hun autonomie vergroot door de mogelijkheid om een groter eigen belastinggebied te creëren. Het kabinet heeft gestreefd in het najaar 2022 hierover meer duidelijkheid te geven, maar tot op heden is op dit punt nog geen verdere informatie naar buiten gekomen.

De meerjarenramingen van gemeenten moeten bij een tekortsituatie op de jaarbegroting een structureel evenwichtsherstel aantonen, inclusief de structurele investeringen die ook na 2026 ingevuld moeten zijn. Het is echter voor gemeenten de vraag hoe zij voor 2026 en verder hierin zullen slagen. De ontwikkeling van de financiële posities vanaf 2026 levert voor gemeenten de meeste problemen op. Wij hebben daarom de Noord-Hollandse gemeenten gevraagd, om aan de hand van concrete voorbeelden, aan te geven waar zij de problemen zien.

Uit de reacties blijkt onder meer het volgende.

Slechts een klein aantal gemeenten geeft aan in staat te zijn het tekort weg te werken. Het overgrote deel laat weten dat het gezien alle wettelijke taken, de opgaven voor huisvesting, klimaatmaatregelen en energietransitie, alsmede de verplichtingen aan een groot aantal gemeenschappelijke regelingen en een aantal lokale (maar eerder uitgestelde) verbeteringen en investeringen, een grote uitdaging zal zijn - zo niet een onmogelijke - om zonder extra middelen van het Rijk het begrotingsevenwicht vanaf 2026 te kunnen handhaven.

Op alle gemeentelijke beleidstaken, van zorg tot openbare ruimte en van duurzaamheid tot cultuur en sport zal moeten worden geknepen, terwijl gemeenten juist behoefte hebben aan financiële stabiliteit. Er zullen (zeer) moeilijke keuzes moeten worden gemaakt. Keuzes, die maatschappelijk gezien in een tijd van inflatie en energie armoede bestuurlijk en maatschappelijk haast niet uit te leggen zullen zijn.

Heel duidelijk kwam naar voren dat het ontbreken van informatie vanuit het Rijk op het financiële perspectief leidt tot irritatie. Het Rijk kiest ervoor om met incidentele middelen het 'ravijnjaar' voor zich uit te schuiven, buiten de horizon van de meerjarenramingen. Dit is voor gemeenten een zeer onwenselijke situatie en zorgt voor grote onzekerheid naar de toekomst toe. Gemeenten willen vanuit het Rijk snel duidelijkheid om de juiste afwegingen naar de toekomst toe te kunnen maken. De oplossing moet volgens hen gevonden worden in het herstel van eerlijke financiële verhoudingen tussen het Rijk en de gemeenten.

Bovenstaande toont de schrijnende situatie aan waarin de gemeenten zich nu bevinden en voor welke pijnlijke keuzes zij zich gesteld zien. Een kaalslag van de kwaliteit van gemeentelijke voorzieningen en de invloed hiervan op de inwoners is bijna niet meer te voorkomen. De verhouding tussen opgedragen taken en de daarvoor beschikbaar gestelde middelen is zeer nadrukkelijk uit balans en concrete duidelijkheid of en wanneer dat beter wordt moet nu snel door het Rijk worden verschaft.

Wij hebben bijzonder veel waardering voor de manier waarop de gemeenten omgaan met deze problematiek en hoe zij proberen de maatschappelijke impact voor de burger zoveel mogelijk te beperken. Maar lang houden zij dit niet meer vol. Het is zoals gezegd vijf voor twaalf. Wij blijven met onze gemeenten voortdurend in contact om te

kijken hoe wij gezamenlijk ons het beste door deze tijd heen kunnen slaan.

Wij doen daarom opnieuw een zeer dringend beroep op u om zo spoedig mogelijk aan de gemeenten helderheid te verschaffen over bovenstaande zaken, zodat zij in staat gesteld worden een gezonde financiële positie op structurele basis te kunnen blijven borgen. Dit houdt in dat er voldoende middelen dienen te worden verstrekt die passen bij de gevraagde taakuitoefening.

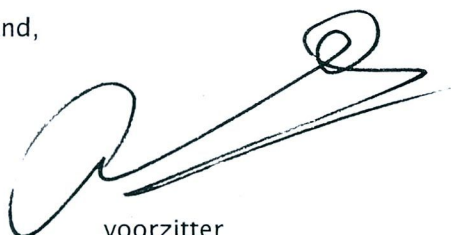
Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

H. v. d. SIELT

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

Deze beslissing is namens Gedeputeerde Staten genomen door het lid van het college dat met dit onderwerp is belast

Kopie aan

- De staatssecretaris van Financiën - Fiscaliteit en Belastingdienst
- Leden van Provinciale Staten
- Gemeenteraden van de Noord-Hollandse gemeenten
- Colleges van B&W van de Noord-Hollandse gemeenten
- VNG commissie Financiën

JOGG roept op: borg de gezonde samenleving ook in provinciaal beleid.

Ontvangen per mail 1-12-2022 16:37

Beste heer, mevrouw,

In de huidige maatschappij is het voor onze jeugd en met name voor kinderen en jongeren in een kwetsbare positie een grote uitdaging om gezond te leven. Overal waar ze komen worden ze verleid tot het nuttigen van veel en ongezonde voeding en ze bewegen en ontspannen steeds minder. De provincie kan veel meer doen om een gezonde leefstijl te stimuleren. Dat loopt uiteen van de aanleg van fiets- en wandelpaden tot het aanzetten van gemeenten om meer samen te werken. Daarom verdient *gezonde leefomgeving* een vaste plek in provinciale verkiezingsprogramma's.

Een gezonde samenleving voor ieder kind

In 2020 at ruim 60% van de kinderen en jongeren van 4 tot 18 jaar niet dagelijks voldoende groente en fruit en haalde bijna de helft van hen de beweegnorm niet. In 2021 had bijna één op de zes kinderen van 4 tot 16 jaar overgewicht of obesitas.¹ Bovendien worden de gezondheidsverschillen tussen armere en rijkere mensen steeds groter.

Dit kan en moét anders. We moeten toe naar een samenleving waarin gezond leven voor ieder kind mogelijk en gewoon is. En zo'n samenleving kunnen we alleen sámen waarmaken.

Daarom verzoeken we u om in uw provinciale verkiezingsprogramma de volgende passage op te nemen:

“Het creëren van een gezonde omgeving die een gezonde leefstijl stimuleert moet mee worden gewogen bij het tot stand komen van al het provinciale beleid. Daarnaast speelt de provincie een verbindende rol in de samenwerking tussen gemeenten bij het streven naar een gezondere samenleving.”

Health in all policies

Ieder kind in Nederland zou moeten opgroeien in een omgeving waarin gezond eten en voldoende bewegen en ontspannen mogelijk en gewoon is. Daarom werkt JOGG samen met ruim 200 gemeenten, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven aan een gezonde samenleving voor ieder kind.

Ook de provincie heeft hierin een rol, ondanks dat de gezonde leefomgeving en de beleidsthema's gezondheid en preventie niet primair bij provincies belegd zijn. Een gezondere samenleving krijgen we namelijk alleen voor elkaar als de Rijksoverheid, gemeenten, bedrijven, maatschappelijke organisaties én provincies een gezonde leefstijl meewegen bij iedere beleidskeuze die zij maken: *health in all policies*. Daarom verzoeken we u om in uw provinciale verkiezingsprogramma gezondheid en de gezonde leefomgeving niet te vergeten.

De provincie aan zet

Wat de provincie kan doen? Denk aan het verbeteren van de leefbaarheid in de regio, zorg voor infrastructuur (fiets- en wandelpaden) en recreatieve voorzieningen (sport en bewegen). En aan het meenemen van gezondheid bij het aanwijzen van ontwikkelgebieden voor nieuwe woonwijken. Ook kan de provincie bij uitstek een verbindende rol hebben in de samenwerking tussen gemeenten bij het streven naar een gezondere samenleving. En de provincie kan invulling geven aan de afspraken uit het Nationaal Sportakkoord op regionaal niveau. Alle provincies hebben dit akkoord immers ondertekend.

Over JOGG

JOGG bouwt en faciliteert een werknet van inmiddels ruim 200 gemeenten, diverse maatschappelijke organisaties en bedrijven. Met de integrale JOGG-aanpak maken we lokaal de leefomgeving van kinderen en jongeren gezonder. Bijvoorbeeld door een gezonder voedingsaanbod in o.a. de school- en sportkantine te realiseren. Fastfoodaanbieders rondom scholen te weren. Of de buurt beweegvriendelijker in te richten. Daarnaast organiseren we met een integrale verbinding tussen het zorg- en sociaal domein, passende ondersteuning en zorg voor kinderen met overgewicht of obesitas. Kijk voor meer informatie op www.jogg.nl

Heeft u vragen over JOGG of onze oproep, dan ga ik graag het gesprek met u aan.

Met vriendelijke groet,

Directeur - bestuurder

Casuariestraat 13
2511 VB Den Haag

Maak gezond gewoon
jogg.nl

Maandelijks MRA Raads- en Statenleden Bericht (editie 65 - 22 november 2022)

Geachte Raadsleden en Statenleden in de Metropoolregio Amsterdam,

Met deze maandelijkse brief informeren wij u in het kort over actuele ontwikkelingen van de samenwerking in de MRA. Dit maandelijkse MRA Raads- en Statenleden Bericht wordt ook gearchiveerd op de [MRA-website](#).

Nieuws uit de Metropoolregio Amsterdam

- [Verdeling rijksgeld MIRT](#): MRA goed geholpen met eerste stap op weg naar 175.000 woningen tot en met 2030
- Investeringspakket: [betere bereikbaarheid, extra banen en meer woningen](#)
- Recordaantal [toeristen in derde kwartaal 2022](#)
- MRA als koploper geselecteerd voor het '[Circular Cities and Regions Initiative](#)' in Europa
- Voorlopige [bouwstop dreigt](#) voor tienduizenden woningen in MRA
- MRA vraagt aandacht voor [goede inpassing energie-infra in landschap](#)

MRA Termijnagenda

De Termijnagenda wordt samen met de een begeleidend schrijven in de komende dagen aan de raden, de Staten en de colleges aangeboden om het traject van 'wensen en opvattingen' te doorlopen.

Terugkoppeling Raadtafel op 8 november

De Raadtafel heeft op de dinsdag 8 november aan het bestuur [advies uitgebracht](#) over de opzet van de MRA Termijnagenda. In de [terugkoppeling](#) is ook het gesprek met de kwartiermaker Samenwerkingsafspraken, tevens voorzitter van de Algemene Vergadering, opgenomen.

Alle informatie, agenda's en stukken [MRA Bestuur](#), [MRA Raadtafel](#) en [MRA Algemene Vergadering](#).

Kalender op website MRA - update planning najaar 2022

Op de website van de MRA staat de kalender met alle activiteiten op MRA-schaal. De [kalender](#) wordt continu bijgehouden. Ook is er een eenvoudig pdf-overzicht, de [jaarplanning 2022](#), met alle nu bekende MRA-overleggen, waaronder alle bijeenkomsten van het Bestuur, de Algemene Vergadering, de Raadtafel en de bestuurlijke platforms.

Het eerstvolgende Bericht aan raden en Staten wordt eind van de volgende maand naar alle griffiers verzonden.

Middels deze brief hopen wij u voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd. Voor vragen of opmerkingen ben ik altijd bereikbaar.

Met vriendelijke groet,

Emiel Reiding
Directeur Metropoolregio Amsterdam
e.reiding@metropoolregioamsterdam.nl
06 - 39 36 20 77

*) De 33 deelnemers van de MRA zijn de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel, Uithoorn, Amsterdam, Almere, Lelystad, Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Wijdmeren, Beverwijk, Heemskerk, Uitgeest, Velsen, Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland, Zaanstad, Bloemendaal, Haarlem, Heemstede, Zandvoort, de provincies Noord-Holland en Flevoland, en de Vervoerregio Amsterdam.

***) De 7 deelregio's zijn: Almere-Lelystad, Amstelland-Meerlanden, Amsterdam, Gooi en Vechtstreek, IJmond, Zaanstreek-Waterland en Zuid-Kennemerland.

Dit digitale 'MRA Raads- en Statenleden Bericht' verschijnt maandelijks, met uitzondering van de zomermaanden.

Maandlijks MRA Raads- en Statenleden Bericht (editie 66 - 20 december 2022)

Geachte Raadsleden en Statenleden in de Metropoolregio Amsterdam,

Met deze maandelijkse brief informeren wij u in het kort over actuele ontwikkelingen van de samenwerking in de MRA. Dit maandelijkse MRA Raads- en Statenleden Bericht wordt ook gearchiveerd op de [MRA-website](#).

Nieuws uit de Metropoolregio Amsterdam

- Vierde ronde Woningbouwimpuls: [€ 36 miljoen voor de versnelde bouw](#) van ruim 10.000 woningen in MRA
- Europese subsidie van [€ 58,5 miljoen voor duurzame industrie IJmond](#)
- [Internationale handel](#) van blijvend belang voor MRA
- Van start met een [metropoolvertegenwoordiging in Brussel](#)
- Regionale 'brede welvaart' nu op orde, [zorgen over toekomst](#)
- Subsidieregeling voor [extra onderzoek naar aardwarmte](#) in MRA
- [5 Regio Deals ingediend](#) bij Rijk om brede welvaart te verbeteren
- 2021 [topjaar voor groei aantal woningen](#) in Noord-Holland
- [Europese innovatieprijs](#) voor Haarlem
- Prognose november: verbruik aardgas in MRA [daalt met 11% in 2022](#)

MRA Termijnagenda 2023

De [Termijnagenda 2023](#) en de [begeleidende brief](#) van het MRA Bestuur zijn vorige maand aan de griffiers aangeboden voor doorzending aan raden en Staten. Raden en Staten en colleges kunnen wensen en opvattingen formuleren, die kunnen worden meegeven aan de bestuurders in de [Algemene Vergadering](#). De bespreking staat gepland in de bijeenkomst van de Algemene Vergadering op 24 maart 2023.

Opzet van de MRA Voortgangsnota

De opzet van de concept-MRA Voortgangsnota wordt op 14 maart 2023 voorgelegd aan de MRA Raadtafel. De publicatie van de stukken van de MRA Raadtafel is (gelijktijdig aan die van de MRA Algemene Vergadering) op vrijdag 3 maart 2023.

Traject 'wensen en opvattingen' van de MRA Voortgangsnota

Het traject van 'wensen en opvattingen' door raden, Staten en colleges start op 3 april 2023 met de verzending van het definitieve concept van de MRA Voortgangsnota, en duurt tot 5 juni 2023.

Het MRA Bestuur geeft de MRA Voortgangsnota vrij op 31 maart 2023, na behandeling in de MRA Algemene Vergadering op 24 maart 2023, voor het traject

van 'wensen en opvattingen'. Deze en andere data treft u ook aan in de [jaarplanning 2023](#) op de MRA-website, net als de [Samenwerkingsafspraken](#).

Agenda's en verslagen Bestuur, Algemene Vergadering en Raadtafel op website

Alle informatie, agenda's en stukken van het [MRA Bestuur](#), [MRA Raadtafel](#) en [MRA Algemene Vergadering](#) kunt u vinden op de website. Hieronder staan de data waarop de agenda's van Raadtafel en Algemene Vergadering worden gepubliceerd.

<i>Publicatie</i>	<i>MRA Raadtafel</i>	<i>MRA Algemene Vergadering</i>
Vr 3 maart 2023	di 14 maart 19.30 uur	vr 24 maart 10.00 uur
Vr 2 juni 2023	wo 14 juni 19.30 uur	vr 23 juni 10.00 uur
Vr 8 september 2023	wo 20 september 19.30 uur	vr 29 september 10.00 uur
Wo 29 november 2023	di 12 december 19.30 uur	wo 20 december 10.00 uur

Jaarplanning 2023 op website MRA, inclusief verzenddata

Op de website van de MRA staat [in een eenvoudig pdf-overzicht de jaarplanning 2023](#), met alle nu bekende MRA-overleggen, waaronder alle bijeenkomsten van het Bestuur, de Algemene Vergadering, de Raadtafel en de bestuurlijke platforms.

Het eerstvolgende Bericht aan raden en Staten wordt eind van de volgende maand naar alle griffiers verzonden.

Middels deze brief hopen wij u voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd. Voor vragen of opmerkingen ben ik altijd bereikbaar.

Met vriendelijke groet,

Emiel Reiding
Directeur Metropoolregio Amsterdam
e.reiding@metropoolregioamsterdam.nl
06 - 39 36 20 77

*) De 33 deelnemers van de MRA zijn de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel, Uithoorn, Amsterdam, Almere, Lelystad, Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Wijdmeren, Beverwijk, Heemskerk, Uitgeest, Velsen, Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland, Zaanstad, Bloemendaal, Haarlem, Heemstede, Zandvoort, de provincies Noord-Holland en Flevoland, en de Vervoerregio Amsterdam.

***) De 7 deelregio's zijn: Almere-Lelystad, Amstelland-Meerlanden, Amsterdam,

Gooi en Vechtstreek, IJmond, Zaanstreek-Waterland en Zuid-Kennemerland.

Dit digitale 'MRA Raads- en Statenleden Bericht' verschijnt maandelijks, met uitzondering van de zomermaanden.